

DZIENNIK URZĘDOWY
KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

ROK 1938

ROCZNIK XLII

425

LWÓW

TŁO CZONO CZCIONKAMI DRUKARNI JANA ŻYDACZEWSKIEGO, UL. LEONA SAPIEHY 77

1939

SPIS DZIAŁÓW

	Str.
Ustawy, rozporządzenia, okólniki	3
Organizacja szkół (ustalenie nazwy szkół, numerów, nadanie uprawnień, likwidacje) .	9
Komunikaty urzędowe	13
Ruch służbowy	16
Nekrologi	18
Komunikaty nieurzędowe	19
Przemówienia, artykuły i sprawozdania	20
Książki i czasopisma	21

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA, OKÓLNIKI

A

- Audycje muzyczne w państw. szkołach średnich ogólnokształcących — organizacja i program 305
— radiowe szkolne 404
Awans automatyczny nauczycieli 60

B

- Biurowość władz szkolnych — adresowanie pism 10
Boiska szkolne — urządzenie 223
Budowa publicznych szkół powsz. — wzmożenie akcji 305

C

- Chrabąszcze — pogadanki o walce z chrabąszczem 185

D

- Dar Narodowy 3 Maja — zbiórka 51
Dodatek na mieszkanie dla nauczycieli publ. szkół powsz. — ustawa o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty 225, 443
— potrącenia 189
Dodatki służbowe za godziny nadliczbowe 188
Drewno na sporządzenie inwentarza szkolnego — sprzedaż 12
Duplikaty świadectw szkolnych — wydawanie 9

E

- Egzamin dla kandydatów na stanowiska w państw. służbie administracyjnej — skład komisji 59
— na czeladników — komisje 221
— na czeladników — zmiana przepisów egzaminu 57
— eksternów z kursu sześciu klas gimnazjum ośmioklasowego 256
— z jęz. łacińskiego przy egzaminie ukończenia gimnazjum ogólnokształ. — zwolnienia 113
— praktyczny dla nauczycieli szkół powsz. — komisja 65, 410, 445
— praktyczny dla nauczycieli szkół powsz. — opłaty 310
— praktyczny dla nauczycieli szkół powsz. — rejony 70
— w szkołach średnich ogólnokształcących — uwagi 227
Egzekwowanie grzywien za niedopełnienie obowiązku szkolnego 8

F

Fundusz Pracy od dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli publ. szkół powsz. — opłaty 13
 Funkcjonariusze państwowi — zasady zaszeregowania do grup uposażeniowych 408

G

Gazetka „Karuzela“ — zakaz rozpowszechniania 13
 Gimnazja i licea ogólnokształcące — rejon wizytacyjne 14
 — państwowe zawodowe — przyjmowanie uczniów do kl. I 253
 Godziny nadliczbowe — dodatki służbowe 188
 Grzywny za niedopełnienie obowiązku szkolnego — egzekwowanie 8

H

Harcerstwo — instrukcja w sprawie izb harcerskich 324
 — prowadzenie prac przez młodzież liceów pedagogicznych 260
 Hufce ochotnicze — P. W. K. 8
 — szkolne — regulamin 107
 — szkolne — wymiar zajęć 224
 — szkolne — wynagrodzenie za zajęcia 224

I

Imieniny Pana Prezydenta Rzeczypospolitej — uroczystości szkolne 3
 Instrukcja o działalności instruktorów przedmiotowych szkół średnich ogólnokształcących oraz zasady organizacji ognisk metodycznych 360
 — w sprawie izb harcerskich w szkołach 324
 — Prezesa Rady Ministrów o nadaniu medalu „Za długoletnią Służbę“ 157
 Instruktorzy szkół powszechnych — rozkład zajęć 409 ✓
 — szkół średnich ogólnokształcących — instrukcja o działalności 360 ✓
 Instytuty państwowe sztuk plastycznych — opłaty szkolne 336
 Internaty przy seminariach nauczycielskich 111
 Inwentarz szkół państwowych — wypożyczanie 12

K

Katalog Państw. Centralnej Biblioteki Pedagogicznej — nabywanie 260
 Klasyfikowanie i promowanie uczniów publicznych szkół powsz. 291
 Komisja do przeprowadzenia egzaminu na czeladników 221
 — Państw. egzaminacyjna dla eksternów przy W. K. N. 58
 — egzaminacyjna nauczycieli zdających egzamin praktyczny 65, 410, 445
 — egzaminacyjna nauczycieli szkół powszechnych — przechowywanie akt 182
 — W. K. N. 444
 Kompetencje Kuratorów O. S. — przekazanie spraw 161
 Korpus Ochrony Pogranicza — stosunek do szkolnictwa powszechnego 3
 Kursy wakacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych — organizacja 72
 — wędrownie — opłata 186
 Kwalifikacje zawodowe nauczycieli religii rzymskokat. w szkołach powszechnych 4
 — do nauczania techniki reklamy, stenografii i pisania na maszynie 293

L

- Legitymacje pracowników państw. i ich żon -- numeracja 226
- Lektura języka francuskiego na I i II kl. liceum ogólnokształcącego z polskim językiem nauczania 381
- Licea ogólnokształcące — lektura jęz. francuskiego 381
- ogólnokształcące — program nauki religii rzymskokat. 184
 - ogólnokształcące — realizacja programu nauki 394 ✓
 - ogólnokształcące — regulamin egzaminów dojrzałości 362
- Licea prywatne ogólnokształcące — nadawanie uprawnień 7
- pedagogiczne — plan godzin 110, 369
 - pedagogiczne — ustalenie numerów 406
 - państwowe zawodowe — regulamin przyjmowania uczniów 256

M

- Medal „Za długoletnią służbę“ — instrukcja o nadaniu 157
- „Za długoletnią służbę“ — ustawa 4
- Mianowania na stanowiska publiczno prawne — terminy 63
- Mienie kolejowe — niszczenie przez dzieci 63
- Młodzież szkolna — przysposobienie do obrony kraju 62
- zachowanie się poza szkołą 254
- Mrozy — zwalnianie młodzieży od nauki 57

N

- Nabywanie i udostępnianie nauczycielstwu katalogu Państw. Centralnej Biblioteki Pedagogicznej 260
- Nadawanie prywatnym liceum ogólnokształcącym uprawnień liceów państwowych 7
- szkołom nazw im. Marszałka Józefa Piłsudskiego 255
- Nadzór pedagogiczny w r. szkol. 1938/39 375, 409
- Nauczanie niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych — podział uczniów na grupy 399
- Nauczyciele religii rzymskokat. w szkołach powsz. — kwalifikacje 4
- religii rzymskokat. w szkołach powsz. -- wynagrodzenie za nabożeństwa szk. 11
 - wyznań greckokat. i prawosławnego — zwolnienia od zajęć w święta 183
- Nazwy szkół 213 ✓
- Niszczenie mienia kolejowego przez dzieci 63
- Normy wynagrodzenia członków Komisji na egzaminach dojrzałości 122
- Numeracja prywatnych gimnazjów — 191
- Numeracja legitymacji pracowników państwowych i ich żon 226
- Numeracja szkół zawodowych 75

O

- Ochrona imienia J. Piłsudskiego — ustawa 157
- Odpadki żelazne i makulatury — zbiórka 184
- Ogniska metodyczne — zasady organizacji 360
- Ograniczenie uposażenia 442
- Opieka nad p. w. żeńskim w szkołach średnich 58
- Oplaty na Fundusz Pracy od dodatków mieszkaniowych dla naucz. publ. szkół powsz. 17

- Opłaty na kursach wędrownych 186
- szkolne w państw. instytucjach sztuk plastycznych 366
 - w szkołach średnich ogólnokształcących, państw. zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powsz. 310
 - w szkołach zawodowych 317
- Organizacja i program audycji muzycznych w państw. szkołach średnich ogólnokształcących 309 ✓
- Państw. Kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych 72
 - W. K. N. w roku szkol. 1938/39 71
 - roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie powszechnym 215 ✓
 - roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia kandyd. na nauczycieli 164 ✓
 - roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie zawodowym 217
 - seminarium dla wychowawczyń przedszkoli 207
 - szkolnictwa — wykonanie ustawy 463 ✓
 - szkolnictwa zawodowego 172, 206
 - publicznych szkół dokształcających zawodowych 401
 - wewnętrzna obwodowych władz szkolnych 174
 - zajęć popołudniowych w zakresie wychowania fizycznego 308
- p
- Plan godzin w państwowym liceum pedagogicznym 110
- godzin w państw. liceach pedagogicznych z polskim językiem nauczania i językiem ruskim (ukraińskim) jako przedmiotem 369
- Podatek specjalny od wynagrodzeń — zmiana przepisów 121
- Podpisywanie świadectw 62
- Podręczniki szkolne do użytku w szkole powszechnej — wykaz dodatkowy 334
- szkolne w gimnazjach ogólnokształcących — wykaz dodatkowy 338
 - w szkołach powsz. i średnich z niemieckim językiem nauczania 381
- Podział uczniów na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych 399
- Polski Czerwony Krzyż — regulamin kół młodzieży 54
- Pośmiertne — wysokość 188
- Pracownicy kontraktowi — zaliczki na uposażenie 187
- kontraktowi (emeryci) — zaliczki na uposażenie 10
- Program nauki p. w. męskiego w kl. IV gimnaz. 393
- nauki religii rzymskokatolickiej w liceum ogólnokształcącym 184
 - wycieczek krajoznawczych 115
- Propaganda walki z chrabąszczem 185
- Prowadzenie prac harcerskich przez młodzież liceów pedagog. 260
- Przechowywanie akt urzędowych Państw. Komisji Egzaminac. dla naucz. szkół powsz. 182
- Przejęcie przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla naucz. publ. szkół powsz. 443
- Przekazanie niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych 161
- Przekazywanie wartości kapitałowych Państw. Zakładowi Emerytalnemu 492
- Przepisy rachunkowo-kasowe dla warsztatów szkolnych przy państw. szkołach zawodowych 176
- Przyjmowanie osób, które ukończyły licea do szkół akademickich 467
- uczniów do kl. I państw. gimnazjów zawodowych 253
- Przysposobienie młodzieży szkolnej do obrony kraju 62
- Przysposobienie Wojskowe Kobiet — hufce ochotnicze 8
- Wojskowe Męskie — program nauki w IV kl. gimn. 398
 - Wojskowe Żeńskie — opieka 58

R

- Radio — audycje szkolne 404
- Radiofonizacja szkół powszechnych 73
- Reaktywowanie funkcjonariusza państw. — przekazywanie wartości kapitałowych Państw. Zakł. Emerytalnemu 492
- Realizacja programu nauki w państw. liceum ogólnokształcącym 394
- Regulamin egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym 362
- hufców szkolnych 107
 - internatów 111
 - Kół Młodzieży P. C. K. 54
 - przyjmowania uczennic do państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli 208
 - przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych w roku szk. 1938/39 256
- Rejony organizacyjne dla przeprowadzenia egzaminu praktycznego na naucz. szkół powsz. 70
- wizytacyjne gimnazjów i liceów ogólnokształcących 14
- Rocznica śmierci śp. J. Piłsudskiego — uroczystości żałobne 205
- Rozkład zajęć nauczycieli pełniących obowiązki instruktorów szkół powsz. 409

S

- Sale gimnastyczne — wyposażenie 223
- Samochód szkolny — zwolnienie od podatku drogowego 61
- Seminarium państw. dla wychowawczyń przedszkoli — organizacja 207
- państw. dla wychowawczyń przedszkoli — regulamin przyjmowania uczennic 208
- Skład komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska urzędnicze w państw. służbie administracyjnej 59
- Sposób udowodnienia czynnego udziału w walkach o niepodległość Państwa Polskiego 440
- Sprzedaż drewna na sporządzenie inwentarza szkolnego 12
- Stosunek K. O. P. do szkolnictwa powszechnego 3
- Stosunki służbowe nauczycieli — zmiana w sprawie wykonania ustawy 161
- Stypendyści gminni a norma zwolnień 9
- Szkoły doksztalające zawodowe — organizacja 401
- powszechne — radiofonizacja 73
 - średnie ogólnokształcące — opłaty szkolne 310
 - zawodowe — numeracja 75
 - zawodowe — opłaty szkolne 317
 - zawodowe podział uczniów na grupy przy nauczaniu 399
 - zawodowe — przepisy rachunkowo-karowe dla warsztatów 176
- Świadectwa — podpisywanie 62
- wypełnianie i wydawanie 259
 - ukończenia szkół technicznych i artystycznych jako dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów 302
 - ukończenia szkół technicznych i artystycznych jako dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego 299

T

- Termin mianowań na stanowiska publiczno-prawne 63
- spłaty zaliczek na uposażenie 186
- Tydzień szkoły powszechnej 323

U

- Ubiór jednolity młodzieży państw. szkół — 405
- Udział młodzieży w uroczystościach i akcjach społecznych 393
- Udzielania urlopów nauczycielom 163
- Umowy z nauczycielami — zmiana wzoru 307
- Uposażenie — ograniczenie 442
- urzędników państwowych w przypadkach powierzenia im czynności wykluczających możliwość równoczesnego pełnienia zwykłych czynności służbowych 225
- Uprawnienia absolwentów liceów ogólnokształcących — przyjmowanie do szkół akademickich 467
- do załatwienia spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów administr. szkolnej 162
- Urlopy nauczycieli — 163
- Uroczystości i akcje społeczne — udział młodzieży 393
- szkolne w dniu imienin Pana Prezydenta Rzpltej 3
 - żałobne w dniu 12 maja 1938 205
- Urzednicy i funkcjonariusze administracji szkolnej — uprawnienia do spraw osobowych 162
- Ustalenie numerów dla państw. liceów pedagogicznych 406
- numerów dla prywatnych gimnazjów 191
- Ustawa o medalu „Za długoletnią służbę“ 4
- o ochronie imienia Józefa Piłsudskiego 157
 - o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych 225
- Uwagi o egzaminach w szkołach średnich ogólnokształcących 227

W

- Walki o niepodległość Państwa Polskiego — udowodnienie udziału 440
- Wizytatorzy religii 64, 114, 230, 265
- Wychowanie fizyczne — organizacja zajęć popołudniowych 308
- Wycieczki krajoznawcze — programy 115
- Wydawanie duplikatów świadectw szkolnych 9
- Wykaz dodatkowy podręczników szkolnych dozwolonych po dniu 1 lutego 1938 do użytku w gimnazjum ogólnokształcącym 338
- dodatkowy podręczników szkolnych dozwolonych po dniu 1 lutego 1938 do użytku w szkole powsz. 334
- Wykonanie ustawy z 31. VII. 1924 zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkol. 463
- Wymiar godzin nauczania 61
- zajęć w hufcach szkolnych i wynagrodzenie za te zajęcia 224
- Wynagrodzenie członków komisji egzaminu dojrzałości — normy 122
- duszpasterzy, nauczycieli religii za nabożeństwa szkolne 11
- Wypełnianie i wydawanie świadectw w públ. szkołach powsz. 259
- Wypożyczanie inwentarza szkół państw. 12
- Wysokość pośmiertnego 188
- Wystawa Krajowa lotnicza we Lwowie 230
- Wytyczne dotyczące wyposażenia i urządzenia sal gimnastycznych i boisk szkolnych 223
- Wyższy Kurs Nauczycielski — komisja egzaminacyjna 444
- Kurs Nauczycielski — komisje organizacyjne dla eksternów 58
 - Kurs Nauczycielski — organizacja 71
- Wzmoczenie akcji budowy publicznych szkół powsz. 305

Z

- Zachowanie się młodzieży szkolnej poza szkołą 254
 Zakaz rozpowszechniania gazetki dla młodzieży „Karuzela“ 13
 Zakłady kształcenia nauczycieli — opłaty szkolne 310
 Zaliczki na uposażenie — termin spłaty 186
 — na uposażenie dla pracowników kontraktowych 187
 — na uposażenie (emerytów) 10
 Zaopatrzenie emerytalne funkcjonariuszów państw. i zawodowych wojskowych — zmiana przepisów 439
 Zasady zaszeregowania funkcjonariuszów państw. do grup uposażeniowych 408
 Zbiórka na „Dar Narodowy 3 Maja“ 51
 — odpadków żelaznych i makulatury w szkołach 184
 Zmiana przepisów dotyczących egzaminu na czeladnika 57
 — przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń 121
 — rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. o organizacji szkolnictwa zawodowego 206
 — niektórych przepisów dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państw. i zawodowych wojskowych 439
 — wzoru umów zawieranych z nauczycielami 307
 Zwalnianie młodzieży szkolnej od nauki w czasie mrozów 57
 Zwolnienie od egzaminu z języka łacińskiego przy egzaminie ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego 113
 — samochodu szkolnego od podatku drogowego 61
 Zwolnienie od zajęć szkolnych nauczycieli wyznań greckokatol. i prawosławnego w święta według kalendarza starego typu 183

ORGANIZACJA SZKÓŁ

(Ustalenie nazwy szkół, numerów, nadanie uprawnień, likwidacje)

Bitków	Publiczna Szkoła Doksztalująca Zawodowa 15
Borysław	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Przyjaciół Szkoły Handlowej 75
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Przyjaciół Szkoły Handlowej 75
—	Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej 76
Brody	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Deodata Loewina 75
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa Deodata Loewina 75
—	Prywatna Żydowska Szkoła Powszechna 327
Brzeżany	Prywatna Koedukacyjna Szkoła Handlowa Tow. Szkoły Handlowej 76
Brzozów	Państw. Liceum Pedagogiczne 406
Czernica	Państwowe Liceum Rolnicze 77
Czortków	Pryw. Gimnazjum Koedukacyjne Żyd. Tow. Szk. Lud. i Śr. 191
—	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Ludowej 76
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa G. Buchsgang 75
Delatyn	Publiczna Szkoła Doksztalująca Zawodowa 409
Dolina	Prywat. Koedukacyjna Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego 371
Drohobycz	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie im. Marszałka J. Piłsudskiego T-wa Szkoły Handlowej 75
—	Prywat. Gimnazjum Krawieckie Żeńskie im. E. Orzeszkowej 409
—	Liceum Mechaniczne 370
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej 75

Drohobycz	Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej 77
—	Srednia Szkoła Techniczna T-wa Szkoły Technicznej 76
Dynów	Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa 444
Jarosław	Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej 75
—	Państwowe Liceum Budowlane 76
—	Państwowa Szkoła Budownictwa 76
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej 75
Jaworów	Prywatne Liceum Ogólnokształcące Żeńskie 371
Jazłowiec	Seminarium Gospodarcze Zgromadzenia SS. Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marii Panny 76
Kołomyja	Pryw. Gimnazjum Męskie Żyd. Tow. Szkoły Lud. i Sred. 327
—	Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej 75
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej 75
Kopyczyńce	Pryw. Gimnazjum Koedukacyjne Polskiego Tow. Naukowego 191
Krosno	Państw. Liceum Pedagogiczne 406
Kulików	Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa 409
Lackie Małe	Pryw. Szkoła Przynsposobienia Krawiecko Bielizniarskiego 371
Lwów	Państwowe Gimnazjum Elektryczne 76
—	Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie 76
—	Państwowe Męskie Gimnazjum Kupieckie 75
—	Państwowe Gimnazjum Kupieckie Żeńskie 75
—	Państwowe Gimnazjum Mechaniczne 76
—	Pryw. Gimnazjum Żeńskie P. P. Benedyktynek Ormiańskich 327
—	Pryw. Gimnazjum Krawieckie Zgromadzenia Sióstr Bazylianek 76
—	Pryw. Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T. W. R. dla młodz. żyd. 77
—	Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa „Ridna Szkoła“ 75
—	Pryw. Gimnazjum Męskie Tow. Salezjańskiego 327
—	Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej 75
—	Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Żydowskiego T-wa Szkoły Handlowej 75
—	Prywatne Gimnazjum Mechaniczne S. W. R. im. Dra A. Korkisa 76
—	Prywatne Kursy Handlowe Stow. Absolw. Szkoły Handlowej 409
—	Państwowe Męskie Liceum Administracyjne 75
—	Państwowe Liceum Drogowe 76
—	Państwowe Liceum Mechaniczne 76
—	I Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	II Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego 75
—	Pryw. Liceum Męskie Ogólnokształcące O. O. Dominikanów 327
—	Pryw. Męskie Liceum Spółdzielcze Tow. Oświaty Zawodowej 371
—	Pryw. Koedukacyjne Liceum Spółdzielcze Zw. Rewiz. Spółdz. Ukra- ińskich 371
—	Państw. Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli im. St. Jachow- wicza 370
—	Pryw. Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli z ruskim językiem nauczania S. S. Bazylianek 444
—	Pryw. Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli im. B. Prusa 444
—	Państwowa Szkoła Ekonomiczno-Handlowa 75
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa „Ridna Szkoła“ 75
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej 75

Lwów	Koedukacyjna Szkoła Handlowa Żydowskiego T-wa Szkoły Handlowej 75
—	Pryw. Szkoła Powszechna S. S. Bazylianek 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna P. P. Benedyktynek Łacińskich 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna P. P. Benedyktynek Ormiańskich 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna Ewang. Gminy Wyznaniowej 265
—	Pryw. Szkoła Powszechna Marii R. Goldfarbowej 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna im. św. Józefa 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna Męska im. A. Kohna 123
—	Pryw. Szkoła Powszechna H. Makowieckiej i A. Filskiej 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna SS. Urszulanek 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna im. Dra Niemca 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna S. S. de Notre Dame 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna Żeńska „Sacré Coeur“ 123
—	Pryw. Szkoła Powszechna im. Z. Strzałkowskiej 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna SS. Urszulanek 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna Olgi Żychowiczowej 74
—	Pryw. Szkoła Powszechna Żyd. Tow. Szkoły Lud. 74
—	Państwowa Szkoła Techniczna 76
—	Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska 76
—	Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska (Dział handl.) 75
—	Pryw. Szkoła Koedukacyjna Przystosobienia Administrac.-Handlowego Ukr. Tow. Ridna Szkoła 409
—	Pryw. Koedukacyjna Szkoła Przystosobienia Administrac.-Handlowego Żyd. Tow. Szkoły Handlowej 371
—	Pryw. Koedukacyjna Szkoła Przystosobienia Kupieckiego Tow. Ośw. Zawod. 409
—	Pryw. Koedukacyjna Szkoła Przystosobienia Spółdzielczego Tow. Ośw. Zawod. 371
—	Szkoła Zawodowa Żeńska Zgromadzenia Sióstr Bazylianek 76
—	Pryw. Szkoła Zawodowa Żeńska im. Św. Teresy Zgromadzenia SS. Opatrzności Bożej 76
—	Szkoła Zawodowa Żeńska T. W. R. dla młodz. żyd. 77
Leżajsk	Pryw. Koedukacyjna Szkoła Przystosobienia Kupieckiego 409
Łomna	Pryw. Szkoła Powszechna Zgromadzenia SS. Rodziny Marii 230
Miejsce Piastowe	Pryw. Szkoła Powszechna Żeńska przy Zakł. Wych. SS. Tow. św. Michała Archanioła 191
Mokrzyszów	Publiczna Szkoła Przystosobienia Rolniczego 123
Monasterzyska	Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa 15
Podhajce	Publiczna Szkoła Doksztalująca Zawodowa 409
Przemysł	Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie 75
—	Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Szkoły Ludowej 76
—	Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie Tow. Warsztatów Rękodzielniczych dla młodz. żyd. 77
—	Państwowe Koedukacyjne Liceum Handlowe 75
—	Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego 75
—	Prywatne Liceum Handlowe Żeńskie z ukraińskim językiem nauczania 371
—	Pryw. Koedukacyjna Szkoła Przystosobienia Administrac.-Handlow. 409
—	Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej 76

Przemysł	Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Warsztatów Rękodzielniczych dla młodz. żyd. 77
Rawa Ruska	Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej 76
Rozwadów	Prywatne Koedukacyjne Gimn. Kupieckie T-wa Szkół Zawodowych 75
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkół Zawodowych 75
Rzeszów	Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Szkoły Ludowej 77
—	Prywatne Koedukacyjne Gimn. Kupieckie T-wa Szkoły Ludowej 75
—	Pryw. Gimnazjum Koedukacyjne Żyd. Tow. Szk. Lud. Śr. i Zaw. 191
—	Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	Pryw. Koedukacyjne Liceum Handlowe T. S. L. 371
—	Pryw. Szkoła Powszechna Żyd. Tow. Szkoły Lud. 74
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej 75
—	Pryw. Szkoła Przystosowania w Gospodarstwie Rodzinnym 371
—	Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej 77
Sądowa Wisznia	Publiczna Szkoła Doksztalająca Zawodowa 15
Sambor	Pryw. Gimn. Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Zawodowej Żeńskiej 77
—	Pryw. Koedukacyjne Gimn. Kupieckie Fundacji Ozjasza Gotthelfa 76
—	Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej 76
—	Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej 76
—	Prywatna Żeńska Szkoła Krawiecka 409
—	Szkoła Przemysłowa dla Dziewcząt Żydowskich fund. Ozjasza Gotthelfa 77
—	Szkoła Zawodowa Żeńska im. St. Sobińskiego T-wa Szkoły Zawodowej Żeńskiej 77
Sanok	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Związku Nauczycielstwa Polskiego 76
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa Związku Nauczycielstwa Polskiego 76
Słobódka Leśna	Prywatna Szkoła Rolnicza 371
Snopków	Prywatna Szkoła Gospodarcza Żeńska T-wa Gospodarczego Wykształcenia Kobiet 77
Sobolówka	Prywatna Szkoła Powszechna T. S. L. 327
Sokal	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Eli Freundlich 76
—	Państw. Liceum Pedagogiczne 327, 406
—	Państw. Seminarium Nauczycielskie im. Dziejuszyckiego 327
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa Eli Freundlich 76
Stalowa Wola	Prywatna Szkoła Mechaniczna Zakładów Południowych 371
Stanisławów	Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie 75
—	Prywatne Gimn. Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Przemysłowej 77
—	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie 371
—	I Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	II Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	Seminarium Trzyletnie Ochroniarskie 370
—	Seminarium Czteroletnie dla Wychowawczyń Przedszkoli 371
Stanisławów	Państwowa 4-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa 75
—	Prywatna Szkoła Mechaniczna 444
—	Prywatna Szkoła Powszechna SS. Bazylianek 74
—	Szkoła Przemysłowa Żeńska Tow. Szkoły Przemysłowej Żeńskiej 77
—	Prywatna Koedukacyjna Szkoła Przystosowania Administracyjno-Handlowego 371

Stanisławów	Zydowska Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska Związku dla Szerzenia Wykształcenia Zawodowego wśród Żydów w Małopolsce 77
Stryj	Prywatne Gimnazjum Żeńskie Związku Rodzicielskiego 123
—	Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie 409
—	Prywatne Koedukacyjne Gimn. Kupieckie Tow. Szkoły Handlowej 76
—	Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	Prywatne Liceum Ogólnokształcące Żeńskie 327
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa Fr. Świdarskiego 76
—	Prywatna Szkoła Powszechna SS. Nazaretanek 191
—	Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet 77
Tarnopol	Państwowe Gimnazjum Mechaniczne 76
—	Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Ludowej 77
—	Prywatne Koedukacyjne Gimn. Kupieckie T-wa Szkoły Ludowej 76
—	Państw. Liceum Pedagogiczne 406
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa Tow. Szkoły Ludowej 76
—	Prywatna Koedukacyjna Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego 409
—	Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej 77
Trembowła	Prywatna Koedukacyjna Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego 409
Złoczów	Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet 76
—	Koedukacyjna Szkoła Handlowa Związku Pracy Obywat. Kobiet 76

KOMUNIKATY URZĘDOWE

Akcje nieodebrane Banku Polskiego 85, 414

Audycje radiowe 413

Awans automatyczny 234

Bank Polski — nieodebrane akcje 85, 414

Biblioteka Narodowa J. Piłsudskiego — statut 125

Cykl pogadarek radiowych na temat „Szkoła a obronność kraju“ 193

Egzamin dla kandydatów na stanowiska I kat. w państw. służbie admin. 232

— dla kandydatów na kierowców pojazdów mechanicznych — ulgi w opłatach 267, 448

Etaty składane 332

Filmy dozwolone 194, 414

Instytut Nauczycielski Państw. w Warszawie — Konkurs w sprawie przyjęcia 80

— Nauczycielski Państw. w Warszawie — wymagania przy egzaminie wstępnym 82, 495

— Państw. Pedagogiki Specjalnej w Warszawie — Konkurs w sprawie przyjęcia 83

Kierownicy publ. szkół powsz. I st. — obsadzanie stanowisk 332

Komisja Państwowa Egzaminacyjna — ustalenie normy 267

Konferencja kierowników szkół rolniczych, mleczarskich i ogrodniczych 333

Konkurs w sprawie przyjęcia na studia w Państw. Inst. Naucz. w W-wie w roku szk. 1938/39 80

- Konkurs w sprawie przyjęcia na studia Państw Inst. Pedagogiki Specjalnej w Warszawie na rok szkolny 1938/39 83
- Konkursy na stanowiska kierowników publ. szkół powsz. 15, 78, 125, 192, 231, 266, 330, 380, 411, 446, 494
- Kurs koedukacyjny modelarstwa lotniczego i OPLG. w Buczaczu 193
— Nauczycielski Wyższy w Warszawie 233
- Licea administracyjne — tymczasowe programy 125
— i gimnazja państw. w O. S. Lw. — wykaz 261
— i gimnazja prywatne w O. S. Lw. — wykaz 325
- Liceum — zmiana typu 194
— Krzemienieckie — nadawanie uprawnień absolwentom Rysunkowego Ogniska 412
- Mikroskopy skradzione 32
- Nadawanie uprawnień absolwentom Rysunkowego Ogniska Wakacyjnego w Liceum Krzem. 412
- Nauczanie religii w szkołach dokształcających zawodowych 232
- Nauczyciele religii — ubezpieczenie nieetatowych 232
- Normy polskie urzędowe — wprowadzenie 332
- Obsadzanie stanowisk kierowników publ. szk. powsz. I st. o dwu nauczycielach 332
- Okresy wakacyjne w pracy kontraktowej 413
- Opieka nad P. W. męskim 125
- Opłaty szkolne — ulgi dla dzieci pracowników Francusko-Polskiego Tow. Kolejowego 267
- Pieczęcie skradzione 85, 125
- Polska Organizacja Wojskowa — zaświadczenie służby 85
- Pomoc w kształceniu dzieci niezamożnych rolników 331
- Praktyka bezpłatna — zaliczenie 125, 232
- Program nauki religii rzymskokat. w gimnazjach i liceach zaw. — wprowadzenie 331
- Programy tymczasowe — nauki w liceach administr. 125
- Przestrzeganie przepisów ustawy o ustroju szkolnictwa w sprawie przyjmowania dzieci do szkoły powsz. 266, 331
- Przyjmowanie dzieci do szkoły powsz. — przestrzeganie przepisów ustawy 266, 331
- Przysposobienie wojskowe męskie — opieka nad P. W. 125
- Radio — audycje 413
— pogadanki „Szkoła a obronność kraju“ 193
— znaczek Komitetu Radiofonizacji Kraju 414
- Rolnicy niezamożni — pomoc w kształceniu dzieci 331
- Służba w organizacjach wojskowych — traktowanie 412
- Stanowiska wolne nauczycieli matematyki i ćwiczeń cielesnych 125
- Statut Biblioteki Narodowej Józefa Piłsudskiego 125
- Stypendia — fundacji im. Karola i Władysławy Horszowskich 31
- Stypendium fundacji Zakł. Nar. im. Ossolińskich 31
- Stypendyści gminni — zwolnienie od taksy 194

- Szkoła rolnicza ludowa — uprawnienia 194
- Szkoły dokształcające zaw. — nauczanie religii 232
- i kursy zawodowe — wykaz 16, 472
 - rolnicze w O. S. Lw. — wykaz 124
- Terminy egzaminów dla kandydatów na stanowiska I kategorii w państw. służbie administr. 232
- Ubezpieczenie młodzieży szkolnej 495
- nieetatowych nauczycieli religii, którzy nie są duchownymi 232
- Ulgi kolejowe uczniów 495
- w opłatach egzaminacyjnych dla młodzieży szkolnej przy uzyskiwaniu prawa jazdy 448
 - w opłatach egzaminacyjnych dla nauczycieli — kandydatów na kierowców pojazdów mechanicznych 267
 - w opłatach szkolnych dla dzieci stałych pracowników Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego 267
- Umożliwienie ukończenia nauki uczniom szkół przemysłowych likwidowanych typów 331
- Uposażenie — wymiar uposażenia nauczycieli kontrakt. (okres wakacyjny) 413
- nauczycieli publ. szkół powsz. — wymiar 232
- Uprawnienia ludowej szkoły rolniczej 194
- Ustalenie normy dla Państwowych Komisji Egzaminacyjnych na nauczycieli szkół powsz. 267
- „Virtuti Militari“ — wypłata pensji 192
- Wprowadzenie Polskich Norm Urzędowych 332
- programu nauki religii rzymskokat. w gimnazjach i liceach zawodowych w roku szkolnym 1938/39 331
- Wychowanie fizyczne w szkołach powszechnych — wykaz przyborów i sprzętu 447
- Wycieczki szkolne do Biskupina 80
- szkolne — zniżki kolejowe 233
- Wykaz liceów i gimnazjów państw. w O. S. Lw. 261
- liceów i gimnazjów pryw. w O. S. Lw. 325
 - przyborów i sprzętu do wych. fiz. w szkołach powsz. 447
 - szkół i kursów zawodowych 16, 472
 - szkół rolniczych w O. S. Lw. 124
- Wymagania przy egzaminie wstępnym na studia w Państw. Instytucie Nauczycielskim w Warszawie 82, 495
- Wymiar uposażenia 413
- uposażenia nauczycieli publicznych szkół powsz. 232
- Wypłata pensji za order „Virtuti Militari“ 192
- Wystawy obrazów Artura Grottgera 234
- Wyższy Kurs Nauczycielski w Warszawie 233
- Zaliczanie bezpłatnej praktyki 125, 232
- Zaświadczenie służby w P. O. W. 85
- Zaświadczenia sprawności fizycznej 446
- Zatrudnianie nauczycieli na tzw. etatach składanych 332
- Zmiana typu liceum 194
- Znaczkę Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju 414
- Zniżki kolejowe dla wycieczek szkolnych 233
- Zwolnienie od taksy administracyjnej stypendystów gminnych 194

RUCH SŁUŻBOWY

- Adamik Wincenty 31
 Adamowska Janina 328
 Adamska Aniela 30
 Amerłówna Leokadia 30
 Anastazijewski Tytus 329
 Andahazy Gizela 30
 Antoszewski Władysław 30
 Arbesbauer Antoni 127
 Armeńska Aniela 265
 Augustyn Tadeusz 30

 Bachman Maria 31
 Bałabanówna Maria 231
 Baranowska Bronisława 79
 Bąkowski Antoni 493
 Beck Julian 327
 Becker Kazimierz 411
 Bezuska Włodzimierz 374
 Bielak Jan 373
 Bieniak Wawrzyniec 374
 Biliński Bazyl 373
 Biłozorówna Zofia 30
 Bobakowa Julia 373, 411
 Bogaczewicz Franciszek 31
 Borecki Wiktor 30
 Brolikowa Maria 373
 Bryniarski Władysław 31
 Buchtalerz Aniela 231
 Burdowa Janina 372

 Chimiak Eugeniusz 79
 Chodaczek Władysław 31
 Chruściel Stanisław 411
 Czajkowski Michał 328
 Czarnkowski Marceł 328
 Czuchnowski Zachariasz 328
 Czuma Longin 411
 Czyżewski Adam 372

 Decówna Irena 79
 Dembińska Aniela 373
 Diaków Michał 328
 Diaków Włodzimierz 328
 Dobrowolska Maria 329
 Dolnikiewicz Wincenty 372
 Drzewicki Józef 373
 Dworski Stanisław 493
 Dyrkacz Antoni 329
 Dziduszko Karol 265
 Dziedzic Karol 265
 Dziulakówna Helena 30

 Eckstein Helena 265

 Feszczak Mikołaj 373
 Filar Franciszek 328
 Florkowski Edward 328
 Fudali Józef 372
 Furmankiewicz Wawrzyniec 371

 Gajdanowa Stefania 493
 Geisslerowa Olga 373
 Gołogórski Leopold 373
 Gorgoniowa Władysława 373
 Górecki Józef 328
 Gött Emma 30
 Graff Tadeusz 30
 Gubrynowicz Zofia 231

 Haduch Leon 265
 Hamulewicz Władysław 372
 Harasimowiczówna Bronisława 30
 Harland Zygmunt 329
 Horbowski Bolesław 30
 Horwath Edward 493
 Hryłka Kazimierz 79
 Hrynyk Jan 373

 Ilczyszyn Aleksander 328

 Jabłoński Izidor 30
 Jaksch Teodor 79
 Jakubiszyn Bazyl 231
 Janczewski Stanisław 231
 Janiszewski Rudolf 371
 Jarosz Michał 372
 Jaroszevska Emilia 30
 Jasna Kazimiera 231
 Jędrosek Jerzy 30
 Jezierski Michał 411
 Jeżekowa Helena 328
 Jurkowska Ludmiła 493

 Kalita Wilhelm 328
 Karp Zygmunt 265
 Kawczyński Władysław 373
 Kielar Jan 373
 Kielar Józef 328
 Kierbier Marian 328
 Kisielewicz Ludwik 493
 Klementowski Kazimierz 127
 Klus Teodor 192
 Koperska Felicja 372

- Kopyta Stanisław 329
Kopytowa Joanna 329
Korab Jakub 328
Kornecki Adam 372
Korzeliak Ignacy 30
Korzyniowski Kazimierz 372
Koss Władysław 191
Kossowski Witold 374
Kossowski Władysław 79
Kraussowa Joanna 30
Krauze Jan 31, 327
Krent Stefan 79
Kruczek Ludwik 373
Krupa Józef 411
Krzyworączka Władysława 373
Kubicki Józef 329
Kürber Tadeusz 30
Kwaśnicki Michał 328
Kwaśniewski Michał 411
- Lasiota Stanisław 79
Laskowski Marcei 191, 265
Lebedowicz Józef 265
Lehnert Seweryn 79, 493
Lenard Władysław 372
Leja Tadeusz 411
Lew Gabriel 411
Lewandowska Konstancja 30
Lewandowski Tadeusz 30
Lewicka Kazimiera 374
Liczkowski Bogdan 329
Lipa Jarosław 374
Lipiński Jan 371
Liszczyk Bazyle 373
Luntsch Stanisław 30
- Łaban Stefan 373
Łomysz Stefan 329
Łukasiewicz Bazyle 329
Łyłyk Grzegorz 329
Łysy Bazyle 329
- Mądry Jan 328
Maga Włodzimierz 372
Majewski Lubicz Stanisław 374
Małkiewicz Marian 373
Małusz Andrzej 372
Mamałyga Dymitr 373
Masior Jan 445
Matelowski Kazimierz 328
Mayer Ambroży 372
Mazur Ferdynand 445
Mazur Jan 374
- Mazurowa Stefania 373
Michalska Janina 30
Michalski Antoni 411
Michalski Jan 191
Mirowicz Ignacy 493
Mittek Franciszek 372
Moczarski Ignacy 191
Moździerz Zenon 231, 327
Myłus Ludwik 265
Mytnik Karol 372
- Nabywaniec Ludwika 329
Nesterczuk Michał 411
- Obrzut Jan 372
Offert Tadeusz 265
Oleksa Józef 30
Orłowska Franciszka 30
Osada Zdzisław 30
Osoba Piotr 373
Ostafijczuk Emil 329
Osuch Edward 79
- Pacanowska Aleksandra 31
Palczyński Edward 79
Paściak Roman 372
Pawłowska Jadwiga 30
Pawłowska Zofia 445
Petyniak Sanecki Kazimierz 374
Piątkowski Mieczysław 79
Piechota Stanisław 411
Pieczonka Eugeniusz 328
Pilichowski Czesław 30
Piliński Stanisław 411
Piotrowicz Włodzimierz 373
Pita Józef 79
Pobereźnikowa Maria 374
Podhaniuk Walerian 329
Polechoński Kazimierz 328, 372
Ponczakówna Bronisława 30
Porczak Adam 30
Posacki Kornel 80
Posacki Marcin 329
Potyra Wincenty 328
Procko Janina 371
Przybyłowicz Józef 372
Purkholzerowa Mieczysława 411
- Raczyńska Janina 30
Raczyński Andrzej 374
Romański Władysław 127
Romanowski Józef 445
Rossiwal Edward 79

- Rozłucka Józefa 30
 Rup Kazimierz 191
 Rybak Paweł 374
 Rypolowski Roman 31
 Rzepecki Władysław 445
- Sabik Izydor 127
 Samarażanka Maria 79
 Sandecki Franciszek 374
 Sandecki Roman 328
 Sanojca Eugeniusz 31
 Schimanek Jan 372
 Schreiter Julian 493
 Seiba Tadeusz 445
 Sekuła Stanisław 373
 Siatkowski Marian 374
 Sierosławska Maria 329
 Skałacki Józef 373
 Skiba Emil 127
 Skupień Maria 127
 Słobodzian Jan 329
 Słuszkiewiczowa Maria 372
 Sobolewska Anna 127
 Stańko Józef 373
 Stanoszek Józef 328
 Starczewski Władysław 373
 Starycki Stefan 329, 374
 Stempel Franciszek 79
 Stipalówna Stefania 374
 Streer Witold 30, 411
 Struszkiewiczówna Helena 30
 Sydor Józef 329
 Syska Janina 127
 Szczepański Franciszek 31, 411
 Szerszeń Tomasz 127
- Szubartowicz Helena 30
 Śmiglewska Antonina 231
 Śmiszkiewicz Michał 411
- Tarajowa Ludmiła 374
 Tarkowski Kazimierz 31
 Topperzer Władysław 411
 Tyszkowska Helena 30
- Warsa Jan 31.
 Warzenicowa Maria 328
 Werchowiecki Tadeusz 411
 Winkler Władysław 80
 Winnicki Grzegorz 329
 Wiśniewski Czesław 374
 Wiszniewski August 31
 Włodecki Franciszek 192
 Włodek-Sanojcową Jadwiga 374
 Wojakiewicz Ludwik 192
 Wołoszyński Stanisław 445
 Woźny Aleksander 373
 Wrzak Waclaw 265
 Wytyczak Franciszek 411
- Zabawski Stanisław 329
 Zablotna Gabriela 329
 Zajac Władysław 31
 Zaki Leopold 329, 445
 Zarańska Maria 127
 Zawalkiewicz Mieczysław 127
 Ziemska Weronika 328
- Zarowska Stefania 31
 Zarów Jacek 373
 Żelisko Józef 265
 Zuchorski Rudolf 374

NEKROLOGI

- Bach Józef 410
 Banach Dionizy 126
 Bilous Jan 327
 Boryczkówna Jadwiga 30
 Chudzikowa Janina 327
 Dzera Bazyli 493
 Hebdowa Łucja 126
 Hetman Grzegorz 231
 Janda Stanisław 79
 Kiwałówna Maria 79
 Kmicikiewicz Helena 126
 Kobyliński Marcin 30
- Koestlich Roman 126
 Kopystiański Adrian 78
 Kowalski Włodzimierz 231
- Onyszkiewicz Andrzej 79
 Pawlukowa Helena 79
 Płoszczańska Maria 327
 Szczepańska Mieczysława 327
 Tobiasz Stanisław 30
 Tunikowska Emanuela 79
 Zajdler Władysław 78
 Zelechowski Jan 327

KOMUNIKATY NIEURZĘDOWE

- Biblioteka Ogniska matematyki 431
Boisko sportowe międzyszkolne 282
Budowa międzyszkolnego boiska sportowego 282
- Drzewa — sadzenie 101
- Higiena i estetyka budynków szkolnych 282
- Klub sportowy międzyszkolny 243
Koła krajoznawcze młodzieży szkolnej 152, 243
Koło Lwowskie Stow. Nauczycieli rysunków 153
Kółka młodych przyjaciół zwierząt 198
Konkurs higieny i estetyki budynków szkolnych 282
— polonistyczny 345
Krajoznawstwo 152, 243
Kurs (Gdynia i Polskie Morze) 244
— jazdy samochodowej w Przemyślanach 101
— wakacyjny w Gdyni 101
— żeglarski nauczycielski nad jez. Narocz 246
— nauczycielski żeglarski w Trokach 246
- Młodzież — Armii (zakupno samolotów) 100, 345
Motoryzacja w szkole 101, 242
- Nalepki na dzień Imienin Marszałka E. Rydza Śmigłego 103
Nauczycielstwo Armii (zakupno samolotów) 100, 197
- Obchód Imienin Pana Prezydenta Rzplitej w gimn. w Przemyślanach 152
Obchód rocznicy odzyskania dostępu do morza w gimnazjum w Tarnobrzegu 197
Obozy wodne nauczycielskie nad jez. Narocz 245
Odbiorniki szkolne 153
Odezwa Ligi Ochrony Zwierząt 199, 431
Opieka młodzieży przyw. gimnaz. żyd. Tow. Szkoły Lud. i Śred. we Lwowie nad szk. powsz. 42
— młodzieży przyw. gimnaz. SS. Boromeuszek w Łańcucie 101
— młodzieży przyw. gimnaz. w Przemyślanach nad szkołą powsz. 42
Organizowanie biblioteki przy Ognisku metodycznym matematyki 431
Ośrodek morski nauczycielski w Gdyni 197
- Popiersie Marszałka J. Piłsudskiego 103
- Radio 153, 282
Radiofonizacja szkół powsz. pow. lwowskiego 282
Raid narciarski 147
- Sadzenie drzew przy drogach 101
Samoloty dla Armii 100, 197, 345
Stowarzyszenie nauczycieli rysunków 153
Stypendia fundacji Książnicy Atlasu 284, 513
- Tow. Przyjaciół Zwierząt 198, 199, 431

- Współdzielnie młodzieży szkolnej 344
 Współpraca nauczycieli szk. powsz. i gimnazjum w Przemyślanach 197
 Wycieczka do Rzymu i Budapesztu 102
 — turystyczna do Zakopanego 102
 Wycieczki do Gdańska 245
 — do Gdyni 153
 — do Gniezna 246
 — do Poznania 153
 — do Warszawy 283
 — krajoznawcze po woj.: wileńskim, nowogrodzkim i białostockim 246
 Wynik konkursu polonistycznego dla młodzieży szkół średnich 345
 Wyniki szczegółowe raidu narciarskiego młodzieży szkolnej 147
 Zjazd Geografów 513
 Zwierzyńiec żubrów w Białowieży — zamknięcie 198

PRZEMÓWIENIA, ARTYKUŁY I SPRAWOZDANIA

- D'Abancourt Wierzyńska Maria, Organizacja przysposobienia wojsk. kobiet do obrony kraju 274
 Blaustein Leopold, Z wspólnego warsztatu 133
 Jaroszowa Jadwiga, Słów kilka o historii i organizacji Kół Krajoznawczych 236
 Kupczyński Tadeusz, O pracy naukowej nauczyciela 41
 Mucha Józef, Znaczenie działalności Powiatowego Ogniska Muzycznego 195
 Łempicki Stanisław, Do kolegów nauczycieli historii 33
 Papée Stefan, Pierwszy konkurs polonistyczny w Okręgu Szkolnym Lwowskim 340
 Prace szkolnictwa zawodowego 277
 Sotnicki Seweryn, Bajki w szkolnej bibliotece 196
 Spis ustaw, zarządzeń i okólników dotyczących się szkół kształcących zawodowych 281
 Sprawozdanie z konferencji w sprawie rozbudowy szkolnictwa na terenie C. O. P. 89
 — z działalności Ognisk Metodycznych 136
 Stan szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szk. 1937/8 416, 449, 502
 Smigły Rydz Edward Marszałek, Podstawowe czynniki pełnej kultury człowieka 47
 Świętosławski Wojciech Minister, Przemówienie do młodzieży szkolnej 356
 — Przemówienie do rodziców i nauczycieli 352
 — Przemówienie na posiedzeniu sejmku 48
 Tyrowicz Marian, Z rozważań nad typem lektury historycznej dla gimnazjum 128
 Umański Stanisław, Przysposobienie młodzieży szkolnej do obrony kraju 269
 Wykaz cenniejszych dzieł znajdujących się w bibliotekach Ognisk Metodycznych 140
 — lektury z zakresu historii 383
 Zieliński Józef, Zabytki i pamiątki historyczne w województwie stanisławowskim 237
 Ziemnowicz M., Doroczne konferencje dyrektorów 497

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

- Album Pamiątkowy Powstańców Ziemi Zachodnich Rzp. P. 43
 Asnyk Adam, Pisma, oprac. Chrzanowski i Schipper 457
- Bar A., Karol Miarka jako redaktor Katolika 455
 Bataglia A., Górnictwo śląskie 455
 Birkenmajer A., Astronomowie i astrologowie śląscy w wiekach średnich 455
 Birkenmajer A., Witelo najdawniejszy śląski uczony 455
 Biuletyn dwumiesięczny literacki i naukowy 233
 Buczacki B., Jak my peremohły 85
 Bujak F., Czynniki Gospodarczy 385
- Chowanna 42, 198, 457
 Cieślińska O. i Nieniewska H., Francusko-ukraiński słownik do podręcznika franc. mowy dla
 kl. III gimn. 233
 Czytanka dla druhoji klasy wseludnych szkół 414
 — dla trzoji klasy wseludnych szkół 414
- Daszkiewicz i Flisak J., Zasady Nauczania Sportu 346
 Dewitzowa W., Kern R., Wir lernen deutsch (opracowanie ruskie) 267
 Dewitzowa W., Kern R., Zóltowska G., Wir lernen deutsch (opracowanie ruskie) 267
 Dobrowolska Ag., Wzory hafciarstwa ludowego na Górnym Śląsku 456
 Drozd Mychajło, Peremożec Okenanu 233
 Dzięciel W., Król Polski Zygmunt I na Śląsku 455
- Feldman J., Polska i Polacy w sądach pruskich polityków w epoce porozbiorowej 455
 Freilich A. i Orlicz W., Matematyka, podręcznik dla I kl. gimnaz. 382
- Galiński Adam, Antologia 120 poetów 199
 Gazetka Muzyczna 432
 Gdy Święty wracał na Ojczyznę 386
 Gębarowicz M., Stosunki artystyczne Śląska z innymi dzielnicami śląskimi 455
 Giziński B., Postępy przemysłu chemicznego na Śląsku za czasów polskich 456
 Golias M., Kowalski J., Viri illustres, opracowanie ruskie 267
 Golias M. i Smereka J., Res Publica Romana, opracowanie ruskie 267
 Gorkiewicz E., Postępy górnictwa węglowego na Śląsku za czasów polskich 455
 Grodecki R., Rozstanie się Śląska z Polską w XIV wieku 455
 Groza A., Zagadnienie elektryfikacji na Śląsku 456
- Higiena w domu i w szkole 456
 Historia święta Nowego Testamentu, podręcznik do nauki religii prawosławnej 415
 — święta Starego Zakonu, podręcznik do nauki religii prawosławnej 415
 Hulka-Laskowski, Śląsk za Olzą 456
- Instrukcja dla samouków wiejskich 432
- Jakimowicz R., Kultura śląska w zaraniu dziejów w świetle wykopalisk 455
 Jantar, kwartalnik 247
 Jesionowski A., Plebiscyt i powstania śląskie w polskiej literaturze pięknej 455

- Kalendarz komitetu budowy Muzeum Narodowego 284
 — Nauczycielski 386
- Katechizm. Podręcznik dla nauki religii prawosławnej 415
- Kaufman S., Maryniarczyk R., Roboty publiczne w województwie śląskim 455
- Kisiłewskij Kost, Poznajmo ukraińsku mowu 414
- Koczy L., Związki handlowe Wrocławia z Polską do końca XVI w. 455
- Komornicki W., Ustrój państwowy Polski współczesnej 432
- Kostrzewski J., Przedhistoryczne związki Śląska z resztą ziem polskich 455
- Kowalski J. i Golias M., Juvnis Romanus, łatyński czytania dla II kl. 233
- Kowalski J. i Golias M., Puer Romanus, oprac. ruskie 267
- Kowałyško I., Mandriwni dni, część 1 i 2 382
- Kozłowska A., Szata roślinna województwa śląskiego 455
- Krygowski R., Metodyka szkolnych wycieczek geograficznych 514
- Krzyżanowski J., Podania i baśnie śląskie 455
- Książkiewicz M., Zarys geologii Śląska 455
- Kuczewski Wł., Postępy hutnictwa żelaznego na Śląsku za czasów polskich 456
- Kuronski E., Położenie prawne ludności polskiej w III Rzeszy 455
- Łastowiecki A., Nauka pro mertwu przyrodu 448
- Maleczyński K., Mańkowski T., Pohorecki F., Tyrowicz M., Lwów i Ziemia Czerwieńska 515
- Marchacz Wł., Krajobraz Śląska polskiego 455
- Melnyk M., Botanika, pidrucznik dla II klasy sereдных zahalno-oświtnych szkół 414
- Metodyka Biologii 456
- Miłobędzki Z., Przemysł w województwie śląskim 456
- Modlitewnik prawosławny 415
- Modlitwy codzienne dla dzieci wyznania prawosławnego 415
- Mugeński R., Praktyczny zeszyt nutowy 515
- Musiół A. i Sachs F. — Tańce śląskie 456
- Musiół L., Zniemczone nazwy miejscowe na Śląsku 455
- Musiół P., Ochotnicze Drużyny Robocze 456
- Namitkiewicz Jan, O wyborze zawodu prawnika 386
- Nasze morze w zabawkach — wzory zabawek dla dzieci szkół powsz. 198
- Nauczanie i wyjaśnienia modlitw, podręcznik do nauki religii prawosławnej 415
- Nauka o nabożeństwach prawosławnych 415
- Nechay W., Śląsk jako rejon geograficzny 455
- Obrazki z przeszłości Brodów 385
- Opacki Józef, Przewodnik po powiecie skałackim 346
- Orli Lot, miesięcznik 285
- Ossendowski F. A., Orły Podkarpackie 346
- Papée Stefan, 20 lat Rzeczypospolitej 432
- Pieniążek Józef, Podhale w obrazach 285
- Piłsudski J., Moje pierwsze boje, przekład hebrajski M. Asza 285, 346
- Piotrowicz K., Plany rewindykacji Śląska przez Polskę pod koniec średniowiecza 455
- Piwarowski K., Pomysły odzyskania Śląska za Jana III 455
- Popiołek K., Śląsk i Polska w czasie wojen husyckich 455
- Przegląd Krajoznawczy 248, 286
- Przyroda i Technika, czasopismo 247, 286, 456, 514

- Rożankiwska O. i Petrowa J., Moja persza knyżeczka 233
- Rudnicki Jerzy, Nimečko-ukraiński słownik do podręcznika języka niemieckiego dla III kl. gim. 85
- Rządkowski Ludwik, Encyklopedia Farmaceutyczna 285
- Serafin Tomasz, Władze szkolne w latach 1917/18—1937/38 285
- Silnicki T., Rola dziejowa kościoła na Śląsku w wiekach XI—XIII 455
- Skaut ilustrowany, 2 tygod. harcowski 199
- Skoczek J., Stosunek kulturalny Śląska ze Lwowem w wiekach średnich 455
— Udział Śląska w rozwoju i kulturze południowo-wschodnich ziem polskich 455
- Smogorzewski K., Sprawa Śląska na konferencji pokojowej 1919 r. 455
- Spis imion prawosławnych w brzmieniu polskim 414
- Sport szkolny, tygodnik 43
- Sprawozdanie jubileuszowe Państw. Liceum i Gimnazjum w Jaworowie 456
- Start młodych, pismo międzyszkolne 346
- Staszewski J., Przeszość wojenna Śląska 455
— Wojsko polskie na Śląsku w dobie napoleońskiej 455
- Stosunki służbowe nauczycieli — zbiór przepisów 515
- Szczepański A., Kierunki eksportu wytworów przemysłu górnośląskiego 456
- Szewczenko T., Kobzar, dla gimnaz. z ruskim językiem 448
— Mały Kobzar, dla szkół powsz. z ruskim językiem 85
— Twory, T. VIII i IX 415
- Tymieniecki K., Kolonizacja a germanizacja Śląska w wiekach średnich 455
- Urania 248
- Wasilewski Z., Znaczenie dróg wodnych dla przemysłu śląskiego 456
- Wasylewski St., Na Śląsku Opolskim 456
- Wętyhorski J., Zytija mowy 415
- Wereszczyński A., Wiadomości o Polsce Współczesnej 386
- Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne 346, 432
- Wilchiwskij, Pan Prezydent Polskiej Rzeczypospolitej Ichnatij Mościcki 233
- Wojciechowski Z., Udział Śląska w dawnym zjednoczeniu ziem polskich 455
- Wychowanie fizyczne, miesięcznik 43
- Wyniki — czasopismo 515
- Zajda K. i Kien H., Zagadnienie obronności Państwa w nauczaniu i wychowaniu w szkole powszechnej 42
- Zakówna M., Wycieczkowanie młodzieży 514
- Zaranie Śląskie, kwartalnik regionalny 456
- Zarys historii wojennych Pułków Polskich 42
- Zbliżka i Zdaleka 200, 247
- Ziemia Czerwieńska 456
- Zuch, ilustrowany 2 tygod. zuchów 199
- Życie Techniczne 346

204 23/11
100085
111

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 1

LWÓW, DNIA 31 STYCZNIA 1938 R.

ROK XLII

W DNIU IMIENIN
PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
SKŁADAJĄ
NAJDOSTOJNIEJSZEMU SOLENIZANTOWI
NAJLEPSZE ŻYCZENIA WRAZ Z WYRAZAMI HOŁDU I CZCI
MŁODZIEŻ SZKOLNA, NAUCZYCIELSTWO
I PRACOWNICY ADMINISTRACJI SZKOLNEJ OKRĘGU LWOWSKIEGO

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Uroczystości szkolne w dniu Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej	3	15. Sprzedaż drewna na sporządzanie inwentarza szkolnego	12
2. Stosunek K.O.P. do szkolnictwa powszechnego		16. Zakaz rozpowszechniania gazetki dla młodzieży „Karuzela“	13
3. Ustawa o medalu „Za Długoletnią Służbę“	4	17. Opłaty na Fundusz Pracy od dodatków mieszkaniowych dla naucz. publ. szkół powsz.	13
4. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych	4	18. Rejony wizytacyjne gimnazjów i liceów ogólnokształcących	14
5. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. o nadawaniu prywatnym liceom ogólnokształcącym uprawnień liceów państwowych	7	19. Z Dziennika Ustaw	14
6. Ochotnicze hufce P. W. K.	8	20. Konkursy	15
7. Egzekwowanie grzywien za niedopełnienie obowiązku szkolnego	8	21. Nowe szkoły dokształcające	15
8. Stypendyści gminni a norma zwolnień	9	22. Wykaz szkół i kursów zawodowych	16
9. Wydawanie duplikatów świadectw szkolnych	9	23. Z żałobnej karty	30
10. Zaliczki na uposażenie dla pracowników kontraktowych (emerytów)	10	24. Ruch służbowy	30
11. Biurowość władz szkolnych — adresowanie pism	10	25. Komunikaty	31
12. Wydalenie uczniów ze szkół	11	26. Sprostowanie	32
13. Wynagrodzenie duszpasterzy nauczycieli religii za nabożeństwa szkolne	11		
14. Wypożyczanie inwentarza szkół państwowych	12	Dział nieurzędowy	
		27. Od Redakcji	33
		28. Prof. Dr Stanisław Lempicki „Do Kolegów — nauczycieli historii“	33
		Dr Tadeusz Kupczyński — o pracy naukowej nauczyciela	41
		29. Materiały szkolne	42
		30. Z wydawnictw	42

1.

UROCZYSTOŚCI SZKOLNE W DNIU IMIENIN PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 18 stycznia 1938 r.

Nr II W-218/38.

**W dniu 1 lutego przypadają Imieniny Pana Prezydenta Rzeczy-
pospolitej, Profesora Ignacego Mościckiego.**

**Dzień ten, jako dzień wolny od nauki szkolnej, należy wyzyskać
na uświadomienie młodzieży o roli Pana Prezydenta, jako Pierw-
szego Obywatela Państwa Polskiego, reprezentującego Majestat
Rzeczypospolitej i o trudzie życia Dostojnego Jubilata, poświęce-
nego służbie Ojczyźnie i pracy naukowej.**

**Szkolne uroczystości powinny być poprzedzone nabożeństwami
szkolnymi.**

Minister

(—) *W. Świątosławski*

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 22 stycznia 1938 r.

Nr O. 1274/38.

Powyższe zarządzenie Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświece-
nia Publicznego podaje do wiadomości i zastosowania się.

Otrzymują:

Dyrekcje, Kierownictwa, państw. i pryw. szkół śred-
nich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nau-
czycieli, szkół zawodowych, rolniczych, dokształcają-
cych, Inspektoraty Szkolne oraz Kierownictwa publicz-
nych szkół powszechnych w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego

Dr. T. Kupczyński

2.

STOSUNEK K. O. P. DO SZKOLNICTWA POWSZECHNEGO

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 12 stycznia 1938 r.

Nr II P-21/38.

Dowództwo Korpusu Ochrony Pogranicza.

Na podstawie sprawozdań podwładnych mi władz szkolnych stwier-
dzam z uznaniem, że ustosunkowanie się poszczególnych dowódców i Od-
działów Korpusu Ochrony Pogranicza do szkół powszechnych rejonu pogra-
nicznego, do działy szkolnej i nauczycielstwa jest jak najlepsze i naj-
życzliwsze, oraz że opieka nad dziećmi szkolnymi jest bardzo troskliwa
i bardzo intensywna.

W związku z tym poczuwam się do miłego obowiązku wyrażenia
serdecznego podziękowania wszystkim dowódcom i oddziałom za wielką
życzliwość i wszelką pomoc okazywaną szkole powszechnej.

Równocześnie proszę o powiadomienie o tym wszystkich podległych
dowódców poszczególnych oddziałów Korpusu Ochrony Pogranicza.

Minister

(—) *W. Świątosławski*

J. w.

Ministerstwo podaje do wiadomości.

Otrzymują:

PP. Kuratorowie Okręgów Szkolnych, Naczelnik Wydz.
Ośw. Woj. Śląsk., Kurator Liceum Krzemienieckiego.

Dyrektor Departamentu

Dr. M. Pollak

3.

USTAWA

z dnia 8 stycznia 1938 r.

o medalu „Za Długoletnią Służbę“.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzptej nr. 3. z dn. 19 stycznia 1938, poz. 11.)

Art. 1. Ustanawia się medal „Za Długoletnią Służbę“.

Art. 2. (1) Medal o średnicy 35 mm brązowy, srebrny lub złoty nosi na stronie czołowej wyobrażenie orła państwowego w otoku stylizowanego ornamentu oraz napis „Za Długoletnią Służbę“, na odwrocie zaś cyfrę: na medalu brązowym „X“, na medalu srebrnym „XX“, na medalu złotym „XXX“, opartą na gałązce laurowej.

(2) Medal nosi się na lewej piersi, bezpośrednio po odznaczeniach państwowych polskich, a przed odznaczeniami zagranicznymi, na wstążce amarantowej o szerokości 37 mm z podłużnym pasem białym po środku o szerokości 11 mm.

Art. 3. (1) Prawo do medalu uzyskuje się z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publicznych.

(2) Po dziesięciu latach służby, pełnionej po dniu 11 listopada 1918 r., otrzymuje się medal brązowy, po dwudziestu latach medal srebrny, po trzydziestu latach — medal złoty.

(3) Przerwy w okresach służby, zmiany stosunku służbowego lub opuszczenie służby nie stanowią przeszkód do otrzymania medalu.

Art. 4. (1) Nie otrzymują medalu osoby, skazane prawomocnym wyrokiem sądowym lub dys-

cyplinarnym, jeżeli w wyniku skazania nastąpiło rozwiązanie stosunku służbowego.

(2) Osoby, wymienione w ust. (1), przyjęte ponownie do służby, mają prawo do otrzymania medalu po przesłużeniu okresów, przewidzianych w art. 3, liczonych od dnia ponownego objęcia służby.

(3) Przepisy poprzedzające stosuje się odpowiednio do osób, z którymi rozwiązano z ich winy umowę o pracę.

Art. 5. (1) Medal nadają właściwi ministrowie, a w działach służby nie podlegających ministrom — właściwa władza naczelna.

(2) Ministrowie mogą uprawnienia swe w tym zakresie przekazać władzom bezpośrednio podległym.

Art. 6. Odznaczony ponosi koszty wykonania medalu.

Art. 7. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 8. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej

Mościcki

Prezes Rady Ministrów

Stawoj Składkowski

4.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 24 grudnia 1937 r.

o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzplitej nr. 4, dn. 24 stycznia 1938, poz. 26.)

Na podstawie art. 1 ust. 3 i art. 13 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) zarządzam co następuje:

O KWALIFIKACJACH ZAWODOWYCH DO NAUCZANIA RELIGII RZYMSKOKATOLICKIEJ W PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH SZKOŁACH POWSZECHNYCH.

§ 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywat-

nych szkołach powszechnych ma duchowny rzymskokatolicki, który posiada:

- a) świadectwo ukończenia studiów na wydziale teologii katolickiej w uniwersytetach polskich lub uzyskane najpóźniej w 1930 r. absolutorium wydziału teologicznego w Polsce;
- b) bądź świadectwo ukończenia studiów teologicznych w diecezjalnych wyższych seminarjach duchownych w Polsce;
- c) bądź świadectwo ukończenia studiów lub

absolutorium uzyskane na wydziałach teologicznych uniwersytetów lub w zakładach teologicznych za granicą — przy zachowaniu przepisów obowiązujących w sprawie nostryfikacji świadectw zagranicznych.

§ 2. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych ma osoba, która posiada:

- a) bądź kwalifikacje zawodowe, określone w art. 1. ust. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258),
- b) bądź gimnazjalne świadectwo dojrzałości lub przewidziane w art. 52 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 389) świadectwo kwalifikujące do studjów w szkołach wyższych oraz w obu przypadkach świadectwo pomyślnego ukończenia prowadzonych przez władze duchowne kursów katechetycznych i złożenia z wynikiem pomyślnym egzaminu przed jedną z kurii diecezjalnych.

§ 3. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych przypadkach zezwalać na nauczanie religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych osobom, posiadającym misję kanoniczną, nie mającym kwalifikacji wymienionych w §§ 1 i 2, jednakże nie dłużej niż przez trzy lata.

§ 4. Aby móc udzielać nauki religii rzymskokatolickiej powinna posiadać zarówno osoba duchowna jak i osoba świecka, oprócz kwalifikacji zawodowych, jeszcze misję kanoniczną, udzieloną przez właściwego biskupa.

Obowiązek posiadania osobnej misji kanonicznej nie dotyczy duchowieństwa parafialnego.

O KWALIFIKACJACH ZAWOD. DO USTALENIA NAUCZYCIELI RELIGII RZYMSKOKAT. W PUBLICZNYCH SZKOŁACH POWSZECHNYCH

§ 5. Kwalifikacje zawodowe do nauczania religii, określone w § 1, są dla duchownych rzymskokatolickich nauczycieli religii zarazem kwalifikacjami zawodowymi, wymaganymi do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej.

§ 6. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej posiada świecki nauczyciel religii rzymskokatolickiej, który uzyskał świadectwo zdania egzaminu praktycznego na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych. Program tego egzaminu jak

i skład komisji egzaminacyjnych ustali Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z właściwą władzą duchowną.

§ 7. Do praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych może przystąpić obowiązany do jego złożenia nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej, który wykaże się co najmniej dwuletnią nieprzerwaną pracą nauczycielską w wymiarze nie mniejszym niż 14 godzin tygodniowo, odbytą w publicznej szkole powszechnej po uzyskaniu kwalifikacji zawodowych do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

Za pracę nauczycielską, uprawniającą nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej do przystąpienia do praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego lub władza przez niego oznaczona może uznać pracę w szkole innej niż publiczna szkoła powszechna, przy zachowaniu jednak warunków pracy, podanych w ust. 1 niniejszego paragrafu.

§ 8. Praktyczny egzamin na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych winien być zorganizowany w miarę możliwości w tej szkole powszechnej, w której dany nauczyciel jest zatrudniony.

Praktyczny egzamin na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych można zdawać dwa razy. W wyjątkowych przypadkach Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może zezwolić poszczególnym nauczycielom na zdawanie tego egzaminu po raz trzeci.

§ 9. Jeżeli nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej nie zda praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych przed upływem pięciu lat pracy nauczycielskiej w publicznych szkołach powszechnych po uzyskaniu kwalifikacji zawodowych do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, winien być z nim rozwiązany stosunek służbowy.

Władza szkolna II instancji może w szczególnych przypadkach odroczyć ostateczny termin praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, jednak nie dłużej niż na rok.

§ 10. Praktyczny egzamin na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszech-

nych traci ważność, o ile osoba, która zdała ten egzamin, nie pracuje przez 10 lat z rządu w szkołach lub w administracji szkolnej.

Przepis ten nie ma zastosowania do tych nauczycieli, którym Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przywróci prawa nauczycieli stałych na mocy przepisów o stosunkach służbowych nauczycieli.

§ 11. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych przypadkach zwalniać nauczycieli religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, od obowiązku złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych, o ile praca ich w szkole powszechnej zostanie uznana za wybitną przez władze szkolne — po wysłuchaniu opinii właściwej władzy duchownej.

O KWALIFIKACJACH DODATKOWYCH

§ 12. Nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej i do ustalenia w publicznych szkołach powszechnych, oraz nauczyciel religii rzymskokatolickiej prywatnej szkoły powszechnej, posiadający kwalifikacje do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, może uzyskać kwalifikacje dodatkowe przez ukończenie państwowego wyższego kursu nauczycielskiego lub zakładu o poziomie, uznanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego co najmniej za równorzędny, lub też przez zdanie równoważnościowego egzaminu na podstawie przepisów określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

§ 13. Osoby posiadające kwalifikacje do nauczania religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych, przepisane dla nauczycieli religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych w myśl przepisów obowiązujących w którejkolwiek części Rzeczypospolitej do chwili wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a które przed dniem wejścia w życie tego rozporządzenia były czynne w charakterze nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych co najmniej przez 3 lata, posiadają tym samym kwalifikacje do nauczania religii w rozumieniu rozporządzenia niniejszego.

§ 14. Nauczyciele religii rzymskokatolickiej czynni w publicznych lub prywatnych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a nie odpowiadający warunkom § 13 winni uzyskać kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych przed dniem 30 czerwca 1940 r., w przeciwnym razie należy rozwiązać z nimi stosunek służbowy najdalej z dniem 30 czerwca 1940 r.

§ 15. Osobom, czynnym w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego w charakterze nauczycieli religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych, a nie posiadającym kwalifikacji, określonych w § 2 a) lub b), o ile wykażą się: 1) dobrymi wynikami nauczania i 2) świadectwem pomyślnego zdania egzaminu katechetycznego przed jedną z kurii biskupich, może Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przyznać w terminie do dnia 30 czerwca 1940 r. kwalifikacje zawodowe do nauczania religii rzymskokatolickiej w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych.

§ 16. Kwalifikacje zawodowe do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej posiadają ci nauczyciele religii rzymskokatolickiej, czynni w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia rozporządzenia niniejszego, którzy do tego dnia:

- a) spełnili warunki wymienione w § 5,
- b) uzyskali na podstawie obowiązujących przepisów kwalifikacje zawodowe do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej, lub
- c) zostali przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwolnieni od obowiązku zdawania wszystkich przepisanych egzaminów i zaliczeni do kategorii nauczycieli wykwalifikowanych.

§ 17. Przy ustalaniu terminu, od którego nauczyciel religii rzymskokatolickiej publicznej szkoły powszechnej ma prawo zgłosić się do praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych (§ 7), lub terminu, do którego nauczyciel obowiązany jest złożyć ten egzamin (§ 9), uwzględnia się przy zastosowaniu warunków, określonych rozporządzeniem niniejszym, pracę nauczycielską, odbytą przed wejściem w życie rozporządzenia niniejszego.

Dla nauczycieli religii rzymskokatolickiej, czynnych w publicznych szkołach powszechnych w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego i posiadających odbytą przed tym terminem co najmniej trzyletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską po uzyskaniu kwalifikacji zawodowych do nau-

czania religii rzymskokatolickiej w szkołach powszechnych, a obowiązanych w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego do złożenia praktycznego egzaminu na nauczyciela religii rzymskokatolickiej publicznych szkół powszechnych — termin ostateczny zdania tego egzaminu przewidziany w § 9 odracza się do dnia 30 czerwca 1941 r.

PRZEPISY KOŃCOWE

§ 18. Rozporządzenie niniejsze dotyczy nauczycieli religii rzymskokatolickiej: a) osób duchownych

zarówno świeckich jak i zakonnych oraz b) osób świeckich.

Przez nauczycieli religii rzymskokatolickiej należy rozumieć w rozporządzeniu niniejszym także i nauczycielki.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem pierwszym następnego miesiąca po jego ogłoszeniu.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

W. Świętosławski

5.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 grudnia 1937 r. (Nr II S-10759/37)

o nadawaniu prywatnym liceom ogólnokształcącym uprawnień liceów państwowych.

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z r. 1937 Nr 14 poz. 413.)

Na podstawie art. 8 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 343) zarządzam, co następuje:

§ 1. Uprawnienia państwowych liceów ogólnokształcących, przewidzianych w art. 20 i 22 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), mogą być nadawane:

- a) liceom prywatnym, zorganizowanym na wzór liceów państwowych,
- b) liceom prywatnym, niezorganizowanym na wzór liceów państwowych, a uznanym przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za eksperymentalne.

§ 2. Nadanie uprawnień liceum prywatnemu może nastąpić, jeżeli:

- a) osiąga wyniki nauczania, uznane przez władze szkolne za dorównujące wynikom, osiąganym w liceach państwowych,
- b) osiąga w pracy wychowawczej poziom, uznany przez władze szkolne za dorównujący poziomowi, osiąganemu w liceach państwowych, w szczególności w zakresie wychowania młodzieży, odpowiadającego potrzebom Państwa,
- c) stosuje przy przyjmowaniu uczniów przepisy, obowiązujące w państwowych liceach ogólnokształcących,
- d) posiada dyrektora oraz większość takich nauczycieli, którzy zarówno liczbą godzin, jak i pracą związani są przede wszystkim z tą szkołą,

e) posiada pomieszczenie, urządzenie i zaopatrzenie w środki i pomoce naukowe — odpowiednie do liczby uczniów (ennic) i wydziału,

f) odpowiada potrzebom państwowym na danym terenie.

§ 3. Uprawnienia liceów państwowych nadaje liceum prywatnemu Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek Kuratora właściwego Okręgu Szkolnego.

§ 4. Uprawnienia, nadane liceum prywatnemu, powodują uznanie świadectw, wydanych przez takie liceum własnym uczniom, za równoznaczne z odpowiednimi świadectwami liceów państwowych.

§ 5. Nadanie uprawnień ważne jest do odwołania.

Uprawnienia mogą być odwołane, gdy władze szkolne stwierdzą, że liceum przestało spełniać którykolwiek z warunków, wymienionych w § 2 niniejszego rozporządzenia lub narusza inne, obowiązujące je przepisy.

§ 6. Liceum prywatne z uprawnieniami liceów państwowych umieszcza na świadectwach szkolnych klauzulę: Zarządzeniem z dnia..... Nr..... Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego nadał prywatnemu liceum (nazwa) uprawnienia państwowych liceów ogólnokształcących.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1938 r.

W stosunku do klas pierwszych prywatnych liceów ogólnokształcących traci równocześnie moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 maja 1929 roku w sprawie nadawania prywatnym

szkołom średnim ogólnokształcącym i seminariom nauczycielskim praw szkół państwowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 75).

Minister W. R. i O. P.
W. Świętosławski

6.

OCHOTNICZE HUFCE P. W. K.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 18 grudnia 1937 r.

Nr II W-7292/37.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że zarządzenie Ministra W. R. i O. P. oraz Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 września 1937 r. Nr II W.-8256/37 w sprawie organizacji przysposobienia młodzieży do obrony kraju (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 369)¹⁾ nie wyklucza możliwości organizowania ochotniczych hufców przysposobienia wojskowego kobiet przez Organizację Przysposobienia Kobiet do Obrony Kraju spośród dziewcząt od lat 15 wzwyż, a więc zasadniczo spośród uczennic od IV-tej klasy gimnazjów zaczynając.

Ministerstwo W. R. i O. P. przypomina, że sprawę powyższą reguluje okólnik Ministra W. R. i O. P. z dnia 11 maja 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. poz. 213)²⁾.

O t r z y m u j ą :

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie.

Podsekretarz Stanu

(—) Jerzy Ferek Bleszyński

7.

OKÓLNIK Nr 2

Egzekwowanie grzywien za niedopełnienie obowiązku szkolnego.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa dnia 15 stycznia 1938 r.

Nr II P-11810/38.

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 18 grudnia 1937 r. Nr D. V-10720/1/37 wyjaśniło, że władze skarbowe nie mogą czynić żadnych trudności przy przyjmowaniu wniosków egzekucyjnych władz szkolnych, jeżeli oczywiście wnioski te odpowiadają przepisom instrukcji z dnia 15 czerwca 1937 r. (Mon. Polski Nr 143, poz. 238).

Również wyjaśniło Ministerstwo Skarbu, że władze skarbowe nie mogą dawać pierwszeństwa innym należnościom przed należnościami władz szkolnych, oprócz należności Skarbu Państwa, którym przysługuje przywilej pierwszeństwa z mocy § 52 instrukcji egzekucyjnej dla władz skarbowych (dodatek do Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 20 z dn. 22. VII. 1932 r.).

Gdyby zatem powstawały w tym zakresie jakieś trudności i nieprawidłowości, Kuratoria powinny odnosić się do właściwej izby skarbowej, gdyby zaś to nie odniosło skutku, powinny zwracać się w tych sprawach do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wskazując urząd skarbowy, którego sprawa dotyczy, wówczas Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadomi o tym Ministerstwo Skarbu.

¹⁾ Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1937 r., str. 541.

²⁾ Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 275.

Równocześnie na zasadzie powołanego pisma Ministerstwa Skarbu, Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że spisy tytułów wykonawczych wprowadzone zostały w § 3 powołanej na wstępie instrukcji z 1937 r. między innymi po to, aby wierzyciele mogli skuteczniej obserwować postępy akcji egzekucyjnej. Jeżeli więc akcja ta wydaje się danemu inspektorowi szkolnemu opieszła, może on wpłynąć na jej postępy w drodze bezpośredniego porozumienia się z właściwym naczelnikiem urzędu skarbowego i wskazać mu przy tym wnioski, na których natychmiastowym załatwieniu szczególnie mu zależy.

O t r z y m u j ą :

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie.

Dyrektor Departamentu
Dr. M. Pollak

8.

STYPENDYŚCI GMINNI A NORMA ZWOLNIEŃ

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 7 stycznia 1938 r.

Nr I R-9071/37

Kuratorium Okręgu Szkolnego
Pomorskiego

w Toruniu

Ministerstwo wyjaśnia, że stypendystów gminnych, korzystających ze zwolnienia od opłaty taksy administracyjnej w myśl okólnika Nr 72 z dnia 6 sierpnia 1936 r. (Nr II P-5162/36) w sprawie pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów — dzieci rolników (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 126)¹⁾ nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do dozwolonej normy zwolnień.

Naczelnik Wydziału
(—) *A. Nowak*

J. w.

do wiadomości.

O t r z y m u j ą :

Kuratoria Okręgów Szkolnych (oprócz Pomorskiego),
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie.

Naczelnik Wydziału
(—) *A. Nowak*

9.

WYDAWANIE DUPLIKATÓW ŚWIADECTW SZKOLNYCH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 12 stycznia 1938 r.

Nr II P-11379/37

W związku z zapytaniem jednego z Kuratoriów, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, iż pismo okólnie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 20 października 1936 r. Nr I Praw-2072/109/36 w sprawie wydawania duplikatów świadectw szkolnych odnosi się również do duplikatów świadectw szkół powszechnych z tym jednak, iż:

a) w pktcie 4 powołanego pisma okólnego w miejsce uprawnień Kuratorium wchodzi Inspektorat Szkolny;

b) ustęp przedostatni dotyczący pobierania taksy (opłat) nie odnosi się do szkolnictwa powszechnego, ponieważ w szkołach powszechnych wspomniane taksy nie są pobierane.

¹⁾ Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1936 r., str. 499.

Sprawę opłat stemplowych od duplikatów świadectw normuje okólnik nr 45 z dnia 19 maja 1936 r. (I R-4454/35), którego wytyczne stosować należy także do duplikatów świadectw szkół powszechnych.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych oprócz Poznańskiego,
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie.

Dyrektor Departamentu
Dr. M. Pollak

10.

ZALICZKI NA UPOSAŻENIE DLA PRACOWNIKÓW KONTRAKTOWYCH (EMERYTÓW)

PREZYDIUM RADY MINISTRÓW

Warszawa, dnia 22 listopada 1937 r.
Nr 42-2/82

Do

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w Warszawie

Na pismo z dnia 30 października 1937 r. Nr G. P. 11/20/5 Prezydium Rady Ministrów wyjaśnia, że zaliczki na uposażenie pracowników kontraktowych (emerytów) mogą być udzielane w wypadkach szczególnie zasługujących na uwzględnienie w trybie ustalonym w postanowieniach pkt. VII okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 czerwca 1934 r. Nr 42-2/18 z tym, iż pracownicy kontraktowi winni zabezpieczyć mającą im być udzieloną zaliczkę, bądź hipotecznie, bądź też przez złożenie zobowiązania dwu wypłacalnych ręczyeli (stałych lub prowizorycznych urzędników państwowych, posiadających uprawnienia emerytalne).

Ponadto pracownik kontraktowy emeryt przed udzieleniem mu zaliczki winien złożyć deklarację, wyrażającą zgodę na potrącanie mu zaliczki również i z uposażenia emerytalnego w wypadku rozwiązania z nim stosunku umownego.

Dyrektor Biura Personalnego
(—) *J. Jagiełło*

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 4 stycznia 1938 r.
(BP-29729/37).

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości i stosowania pismo Prezydium Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1937 r. Nr 42-2/82 o zaliczkach na uposażenie dla pracowników kontraktowych z tym, że wedle wyjaśnienia Prezydium Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 1937 r. Nr 42-2/81 zaliczki na uposażenie mogą być przyznane jedynie tym pracownikom kontraktowym, z którymi zostały zawarte umowy na czas nieokreślony.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie,
Państw. Szkoły Akademickie.

Dyrektor Biura Personalnego
(—) *W. Przybyłowicz*

11.

BIUROWOŚĆ WŁADZ SZKOLNYCH — ADRESOWANIE PISM

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 23 grudnia 1937 r.
Nr I AG-8/37

Celem ujednostajnienia czynności kancelaryjno-biurowych Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego prosi o zarządzenie ad-

resowania wszelkich pism urzędowych (tak czystopisów jak i kopert) w przypadku pierwszym — mianownikowi. (Pan XY..., Ministerstwo..., Kuratorium i tp., a nie jak dotychczas: Do Pana... Do Ministerstwa...).

P. o. Dyrektora Departamentu
(—) *A. Nowak*

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 31 grudnia 1937 r.

Nr O-31022/37

powyższe pismo Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przesyła się do wiadomości i przestrzegania.

Otrzymują:

Dyrekcje, Kierownictwa państw. i pryw. szkół średnich ogólnokształc., zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych, rolniczych, dokształcających, oraz Inspektoraty szkolne, Inspektorat Szkolny Miejski w Okręgu.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

Dr. M. Ziemnowicz

p. o. Naczelnika Wydziału

12

WYDALENIE UCZNIÓW ZE SZKÓŁ

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 28 grudnia 1937 r.

Nr II S-9882/37.

Do

Kuratorium Okręgu Szkolnego
Lwowskiego

we Lwowie.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia, że *Zaprzah Roman*, urodzony dnia 4 lutego 1917 r. w Rzeszowie (województwo lwowskie), wydany z Państwowego Gimnazjum im. Kr. Stanisława Leszczyńskiego w Jasle, nie może być przyjęty do szkół średnich stopnia gimnazjalnego i licealnego lub dopuszczony do egzaminu z zakresu tych szkół — bez zezwolenia Ministerstwa W. R. i O. P.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 30 grudnia 1937 r.

Nr II S-11546/37.

Dyrektor Departamentu

Dr. M. Pollak

Józef Szczypior, urodzony 1920 r., b. uczeń klasy pierwszej Państwowego Liceum Humanistycznego w Chorzowie, nie może być przyjęty do jakiegokolwiek szkoły na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, ani też dopuszczony do jakiegokolwiek egzaminu bez zezwolenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie.

Dyrektor Departamentu

Dr. M. Pollak

13.

OKÓLNIK Nr 10.

Wynagrodzenie duszpasterzy nauczycieli religii za nabożeństwa szkolne.

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 15 stycznia 1938 r.

Nr BP-44116/37.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 20 listopada 1937 r. Nr. BP-24456/37 wyjaśniło, że duszpasterzom-nauczycielom, uczącym religii w niepełnym wymiarze godzin i pobierającym

wynagrodzenie za faktycznie odbytą ilość godzin należy się wynagrodzenie za nabożeństwa szkolne, odprawiane w tych dniach, w których miała się odbyć nauka religii, za czym przemawiają postanowienia § 7 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9. XII. 1926 r. o nauce szkolnej religii katolickiej (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 9 z 1927 r.).

Powyższe wyjaśnienie podaje się do wiadomości i stosowania z uwagą, że odnosi się ono do nauczycieli religii obrządków katolickich.

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr. T. Kupczyński

14.

OKÓLNIK Nr 16/37.

Wypożyczanie inwentarza szkół państwowych.

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 18 stycznia 1938 r.

Nr I-740/37.

W pewnym konkretnym wypadku Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 11. I. 1938 r. Nr I. R. 9568/37 wyjaśniło, że według postanowień art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. nr 18, poz. 143). Skarb Państwa ponosi wydatki na pomoce naukowe, materiały do nauki, biblioteki i druki szkolne w publicznych szkołach powszechnych. Przepis ten stanowi podstawę do przekazania publicznym szkołom powszechnym pomocy naukowych, zbędnych w szkołach innego typu. Wobec tego jednak, że publiczne szkoły powszechne nie posiadają odrębnej osobowości prawnej, przekazane do użytku pomoce naukowe stanowią w dalszym ciągu własność Skarbu Państwa i mają być zainwentaryzowane w szkołach jako majątek państwowy.

Co się tyczy urzędzeń szkolnych, to te mogą być wypożyczane publicznym szkołom powszechnym do bezpłatnego używania na podstawie umowy użyczenia zgodnie z postanowieniami artykułów 419–429 Kodeksu Zobowiązań (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. U. R. P. nr 82, poz. 598).

Zarówno o przekazaniu publicznej szkole powszechnej pomocy naukowych, jak i wypożyczeniu urzędzeń szkolnych decyduje w każdym poszczególnym wypadku Kuratorium.

Przekazywanie i wypożyczanie inwentarza państwowego instytucjom prywatnym jest niedozwolone. Sprzedaż zbędного inwentarza może odbywać się jedynie przy zachowaniu obowiązujących w tym względzie przepisów (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z r. 1930 nr 6, poz. 92).

Otrzymują:
Inspektoraty Szkolne i Publiczne Szkoły Powszechne.

Za Naczelnika Wydziału
(—) M. Piątkowski

15.

SPRZEDAŻ DREWNA NA SPORZĄDZENIE INWENTARZA SZKOLNEGO

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 29 grudnia 1937 r.

Nr I-30548/37.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 16 grudnia 1937 r. Nr II P. 11377/37 podało do wiadomości odpis pisma Dyrekcji Naczelnej Lasów Państwowych z dnia 5 listopada 1937 r. Znak: E. H. i — 6164/65 w sprawie sprzedaży drewna na sporządzenie inwentarza szkolnego.

Pismem tym Dyrekcja Naczelna L. P. powiadomiła wszystkie dyrekcje lasów państwowych, że wobec rozszerzenia interpretacji uchwały Komitetu Ekonomicznego z dn. 7. IV. 36 r., nie stawia sprzeciwu w sprawie dokonywania samorządom sprzedaży materiałów drzewnych na sporządzenie inwentarza szkolnego, tj. wewnętrznych urządzeń (ławki, szafy, stoły, tablice itp.) po cenach i na warunkach zawartych w zarządzeniu Dyrekcji Naczelnej L. P. z dn. 30. IV, 36 r. zn. E. H. i-6164/65¹⁾.

Za Naczelnika Wydziału
M. Piątkowski
wizytator szkół

16.

ZAKAZ ROZPOWSZECHNIANIA GAZETKI DLA MŁODZIEŻY „KARUZELA“

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 15 stycznia 1938 r.

Nr O-28197/37.

W niektórych szkołach na terenie Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego rozpowszechnia się wśród młodzieży szkolnej gazетка „Karuzela“, wychodząca w Łodzi, a nabywana w kioskach gazeciarskich.

Pisemko to jest wśród młodzieży popularne wskutek swej taniości (10 gr egz.), a także wskutek tego, że zawiera fantastyczną treść i liczne, barwne ilustracje, na jakie wyobraźnia młodzieży w wieku szkolnym jest bardzo wrażliwa.

Tak jednak ilustracje tej gazetki, jak i jej treść przedstawiające awanturnicze przygody, gloryfikowanie zawadiactwa, a często wprost przestępstw różnego rodzaju, pozbawione są wszelkiej wartości kształcącej i na młodzież szkolną mogą oddziaływać w sposób ujemny.

Proszę PP. dyrektorów i kierowników szkół, oraz zakładów, o dopilnowanie, by wspomniane pisemko nie było rozpowszechniane wśród młodzieży szkolnej, i o porozumienie się z Kołami rodzicielskimi co do jakości lektury i czasopism rozrywkowych, jakie należałoby udostępnić młodzieży poza szkołą.

W związku z tym zwracam uwagę, że z pośród czasopism należy dla młodzieży szkolnej polecać tylko te, które posiadają aprobatę Ministerstwa W. R. i O. P., ogłoszoną w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr. T. Kupczyński

17.

OPLATY NA FUNDUSZ PRACY OD DODATKÓW MIESZKANIOWYCH DLA NAUCZYCIELI PUBL. SZKÓŁ POWSZ.

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE
Nr B. P. 47199/37

Wojewódzki Fundusz Pracy we Lwowie wyjaśnił, że urzędy gminne przystąpiły do ściągania 1% od dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli szkół powszechnych. Równocześnie urzędy gminne są obowiązane do ściągania 1% od wartości dostarczonego mieszkania w naturze.

Na liczne zapytania interesowanych nauczycieli, korzystających z mieszkań w naturze, dostarczonych przez urzędy gminne, czy wyznaczenie

¹⁾ Zarządzenie to rozesłało Ministerstwo W. R. i O. P. przy okólniku Nr 44 z dnia 14 maja 1936 r. (II P. 2511/36).

1% na Fundusz Pracy ma być dokonane według wartości dostarczonego mieszkania, czy też według wysokości dodatków, jakiego pobierał w przypadku nieotrzymania mieszkania w naturze, Kuratorium oznajmia na podstawie wyjaśnienia Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy we Lwowie, że opłaty za Fundusz Pracy z art. 15 ustawy z dnia 16 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 163) należy obliczać od wysokości przysługującego dodatku, jaki otrzymałby nauczyciel w przypadku, gdyby nie otrzymał mieszkania w naturze¹⁾.

Za Naczelnika Biura Personalnego

S. Lehnert

Radca Kuratorium

18.

REJONY WIZYTACYJNE GIMNAZJÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I PEDAGOGICZNYCH W OK. SZKOLNYM LWOWSKIM NA ROK 1937/38

(Uzupełnienia i zmiany do ogłoszenia w Dz. Urz. K. O. S. Lw. z 15 listopada 1937, Nr 10 str. 687—690.)

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 17 stycznia 1938 r.

Nr II 1118/38

Rejon II. Seweryn Bilinkiewicz, wizytator

Pryw. Seminarium Ochroniarskie w Stanisławowie.

Rejon III. Zygmunt Gerstmann

Gimn. państw. im. A. Asnyka we Lwowie (zamiast Lwów IV).

Rejon V. Józef Orłowski

Gimn. pryw. w Przeworsku (zamiast Lwów gimn. im. A. Asnyka).

Rejon VI. Dr Stefan Papée

Gimn. państw. IV we Lwowie (zamiast gimn. pryw. w Przeworsku).

Rejon VII. Dr Jerzy Polański

Gimn. pryw. w Kosowie i Żyd. Kursy gimn. w Kosowie.

Kurator Okręgu Szkolnego

Dr. T. Kupczyński

19.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1938 — zawiera między innymi:

w nr. 1. z dn. 7 stycznia: Obwieszczenie Ministra W. R. i O. P. z dn. 8 listopada 1937 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dn. 15 marca 1933 o szkołach akademickich wraz z tekstem jako załącznikiem. Ustawa składa się z 62 artykułów i obejmuje rozdziały: I. Państwowe szkoły akademickie (Władze akademickie, studia specjalne, zakłady naukowe szkół akademickich, administracja gospodarcza, grono nauczy-

cielskie, studia i studenci) II Prywatne szkoły akademickie, III. Postanowienia przejściowe i końcowe.

w nr. 2. z dn. 12 stycznia: Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 4 stycznia 1938 wydane w porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów w sprawie współdziałania urzędów pocztowych przy wypłacie świadczeń, przewidzianych w ustawie z dn. 28 marca 1933 o ubezpieczeniu społecznym.

w nr. 3. z dn. 19 stycznia: 1) ustawę z dn. 8 stycznia 1938 o ochronie znaku i nazwy Czerwonego Krzyża oraz godła Związku Szwajcarskiego.

¹⁾ Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1937 r., str. 551.

2) ustawę z dn. 11 stycznia 1938 o doręczaniu pism urzędowych przez gminy.

w nr. 5, z dn. 28 stycznia: dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 24 listopada 1937 o znakach wojska i marynarki wojennej — wraz z wzorami: sztandaru, sztandaru odznaczonego orde-

rem „Virtuti Militari“, flagi wojskowych statków żeglugi śródlądowej, flagi wojskowych portów lotniczych oraz balonowej, szachownicy lotniczej, polskiej bandery wojennej, znaku dowódcy okrętu i proporca marynarki wojennej.

20.

KONKURSY na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						S z k o ł y	mieszkanie	
1	Borysław	Drohobycz	III	koeduk.	ruski	4 ub.	—	wymagany W. K. N.
2	Budziwoj	Rzeszów	II	koeduk.	polski	3 ub.	10 ar.	
3	Butyny	Żółkiew	II	koeduk.	polsko-ruski	2 ub.	85 ar.	
4	Chrusno Stare	Lwów	I	koeduk.	rusko-polski	3 ub.	3 ¹ / ₄ mg.	
5	Czarnuszowice	Lwów	II	koeduk.	polski	3 ub.	1 mg.	
6	Dąbrówka	Łańcut	I	koeduk.	polski	3 ub.	2 ¹ / ₂ mg.	
7	Delatyn	Nadwórna	III	koeduk.	polsko-ruski	4 ub.	7 ar.	pierwszeństwo kandyd. z P. Inst. N.
8	Derewnia	Żółkiew	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	2 mg.	
9	Dobrohostów	Drohobycz	III	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	—	
10	Dworce	Żółkiew	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	342 ar.	
11	Gaje Niżne	Drohobycz	III	koeduk.	polsko-ruski	—	—	pierwsz. mają kandydaci z W. K. N.
12	Gozyce	Przeworsk	II	koeduk.	polski	3 ub.	2 mg.	
13	Grodzisko Górne	Łańcut	III	koeduk.	polski	3 ub.	1 mg.	pierwsz. z W. K. N.
14	Hwozd	Nadwórna	III	koeduk.	polsko-ruski	4 ub.	—	konkurs 3-ci
15	Laszki Dolne	Bóbrka	I	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	3 mg.	
16	Mostki	Lwów	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	1 mg.	konkurs 3-ci
17	Nadwórna	Nadwórna		żeńska	polski	—	6,05 ar.	
18	Podborce	Lwów	II	koeduk.	polsko-ruski	2 ub.	2 mg.	
19	Pustomyty	Lwów	II	koeduk.	polski	2 ub.	4,5 mg.	
20	Starunia	Nadwórna	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	115 ar.	konkurs 2-gi
21	Sulimów	Żółkiew	I	koeduk.	ruski	3 ub.	—	
22	Ujezno	Przeworsk	I	koeduk.	polski	3 ub.	200 ar.	
23	Turyńka	Żółkiew	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	11.400 m ³	
24	Wesola	Brzozów	III	koeduk.	polski	3 ub.	—	konkurs 3-ci
25	Wietlin	Jarosław	II	koeduk.	polsko-ruski	4 ub.	1.200 m ²	
26	Wołozów	Nadwórna	II	koeduk.	polsko-ruski	w budowie	—	
27	Zarzecze	Nadwórna	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	105 ar.	
28	Zboiska	Lwów	III	koeduk.	polski	2 ub.	1 mg.	
29	Zubrze	Lwów	II	koeduk.	polski	3 ub.	280 ar.	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

ORGANIZACJA SZKÓŁ

21.

Nowe szkoły doksztalające.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego zatwierdził:

1) rozporządzeniem z dnia 15 stycznia 1938 Nr III-25637/37 publiczną szkołę doksztalającą zawodową w Sądowej Wiszni — z ważnością od 1 lutego 1938.

2) rozporządzeniem z dnia 15 stycznia 1938 Nr III-29342/38 publiczną szkołę doksztalającą

zawodową w Monasterzyskach — z ważnością od 1 lutego 1938.

3) rozporządzeniem z dnia 19 stycznia 1938 Nr III-27446/37 publiczną szkołę doksztalającą zawodową w Bitkowie, powiat Nadwórna — z ważnością od 1 listopada 1937.

22. Wykaz szkół i kursów zawodowych
WOJEWÓDZTWO

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu (szkoły, kursów)
A. Szkoły		
1	Borysław, Kościuszki 97, tel. 14-35	Szkoła Wiertnicza
2	Jarosław, Poniatowskiego 13, tel. 98	a) Szkoła Budownictwa, b) Szkoła Majstrów Budowlanych. Liceum Budowlane
3	Jaworów, Sienkiewicza 1, tel. 3	Szkoła Stolarska
4	Krosno, Pojezuicka 17, tel. 84	Szkoła Tkacka
5	Lwów, pl. Strzelecki 8, tel. 244-40	a) Szkoła Ek.-Handl. w likwidacji, b) Męskie Gimnazjum Kupieckie, c) Szk. Przysp. Kup. I stop., d) Szk. Przysp. Kup. II stop., e) Szk. Przysp. Administr. Handl.
6	Lwów, Zielona 8, tel. 234-37	Szkoła Zawodowa Żeńska: I. a) oddział bieliźniarski (w likwidacji), b) oddział hafciarski, c) oddział koronkarski, II. żeńskie gimnazjum krawieckie, III. Szkoła krawiecko-bieliźniarska, IV. Kurs Galanterii, V. Kurs Modniarstwa, VI. Szk. Przysp. w Gospod. Rodzin. II stop.
7	Lwów, Dwernickiego 1, tel. 212-65	Gimnazjum Kupieckie Żeńskie
8	Lwów, Snopkowska 47, tel. 204-31	Szkoła Techniczna: 1. Dział Drogowo-Wodny (w likwidacji), 2. Wydział Elektromechaniczny (w likwidacji), 3. Wydział Sztuk Zdobniczych, kurs kilimkarstwa, 4. Gimnazjum Mechaniczne, 5. Gimnazjum Elektryczne, 6. Szkoła Majstrów Budowlanych, 7. Liceum Mechaniczne, 8. Liceum Drogowe, 9. Kurs „Radio“, 10. Kurs Elektromechaniczny
9	Lwów, ul. Nikorowicza 2, tel. 227-96	Liceum Administracyjne
10	Przemyśl, Dworskiego 25, tel. 12-23	Jednoroczna Szkoła Przysp. Kupieck. I stop., Koeduk. Gimn. Kup. i Liceum Handlowe
11	Rudnik n. S., Ulanowska, tel. 18	Szkoła Stolarska — Kursy koszykarskie
B. Szkoły		
1	Borysław, Wspólna 34, tel. 15-48	Koeduk. Gimn. Kupieckie, Trzyletnia Koed. Szk. Handlowa (w likwidacji)
2	Borysław, Legionów 45, tel. 12-19	Szkoła Krawiecko-Bieliźniarska, Szkoła Zawodowa Żeńska
3	Drohobycz, Raniowiecka 10, tel. 72-90	Średnia Szkoła Techniczna
4	Drohobycz, Fellnerówka 1, tel. 74-52	Pryw. Koed. Gimn. Kup. im. J. Piłsudskiego, 3-kl. Szk. Handl. Koeduk. (w likwidacji)
5	Drohobycz, św. Jana 12 a, tel. 75-39	Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej
6	Grodzisko Dolne (powiat Łańcut)	Pryw. Szkoła Przysposob. Kupieck. I stopnia
7	Jarosław, 3 Maja 1, tel. 143	Pryw. Koeduk. Gimn. Kup. i 4 letnia Koed. Szkoła Handlowa (w likwidacji)

w Lwowskim Okręgu Szkolnym.

LWOWSKIE

Właściciel Zakładu (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
państwowe.				
Skarb Państwa	m.	polski	Inż. Józef Wojnar	
" "	m.	"	Inż. Tadeusz Broniewski	
" "	m.	"	Inż. Stanisław Gnoiński	jest bursa
" "	m.	"	Inż. Józef Ostaszewski	jest bursa
" "	m. k.	"	Dr Kazimierz Petyniak Sanecki	
" "	ż.	"	Czesława Dewechy	
" "	ż.	"	Antonina Śmiglewska	
" "	m.	"	Inż. Klaudiusz Filasiewicz	
" "	m.	"	Dr Homik Emil	
" "	k.	"	Wawrzyniec Bieniek	
" "	m.	"	Inż. Eugeniusz Sanojca	jest bursa
prywatne.				
Two Przyjaciół Szk. Handlowej	k.	"		
Towarzystwo Szkoły Handlowej	ż.	"	Dr Krystyna Remerowa	
Two Średniej Szkoły Technicznej	m.	"	Inż. Leopold Czajka	
Two Szkoły Handlowej	k.	"	Ignacy Krajowski	
Związek Pracy Obywat. Kobiet	ż.	"	Stefania Bieńkowska	
Tow. Szk. Handl.	k.	ruski	Adam Michalik	
Towarzystwo Szkoły Handlowej	k.	polski	Józef Kapuściński	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu (szkoły kursów)
8	Jaworów, Mickiewicza 26	Pryw. Jednoroczna Koed. Szkoła Handl. Szkoła Przysp. Kupieck. I stopnia
9	Lwów, pl. Strzelecki 8, tel. 244-40	Prywatne Koedukacyjne Liceum Handlowe
10	Lwów, Franciszkańska 9, tel. 227-20	Pryw. Koed. Gimn. Kup., Szkoła Przysposob. Kup. II st. i Trzyklas. Koed. Szkoła Handlowa (w likwidacji)
11	Lwów, ul. Kurkowa 14, tel. 274-13	Pryw. Gimn. Kupieckie, Pryw. Trzyklas. Koed. Szkoła Handl. w likwidacji
12	Lwów, Kołłątaja 8, tel. 236-82	Pryw. Gimn. Kupieckie, Jednoroczna Szk. Przysposob. Kup. I st. i Trzyklas. Koed. Szk. Handl. (w likw.)
13	Lwów, św. Teresy 28, tel. 238-86	Pryw. Gimn. Mechaniczne, Szkoła Stolarska (w likw.), Szkoła Rzemieślniczo-Przemysł. im. Dr Korkisa
14	Lwów, Piekarska 9, tel. 215-65	Jednor. Szk. Gospod. Domowego. Szkoła Zawodowa Żeńska (w likw.) i Pryw. Gimn. Krawieckie
15	Lwów, Leona Sapiehy 30, tel. 267-07	Szkoła Zawodowa Żeńska i Pryw. Szkoła Przysposob. w Gosp. Rodz. I stop. im. św. Teresy
16	Lwów, Snopkowska 95 a, tel. 201-88	Pryw. Szk. Gospodarcza żeńska
17	Lwów, Długosza 17, tel. 256-49	Pryw. Gimn. Krawieckie Żeńskie, Szkoła Zawod. Żeńska (w likwidacji)
18	Lwów, Rynek 39, tel. 285-83	Prywatna Szkoła Krawiecko-Bielizniarska
19	Przemyśl, Kilińskiego 10, tel. 13-99	Pryw. Koed. Liceum Handlowe (w likwidacji), Państw. Koed. Liceum Handlowe (I kl.)
20	Przemyśl, Felicjanek 2	Szkoła Zawodowa Żeńska (w likw.), Pryw. Gimn. Kraw., Pryw. Szk. Przysp. w Gosp. Rodz. I st. i Pryw. Szk. Krawiecko-Bielizniarska
21	Przemyśl, Łukaszyńskiego 12, tel. 15-56	Pryw. Gimn. Kraw. Żeńskie, Szkoła Zawod. Żeńska (w likw.) i Szkoła Krawiecko-Bielizn.
22	Rawa Ruska, Władysława Górki 45	Pryw. Szkoła Zawod. Żeńska
23	Rozwadów, Mickiewicza 125	Koeduk. Gimn. Kupieckie, Trzyklas. Koed. Szkoła Handl. (w likwidacji)
24	Rzeszów, Hofmanowej 3, tel. 59	3-klas. Koed. Szk. Handl. (w likw.) i Pryw. Gimn. Kup.
25	„ Lwowska 25, tel. 333	Szkoła Rzemiosł
26	„ Hofmanowej 3	Jednor. Szk. Przysp. w Gosp. Rodz., Zawodowa Żeńska (w likw.) i Pryw. Gimn. Krawieckie
27	Sambor, Sobieskiego 30	Trzyklas. Koed. Szkoła Handl. w likw. i Pryw. Koed. Gimn. Kupieckie
28	Sambor, Reja 10	3-letnia Szk. Handl. (w likw.) i Pryw. Gimn. Kupieckie
29	Sambor, Reja 15, tel. 25	Gimn. Krawieckie, Szkoła Zawod. Żeńska im. Sobieskiego (w likw.), Szkoła Krawiecko-bielizniarska
30	Sambor, Reja 15	Pryw. Szkoła Zawodowa Żeńska
31	Sanok, Kościuszki 27, tel. 115	Trzyklas. Koed. Szkoła Handlowa (w likw.) i Pryw. Gimn. Kupieckie Koeduk.
32	Sokal, Kościuszki 161, tel. 62	Trzyklas. Koed. Szk. Handl. (w likw.) Pryw. Koeduk. Gimn. Kupieckie
33	Żółkiew, Legionów 62	Szk. Zawod. Żeńska krawiecko-bielizn. (w likw.)

Właściciel Zakładu (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
Tow. „Ridna Szkoła“	k.	ruski	Dr. Jan Welyhorski	
Two Liceum Handlowe	k.	polski	Dr Emil Biedrzycki	
Tow. Szkoły Handl.	k.	„	Dr. Stefan Górniak	
Tow. „Ridna Szkoła“	k.	„	Antoni Kowalyska	
Żydowsk. Tow. Szkoły Handlowej	k.	„	Abraham Roth	
Tow. Szkoły Zawodowej Żeńskiej	m.	„	Inż. Grzegorz Badjan	
„ „ „ dziewcząt żyd.	ż.	„	Dr. Cecylia Kłafienowa	
Zgromadzenie SS. Opatrzności Bożej	ż.	„	Siostra Monika Skrzyszowska	
Tow. Gospod. Wykształc. Kobiet	ż.	„	Inż. Halina Bierówna	
Zgromadzenie SS. Bazylianek	ż.	ruski	Siostra Irena Janowicz	
Spółdzielnia „Trud“	ż.	„	Helena Zaliźniak	
Tow. Liceum Handl.	k.	polski	Adam Kratochwil Wawrzyniec Bieniek	
Tow. Szk. Lud.	ż.	„	Mgr. Elżbieta Patryń	
Tow. Warszt. Ręk. dla dzieci żyd.	ż.	„	Dr. Olga Citronówna	
Tow. Szk. Lud.	ż.	„	Stefania Wengerowa	
Tow. Szkoły Zawodowej	k.	„	Nestor Dobrzański	
Tow. Szk. Lud.	k.	„	Władysław Kuszyński	
Tow. Prywatnej Szkoły Przemysł.	m.	„	Witold Blauth	
Tow. Szk. Lud.	ż.	„	Dr. Janina Królińska-Kociubowa	
Tow. Szkoły Handl.	k.	„	Konrad Koperkiewicz	
Fundacja Ozjasza Gotthelma	k.	„	Ozjasz Gärtner	
Tow. Szkoły Zawodowej Żeńskiej	ż.	„	Zofia Tyrkówna	
Fundacja Ozjasza Gotthelma	ż.	„	Ozjasz Gärtner	
Związek Nauczycielstwa Polskiego	k.	„	Jerzy Polański	
Ela Freundlich	k.	„	Leon Freundlich	
Tow. Ochrony dzieci i młodz. żyd.	k.	„	Leonia Kaczkowa	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu (szkoły, kursów)
C. Kursy		
1	Komarno	Kurs Tkactwa Lnianego
2	Lwów, Gliniańska 4	Kurs kroju i szycia damskiego
3	Lwów, Akademicka 28, tel. 253-00	Kurs bielizniarstwa
4	Lwów, Piekarska 9, tel. 215-65	Kurs Gospod. Domowego
5	Lwów, Zielona 8	Kursy Gospodarcze
6	Lwów, Fredry 7, tel. 207-43	Kurs pisania na maszynach
7	Lwów, Łyczakowska 34, tel. 226-76	Pryw. Koed. Kursy Handlowe
8	Lwów, Niecała 6	Pryw. Koed. Kursy Handlowe
9	Lwów, Franciszkańska 9	Dwuletnie Kursy Handl. dla dorosłych
10	Lwów, Kurkowa 14, tel. 274-18	Kurs Roczny Koed. Handl.
11	Lwów, Staszica 8	Kurs kroju, szycia i gospodarstwa domowego
12	Lwów, Sakramentek 24	Kurs kroju, szycia i modelarstwa
13	Lwów, Kochanowskiego 15	Kurs kosmetyczny
14	Lwów, Słowackiego 14	Uczelnia jęz. nowożytnych „Lingua“
15	Lwów, Zimorowicza 3	Kurs kroju, szycia i gorseciarstwa
16	Lwów, Kopernika 42	Kurs kosmetyczny
17	Janów k. Lwowa	II Państwowe Wędrowne Kursy dla gospodyń miejskich

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu
D. Publiczne Szkoły		
1	Białowa, Grunwaldzka 437	Publ. Szkoła Doksztalc. Zawod.
2	Bóbrka, Szkolna 2	„ „ „ „
3	Borysław, Kościuszki 21, tel. 13—87	„ „ „ „ Nr 1
4	Borysław, Mościckiego 58	„ „ „ „ Nr 2
5	Borysław, Mościckiego 58 b	„ „ „ „ Nr 3 żeńska
6	Brzozów, ul. Stanisł. Białego 138	„ „ „ „
7	Chodorów, 3 Maja 20	„ „ „ „
8	Chyrów, Nikorowicza 21	„ „ „ „
9	Dobromil, Piłsudskiego 739	„ „ „ „
10	Drohobycz, Zawale 14 (im. Konarskiego)	„ „ „ „ Nr 1
11	Drohobycz, Mickiewicza 10 (im. Mickiewicza)	„ „ „ „ Nr 2
12	Drohobycz, Mickiewicza 32 (im. Orzeszkowej)	„ „ „ „ Nr 3 żeńska
13	Gródek Jagiell., Rynek 207	„ „ „ „
14	Janów k. Lwowa, Wiesenberga 55	„ „ „ „
15	Jarosław, Poniatowskiego 13, tel. 98	„ „ „ „

Właściciel Szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
prywatne.				
Zrzeszenie Wojew. Z. P. O. K.	ż.	polski	Zofia Zielińska	
Awner Leiba Binder	ż.	"	Awner L. Binder	
Stow. „Praca Kobiet“	ż.	"	Anna Marszałkowa	
Tow. Warszt. Ręk. dla dziewcząt żyd.	ż.	"	Dr. Cecylia Kłaftenowa	
Stow. „Służba Obywatelska“	ż.	"	Czesława Dewechy	
Karolina Michalska	"	"	Karolina Michalska	
Hirschsprung	k.	"	Hirschsprung	
Chaim Sennensieb - Kleiner	k.	"	Chaim Sennensieb-Kleiner	
Zarząd VI Okręgu Związku Strzel.	k.	"	Alojzy Kuczyński	
Tow. „Ridna Szkoła“	k.	ruski	Antoni Kowatyska	
M. Pisarska	ż.	polski	M. Pisarska	
Ludwika Eibenschütz	ż.	"	Ludwika Eibenschütz	
Jaroslawa Rohatyn Dobrzańska	ż.	"	Jaroslawa Rohatyn Dobrzańska	
Dr. Zysze Bass	k.	"	Dr. Zysze Bass	
Hanusiewicz	ż.	"	Hanusiewicz	
Stanisław Hawryśiewicz	ż.	"	Stanisław Hawryśiewicz	
Skarb Państwa	ż.	"	Kazimiera Breitówna	

Właściciel Szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
--	----------------	-----------------	----------------------------	--------------------------------------	-------

dokształcające.

Wydział Szkolny	k.	polski	mieszane	Marian Jaszczuk	
" "	k.	"	" i handl.	Jan Wojtowicz	
" "	m.	"	techniczne	Jan Godowski	
" "	m.	"	mieszane	Stanisław Piliński	
" "	ż.	"	"	Matylda Szymek	
" "	m.	"	"	Stanisław Kozak	
" "	k.	"	techn. miesz. handl.	Inż. Faustyn Krahl	
" "	m.	"	mieszane	Władysław Lenart	
" "	m.	"	mieszane	Jan Silbert	
" "	m.	"	techniczne	Inż. St. Szczepko	
" "	m.	"	mieszane	Tomasz Dzieńiewicz	
" "	ż.	"	odzieżowy	Maria Tyrkówna	
" "	m.	"	gosp. dom. miesz.	Stanisław Tarnowiecki	
" "	k.	"	mieszane	Bolesław Haass	
" "	k.	"	" i techn.	Inż. Edward Strohal	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu
16	Jaworów, Szaszkiewicza 1, tel. 3.	Publ. Szkoła Dokszałc. Zawod.
17	Kolbuszowa, Narutowicza 1.	" " " "
18	Komarno, Lwowska 2	" " " "
19	Korczyna, Śródmieście 34	" " " "
20	Krosno, Pojezuicka 1	" " " "
21	Lesko, Kościuszki 5	" " " "
22	Leżajsk, Grunwaldzka 4	" " " "
23	Lubaczów, Rynek 32	" " " "
24	Lwów, Żyżyńska 2, tel. 254-14	" " " " Nr 1
25	Lwów, Krasickich 12, t. 283-09, im. Michalskiego	" " " " Nr 2
26	Lwów, Bourlarda 5, tel. 262-31	" " " " Nr 3
27	Lwów, Rutowskiego 15, im. Dulębianki	" " " " Nr 4
28	Łańcut, Mickiewicza 1, tel. 56	" " " " Nr 1
29	Łańcut, Piłsudskiego	" " " " Nr 2 żeńska
30	Mościska, Kochanowskiego 490, im. Sobieskiego	" " " "
31	Nisko, Rynek 47, tel. 21	" " " "
32	Przemyśl, Sobińskiego 13	" " " " Nr 2 St. Kostki
33	Przemyśl, Kopernika 14	" " " " Nr 1 żeńska
34	Przeworsk, J. Piłsudskiego 11	" " " "
35	Rawa Ruska, Mickiewicza 26	" " " "
36	Rzeszów, Lwowska 25, tel. 333	" " " " Nr 1 Borelowsk.
37	Radymno, Mickiewicza 4	" " " "
38	Rzeszów, Hoffmanowej 3	" " " " Nr 2 im. Orzeszk.
39	Rozwadów, Sobieskiego 254	" " " "
40	Rymanów, Szkolna 2	" " " "
41	Rudnik n. Sanem, ul. Piłsudskiego, tel. 18	" " " "
42	Sambor, Mickiewicza 1	" " " "
43	Potok	" " " "
44	Sanok, Mickiewicza 9	" " " "
45	Sokal, Kościuszki 23	" " " "
46	Sokołów, k. Rzeszowa, Rzeszowska 38	" " " "
47	Stary Sambor, Jagiellońska	" " " "
48	Strzyżów n. Wistokiem, ul. Kościelna 104	" " " "
49	Tarnobrzeg, Browarniana 10	" " " "
50	Ustrzyki Dolne, pl. 3 Maja 521	" " " "
51	Winniki, Rynek 4	" " " "
52	Zółkiew, Legionów 1	" " " "

Właściciel Szkoły (Koncesjonariusz)	m. z. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
Wydział Szkolny	k.	polski	mieszane	Stanisław Gnoiński	
" "	k.	"	"	Stanisław Przybyło	
" "	m.	"	"	Józef Harasymów	
" "	m.	"	"	Andrzej Koziół	
" "	k.	"	" i techn.	Teodor Foltak	
" "	k.	"	"	Teofil Krechowicz	
" "	m.	"	"	Roman Szczupak	
" "	m.	"	"	Karol Lipiński	
" "	m.	"	techniczne	Inż. Władysław Winkler	
" "	m.	"	mieszane	Inż. Antoni Aubesbauer	
" "	m.	"	handlowe	Dr. Wład. Bartymiński	
" "	ż.	"	mieszane	Jadwiga Cieślowa	
" "	m.	"	"	Stanisław Świtniewski	
" "	ż.	"	"	Maria Piłchówna	
" "	k.	"	"	Władysław Münz	
" "	m.	"	"	Karol Kantor	
" "	m.	"	techn. i miesz.	Inż. Ludwik Garda	
" "	ż.	"	mieszane	Maria Krupińska	
" "	k.	"	" i handl.	Zygmunt Bauman	
" "	m.	"	"	Mgr Stanisław Utrat	
" "	m.	"	techn. i miesz.	Witold Blauth	
" "	m.	"	mieszane	Karol Janowski	
" "	ż.	"	"	Janina Bieńkowska	
" "	k.	"	"	Nestor Dobrzański	
" "	m.	"	"	Ludwik Małys	
" "	k.	"	"	Inż. Eugeniusz Sanojca	
" "	m.	"	"	Józef Frankowski	
" "	k.	"	"	Bazyli Dzera	
" "	k.	"	" i techn.	Władysław Krewski	
" "	m.	"	mieszane	Alojzy Spaltenstein	
" "	k.	"	"	Marcin Trznadel	
" "	k.	"	"	Tadeusz Mękarski	
" "	k.	"	"	Wojciech Łuszcz	
" "	k.	"	"	Józef Łopatyński	
" "	m.	"	"	Władysław Diduszko	
" "	m.	"	"	Jan Piss	
" "	k.	"	"	Władysław Gromadzki	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu
E. Szkoły prywatne		
1	Lwów, ul. św. Teresy 28, tel. 238-86	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawod. im. Marka Bernsteina
2	Lwów, Gródecka 95, im. B. Hrinchenki	" " " " UTP. „Ridna Szkoła“
3	Lwów, Modrzejewskiej 9	" " " " UTP. „Ridna Szkoła“
4	Lwów, Piekarska 9, tel. 215-65	" " " " Two Warszt. Rek. Żyd.
5	Miejsce Piastowe	" " " " Two „Powściągliwość i Praca“
6	Przemysł, Smolki 10	" " " " UTP. „Ridna Szkoła“

WOJEWÓDZTWO

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu (szkoły, kursów)
F. Szkoły		
1	Kołomyja Grottgera 2, tel. 180	Szkoła Przemysłu Drzewnego 1. Stolarstwo 2. Ciesielstwo
2	Stanisławów Pierackiego 55, tel. 3-44	Państw. 4-letnia Koed. Szk. Handl. w likw.
3	Stanisławów Pierackiego 55, tel. 3-44	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
4	Stanisławów Kilińskiego 28, tel. 543	Szkoła Przemysłu Drzewnego
5	Stryj, Drohobycka 62, tel. 153	Szkoła Tkacka
G. Szkoły		
1	Kołomyja, Al. Wolności 30, tel. 253	3-letnia Koed. Szk. Handl. w likwid. i Pryw. Koed. Gimn. Kupieckie
2	Kołomyja, Mickiewicza 8	Pryw. Szk. Krawiecko-bielizniarska
3	Stanisławów, Pierackiego 55, tel. 473	Jednor. Szk. Przysp. Kup. II st.
4	Stanisławów, Pierackiego 55, tel. 473	Szk. Zaw. Żeńsk. w likwid. — Żeńsk. Szk. Kraw.- bielizni. — Pryw. Szk. Przysp. z Gosp. Rodz. I st. Gimn. Krawieckie
5	Stanisławów, Belwederska 44 a	Pryw. Żyd. Szk. Zaw. Żeńska
6	Stanisławów, Batorego 11 a	Pryw. Szk. Mechan. Męska
7	Stryj, Misińskiego 6	Koed. Gimnazjum Kupieckie
8	" Trybunalska 21	3-letnia Koed. Szk. Handlowa
9	" Smolki 15, tel. 192	Pryw. Męsk. Szk. Mechaniczna
10	" Kochanowskiego 8	Szk. Zaw. Żeńska — Kurs Przysp. w Gosp. Rodz. Ist.

H. Kursy

1	Kołomyja, Al. Wolności 30, tel. 253	Kurs Koed. Roczny Handlowy
2	Kołomyja	Kurs Przysp. w Gosp. Rodz.
3	Kołomyja	Kurs Przysp. w Gosp. Rodz.
4	Horodenka	Kurs Przysp. Krawiecko-bielizniarsk.
5	Bohorydyczyn	I Państw. Wędrownie Kursy gosp. wiejskich

Właściciel Zakładu (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
---	----------------	-----------------	----------------------------	--------------------------------------	-------

doksztalcające.

Samorząd Fundacji	m.	polski	techniczne	Inż. Grzegorz Badjan	
T-wo Ridna Szkoła UTP.	m.	pol. i ukr.	techn. i miesz.	Inż. Seweryn Pasternak	
T-wo Ridna Szkoła UTP.	ż.	pol. i ukr.	mieszane	Zofia Fedorczakowa	
T-wo Ręk. Warszt. Żyd.	ż.	polski	„	Dr Cecylia Kłafienowa	
T-wo „Powściągliwość i Praca“	m.	„	„	Henryk Borkowski	
T-wo „Ridna Szkoła UTP.“	m.	pol. i ukr.	„	Michał Bessarab	

STANISŁAWOWSKIE

Właściciel Zakładu (koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły
---	----------------	-----------------	--------------------------------------

państwowe.

Skarb Państwa	m.	polski	Inż. St. Klimaszewski
„ „	k.	„	Tadeusz Rotter
„ „	k.	„	Tadeusz Rotter
„ „	m.	„	Inż. Jan Kreuze
„ „	m.	„	Mikołaj Wdowiak

prywatne.

T-wa Szkoły Handlowej	k.	polski	Wł. Szczerbiński
Zw. Pracy Obyw. Kobiet	ż.	„	Mgr Verena Pollo
T-wa Szkoły Handlowej	k.	„	Tadeusz Rotter
T-wa Szkoły Przemysłowej	ż.	„	Eug. Trembałowiczowa
Tow. Wyksz. Zaw. wśród Żydów Związku „Wuzet“	ż.	„	Klara Singerowa Inż. Mojżesz Mistein
T-wa Szkoły Handlowej Franciszka Świderskiego	k.	„	Edward Liberda Fr. Świdorski
T-wa Warszt. Ręk. dla młodz. żydow.	m.	„	Inż. Bern. Neustein
Zw. Pracy Obyw. Kobiet	ż.	„	Leokadia Rzepecka

prywatne.

T-wa Szkoły Handlowej	k.	polski	Wł. Szczerbiński
Zw. Pracy Obyw. Kobiet		„	Mgr Verena Pollo
„Wuzet“		„	Debora Rottenstreich
„Wuzet“	ż.	„	Lidechiwarowa
Skarb Państwa		„	Helena Żak

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu
I. Szkoły publiczne		
1	Bitków-Kopalnia	Publ. Szkoła Doksztalc. Zawod.
2	Bolechów, ul. Czackiego 3 a	" " " "
3	Bursztyn, Mickiewicza 7, tel. 13	" " " "
4	Dolina, Aleja Piłsudskiego 9	" " " "
5	Horodenka, Jagiellońska 19	" " " "
6	Kałuż, Antoniego Małeckiego 8, tel. 68	" " " "
7	Kołomyja, Grottgera 2, tel. 180	" " " " Nr 1
8	Kołomyja, Mickiewicza 8, im. Sienkiewicza	" " " " Nr 2
9	Kosów Huculski, Szkolna 1	" " " "
10	Kuty, Śniatyńska 4	" " " "
11	Mikołajów, Rynek 17	" " " "
12	Nadwórna, ul. Orlicz-Dreszera 11, im. Staszica	" " " "
13	Rohatyn, Mickiewicza 12	" " " "
14	Skole, Szkolna 9	" " " "
15	Śniatyn, Piłsudskiego	" " " "
16	Stanisławów, Kilińskiego 28, tel. 543	" " " " Nr 1
17	Stanisławów, Mickiewicza 3, tel. 744	" " " " Nr 2 im. Mickiewicza
18	Stanisławów, Sedelmajerowska 15	" " " " Nr 3 handlowa
19	Stanisławów, 3 Maja 16	" " " " Nr 4 żeńska
20	Stryj, pl. Kilińskiego 1	" " " "
21	Tłumacz, Legionów 20	" " " "
22	Turka n. Stryjem, Kościuszki 17	" " " "
23	Tyśmienica, Kolejowa 271	" " " "
J. Szkoły prywatne		
1	Stanisławów, 3 Maja 18, im. B. Hrinczenki	Pryw. Szk. Doksztalc. Zawod. U. T. P.
2	Drohowyże, poczta Mikołajów n. Dn. Zakład Fundacji hr. St. Skarbka	Pryw. Szk. Doksztalc. Zawod. Fundacji hr. St. Skarbka

WOJEWÓDZTWO

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu (szkoły, kursów)
K. Szkoły		
1	Kamionka Strum., Sienkiewicza 3, tel. 3	Szkoła Mechaniczna i Stolarska
2	Tarnopol, Niemcewicz 31, tel. 206	Gimnazjum Mechaniczne

Właściciel Zakładu (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
---	----------------	-----------------	----------------------------	--------------------------------------	-------

d o k s z t a ł c a j ą c e .

Wydział Szkolny	m. ż. k.	polski	mieszane		
	m.	polski	mieszane	Zawadowski Michał	
" "	k.	"	"	Józef Banach	
" "	m.	"	"	Henryk Zdunek	
" "	m.	"	"	Marian Łanowski	
" "	m.	"	"	Józef Rostkowski	
" "	k.	"	"	Jan Sytnik	
" "	m.	"	" i techn.	Inż. St. Klimaszewski	
" "	ż.	"	mieszane	Mgr Verona Pollo	
" "	k.	"	"	Bronisław Bednarski	
" "	m.	"	"	Leopold Migocki	
" "	k.	"	"	Teodor Wajda	
" "	m.	"	"	Józef Żelisko	
" "	k.	"	"	Jan Kowal	
" "	k.	"	"	Stanisław Wojski	
" "	m.	"	"	Józef Aftarczuk	
" "	m.	"	techniczne	Inż. Stefan Czerpa	
" "	m.	"	mieszane	Teodor Pilawski	
" "	m.	"	handlowe	Emil Stanoszek	
" "	ż.	"	mieszane	Maria Hubertówna	
" "	k.	"	techn. i miesz.	Jakub Garbacki	
" "	m.	"	mieszane	Michał Dębiec	
" "	k.	"	"	Prokop Szeremeta	
" "	m.	"	"	Michał Ziomek	

d o k s z t a ł c a j ą c e .

Koło Tow. „Ridna Szkoła“	m.	pol. i rus.	"	Mgr Roman Sawicki	
Fundacja hr. St. Skarbka	m.	polski	"	Józef Michałowicz	

TARNOPOLSKIE

Bursa	Właściciel Zakładu (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
-------	---	----------------	-----------------	--------------------------------------	-------

p a ń s t w o w e .

jest	Skarb Państwa	m.	polski	Inż. Ludwik Rapała	
jest	Skarb Państwa	m.	"	Inż. Jarosław Lipa	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu (szkoły, kursów)
L. Szkoły		
1	Brody, Wały Wolności 6	Gimnazjum Kupieckie, 3-klas. Koedukac. Szkoła Handlowa (w likwidacji)
2	Brzeżany, Tarnopolska 46, tel. 69	Przyw. Szkoła Stolarska T.S.Z.
3	Czortków, Sowińskiego	3-klas. Koed. Szkoła Handlowa
4	Brzeżany, Bursa im. Jakubowicza	3-klas. Koed. Szkoła Handlowa
5	Jazłowiec	Seminarium Gospodarcze
6	Tarnopol, Kaczały 2, tel. 133	Przyw. Szkoła Zawod. Żeńska (w likw.), Gimn. Kraw. żeńskie i Kurs przysposob. w gospod. rodz.
7	Tarnopol, Kaczały 4, tel. 253	Przyw. Koed. Gimn. Kupieckie, 3-klas. Koed. Szkoła Handl. (w likw.)
8	Złoczów, Tarnopolska 7	3-letnia Koed. Szk. Handl. (w likw.), Przyw. Koed. Gimnazjum Kupieckie
9	Czortków, Kolejowa 42	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
10	Grodzisko Dolne	Szkoła Przysposob. Kupieckiego I st.

M. Kursy

1	Tarnopol, Niemcewicza 31, tel. 206	Przyw. Zawodowe dla Przem. Metalowego i obsługi maszyn
2	Grzymalów	III Państwowe wędrownie kursy dla gospodyń wiejskich

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa Zakładu
N. Szkoły publiczne		
1	Brody, Podzamcze 2	Publ. Szkoła Doksztalc. Zawod.
2	Brzeżany, Tarnopolska 46, tel. 69	" " " "
3	Buczacz, Potockiego (boczna)	" " " " im. Mickiewicza
4	Czortków, Sobieskiego 9	" " " "
5	Kamionka Strum., Sienkiewicza 3, tel. 3	" " " "
6	Przemysłany, pl. Dominikański 1	" " " "
7	Tarnopol, Niemcewicza 31, tel. 206	" " " "
8	Zborów, Bożnicza 20, tel. 17	" " " "
9	Złoczów, Daniłowiczów 4	" " " "

O. Szkoły prywatne

1	Tarnopol, Kaczały 13	Przyw. Szkoła Doksztalająca Zawodowa U T.P. im. B. Hrinchenki
---	----------------------	---

Bursa	Właściciel Zakładu (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
-------	---	----------------	-----------------	--------------------------------------	-------

prywatne.

	Deodat Loewin	k.	polski	Zdzisław Judycki	
jest	Tow. Szkoły Zaw. Przem. Drzewnego Gusta Buchsgang	m.	"	Inż. Mikołaj Mojzesowicz	
		k.	"	Wilhelm Koppel	
jest	Tow. Szkoły Handlowej Zgrom. Niep. P. N. N. P.	k.	"	Dr Ludwik Wewiórski	
		ż.	"	S. Ewa Naiszewska	
	Tow. Szk. Lud.	ż.	"	Mgr Mieczysława Eppler	
	Tow. Szk. Lud.	k.	"	Władysław Ziobro	
	Zw. Pr. Ob. Kobiet	k.	"	Tadeusz Gorączko	
	T. S. L.	k.	"	Józef Niziołek	
	Tow. Szk. Handl. w Jarosławiu	k.	"	Vacat	

prywatne.

	Tow. Popierania Szk. i Kursów Zaw.	m.	"		
	Skarb Państwa	ż.	"	Janina Karwacka	

Właściciel Zakładu (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
---	----------------	-----------------	----------------------------	--------------------------------------	-------

doksztalcające.

Wydział Szkolny	m.	polski	mieszane	Leon Witwicki	
" "	k.	"	"	Inż. Mikołaj Mojzesowicz	
" "	k.	"	"	Mgr Jan Padlewski	
" "	k.	"	"	Mgr Bazyle Potykievicz	
" "	m.	"	"	Inż. Ludwik Rapała	
" "	m.	"	"	Franciszek Szatkowski	
" "	k.	"	techn. handl. i miesz.	Inż. Jarosław Lipa	
" "	k.	"	mieszane	Paweł Tomaszewski	
" "	k.	"	"	Jakub Buczyński	

doksztalcające.

Tow. „Ridna Szkoła“	m.	pol.-rus.	mieszane	Paweł Diakiw	
---------------------	----	-----------	----------	--------------	--

23.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Tobiasz Stanisław, nauczyciel szkoły powszechnej w Bystrowicach, pow. Jarosław, zmarł dn. 13 grudnia 1937 w 32 roku życia, a 7 służby.

Kobyliński Marcin, kierownik 3 kl. szkoły powszechnej w Bortnikach p. Bóbrka, zmarł dn. 8 stycznia 1938 w 50 roku życia, a 21 służby.

Boryczkówna Jadwiga, nauczycielka szkoły powszechnej w Ulanowie, powiat Nisko, zmarła dn. 9 stycznia 1938 w 33 roku życia, a 13 służby.

21.

RUCH SŁUŻBOWY

Rubryka „Ruch służbowy“ obejmuje tylko pracowników administracji szkolnej i dyrektorów bądź kierowników szkół. Zmiany dotyczące się nauczycieli będą podawane do wiadomości oddzielnie w wykazach, ogłaszanych przez Dziennik Urzędowy w półrocznych odstępach czasu.

KURATORIUM O. S. L.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 listopada 1937 r. (Dz. U. R. P. nr. 83 poz. 603) zamianował od dnia 1 stycznia 1938 z zachowaniem dotychczasowego charakteru stosunku służbowego i uposażenia na stanowiska:

1) starszego rejestratora pomocników kancelaryjnych bądź rachunkowych: pp. Amerlównę Leokadię Marię — Andahazy Gizelę Marię — Augustyna Tadeusza — Biłozorównę Zofię — Dziulakównę Helenę — Gött Emmę Anielę — Harasimowiczównę Bronisławę — Kraussową Joannę — Lewandowską Konstancję — Michalską Janinę — Oleksa Józefa — Orłowską Franciszkę — Pawłowską Jadwigę Marię — Ponczakównę Bronisławę — Raczyńską Janinę — Rozłucką Józefę — Struszkiewiczównę Helenę — Tyszkowską Helenę.

2) rejestratora: — prowizorycznego pomocnika kancelaryjnego: p. Stréera Witolda Kazimierza.

3) kancelisty: — prowizorycznych pomocników kancelaryjnych: pp. Porczaka Adama i Szubartowiczównę Helenę.

INSPEKTORATY

Pan Minister W. R. i O. P. przeniósł p. Graffa Tadeusza, podinspektora szkolnego w Nowym Tomysłu na stanowisko podinspektora szkolnego na obwód szkolny krośnieński z siedzibą w Krośnie.

INSTRUKTORZY

Pan Kurator Okręgu Szkolnego przydzielił p. Korzelika Ignacego, instruktora Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie, na równorzędne stanowisko do Publ. Szkoły Doksztalającej Zawodowej Nr 2. we Lwowie.

Pan Kurator mianował p. Luntscha Stanisława, kontraktowego instruktora Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie, instruktorem tymczasowym tejsze szkoły.

SZKOŁY POWSZECHNE

Mianowani: S. Adamska Aniela, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. III stop. w Bełzie, pow. Kałusz, kierowniczką tejsze szkoły — Antoszewski Władysław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Krechowcach, pow. Stanisławów, kierownikiem tejsze szkoły — Borecki Wiktor, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. nr 51 we Lwowie kierownikiem tejsze szkoły — Horbowski Bolesław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Grzęsce pow. Przeworsk kierownikiem tejsze szkoły — Jabłoński Izidor, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. w Korolówce pow. Borszczów kierownikiem tejsze szkoły — Jaroszevska Emilia, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. II stop. w Bucowie, pow. Przemysł, kierowniczką tejsze szkoły — Jędrosek Jerzy, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Brzozie Królewskiej pow. Łańcut, kierownikiem tejsze szkoły — Kürber Tadeusz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Czarnym Ostrowiu, pow. Bóbrka, kierownikiem tejsze szkoły — Lewandowski Tadeusz Mgr., nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. nr 52 we Lwowie, kierownikiem tejsze szkoły — Osada Zdzisław, nauczyciel publ. szkoły powsz. III stop. im. Szaszkiewicza w Przemysłu, kierownikiem publ. szkoły powsz. III stop. męskiej, im. Konarskiego w Przemysłu — Pilichowski Czesław, nauczyciel publ. szkoły powsz. III stop. w Bolechowiu, pow. Dolina, kierownikiem publ. szkoły powsz. III stop. w Ku-

tach Starych, pow. Kosów — Rypkowski Roman Mgr. nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. w Magierowie, pow. Rawa Ruska, kierownikiem tejże szkoły — Wiszniewski August, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Woli Baranowskiej pow. Tarnobrzeg, kierownikiem tejże szkoły — Warsa Jan, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. w Łętowni pow. Nisko, kierownikiem tejże szkoły — Zajac Władysław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. I stop. w Manasterzu, pow. Jarosław, kierownikiem tejże szkoły — Żarowska Stefania, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. III stop. w Borszczowie, kierowniczką tejże szkoły.

Przeniesieni: Bryniarski Władysław, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Warze, pow. Brzozów, na równorzędne stanowisko do Niebocka, pow. Brzozów — Bogaczewicz Franciszek, kierownik publ. szkoły powsz. III stop. w Bliznem pow. Brzozów do Polanki, pow. Krosno, na własną prośbę na posadę nauczyciela publ. szkoły powsz. II stop. — Szczepański Franciszek, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Olszaniku, pow. Sambor, do Torczynowic, pow. Sambor, na własną prośbę na posadę nauczyciela publ. szkoły powsz. II stop.

Przeniesieni w stan spoczynku: Adamik Wincenty, kierownik 2 kl. publ. szkoły powsz. w Polance, pow. Krosno — Bachman Maria, kierowniczką publ. szkoły powsz. w Uhercach Niezabitowskich, pow. Gródek Jagielloński — Pacanowska Aleksandra, kierowniczką 2 klas. publ. szkoły powsz. w Siedliskach, pow. Przemyśl — Tarkowski Kazimierz, kierownik 6 klas. publ. szkoły powsz. w Gródzisku Górnym pow. Łańcut.

SZKOLY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

P. Chodaczek Władysław Dr profesor p. o. dyrektora Gimnazjum Państw. VI. im. St. Staszica we Lwowie zwolniony od pełnienia obowiązków dyrektora i przeniesiony na własną prośbę na równorzędne stanowisko do Państwowego Gimnazjum III im. Stefana Batorego we Lwowie.

SZKOLY ZAWODOWE

Pan Minister W. R. i O. P. mianował: p. Krauzego Jana Inż. nauczyciela p. o. dyrektora Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Stanisławowie dyrektorem Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego w Stanisławowie — p. Sanojcę Eugeniusza Inż. nauczyciela p. o. dyrektora Państw. Szkoły Stolarskiej w Rudniku n. Sanem dyrektorem tejże szkoły.

25.

KOMUNIKATY

1.

Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie przeznaczyło pismem z dnia 24 sierpnia 1937 r. nr 3436, kwotę 1000 zł (tysiąc zł) na jednorazowe, bezzwrotne stypendium, dla pięciu niezamożnych a najlepszych uczniów narodowości polskiej, wyznania rzymskokatolickiego.

Kwotę powyższą rozdzielił Pan Kurator przyznając decyzją z dnia 11 stycznia 1938 r.

1. Lisowskiemu Bronisławowi,
ucz. II kl. gimn. Kup. w Sanoku 300 zł (trzysta)

2. Witowskiej Janinie, ucz.
VII kl. gimn. Pryw. Żeńsk.
im. Orzeszkowej w Stanisławowie 400 zł (czteryście)

3. Mazijowi Władysławowi,
ucz. V kl. szk. powsz.
w Tuligłowach pow. Rudki 100 „ (sto)

4. Pokorskiej Aleksandrze, ucz.
VI kl. szk. powsz. w Horodence 100 „ (sto)

5. Starcowi Bolesławowi, ucz.
IV kl. szk. powsz. w Podbużu pow. Drohobycz . . . 100 „ (sto)

2.

Zarząd Główny Towarzystwa Szkoły Ludowej uchwalił rozpisać konkurs na stypendia z Fundacji im. Karola i Władysławy Hoszowskich. Termin wnoszenia podań o nadanie powyższego stypendium oznaczono do dnia 28 lutego r. O stypendia mogą się ubiegać uczniowie Polacy, rzym.

kat. wyznania, urodzeni w Drohobyczu, uczęszczający do szkół średnich z polskim językiem wykładowym, wykazujący conajmniej dobre stopnie ze sprawowania się i ogólnego wyniku nauki przedmiotów. Do podania należy dołączyć: świadectwo chrztu, świadectwo ubóstwa, dwa świadectwa

szkolne za ostatnie półrocza, poświadczenie Dyrekcji Szkoły i własnoręczne pisemne przedstawienie dotychczasowego przebiegu życia, stosunków rodzinnych i majątkowych kandydata.

Kwota stypendyjna wynosi w r. szkolnym 1937/38 2.500 zł i rozdzieloną zostanie na 12 lub więcej stypendiów. Zarząd Główny jednak zastrzegł sobie prawo zmniejszenia kwot poszczególnych stypendiów, lub zwiększenia ich, w każdym razie jednak aż do wyczerpania kwoty 2.500 złotych.

W czerwcu 1937 r. skradziono z Zakładu Mikrobiologii i Przemysłu Rolnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie 6 mikroskopów.

Dyrekcje Zakładów Średnich ogólnie-kształcących i szkół zawodowych zawiadomią o warunkach i terminie niniejszego konkursu uczniów swych Zakładów oraz skierują odnośne podania zaopatrzone opinią Rady Pedagogicznej o zdolnościach i kwalifikacjach moralnych kandydatów pod adresem Zarządu Głównego T. S. L. we Lwowie, ul. Czarnieckiego 1.

3.

Podając niżej numery skradzionych mikroskopów oraz ich charakterystykę Kuratorium O. S. Lwowskiego przestrzega przed ich nabyciem dla szkół.

Nr. mikroskopu	Firma	Tubus	Nr. okularu	Nr. obiektywów	Nr. inwentarza
20 69 77	Leitz	wysuwany	4	4 i 8	IX/14
20 69 82	"	"	"	"	IX/15
20 73 09	"	"	"	"	IX/17
20 80 79	"	"	"	"	IX/19
26 31 34	"	nie wysuwany	"	"	IX/28
96 637	Reichert	wysuwany	odpowiedni okul. nr. 4	"	IX/38

26.

SPROSTOWANIA

W Dzienniku Urzędowym K.O.S.L. z dn. 27 grudnia 1937 nr 12 str. 813 podano mylnie, jakoby przy Gimnazjum Państwowym im. J. Słowackiego w Czortkowie nie było bursy. Przy Zakładzie jest bursa T. S. L.

W tymże numerze Dzienniku Urzędowego na str. 804 podano mylnie, jakoby Liceum SS. Boro-meuszek w Łańcucie nie posiadało żadnych praw. Liceum ma niepełne prawa.

Jesteśmy
jednej
krwi

Pamiętajmy
o zbiórce na Fundusz
Szkolnictwa Polskiego
Za granicą!

Jesteśmy
jednej
krwi

15. I. — 15. II.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

27.

OD REDAKCJI

Poza częścią urzędową, obejmującą ustawy, rozporządzenia i okólniki Władz, wprowadzamy w Dzienniku Urzędowym Kuratorium — od niniejszego numeru poczynając — dział nieurzędowy. W dziale tym będziemy zamieszczać drobne rozprawy i artykuły, dotyczące się zagadnień dydaktyki, bądź pedagogiki w ścisłym słowa znaczeniu. Problem dokonywującej się dziś odbudowy świata kulturalnego, wielkie dzieło reorganizacji polskiego szkolnictwa, nowe kierunki w pracy wychowywania i nauczania — wszystkie te zagadnienia nastrożają bardzo wiele kwestyj, domagających się bliższego ich rozważenia. Dla ich omówienia, przedyskutowania otwieramy łamy naszego pisma.

Niezależnie od prac i artykułów naukowych będziemy zamieszczać w dziale nieurzędowym sprawozdania, uwagi i spostrzeżenia dotyczące się różnych przejawów życia szkolnego w Okręgu, więc pracy nauczania i wychowywania, życia organizacji młodzieży, wychowania fizycznego, współpracy domu ze szkołą, prac społeczno-kulturalnych itp. Wielkie bowiem bogactwo, różnorodność życia dzisiejszej szkoły nakłada na nas obowiązek rejestrowania ciekawszych zjawisk, propagowania ich w imię dobra ogółu, dobra polskiej kultury. Temu celowi służyć będzie rubryka „Materiały szkolne“. W niej w równej mierze, oczywiście, będziemy uwzględniać sprawy szkół powszechnych, jak średnich i zawodowych.

Doceniając należycie wartość i znaczenie pracy naukowej nauczyciela, będziemy zamieszczać w części nieurzędowej również recenzje dzieł naukowych, wydawnictw, czasopism, ze szczególnym uwzględnieniem pedagogicznych. Dział ten, odpowiednio rozbudowany, może być istotnie wyrazem zainteresowań naukowych nauczycielstwa, a równocześnie pożytecznym informatorem w zakresie cennych nowości wydawniczych.

Wreszcie podajemy do wiadomości, że w jednym z najbliższych numerów Dziennika Urzędowego otworzymy rubrykę pn. „Poradnik“. W nim będziemy zamieszczać odpowiedzi na wątpliwości czy niejasności, dotyczące się sposobu interpretowania ustaw, rozporządzeń i okólników Władz Szkolnych.

Wszelkie materiały, jak artykuły, sprawozdania, komunikaty, recenzje bądź zapytania należy skierowywać wprost do Redakcji Dziennika Urzędowego K. O. S. L., zaopatrując je obok ewentualnego pseudonimu własnym imieniem i nazwiskiem wraz z podaniem charakteru służbowego.

P. P. Inspektorów, Dyrektorów i Kierowników szkół prosimy o zachęcenie nauczycielstwa do współpracy przez nadsyłanie cennych materiałów.

Redackja

28.

Do Koleżanek i Kolegów — Nauczycieli Historii w szkołach średnich.

(Przemówienie na wspólnym zebraniu Oddziału Lwowskiego „Polskiego Towarzystwa Historycznego“ i Ogniska Metodycznego Historii we Lwowie, ogłoszone w Uniwersytecie J. K. dnia 27 listopada 1937 r.).

Dzisiejsze zebranie Lwowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego, na którym mam zaszczyt przemawiać jako referent Zarządu Głównego, ma niecodzienny charakter, albowiem w roli współuczestników gościmy Szanowne Koleżanki i Szanownych Kolegów, gimnazjalnych nauczycieli historii, z którymi pragniemy wejść w bliższy kontakt i współpracę.

Od pewnego czasu układały się stosunki w ten sposób, że kontakt między nauką a nauczycielstwem szkół średnich, między uniwersytetami i towarzystwami naukowymi, a szerokimi kołami kolegów naszych w gimnazjach, zaczął się rwać coraz bardziej, zaczął powoli zanikać. Tak działo się, niestety, nawet w wielkich miastach uniwersyteckich, a cóż dopiero mówić o prowincji? Nie będziemy dzisiaj szukać winowajców tego zupełnie nienaturalnego i wręcz szkodliwego oddalenia

od siebie tych dwóch elementów. W okresie wielkiego i niebezpiecznego przełomu kulturalnego, w którego nurcie wszyscy dzisiaj żyjemy, można by przytoczyć bardzo wiele przyczyn wyjaśniających czy usprawiedliwiających. Wszakże był nawet czas, gdy praca naukowa nauczyciela szkoły średniej była uważana za *sui generis* „występek“, przeszkadzający mu w jego zajęciach; nauczyciel — poza obowiązkami nauczania i wychowywania — był jeszcze obarczany różnymi rzekomo pedagogicznymi i społecznymi serwitutami, których pożyteczność była wielce problematyczna. Ale mniejsza o żale, może już niewczesne. Są wszelkie znaki na niebie i na ziemi, że nastąpiły poważne zmiany na lepsze, że zarówno od strony naszych centralnych władz oświatowych, jak i od strony decydujących czynników naszego Okręgu Szkolnego, powiał już inny wiatr. Zresztą w większych ośrodkach naukowych czy kulturalnych nauczycielstwo szkół średnich nawiązało już od kilku lat przerwany po wojnie kontakt z nauką, rozumiejąc, że sztuka nauczania może mieć sens i rację bytu tylko w ścisłym oparciu o naukę. Inaczej staje się kuglarstwem lub błagą. Dowodem tego kontaktu, ścisłej współpracy, — na terenie naszego Towarzystwa Historycznego — jest: uczestnictwo nauczycieli szkół średnich w naszych posiedzeniach, współpraca nieraz pierwszorzędna w naszych organach naukowych, powstanie Sekcji Dydaktycznych i wydawanie „Wiadomości Historyczno-dydaktycznych“. Wreszcie — czego dzisiaj jesteśmy świadkami — współdziałanie z Ogniskami Metodycznymi historii. A tak jest nie tylko we Lwowie, ale również w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Katowicach, Wilnie, Łodzi.

Wspominając o tym fakcie z radością, musimy jednak uczynić dwa zastrzeżenia: po pierwsze, że nawet w tych większych, wymienionych środowiskach nie wszyscy, ale tylko pewna część nauczycielstwa pozostaje w żywszym kontakcie z Polskim Tow. Historycznym, należy doń, uczęszcza na posiedzenia naukowe, prenumeruje czasopisma, przez Tow. wydawane; inna część interesuje się wyłącznie Sekcją Historyczno-dydaktyczną, uczestniczy w jej posiedzeniach i pracach — natomiast mało albo w ogóle nie interesuje się posiedzeniami naukowymi, naszymi piątkami, i postępem nauk historycznych w ściślejszym tego słowa znaczeniu. A przecież jednego od drugiego nie można oddzielić. Naturalnie nie idzie tutaj o własną, twórczą, badawczą pracę naukową, bo nie każdy ma do niej zdolności, czas i ochotę — ale o pewne receptywne stanowisko nauczyciela-historyka wobec nauki, o jego zaciekawienie dla postępu badań w tej dziedzinie, którą w szkole reprezentuje, z zakresu której naucza.

Drugie zastrzeżenie odnosi się do nauczycielstwa z prowincji. U tych zainteresowanie dla badań historycznych, dla prac reprezentowanych przez „Polskie Tow. Historyczne“ i jego organy, jest często niesłychanie słabe, nawet w ostatnich latach, nawet dzisiaj. Proszę przeglądnąć ostatnie sprawozdanie „Polskiego Tow. Historycznego“, proszę popatrzeć, jaką to minimalną ilość członków liczy nasze Towarzystwo wśród nauczycieli historyków w miastach prowincjonalnych, mających zresztą nieraz słuszne pretensje do swoistej, tradycyjnej roli kulturalnej. Statystyka jest po prostu upokarzająca dla historyków. Przecież oddziały „Polskiego Tow. Historycznego“ nie istnieją nawet w niektórych wielkich miastach, których tu szczegółowo wyliczać nie chcę, albo powstałe niegdyś pod działaniem siomianego ognia, spią dzisiaj snem sprawiedliwych, widniejąc tylko na papierze. Stanisławów i Tarnopol — rzecz nie do wiary — miasta wojewódzkie, o wyraźnych i słusznych aspiracjach kulturalnych, i chlubnie na tym polu pracujące — nie mają dziś naszych oddziałów. Oddział w Przemyśle wykazuje małą ruchliwość. A wina tego stanu rzeczy leży tylko po stronie nauczycieli-historyków, którzy nie tylko sami winni stanąć w szeregach P. T. H., ale powinni być wśród szerszych warstw społeczeństwa swego miasta i regionu krzewicielami i propagatorami zamiłowania, zainteresowania, wprost kultu dla historii narodowej. Zwłaszcza dzisiaj, w tej wielkiej epoce historycznej, którą przeżyliśmy i ciągle przeżywamy, a w której żadna z nauk humanistycznych nie posiada tej olbrzymiej, tętniącej żywą krwią aktualności, co właśnie historia.

Najodpowiedniejszą platformą, na której może i powinno nastąpić to zbliżenie się nauczycieli-historyków do własnego, macierzystego przedmiotu, jest „Polskie Towarzystwo Historyczne“. Towarzystwo nasze, które w roku ubiegłym obchodziło 50-lecie swojej działalności, rości sobie prawo do tego, że stało się oddawna centralnym ogniskiem polskich badań historycznych, że jest dzisiaj silną, bez przechwałki wzorową i reprezentatywną organizacją nauki polskiej w tej dziedzinie wiedzy. Założone w 1886 r. przez niezapomnianego Xawerego Liskego, prof. Uniw. Lwów. i twórcę lwowskiej szkoły historycznej, odegrało wielką rolę w czasach zaborczych, nie tylko w b

Galicji, lecz i na innych ziemiach polskich przez swój przykład, promieniowanie, skupianie ludzi, przez swoje cenne wydawnictwa. Nowe, znacznie szersze zadania otworzyły się przed Towarzystwem po odzyskaniu niepodległego państwa: organizacja polskiej nauki historycznej i pracy nad nią, wytknięcie jej nowych celów na wewnątrz i na zewnątrz państwa, zapoczątkowanie nieraz zupełnie nowych badań, jak np. w dziedzinie polskiej historii najnowszej, historii wojskowości polskiej, historii regionalnej, dydaktyki historii itp. Jak w ciężkich nieraz czasach zaboru przez lat 30, jak w najcięższych czasach zmogi wojennej pełniło „Towarzystwo Historyczne“ dzielnie swoje zadania i obowiązki wobec kultury narodowej — tak samo — można z czystym sumieniem powiedzieć, — i w ciągu ostatnich 19 lat miało swój piękny, zaszczytny bilans pracy i wysiłków. Jubileuszowy tom „Kwartalnika Historycznego“, naszego głównego organu (rocznik 51, zeszyt 1—2), wydany w lecie b. r., jest rachunkiem sumienia naszego Towarzystwa za pół wieku bytowania i pracy, bilansem, który nie tylko społeczeństwu polskiemu, ale i zagranicy śmiało można podać do wglądu i oceny.

W ciągu 50 lat przewodniczyli Towarzystwu uczeni tej miary, co X. Liske, Tadeusz Wojciechowski, Ludwik Finkel, Stanisław Zakrzewski, Franciszek Bujak, obecnie Ludw. Kolankowski; redakcja „Kwartalnika Historycznego“ spoczywała w rękach X. Liskego, Aleksandra Semkowicza, Stanisława Zakrzewskiego, Jana Ptaśnika, Teofila Modelskiego. Przez tych 50 lat nie było ani jednego nazwiska historyka polskiego wszystkich ziem polskich, od nazwisk najwyższej miary aż do nazwisk pracowników szarych a pożytecznych, ani jednego, który by nie współtworzył dzieł „Polskiego Towarzystwa Historycznego“, nie brał udziału w jego pracach, nie pisał w „Kwartalniku Historycznym“. Nie będę tutaj przypominać historii „Polskiego Tow. Historycznego“. Jest ona doskonale ujęta, z podziałem na okresy rozwojowe, przez 4 bardzo wybitnych pracowników, po części współtwórców Towarzystwa, właśnie w wspomnianym tomie jubileuszowym. Wystarczy, jeśli sobie uprzytomnimy kilka cyfr: „P. T. H.“ wydało dotąd 50 przebogatych roczników „Kwartalnika Historycznego“ — a więc całą bibliotekę; ogłosiło 5 roczników „Wiadomości Historyczno-Dydaktycznych“ i ogłasza (przez Oddział Lwowski) 3-letni rocznik specjalnego naszego organu: „Ziemi Czerwieńskiej“. Nie wymieniam dawnych, odrębnych wydawnictw, których było wiele; z bieżących muszę wspomnieć o tych, które są na warsztacie, jak nowe wydanie czyli reedycja pomnikowej „Bibliografii Historii Polskiej“ Ludwika Finkla, jak wydawnictwo „Polska i jej sąsiedzi“, jak inicjatywa i współpraca w „Polskim Słowniku Biograficznym“ Akademii Umiejętności, fundamentalne Księgi Zjazdów Historycznych, publikacja corocznej „Bibliografii Historii Polskiej“, lub nowa inicjatywa Sekcji Dydaktycznej w sprawie specjalnych wydawnictw dla szkoły.

„Polskie Towarzystwo Historyczne może zapisać na swoje konto 3 wielkie Zjazdy Historyków Polskich (t. j. IV, V i VI — w Poznaniu, Warszawie i Wilnie), których wielkiego plonu naukowego i prestiżowego obliczać tu nie będziemy. Trzeba wspomnieć o stałej od r. 1925 współpracy „Polskiego Tow. Historycznego w Międzynarodowym Komitecie Nauk Historycznych i o uczestnictwie historyków polskich w wielkich międzynarodowych Kongresach Historycznych w Brukseli 1925, w Oslo 1928, dalej w urzędzeniu międzynarodowego Kongresu Historyków w Warszawie w 1933 r. ze wspianiałymi naprawdę jego rezultatami, wreszcie o udziale w tegorocznym Kongresie bałtyckim w Rydze; a miejmy nadzieję, że jak tamte kongresy i zjazdy postawiły naukę historyczną Polski w pierwszym rzędzie obok badań i dorobków wielkich narodów europejskich, tak samo i najbliższy Kongres Międzynarodowy w Zurychu w 1938 r. nie przyniesie pod tym względem rozczarowania. Wreszcie wspomnieć należy, że w pracy „Polskiego Tow. Historycznego“ w ciągu minionego półwiecza brali żywy i cenny udział także przedstawiciele innych narodów, i to nie tylko bratniego narodu ukraińskiego i innych narodów słowiańskich, ale także przedstawiciele uczonego świata Francji, Niemiec, Węgier, Rumunii i innych państw. Weźmy inne jeszcze cyfry: Sprawozdanie za rok ostatni wykazuje, że w roku tym liczyło Tow. obok 11 członków honorowych — 1148 członków zwyczajnych. Liczba jaką poszczycić się może małe towarzystwo naukowe w Polsce. Oddziałów było 12, osobnych sekcji 16. Posiedzeń odbyto w tym roku 121, z 131 referatami.

Od r. 1934 rozpoczęła przy „Polskim Tow. Historycznym“ swoją działalność Komisja Dydaktyczna, która wzięła sobie za zadanie: skoordynować w Towarzystwie pracę nad ogółem zagadnień dydaktycznych w zakresie nauczania historii i szerzyć wśród nauczycielstwa zrozumienie wagi tych

zagadnień, w ścisłym oparciu o wiedzę historyczną, o badanie naukowe; rozpoczęto równocześnie wydawnictwo „Wiadomości Historyczno - Dydaktycznych“, a w poszczególnych ośrodkach powstają Sekcje Dydaktyczne Oddziałów, skupiające w sobie nauczycielstwo - historyków.

Te Sekcje i wydawnictwo „Wiadomości“ — oto właśnie pomosty, przy pomocy których można było nawiązać na nowo, po latach inercji i dystansu, łączność ideową i pracowniczą między Towarzystwem a nauczycielstwem. Sekcje dydaktyczne przez swoje posiedzenia, wydawnictwa, ankiety trafiają do nauczycieli historii, poruszając sprawy najbardziej ich interesujące i absorbujące w codziennej, szkolnej pracy; tą drogą skierowują równocześnie szerszy ogół nauczycielstwa ku historii jako nauce, zobowiązują go do interesowania się rozwojem badań naukowych w jego przedmiocie. Te jednostki z pośród nauczycielstwa historii, które same nie porzuciły nigdy pracy naukowej, mają tu piękną rolę do spełnienia.

Po tym pomoście wyszliśmy i dzisiaj naprzeciw siebie, my członkowie „Polskiego Towarzystwa Historycznego“ i wy, Koleżanki i Koledzy - nauczyciele, aby dojść do pewnego porozumienia w sprawach niemałej wagi.

Pragnieniem moim, jako referenta Zarządu, jest nie jakieś, broń Boże, pouczanie, ale wywołanie dyskusji. Dyskusja ta winna dotyczyć dwóch spraw:

1) Uczestnictwa i współpracy nauczycielstwa szkół średnich (a pragnęlibyśmy aby i nauczycielstwa szkół powszechnych) w „Polskim Towarzystwie Historycznym“, 2) Poruszenia problemu pracy naukowej nauczycieli-historyków na prowincji, przynajmniej naszego Okręgu.

Co do punktu pierwszego powiemy krótko: Powinno się przełamać dotychczasowy impas w stosunku kolegów - historyków prowincjonalnych (a i lwowskich nawet) do „Polskiego Tow. Historycznego. A zrobić to trzeba nie dlatego, że my w P. T. H. gorąco tego oddawna pragniemy, że życzą sobie tego dzisiaj nasze władze oświatowe i szkolne, ale dlatego, że — jak wszyscy o tym dobrze wiemy — leży to w interesie samego nauczania historii w szkołach oraz w interesie poziomu intelektualnego i autorytetu zawodowego nauczyciela historii. Zastrzegam się, że nie mamy na celu tworzenia zaraz nowych oddziałów P. T. H. w każdym mieście licealnym czy gimnazjalnym; jest to rzecz trudna, i nie zawsze się udaje, przeciwnie, stwarza niekiedy — o czym już była mowa — fakty zawstydzające. Idzie po prostu o wpisywanie się nauczycieli - historyków w poczet członków zwyczajnych „P. T. H.“, o kontakt z nami, o branie (choćby od czasu do czasu) udziału w naszych posiedzeniach ściśle naukowych czy naukowo - dydaktycznych, oraz — co jest bardzo ważne — o apostołowanie ideom „P. T. H.“ na terenie Waszej działalności, o budzenie zamiłowań historycznych wśród tych, co historykami sami nie są, ale są inteligencją społeczeństwa, o skłanianie ich do wpisywania się do Towarzystwa, prenumerowania naszych pism naukowych itd.

Czy nie jest to wstydem, że nasz organ regionalny, „Ziemia Czerwieńska“, redagowany — mimo całej swojej naukowości — bardzo interesująco i przystępny dla każdego inteligenta, uderzający bogactwem najbliższych sercu naszemu spraw i zagadnień, organ, który powinien być bez przesady pochłaniany przez nauczycielstwo, starszą młodzież gimnazjalną, przez inteligencję miast i miasteczek naszych, wreszcie popierany przez zarządy miejskie (wszystkie bez wyjątku), przez dyrekcje i biblioteki szkół, przez duchowieństwo itd. — liczy tak skromną ilość prenumeratorów (poza członkami P. T. H.), że się nawet do tej liczby nie chcemy przyznawać? Czy Państwo wszyscy znacie tę „Ziemię Czerwieńską“? Jeśli nie, to proszę się też do tego nie przyznawać. . .

Otóż właśnie obowiązkiem (podkreślam to wyraźnie) każdego nauczyciela-historyka — jest podjąć na wielką skalę propagandę na rzecz „Ziemi Czerwieńskiej“, aby był i prosperowanie tego niezwykle wartościowego organu podtrzymać, skrzepić, dopomóc mu do jak najświetniejszego rozwoju. To tylko jeden przykład.

Powiedzą mi Państwo na to, że nie mogliście się dotąd wpisać na członków zwyczajnych P. T. H., gdyż wkładka 20 zł. rocznie jest na wasze nauczycielskie kieszenie za wysoka. Mogłbym się zapytać, dlaczego nie jest za wysoka na kieszenie Waszych wielu kolegów i koleżanek lwowskich, którzy przecież do P. T. H. należą, a żyją we Lwowie, nieraz i w cięższych warunkach materialnych, niż się przeciętnie żyje na prowincji? Ale niech to zostanie tylko pytaniem retorycznym. Zwracam uwagę na co innego. Członek zwyczajny P. T. H. dostaje za tych 20 zł. rocznie tyle dobrego, solidnego towaru, ile go nie dostanie — dosłownie — członek żadnego innego Towarzystwa naukowego w Polsce. To nie jest reklama kupiecka, to jest prawda. Dostaje bowiem — prócz wszel-

kich szerokich praw członka wielkiego towarzystwa naukowego — 1) Kwartałnik Historyczny (duży tom co roku), 2) Wiadomości Historyczno -Dydaktyczne i 3) Ziemię Czerwieńską — a więc trzy organy naukowe, które orientują go w całym współczesnym stanie badań historycznych, szczególnie polskich, orientują w całości aktualnych zagadnień dydaktycznych i metodycznych w zakresie nauczania historii i dają obfity materiał naukowy z zakresu zagadnień historii regionalnej, na którą programy kładą dzisiaj taki nacisk. Poza tym otrzymuje członek P. T. H. znaczne zniżki przy nabywaniu wszystkich innych wydawnictw „P. T. H.” i jego Oddziałów.

Kalkulacja jest więc — jak się zdaje — bardzo prosta.

Wnikając w sytuację materialną nauczycielstwa, nosi się Zarząd Główny P. T. H. od dłuższego czasu z myślą uzyskania dla swoich członków nauczycieli szkół średnich i powszechnych pewnej zniżki wkładki członkowskiej, czego jednak — ze względu na znaczne koszty druku wydawnictw — dotąd uzyskać nie mógł. Jeśli więc ktoś z nauczycielstwa pod żadnym warunkiem nie może sobie pozwolić na pełne członkostwo P. T. H., to może znaleźć z tego inne wyjście: zniżkowa prenumerata „Wiadomości Historyczno -Dydaktycznych“ wynosi 4 zł. rocznie, prenumerata „Ziemi Czerwieńskiej“ 5 zł. — razem 9 zł., kwota już znacznie niższa. W tej chwili — bez zebrania Zarządu Gł. — możemy zrobić tylko jedno: zaproponować prenumeratę „Ziemi Czerwieńskiej“ (wynoszącą ze zniżką rocznie 5 zł.) w tej formie: jeśli w jednej miejscowości pozyskacie Państwo przynajmniej 10 prenumeratorów (a powinien prenumerować: nauczyciel, Zarząd Miejski, ksiądz, adwokat itd.) — to godzimy się na spłaty prenumeraty w 10 ratach miesięcznych po 50 gr. (odpadają miesiące wakacyjne), z tym, że tych 5 zł. od 10 prenumeratorów będziemy otrzymywać regularnie każdego miesiąca czekiem pocztowym¹⁾.

Może właśnie tą drogą, przez ten organ regionalny, najbliższy nam wszystkim, nastąpi z czasem większe zacieśnienie węzłów między P. T. H. a miłośnikami historii na prowincji. Apelujemy do Koleżanek i Kolegów, nauczycieli - historyków o wstępowanie w szeregi członków P. T. H. i o propagandę naszych idei, prac, wydawnictw w waszych miastach i miasteczkach, w których tradycyjnie, od czasów zaborczych, przewodnictwo w pracy kulturalnej spoczywało zawsze w rękach dyrektorów i profesorów gimnazjalnych. Jesteśmy przekonani, że i dzisiaj nie jest inaczej. Prosimy Państwa — o ile zawiązanie oddziału jest niemożliwe, a to jest istotnie trudne — o jedno: niechaj z każdego miasta i miasteczka gimnazjalnego stanie — o ile możliwe — już na tym zebraniu, do współpracy z nami jeden człowiek: nauczycielka czy nauczyciel historii, nasz przyszły członek, który weźmie na siebie rolę może niełatwą, ale myślę że, zaszczytną powiedzmy: korespondenta P. T. H., tj. naszego reprezentanta, męża zaufania i orędownika spraw historii na swoim terenie. Tak jak to bywało w dawnych czasach, wedle najpiękniejszych tradycji naszych towarzystw naukowych. W najściślejszym porozumieniu z nim, za jego doświadczonymi radami, będziemy dalej prowadzić naszą pracę kulturalną na wskazanym terenie dla dobra nauki i szkoły²⁾.

Przystępuję do sprawy drugiej tj. do pracy nauczyciela historii na prowincji, pracy w zakresie nauki historycznej i dla tej nauki. Utało się — szczególnie od czasów powojennych — przekonanie, że profesor gimnazjalny na prowincji, choćby i w większym mieście, nie może pracować naukowo. Argumentuje się, że praca naukowa jest dlatego na prowincji niemożliwa, bo brak jest bibliotek naukowych, archiwów, pracowni, najniezbędniejszych książek, brak wreszcie odpowiedniej atmosfery. Co się tyczy atmosfery, to już chyba nie ulega wątpliwości, że żyjemy dziś w takim okresie dziejów, w którym atmosfera wielkich miast coraz mniej sprzyja twórczej pracy naukowej. Proszę spróbować np. tej jesieni pracować spokojnie naukowo w uniwersyteckim mieście Lwowie! Ale to jest już inny problem! Faktem jest, że przed wojną nauczycielstwo (mówię zresztą w tej chwili o historykach) pracowało na prowincji naukowo wedle swoich możliwości, że rezultaty tej pracy można do dzisiaj oglądać w dziesiątkach rozpraw w sprawozdaniach gimnazjalnych, w szeregu nieraz wysoce wartościowych publikacji prowincjonalnych o typie historycznym, w wydawnictwach materiałów do historii miast, wsi, powiatów itd. itd. Jakoś to szło przy dobrych chęciach,

¹⁾ W sprawie zniżek należy się zwracać do Sekretariatu P. T. H. (Lwów, Uniwersytet J. K.) lub do Ogniska M. Hist.

²⁾ Ochotni korespondenci zechcą się zgłaszać listownie do Prof. Dra Stanisława Lempickiego, Lwów, Uniwersytet Jana Kazimierza.

i bez wątpienia — dodają to sprawiedliwie — przy bardziej sprzyjających warunkach i okolicznościach, przy usilnym poparciu władz szkolno - oświatowych, nawet niekiedy przy bardzo zbarwiennym nacisku z ich strony.

Ale byłbym z innej strony niesprawiedliwy, gdybym nie powiedział, że i po wojnie, w odróżnionej Polsce, ta praca się odbywa i wydaje nieraz bogate plony. Tylko że odbywa się ona wyłącznie po tzw. wielkiej prowincji, a więc poza środowiskami uniwersyteckimi — w takich miastach, jak Łódź, Katowice, Toruń, może jeszcze Bydgoszcz, może jeszcze Tarnopól i Przemyśl. Ostatnio budzi się podobno i Krzemieniec. Im zaś niżej schodzimy w dół po tej skali „wielkomięjskiego wymiaru“, — tym wyraźniej słabnie ten kontakt nauczyciela-historyka z nauką, z pracą naukową, wreszcie urywa się całkiem, zanika. Naturalnie nie można generalizować tego zjawiska, wszędzie zdarzają się chlubne wyjątki. Czasem z prowincjonalnego mieszkanka jakiegoś skromnego nauczyciela w małym miasteczku wychodzi na świat pierwszorzędną pracą naukową (np. przyrodniczą czy etnograficzną), gdy przeciwnie całe szeregi jednostek nauczycielskich, choćby we Lwowie, odnoszą się do wszelkiego wysiłku naukowego z kompletną apatią.

Nie będę wchodzić w jakąś socjologiczną czy psychologiczną analizę wspomnianych objawów, nie będę ich atakować, ani bronić! Chcę podać ze strony P. T. H., pewne myśli, projekty, które dotyczą organizowania pracy naukowej nauczycieli-historyków, na naszym najbliższym terenie, a więc w Okręgu Szkolnym Lwowskim. Projekty, które Koleżanki i Koledzy zechcą przedyskutować i ze swej strony naświetlić. Może z tej dyskusji wyłoni się jakaś wspólna nasza inicjatywa w kierunku pewnej planowej współpracy. Jeżeli bowiem chodzi o sam dylemat, czy nauczyciel na prowincji może pracować naukowo czy nie, to został on już dawno rozstrzygnięty pozytywnie w kierunku pierwszej odpowiedzi, że może. Znakomite wydawnictwo Kasy im. Mianowskiego w Warszawie „Nauka Polska, jej potrzeby, organizacja i rozwój“, wychodzące rocznikami od szeregu lat (powinno się ono nieodzownie znajdować w każdej bibliotece dla nauczycieli gimnaz.), pomieściło, szczególnie w IV tomie, osobną pracę zbiorową na ten właśnie temat. W pracy tej zabrali głos przedstawiciele prawie wszystkich gałęzi nauki a więc historycy, geografowie, przyrodnicy, etnografowie, językoznawcy jak Bujak, Pawłowski, Czarnocki, Banachiewicz, Hryniewiecki, Grochmalicki, Bystroń, Podlacha, Treter, Chybiński, Nitsch, Rutkowski, i inni. Wszyscy stanęli zgodnie na stanowisku, że praca naukowa na prowincji jest nie tylko możliwa, ale jest wprost obowiązkiem każdego nauczyciela, pojmującego serio swoje zadania nauczycielsko-wychowawcze i mającego, naturalnie, odpowiednie po temu kwalifikacje intelektualne. Dołączono równocześnie uwagi o organizowaniu ośrodków pracy naukowej na prowincji, o muzeach prowincjonalnych itp. W szczególności zwracam uwagę na artykuł prof. J. Rutkowskiego „O zadaniach pracy naukowej na prowincji w zakresie historii“ (zresztą niewyczerpujący). i na artykuł prof. Bujaka „O pracy naukowej na prowincji nad zagadnieniami gospodarczymi“, bardzo rzeczowy i pełen cennych rad.

Nasze Towarzystwo, zdając sobie sprawę, że twórcza, konstrukcyjna praca historyka na prowincji musi natrafiać na wiele trudności, że pisanie monografii czy choćby krótszych rozpraw przyczynkowych nie zawsze da się przeprowadzić — pragnie zwrócić uwagę na inne, łatwiejsze, a jednak o podstawowym znaczeniu możliwości pracy naukowej w zakresie historii i różnych jej działów. Dadzą się te postulaty ująć mniej więcej w następujące punkty:

1) Inwentaryzacja archiwaliów na prowincji Ileż to cennych archiwaliów: dyplomów, dokumentów, ksiąg miejskich, cechowych, kościelnych, szkolnych, różnego rodzaju większych i mniejszych archiwów instytucyj i prywatnych kryje się dotąd po prowincji, po miastach, miasteczkach i wsiach? Materiał ten, niedostępny dla badań historyka, butwieje, ulega często zniszczeniu lub popada w karygodną rozsypkę, dostawszy się w ręce niepowołanych handlarzy-antykwariuszów. Należało by przystąpić do ogólnej, systematycznej inwentaryzacji tych archiwaliów wedle ustalonych jednolicie metod i wytycznych technicznych. Tu odrazu pragnę zapowiedzieć, choć odnosi się to nie tylko do archiwaliów, że Oddział Lwowski P. T. H. przygotowuje już dla ułatwienia tej pracy wydanie krótkiego podręcznika, który zawierać będzie odpowiednie instrukcje i wskazówki, odpowiadające wymaganiom dzisiejszej nauki. W rozprawie p. Dra Małczyńskiego znajdują się wskazówki dotyczące sposobu inwentaryzowania archiwaliów, p. Prof. Gębarowicz zajmie się sprawą inwentaryzacji muzealiów, a p. Dr Smiszko inwentaryzacją zabytków i znalezisk przed-

historycznych. Inwentaryzacje te — mówię w tej chwili przede wszystkim o inwentaryzacjach archiwaliów — przeprowadzane w porozumieniu i niejako pod kierownictwem Lwów. Oddziału P. T. H. — po odpowiednim uporządkowaniu i zredagowaniu ostatecznym, będą mogły być publikowane czy to na łamach „Ziemi Czerwieńskiej” lub „Kwartalnika”, czy też nawet w jakimś osobnym specjalnym wydawnictwie. Nasuwa się jednak odrazu kwestia dalszych losów owych archiwaliów. Naturalnie niejednokrotnie będą musiały one pozostać w rękach właścicieli, którzy nie zechcą ich nikomu wydać. Ale zostaną przynajmniej ujawnione, naukowo opisane i nauce uprzyśtępnione. Atoli zdarzy się także nieraz, że archiwalia takie będzie można wydostać z rąk właścicieli (instytucji i ludzi prywatnych) i zapewnić im lepszą konserwację. Cóż w takim razie z nimi zrobić, dokąd je skierować? Otóż wyjście jest tu trojake: 1) archiwalia odpływają po inwentaryzacji do centralnych instytucji archiwalno-bibliotecznych lwowskich, jak np. do Archiwum Państwowego we Lwowie lub do Ossolineum, 2) archiwalia dostają się do większych muzeów prowincjonalnych, o ile takie instytucje istnieją i 3) archiwalia dostają się do muzeów historycznych przy gimnazjach czy liceach, zostających pod opieką dyrekcji szkół i nauczycieli historyków, gdzie mogą oddać wielkie przysługi przy nauczaniu historii. Problem ten poddaję pod dyskusję. Równocześnie zaznaczam, że moim zdaniem powinno się brać pod uwagę: 1) czy dane archiwale (dokument, księga miejska, rękopis z czasów nowszych itd.) ma charakter ściśle regionalny, miejscowy, 2) jakie są w danym muzeum czy w szkole szanse należytej, fachowej opieki nad zabytkiem i odpowiedniej jego konserwacji. W zasadzie Oddział Lwowski P. T. H. wypowiada się raczej za decentralizacją zbiorów i z zadowoleniem oglądałby racjonalnie urządzone szkolne muzea historyczne o charakterze ściśle regionalnym, związane z pracą szkolną historyka.

II) Nieco inaczej przedstawia się sprawa inwentaryzacji muzealiów. Tutaj niewątpliwie i trudności będą może większe, i konieczne jest pewne przygotowanie w zakresie historii sztuki, starożytnictwa polskiego czy etnografii. Przewodnik nasz da i pod tym względem wskazówki. Ale i na tym polu otwiera się poważne zadanie przed nauczycielem historykiem, mającym wpływowe stanowisko w swoim środowisku. I w tej dziedzinie można jeszcze po prowincjonalnych strychach i zakamarkach różnych instytucji, po chórach i zakrystiach kościelnych, lamusach i magazynach dworskich, parafialnych, szkolnych czy u osób prywatnych natrafić na wiele zabytków z dawniejszych i nowszych czasów, zwłaszcza o charakterze regionalnym, które mogą stanowić — o ile nie dostaną się do większego muzeum — cenną i pouczającą część składową szkolnych muzeów historycznych. A chodzi tu nie tylko o dość pospolite zbiorki numizmatyczne, ale także o obrazy, części kapliczek przydrożnych, świątki, to znowu o stroje etnograficzne, dawne przedmioty do użytku codziennego, ważne dla historii kultury materialnej. Wszystko to — zwłaszcza w chwili dzisiejszej — staje się nielitościwą pastwą handlarzy starożytnościami. Tutaj systematyczna inwentaryzacja — podobnie, jak przy archiwaliach — natrafia na pewne trudności; rozstrzyga przecież często okazja lub przypadek. Wskazana jest więc fachowa porada i kwerenda w takiej instytucji, jak np. Muzeum Lubomirskich przy Ossolineum we Lwowie (gdzie prof. Gębarowicz ofiarowuje swoją pomoc), a następnie identyczna, jak przy archiwaliach, decyzja, gdzie zabytek ma być przechowywany (oddany do wielkiego czy regionalnego Muzeum, bądź do historycznego muzeum szkolnego). Czasem warto taką rzecz dla Muzeum Szkolnego nawet kupić. Naturalnie kwestia konserwacji jest tutaj trudniejsza, niż przy archiwaliach, i ona musi być przede wszystkim brana pod rozwagę.

III) Trzeci dział — to zabytki przedhistoryczne, już rzadsze. Nauczyciel - historyk powinien mieć stanowczo pewne przygotowanie z prehistorii, zwł. polskiej (wprowadzi to niebawem reforma egzaminów magisterskich); jeśli go nie posiada, może łatwo uzupełnić braki w tym kierunku (nasz podręcznik wskaże sposoby). I w tej dziedzinie trudno mówić o systematycznej inwentaryzacji, raczej znowu o porady i kwerendzie, np. w Zakładzie prehistorii Uniwersytetu Jana Kazimierza. Przechowywanie czy konserwacja zabytków prehistorycznych w historycznych muzeach szkolnych jest za to znacznie łatwiejsza, niż przy muzealiach.

IV) Wreszcie trudno nie wspomnieć o bibliotekach i książkach. Ileż cennych książek, a nawet księgozbiorów kościelnych, klasztornych, szkolnych i prywatnych stanowi jeszcze dotąd na prowincji „terra incognita”. Pewna praca inwentaryzacyjna i w tej dziedzinie byłaby celowa i pożyteczna.

Te cztery punkty obejmowałyby zatem zadania najbliższe. W pierwszym rzędzie systematyczna inwentaryzacja archiwaliów na obszarze Ziemi Czerwieńskiej, obok tego jeżeli nie inwentaryzacja, to w każdym razie ewidencja muzealiów, książek, zabytków prehistorycznych i archeologicznych. Oddział Lwowski P. T. H. pragnąłby przyjść Państwu w tych ważnych zamierzeniach naukowych z jak najbardziej intensywną pomocą. Wspomniałem już o podręczniku, o vadematicum inwentaryzacyjnym. Poza tym gotowi jesteśmy zawsze wskazać instytucje, a nawet osoby, do których zwracać się będzie można o porady w sprawach archiwalnych, bibliotecznych, muzealnych, prehistorycznych. Wszelkie korespondencje, zapytania czy osobiste kwerendy w wymienionych sprawach prosimy na razie kierować do Ogniska Metodycznego historii, na ręce p. Dr Maleczyńskiej, która bądź sama udzieli wskazówek, bądź też zwróci się do odpowiedniej Komisji naszego Oddziału, która będzie utworzona.

Nauczycielstwo historii na prowincji Małopolski Wschodniej — powtarzam raz jeszcze — powinno być wszędzie poważnym czynnikiem, który ma szerzyć w społeczeństwie zainteresowanie dla historii, zwłaszcza naszej ziemi najbliższej, ma szerzyć zainteresowanie dla zabytków i pomników historycznych, uczyć ich szanowania i konserwowania. Ono jedno swoim wpływem może przełamać ciasny i dziwaczny opór, jaki ciągle jeszcze istnieje w instytucjach, u władz prowincjonalnych, u rodzin i osób prywatnych w sprawie udostępnienia nauce zabytków przeszłości, że wspomnimy tylko archiwa zarządów miast i gminne, archiwa cechowe, parafialne, klasztorne, rodzinne. Ono jedno może wreszcie doprowadzić do tego, aby te archiwa uporządkowano i aby właśnie nauczycielstwo mogło z nich mieć naukowe korzyści.

Ale nie tylko inwentaryzować można na prowincji i tworzyć muzea szkolne, tak ważne przy nauce historii. Cały szereg zagadnień i tematów nasuwa się do opracowywania monograficznego, któremu i na prowincji można podołać. Przede wszystkim — na co już tyle razy zwracano uwagę — historii naszych miast, miasteczek, monografie wsi, byleby — przed czym przestrzegaliśmy prof. Rutkowski — nie robiono ich jak bądź, po dyletancku, ale z zastosowaniem ustalonych już dzisiaj przez naukę metod takich opracowań. Dalej opracowywanie naukowe i publikowanie materiałów archiwalnych dla takich właśnie monografii. Ruch ten w Małopolsce Wschodniej jest już dzisiaj bardzo silny, święci jakby swój renesans. Za przykładem Lwowa, poszedł chlubnie Przemyśl, Jarosław, Stanisławów, Złoczów, Sanok, Drohobycz, Sambor, nawet Kamionka Strumiłowa i mniejsze miejscowości. Prace te jednak — z pewnymi wyjątkami — dokonywane były przez ludzi z centrum, ze Lwowa.

Ale nie tylko o monografie całych miast idzie; ważne są również zarysy z historii szkolnictwa w danej miejscowości czy nawet historii poszczególnych szkół, historii kościołów czy pewnych miejscowych instytucji kulturalnych, historii życia kulturalnego czy obyczajowego danego miasta w pewnym okresie, biografie znakomitszych osobistości dla miasta zasłużonych itp. Wreszcie opracowywanie wypadków historycznych, ściśle z danym regionem lub miejscowością związanych. Można by na poczekaniu wyliczyć dziesiątki takich tematów. I w tym kierunku Oddział Lwowski P. T. H. pójdzie z całą gotowością na rękę ochotnym; zgłoszenia, zakomunikowane ustnie czy pisemnie przewodniczącej Ogniska Metodycznego, będą skierowywane zaraz do odpowiednich specjalistów spośród profesorów naszego Uniwersytetu i innych członków P. T. H., którzy udzielą rady i wskazówek. Odpowiednie opracowania, przyczynki i materiały, o ile by nie znalazły pomieszczenia w organach P. T. H., powinny otworzyć dla siebie na nowo te łamy, na których niegdyś przed wojną tak świetnie znajdowały miejsce, tj. łamy rocznych sprawozdań szkół średnich nie tylko państwowych, ale i prywatnych. Jesteśmy przekonani, że nasze Władze Szkolne udzielą temu projektowi pożądanego poparcia.

Omówiłem w tym, może za długim referacie, najważniejszy substrat dyskusyjny dzisiejszego wieczoru. Referat nie wypowiada tylko moich indywidualnych zapatrywań, ale jest owocem wymiany zdań z innymi kolegami z Zarządu Oddziału Lwowskiego i jego Sekcji Dydaktycznej. Szanowne Koleżanki i Szanowni Koledzy z pewnością sprostują lub uzupełnią niejedno, i korzystając ze swoich doświadczeń na prowincji rzuca nowe światło na pewne kwestie.

Staraliśmy się nie kreślić dalekosiężnego programu, a raczej program minimalny, mający szanse zrealizowania. Pragnęlibyśmy, aby do tej pracy nauczycielstwo szkół średnich wciągnęło również należycie przygotowanych koleżanki i kolegów swoich ze szkół powszechnych. Chcemy

utrzymać żywy, stały kontakt lwowskiego Oddziału P. T. H. z prowincją także przez zetknięcie osobiste na posiedzeniach, przez wysyłanie naszych prelegentów lwowskich z odczytami do miast i miasteczek.

Apelując raz jeszcze generalnie do przyszłych członków zwyczajnych P. T. H., do przyszłych naszych korespondentów i prenumeratorów „Ziemi Czerwieńskiej“ i „Wiadomości Historycznych Dydaktycznych“ o poparcie naszych doniosłych zadań i o współpracę z nami — proszę o otwarcie dyskusji¹⁾.

Prof. Dr Stanisław Łempicki

*

* * *

Na skierowaną do mnie przez Prezydium Polskiego Towarzystwa Historycznego i autora powyższego odczytu, Prof. Dra Stanisława Łempickiego, propozycję oświadczenia się na temat odczytu pozwałam sobie zwrócić uwagę na odezwę Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 19 maja 1937²⁾ w sprawie popierania nauczycieli pracujących naukowo. Jest ona wyrazem tego samego poglądu, który autor rozwija w swoim odczycie, wygłoszonym wobec członków ogniska metodycznego historii.

Jest rzeczą niesporną, że czynne zainteresowanie nauczyciela dla spraw naukowych swej specjalności umożliwia mu spełnienie zadania — podnosi jego autorytet nauczycielski, chroni go przed rutyną i upraszczaniem wiedzy, ułatwia mu wprowadzenie młodzieży w istotne elementy wiedzy i takie z nimi zbliżenie, które kształci skutecznie umysł, rozwija, wychowuje, nadto, co niemiężej ważne, utrzymuje samego nauczyciela na odpowiadającym jego powołaniu poziomie kulturalnym — aktywnym, a niejednokrotnie twórczym.

Kuratorium zdaje sobie sprawę z trudności, jakie nauczycielstwo spotyka w swoich warunkach pracy, szczególnie nauczycielstwo prowincjonalne i dlatego z pełnym poczuciem odpowiedzialności pragnie mu ułatwić nawiązanie i utrzymanie koniecznych z nauką kontaktów. Pomoc walną okazać mogą istniejące w każdym większym środowisku towarzystwa naukowe oraz ich koła i sekcje lokalne.

Kuratorium z wdzięcznością przyjmuje inicjatywę Polskiego Towarzystwa Historycznego, które oddaje swe środki do dyspozycji nauczycielstwa i zaprasza je do udziału w swych pracach. Ziemia Wschodniej Małopolski są pełne wspomnień historycznych, jak mało która z dzielnic polskich, stanowią niewyczerpane niemal źródło historyczne, z którego czerpać można tematy do badań polskiej pracy i walki względnie zachętę do śledzenia postępów w tej dziedzinie badań historycznych. Wydaje się bodaj rzeczą zbędną wzywać nauczycieli historyków do zrzeszania się w ramach organizacyjnych P. T. H. — wystarczy potwierdzić, że jest to sprawa ważna i niewątpliwa.

Nie dość jednak na tym. Inicjatywę Polskiego Towarzystwa Historycznego pragnęłoby Kuratorium pojąć szerzej — mianowicie jako wezwanie nauczycieli wszystkich przedmiotów, objętych programem szkoły średniej, do uczestnictwa w pracach naukowych odpowiednich związków i towarzystw naukowych.

Cel — podniesienie poziomu szkolnictwa polskiego, powagi stanu nauczycielskiego i kulturalnej pracy polskiej.

Lwów 28 stycznia 1938.

Dr. Tadeusz Kupczyński
Kurator Okręgu Szkolnego

¹⁾ W dyskusji między innymi dr. Tyszkowski zwrócił uwagę na postulat inwentaryzowania i gromadzenia materiałów prowincjonalnych do historii najnowszej (czasy przedwojenne, sprawy polit., akta wyborów dawnych, okres walk o niepodległość Polski, czasy inwazji rosyjskiej i walk polsko-ukraińskich). Apelowal również o inwentaryzowanie i gromadzenie materiałów do spraw gospodarczych (np. do historii kupiectwa w XIX w., (księgi kupieckie, handlowe itd.), jak i o ewidencję pamiątek osób starszych z ostatnich lat kilkudziesięciu.

²⁾ Zob. Dziennik Urzędowy K. O. S. L. z 1937 str. 415.

29.

MATERIAŁY SZKOLNE

1.

Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum im. król. Jadwigi w Przemyślanach prowadzi od dwu lat systematyczną akcję opieki nad szkołami powszechnymi w powiecie przemysłańskim. W roku 1936/37 założono biblioteczki szkolne kolejno w Alfredówce, Chlebowicach, Dobrzaniczy, Dąbrowie ad Białe, Dąbrowie ad Borszów, Pletenicach, Pniatynie, Pohorylcach, Zaciemnem, Ładańcach i Łoniu. W roku bieżącym utworzono biblioteczki szkolne w Hanańczówce, Plenikowie i Dobrzaniczy. Każdy księgozbiór składa się najmniej z 40 odpowiednio dobranych i przeważnie nowo oprawionych książek wraz z celowo ułożonymi wskazówkami co do sposobu korzystania z książek. Nadto zaopatrzone w apteczki szkoły w Alfredówce, Siworogach,

Chlebowicach, Łoniu, Pletenicach, Pniatynie, Pohorylcach, Ładańcach i Zaciemnem. Najuboższą dziesiątkę szesnastu szkół zaopatrzone częściowo w odzież, częściowo w bieliznę jakoteż w przybory do pisania. Łączna wartość ofiarowanych pomocy wynosi ponad 1.400 zł.

2.

Prywatne Gimnazjum Żyd. Tow. Szkoły Ludowej i Średniej we Lwowie zaopatrzyło kosztem sześciuset kilkudziesięciu złotych szkołę powszechną w Jasionowcach p. Złoczów w cenne pomoce naukowe, jak: mapy, przyrządy, tablice, obrazy itp. Nadto zaopiekowało się wspomniane Gimnazjum szkołą powszechną w Chilczycach, p. Złoczów i zaopatrzyło ją w biblioteczkę, złożoną ze 134 książek, w 40 tablic, obrazów, mapę itp.

30.

Z WYDAWNICTW

1.

Nakładem Instytutu Pedagogicznego w Katowicach wychodzi począwszy od stycznia br. IX. rocznik miesięcznika „Chowanna” poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu.

Czasopismo to stawia sobie za zadanie: budzenie zainteresowania do naukowego traktowania problemów pedagogicznych, utrzymywanie związku między teorią pedagogiczną a praktyką w szkole oraz wskazywanie dróg, środków i metod samokształcenia, a przez to daje materiał rzeszom nauczycielskim do dalszego kształcenia się pedagogicznego.

„Chowanna” jest polecona przez Ministerstwo W. R. i O. P. (Dz. Urz. nr 1. z dnia 10. marca 1936 r. poz. 20).

„Chowanna” ukazuje się rocznie w 10 zeszytach w łącznej objętości 30 arkuszy (480 stron druku).

Prenumerata roczna wynosi zł 5. — półroczna zł 3. — Administracja „Chowanny” w Katowicach, ul. Szkolna 9. Wysyła na żądanie bezpłatne egzemplarze okazowe.

2.

Staraniem Wojskowego Biura Historycznego przy Generalnym Inspektoracie Sił Zbrojnych wydane zostało nadzwyczaj cenne dzieło zbiorowe pt. „Zarys Historii Wojennej Pułków Polskich”.

Dzieło to zasługuje na szerokie rozpowszechnienie ze względu na swą treść i opracowania.

Cena całego dzieła, składającego się z 5-ciu dużych, ozdobnie oprawnych tomów i liczącego 7310 stron druku, wynosi zł. 180. — Dla udostępnienia jednak jak najszerszemu ogółowi możliwości nabycia tego dzieła, Główna Księgarnia Wojskowa umożliwia ulgowe jego nabywanie na warunkach ratalnych po zł. 10. — miesięcznie.

3.

W związku z zarządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie organizacji przysposobienia młodzieży do obrony kraju, Drukarnia Państwowa w Poznaniu wydała nakładem własnym broszurę pt. „Zagadnienie obronności Państwa w nauczaniu i wychowaniu w szkole powszechnej” — w opracowaniu Mgr. K. Zajdy i H. Kiena.

Niezmiernie aktualna treść książki ujęta w formie praktycznych wskazań i obejmująca wszystkie przedmioty nauczania, stanowi dla każdego czytelnika - pedagoga nieodzowny podręczny przewodnik metodyczny, jedyny, jaki się w tej dziedzinie dotychczas ukazał.

Cena bardzo niska, 50 groszy za egzemplarz, oprócz kosztów przesyłki. Do nabycia w Drukarni Państwowej P. A. T. w Poznaniu, ul. Składowa 3.

4.

W zrozumieniu doniosłości zagadnienia wychowania fizycznego w szkołach, Ministerstwo W. R. i O. P. okólnikiem Nr 50 I W. F. 1204 poleciło

Dyrekcjom wszystkich szkół średnich, zakładów kształcenia nauczycieli i średnich szkół zawodowych zaprenumerowanie miesięcznika „WYCHOWANIE FIZYCZNE“.

Czasopismo to — jedyne tego rodzaju w Polsce — daje materiał naukowy, wychowawczy i instrukcyjny z dziedziny W. F. i jest rzeczywiście niezbędną lekturą dla wychowawców fizycznych, lekarzy szkolnych, sportowych, kół rodzicielskich i tp.

Również przychylną opinię Ministerstwa W. R. i O. P. (okólnik Nr II-8295/37) uzyskał tygodnik dla sportowej młodzieży szkolnej „Sport szkolny“.

5.

Ukazał się pierwszy okazowy miesięcznik Albumu Pamiątkowego Powstańców Ziem Zachodnich R. P. — Cena 1-go miesięcznika zł. 2.—, 17-tu zaś miesięczników zł. 30.

OD REDAKCJI

Prosimy P.P. Dyrektorów i Kierowników szkół o spowodowanie nadsyłania do Redakcji Dziennika Urzędowego Kuratorium egzemplarzy okazowych pism wydawanych przez młodzież szkolną.

Jesteśmy

jednej

krwi

Jesteśmy

jednej

krwi

Pamiętajmy
o zbiórce na Fundusz
Szkolnictwa Polskiego

Za granicą!

15. I. — 15. II.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

w y d a j e**Podręczniki szkolne** dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P.**Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum**
Bibliotekę Narodową**p o l e c a****Dzieła naukowe i beletrystyczne** m. i. nowości:

<i>Brückner A., Kleiner J., Aleksandrowicz Z., Balicki J., Maykowski St.</i>	Zł
Literatura polska dla klasy I liceów ogólnokształcących. Część I. Wypisy z literatury polskiej. Część II. Zarys dziejów literatury polskiej i języka polskiego. Część III. Materiały pomocnicze. Każda część po 3 zł., a całość	8.—
<i>Ingarden R.</i> O poznawaniu dzieła literackiego	6.—
<i>Jodłowski St. Taszycki W.</i> Zasady pisowni polskiej i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym według uchwał Komitetu Ortograficznego Polskiej Akademii Umiejętności z dnia 21 kwietnia 1936 r., a zatwierdzone przez M. W. R. i O. P. dnia 24. VI. 1936 (nowy program)	—80
<i>Kijas J. i Przyboś St.</i> Przewodnik metodyczny do nowego wydania podręcz. J. Balickiego i St. Maykowskiego „Mówią Wieki“, cz. I	1:40
<i>Krzyżanowski J.</i> Reymont, twórca i dzieło	4.—
<i>Lam Wł.</i> Malarstwo i jego zasady	2:50
<i>Odyniec A. E.</i> Listy z podróży (wybór). Opracował H. Życzyński. (Biblioteka Narodowa nr. 117, seria I.	4.—
<i>Sienkiewicz H.</i> Publicystyka, Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“ H. Sienkiewicza tom XLI zł. 6.—, XLIV zł. 5.—, XLV zł. 8.—, XLVI zł. 7.—) 4 tomy	26.—
— Trylogia. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, 4 mapami ze skorowidzem. Tomików 26	15.—
— Krzyżacy. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 8	5.—
Teksty łacińskie dla liceum humanistycznego i klasycznego. Redakcja: Karol Dąbrowski i Marian Golias. 12 tomów po 60—80 gr.	
<i>Tetmajer K.</i> Wybór poezji. Opracował J. Lorentowicz. (Biblioteka Narodowa Nr. 123 seria I.)	2:50
<i>Wojtowicz M.</i> Nauczanie astronomii w liceach ogólnokształcących ze szczególnym uwzględnieniem liceum matematyczno-filozoficznego	1:20

p o s i a d adwie wzorowo urządzone **DRUKARNIE I INTROLIGATORNIE**, które wykonują wszelkie w ich zakres wchodzące roboty.**Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.**

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należitości wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelicka 4¹, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego, Lwów, ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 2

LWÓW, DNIA 28 LUTEGO 1938 R.

ROK XLII

W DNIU = 13 = LUTEGO 1938

CAŁA POLSKA OBCHODZIŁA = 18 = ROCZNICĘ
ODZYSKANIA DOSTĘPU DO MORZA!

PAMIĘTAJMY

O LIDZE MORSKIEJ I KOLONIALNEJ!

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
Przemówienie P. Marszałka E. Śmigłego-Rydza na posiedzeniu Rady Naukowej W. F.	47	15. Wizytatorzy nauki religii rzymskokatolickiej obrządku łacińskiego	64
Przemówienie P. Ministra W. R. i O. P. na posiedzeniu Sejmu	48	16. Państwowe Komisje egzaminacyjne dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny	65
1. Zbiórka na Dar Narodowy 3 Maja	51	17. Rejony organizacyjne dla przeprowadzenia egzaminu praktycznego na nauczycieli szkół powszechnych	70
2. Regulamin Kół Młodzieży P. C. K.	54	18. Organizacja W. K. N. w roku szkolnym 1938/39	71
3. Zwalnianie młodzieży szkolnej od nauki w czasie mrozów	57	19. Organizacja Państwowych Kursów Wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych	72
4. Rozporządzenie Ministra P. i H. o zmianie przepisów dotyczących egzaminu na czeładnika	57	20. Radiofonizacja szkół powszechnych	73
5. Opieka nad p. w. żeńskim w szkołach średnich	58	21. Uprawnienia publicznych szkół powszechnych	74
6. Państwowe Komisje egzaminacyjne dla eksternów przy W. K. N.	58	22. Numeracja szkół zawodowych	75
7. Skład Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska urzędnicze w państw. służbie administracyjnej	59	23. Z Dziennika Ustaw	77
8. Awans automatyczny nauczycieli	60	24. Konkursy	78
9. Wymiar godzin nauczania	61	25. Z żałobnej karty	78
10. Zwolnienie samochodu szkolnego od podatku drogowego	61	26. Ruch służbowy	79
11. Podpisywanie świadectw	62	27. Komunikaty	80
12. Przystosowanie młodzieży szkolnej do obrony kraju	62	Dział nieurzędowy:	
13. Niszczenie mienia kolejowego przez dzieci	63	28. Sprawozdanie z konferencji w sprawie rozbudowy szkolnictwa na terenie C. O. P.	89
14. Termin mianowań na stanowiska publiczno-prawne	63	29. Materiały szkolne	100
		30. Komunikaty nieurzędowe	101

Podstawowe czynniki pełnej kultury człowieka

Przemówienie

P. Marszałka Śmigłego-Rydza

wygłoszone na plenarnym posiedzeniu Rady Naukowej W. F.

w dniu 12 lutego 1938 r.

„Szanowni Państwo!

Witając Państwa na tym posiedzeniu plenarnym jako *homo novus*, chciałbym Państwa zapewnić, że przywiodła mnie do Was nie tylko przyjemność — bezsprzeczna zresztą — zasiadania w Waszym gronie, ale ponieważ jestem odpowiedzialny za przygotowanie narodu do wojny, za przygotowanie Państwa do kwestii obronnych, kwestia wychowania fizycznego musi być zagadnieniem, które interesuje. Jest przecież jasne i zrozumiałe, że sprawność fizyczna żołnierza i oficera jest bardzo decydującym elementem naszych możliwości obronnych.

Niejednokrotnie, pomijając już kwestię szeregowca, który jest najbardziej obciążony tą najczarniejszą pracą i najcięższym trudem wojny, obserwowałem oficera, który na ogół przyjemniejsze ma życie i mniejszą pracę pod względem fizycznym — wyższego oficera. I obserwowałem niejednokrotnie, jak intelekt tego oficera, gdy siły fizyczne mu nie dopisują — upada. Oficer zapomina o tym, czego się nauczył w czasie pokoju, staje się bezwolnym dzieckiem, miotanym przez — często tak wstrząsające wrażenia, na jakie wojna go naraża.

Na jednym z pierwszych posiedzeń plenarnych Rady Naukowej Marszałek Piłsudski wyraził się, że wojsko jest instytucją, którą pracuje nad wychowaniem fizycznym w najszerzej skali, na najszerzej płaszczyźnie.

Tak jest i dziś.

Nie mniej, patrząc trzeźwo i jasno na możliwości wojska, trzeba stwierdzić, że wojsko otrzymuje chłopaka już w pewnym wieku, wtedy, gdy już jest niemal całkowicie rozwinięty. Poza tym otrzymuje go na krótki okres czasu, tak, że może raczej pewne rzeczy dopełnić, scharmonizować, usprawnić pod specjalnym kątem widzenia potrzeb wojskowych, dać — że się tak wyrażę — pewną ogładę fizyczną, ale nie może usunąć zasadniczych braków, które przynosi ze sobą do wojska.

W tej samej sytuacji jest wojsko, jeśli chodzi o względy moralne. Zaryzykuję jednak powiedzenie, iż sędzę, że w ciągu tych dwóch, a często nie całych dwóch lat, kiedy chłopak jest w wojsku, wojsko może raczej więcej zrobić pod względem jego wychowania moralnego, niż pod względem wychowania fizycznego.

Gdybym na chwilę przestał być reprezentantem interesów obronnych Państwa, to i w tym wypadku muszę stwierdzić, że wychowanie fizyczne jest niesłychanie ważną rzeczą. Przypuszczam, że nie mylę się, jeśli stwierdzę, że tylko kolaboracja jak najrozsądniejsza trzech czynników, a mianowicie: pracy intelektualnej i rozwoju intelektualnego człowieka, wychowania moralnego i wychowania fizycznego, daje dopiero pełnego scharmonizowanego człowieka, daje pełną kulturę¹.

Przemówienie

P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

Prof. W. Świątosławskiego

wyłoszone na 72 posiedzeniu Sejmu dnia 18 lutego 1938 r.

„Wysoki Sejmie!

Ponieważ treść mego przemówienia w Komisji Budżetowej została rozesłana wszystkim członkom Izby Ustawodawczej, uważam za zbędne dawać sprawozdanie ogólne z prac resortu Oświaty, tym bardziej, że na Komisji poruszyłem wiele spraw dość szczegółowo, a pod względem liczbowym wyczerpująco.

W dzisiejszym przemówieniu chciałbym raczej omówić kilka spraw ogólnych, zwłaszcza zaś chodzi mi o przedstawienie tych zagadnień, które poruszone były na Komisji przez Panów Posłów.

Podczas dyskusji zwrócił się p. poseł Hoffman, abym na plenum przedstawił podstawy wychowawcze, na których Ministerstwo Oświaty opiera pracę wychowawczą w szkole. Apell ten przyjmuję tym chętniej, że uważam za wskazane w chwili obecnej wyrażnie się wypowiedzieć w tej tak ważnej sprawie.

Istotnie zagadnienie to nabrało u nas szczególnego znaczenia, zwłaszcza, gdy widzimy, że w innych krajach poczyniono próby oparcia podstaw wychowawczych na zasadach odmiennych, niż te, które od dawna przyświecały Europie.

Zacznę od uwagi natury ogólnej. Stoję na stanowisku, że zasady i ideały wychowawcze nie powinny zależeć od kierunku politycznego Rządu, ani od przeżywanych nastrojów politycznych. Zasady najbardziej ogólne i podstawowe powinny być silniejsze i trwalsze, aniżeli hasła dnia politycznego, trwalsze od systemów politycznych poszczególnych krajów. Gdy więc pod wpływem pewnych koncepcyj ideologicznych dokonywane są w innych krajach próby wprowadzenia zmian w tym, co stanowiło zasadniczą podstawę wychowawczą, samo życie powinno po upływie tego lub innego okresu czasu przejść do porządku dziennego nad tymi próbami.

Jednakże jesteśmy często niecierpliwi: wydaje się nam, że wyrównywanie pojawiających się odchyleń od równowagi, utrwalonej działaniem wiekowych tradycji i zdobytego doświadczenia, trwa za długo i dlatego nie zawsze jesteśmy zdolni spostrzec, że i w tej dziedzinie działają czynniki

automatycznie regulujące i usuwające wszelkie przerosty, których działanie wydaje się nam niezdnośne zagrażające normalnemu rozwojowi ludzkości. Należy jednak oceniać sytuację spokojnie. Podstawy życia zbiorowego oparte na trwałych i mocnych tradycjach są dość silne, aby po pewnym czasie opanować i przytłumić wszelkie wybujalności.

Stwierdzam, że ani w olbrzymiej większości narodu polskiego, ani u tych, którzy sprawują rządy, nie ma najmniejszej tendencji do zachwiania podstaw wychowawczych, opartych na kulturze własnej, wyrastającej na podłożu cywilizacji zachodniej, a zawartych w założeniach Konstytucji i w ustawach, ustalających zasady wychowania młodzieży polskiej.

Zdaję sobie sprawę, że ujęcie podstaw wychowawczych jest rzeczą bardzo trudną, że szkoła jest wprawdzie bardzo doniosłym, ale tylko jednym z czynników, wychowujących młodzież, spróbuję jednak przedstawić, jakimi zasadami kierujemy się w pracy nad osiągnięciem naszego celu podstawowego — przygotowania młodzieży do należytego spełniania obowiązków prawych i świadomych swych zadań obywateli Rzeczypospolitej.

Rozumiemy wszyscy, że wychowanie łączy się ściśle, jeżeli chodzi o pracę nauczycieli w szkole, z nauczaniem. Dopiero bowiem tak pojęta całość składa się na rozwój człowieka. Ze względu na rozległość tego zagadnienia muszę je zwięzić do zagadnień niemal wyłącznie wychowawczych, pomijając nie tylko sprawę kształcenia umysłu, ale także rozwoju estetycznego młodzieży.

Wielki rozwój ludzkości wykazały, że wszczepienie zasad głębokiej etyki i moralności jest do osiągnięcia jedynie przez religijne wychowanie młodych pokoleń. Rozwijamy więc w młodzieży głębokie uczucia religijne, oparte o zasady wiary i etyki chrześcijańskiej, wdramy młodzież do stosowania tych zasad w życiu codziennym.

Młodzież powinna wyrastać w czci i poszanowaniu dla swych rodziców, powinna rozumieć rolę rodziny w życiu własnym i życiu zbiorowym. Nauczyciel powinien uczynić wszystko, co

od niego zależy, aby wykształcić poszanowanie i zrozumienie roli rodziny u dzieci, które dla tych lub innych powodów pozbawione są częściowo lub całkowicie przywileju korzystania z ciepła rodzinnego ogniska, gdyż i one przecież będą zakładać, gdy dorosną, własne rodziny.

Powinniśmy rozwijać w młodzieży miłość bliźniego. Uczucie to jednak nie może pozostawać czczym i pustym frazesem, młodzież powinna rozumieć, że miłość dla człowieka, współczucie dla jego niedoli, chęć jej ulżenia należy do najszczytniejszych i najwznioślejszych uczuć, które ludzkość zawdzięcza idei chrześcijaństwa. Realizacja tej idei wymaga od jednostki społecznego czynu, a nie zdawkowej filantropii, wkłada na nią obowiązek nieustannej walki o dobro wszystkich ludzi, zwłaszcza zaś tych, z którymi jednostka nieustannie się styka. Pobudzać powinna do systematycznej pracy, zmierzającej do podniesienia znaczenia człowieka i realizacji idei sprawiedliwości społecznej.

Młodzież powinna wynieść ze szkoły prawdziwe przywiązanie do swego narodu i Rzeczypospolitej i rozumieć jasno, że do dalszego rozkwitu Państwa może i powinna przyczynić się swą pracą każda jednostka. W pracy tej przyświecać muszą zasady, ujęte w dekalogu Konstytucji, a zwłaszcza nasza stara zasada „Salus Reipublicae suprema lex”. Młodzież winna stałe pamiętać, że niepodległy byt Polski w nienaruszalnych jej granicach jest największym dobrem, jakie posiadamy, i że żadnego wysiłku zaniechać nie możemy, aby ten byt niepodległy jak najbardziej umocnić i utrwalić. Z naszego położenia geopolitycznego wynika dla nas wszystkich konieczność stałej czujności i gotowości. Wypływa stąd obowiązek wyrabiania w młodym pokoleniu czynnej postawy duchowej wobec zadań związanych z obroną i wytrwałą walką o nienaruszalność granic, o moc i potęgę Rzeczypospolitej. Młodzież winna wyrastać w przeświadczeniu i jasnym zrozumieniu, że gdyby nieprzyjaciel odważył się godzić w naszą niezależność lub w całość naszych granic, młodzież narówni z całym społeczeństwem stanąć musi do czynnej i bezwzględnej walki, przejawiać całą siłę i wolę bezwzględnego zwycięstwa nad każdym, ktoby na wolność naszą i całość Rzeczypospolitej nastawał.

Stosunek młodzieży polskiej do niepolskiej i odwrotnie, oparty zarówno na uczuciu jak też na pierwiastku rozumowym, wynikać powinien ze zrozumienia osobliwości struktury etnograficznej Polski, ze znajomości tradycji historycznych oraz

z dążeń Polski współczesnej do wytyczenia drogi, prowadzącej do tego, aby polska racja stanu rozumiana była przez wszystkich obywateli Rzeczypospolitej niezależnie od tego, jakim mówią językiem.

Rozumiemy dobrze, jak wielką ponosimy odpowiedzialność na tym właśnie odcinku. Młodzież zamieszkała na terenie etnograficznie mieszanym wyrasta, kształci się i wychowuje w czasie, gdy mniejszości narodowe same znajdują się w trakcie odnajdywania właściwej linii ideologicznej, utrwalającej ich ponownie nawiązany po upływie przeszło wieku stosunek do Państwa i społeczeństwa polskiego. Jest to fakt ważny, często jednak zapoznawany.

Już jednak dziś chcemy, aby wychowująca się młodzież niepolska miała świadomość tego, że ma obowiązek poznania kultury polskiej i wyrobienia sobie dla niej szacunku, że przygotowuje się do rzetelnego spełniania swoich przyszłych obowiązków obywatelskich, a w razie potrzeby do złożenia ofiary krwi i mienia. Chcemy też aby cała wychowująca się młodzież rozumiała, że Polska w żadne zdobycze kultury innego narodu nie godzi, że dąży i dążyć będzie zawsze do zabezpieczenia swobodnego rozwoju tym wszystkim, którzy chcą rozwijać bogactwo swej kultury narodowej w ramach niepodległej Polski w nienaruszalnych jej granicach.

Za lojalnych obywateli Rzeczypospolitej uważamy jednak tylko tych, którzy są zupełnie niezależni od jakichkolwiek rozkazów z zewnątrz lub wewnątrz, mogących godzić w całość i ustrój Rzeczypospolitej, lub podważać w świadomości obywateli podstawy, na których się opiera polska racja stanu.

Zdajemy sobie wszyscy sprawę, ile napotykamy trudności w tej części naszej pracy wychowawczej. Pracy tej nie zaprzestanie nikt, komu dobro Rzeczypospolitej leży na sercu.

Jeżeli chodzi o kształtowanie jednostki, dążymy do urabiania silnych i prawych charakterów, do wyrobienia dyscypliny w pracy indywidualnej i zbiorowej, a jednocześnie śmiałej inicjatywy w pracy samodzielnej. Jednostka powinna rozumieć, że życie wymaga tyleż samodzielności myśli i pracy, gdy chodzi o pchnięcie naprzód rozwoju i kultury duchowej i materialnej narodu, ile podporządkowania się, gdy chodzi o harmonijną współpracę z innymi, gdy potrzebny jest zbiorowy wysiłek, gdy dla celów wyższych, ogólnych jednostka ma obowiązek ulegania dyscyplinie zbiorowej.

Jasne rozgraniczenie tego, co musi być czynem

indywidualnym człowieka, od tego, co powinno być aktem woli zbiorowej i zbiorowego czynu, odróżnienie, co jest wynikiem śmiałej postawy jednostki a co zaprzeczeniem wymagań życia zorganizowanego, społecznego, nie przestaje być jednym z naczelných zagadnień wychowawczych w Polsce. Wybująy indywidualizm lub może niechęć do współpracy z innymi utrudnia niejednokrotnie regulowanie życia zbiorowego. Będziemy musieli zawsze walczyć o to, aby zachowywana była równowaga pomiędzy śmiałym przejawem woli jednostki a racjonalnym podporządkowaniem się jej tam, gdzie tego wymaga dobro publiczne.

Troska o zdrowie dzieci i młodzieży, wzmacnianie fizycznej odporności jednostki, systematyczne i trwałe urabianie organizmu poprzez ćwiczenia cielesne, przygotowywanie w ten sposób obywatela zdrowego, zaprawionego do znoszenia trudów i niewygód i wszelkich przeciwności życiowych stanowi jedno z podstawowych zasad pracy wychowawczej. Jest to zarazem jeden z nieodzownych warunków przygotowania młodzieży do obrony Rzeczypospolitej.

Do osiągnięcia tych celów używamy całego szeregu dróg i środków, które same przez się rozwijają bogactwo duchowe umysłu ludzkiego i składają się na całość postawy duchowej jednostki.

A więc przede wszystkim młodzież musi poznać Polskę i jak najlepiej orientować się w roli, jaką odgrywają poszczególne ziemie w rozwoju Rzeczypospolitej jako całości, musi poznać gruntownie i ukochać mowę polską, ten cudowny środek wytwarzania istotnej głębokiej łączności jednostek tworzących naród, poznać i pokochać dzieje Polski, tworzące więź, łączącą obecne pokolenie z przeszłością.

W wychowaniu i wykształceniu młodzieży, zwłaszcza średnim i wyższym, poważną rolę odgrywa budzenie w poszczególnych jednostkach możliwie różnorodnych zainteresowań, stosownie do zdolności jednostek. Tą bowiem drogą Polska zasilana będzie w sposób najlepszy dobrze przygotowanymi i zamiłowanymi w swym fachu specjalistami, zdolnymi nie tylko do pełnienia swych obowiązków, ale także do wysiłków twórczych, zmierzających do doskonalenia form życia państwowego, kulturalnego, technicznego i gospodarczego.

Poza tym młodzież powinna sobie zdawać do-
kładnie sprawę, że naród polski musi mieć zapew-

nioną pełnię rozwoju na wszystkich odcinkach swego życia. Stąd wypływa szczególna konieczność stałego dopływu młodych sił do wszystkich zawodów. Błędów przeszłości nie wolno nam obecnie powtarzać. Na młodym pokoleniu leży przede wszystkim obowiązek wyrównania braków, które nam w spuściźnie zostawiła historia z okresów przedzoborowych i późniejszych, zwłaszcza w rozkładzie sił zatrudnionych w najróżnorodniejszych zawodach, przede wszystkim zaś w zakresie handlu.

Usiłowałem w tym krótkim zarysie sformułować dla poinformowania Panów Posłów, jakie są podstawy i idee przewodnie, którymi kierujemy się w pracy wychowawczej, aczkolwiek zdaję sobie sprawę, że jestem daleki od wyczerpującego ujęcia tego tak trudnego i rozległego zagadnienia.

Przechodzę z kolei — do innej sprawy, mającej dla dalszego rozwoju Polski znaczenie pierwszorzędne. Chodzi mianowicie o należyte praktyczne rozwiązanie problemu współzależności pomiędzy dopływem fachowo wykwalifikowanych sił a istotnym ich zapotrzebowaniem. Zagadnienie to komplikuje się w tym, że zapotrzebowanie na fachowców zależy obecnie od dwóch działających jednocześnie czynników: 1) narastającej koniunktury gospodarczej oraz 2) od ubytku naturalnego sił i zapotrzebowania wywołanego normalnym postępowaniem Państwa.

Sądząc z tego, co się słyszy i czyta, całość zagadnienia związana przede wszystkim z szybkim przyrostem ludności nie dotarła do świadomości ogółu, stąd też wypowiedane są sprzeczne, często nawet błędne poglądy o sprawie rozwoju szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zawodowego.

W przemówieniu swym na Komisji Budżetowej wspominałem, że w okresie od r. 1930/31 do chwili obecnej mieliśmy bardzo znaczny wzrost liczby dzieci w wieku obowiązku szkolnego. Liczba dzieci wzrosła w tym okresie w przybliżeniu o 1.150.000 czyli o 27%. Fakt ten oczywiście znajdzie swoje odbicie w przyszłości, przede wszystkim zaważy to na dalszych losach tej młodzieży, gdy dorośnie. Wzrost liczby młodzieży w wieku od lat 14 do 18 spowodował już obecnie bardzo znaczny napływ młodzieży do szkół średnich i szkół zawodowych wszelkich specjalności. Fala tego przypływu będzie wzrastać nie tylko pod wpływem wciąż wzrastającej liczby młodzieży w wieku powyżej lat 14, ale również dzięki naturalnemu zrozumieniu szerokich mas, że

wykształcenie i zdobycie fachu staje się konieczne. Jednakże gdy analizujemy liczby, charakteryzujące stan szkolnictwa zawodowego za granicą, i obliczamy liczbę absolwentów różnych szkół w odniesieniu do liczby mieszkańców, stwierdzamy niewątpliwie współzależność otrzymywanych współczynników od rozwoju przemysłu i kultury ogólnej poszczególnych krajów. Stąd wniosek, że rozwój szkół zawodowych różnych stopni do akademickich włącznie, a co za tym idzie powiększenie liczebności uczącej się młodzieży powinny kroczyć równolegle i współzależnie z rozwojem przemysłu i kultury ogólnej kraju. Naruszenie tej równowagi przez zbyt szybki rozwój szkolnictwa zawodowego byłoby równoznaczne z nagromadzeniem licznej rzeszy bezrobotnych fachowców, co oczywiście byłoby objawem społecznie szkodliwym. Mówiąc więc o rozwoju szkolnictwa w ogóle, a zawodowego w szczególności, już dziś wysunąć musimy potrzebę dokonania największego wysiłku, aby młode pokolenie wychowywane z tak wielkim nakładem środków finansowych rodziców i Państwa, nie uczyniło nam w przyszłości zarzutu, że w czas nie pomyśleliśmy o jego zatrudnieniu. Dotyczy to zwłaszcza tych najzdolniejszych, wykształconych zawodowo do objęcia bardziej odpowiedzialnych stanowisk w życiu.

Stąd też uważam ciągle badanie tempa rozwoju przemysłu i życia gospodarczego z jednej strony a szkolnictwa zawodowego z drugiej za rzecz pierwszorzędno znaczenia. Wysiłki zmierzające do prędszego uprzemysłowienia kraju są absolutnie niezbędne, nie tylko ze względu na potrzebę ogólną kraju, ale też ze względu na gwałtowny wzrost liczby jednostek kwalifikowanych i niekwalifikowanych, które o pracę dla siebie wołać będą.

W czasie debaty na Komisji Budżetowej Sejmu jak też w prasie poruszona była niejednokrotnie sprawa zasilania inteligencji przez element wiejski. Opierając się na publikacji dra Falskiego, zwracano uwagę, że dopływ studentów pochodzących ze wsi lub ze sfery robotniczej jest wciąż za mały. Zgadzam się z tym poglądem tymbardziej, że przez wielu jest niedoceniany fakt, że inteligencja dzięki małemu współczynnikowi rozrodzności wymaga stałego dopływu sił nowych z zewnątrz. Chciałbym jednak zwrócić uwagę, że rekrutacja inteligencji zarówno w innych krajach, jak też i w Polsce płynie dwoma łożyskami. Z jednej strony część dzieci włościan, robotników i niższych funkcjonariuszów w liczbie w Polsce około 22% ogółu młodzieży akademickiej dostaje się

na uczelnie wyższe, z drugiej strony część dostawała się do seminariów nauczycielskich gdzie stanowiła 54% ogółu młodzieży. Z liczb, które częściowo przytoczyłem w Komisji Budżetowej Sejmu, wynika, że około 27% ogółu inteligencji wykształconej za czasów polskich, posiadającej wykształcenie co najmniej średnie, stanowi nauczycielstwo, które otrzymało wykształcenie po roku 1920, a więc w polskich zakładach kształcenia nauczycieli. Jest to bardzo cenny materiał, zwłaszcza, że jest rozsiany po całym obszarze Rzeczypospolitej i przez oddziaływanie bezpośrednie jest rozsądnikiem kultury w najbardziej nawet zapadłych kątach naszego kraju. Nie potrzebuję dodawać, że nauczycielstwo to, mimo bardzo ciężkie warunki materialne, w znacznym odsetku zasili w przyszłości swymi dziećmi uczelnie akademickie. O fakcie tym wspominam, gdyż jego znaczenie nie było dotychczas przez ogół doceniane, zwłaszcza, jeżeli chodzi o charakterystyczne stosunki liczebne.

Gdy mowa o nauczycielstwie szkół powszechnych, chciałbym oświadczyć, że nowowybrany zarząd Związku Nauczycielstwa Polskiego rozpoczął swe prace. Zakomunikowałem przedstawicielom rządu osobiście, że uważam za niemożliwe, aby wrócić miały ponownie stosunki, jakie tam panowały przed ustanowieniem kuratora. Wskazałem również, że w chwili obecnej zarząd musi zwrócić szczególną uwagę na obronę Związku przed wpływami politycznymi i nie dopuszczać do szerzenia niczym nieusprawiedliwionych nastrojów defetystycznych, musi walczyć z demagogią, polegającą często na mylnym naświetleniu faktów lub zarządzeń władz. Zarząd powinien użyć całego swego wpływu, aby ze swej strony wytworzyć atmosferę sprzyjającą harmonijnej pracy wszystkich nauczycieli zarówno świeckich jak i duchownych. Nie potrzebuję dodawać, że ze swej strony uczyniłem starania, aby nie dopuszczać do starć.

Na posiedzeniu Komisji Budżetowej Senatu zarzucono mi chwiejność polityki resortu oświaty.

Odpowiedziałem wówczas, że postępowanie moje opierałem na każdorazowej analizie zjawisk społecznych, które możnaby było porównać z przewlekłą chorobą. Od chwili śmierci Marszałka Piłsudskiego byliśmy świadkami wstrząsów moralnych, głębokich załamań i przeżyć, które przechodził naród.

Widzieliśmy, jak głęboka przepaść ideologiczna zarysowała się pomiędzy różnymi ugrupowaniami, z których każde chciało, aby wielka idea zjednoczenia narodowego zaznaczyła się przewagą, a na-

wet może zwycięstwem danej ideologii lub programu politycznego.

Zmagania się tych walk ideologicznych odbijało się w sposób bardzo szkodliwy na resorcie Oświaty. W kierowniku tego resortu chciano się koniecznie doszukać tego, który wyraźnie pójdzie z jednymi lub drugimi. Zadanie moje rozumiałem inaczej. Pracując dla duchowego zjednoczenia wszystkich tych obywateli, którzy mają odwagę w imię polskiej racji stanu wysunąć na czoło to wszystko, co ich łączy z innymi, a nie to, co ich rozdziela, zarządzenia moje dostosowywałem do tej idei.

Każde moje zarządzenie opierałem na zasadniczym i oczywistym założeniu, że gorący patriotyzm cechuje wszystkich: profesorów, nauczycielstwo i młodzież. Pracowałem też nie dla poklasku dnia dzisiejszego, wierząc, że dopiero w perspektywie co najmniej lat kilku ujawnić się może cel istotny, który mi przyświecał.

Wspomniałem już na wstępie, że w polityce bywamy często niecierpliwi, a jeszcze częściej w koncepcjach zbyt prostolinijni, ufając, że za pomocą kilku magicznych posunięć u góry można w cudowny sposób uleczyć te lub inne niedomagania, niedociągnięcia, fałszywe koncepcje lub błędne poglądy. We wszystkich tych przypadkach potrzebna jest akcja spokojna, zrównoważona, obliczona na długą fałę.

Sądzę, że społeczeństwo zrozumie z czasem i uświadomi sobie istotne intencje tych, co stojąc u steru Rządu chcą służyć narodowi ponad głowami partij, partyjek z poczuciem odpowiedzialności za dziś i jutro całego narodu.

Chciałbym, aby Wysoki Sejm w ten właśnie sposób rozumiał nie tylko stosowaną przeze mnie taktykę, ale dążyć chciał również niektóre jej wyniki.

Wszak ustały od wielu miesięcy zatargi nauczycieli świeckich i duchownych. Po uchwaleniu ustawy o szkołach akademickich i po wydaniu zarządzenia o stowarzyszeniach, w szkołach akademickich panuje względny spokój i poza Lwowem olbrzymia większość szkół pracowała bez przerwy.

Jeżeli chodzi o sprawę Związku Nauczycielstwa Polskiego, to nauczycielstwo przekonało się, że Rząd, nie godząc bynajmniej w prawo zrzeszania się w związki, z całą stanowczością nie dopuści do przekroczenia przewidzianego statutem zakresu działalności Związku. Sądzę, że nauczycielstwo, zrzeszone w Związku, potrafi należycie ocenić dobrą intencję Rządu, który nie chciał stosować repre-

syj względem wykroczeń pewnej grupy nauczycieli, przeżywających tragiczne chwile załamania pod wpływem surowej oceny i uderzenia w Zarząd Związku.

Jestem optymistą i sądzę, że poza nieliczną grupą zacietrzewionych polityków zarówno młodzież akademicka, jak też nauczycielstwo przekonały się, że chcą istotnie usunąć zgubne wpływy polityki ze szkoły i walczyć z wszelką demagogią, a cenię nade wszystko tych, którzy nie za pomocą frazesu, lecz przez pracę i dokładne poznanie rzeczywistości chcą budować przyszłość Polski.

Dążeniem moim wreszcie jest, aby zarówno nauczycielstwo jak i młodzież akademicka zrozumiały, że niezależnie od ich zapatrywań na wiele zagadnień politycznych i ekonomicznych są zasady i idee podstawowe górujące nade wszystkim, wspólne olbrzymiej większości narodu. Idee te zwiemy krótko: polską racją stanu.

Do Panów należy sąd, czy wybrana przeze mnie droga postępowania jest właściwa. Dokąd jednak jestem odpowiedzialny za kierowanie resortem oświaty, nic nie wpłynie na zmianę obranego kierunku i od tej taktyki odwrócić mnie nie zdoła.

W zakresie prac związanych z opieką Rządu nad wyznaniami nie chcę powtarzać tego, o czym mówiłem już w Komisji Budżetowej. Nawiazuując jednak do przemówień kilku Panów Posłów, zaznaczę, że sprawa obrządku bizantyjsko-wschodniego i ogłoszonej niedawno instrukcji interesujemy się żywo i nie od dziś. Główną naszą troską jest, aby w związku z akcją, która do niedawna wyraźnie nazywała się „Pro Russia“, nie mogło się dziać nic takiego, co by mogło być sprzeczne z polską racją stanu. W pracy tej Ministerstwo nie będzie ustawać ani chwili.

Nie chciałbym również, aby wysoki Sejm miał to wrażenie, że pożałowania godne ustosunkowanie się Ks. Metropolity Szeptyckiego do udziału wojska w uroczystości Jordanowej minęło bez żywego zainteresowania się nią Rządu. Wydaje się jednak, że wskazane jest, aby sprawę tę traktować z zachowaniem najwyższego spokoju i umiaru.

Na zakończenie chciałbym dać rzut oka na całość budżetu oświatowego w tej jego formie, w jakiej przedłożony został Wysokiemu Sejmowi. Dzięki powiększonym przez Komisję Budżetową kredytom na opłacanie dodatków na mieszkania nauczycieli na wsi, na szkoły rolnicze, na do-

kształcanie przedpoborowych i na budowę klinik uniwersyteckich budżet Oświaty wzrósł w porównaniu z rokiem poprzednim o poważną sumę 20.488.240 zł. Nie chciałbym jednak, abyśmy oceniali to powiększenie zbyt optymistycznie. Powiedzmy sobie otwarcie, powiększyliśmy kredyt na szkolnictwo powszechne i nie możemy jeszcze w roku bieżącym uczynić nic dla bardzo licznych potrzeb w zakresie szkolnictwa średniego ogólnokształcącego, zawodowego, szkół akademickich, a zwłaszcza dla nauki i sztuki. Tymczasem potrzeby we wszystkich wspomnianych działach są

olbrzymie i trzeba będzie dokonać wielkiego wysiłku, aby zadośćuczynić niezbędnym i jakże gwałtownym potrzebom całego resortu Oświaty.

Byłoby pożądanym, aby doszło do powszechnej świadomości, że jeśli chodzi o sprawę twórczości naukowej, artystycznej i literackiej, Polska nie przeszła jeszcze przez dno kryzysu. Czas najwyższy, aby za pomocą podziału corocznego przyrostu budżetu na wszystkie działy pracy naszego resortu kultura nasza mogła wreszcie we wszystkich swych przejawach pomyślnie osiągnąć najwyższe możliwości swego rozwoju“.

1.

ZBIÓRKA NA „DAR NARODOWY 3 MAJA“

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OSWIECENIA PUBLICZNEGO
Warszawa

Dnia 11 lutego 1938 r.

Nr II P-11717/37.

Zezwalam na urządzenie w szkołach zbiórki na rzecz „Daru Narodowego 3 Maja“ w czasie od 2—10 maja 1938 r.

Zbiórkę organizuje Towarzystwo Szkoły Ludowej na terenie Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego i Lwowskiego; Towarzystwo Czytelników Ludowych w Poznaniu na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego i górno-śląskiej części województwa śląskiego; Polska Macierz Szkolna w Warszawie na obszarze m. st. Warszawy oraz województw: warszawskiego, lubelskiego, łódzkiego, kieleckiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego i wileńskiego.

Zbiórka ma na celu m. i. znalezienie środków finansowych na uruchomienie i utrzymywanie szkół powszechnych w województwach wschodnich przez organizacje oświatowe polskie.

Zbiórka powinna mieć charakter najzupełniej dobrowolny, przy czym składki młodzieży szkolnej nie mogą przekraczać norm zastrzeżonych w okólniku Nr 80 z dnia 22 sierpnia 1936 r. (II P-5000/36) tj. 1 grosz od ucznia szkoły powszechnej i 25 gr. w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych.

Niezależnie od powyższego może być zorganizowana akcja wśród rodziców uczniów ściśle w myśl wskazań podanych w ust. B powołanego okólnika Nr 80 z 1936 r.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie

Minister
W. Świętosławski

2.

REGULAMIN

Kół Młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 21 stycznia 1938 r.

(II W-551/38).

Podaję do wiadomości zatwierdzony przeze mnie Regulamin Kół Młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża.

Załącznik.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Urząd Wojew. Śląski, Wydz. Ośw. Publ.,
Liceum Krzemienieckie.

Minister
W. Świątostawski

Załącznik do Nr II W-551/38.

REGULAMIN

Kół Młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża

I. Cele Kół Młodzieży PCK.

1. Celem Kół Młodzieży PCK jest przygotowanie młodzieży do czynnej służby obywatelskiej w myśl hasła „Miłuj bliźniego“.

2. Aby cel ten osiągnąć, organizacja Kół Młodzieży PCK. umożliwia młodzieży poznanie, stosowanie i propagowanie zasad higieny, ładu i kultury życia codziennego w życiu osobistym i zbiorowym; zaprawia młodzież do obowiązku niesienia pomocy bliźniemu w każdej potrzebie, wyrabia w młodzieży poczucie konieczności służby dla otoczenia, dla szkoły i własnej Ojczyzny; ucząc ratownictwa i udzielania pomocy w nagłych wypadkach, przygotowuje do obrony kraju; ułatwia poznanie młodzieży innych krajów i wywołuje sympatię dla niej.

II. Organizacja Kół Młodzieży PCK.

3. Koła Młodzieży PCK. dzielą się na koła szkolne i na koła pozaszkolne.

4. Koła szkolne powstają na terenie szkoły powszechnej, średniej ogólnokształcącej i zawodowej z inicjatywy Dyrekcji i Kierownictw szkoły, nauczycieli, rodziców lub samej młodzieży szkolnej. Powstanie Koła wymaga zgody Dyrekcji lub Kierownictwa szkoły.

Do Koła szkolnego należeć może młodzież szkolna pochodząc od klasy I-szej szkoły powszechnej.

O powstaniu Koła zawiadamia Dyrekcja lub Kierownictwo szkoły Zarząd Oddziału (Komisję Oddziałową Kół Młodzieży PCK.).

5. W skład Koła szkolnego wchodzi najmniej 5 uczniów (uczenic).

6. Po najmniej czteromiesięcznej owocnej pracy w kole, członkowie koła składają następujące przyrzeczenie: „Pragnę całym sercem służyć Bogu i Polsce w myśl hasła Czerwonego Krzyża: „Miłuj bliźniego“.

7. Członkowie Szkolnego Koła Młodzieży PCK. przechodzą cztery stopnie, których nazwy określa instrukcja wykonawcza opracowana przez Komisję Główną Kół Młodzieży PCK.

8. Przejście członka Koła Młodzieży PCK. ze stopnia niższego na stopień wyższy odbywa się na zasadzie wykonanych prac, przewidzianych dla każdego stopnia.

9. Członkowie szkolnego Koła Młodzieży PCK. mają prawo nosić odznaki, ustanowione dla każdego ze stopni.

10. Członkowie Szkolnego Koła Młodzieży PCK. opłacają składki miesięczne zgodnie z obowiązującymi przepisami szkolnymi, na cele Kół Młodzieży PCK.

Zarząd Koła ma prawo zwalniać niezamożnych członków od opłat na rzecz Koła całkowicie lub częściowo.

Wszystkie wpływy pieniężne koła ze składek,

jak też wszelkich innych źródeł, służą zasadniczo na cele koła.

Dla zaznaczenia łączności organizacyjnej, każde koło wpłaca do Zarządu Oddziału (Komisji Oddziałowej Kół Młodzieży) 10% rocznych wpływów ze składek członkowskich na cele kół młodzieży PCK.

11. Koło Młodzieży może mieć swój proporzec.

12. Rozwiązanie Koła Młodzieży PCK. może nastąpić na zarządzenie Dyrekcji (Kierownictwa) szkoły lub władz organizacyjnych PCK., oraz na zasadzie uchwały zebrania ogólnego koła.

13. W razie likwidacji koła, wszystkie prowadzone przez koło książki i cały majątek koła powinien być przekazany za wiedzą Dyrekcji względnie Kierownictwa szkoły Zarządowi Oddziału PCK. (Komisji Oddziałowej Kół Młodzieży).

14. Zebranie ogólne członków koła odbywa się w miarę potrzeby, conajmniej jednak dwa razy do roku: na początku i przed końcem roku szkolnego.

Na zebraniu członków koła na początku roku szkolnego powinien być uchwalony plan działalności opracowany zasadniczo przez samą młodzież. Plan ten wchodzi w życie po zatwierdzeniu przez Dyrektora względnie Kierownika szkoły. Na zebraniu przy końcu roku szkolnego powinno być złożone sprawozdanie z działalności za okres ubiegły.

15. Żeńska młodzież, która należy do Kół szkolnych Młodzieży PCK. i wchodzi w skład żeńskich hufców szkolnych pogłębia przez pracę w Kołach swoje umiejętności i sprawności w zakresie ratownictwa.

16. Wchodzącej w skład hufców szkolnych młodzieży męskiej i żeńskiej, która została zwolniona czasowo i częściowo od zajęć w hufcach, mogą być powierzone do wykonania zadania w Kole szkolnym Młodzieży PCK. po porozumieniu opiekuna Koła z komendantem (tką) hufca szkolnego.

17. Żeńskie hufce szkolne po porozumieniu komendantki hufca szkolnego z opiekunem koła szkolnego PCK. mogą korzystać z ewentualnie posiadanego sprzętu ratowniczego należącego do szkolnego koła PCK.

18. Zarząd Koła składa się z 3-ch osób: przewodniczącego, sekretarza i skarbnika. Zarząd wybierany jest w zasadzie na okres jednego roku i spełnia swe czynności do czasu wyboru nowego zarządu.

19. Koło młodzieży PCK. pozaszkolne powstaje

z inicjatywy władz PCK., lub samej młodzieży. Koło pozaszkolne powinno liczyć co najmniej 10-ciu członków w wieku do lat 18-tu.

Koło pozaszkolne rozwiązuje się na mocy zarządzenia władz organizacyjnych PCK., lub na zasadzie uchwały zebrania ogólnego koła

20. O powstaniu koła pozaszkolnego opiekun zawiadamia Zarząd Oddziału (Komisję Oddziałową Kół Młodzieży), celem uzyskania zatwierdzenia koła.

21. Członkowie Koła pozaszkolnego przechodzą dwa stopnie, których nazwy określa instrukcja wykonawcza, opracowana przez Komisję Główną Kół Młodzieży PCK.

Członkowie, którzy nie przeszli dwóch pierwszych stopni w kołach szkolnych, powinni przejść przysposobienie w dziedzinie higieny.

W stosunku do kół pozaszkolnych mają zastosowanie przepisy punktów: 6, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15.

III. Opiekun Koła Młodzieży PCK.

22. Każde szkolne koło młodzieży PCK. ma swego opiekuna, wyznaczonego przez kierownika (dyrektora) szkoły spośród nauczycieli lub osób bezpośrednio związanych ze szkołą.

Opiekuna dla koła pozaszkolnego wyznacza Zarząd Oddziału (Komisja Oddziałowa Kół Młodzieży).

23. Opiekun Koła Młodzieży PCK.:

- a) sprawuje opiekę i kontrolę nad kołem,
- b) czuwa, aby działalność koła była zgodna z ideologią PCK., niniejszym regulaminem, oraz zarządzeniami władz szkolnych,
- c) bierze udział w zebraniach koła i zarządu koła,
- d) ma prawo zawieszania uchwał koła i zarządu koła, a także wykluczania członków koła,
- e) sprawdza zakres wiadomości i sprawności poszczególnych członków i na tej podstawie decyduje o przejściu ich do wyższego stopnia itp.,
- f) współdziała z komendantem (tką) hufca szkolnego przy realizacji działalności Koła określonej w p. 16 i 17.

IV. Komisja Oddziałowa Kół Młodzieży PCK.

24. Zarząd Oddziału może zlecić opiekę i kontrolę nad Kołami Młodzieży PCK. jednemu ze

swych członków, lub do tego celu utworzyć Komisję Oddziałową Kół Młodzieży PCK.

25. Komisja Oddziałowa Kół Młodzieży PCK. składa się z 3 do 5 członków, w tym przewodniczącego, którym jest osoba wyznaczona przez Zarząd Oddziału spośród członków tego Zarządu. Na pozostałych członków Komisji Zarząd Oddziału zaprasza osoby, pracujące nad wychowaniem młodzieży. Komisja Oddziałowa Kół Młodzieży wybiera spośród swoich członków zastępcę przewodniczącego i sekretarza.

Kadencja członków Komisji trwa dwa lata. Przewodniczący traci wcześniej swój mandat, o ile przestanie być członkiem Zarządu Oddziału.

26. Członkowie Komisji Oddziałowej, lub delegat Zarządu Oddziału, sprawujący opiekę nad kołami (p. 21) w porozumieniu z władzami szkolnymi odwiedzają koła na obszarze oddziału.

Osoby sprawujące z ramienia Komisji Oddziału lub Zarządu Oddziału opiekę nad szkolnym kołem, w czasie pobytu w szkole zgłaszają się przed przystąpieniem do swych czynności do dyrektora względnie kierownika szkoły. Spostrzeżenia swoje i uwagi o pracy kół szkolnych komunikują Dyrektorowi (Kierownikowi) szkoły.

27. Posiedzenia Komisji Oddziałowej Kół Młodzieży odbywają się stosownie do potrzeby, nie rzadziej jednak, niż raz na miesiąc.

Na posiedzenia Komisji powinien być zapraszany przedstawiciel właściwej władzy szkolnej (inspektor szkolny).

V. Komisja Okręgowa Kół Młodzieży PCK.

28. Na terenie Okręgu PCK. powołuje się Komisję Okręgową Kół Młodzieży PCK. dla sprawowania nadzoru i kontroli nad działalnością Kół Młodzieży PCK. i Komisji Oddziałowych.

29. Komisja Okręgowa składa się z 3-ch członków Rady Okręgowej, 1 członka Zarządu Okręgu PCK. i delegatów odnośnych kuratorów okręgów szkolnych, po jednym od każdego z nich. Osoby te spośród siebie wybierają przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i sekretarza. Prezydium ma prawo zaprosić do Komisji 2 do 3 osób interesujących się zagadnieniami młodzieżowymi.

Kadencja członków Komisji i jego prezydium trwa trzy lata.

30. Posiedzenia Komisji Okręgowej odbywają się przynajmniej raz na miesiąc.

31. Członkowie Komisji Okręgowej i fachowi instruktorzy Kół Młodzieży PCK. odwiedzają Ko-

misje Oddziałowe, a także w porozumieniu z władzami szkolnymi — Koła Młodzieży PCK. Pracę ich na terenie szkół normuje ustęp drugi § 23.

VI. Komisja Główna Kół Młodzieży PCK.

32. Naczelne kierownictwo organizacji Kół Młodzieży PCK. sprawuje Zarząd Główny PCK. przez Komisję Główną Kół Młodzieży PCK.

33. W skład Komisji Gł. Kół Mł. PCK. wchodzi:

- a) przewodniczący Komisji Okręgowych Kół Mł. PCK.,
- b) osoby wybrane przez Radę Główną spośród jej członków w liczbie 5-ciu,
- c) delegat Zarządu Głównego PCK.,
- d) przedstawiciel Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Osoby wymienione w pkt. b) są wybierane na trzy lata.

Osoby wymienione w pkt. a), b), c) — tracą swe mandaty w Komisji Głównej Kół Młodzieży PCK., przestając być członkami Komisji Okręgowych, względnie Rady Głównej lub Zarządu Głównego PCK.

34. Prezydium Komisji Głównej Kół Młodzieży składa się z 5 osób:

- a) 4 osób wybieranych przez Komisję spośród swych członków zamieszkałych w Warszawie,
- b) delegata Zarządu Głównego PCK. (pkt. 30-c).

Spośród tych osób Komisja Główna wybiera przewodniczącego, 2-ch wiceprzewodniczących i sekretarza.

Prezydium Komisji Głównej wybierane jest na trzy lata.

35. Posiedzenia Komisji Głównej zwoływane są przynajmniej dwa razy do roku, a to na początku i przed zakończeniem roku szkolnego.

Prezydium Komisji Głównej jest organem stałym, zbiera się w miarę potrzeby, a przynajmniej raz na miesiąc.

36. Przewodniczący Komisji Głównej oraz osoby przezeń delegowane odwiedzają Komisje Okręgowe, Oddziałowe, a także w porozumieniu z władzami szkolnymi — Koła Młodzieży PCK. Pracę ich na terenie szkół normuje ustęp drugi § 23.

VII. Przepisy przejściowe.

37. Po wejściu w życie niniejszego regulaminu, wszyscy członkowie Kół Młodzieży PCK. powin-

ni być zaliczeni przez opiekunów kół w okresie 6-ciu miesięcy do odpowiednich stopni, z uwzględnieniem okresu czasu ich pracy w kole oraz wykazywanych przez nich sprawności.

W tymże czasie powinna być przeprowadzona reorganizacja Komisji Oddziałowych, Okręgowych,

oraz Komisji Głównej Kół Młodzieży, na zasadach przepisów niniejszego regulaminu.

38. Dla wykonania poszczególnych przepisów niniejszego regulaminu wydane będą przez Komisję Główną Kół Młodzieży PCK. w miarę potrzeby instrukcje wykonawcze.

3.

ZWALNIANIE MŁODZIEŻY SZKOLNEJ OD NAUKI W CZASIE TRWANIA MROZÓW

Okólnik Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 stycznia 1938 r. (II W-110/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z r. 1938 Nr 1, poz. 10).

Chcąc należycie ochronić dzieci i młodzież szkolną od następstw zbyt silnego mrozu w czasie trwania nauki szkolnej, upoważniam Dyrekcje i Kierownictwa szkół, w przypadku niskiej temperatury zewnętrznej (poniżej -15°C) albo wyjątkowo niekorzystnych warunków atmosferycznych (wielkie opady śnieżne, duże nasilenie wiatrów nawet przy temperaturze wyższej niż -15°C):

1. do zwalniania od uczęszczania do szkoły dzieci mieszkających daleko od szkoły, szczególnie młodszych, dla których przybywanie do szkoły połączone z dużym wysiłkiem i trudnościami może być niebezpieczne w czasie mrozów oraz dzieci nie posiadających dostatecznie ciepłej odzieży i obuwia;
2. do uznania za usprawiedliwioną nieobecność dzieci w szkole w przypadkach wyżej wymienionych;
3. do zamknięcia poszczególnych klas lub całej szkoły z powodu zbyt niskiej temperatury, poniżej -15°C , niesprzyjających warunków atmosferycznych, albo niemożności dostatecznego ogrzania pomieszczeń szkolnych (poniżej $+10^{\circ}\text{C}$).

Ocenę niskiej temperatury zewnętrznej mogącej oddziaływać zgubnie na młodzież należy opierać nie tylko na termometrze lecz również uzależnić od

opadów śnieżnych i nasilenia wiatrów, od odległości, z jakiej dzieci muszą iść do szkoły i wracać do domu, od stanu dróg i środków komunikacyjnych oraz od ilości czasu potrzebnego na przybycie do szkoły oraz na powrót do domu. Warunki bytowania dzieci, stopień zaopatrzenia w ciepłą odzież i obuwie, stan odżywienia powinny być również wzięte pod uwagę. Przy niedograniu klas do normalnej ciepłoty ($+15^{\circ}\text{C}$) należy robić przerwy w lekcji i polecać młodzieży wykonywanie zabiegów ruchowych. Należy również czuwać nad tym, by młodzież wychodząc ze szkoły podczas silnych mrozów należycie zabezpieczała się przed zimmem (staranne zapinanie płaszczy, podnoszenie kołnierzy itp.).

Częściowe lub całkowite zamknięcie szkoły nie może być połączone z przerwaniem dożywiania dzieci, które się zgłoszą.

W każdym poszczególnym przypadku należy zawiadomić bezpośrednio szkolne władze przełożone o zamknięciu klasy lub szkoły z podaniem daty zamknięcia wraz z należytym uzasadnieniem.

W związku z wydaniem niniejszego okólnika przestaje obowiązywać okólnik z dnia 30 stycznia 1922 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1922 r. Nr 6, poz. 57).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
W. Świętosławski

4.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU

z dnia 26 stycznia 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
o zmianie przepisów, dotyczących egzaminu na czeladnika

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej r. 1938 nr 7 z dnia 5 lutego, poz. 43).

Na podstawie art. 157 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1. Każda z komisji egzaminacyjnych, przewidzianych w art. 153 ust. 3 prawa przemysłowego, składa się z przewodniczącego i przynajmniej trzech członków, w tym jednego delegata,

wyznaczonego przez kuratorium właściwego okręgu szkolnego.

§ 2. Regulamin egzaminacyjny, przewidziany w art. 154 ust. 2 prawa przemysłowego, powinien zawierać przepis o posiadaniu przez kandydata elementarnych umiejętności czytania i pisanie po polsku oraz rachowania i rysowania w granicach potrzeb danego zawodu. Szczegółowa instrukcja, wydana przez władzę szkolną, określać będzie skalę wymagań powyższych umiejętności.

Postępowanie komisji egzaminacyjnej, sposób egzaminowania i taksy egzaminacyjne ustala się regulaminami egzaminacyjnymi, które wydaje izba rzemieślnicza, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka.

§ 3. Podanie o dopuszczenie do egzaminu przewidziane w art. 155 ust. 1 prawa przemysłowego wnosi terminator (lub pomocnik) do izby rzemieślniczej. Do podania należy dołączyć świadectwo ukończenia nauki lub też świadectwo, stwierdzające przebyty czas nauki w rzemiośle, oraz zaświadczenie właściwej władzy szkolnej stwierdzające, że w miejscowości, w której terminator odbywał naukę rzemiosła, nie było w okresie czasu odbywania terminu publicznej szkoły doksztalca-

jącej zawodowej, bądź zaświadczenie tejże władzy szkolnej, że terminator z powodu braku miejsca nie mógł uczęszczać do publicznej szkoły doksztalcającej zawodowej w miejscowości, w której odbywał naukę, bądź wreszcie zaświadczenie wojewody, a w m. st. Warszawie — Komisarza Rządu, wydane po wysłuchaniu władzy szkolnej, że terminator z innej uzasadnionej przyczyny nie może okazać świadectwa szkolnego z ukończenia nauki w publicznej szkole doksztalcającej zawodowej.

§ 4. Przepisy rozporządzenia niniejszego odnoszą się do terminatorów, którzy nie mogą okazać świadectwa szkolnego z ukończenia nauki w publicznej szkole doksztalcającej zawodowej z powodu braku takiej szkoły lub z powodu niemożności uczęszczenia do niej dla braku miejsca albo z innej uzasadnionej przyczyny w miejscowości, w której terminator odbywał naukę rzemiosła.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i traci moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1938 r.

Minister Przemysłu i Handlu
Antoni Roman

5.

NADZÓR I OPIEKA NAD P. W. ŻEŃSKIM

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 17 lutego 1938 r.

Nr II W-1619/38.

Kuratorium Okręgu Szkolnego
Lwowskiego

we Lwowie.

Ministerstwo W. R. i O. P. zawiadamia, że P. Dr. Szaynokowa Wanda od dnia 1 lutego 1938 r. objęła nadzór i opiekę nad p. w. żeńskim w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych w charakterze p. o. ministerialnego wizytatora szkół.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

6.

PAŃSTWOWE KOMISJE EGZAMINACYJNE DLA EKSTERNÓW PRZY W. K. N.

Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 4 lutego 1938 r. Nr II-P-403/38 zamianowało na podstawie § 11 statutu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 nr 9. poz. 153), Przewodniczącymi Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów przy Wyższym Kursie Nauczycielskim we Lwowie na okres trzechlecia tj. od 1 stycznia 1938 do 31 grudnia 1940:

P. Piątkowskiego Mieczysława, p. o. naczelnika Wydziału Kuratorium O. S. L.

P. Dra Ziemnowicza Mieczysława, p. o. naczelnika Wydziału Kuratorium O. S. L.

P. Dworskiego Stanisława, wizytatora szkół w Kuratorium O. S. L.

P. Halibeja Stanisława, wizytatora szkół w Kuratorium O. S. L.

P. Jaworską Marię, wizytatorkę szkół w Kuratorium O. S. L.

P. Matuszkiewicza Władysława, wizytatora szkół w Kuratorium O. S. L.

Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 4 lutego 1938 r. m. II-P-403/38 zamianowało na podstawie § 29 Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 nr 9. poz. 154), Członkami

Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów przy Wyższym Kursie Nauczycielskim we Lwowie na okres trzyletni tj. od dnia 1 stycznia 1938 do 31 grudnia 1940 r. z zakresu:

przedmiotów pedagogicznych: p. Dra

Ziennowicza Mieczysława, p. o. naczelnika Wy-

działu Kuratorium O. S. L., p. Dra Dąbrow-

skiego Piotra, profesora Państw. Pedagogium;

nauki o Polsce współczesnej: p. Dra Ty-

szkowskiego Kazimierza, docenta U. J. K.

języka polskiego: p. Dr Chmielowcowa Jani-

nę, nauczycielkę Państw. Gimnazjum, p. Dra

Gucwę Franciszka, dyrektora Państw. Liceum

Pedag., p. Laskowskiego Franciszka, profesora

Państw. Gimnazjum, p. Mgr Zaczka Adama, na-

uczyciela Państw. Liceum Pedag.;

języka ruskiego: ks. Dra Zaleskiego Michała,

kierownika Filii Państw. Gimnazjum, p. Dra Ki-

sielewskiego Konstantego, profesora Państw.

Gimnazjum;

języka niemieckiego: p. Holzera Gwidona,

profesora Państw. Gimnazjum, p. Sandla Ja-

kuba, nauczyciela Państw. Gimnazjum;

historii: p. Przeździeckiego Stanisława, p. o.

dyrektora Państw. Gimnazjum, p. Dr Porębską

Irenę, profesora Państw. Gimnazjum;

biologii: p. Dra Golańskiego Kazimierza, pro-

fesora Państw. Gimnazjum, p. Kosińskiego Mie-

czysława, profesora Państw. Gimnazjum;

fizyki i chemii: p. Dra Cegielskiego Romana,

nauczyciela Państw. Liceum Pedag., p. Trzciińskiego Władysława, profesora Państw. Gimnazjum;

matematyki: p. Lewickiego Wincentego, nauczyciela Państw. Liceum Pedag., p. Lichtenberga Władysława, profesora Państw. Szkoły Ekon.-Handl.;

rysunku: p. Chudzikowską Józefę, nauczycielkę Państw. Liceum Pedagog., p. Łotockiego Kazimierza, nauczyciela Państw. Liceum Pedagog.;

zajęć praktycznych: p. Madydę Franciszka, nauczyciela Państw. Gimnazjum, p. Zgodzińskiego Władysława, nauczyciela Państw. Liceum Pedagog.;

robót kobiecych: p. Rudzińską Marię, instruktorkę robót kobiecych, p. Włodkównę Stanisławę, nauczycielkę Państw. Gimnazjum;

śpiewu: p. Adamczaka Walentego, nauczyciela Państw. Liceum Pedagog., p. Kozińskiego Czesława, profesora Państw. Liceum Pedagog.;

wychowania fizycznego: p. Burdową Janinę, instruktorkę wychowania fizyczn., p. Dąbrowskiego Bożydara, instruktora wychowania fizyczn., p. Jurkowską Ludmiłę, instruktorkę wychowania fizyczn., p. Rzepkę Antoniego, nauczyciela Państw. Liceum Pedagog.;

gospodarstwa domowego: p. Bielińską Zofię, nauczycielkę Państw. Szkoły Zawodowej, p. Wisłocką Janinę, nauczycielkę Państwowej Szkoły Zawodowej.

7.

SKŁAD KOMISJI EGZAMINACYJNEJ

dla kandydatów na stanowiska urzędnicze II i III kategorii w państwowej służbie administracyjnej

Na zasadzie § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16-go stycznia 1925 r. o służbie przygotowawczej i egzaminie kandydatów na stanowiska II kategorii w państwowej służbie administracyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 103) Ministerstwo W. R. i O. P. ustanowiło na czas do 31 grudnia 1939 r. następujący skład Komisji Egzaminacyjnej, utworzonej przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 20 maja 1932 r. (Dz. U. M. W. R. i O. P. Nr. 5. poz. 50):

Przewodniczący: Marian Galasiewicz, radca KOS Lwowskiego.

Zastępcy przewodniczącego: Antoni Sajewicz, radca KOS Lwowskiego,

Stanisław Lasiota, radca KOS Lwowskiego.

Komisarze: Tomasz Humelicz, radca KOS Lwowskiego,

Józef Orłowski, wizytator szkół w KOS Lwowskiego,

Mieczysław Piątkowski, wizytator szkół w KOS Lwowskiego,

Stanisław Kuziński, kierownik sekretariatu Politechniki Lwów,

dr Józef Krauss, referendarz Uniwersytetu J. K. Lwów,

Stanisław Borusiewicz, kwestor i p. o. kier. sekr. Akad. Medycyny Weterynaryjnej,

Bronisław Gajdacz, referendarz KOS Lwowskiego,

dr Jerzy Zarzycki, referendarz KOS Lwowskiego,

Aleksander Brandstätter, podreferendarz KOS Lwowskiego,

Mieczysław Markl, podreferendarz KOS Lwowskiego,

Kamila Stree r ówna, podreferendarz KOS Lwowskiego.

Jednocześnie Ministerstwo przyjmuje do wiadomości ustanowienie Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kat. w państwowej służbie administracyjnej na czas do 31 grudnia 1939 r. w składzie:

Przewodniczący: Marian Galasiewicz, Radca KOS Lwowskiego,

Zastępcy przewodniczącego: Antoni Sajewicz, radca KOS Lwowskiego,

Stanisław Lasioła, radca KOS Lwowskiego.

Komisarze: Tomasz Humelicz,

Stanisław Kuziński, kierownik sekr. Polit. Lwowskiej,

dr Józef Krauss, referendarz Uniwer. J. K. Lwów,

- Stanisław Borusiewicz, kwestor i p. o. kier. sekr. Akad. Med. Weterynaryjnej,

Bronisław Gajdacz, referendarz KOS Lwowskiego,

Jan Skurski, podreferendarz KOS Lwowskiego,

Feliks Koralewicz, podreferendarz KOS Lwowskiego,

Stanisław Wojnarowski, p. o. podref. w KOS Lwowsk.

Tadeusz Grochowalski, sekretarz admin. KOS Lwowsk.

Helena Tyszkowska, st. rejestrator KOS Lwowsk.

Józef Oleksa, st. rejestrator KOS Lwowsk.

8.

AWANS AUTOMATYCZNY NAUCZYCIELI

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OSWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 5 lutego 1938 r.

B. P. — 691/38.

Celem jednolitego uregulowania sprawy awansu automatycznego nauczycieli Ministerstwo W. R. i O. P. podaje zasady, jakimi należy kierować się przy posunięciach nauczycieli do wyższych grup uposażenia na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781).

Na podstawie przepisów Dz. I rozdz. 3 cyt. rozporządzenia awansują wszyscy nauczyciele, którzy zostali mianowani po dniu 1 lutego 1934 r. oraz ci, którzy na skutek przeszeregowania w dniu 1 lutego 1934 r. przeszli do grupy wyższej lub cyfrowo odpowiadającej grupie posiadanej w dniu 1 stycznia 1934 r.

Na podstawie przepisów Dz. I rozdz. 3 omawianego rozporządzenia awansują również wszyscy ci nauczyciele, którzy wprawdzie w dniu 1 lutego 1934 r. zostali przeszeregowani do grupy cyfrowo niższej od posiadanej w dniu 1 stycznia 1934 r. ale po dniu 1 lutego 1934 r. uzyskali kwalifikacje zawodowe lub dodatkowe, ukończyli studia wyższe, odzyskali — przez przywrócenie — prawa nabyte poprzednią służbą lub przeszli do szkół innego typu, jeśli okoliczności te mają wpływ na przejście nauczyciela do innej kategorii awansujących, dla której określony jest inny porządek czasowy przechodzenia do wyższych grup uposażenia.

Przykład: Nauczyciel szkoły powsz. rozpoczął służbę nauczycielską w dniu 16 października 1927 r. i w dniu 1 stycznia 1934 r. otrzymał IX-tą grupę uposażenia. W dniu 1 lutego 1934 r. został przeszeregowany do grupy X (dziesiątej) wobec czego nauczyciel ten, jako odpowiadający warunkom § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. poz. 781 Dz. Ust. winien był zgodnie z postanowieniami § 49 cyt. rozpo-

rządzenia przejść, przy niezmienionych warunkach, do grupy IX po 10 latach służby, tj. dnia 1 stycznia 1938 r. W dniu 23 lutego 1934 r. nauczyciel ten otrzymał świadectwo z ukończenia Państw. Wyższego Kursu Naucz. wskutek czego przeszedł do kategorii nauczycieli objętych § 16 omawianego rozporządzenia i według postanowień tego właśnie paragrafu należy oceniać terminy jego dalszego awansu. Nauczyciel ten otrzymać powinien IX grupę uposażenia po 6-ciu latach służby tj. w dniu 1 stycznia 1935 r. a nie po 9 latach (§ 50).

Równocześnie Ministerstwo uchyla na przyszłość okólnik Nr 75 z dnia 31 sierpnia 1935 r. (BP-16790/35) w sprawie awansu automatycznego nauczycieli.

Okólnik Nr 10 z dnia 19 stycznia 1935 r. (BP-24844/34) dotyczący awansu automatycznego nauczycieli pozostaje nadal w mocy i ma w całości zastosowanie zarówno do nauczycieli, którzy wstąpili na służbę przed jak i po dacie 1 lutego 1934 r., co zostało wyjaśnione pismem Ministerstwa z dnia 30 września 1937 r. Nr BP-18623/37.

Dyrektor Biura Personalnego
W. Przybyłowicz, w. r.

9.

WYMIAR GODZIN NAUCZANIA

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 26 stycznia 1938 r.

Nr BP-143/38.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Lwowskiego

, we Lwowie

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że prefektom publicznych szkół powszechnych specjalnych należy od obowiązującego ich wymiaru godzin nauczania (28 tygodniowo) odliczać 6 godzin na zajęcia duszpasterskie, związane z praktykami religijnymi uczniów, analogicznie do zasady, wyrażonej w § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 10 sierpnia 1937 r. o wymiarze godzin nauczania oraz innych zajęć obowiązkowych nauczycieli i kierowników szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 316)*).

Dyrektor Biura Personalnego
W. Przybyłowicz

10.

ZWOLNIENIE SAMOCHODU SZKOLNEGO OD PODATKU DROGOWEGO

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 24 stycznia 1938 r.

Nr II. S. 11941/37.

Kuratorium Okręgu Szkolnego
Pomorskiego

w Toruniu

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca podanie Dyrekcji Państwowego Gimnazjum w Tczewie w sprawie zwolnienia samochodu szkolnego od opłat na fundusz drogowy z uwagą, że podanie w tej sprawie należy wnieść z powołaniem się na okólnik Ministerstwa Komunikacji z dn. 23. VIII. 1937 r. Nr OP. VII-32-P-33/37 do Urzędu Wojewódzkiego. W podaniu należy zaznaczyć, że samochód służy

*) Zob. „Dziennik Urzędowy“ K.O.S.L. r. 1937, str. 518.

do bezpłatnego szkolenia młodzieży za zwrotem kosztów paliwa. Do podania powinno być dołączone zaświadczenie odnośnego Starostwa o analitycznej treści.

Dyrektor Departamentu
Dr. M. Pollak

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OSWIECENIA
PUBLICZNEGO

W Warszawie, dnia 24 stycznia 1938 r.

Nr II. S. 11941/37.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Lwowskiego

we Lwowie

do wiadomości.

Dyrektor Departamentu
Dr. M. Pollak

11.

PODPISYWANIE ŚWIADECTW

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OSWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 21 grudnia 1937 r.

Nr III P-7588/37.

Do czasu wydania zarządzenia o szkołach zbiorczych, Ministerstwo wyjaśnia, że świadectwa roczne i półroczne dla szkół zawodowych nowego ustroju mogą być podpisywane w zastępstwie dyrektora przez nauczycieli, którym zostało powierzono kierownictwo administracyjne i pedagogiczne nad tymi szkołami.

Otrzymują.

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski, Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

Dyrektor Departamentu
Jan Firewicz

12.

PRZYSPOSOBIENIE MŁODZIEŻY SZKOLNEJ DO OBRONY KRAJU

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 5 marca 1938 r.

Nr 6.

Przysposobienie młodzieży szkolnej do obrony kraju jest głównym, naczelnym zadaniem dzisiejszej szkoły. Nie wystarczy więc otoczyć opieką hufce szkolne p. w., zapewnić im możliwie najlepsze warunki pracy — trzeba nadto w całości kształcić wychowawczej pracy dążyć do wytworzenia prawdziwego zrozumienia i docenienia idei obronności, do wyrobienia w wychowankach odpowiedniej moralnej postawy. W nauczaniu, w realizowaniu programów poszczególnych przedmiotów należy podkreślać i uwydatniać te wszystkie zagadnienia, które bezpośrednio czy choćby pośrednio wiążą się z obronnością kraju.

PP. Dyrektorzy i Kierownicy szkół średnich, zarówno ogólnokształcących, jak i zawodowych, zechcą jedno z najbliższych posiedzeń Rad Pedagogicznych poświęcić dokładnemu omówieniu sprawozdania miejscowego komendanta z prac hufca p. w., jak i przedyskutowaniu programu realizowania na terenie Zakładu całokształtu prac związanych z zagadnieniem przysposobienia młodzieży do obrony kraju. Pomocnymi mogą być w tym względzie materiały, zawarte w szeregu cennych artykułów ogłoszonych w wydawanym przez Ministerstwo W. R. i O. P. czasopiśmie „Oświata i Wychowanie“ z r. 1937 zesz. 9/10.

Zadaniu przysposobienia młodzieży do obrony kraju zechcą PP. Dyrektorzy, Kierownicy i wszyscy członkowie Rad Pedagogicznych poświęcać stale baczność uwagę, obserwować i śledzić wyniki prac na tym odcinku, zamykając je z końcem roku szkolnego w osobnym sprawozdaniu Dyrekcji, które należy nadesłać do Kuratorium.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr. Tadeusz Kupczyński

13.

NISZCZENIE MIENIA KOLEJOWEGO PRZEZ DZIECI

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 29 stycznia 1938 r.

Nr I. 1473/38.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stwierdza stały wzrost uszkodzeń mienia kolejowego, spowodowanych przez dzieci, bawiące się w pobliżu linii kolejowych. W związku z tym Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 13 stycznia 1938 r. nr II. W-10881/37 zaleciło przypomnieć nauczycielstwu szkół powszechnych wydane w tej sprawie okólniki z dnia 6 czerwca 1930 r. nr II. 12995/30 (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. z r. 1930 poz. 125 *) oraz z dnia 27 marca 1936 r. nr II. p. 944/36 (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. z 1936 r. poz. 40 **).

Okólniki te podkreślają konieczność uświadamiania młodzieży o szkodliwości i niebezpieczeństwie niszczenia mienia kolejowego oraz zwracają uwagę na potrzebę poszanowania dobra publicznego. Akcja w tym kierunku powinna być prowadzona stale i konsekwentnie i nie może się ograniczyć do jednorazowego przeciwdziałania.

Sprawą powyższą nauczycielstwo powinno zainteresować również Koła rodzicielskie i zachęcić do współdziałania ze szkołą w zwalczaniu tego, często nieświadomego szkodnictwa.

Otrzymują:

Inspektoraty Szkolne i Publiczne Szkoły Powszechnie
w Okręgu.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr. T. Kupczyński

14.

TERMINY MIANOWAŃ NA STANOWISKA PUBLICZNO-PRAWNE

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 22 lutego 1938 r.

Nr BP-30643/37.

Ministerstwo Skarbu zwróciło uwagę na to, że zawiązywanie stosunku służbowego o charakterze publiczno-prawnym nie z pierwszym dniem kalendarzowego miesiąca powoduje liczne trudności, związane z obliczaniem, należnym Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu składek emerytalnych oraz z zaliczaniem do wysługi emerytalnej części miesiąca, w którym nastąpiło mianowanie.

Z uwagi na to, w związku z zarządzeniami Prezydium Rady Ministrów z dn. 4 sierpnia 1937 r. Nr. 50-43/1 (okólnik Nr. 22) i Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 25. VIII. 1937 Nr. BP-19632/37 — przypominam okólnik Ku-

*) Dz. Urz. Kurat. nr 10 ex 1930 str. 541.

***) Dz. Urz. Kurat. nr 4 ex 1936 str. 185 i Dz. Urz. Kurat. nr 10 ex 1936 str. 671.

ratorium O. S. Lw. z dnia 14 marca 1935 r. Nr. BP-9438/35, zawierający zarządzenie co do mianowań tymczasowych nauczycieli, by termin, w którym ma nastąpić objęcie służby przez mianowanie na stanowisko publiczno-prawne, zbiegał się z pierwszym dniem kalendarzowego miesiąca, o ile względy służbowe nie będą wymagały natychmiastowego obsadzenia danego stanowiska.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr. T. Kupczyński

15.

WIZYTATORZY NAUKI RELIGII RZYMSKOKATOLICKIEJ OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO

Kuratorium O. S. L. podaje do wiadomości, że Ordynariat Metropolitalny obrządku łacińskiego we Lwowie zamianował na najbliższy okres trzechletni następujących wizytatorów do nadzorowania nauki religii rzymskokatolickiej obrządku łacińskiego w szkołach średnich, zawodowych, powszechnych i zawodowo-dokształcających na terenie archidiecezji lwowskiej:

Ks. Kazimierz Dziurzyński, scholastyk Kapituły Metrop. łac. na wszystkie szkoły średnie, zawodowe i powszechne i zawodowo-dokształcające w archidiecezji lwowskiej z prawami wizytatora diecezjalnego.

Ks. Dr. Zygmunt Bielański, em. profesor U. J. K., dla Państw. Liceum pedagogicznego męskiego i żeńskiego, Państwowego gimnazjum im. A. Asnyka, Państwowego Seminarium Ochroniarskiego im. St. Jachowicza i Pryw. Seminarium Ochroniarskiego im. B. Prusa we Lwowie.

Ks. Walenty Dubiel, proboszcz kościoła św. Antoniego, dla szkół powszechnych: im. św. Antoniego m. i ż. Głuchoniemych, św. Mikołaja, w Krzywczycach i Pryw. szkole Handlowej T. S. H. przy ul. Franciszkańskiej we Lwowie, Zimorowicza m. i ż.

Ks. Dr. Adam Gerstmann, prof. U. J. K. dla Państw. Gimnazjum I. III. VI. XI. męskiego, Królowej Jadwigi żeńskiego, Pryw. Gimnazjum im. Z. Strzałkowskiej, Gimnazjum im. Słowackiego, Gimnazjum SS. Sercanek (Sacre Coeur) i Liceach przy tych gimnazjach, oraz w szkole powsz. im. Strzałkowskiej.

Ks. Dr. Franciszek Janicki, proboszcz przy kościele św. Mikołaja, dla szkół powszechnych im. Tańskiej, Sw. Zofii m. i ż., Sw. Kazimierza na Persenkówce, Państwowej Szkoły Technicznej, Szkoły Zawodowej dokształcającej Nr. 1, Prywatnego Gimnazjum i Liceum SS. Urszulanek, Pryw. Gimnazjum i Liceum Dra Jordana, Pryw. Szkoły Powszechnej Dra Niemca i Szkoły Ciemnych.

Ks. Edward Kiernik, proboszcz kościoła św. Marcina, dla Państwowego V Gimnazjum i Liceum, Szkół Powszechnych im. św. Marcina m. i ż. Isakowicza, na Zamarstynowie i Zniesieniu oraz w Hołosku.

Ks. Józef Lehmann, prof. gimnazjalny, dla Państw. Gimnazjum II. VII. VIII. IX. X. XII. i Liceach przy tych gimnazjach, oraz Pryw. gimn. dla dorosłych.

Ks. Władysław Matus, proboszcz przy kościele św. Elżbiety, dla szkół powszechnych im. Ks. Konarskiego m. i ż. Kolejowej, na Bogdanówce, Lewandówce i Sygniówce.

Ks. Jan Piwiński, prob. przy kościele N. P. M. Snieżnej, dla Państwowego Gimnazjum Kupieckiego męskiego, Koedukacyjnego Liceum Handlowego, Państwowej Szkoły Ekonomiczno-Handlowej, Szkół Powszechnych im. Mickiewicza m. i ż. Piramowicza i Reja, Szkół zawodowo-dokształcających Nr. III i IV.

Ks. Wincenty Rokicki, proboszcz kościoła św. Anny, dla szkół powszechnych im. św. Anny m. i ż. Kościuszki, Kordeckiego m. i ż., Orzeszkowej, na Kleparowie i w szkole zawodowo-dokształcającej Nr. 2, Lenartowicza m. i ż. i pryw. gimnazjum P. Karp-Fuchsovej.

Ks. Mateusz Sokołowski, em. katecheta gimn., dla Prywatnego Gimn. i Liceum SS. Nazaretanek, Pryw. Gimnazjum i Liceum SS. Notre Dame, Państwowego Gimn. Kupieckiego żeńskiego, Państwowej Zawodowej Szkoły żeńskiej, Pryw. Gimn. Ewangelickiego, Szkoły powsz. im. M. Kopnickiej m. i ż. i Pryw. Szkoły Powszechnej ewangelickiej.

Ks. Dr. Gerard Szmyd, proboszcz przy kościele św. Marii Magdaleny, dla Państw. Gimn. i Liceum IV., Pryw. Gimnazjum i Liceum i szkoły powsz. Olgi Philippi-Zychowiczowej, Pryw. Gimn. XX. Salezjanów, Szkół powszechnych im. św. M. Magdaleny m. i ż. St. Zółkiewskiego,

miesz i ż., Sienkiewicza m. i ż., na Kulparkowie i Pryw. Szkoły SS. Opatrzności, oraz pryw. szkoły powsz. Miłskiej-Makowieckiej.

Ks. Dr. Albin Warszylewicz, kanonik Kapituły Metrop. obrz. łącz. dla Pryw. Gimnazjum

i Szkoły Powszechnej SS. Benedyktynek łącz., Państwowej Szkoły Powszechnej im. Staszica m. i ż. i Pryw. Szkoły Powsz. św. Józefa.

Nadto na prowincji Ks. Ks. Dziekani dla wszystkich szkół na terenie swoich dekanatów.

16.

PAŃSTWOWE KOMISJE EGZAMINACYJNE dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny

Na podstawie art. 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. nr. 28, poz. 258) oraz w myśl § 3 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 grudnia 1928 r. Nr I-7702/28 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1929 nr. 1, poz. 3), zawierającego przepisy o egzaminie praktycznym na nauczycieli publicznych szkół powszechnych, Pan Kurator Okręgu Szkolnego zamianował na okres czasu od 1 stycznia 1938 do końca grudnia 1940 następujące Państwowe Komisje Egzaminacyjne dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny:

Województwo Lwowskie.

Państwowa Komisja w Krośnie — Prezes: p. Sożyński Rudolf, p. o. dyrektora Państw. Liceum Pedagog. w Krośnie, zastępcy: p. Beck Julian, inspektor szkolny w Krośnie, Bartkowski Michał, p. o. inspektora szkolnego w Sanoku. — Członkowie: PP. Bardan Michał, p. o. kierownika szkoły powsz. w Hłudnie, Dr Bezuszek Włodzimierz, kierownik szkoły ćwiczeń w Krośnie, Bischówna Eleonora, kierowniczką szkoły powsz. w Lesku, Błaszczekówna Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Brzozowie, Bogdański Leonard, kierownik szkoły powsz. w Jaśliskach, Dziduszek Władysław, kierownik szkoły powsz. w Ustrzykach Doinych, Foltak Teodor, nauczyciel Państw. Liceum Pedagog. w Krośnie, Gołębiowski Jan, podinspektor szkolny w Sanoku, Gonet Franciszek, nauczyciel szkoły powsz. w Krośnie, Graf Tadeusz, podinspektor szkolny w Krośnie, Haduch Leon, kierownik szkoły powsz. w Sanoku, Jabłoński Piotr, profesor Państw. Liceum Pedagog. w Krośnie, Koziół Andrzej, kierownik szkoły powsz. w Korczyni, Krauz Henryk, kierownik szkoły powsz. w Jasienicy, Krechowicz Teofil, kierownik szkoły powsz. w Lesku, Kreowski Władysław, kierownik szkoły powsz. w Sanoku, Kubit Jan, nauczyciel szkoły powsz. w Krośnie, Kulczycka Halina, nauczycielka szkoły powsz. w Sa-

noku, Kuliżanka Helena, nauczycielka szkoły powsz. w Krośnie, Lenart Jan, nauczyciel szkoły ćwiczeń w Krośnie, Leń Franciszek, podinspektor szkolny w Sanoku, Niedzielska Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Krośnie, Nowak Karol, kierownik szkoły powsz. w Zagórz, Sokołowski Jan, p. o. dyrektora Państw. Liceum Pedagog. w Brzozowie, Stanek Walenty, kierownik szkoły powsz. w Krośnie, Stelczykówna Kazimiera, kierowniczką szkoły powsz. w Sanoku, Szajna Józef, kierownik szkoły powsz. w Dukli, Wierdakówna Maria, nauczycielka szkoły powsz. w Krośnie, Wojnarówna Monika, kierowniczką szkoły powsz. w Dynowie, Zych Franciszek, profesor Państw. Liceum Pedagog. w Krośnie.

Państwowa Komisja we Lwowie — Prezes: p. Dr Gućwa Franciszek, dyrektor Państw. Liceum Pedagog. we Lwowie, zastępcy: p. Furmankiewicz Wawrzyniec, inspektor szkolny we Lwowie, p. Gerlach Jan, p. o. inspektora szkolnego we Lwowie, p. Rudnicki Stanisław, p. o. inspektora szkolnego w Gródku Jagiell. — Członkowie: PP. Balicki Stefan, podinspektor szkolny we Lwowie, Beń Bazyli, kierownik szkoły powsz. we Lwowie, Bieniarz Kajetan, nauczyciel szkoły powsz. w Sądowej Wiszni, Bonczar Józef, podinspektor szkolny we Lwowie, Byttnar Jan, p. o. kierownika szkoły powsz. w Wielkich Oczach, Mgr Chirowski Władysław, nauczyciel szkoły powsz. we Lwowie, Chruściel Stanisław, kierownik szkoły ćwiczeń Państw. Liceum Pedagog. we Lwowie, Czyżewicz Roman, kierownik szkoły powsz. w Brzuchowicach, Dr Delawski Marian, podinspektor szkolny we Lwowie, Dębicki Wiktor, nauczyciel szkoły powsz. w Żółkwi, Drohomirecki Piotr, kierownik szkoły powsz. w Obroszynie, Dulębowski Adam, podinspektor szkolny we Lwowie, Dziedzic Błażej, podinspektor szkolny w Gródku Jagiellońskim, Fiszer Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Kulikowie, Haass Bolesław, kierownik szkoły w Janowie, Jamioł Karol, kierownik szkoły powsz. we Lwowie, Jarosz Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Zimnej Wodzie, Józeci Piotr, kierownik szkoły

powsz. we Lwowie, Dr Konopnicki Jan, podinspektor szkolny w Gródku Jagiellońskim, Kopystyńska Stanisława, kierowniczką szkoły powsz. we Lwowie, Kostrzębski Jan, kierownik szkoły powsz. w Gródku Jagiellońskim, Kurek Dionizy, kierownik szkoły powsz. w Rudnikach, Lubczyński Józef, nauczyciel Państw. Pedagogium we Lwowie, Łuczkiwicz Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Żółkwi, Nawrocka Zofia, kierowniczką szkoły powsz. we Lwowie, Ohly Jan, podinspektor szkolny we Lwowie, Opałek Mieczysław, kierownik szkoły powsz. we Lwowie, Orłowski Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Jaworowie, Pietruszka Zdzisław, kierownik szkoły powsz. we Lwowie, Płońska Janina, nauczycielka szkoły powsz. w Kulikowie, Pokiziak Maria, nauczycielka Państw. Liceum Pedagog. we Lwowie, Prokopowiczówna Helena, nauczycielka szkoły powsz. we Lwowie, Rzepecka Maria, nauczycielka szkoły powsz. we Lwowie, Szczurek Stefania, nauczycielka szkoły powsz. w Mościskach, Tota Władysław, nauczyciel szkoły powsz. w Bóbrce, Wajdowa Władysława, kierowniczką szkoły powsz. we Lwowie, Werchracka Olga, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Gródku Jagiellońskim, Węgrzyniak Józef, kierownik szkoły powsz. w Sądowej Wiszni, Wrubel Józef, nauczyciel szkoły powsz. w Mościskach, Wrublowa Kazimiera, p. o. kierowniczki szkoły powsz. w Mościskach, Zagórski Michał, kierownik szkoły powsz. w Mikołajowie, Zajac Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Jaworowie.

Państwowa Komisja w Przemyślu — Prezes: p. Stipalówna Helena, p. o. przełożonej Państw. Gimnazjum w Przemyślu, zastępcy: p. Bem Mieczysław, inspektor szkolny w Przemyślu, p. Dziduszko Karol, inspektor szkolny w Jarosławiu. Członkowie PP.: Balcer Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Jarosławiu, Billik Tadeusz, kierownik szkoły powsz. w Krościenku, Chrzan Kazimierz, nauczyciel szkoły powsz. w Łańcucie, Ferenc Jan, kierownik szkoły powsz. w Niedadowej, Dr. Gilewicz Aleksander, podinspektor szkolny w Przemyślu, Graffówna Bronisława, nauczycielka szkoły powsz. w Przeworsku, Hałdys Michał, kierownik szkoły powsz. w Przemyślu, Januszowa Michalina, kierowniczką szkoły powsz. w Przemyślu, Kamiński Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Skołoszowie, Karszniewicz Stefan, nauczyciel szkoły powsz. w Przemyślu, Mgr. Kaute Feliks, podinspektor szkolny w Jarosławiu, Keller Jan, nauczyciel szkoły powsz. w Przemyślu, Kiełtyczyzna Ludwika, nauczycielka szkoły ćwiczeń w Przemyślu, Kirsch Marian, profesor Państw. Gimnazjum

w Przemyślu, Koczocik Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Przeworsku, Kusiak Zygmunt, nauczyciel szkoły powsz. w Birczy, Lenart Władysław, kierownik szkoły powsz. w Chyrowie, Lewicka Kazimiera, nauczycielka szkoły ćwiczeń w Przemyślu, Ogradnicki Karol, kierownik szkoły powsz. w Żołyńni, Paradysz Jan, podinspektor szkolny w Przemyślu, Piłchówna Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Łańcucie, Rudawski Antoni, kierownik szkoły powsz. w Birczy, Saramaga Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Przemyślu, Silbert Jan, kierownik szkoły powsz. w Dobromilu, Stawińska Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Przeworsku, Sykalina Honorata, nauczycielka szkoły ćwiczeń w Przemyślu, Szczupak Roman, kierownik szkoły powsz. w Leżajsku, Śnieszek Longin, kierownik szkoły powsz. w Albigowej, Topij Stanisław, nauczyciel szkoły powsz. w Przeworsku, Truchanowicz Leopold, kierownik szkoły powsz. w Jarosławiu, Trześniowska Maria, nauczycielka szkoły powsz. w Jarosławiu, Wachutka Antoni, kierownik szkoły powsz. w Pruchniku, Wacykiwicz Zygmunt, podinspektor szkolny w Jarosławiu, Wójcik Adolf, kierownik szkoły powsz. w Chyrowie, Zubrej Michał, kierownik szkoły powsz. w Przemyślu.

Państwowa Komisja w Rzeszowie — Prezes: p. Wołowicz Marcin, dyrektor Państw. Liceum Pedagog. w Rzeszowie, zastępcy: p. Ginter Wojciech, p. o. inspektora szkolnego w Nisku, p. Tomanek Stefan, p. o. inspektora szkolnego w Rzeszowie. Członkowie: PP.: Auriga Rudolf, kierownik szkoły powsz. w Rzeszowie, Babkówna Natalia, nauczycielka szkoły powsz. w Kolbuszowej, Baranowski Jakub, kierownik szkoły powsz. w Zarzeczcu, Czarnek Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Przybyszówce, Dec Ignacy, kierownik szkoły powsz. w Rzeszowie, Horczowski Bronisław, kierownik szkoły powsz. w Rzeszowie, Kłos Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Radomyślu, Kordzik Zofia, kierowniczką szkoły powsz. w Rzeszowie, Koza Juliusz, kierownik szkoły powsz. w Woli Raniżowskiej, Kulpińska Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Rzeszowie, Łuszcz Wojciech, kierownik szkoły powsz. w Strzyżowie, Mazur Ferdynand, kierownik szkoły powsz. w Rzeszowie, Mazur Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Majdanie Kolbuszowskim, Müllerowa Helena, kierowniczką szkoły powsz. w Rzeszowie, Myćka Stanisław, nauczyciel Liceum Pedagog. w Rzeszowie, Pivorotto Kazimierz, p. o. kierownika szkoły ćwiczeń w Rzeszowie, Płatos Jan, podinspektor szkolny w Nisku, Polańska Stanisława, kierowniczką

szkoły powsz. w Rudniku n. S., Dr. Buczka Adam, profesor Państw. Gimnazjum w Rzeszowie, Rufer Adolf, kierownik szkoły powsz. w Nisku, Sanecki Walenty, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Rzeszowie, Seredowa Zofia, nauczycielka szkoły powsz. w Grębowie, Szwarz Eugeniusz, podinspektor szkolny w Rzeszowie, Syrowatka Jan, nauczyciel szkoły powsz. w Rudniku n. S., Trznadel Marian, kierownik szkoły powsz. w Sokołowie, Weisowa Helena, kierowniczką szkoły powsz. w Tarnobrzegu, Węglowska Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Rzeszowie, Wietrzny Eugeniusz, podinspektor szkolny w Rzeszowie, Wiśniewski Czesław, kierownik szkoły powsz. w Rozwadowie, Wołoszyński Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Baranowie, Zielińska Bronisława, nauczycielka szkoły powsz. w Nisku, Zródłowski Antoni, kierownik szkoły powsz. w Grębowie.

Państwowa Komisja w Samborze — Prezes: p. Jastrzębski Józef, dyrektor Państw. Lic. Ped. w Samborze, zastępcy: p. Gaska Piotr, inspektor szkolny w Samborze, p. Bąkowski Antoni, p. o. inspektora szkolnego w Turce n. Str. Członkowie: PP.: Budzicki Antoni, p. o. kierownika szkoły powsz. w Chłopach, Byrkówna Elżbieta, kierowniczką szkoły powsz. w Samborze, Emmerich Stanisław, nauczyciel Liceum Pedag. w Samborze, Frankowski Józef, nauczyciel szkoły powsz. w Samborze, Godowski Jan, kierownik szkoły powsz. w Borysławiu, Harasymów Józef, p. o. kierownika szkoły powsz. w Komarnie, Horak Roman, nauczyciel szkoły powsz. w Turce, Ignatowiczowa Jadwiga, kierowniczką szkoły powsz. w Samborze, Kowalyszyn Eugeniusz, podinspektor szkolny w Turce, Krajczyk Piotr p. o. kierownika szkoły powsz. w Borysławiu, Kuźma Michał, kierownik szkoły powsz. w Turce, Leszczyńska Jadwiga, kierowniczką szkoły powsz. w Borysławiu, Dr. Łuciów Łukasz, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Samborze, Malinowski Stanisław, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Samborze, Ostafiński Władysław, kierownik szkoły powsz. w Biskowicach, Piątkowski Aleksander, kierownik szkoły powsz. w Rudkach, Piliński Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Borysławiu, Pyż Longin, podinspektor szkolny w Samborze, Strutyńska Maria, nauczycielka szkoły powsz. w Drohobyczu, Dr. Święch Czesław, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Samborze, Szeremeta Prokop, kierownik szkoły powsz. w Turce, Tchórzelski Edward, kierownik szkoły powsz. w Drohobyczu, Węgrzyniak Władysław, podinspektor szkolny w Samborze, Wytyczak Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Samborze.

Państwowa Komisja w Sokalu — Pre-

zes: p. Romanowski Józef, dyrektor Państw. Seminarium w Sokalu, zastępcy: p. Janiszewski Rudolf, inspektor szkolny w Rawie Ruskiej, p. Cwennar Stanisław, nauczyciel Państw. Seminarium w Sokalu, p. Ziemacki Wincenty, inspektor szkolny w Kamionce Strumiłowej. Członkowie: PP. Brzezicki Franciszek, nauczyciel szkoły powsz. w Radziechowie, Bill Alojzy, kierownik szkoły powsz. w Horyńcu, Chomin Michał, kierownik szkoły powsz. w Kamionce Strumiłowej, Dr. Demiańczyk Jerzy, nauczyciel Państw. Seminarium w Sokalu, Domanikówna Anna, nauczycielka szkoły powsz. w Wareżu, Dziduszko Jan, kierownik szkoły powsz. w Rawie Ruskiej, Furtek Józef, kierownik szkoły powsz. w Oleszycach, Górniak Jan, nauczyciel szkoły ćwiczeń w Sokalu, Grela Jan, podinspektor szkolny w Rawie Ruskiej, Hudym Grzegorz, nauczyciel szkoły ćwiczeń w Sokalu, Janusz Michał, kierownik szkoły powsz. w Chołojowie, Kaliciński Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Cieszanowie, Keycha Zdzisław, podinspektor szkolny w Rawie Ruskiej, Koczan Dionizy, kierownik szkoły powsz. w Tartakowie, Kulinica Aleksander, kierownik szkoły powsz. w Lubyczy Kameralnej, Knaczyński Władysław, p. o. kierownika szkoły powsz. w Niemirowie, Kwiatek Kazimierz, nauczyciel szkoły powsz. w Sokalu, Lasoniówna Zofia, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Uhnowie, Latawiec Jan, kierownik szkoły powsz. w Rawie Ruskiej, Lipiński Karol, kierownik szkoły powsz. w Lubaczowie, Luciów Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Busku, Nunberg Stanisław, podinspektor szkolny w Kamionce Strumiłowej, Paluch Michał, nauczyciel szkoły powsz. w Sokalu, Pełka Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Radziechowie, Mgr. Rypołowski Roman, p. o. kierownika szkoły powsz. w Magierowie, Schabowska Zofia, nauczycielka szkoły powsz. w Rawie Ruskiej, Spaltenstein Alojzy, kierownik szkoły powsz. w Sokalu, Stachowski Tadeusz, nauczyciel szkoły powsz. w Łopatynie, Stadniczenko Helena, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Kamionce Strumiłowej, Strusiński Michał, nauczyciel Państw. Seminarium w Sokalu, Szajnocha Szymon, nauczyciel szkoły powsz. w Stojanowie, Szostak Eugeniusz, kierownik szkoły powsz. w Bełzie, Szymański Bolesław, nauczyciel szkoły powsz. w Kamionce Strumiłowej, Tokarzewska Jadwiga, kierowniczką szkoły powsz. w Busku, Trojanowski Tadeusz, podinspektor szkolny w Rawie Ruskiej, Ukraiński Eustachy, p. o. kierownika szkoły powsz. w Bełcu, Wehrnowa Bronisława, kierowniczką szkoły powsz. w Rawie Ruskiej, Zielińska Aleksandra, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Lubaczowie.

Województwo Stanisławowskie.

Państwowa Komisja w Stanisławowie z siedzibą w Państwowym I Liceum Pedagogicznym Męskim — Prezes: p. Drabik Władysław, dyrektor Państw. Liceum Pedag. w Stanisławowie, zastępcy: p. Pikulski Antoni, inspektor szkolny w Stanisławowie, p. Leja Józef, inspektor szkolny w Kołomyi. Członkowie: PP. Adamczyk Władysław, kierownik szkoły powsz. w Jabłonowie, Aftarczuk Józef, kierownik szkoły powsz. w Sniatynie, Bagier Władysław, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Stanisławowie, Barta Antoni, kierownik szkoły powsz. w Mariampolu, Bassarab Leon, kierownik szkoły powsz. w Sielcu, Bednarski Bronisław, kierownik szkoły powsz. w Kosowie, Botuliński Rudolf, kierownik szkoły powsz. w Laskowcach, Capi Albin, kierownik szkoły powsz. w Ukornikach, Charkiewicz Marian, kierownik szkoły powsz. w Ilińcach, Dębiec Michał, nauczyciel szkoły powsz. w Tłumaczu, Dobrucki Władysław, kierownik szkoły powsz. w Kołomyi, Dudek Roman, kierownik szkoły powsz. w Bołszowcach, Dziurman Piotr, podinspektor szkolny w Stanisławowie, Fela Leopold, kierownik szkoły powsz. w Knihyniczach, Fischerowa Izabela, kierowniczką szkoły powsz. w Otyunii, Gałdzicki Zygmunt, kierownik szkoły powsz. w Petryłowie, Giżejowski Józef, kierownik szkoły powsz. w Peczeniżynie, Hordyński Julian, kierownik szkoły powsz. w Kutach, Hubertówna Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Stanisławowie, Ilnicki Jan, kierownik szkoły powsz. w Kołomyi, Jaroszevska Stanisława, nauczycielka szkoły powsz. w Stanisławowie, Jordon Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Horodence, Kalita Wilhelm, kierownik szkoły powsz. w Wołczkowcach, Kenner Aleksander, kierownik szkoły powsz. w Kołomyi, Kędziński Henryk, kierownik szkoły powsz. w Chocimierzu, Kobzan Stefan, kierownik szkoły w Stryhańcach, Kotowiczowa Julia, nauczycielka szkoły powsz. w Załużu, Krenzłowa Janina, kierowniczką szkoły powsz. w Sniatynie, Krzyżanowska Anna, kierowniczką szkoły powsz. w Żurowie, Lenartowiczowa Zofia, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Tyśmieniczach, Migocki Leopold, kierownik szkoły powsz. w Kutach, Misiółkówna Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Stanisławowie, Müller Emilia, nauczycielka szkoły powsz. w Kosowie, Niedzielski Marian, kierownik szkoły powsz. w Kołomyi, Nowakowski Stanisław, podinspektor szkolny w Kołomyi, Nowogodzki Tadeusz, podinspektor szkolny w Stanisławowie, Nowosad Eustachy, podinspektor szkolny w Stanisławowie, Osuch Edward,

kierownik szkoły powsz. w Rożnowie, Pilawski Teodor, kierownik szkoły powsz. w Stanisławowie, Mgr. Rajch Józef, podinspektor szkolny w Kołomyi, Rękas Tadeusz, kierownik szkoły powsz. w Kołomyi, Rozwoda Wanda, nauczycielka szkoły powsz. w Kołomyi, Dr. Rychlicki Jan, profesor Państw. Gimnazjum w Kołomyi, Rześniowiecki Władysław, kierownik szkoły powsz. w Obertynie, Sheybal Romana, kierowniczką szkoły powsz. w Kołomyi, Stauferówna, kierowniczką szkoły powsz. w Zabłotowie, Stefanow Marian, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Stanisławowie, Suszyński Władysław p. o. kierownika szkoły powsz. w Bukaczowcach, Słedziński Ferdynand, p. o. kierownika szkoły w Potoku, Switalski Władysław, kierownik szkoły powsz. w Kołomyi, Tomaszewski Józef, kierownik szkoły powsz. w Zabłotowie, Toroński Tadeusz, kierownik szkoły powsz. w Rohatynie, Mgr. Wiarzecki Henryk podinspektor szkolny w Kołomyi, Wilgosiewicz Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Pistyniu, Wiszniewska Olga, kierowniczką szkoły powsz. w Tłumaczu, Wołoszczukowa Karolina, kierowniczką szkoły powsz. w Kołomyi, Zadembski Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Kołomyi, Zajac Michał, kierownik szkoły powsz. w Haliczu, Ziarkiewicz Henryk, kierownik szkoły powsz. w Tłumaczu.

Państwowa Komisja w Stanisławowie z siedzibą w Państwowym II Liceum Pedagogicznym Żeńskim — Prezes: p. Melchertówna Janina, przełożona Państw. Liceum Pedag. w Stanisławowie, zastępcy: p. Ässing Genowefa, nauczycielka Państw. Liceum Pedag. w Stanisławowie, p. Ingłot Jan, inspektor szkolny w Czortkowie, p. Choma Władysław, p. o. inspektora szkolnego w Nadwórnej. Członkowie: PP. Bałanduk Eugeniusz, kierownik szkoły powsz. w Zaleszczykach, Bereżnicki Władysław, podinspektor szkolny w Czortkowie, Białous Michał, kierownik szkoły powsz. w Stanisławowie, Borejko Janusz, podinspektor szkolny w Nadwórnej, Borkowska Janina, nauczycielka szkoły powsz. w Łanczynie, Borkowski Piotr, kierownik szkoły powsz. w Łanczynie, Filipecki Marian, kierownik szkoły powsz. w Mielnicy Podolskiej, Grabowski Józef, nauczyciel szkoły powsz. w Buczaczu, Halkiewicz Artur, nauczyciel szkoły powsz. w Czortkowie, Ilczyszyn Aleksander, p. o. kierownika szkoły powsz. w Stanisławowie, Józefczuk Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Monasterzyskach, Kaffermüller Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Buczaczu, Kajetanowiczówna Bronisława, kierowniczką szkoły powsz. w Stanisławowie, Dr. Kassian Józef, nau-

czyciel Państw. Gimnazjum w Czortkowie, Kolwiński Stefan, kierownik szkoły powsz. w Dżuryńce, Kutówna Stefania, kierowniczką szkoły powsz. w Czortkowie, Langerwurz Marian, kierownik szkoły powsz. w Sadzawce, Latyczewska Stefania, kierowniczką szkoły powsz. w Pniowie, Łoziński Stanisław, nauczyciel szkoły powsz. w Zaleszczykach, Majewski Wincenty, kierownik szkoły powsz. w Kosowie, Mądry Jan, podinspektor szkolny w Czortkowie, Michalik Karol, podinspektor szkolny w Czortkowie, Mroziuk Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Nadwórnej, Padlewski Jan, kierownik szkoły powsz. w Buczaczu, Poczalko Bronisław, kierownik szkoły powsz. w Sołotwinie, Smoła Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Tłustem, Sotnicki Seweryn, p. o. kierownika szkoły powsz. w Stanisławowie, Stachurski Bronisław, kierownik szkoły powsz. w Nyrkowie, Stankiewicz Walerian, kierownik szkoły powsz. w Delatynie, Staszkiwicz Jan, kierownik szkoły powsz. w Uhryniu, Zarowska Stefania, kierowniczką szkoły powsz. w Borszczowie, Zawadowski Michał, kierownik szkoły powsz. w Bitkowie.

Państwowa Komisja w Stryju — Prezes: p. Hałaszyńska Maria, przełożona Państw. Liceum Pedag. w Stryju, zastępcy: p. Mgr. Pachorski Tadeusz, inspektor szkolny w Stryju, p. Szewczyk Franciszek, p. o. inspektora szkolnego w Dolinie, Członkowie: PP. Banach Józef, kierownik szkoły powsz. w Bolechowie, Browicka Aniela, kierowniczką szkoły powsz. w Stryju, Brück Kazimierz, kierownik szkoły w Żurawnie, Brykajło Michał, kierownik szkoły powsz. w Kadobnej, Bulandówna Stanisława, kierowniczką szkoły powsz. w Skolem, Burghardt Jan, kierownik szkoły powsz. w Stryju, Cioroch Kamila, kierowniczką szkoły powsz. w Stryju, Czechakówna Stanisława, nauczycielka Państw. Liceum Pedag. w Stryju, Danyłyszyn Bazyli, nauczyciel szkoły powsz. w Stryju, Dąbrowska Kazimiera, kierowniczką szkoły powsz. w Kałuszu, Delawska Helena, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Stryju, Gromko Ludwik, p. o. kierownika szkoły powsz. w Mizuniu Starym, Hreczuch Grzegorz, p. o. kierownika szkoły powsz. w Strutyńniu Niżnym, Jezuit Franciszek, podinspektor szkolny w Stryju, Karp Zygmunt, p. o. kierownika szkoły powsz. w Hołyniu, Kostecki Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Wojniłowie, Kowal Henryk, kierownik szkoły powsz. w Studziance, Kuliński Stanisław, p. o. kierownika szkoły powsz. w Roźniatowie, Kuzior Julian, podinspektor szkolny w Stryju, Lachowicz Józef, kierownik szkoły powsz. w Wólczycu, Luter Franci-

szek, podinspektor szkolny w Dolinie, Masełko Antoni, kierownik szkoły powsz. w Dolinie, Meisenhelder Jan, kierownik szkoły powsz. w Żydaczowie, Necheba Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Rozdole, Nechebowa Kazimiera, nauczycielka szkoły powsz. w Stryju, Olewicz Michał, kierownik szkoły powsz. w Podmichalu, Piechowski Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Strywie Niżnej, Skałenyj Teofil, nauczyciel szkoły powsz. w Żydaczowie, Stawnyca Aleksandra, nauczycielka Państw. Liceum Pedag. w Stryju, Sytnik Jan, nauczyciel szkoły powsz. w Kałuszu, Szczerzki Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Humeńowie, Sztaba Stanisław, p. o. kierownika szkoły powsz. w Kałuszu, Szeń Włodzimierz, nauczyciel szkoły powsz. w Dolinie, Topolnicki Eugeniusz, nauczyciel szkoły powsz. w Skolem, Wasilewski Władysław, nauczyciel szkoły powsz. w Stryju, Winnicki Włodzimierz, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Stryju, Wołski Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Skolem, Wowkonowicz Michał, kierownik szkoły powsz. w Broszniowie, Zarańska Maria, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Bolechowie, Zawadzki Ludwik, kierownik szkoły powsz. w Żydaczowie.

Województwo Tarnopolskie.

Państwowa Komisja w Brzeżanach — Prezes: p. Olszewski Edward, dyrektor Państw. Gimnazjum w Brzeżanach, zastępca: p. Mayer Ambroży, inspektor szkolny w Brzeżanach, Członkowie: PP.: Bardziński Józef, p. o. kierownika szkoły powsz. w Łahodowie, Cieplik Marian, kierownik szkoły powsz. w Zarwanicy, Derczak Józef, p. o. kierownika szkoły powsz. w Mieczyszczowie, Durdyłówna Magdalena, kierowniczką szkoły powsz. w Wiśniowczyku, Engel Grzegorz, kierownik szkoły powsz. w Szumianach, Gałaczyński Ludwik, kierownik szkoły powsz. w Brzeżanach, Golarz Karol, p. o. kierownika szkoły powsz. w Koniuchach, Hawlicki Leon, kierownik szkoły powsz. w Glinianach, Kozdrowicz Maria, p. o. kierowniczką szkoły powsz. w Zadwórzcu, Kubisz Rudolf, kierownik szkoły powsz. w Kozowej, Lubieńska Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Błotni, Mazur Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Przemyślanach, Misiak Roman, nauczyciel szkoły powsz. w Przemyślanach, Najzarek Tadeusz, kierownik szkoły powsz. w Kurowicach, Nasielska Helena, kierowniczką szkoły powsz. w Brzeżanach, Mgr. Nowak Jan, podinspektor szkolny w Brzeżanach, Nowicki Józef, kierownik szkoły powsz. w Białem, Pawłowicz Wawrzyniec, p. o. kierownika

szkoły powsz. w Złotnikach, Petri Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Narajowie, Szatkowski Franciszek, nauczyciel szkoły powsz. w Przemyślanach, Szemelowski Antoni, podinspektor szkolny w Brzeżanach, Teselski Szymon, p. o. kierownika szkoły powsz. w Podhajcach, Tomczyk Karol, nauczyciel szkoły powsz. w Brzeżanach, Zoki Leopold, kierownik szkoły powsz. w Przemyślanach, Żelazko Janina, nauczycielka szkoły powsz. w Brzeżanach, Zarębina Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Podhajcach, Żwiryk Jan, p. o. kierownika szkoły powsz. w Taurogach.

Państwowa Komisja w Tarnopolu — Prezes: p. Hołubowicz Leopold, dyrektor Państw. Liceum Pedag. w Tarnopolu, zastępcy: p. Błoński Stanisław, inspektor szkolny w Tarnopolu, p. Sandecki Roman, p. o. inspektora szkolnego w Trembowli, p. Zychiewicz Marian, inspektor szkolny w Złoczowie, Członkowie: PP.: Blicharski Wojciech, kierownik szkoły powsz. w Tarnopolu, Byra Jan, podinspektor szkolny w Tarnopolu, Czajkówna Karolina, nauczycielka szkoły powsz. w Brodach, Demkowicz Jan, nauczyciel szkoły powsz. w Brodach, Frank Edward, nauczyciel szkoły ćwiczeń Państw. Liceum Pedag. w Tarnopolu, Garbiak Zenon, nauczyciel szkoły ćwiczeń Państw. Liceum Pedag. w Tarnopolu, Granżan Stanisław, kierownik szkoły powsz. w Strusowie, Grodzicki Jan, nauczyciel Państw. Liceum Pedag. w Tarnopolu, Herman Grzegorz, kierownik szkoły powsz. w Olszenicy, Kanas Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Zbarażu, Karczewska Helena, kierowniczką szkoły powsz. w Tarnopolu, Karzyński Józef, nauczyciel szkoły powsz. w Złoczowie, Kens Eugeniusz, p. o. kierownika szkoły powsz. w Chorostkowie, Klima Rudolf, nauczyciel szkoły powsz. w Brodach, Kostecki Stefan, podinspektor szkolny w Tarnopolu, Kotowicz Franciszek, kierownik szkoły powsz. w Husiatynie, Krechowicz Stanisław, p. o. kierownika szkoły powsz. w Tokach, Kruczkowski Aleksander, nauczyciel Państw. Li-

ceum Pedag. w Tarnopolu, Lebedowicz Józef, podinspektor szkolny w Tarnopolu, Lorenc Kazimierz, kierownik szkoły powsz. w Skalacie, Łeziuk Aleksy, kierownik szkoły powsz. w Sokolówce, Machalski Andrzej, kierownik szkoły powsz. w Łoszniowie, Moroz Kazimierz, p. o. kierownika szkoły powsz. w Chorostkowie, Nowaczek Waclaw, kierownik szkoły powsz. w Kopyczyńcach, Nowak Adam, nauczyciel szkoły powsz. w Tarnopolu, Obmiński Leon, kierownik szkoły powsz. w Trembowli, Ossowska Maria, kierowniczką szkoły powsz. w Złoczowie, Ossowski Maciej, kierownik szkoły powsz. w Toustem, Rembisz Stanisław, p. o. kierownika szkoły powsz. w Probóźnej, Sakaluk Paweł, p. o. kierownika szkoły powsz. w Tarnopolu, Schittler Józef, kierownik szkoły powsz. w Brodach, Siwy Stanisław, nauczyciel szkoły ćwiczeń Państw. Liceum Pedag. w Tarnopolu, Siwy Władysław, nauczyciel szkoły ćwiczeń Państw. Liceum Pedag. w Tarnopolu, Skarbak Michał, kierownik szkoły powsz. w Olesku, Sobolak Karolina, kierowniczką szkoły powsz. w Trembowli, Spittal Stefania, kierowniczką szkoły powsz. w Założcach, Staryk Jan, kierownik szkoły powsz. w Kaczanówce, Steliga Witold, kierownik szkoły powsz. w Jabłonowie, Inż. Syrek Jan, podinspektor szkolny w Tarnopolu, Szuberlak Józef, kierownik szkoły powsz. w Stawobrodach, Szewc Tadeusz, kierownik szkoły powsz. w Ponikowicy, Tomaszewski Paweł, kierownik szkoły powsz. w Zborowie, Urbański Józef, kierownik szkoły powsz. w Złoczowie, Utyńczuk Józefa, nauczycielka szkoły powsz. w Brodach, Wisiecki Jan, kierownik szkoły powsz. w Tarnopolu, Wittek Ernest Stefania, kierowniczką szkoły powsz. w Brodach, Witwicki Leon, kierownik szkoły powsz. w Brodach, Wojciechowski Antoni, podinspektor szkolny w Trembowli, Wyrozimski Józef, kierownik szkoły powsz. w Skalacie, Zawadowska Helena, nauczycielka szkoły powsz. w Zborowie.

17.

REJONY EGZAMINACYJNE

dla przeprowadzenia egzaminu praktycznego na nauczycieli publicznych szkół powszechnych

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie zarządzeniem z dnia 18 stycznia 1938 r. Nr I-31161/37 ustaliło w okręgu następujący podział rejonów egzaminacyjnych dla przeprowadzenia egzaminu praktycznego na nauczycieli publicznych szkół powszechnych:

Województwo Lwowskie.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Krośnie, (siedziba: I Państwowe Liceum Pedagogiczne). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Krosno, Sanok (pow. Krosno, Brzozów, Sanok, Lesko).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna we Lwowie (siedziba: I Państwowe Liceum Pedagogiczne). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Lwów-miasto, Lwów-powiat, Gródek Jagielloński (pow. Lwów-miasto, Lwów-powiat, Bóbrka, Zółkiew, Gródek Jagielloński, Jaworów, Mościska).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Przemyślu (siedziba: Państwowe Gimnazjum Żeńskie). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Przemyśl, Jarosław (pow. Przemyśl, Dobromil, Jarosław, Przeworsk, Łańcut).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Rzeszowie (siedziba: Państwowe Liceum Pedagogiczne). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Rzeszów, Nisko (pow. Rzeszów, Kolbuszowa, Nisko, Tarnobrzeg).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Samborze (siedziba: Państwowe Liceum Pedagogiczne). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Sambor, Turka n. Str. (pow. Sambor, Drohobycz, Rudki, Turka n. Str.).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Sokalu (siedziba: Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Kamionka Strumiłowa, Rawa Ruska (pow. Kamionka Strumiłowa, Radziechów, Rawa Ruska, Lubaczów, Sokal).

Województwo Stanisławowskie.

I Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Stanisławowie (siedziba: Państwowe Liceum Pedagogiczne Męskie). Rejon egzaminacyjny obejmuje ob-

wody szkolne: Stanisławów, Kołomyja (pow. Stanisławów, Rohatyn, Tlumacz, Kołomyja, Horodenka, Kosów, Sniatyn).

II Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Stanisławowie (siedziba: II Państwowe Liceum Pedagogiczne Żeńskie). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Czortków, Nadwórna (pow. Czortków, Borszczów, Buczac, Zaleszczyki, Nadwórna).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Stryju (siedziba: Państwowe Liceum Pedagogiczne). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Stryj, Dolina (pow. Stryj, Żydaczów, Dolina, Kałusz).

Województwo Tarnopolskie.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Brzeżanach (siedziba: Państwowe Gimnazjum). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Brzeżany (pow. Brzeżany, Przemyślany, Podhajce).

Państwowa Komisja Egzaminacyjna w Tarnopolu (siedziba: Państwowe Liceum Pedagogiczne). Rejon egzaminacyjny obejmuje obwody szkolne: Tarnopol, Trembowla, Złoczów (pow. Tarnopol, Skalał, Zbaraż, Trembowla, Kopyczyńce, Złoczów, Brody, Zborów).

Zlikwidowano ze względów organizacyjnych z dniem 1 stycznia 1938 r. Komisje egzaminacyjne w Czortkowie i Kołomyi, a stworzono nowe Komisje w Stryju i drugą Komisję w Stanisławowie.

p. o. Naczelnika Wydziału
M. Piątkowski

18.

ORGANIZACJA WYŻSZYCH KURSÓW NAUCZYCIELSKICH W ROKU SZKOLNYM 1938/39

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 19 lutego 1938 r.

Nr 1-3245/38.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 10 lutego 1938 r. nr. II — P. 1042/38 zawiadomiło, że w roku szkolnym 1938/39 czynne będą na Państwowych Wyższych Kursach Nauczycielskich następujące grupy humanistyczne: (jęz. polski, historia) w Krakowie i Warszawie, geograficzno-przyrodnicza we Lwowie i Warszawie, matematyczno-przyrodnicza (matematyka, przyroda żywa i martwa) w Poznaniu i Warszawie; rysunków i zajęć praktycznych (dla mężczyzn) w Warszawie; oraz śpiewu i wychowania fizycznego (dla mężczyzn i kobiet) w Poznaniu.

Oprócz urlopów płatnych przewiduje się dla uczestników urlopy płatne za zwrotem kosztów zastępstwa na raty, względnie za zwrotem kosztów zastępstwa bez spłat ratalnych oraz bezpłatne.

Świadectwa zdrowia mogą wydawać prócz lekarzy powiatowych, także lekarze szkolni, czynni przy szkołach państwowych. Lekarze szkolni

jednak nie są obowiązani do bezpłatnego wydawania wspomnianych świadectw zdrowia. Do podań, oprócz załączników, wymienionych w Regulaminie W. K. N., należy dołączyć w miarę możliwości zaświadczenia z przesłuchanych kursów uzupełniających (wakacyjnych lub z lekcjami w ciągu roku szk.) i dowody prac (lekcji próbnych, referatów), wykonanych na konferencjach rejonowych. Dowody te będą brane pod uwagę przy kwalifikowaniu podań.

Kandydaci, ubiegający się o urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstwa na raty, winni zaznaczyć to wyraźnie w podaniu oraz dołączyć deklarację według wzoru, podanego w Dzienniku Urzędowym Min. W. R. i O. P. z r. 1929, nr. 4, poz. 42¹⁾.

Termin wnoszenia podań upływa z dniem 1 kwietnia 1938 r.²⁾.

Otrzymują:

Panowie Inspektorzy Szkolni w Okręgu,
oraz Dyrekcja Państw. Wyższ. Kursu
Nauczycielskiego we Lwowie.

Naczelnik Wydziału
M. Piątkowski

19.

ORGANIZACJA PAŃSTWOWYCH KURSÓW WAKACYJNYCH DLA NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ Powszechnych w R. 1938

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 22 lutego 1938 r.

Nr I-3808/38.

W czasie ferij letnich roku 1938 organizuję na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego:

- a) 3 kursy dla kierowników szkół powsz. I i II stopnia,
- b) 12 kursów rzeczowych, pomnażających zasób wiedzy i sprawności uczestników,
- c) 3 kursy dla pracowników oświatowych.

I. Warunki przyjęcia, zapisy.

Reflektanci mogą się zgłaszać na kursy i konferencje wakacyjne bądź we własnym, bądź w innym obwodzie szkolnym.

Zapisy odbywać się będą jak dotychczas za pomocą osobnych kart wpisowych, wydanych przez Ministerstwo W. R. i O. P. Karty te można nabyć w księgarniach Książnicy-Atlas lub w księgarniach, uprawnionych do sprzedaży druków szkolnych. Zgłoszenia na kursy i konferencje można też sporządzać na $\frac{1}{4}$ arkusza papieru. Zgłoszenie winno zawierać następujące dane: 1) imię i nazwisko osoby zgłaszającej się, 2) jej charakter służbowy, 3) dokładny jej adres, 4) tytuł kursu (wraz z podaniem jego siedziby), oraz 5) termin kursu. W zgłoszeniu należy też zaznaczyć, czy osoba zgłaszająca się pragnie korzystać ze wspólnego internatu i kuchni.

Należyte wypełnioną kartę wpisową (zgłoszenie) przesyła się w przepisanej drodze służbowej temu inspektoratowi szkolnemu, w obwodzie którego kurs zorganizowano. Do karty wpisowej należy dołączyć znaczek pocztowy na kwotę 25 gr na koszty korespondencji. Równocześnie należy przesłać przekazem pocztowym bezpośrednio do rąk inspektora szkolnego w siedzibie tego obwodu szkolnego, na terenie którego kurs organizo-

¹⁾ Zob. „Dziennik Urzędowy“ K. O. S. L. z r. 1929, str. 134.

²⁾ Rozkład płatnych urlopów, przydzielonych poszczególnym okręgom szkolnym znajduje się na str. 88.

wano, kwotę 7 (siedem) złotych tytułem wpisowego. Zgłoszenie bez przesłania wpisowego nie ma znaczenia.

Na kursach zajęć praktycznych będą musieli uczestnicy pokryć z własnych funduszy koszt zużytego materiału.

W sprawach związanych z przyjęciem osób zgłoszonych na kursy i konferencje wakacyjne korespondują inspektoraty szkolne bezpośrednio ze sobą (bez pośrednictwa Kuratorium). — Zgłoszenia we własnym obwodzie szkolnym kieruje inspektor szkolny na ręce kierownika administracyjnego odnośnego kursu, natomiast zgłoszenia na kursy w innych obwodach szkolnych przesyła niezwłocznie inspektorowi szkolnemu właściwego obwodu szkolnego.

Termin zapisów upływa z dniem 10 maja br. Po tym terminie tylko wyjątkowo będą przyjmowane zgłoszenia reflektantów — w miarę wolnych miejsc. W roku bieżącym nie będą tworzone żadne oddziały równoległe z funduszy państwowych.

Inspektoraty Szkolne mają w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 maja br. przedłożyć Kuratorium relacje o wpisach.

Przypomina się, że kursy wakacyjne nie stanowią podstawy do odroczeń ćwiczeń wojskowych.

Uczestnikom, którzy będą regularnie uczęszczali na kursy, wydane zostaną odpowiednie zaświadczenia.

Dla uczestników pragnących korzystać z wspólnego internatu i kuchni, zabezpieczy się stosowne pomieszczenie oraz wspólne wyżywienie za odpowiednim wynagrodzeniem. Kierownictwa kursów i konferencji zajmą się również zorganizowaniem świetlic dla uczestników, a nadto w miarę wolnego czasu zorganizowaniem wycieczek naukowych i krajoznawczych.

II. Instrukcje i regulaminy, normy wynagrodzenia.

Wytyczne stosunku inspektora szkolnego do kursów i konferencji wakacyjnych, regulaminy dla kierownika pedagogicznego, kierownika administracyjnego i prelegentów, tudzież instrukcja dla prelegentów, obowiązujące w roku ubiegłym, a ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Kuratorium O. S. Lw. nr 7 z r. 1930, str. 368—376, nie uległy zmianie.

Także normy wynagrodzenia prelegentów i kierownika organizacyjnego obowiązują te same, co w roku ubiegłym (zobacz.: Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. Lw. nr 4 z r. 1936, str. 175).

Wynagrodzenie dla prelegentów, zajętych w niepełnym wymiarze godzin (poniżej godzin 18) wynosi nie jak poprzednio 6.94 zł za każdą odbytą godzinę pracy, lecz okragło 7 złotych (zobacz.: Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. Lw. nr 6 z r. 1936, str. 338)¹⁾.

Kurator Okręgu Szkolnego

Dr. T. Kupczyński

20.

RADIOFONIZACJA SZKÓŁ POWSZECHNYCH

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 10 lutego 1938 r.

Nr I-358/38.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 29 grudnia 1937 r. Nr Szt. 4638/37 podało do wiadomości Kuratorium, że Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju (Warszawa I. ul. Moniuszki 2 a, m. 16) wszczął akcję, zmie-

¹⁾ Rozkład państwowych kursów wakacyjnych znajduje się na str. 86 i 87.

rzającą do zaopatrywania szkół powszechnych w aparaty radiowe przy pomocy dobrowolnych ofiar społecznych. W tym celu Komitet ogłosił odezwę do instytucji i osób z prośbą o nabywanie aparatów radiowych dla szkół wybranych przez ofiarodawców w porozumieniu z Komitetem, lub też o deklarowanie odpowiedniej kwoty na Fundusz Radiofonizacji Szkół przy Społecznym Komitecie Radiofonizacji Kraju (Konto Funduszu Radiofonizacji Szkół w P. K. O. Nr 16.130). Specjalne ulgowe ceny odbiorników, uzyskane przez Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju, wynoszą za 3-lampowy odbiornik bateryjny wraz z lampami od zł. 90.— do zł. 125.— w zależności od jakości wyposażenia odbiornika. Ceny tych samych odbiorników wraz z akumulatorem i baterią anodową wynoszą zł. 113.— do zł. 173.— w zależności od pojemności akumulatora i rodzaju baterii anodowej. Na każdym ofiarowanym aparacie (w kwocie od zł. 113 do 173) umieszczona będzie tabliczka z nazwą instytucji, która odbiornik ofiarowała. Ponadto spis fundatorów odbiorników radiowych dla szkół ogłoszony zostanie przez Radio oraz umieszczony w wydanej specjalnie „Złotej Księdze“ Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju.

W związku z powyższym zechcą Panowie Inspektorzy zainteresować się żywo wszczętą akcją i wespół z podległym sobie nauczycielstwem szkół wszelkich stopni rozwinąć odpowiednią działalność w granicach obowiązujących przepisów.

Sprawozdanie o wynikach niniejszej akcji proszę złożyć do dnia 15 lipca br.

p. o. Naczelnika Wydziału
M. Piątkowski

21.

UPRAWNIENIA PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Pan Kurator Okręgu Szkolnego nadał uprawnienia publicznych szkół powszechnych:

Prywatnej szkole powszechnej S. S. Bazyljanek we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 10 lutego 1938, Nr I-2190/38.

Prywatnej szkole powszechnej P. P. Benedyktynek Łacińskich we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 10 lutego 1938, Nr I-2187/38.

Prywatnej szkole powszechnej P. P. Benedyktynek Ormiańskich we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 14 lutego 1938, Nr 2193/38.

Prywatnej szkole powszechnej S. S. de Notre Dame we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 10 lutego 1938 Nr I-2188/38.

Prywatnej szkole powszechnej p. Marii R. Goldfarbowej we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 14 lutego 1938, Nr I-2192/38.

Prywatnej szkole powszechnej im. św. Józefa we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 14 lutego 1938, Nr I-2194/38.

Prywatnej szkole powszechnej H. Makowieckiej i A. Filskiej we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 8 lutego 1938, Nr I-2185/38.

Prywatnej szkole powszechnej S. S. Nazareta-

nek we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 14 lutego 1938, Nr I-2189/38.

Prywatnej szkole powszechnej im. Dra Niemca we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 18 lutego 1938, Nr I-2197/38.

Prywatnej szkole powszechnej im. Z. Strzałkowskiej we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 19 lutego 1938, Nr I-2198/38.

Prywatnej szkole powszechnej S. S. Urszulanek we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 19 lutego 1938, Nr I-2195/38.

Prywatnej szkole powszechnej Olgi Zychowiczowej we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 8 lutego 1938, Nr I-2186/38.

Prywatnej szkole powszechnej Zyd. Tow. Szkoły Lud. we Lwowie — rozporządzeniem z dn. 10 lutego 1938, Nr I-2191/38.

Prywatnej szkole powszechnej Zyd. Tow. Szkoły Lud. w Rzeszowie — rozporządzeniem z dn. 14 lutego 1938, Nr I-835/38.

Prywatnej szkole powszechnej S. S. Bazyljanek w Stanisławowie — rozporządzeniem z dn. 24 lutego 1938, Nr I-3377/38.

22.

NUMERACJA SZKÓŁ ZAWODOWYCH

(Na podstawie materiału ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa
W. R. i O. P. z r. 1938 Nr 1, poz. 11).

Na podstawie rozporządzeń Ministra Wyznań od dnia ogłoszenia następujące numery dla szkół
Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27. III. zawodowych w Okręgu Szkolnym Lwowskim.
1933 r. w sprawie ubioru młodzieży szkolnej Równocześnie tracą moc obowiązującą dotych-
(Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 50 i 51) czas wydane zarządzenia w tej sprawie.
Ministerstwo W. R. i O. P. ustaliło z ważnością

Szkoły Handlowe. (Na tarczy litera H)

Szkoły państwowe.

Nr 200 Lwów	— Państwowa Szkoła Ekonomiczno-Handlowa,
	— Państwowe Męskie Gimnazjum Kupieckie,
Nr 201 Lwów	— Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska (Dział handl.),
	— Państwowe Gimnazjum Kupieckie Żeńskie,
Nr 202 Przemyśl	— Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
Nr 203 Stanisławów	— Państwowa 4-klasowa Koedukacyjna Szkoła Handlowa,
	— Państwowe Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie,
Nr 204 Przemyśl	— Państwowe Koedukacyjne Liceum Handlowe,
Nr 205 Lwów	— Państwowe Męskie Liceum Administracyjne.

Szkoły prywatne.

Nr 210 Lwów	— Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego,
Nr 211 Lwów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 212 Lwów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa „Ridna Szkoła“,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa „Ridna Szkoła“,
Nr 213 Lwów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Żydowskiego T-wa Szkoły Hand-
lowej,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Żydowskiego T-wa Szkoły
Handlowej,
Nr 214 Brody	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Deodata Loewina,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Deodata Loewina,
Nr 215 Borysław	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Przyjaciół Szkoły Hand-
lowej,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Przyjaciół Szkoły
Handlowej,
Nr 216 Czortków	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa G. Buchsgang,
Nr 217 Drohobycz	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie im. Marszałka J. Pił-
sudskiego T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 218 Jarosław	— 4-letnia Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 219 Kołomyja	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
Nr 220 Przemyśl	— Liceum Handlowe Koedukacyjne T-wa Liceum Handlowego,
Nr 221 Rozwadów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkół Zawodowych,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkół Zawodowych,
Nr 222 Rzeszów	— 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej,
	— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Ludowej,

- Nr 223 Sokal — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Eli Freundlich,
— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Eli Freundlich,
- Nr 224 Sambor — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa T-wa Szkoły Handlowej,
— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Handlowej,
- Nr 225 Sambor — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Fundacji Ozjasza Gott-
helfa,
— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Fundacji Ozjasza Gott-
helfa,
- Nr 226 Sanok — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Związku Nauczycielstwa Pol-
skiego,
— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Związku Nauczycielstwa
Polskiego,
- Nr 227 Czortków — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Ludowej,
- Nr 229 Stryj — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Fr. Swiderskiego,
- Nr 230 Tarnopol — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie T-wa Szkoły Ludowej,
- Nr 231 Złoczów — 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Związku Pracy Obywatelskiej
Kobiet,
— Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Związku Pracy Obywatel-
skiej Kobiet,
- Nr 233 Stryj — Prywatne Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie Tow. Szkoły Handlowej,
- Nr 234 Brzeżany — Prywatna 3-kl. Koedukacyjna Szkoła Handlowa Tow. Szkoły Handlowej.

Szkoły Gospodarcze. (Na tarczy litera G)

Szkoły prywatne.

- Nr 20 Jazłowiec — Seminarium Gospodarcze Zgromadzenia SS. Niepokalanego Poczęcia
Najśw. Marii Panny.

Szkoły Techniczno-Przemysłowe i Przemysłowe. (Na tarczy litera T)

Szkoły państwowe.

- Nr 160 Lwów — Państwowa Szkoła Techniczna.
— Państwowe Gimnazjum Mechaniczne,
- Nr 161 Jarosław — Państwowa Szkoła Budownictwa,
— Państwowe Liceum Budowlane,
- Nr 162 Lwów — Państwowe Liceum Mechaniczne,
- Nr 163 Lwów — Państwowe Liceum Drogowe,
- Nr 164 Lwów — Państwowe Gimnazjum Elektryczne,
- Nr 165 Tarnopol — Państwowe Gimnazjum Mechaniczne,
- Nr 170 Lwów — Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska,
— Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie.

Szkoły prywatne.

- Nr 175 Drohobycz — Średnia Szkoła Techniczna T-wa Średniej Szkoły Technicznej,
- Nr 176 Lwów — Prywatne Gimnazjum Mechaniczne S. W. R. im. Dra A. Korkisa,
- Nr 180 Borysław — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
- Nr 182 Lwów — Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska im. Św. Teresy Zgromadzenia
SS. Opatrzności Bożej,
- Nr 183 Lwów — Szkoła Zawodowa Żeńska Zgromadzenia Sióstr Bazylianek,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Zgromadzenia Sióstr Bazylianek,
- Nr 184 Przemyśl — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Szkoły Ludowej,
- Nr 185 Rawa Ruska — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,

- Nr 186 Rzeszów — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Żeńskie Gimnazjum Krawieckie Tow. Szkoły Ludowej,
- Nr 187 Sambor — Szkoła Przemysłowa dla Dziewcząt Żydowskich fund. Ozjasza Gott-
helfa,
- Nr 188 Stanisławów — Szkoła Przemysłowa Żeńska Tow. Szkoły Przemysłowej Żeńskiej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Przemysłowej,
- Nr 189 Sambor — Szkoła Zawodowa Żeńska im. St. Sobińskiego T-wa Szkoły Zawodowej
Żeńskiej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Zawodowej
Żeńskiej,
- Nr 190 Stanisławów — Żydowska Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska Związku dla Szerzenia
Wykształcenia Zawodowego wśród Żydów w Małopolsce,
- Nr 191 Stryj — Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet,
- Nr 192 Lwów — Szkoła Zawodowa Żeńska T. W. R. dla młodz. żyd.,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T. W. R. dla młodz. żyd.,
- Nr 193 Przemyśl — Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Warsztatów Rękodzielniczych dla
młodz. żyd.,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie Tow. Warsztatów Rękodziel-
niczych dla młodz. żyd.,
- Nr 194 Drohobycz — Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej,
- Nr 195 Tarnopol — Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska Tow. Szkoły Ludowej,
— Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie T-wa Szkoły Ludowej.

Szkoły Rolnicze. (Na tarczy litera R)

Szkoły państwowe.

- Nr 26 Czernica — Państwowe Liceum Rolnicze.

Szkoły prywatne.

- Nr 28 Snopków — Prywatna Szkoła Gospodarcza Żeńska T-wa Gospodarczego Wykształ-
cenia Kobiet.

23.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, War-
szawa, 1938 — zawiera między innymi:

w nr. 8. z dn. 9 lutego: Rozporządzenie Mini-
stra Spraw Wojskowych z dnia 22 stycznia 1938 r.
o sposobie udowodnienia czynnego udziału w wal-
kach o niepodległość Państwa Polskiego — wraz
z wykazem organizacji oraz formacji niepodle-
głościowych, wykazem władz oraz instytucji woj-
skowych, przechowujących akta organizacji i for-
macyj niepodległościowych i wzorem zaświad-
czenia.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu
z dnia 25 stycznia 1938 r., wydane w porozumie-
niu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego w sprawie umiejętności zawodowej
do prowadzenia koncesjonowanego przemysłu wy-

robu syntetycznych barwników organicznych oraz
syntetycznych półproduktów organicznych, służą-
cych do wyrobu barwników i materiałów wybu-
chowych.

w nr. 12. z dn. 25 lutego: Rozporządzenie Mi-
nistra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicz-
nego z dnia 8 lutego 1938 r. w sprawie zmiany
rozporządzenia z dnia 14 lipca 1933 o podziale
okręgów szkolnych na obwody szkolne. (Tyczy
się okręgów: brzeskiego, poznańskiego, warszaw-
skiego, wileńskiego, wołyńskiego i pomorskiego).

w nr. 14. z dn. 2 marca: Rozporządzenie Rady
Ministrów z dnia 16 lutego 1938 o obowiązkach
i prawach, wynikających z odbywania i ukoń-
czenia przysposobienia do wojskowej służby po-
mocniczej.

24.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						S z k o ł y	mieszkanie	
1	Boratyn	Jarosław	I	koeduk.	polski	3 ub.	196 ar.	
2	Bortniki	Bóbrka	II	koeduk.	polsko-ruski	—	—	
3	Głogów	Rzeszów	III	koeduk.	polski	4 ub.	—	
4	Gródek Jagiel.	Gródek Jagiel.	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	2 mg.	konkurs 3-ci
5	Kosienice	Przemyśl	IV	koeduk.	polsko-ruski	4 ub.	74 ar.	konkurs 2-gi
6	Krasne	Rzeszów	III	koeduk.	polski	4 ub.	25 ar.	
7	Lubenia	Rzeszów	III	koeduk.	polski	3 ub.	$\frac{3}{4}$ mg.	
8	Lwów — Bogdanówka Nr 53	Lwów — Miasto	III	koeduk.	polski	Gmina wypłaca dodatk. mieszkaniowy	—	Wymagany Instytut Naucz. — przynajmniej W. K. N.
9	Strzelbice	Sambor	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	1.140 m ²	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

25.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Ś. P. WŁADYSŁAW ZAJDLER

Naczelnik Biura Personalnego w Kuratorium Okr. Szkolnego Lw., b. żołnierz 4 p. p. Leg., odznaczony Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi, zmarł we Lwowie w dniu 26. stycznia 1938.

Ś. p. Zajdler Władysław brał od najmłodszych lat czynny udział w organizacjach Niepodległościowych i w Związku Strzeleckim, a następnie w walkach o Niepodległość Polski jako żołnierz 4 Pułku Legionów. Ś. p. Zmarły pełnił kolejno służbę publiczną od r. 1919 w samorządzie, a następnie w administracji ogólnej. Od 1920 r. pracował jako nauczyciel gimnazjalny, następnie jako Okręgowy Wizytator szkół, Naczelnik Biura Personalnego w Kuratorium O. S. Wołyńskim w Równem i Biura Personalnego Kuratorium O. S. we Lwowie. Zmarł w 44 roku życia.

Swą niezmierną pracą, troską o dobro publiczne i szczerym zrozumieniem współpracowników zaskarbił sobie najlepsze wspomnienie — pozostawił głęboki żal.

Cześć Jego pamięci!

Ś. P. Dr KOPYSTIAŃSKI ADRIAN

Dr Kopystiański Adrian, profesor Państw. Gimnazjum z ruskim językiem nauczania we Lwowie, zmarł dnia 29 stycznia 1938 r. w 55 roku życia, a 25 roku służby nauczycielskiej. Wybitny historyk, o rozległej skali zainteresowań, był równocześnie wytrawnym pedagogiem. Taktowny, za-

chowujący zawsze właściwą miarę zarówno w surowości, jak i pobłażliwości, umiał trafiać do serc młodzieży, która odnosiła się do Niego z głębokim szacunkiem i serdecznym przywiązaniem. Owocem pracy naukowej ś. p. Adriana Kopystiańskiego były rozliczne studia i rozprawy histo-

ryczne, zamieszczane w periodykach polskich i ruskich, a z dzieł obszerniejszych źródłowo opracowana „Historia Rusi“ i „Zbiór aktów do historii lwowskiego Bractwa Staupigijskiego“. Przedwczesna śmierć przerwała jego pracę lat ostatnich, opracowanie monografii Łemkowszczyzny. Zmarły

Janda Stanisław, nauczyciel 7 klas. szkoły powsz. męskiej w Starym Samborze, zmarł dnia 29 listopada 1937 r. w 35 roku życia, a 8 roku służby nauczycielskiej.

Kiwałówna Maria, nauczycielka 2 klas. publ. szkoły powsz. w Dołhołuce, zmarła dn. 30 listopada 1937 r.

Onyszkiewicz Andrzej, kierownik szkoły

brał również udział w pracy społecznej, był przewodniczącym Towarzystwa im. M. Kaczkowskiego we Lwowie, członkiem Zarządu „Instytutu Staupigijskiego“, opiekował się Bursą „Narodnego Domu“.

Cześć Jego pamięci!

w Dyniskach, pow. Rawa Ruska, zmarł dnia 5 stycznia 1938 r. we Lwowie.

Pałukowa Helena, nauczycielka publ. szkoły powszechnej w Wojutyczach, pow. Sambor, zmarła dnia 8 stycznia 1938 r. w 40 roku życia, a 19 roku służby nauczycielskiej.

Tunikowska Emanuela, nauczycielka szkoły powsz. w Rudkach, zmarła dnia 26 listopada 1937.

26.

RUCH SŁUŻBOWY

Rubryka „Ruch służbowy“ obejmuje tylko pracowników administracji szkolnej i dyrektorów bądź kierowników szkół. Zmiany dotyczące się nauczycieli będą podawane do wiadomości oddzielnie w wykazach, ogłaszanych przez „Dziennik Urzędowy“ w półrocznych odstępach czasu.

Kuratorium O. S. L.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 31 stycznia 1938 Nr B. P.-348/38 poruczył P. Piątkowskiemu Mieczysławowi, wizytatorowi szkół Kuratorium O. S. L. pełnienie obowiązków Naczelnika Wydziału w Kuratorium O. S. L. od dnia 1 lutego 1938.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego rozporządzeniem z dnia 15 lutego 1938 Nr B. P.-6133 poruczył za zgodą Ministerstwa W. R. i O. P. Nr B. P. 3584/38 Lehnertowi Sewerynowi, radcy Kuratorium O. S. L. pełnienie obowiązków Naczelnika Wydziału Ogólnego w Kuratorium O. S. L. od dnia 15 lutego 1938.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego rozporządzeniem z dnia 15 lutego 1938 Nr B. P.-6132/38 poruczył za zgodą Ministerstwa W. R. i O. P. Nr B. P.-3583/38 P. Mgr. Lasioce Stanisławowi, radcy Kuratorium O. S. L. pełnienie obowiązków Naczelnika Biura Personalnego w Kuratorium O. S. L. od dnia 15 lutego 1938.

Szkoły Powszechne.

Mianowani — PP.: Hryłka Kazimierz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Rączynie, pow. Jarosław, kierownikiem tejże szkoły — Osuch Edward Mieczysław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. w Rożnowie, pow. Kosów, kierownikiem tejże szkoły — Palczyński Edward, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Bładni-

kach, pow. Stanisławów, kierownikiem tejże szkoły — Pita Józef, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. w Wróblowicach pow. Drohobycz, kierownikiem tejże szkoły — Samarażanka Maria, nauczycielka p. o. kierowniczkę publ. szkoły powsz. III stop. im. J. Słowackiego w Przemysłu, kierowniczką tejże szkoły — Stempel Franciszek, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. w Uściu Zielonym, pow. Buczac, kierownikiem tejże szkoły.

Przeniesieni — PP.: Chimiak Eugeniusz, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Michalewiczach, pow. Rudki, na własną prośbę na posadę nauczyciela do publ. szkoły powsz. III stop. w Rudkach. — Jaksch Teodor, kierownik publ. szkoły powsz. w Wyżłowie, pow. Stryj z pozbawieniem urzędu kierownika szkoły przy równoczesnym powierzeniu obowiązków nauczyciela do publ. szkoły powsz. III stop. w Haliczu, pow. Stanisławów — Krent Stefan, kierownik publ. szkoły powsz. w Leszczynie Górnej pow. Dobromil, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Mechowcu, pow. Kolbuszowa — Rossiwał Edward, nauczyciel, p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Służnicy, pow. Lesko, na własną prośbę na posadę nauczyciela do publ. szkoły powsz. I stop. w Leszczowatę, pow. Lesko.

Przeniesieni w stan spoczynku — PP.: Baranowska Bronisława, kierowniczkę publ. szkoły powsz. w Boratynie, pow. Jarosław — Decówna Irena, kierowniczkę publ. szkoły powsz.

w Zarebkach, pow. Kolbuszowa — Kossowski Władysław, kierownik publ. szkoły powsz. w So-rocku, pow. Trembowla — Posacki Kornel, kie-rownik publ. szkoły powsz. w Gajach Wielkich, pow. Tarnopol.

Szkoły Zawodowe.

P. Inż. Winkler Władysław, kierownik Publ. Szkoły Doksztalającej Zawodowej Nr 1 we Lwowie, mianowany nauczycielem tymczasowym Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie.

27.

KOMUNIKATY

Wycieczki szkolne do Biskupina.

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 25 lutego 1938 r.

Nr II P-1444/38.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Lwowskiego

we Lwowie.

W ślad za pismem z dnia 18 marca 1937 r. nr II P-1540/37, Mini-sterstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, uwzględniając prośbę Instytutu Prehistorycznego Uniwersytetu Poznańskiego, zwraca uwagę organizatorów wycieczek szkolnych, wyruszających w województwo poznańskie, że bardzo wskazaną rzeczą jest zwiedzenie presławiańskiego grodu w Biskupinie, który będzie udostępniony w tym celu od dnia 10 maja do 1 października br.

Do Biskupina można dojechać kolejką powiatową lub autobusem ze Żnina (11 km), oraz autobusem z Gniezna. Kolej Powiatowa i autobusy udzielają zniżek dla wycieczek. Wstęp na wykopaliska razem z prze-wodnikiem wynosi 30 gr. od ucznia szkoły średniej i 10 gr. od ucznia szkoły powszechnej. Schroniska noclegowe znajdują się w szkole w Biskupinie i w hotelu w Gąsawie (razem na 60 osób) oraz w szkole w Żninie (na 60 osób). Na miejscu wykopalisk jest czynna jadalnia. Na miejscu można nabywać fotografie, pocztówki, broszury itd. Kąpiel w jeziorze dozwolona. W najbliższej okolicy Biskupina można zwiedzić jeszcze: 1) ruiny zamku z XIV wieku zbudowanego przez Mikołaja zwanego „Krwawym Dia-błem“ w Wenecji, 2) kościół drewniany w Gąsawie, 3) pomnik Leszka Bia-łego w Marcinkowie Górnym koło Gąsawy.

Pożądane jest wcześniejsze porozumienie się kierownictwa wycieczki z P. Dr J. Kostrzewskim, prof. Uniwersytetu Poznańskiego w Poznaniu.

Dyrektor Departamentu

Dr M. Pollak

Konkurs w sprawie przyjęcia nastudia w Państwowym Instytucie Nauczyciel-skim w Warszawie w roku szkolnym 1938/39.

Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 1 lu-tego 1938 Nr II. P. 906/38 ogłosiło konkurs na urlopy dla kandydatów na I-szy rok studiów w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w War-szawie w roku szkolnym 1938/39.

1. O przyjęcie mogą się ubiegać kierownicy (czki) i stali (te) nauczyciele (ki) publicznych szkół powszechnych, szkół ćwiczeń i szkół specjalnych, którzy (re) nie później niż w roku 1935 uzy-skali świadectwo ukończenia Wyższego Kursu Na-uczycielskiego lub analogicznych studiów.

2. Przy przyjmowaniu będą przede wszystkim uwzględnione osoby, które wykazały szczególne

zainteresowanie i uzdolnienia pedagogiczne oraz zamiłowanie do pracy o charakterze społecznym na terenie szkoły (zrozumienie wpływu czynników socjologicznych w poznaniu dziecka, współpraca szkoły z domem itd.)

3. Podanie o przyjęcie na 1-szy rok studiów należy wnieść drogą służbową do Minister-stwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicz-nego w terminie do dnia 30 marca 1938 r. i zaopatrzyć w następujące załączniki:

a) dokładny życiorys, własnoręcznie napisany z wyszczególnieniem przebiegu dotychczasowych studiów i praktyki nauczycielskiej. W życiorysie należy pomieścić sprawozdanie z dotychczasowej pracy wychowawczej, dy-daktycznej i społecznej, dołączając krótki referat na temat dokonanych przez petenta

sposprzeżeń z życia dzieci na podstawie do-
tychczasowej praktyki.

- b) świadectwa szkolne i egzaminacyjne oraz inne dowody dokonanych prac i odbytych studiów, np. zaświadczenia z udziału w kursach wakacyjnych (w oryginałach),
- c) odpis wykazu stanu służby,
- d) wykaz przestudiowanej do egzaminu lektury, według wymagań podanych w komunikacie (Dz. Urz. Min. WR. i OP. z r. 1937, Nr 14, poz. 434),
- e) deklarację według załączonego wzoru,
- f) 2 nienaklejone fotografie z własnoręcznym czytelnym podpisem (format urzędowy).

Bezpośrednio przełożona władza służbowa dołączy ponadto wyciąg z wykazu kwalifikacyjnego oraz szczegółową opinię o kandydacie i prześle podania kandydatów ze swego obwodu szkolnego do Kuratorium w terminie do 15 kwietnia b. r.

4. O ostatecznym przyjęciu do Instytutu rozstrzygnięciem kolokwium wstępne w Instytucie (Al. Ujazdowskie 20) w dniach 23, 24, 25 czerwca. O dniu egzaminu kandydaci dopuszczeni do kolokwium — będą zawiadomieni przez Dyрекcję Instytutu.

5. Wymagania przy egzaminie wstępnym (kolokwium) oraz warunki przyjęcia podane zostały w komunikacie Dyrekcji Państwowego Instytutu Nauczycielskiego (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr 14, poz. 434 z dnia 31. XII. 1937 r.) oraz w Dziennikach Kuratoriów *).

6. Kandydaci dopuszczeni do egzaminu wstępnego poddani będą na miejscu badania lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan zdrowia umożliwia im studia.

7. Nauczyciele przyjęci do Instytutu mogą otrzymać na pierwszy rok studiów tj. na rok 1938/39, urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstwa z rozłożeniem na raty na warunkach określonych w deklaracji, względnie urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstwa bez spłat ratalnych lub bezpłatny.

Na drugi rok studiów — zależnie od wyników

pracy w pierwszym roku studiów — udzielane będą w miarę możliwości urlopy płatne.

Składający podanie obowiązany jest wyraźnie podać, o jaki rodzaj urlopu prosi oraz zaznaczyć, czy będzie posiadał dostateczne środki finansowe na utrzymanie się w Warszawie, otrzymawszy na 1-szy rok studiów urlop płatny za zwrotem kosztów zastępstw na raty lub bez rat względnie bezpłatny, gdyż na żadne subwencje liczyć nie można.

Kuratoria Okręgów Szkolnych (Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach) skierują do Ministerstwa podania kandydatów wraz z odpowiednimi wnioskami oraz z opinią o pracy, uzdolnieniach ogólnych i pedagogicznych w terminie do 30 kwietnia 1938 r., załączając wykaz wszystkich kandydatów, który zawierać winien wyciągi z podań ujęte w następujące rubryki: 1) Lp. 2) Nazwisko i imię, wiek, wyznanie, stan cywilny, 3) Stanowisko służbowe i miejsce pracy, 4) Ilość lat pracy, 5) Kwalifikacje (według załączonych świadectw), 6) Rok egzaminu W. K. N. i rodzaj urlopu otrzymanego na studia, 7) Znajomość języka obcego i jakiego, 8) Ostatnia ocena pracy, 9) Stosunek do służby wojskowej i posiadany stopień wojskowy, 10) Udział w pracy społecznej, w jakim charakterze, 11) Udział w pracach niepodległościowych — ewentualnie odznaczenia, 12) Wniośki Kuratorium, 13) Uwagi.

Po rozpatrzeniu podań Ministerstwo zawiadomi Kuratoria (Wydział Oświecenia Publicznego), którzy z kandydatów dopuszczeni zostali do kolokwium wstępnego, a następnie, którzy z nich zostali przyjęci na pierwszy rok studiów w związku z wynikiem kolokwium wstępnego.

Liczba miejsc jest ograniczona, wobec tego będą mogli być przyjęci istotnie tylko wybitniejsi nauczyciele.

Słuchaczy Instytutu obowiązują zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1934 r. Nr I. R. 4700/34 (Dz. Urz. Min. WR. i OP. Nr 6—7 z dnia 31 lipca 1934 r., poz. 94) następujące opłaty:

Taksa za egzamin wstępny	10 zł
„ administracyjna roczna	80 zł
„ za egzamin końcowy	35 zł

DEKLARACJA.

Prosząc o przyjęcie do Państwowego Instytutu Nauczycielskiego w Warszawie, niniejszym zobowiązuję się:

- 1) Przestrzegać ściśle postanowień regulaminów, obowiązujących w Instytucie Nauczycielskim i zarządzeń Dyrekcji,

*) Ogłoszony poniżej.

- 2) nie obejmować bez porozumienia z Dyrekcją Instytutu Nauczycielskiego żadnych zajęć ubocznych,
- 3) w razie uzyskania, dla pracy w Instytucie Nauczycielskim, urlopu płatnego lub płatnego za zwrotem kosztów zastępstwa — pracować — niezależnie od zobowiązań, przyjętych uprzednio z powodu pobierania stypendium, czy urlopu — w ciągu lat czterech od daty ukończenia Instytutu w szkolnictwie na stanowisku, które wyznacza mi władze szkolne najdalej w tymże okresie czasu.

Gdybym z własnej winy, czego ocenę pozostawiam władzom szkolnym przerwał studia, lub po ich ukończeniu nie wypełnił zobowiązań wyżej wymienionych w punkcie 3, zobowiązuję się zwrócić do Skarbu Państwa całą kwotę, otrzymaną tytułem poborów służbowych w czasie studiów w Państwowym Instytucie.

.....
(Podpis)

Kierownik

Nauczyciel

szkoły klasowej w

w powiecie

W, dnia 193... r.

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

dnia 11 lutego 1938 r.

Nr 1. 2662/38

Panom Inspektorom Szkolnym

w Okręgu

udziela się do wiadomości, oraz celem zawiadomienia zainteresowanego nauczycielstwa.

Podania kandydatów prześlą Inspektoraty Szkolne do Kuratorium O. S. Lw. w terminie nieprzekraczalnym, do dnia 15 kwietnia br.

Komunikat w sprawie konkursu będzie ogłoszony w Dz. Urz. K. O. S. Lw. Nr 2, który ukaże się z początkiem marca 1938 r.

Za Naczelnika Wydziału

M. Piątkowski

wizytator szkół

Wymagania przy egzaminie wstępnym na studia w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w Warszawie.

Dyrekcja Państwowego Instytutu Nauczycielskiego podaje następujące informacje dla osób chcących przygotować się do egzaminu wstępnego na studia w Państwowym Instytucie Nauczycielskim.

1. O przyjęcie do Instytutu w r. 1938 mogą ubiegać się kierownicy(czki) i nauczyciele(ki) publicznych szkół powszechnych lub szkół ćwiczeń, którzy:

a) najpóźniej przed 3-ma laty tj. w r. 1935 ukończyli względnie zdali egzamin z Wyższego Kursu Nauczycielskiego lub posiadają ukończone

przed tym czasem inne analogiczne, uznane przez Władze szkolne studia,

b) mają dodatnią ocenę pracy zawodowej,

c) wykazują szczególne uzdolnienia i zamiłowania w dziedzinie zagadnień związanych z pracą szkolną.

Przeprowadzone w tym dziale badania i obserwacje dzieci, ujęte w przejrzyste, czytelnie napisane sprawozdanie względnie opracowanie, należy załączyć do podania o przyjęcie.

2. Zakres wymagań od kandydata do Instytutu obejmuje:

A) wiadomości, jakie powinien posiadać absolwent Wyższego Kursu Nauczycielskiego z psy-

chologii, pedagogiki, higieny wraz z nauką o człowieku w oparciu o obowiązkową i dokładnie opisaną lekturę następujących dzieł:

1. Stefan Baley: Zarys psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka;
2. Jan Bogdanowicz: Zarys rozwoju fizycznego dziecka;
3. Zygmunt Myślakowski: Pedagogika ogólna;
4. Bohdan Nawroczyński: Zasady nauczania;
5. Stanisław Kot: Zarys dziejów wychowania, jako funkcji społecznej;
6. Stanisław Łempicki: Polskie tradycje wychowawcze.

Poza wyżej podaną lekturą, która stanowi zasadnicze przygotowanie kandydata, obowiązuje przepracowanie jednego dzieła dodatkowego, dowolnie wybranego z podanych poniżej:

1. Dawid J. Wł.: Inteligencja, wola i zdolność do pracy;
2. Karpowicz St.: Wybór pism;
3. Dewey J.: Szkoła i społeczeństwo; Szkoła i dziecko;
4. Claparède Ed.: Wychowanie funkcjonalne;
5. Czerwiński St.: O nowy ideał wychowania;
6. Suchodolski B.: Kultura i osobowość;
7. Kerschensteiner G.: Pojęcie szkoły pracy;
8. Piaget J.: Mowa i myślenie u dziecka; Jak sobie dziecko świat przedstawia;
9. Szuman St. — Skowron St.: Organizm a życie psychiczne; Hormeny w psychofizycznym rozwoju człowieka;
10. Znaniecki H.: Socjologia Wychowania.

B) Znajomość ustawy o ustroju szkolnictwa z r. 1932, statutu i programów szkoły powszechnej, oraz orientowanie się w dozwolonych dla szkół powszechnych podręcznikach i książkach do lektury dla uczniów szkoły powszechnej.

C) znajomość jednego z języków obcych: (francuski, niemiecki, angielski) w stopniu umożliwiającym korzystanie z lektury naukowej w danym języku.

Metoda przygotowania się:

W przepracowaniu wymienionej lektury obowiązkowej i dodatkowego dzieła wybranego nie chodzi o pamięciowe opanowanie całości książki, lecz o syntetyczne ujęcie opracowanego przez autora tematu — i umiejętność zreferowania tego tematu — względnie pewnych zagadnień w temacie rozwiniętych.

Z lektury obowiązkowej — otrzymuje się przy kolokwium omówienie którekolwiek z zagadnień opracowanych w jednej z wymienionych książek. Książka wybrana przez kandydata może być przedmiotem dokładniejszej analizy w czasie kolokwium.

Zagadnienie rozwoju fizycznego dziecka ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju systemu nerwowego oraz higieny życia i pracy dziecka jest zawsze przedmiotem egzaminu wstępnego.

W podaniu o dopuszczenie do egzaminu wstępnego, które składa się w marcu — na podstawie ogłoszonego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego konkursu — należy zaznaczyć, że wymagania podane w tym komunikacie są kandydatowi znane i że zostały uwzględnione przy przygotowaniu się do egzaminu. (Nr. m. dz. II P-2206/37).

Konkurs w sprawie przyjęcia na studia w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie na rok szkolny 1938/39.

Ministerstwo WR. i OP. pismem z dnia 3 lutego 1938 r. Nr II. P. 278/38 ogłosiło konkurs w sprawie przyjęcia na studia w Państwowym Instytucie Pedagog. Specjalnej przygotowującym nauczycieli do pracy w szkołach specjalnych dla dzieci anormalnych: głuchoniemych, niewidomych, umysłowo upośledzonych i moralnie zaniedbanych.

W roku szkolnym 1938/39 przewiduje się uruchomienie działu tylko umysłowo upośledzonych.

O przyjęcie do Instytutu mogą się ubiegać czynni stali nauczyciele (lki) publicznych szkół powszechnych posiadający:

1. pełne kwalifikacje nauczycielskie,
2. najwyżej 35 lat życia,
3. dobrą opinię o pracy.

Kandydaci po ukończeniu kursu będą obowiązani do pracy nauczycielskiej w szkołach, wskazanych przez Ministerstwo WR. i OP. przynajmniej w ciągu trzech lat. Nauczyciele, korzystający z płatnego urlopu na studia, którzy po ukończeniu studiów nie wywiążą się z własnej winy z przyjętego obowiązku 3-letniej pracy we wskazanych szkołach, będą obowiązani do zwrotu rocznego uposażenia.

Pierwszeństwo w przyjęciu na studia w Instytucie mają nauczyciele, którzy odbyli już praktykę w szkołach lub zakładach specjalnych. Pożądana jest znajomość jednego z obcych języków.

Podania do Ministerstwa WR. i OP. o przyjęcie do Instytutu należy wnosić w drodze służbowej najpóźniej do dnia 1 kwietnia br. dołączając do nich:

1. własnoręczny opis życia i pracy dotychczasowej,
2. metrykę urodzenia,
3. dokumenty, stwierdzające czas i rodzaj pracy oraz opinię o pracy,
4. świadectwa odbytych studiów w oryginałach,
5. dwie nienaklejone fotografie (wzór urzędowy) z własnoręcznym, czytelnym podpisem,
6. deklarację zobowiązującą do 3-letniej pracy w szkole, wskazanej przez władze szkolne.

Bezpośrednio przelożona władza służbowa dołączy wyciąg z wykazu stanu służby i kwalifikacyjnego oraz szczegółową opinię o kandydacie.

O ostatecznym przyjęciu do Instytutu zdecyduje kolokwium, które odbędzie się 27 czerwca br. (godz. 8 rano) w Instytucie Pedagogiki Specjalnej w Warszawie (Al. 3 Maja Nr 18), polegające na pracy piśmiennej i zreferowaniu przez kandydata jednej ze wskazanych poniżej książek (stosownie do wyboru przez kandydata):

1. Baley S. Zarys psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka. Książnica Atlas (b. d.) 424 str.
2. Hessen S. Podstawy pedagogiki, Nasza Księgarnia, 1931, 428 str.
3. Devey J. Szkoła a dziecko. Warszawa, Książnica Atlas.
4. Radlińska H. Społeczne przyczyny powodzeń i niepowodzeń szkolnych. Wyd. Nauk. Tow. Ped. 1937 r.
5. Joteyko J. Jedność szkolnictwa ze stanowiska psychologii i potrzeb społecznych, Warszawa, Nasza Księgarnia 1929 r.

Jednocześnie przy kolokwium tym kandydaci będą obowiązani wykazać się znajomością anatomii i fizjologii człowieka w zakresie podręcznika J. Sosnowskiego.

Kandydaci dopuszczeni do egzaminu wstępnego poddani będą na miejscu badaniu lekarskiemu dla stwierdzenia, czy stan ich zdrowia pozwoli im na studia.

Kandydaci, których egzamin wypadnie pomyślnie, będą przyjęci do Instytutu, o czym nastąpi osobne zawiadomienie.

Oprócz urlopów płatnych przewiduje się dla uczestników urlopy płatne za zwrotem kosztów

zastępstwa na raty względnie za zwrotem kosztów zastępstwa bez spłat ratalnych oraz bezpłatne.

Wobec znacznego ograniczenia liczby urlopów płatnych, kandydaci winni wyraźnie zaznaczyć w podaniach, o jaki rodzaj urlopu proszą.

Podania kandydatów Inspektoraty Szkolne (Rady Szkolne Powiatowe) prześlą do Kuratorów do dnia 12 kwietnia r. b. W podaniach tych znaleźć się powinny następujące dane:

1. Nazwisko i imię, wiek, wyznanie, stan cywilny,
2. stanowisko służbowe i miejsce pracy,
- 3) ilość lat pracy,
4. kwalifikacje,
5. znajomość języka obcego i jakiego.

Kuratoria Okręgów Szkolnych skierują te podania po skontrolovaniu zawartych w nich danych do Ministerstwa W. R. i O. P. z odpowiednimi wnioskami, opinią o pracy, uzdolnieniach ogólnych i pedagogicznych kandydatów najpóźniej do dnia 30 kwietnia r. b.

Ministerstwo W. R. i O. P. osobno zawiadomi Kuratoria, którzy ze zgłoszonych kandydatów mają przybyć na egzamin wstępny oraz którzy z nich zostali przyjęci na kurs w związku z wynikami egzaminu wstępnego.

Do Instytutu mogą być przyjęci w miarę wolnych miejsc, również wykwalifikowani nauczyciele (ki) prywatnych szkół powszechnych. Odnosni kandydaci winni do dnia 1 kwietnia złożyć do Ministerstwa za pośrednictwem właściwego Okręgu Szkolnego podania z następującymi załącznikami:

- 1) własnoręczny opis życia i pracy dotychczasowej, 2) metrykę urodzenia, 3) dokumenty stwierdzające czas i rodzaj pracy, 4) świadectwa odbytych studiów w oryginałach, 5) dwie nienaklejone fotografie (wzór urzędowy) z własnoręcznym podpisem.

W Instytucie obowiązują opłaty, przewidziane zarządzeniem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 lipca 1934 r. nr. I R-4700/34 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 6—7, poz. 94).

W związku z powyższym opłatę za egzamin wstępny w wysokości zł. 10 należy wpłacić do P. K. O. na konto 33306 Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o dopuszczeniu do egzaminu wstępnego. (II P-278/38).

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 11 lutego 1938 r.
Nr I-2664/38.

Panom Inspektorom Szkolnym
w Okręgu

udziela się do wiadomości, oraz celem zawiadomienia zainteresowanego nauczycielstwa.

Podania kandydatów prześlą Inspektoraty Szkolne Kuratorium O. S. Lw. w terminie nieprzekraczalnym do dnia 12 kwietnia 1938 r. Komunikat w sprawie konkursu będzie ogłoszony w Dz. Urz. Kuratorium O. S. Lw. nr 2, który ukaże się z początkiem marca b. r.

Za Naczelnika Wydziału
M. Piątkowski
Wizytator Szkół

Nieodebrane akcje Banku Polskiego.

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO BRZESKIEGO
W BRZEŚCIU n/BUG.

Dnia 9 lutego 1938 r.
Nr OR-1291/38

Kuratorium O. S. B. jest w posiadaniu nieodebranych akcji Banku Polskiego i gotówki pochodzącej z wymiany kuponów i nadpłat przez następujące osoby (b. nauczycieli Okręgu Szkolnego Brzeskiego):

Elżbietę Łukaszewiczównę, Barbarę Stoćko, Annę Kobiankową, Helenę Stadniewicz, Eudokię Pawliszyk, Mikołaja Bohdanowicza, Helenę Nowikową i Antoniego Hermana. Zainteresowani zechcą podać miejsce swego pobytu i udowodnić prawa do akcji.

Otrzymują:

Wszystkie Kuratoria
oraz Wydział Ośw. Publ. Woj. Śląskiego.

Naczelnik Wydziału
J. Błoński

Książki zatwierdzone do użytku
szkolnego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dn. 27 stycznia 1938 r. Nr II Pr-14957/37. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki:

Jerzy Rudnicki, Niemecko-ukraiński słownik do podręcznika języka niemieckiego dla III kl. gimn. W. Dewitzowej i G. Żółtowskiej, Nakład Państw. Wyd. Książek Szkolnych, Lwów 1936, — jako książkę pomocniczą dla uczniów gimnazjów z ruskim językiem nauczania.

B. Buczacki. Jak my peremożyły, nakład Państw. Wyd. Książek Szkolnych, Lwów, 1937 — jako książkę do bibliotek uczniowskich szkół powszechnych.

T. Szewczenko, Małyj Kobzar, w układzie Wł. Kalinowicza, nakład Państw. Wyd. Książek Szk. Lwów, 1937 — jako książkę do bibliotek uczniowskich szkół powszechnych z ruskim językiem nauczania, dla dzieci w wieku od 11 do 13 lat.

Skradzione pieczęcie.

W sierpniu 1937 r. zginęły w 1 kl. szk. powsz. w Gliniance, pow. Nisko trzy pieczęcie urzędowe. Pierwsza okrągła z napisem: „Kierownictwo Publicznej Szkoły Powszechnej w Gliniance“. Druga okrągła z napisem: „Państwowa Szkoła Powszechna w Gliniance“. Trzecia podłużna z napisem: „Kierownictwo Publicznej Szkoły Powszechnej 1. kl. w Gliniance L. p.“.

Zaświadczenia służby w P. O. W.

W związku z zarządzeniami Prezydium Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1937 Nr 133—7/29 oraz Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 września 1937 Nr BP. 20816/37 Kuratorium Okręgu Szk. Lw. podaje do wiadomości, że podania b. członków P. O. W. o zaświadczenia służby w P. O. W. przesyłać należy pocztą wprost pod adresem: „**Komisja Kwalifikacyjna** przy Wojskowym Biurze Historycznym, Warszawa, ul. Aleja Szucha 14“.

ROZKŁAD PAŃSTWOWYCH KURSÓW WAKACYJNYCH DLA NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ Powszechnych W R. 1938

A. Kursy dla kierowników szkół powszechnych I i II stopnia.

L.p	Inspektorat szkolny	Siedziba kursu	Termin	Temat	Szczegóły organizacyjne	Uwaga
1	Czortków	Zaleszczyki	27. VI. — 9. VII.	Zagadnienia organizacyjne, wychowawcze i dydaktyczne szkoły	Uczestnicy znajdą pomieszczenie w internacie. Wyżywienie wspólne na miejscu. Należy przywieźć ze sobą poduszkę, koc i bieliznę pościelową	Kurs dla kierowników szkół powsz. I i II st.
2	Sanok	Lesko	16. — 27. VIII.	detto	detto	detto
3	Przemyśl	Przemyśl	27. VI. — 9. VII.	detto	detto	kurs dla kierowników szkół powsz. I st.

B. Kursy rzeczowe pomnażające zasób wiedzy i sprawności.

1	Sambor	Drohobycz	27. VI. — 9. VII.	Geografia — historia (Realizacja programu kl. VII)	detto	
2	Jarosław	Jarosław	27. VI. — 9. VII.	Zajęcia praktyczne ze szczególnym uwzględnieniem sporządzenia pomocy naukowych	detto	Dla nauczycielstwa zaawansowanego w realizacji zajęć praktycznych
3	Lwów — miasto	Lwów	27. VI. — 9. VII.	Wybrane zagadnienia z psychologii i pedagogii	detto	Kurs nastawiający do właściwej konstrukcji i realizacji planu wychowawczego szkoły
4	Lwów — miasto	Lwów	4. — 9. VII.	Higiena szkolna	detto	Kurs wprowadzający nauczycieli (-lki) w zagadnienia higieny szkolnej
5	Lwów — miasto	Lwów	27. VI. — 9. VII.	Kurs dla przyszłych kierowników teatrów kukielkowych dla młodzieży szkolnej	detto	
6	Nadwórna	Nadwórna	27. VI. — 9. VII.	Gospodarstwo domowe łącznie z gotowaniem	detto	
7	Czortków	Zaleszczyki	4. — 9. VII.	Organizacja i zajęcia w ogrodzie szkolnym	detto	
8	Stanisławów	Stanisławów	4. — 9. VII.	detto	detto	

9	Stryj	Stryj	27. VI. – 9. VII.	Wybrane zagadnienia z historii literatury i gramatyki jęz. polskiego	detto	
10	Nisko	Rudnik n. S.	27. VI. – 9. VII.	Zajęcia praktyczne ze szczególnym uwzględnieniem robót z blachy, drutu i wikliny, tudzież szrotkarstwa	detto	
11	Trembowla	Trembowla	27. VI. – 9. VII.	Rysunki. Technika pracy i metoda		
12	Kołomyja	Kuty	Czterotygodn.	Wychowanie fizyczne		Termin będzie podany w czasie późniejszym

Ponadto projektuje Inspektorat Szkolny w Gródku Jagiellońskim kurs wakacyjny analogiczny do lat poprzednich. Kurs odbędzie się w czasie od 1-go lipca do 31-go lipca 1938 r. w Gdyni. Temat: Zagadnienia morskie.

C. Kursy dla działaczy i pracowników oświatowych.

1	Nadwórna	Worochta	27. VI. – 21. VII.	Praca społeczno-oświatowa; rodzaje, formy pracy, metodyka	Uczestnicy (-czki) znajdą pomieszczenie w oznaczonych pensjonatach. Wyżywienie wspólne. Należy przywieźć poduszkę, koc, bieliznę pościelową. Możliwość kąpieli w Prucie. wycieczki górskie	Celem uzyskania ewentualnej pomocy finansowej na koszty utrzymania można zwracać się przez właśc. Insp. Szk. do Pow. Komisji Ośw. Pozaszkolnej o udzielenie odpowiedniego zasiłku
2	Kamionka Strumiłowa	Ohlądów	4. – 30. VII.	Kurs dla nauczycieli (mężczyzn) dyrygentów chórów pozaszkolnych	Uczestnicy znajdą pomieszczenie w internacie Uniw. Wiejsk. T-wa Szk. Lud. Należy przywieźć ze sobą poduszkę, koc, bieliznę pościelową	Jest rzeczą konieczną, by uczestnicy przywieźli ze sobą instrument muzyczny, którym posługują się przy prowadzeniu chórów, jak n. p. skrzypce, wiolonczela i t. p.
3	Rawa Ruska	Horyniec Zdrój	27. VI. – 22. VII.	Kurs teatralny dla reżyserów (reżyserek) teatrów ludowych	Uczestnicy (iczki) znajdą pomieszczenie w gmachu szkoły powsz. Wyżywienie w zakładzie zdrojowym	Pożądaný udział osób zaawansowanych w pracy teatralnej

ROZKŁAD PŁATNYCH URLOPÓW, PRZYDZIELONYCH POSZCZEGÓLNYM OKRĘGOM SZKOLNYM
NA WYŻSZE KURSY NAUCZYCIELSKIE W R. SZK. 1938/39.

G r u p y:

Okrag Szkolny	Liczba urlopów ogółem		Humanistyczna		Geograficzno przyrodnicza		Matematyczno przyrodnicza		Rysunek i zajęcia praktyczne	Śpiewu i wychowania fizycznego	
	płatnych	płatnych za zwrotem kosztów zastępstwa z rozłożeniem na raty	(i. polski, historia)		Lwów	Warszawa	Poznań	Warszawa	Warszawa dla nauczycieli	Poznań	
			Kraków	Warszawa						dla nauczycieli	dla nauczycielek
		150+3	26	29	29	29	27	27	25	26	12
	60+17		7 (19)	9 (20)	8 (21)	12 (17)	10 (17)	9 (18)	9 (16)	9 (17)	4 (8)
Brzeski	4	9	(2)	1	1 (2)			1 (2)	(1)	1 (1)	(1)
Krakowski	11	24	3 (6)		2 (6)		2 (5)		1 (4)	1 (2)	2 (1)
Lubelski	5	12		1 (2)	1 (2)			1 (3)	1 (1)	1 (2)	(2)
Lwowski	11	27	3 (9)		3 (9)		3 (5)		1 (2)	1 (2)	
Pomorski	4	10		1 (3)		1 (2)	1 (2)		(1)	1 (1)	(1)
Poznański	4	10		1 (2)		1 (2)	1 (4)		1 (1)	(1)	
Warszawski	12	32		3 (7)		3 (8)		3 (8)	1 (3)	1 (3)	1 (3)
Wileński	5	17		1 (5)		1 (4)		1 (3)	1 (2)	1 (3)	
Wołyński	4	9	1 (2)	1 (1)	1 (2)			(2)	(1)	1 (1)	
Woj. Śląskie	17*)	3**)				6 (1)	3 (1)	3	3	1 (1)	1

U w a g a : *) Koszty tych urlopów pokrywa Województwo Śląskie.
**) (bez rozłożenia na raty).

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

28.

Sprawozdanie

z konferencji w sprawie rozbudowy szkolnictwa na terenie
Centralnego Okręgu Przemysłowego

Konferencja odbyła się dnia 20 stycznia 1938 r. w Rzeszowie w sali Magistratu. Obecni P. P.: Dr. Tadeusz Kupczyński, Kurator O. S. L., Jan Chodorowski, Naczelnik Wydz. Szk. Handlowego w Min. W. R. i O. P., Dr. Ludwik Ręgorowicz, Wizytator Minister., Wł. Kabaciński, delegat Kuratorium O. S. w Krakowie, St. Wekliński, delegat Kuratorium O. S. w Lublinie, Inż. W. Sarad, Nacz. Wycz. szkół zawod. K. O. S. we Lwowie, Wizytatorzy K. O. S. L.: M. Jaworska, Inż. St. Frisch, Dr. St. Papée, J. Piasecki, — Mjr. Wł. Wisłocki, delegat Sztabu D. O. K. X, Inż. St. Kwolek, delegat Wydz. Przemysłowego Urzędu Wojew. lwowskiego, S. Bernatowicz, starosta pow. Rzeszów, H. Kisielewski, starosta pow. Nisko, Mgr. T. Len, starosta pow. Tarnobrzeg, M. Scherff, starosta pow. Kolbuszowa, Dyr. R. Belej delegat Dyrekcji Okr. Kolei Kraków, J. Niemierski, prezydent m. Rzeszowa, Wł. Danilecki, przedstawiciel Pol. Tow. Politechnicznego we Lwowie, Inż. St. Tatarczuch, delegat Instytutu Przemysłowego we Lwowie, St. Telega, korespondent P. A. T., inspektorowie szkolni, instruktorzy oświaty pozaszkolnej, delegaci Izb Przemysłowych, Rzemieślniczych, Rolniczych, stowarzyszeń kupców i dyrektorzy szkół ogólnokształ. i zawodowych zainteresowanego terenu.

Konferencję zagał P. Kurator Dr. Kupczyński, wyjaśniając cel zebrania tj. wczesne przygotowanie planu rozbudowy szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego na terenie C. O. P-go. Istniejące na tym obszarze szkolnictwo już dziś nie czyni zadość rosnącymi potrzebom — jest ilościowo i jakościowo niedostateczne. Na początku bieżącego roku szkolnego władze szkolne spotkały się z głosami, domagającymi się powiększenia czynnych w terenie zakładów szkolnych. Żądania te zaspokoiono ale narastają już nowe, których w dzisiejszym stanie organizacji szkolnej nie będzie można spełnić. Chodzi zarówno o szkolnictwo powszechne, jak średnie ogólnokształcące i zawodowe. Obecnie przeważa napływ fachowców z innych ziem Polski, niebawem będzie jednak powołany do pracy element miejscowy, który cierpi skutkiem przeludnienia i oczekuje zatrudnienia w tworzącym się przemyśle.

Aby to mogło nastąpić, element ten musi być dostosowany do wymagań przemysłu. Trzeba ludność tutejszą przygotować do pracy w zakładach przemysłowych w tempie możliwie najszybszym. Szereg postulatów, jakie przygotowano na konferencję, idzie w tym właśnie kierunku. Aby uzyskać zamierzone wyniki, projekty muszą być opracowane ostrożnie, realnie i ekonomicznie. Wszystkie poczynania muszą być ściśle dostosowane do potrzeb i środków. Dlatego to władze szkolne odwołują się do odpowiednich czynników, zapraszają na konferencję przedstawicieli czynników państwowych, samorządowych, społecznych i gospodarczych, które razem i z osobna są powołane do zaradzenia potrzebie.

Przy rozwiązywaniu spraw rozbudowy szkolnictwa wszystkie te czynniki są zainteresowane w jednakowym stopniu. Szkice programu, oparte na przygodnie zebranych danych, będą poddane krytyce i sprawdzeniu uczestników konferencji.

O potrzebach szkolnictwa powszechnego na terenach C. O. P. Polski „C“ w obrębie Kuratorium O. S. L. mówiła wizytatorka p. Maria Jaworska. Zagadnienie to obejmuje sprawy:

a) budownictwa szkół, b) zwiększenia liczby etatów nauczycielskich, c) odpowiedniej realizacji programów nauczania zgodnie z potrzebami środowiska, d) rozbudowy Oświaty Pozaszkolnej, e) wychowania przedszkolnego.

Zależnie od powodów, wywołujących napływ ludności, można podzielić miejscowości tego terenu na:

1. objęte rozwojem powstających fabryk i ewentualnym osiedlaniem się robotników, 2. leżące na trasie budujących się linii kolejowych lub też wzmożonego ruchu kolejowego, 3. leżące na obszarach nowo odkrytych kopalni.

Do miejscowości pierwszej kategorii należy w powiecie rzeszowskim przede wszystkim sam Rzeszów, który w nowo powstałych fabrykach ma zatrudnić 3500 robotników, co może spowodować przyływ około 5000 dzieci już w ciągu najbliższego roku i to głównie w szkołach powszechnych.

Ponieważ sam Rzeszów nie zdoła pomieścić takiej liczby napływowej ludności, trzeba wziąć w rachubę napływ ludności do następujących miejscowości podmiejskich, leżących wzdłuż linii kolejowej bądź autobusowej: Pobitno, Motocin, Przybyszówka, Staromieście, Trzebownisko, Świlcza, Trzciana, Drabinianka, Nozyczycza, Boguchwała, Czudec, Strzyżów, Tyczyn.

Z tych 13 miejscowości tylko 7 ma takie warunki lokalowe, iż po zaprowadzeniu światła elektrycznego czy też gazowego można by zorganizować dwurazową naukę. W ten sposób dało by się z tych 5000 spodziewanych dzieci pomieścić około 1600.

W powiecie niżańskim do miejscowości pierwszej kategorii należą: Pławo (Stalowa Wola), Malce, Nisko, Przędzel.

W powiecie tarnobrzesckim: Rozalin, Dęba, Mokrzychów, Gorzyce, Rozwadów, Tarnobrzeg, Chmielów.

W obu tych powiatach w szkołach: w Nisku, Rudniku, Przędzeli, Pławie, Rozwadowie, Tarnobrzegu, Mokrzychowie, Chmielowie i Dębie można zarządzić — o ile będzie zapewnione oświetlenie — dwurazową naukę.

Czynniki miarodajne obliczają ilość napływowej ludności w obu tych powiatach na 7000 osób, a przyrost dzieci w szkołach już w najbliższym roku o 6000. Wymienione szkoły, przy zarządzeniu dwurazowej nauki, mogą pomieścić około 2000 dzieci. Razem tedy dla tych trzech powiatów z zapowiadanych około 11.000 dzieci może znaleźć pomieszczenie przy zarządzeniu dwurazowej nauki 3600 dzieci.

W powiecie łańcuckim do pierwszej kategorii należą miejscowości: Sarzyna, Ruda i Łańcut z nieokreśloną w tej chwili ilością robotników, dzieci i z możliwością ich częściowego pomieszczenia jedynie w Łańcucie. Do miejscowości drugiej kategorii należą w powiecie rzeszowskim i kolbuszowskim: Miłocin, Podwizdów, Rogoźnica, Głogów, Widetka, Kolbuszowa Górna, Kolbuszowa, Kolbuszowa Dolna, Cmolas, Hadykówka, Komorów, Majdan, Zwiężycza, Boguchwała, Babica, Czudec, Zaborów, Glinnik Charzewski, Strzyżów, Dobrzechów. Niektóre z tych miejscowości należą również do pierwszej kategorii.

W powiecie niżańskim do drugiej kategorii należą: Przyszów Kameralny, Zarzecze, Zdziary, Katy, Domosława, Nisko i Rozwadów.

Jeśli idzie o miejscowości drugiej kategorii, to obowiązkiem władz oświatowych jest w tej chwili jedynie baczne obserwowanie wzrostu ludności i ilości dzieci w szkołach. Do miejscowości trzeciej kategorii należą w powiecie rzeszowskim: Żyznów (ruda żelazna), Niechóbrz (wapień), Koniczkowa (nafta); w powiecie niżańskim: Rudnik (ruda żelazna), Huta Deręgowska (ruda żelazna), Studzianka (ruda żelazna); w powiecie tarnobrzesckim: Ruda (ruda żelazna), Jastkowice (ruda żelazna); w powiecie łańcuckim: Albigowa (nafta), Ostrów (ruda żelazna), Munina (ruda żelazna). W tych miejscowościach również należy obserwować wzrost ludności i dzieci szkolnych.

Potrzeba etatów dla wymienionych 3600 dzieci wyraża się liczbą 28 dla powiatu rzeszowskiego, 34 dla powiatu niżańskiego i tarnobrzesckiego, i 5 dla powiatu łańcuckiego, razem 67 etatów dla całego okręgu przemysłowego Kuratorium O. S. L.

Na terenie okręgu przemysłowego następujące szkoły wymagają budowy nowego bądź też rozbudowy obecnego budynku: w powiecie rzeszowskim: budowa: Rzeszów (budynek bliźniaczy), Staromieście, Drabinianka, Pobitno, Czudec, Tyczyn i Strzyżów; — rozbudowa: Boguchwała, Trzebownisko (wykończenie), Trzciana (wykończenie), Świlcza i Zwiężycza (wykończenie).

W powiecie niżańskim: budowa Pławo, Przędzel, Rudnik nad Sanem, Malce; — rozbudowa: Nisko.

W powiecie tarnobrzesckim: budowa: Gorzyce, Tarnobrzeg, Chmielów, Rozalin, Dęba; — rozbudowa: Rozwadów, Mokrzyszów.

W powiecie łańcuckim: budowa: Sarzyna, Ruda. Razem: budowa 18 szkół III st., rozbudowa 8 szkół III st.

Ponieważ samorządy nie mogłyby podołać tak wielkim wydatkom, z budową i rozbudową tych szkół związanych, przeto konieczne jest postawienie zasady, iż do kosztów budowy i przebudowy budynków szkolnych przyczynią się właściciele fabryk, czyli że potrzeby te mogą być zaspokojone jedynie wspólnym wysiłkiem Państwa i zakładów przemysłowych.

W dziedzinie programu nauczania należy położyć nacisk na odpowiednią realizację programu zajęć praktycznych a w związku z tym należy nastawić istniejące pracownie na roboty z metalu, zaopatrzyć je należycie w potrzebne urządzenia i organizować nowe pracownie tego typu. W czasie najbliższym należy szkoły nie posiadające pracowni, zaopatrzyć w komplety narzędzi do zajęć praktycznych. We wszystkich szkołach żeńskich należy organizować naukę gospodarstwa domowego celem podniesienia kultury życia codziennego w środowisku robotniczym.

Oświata pozaszkolna zależnie od tego, czy praca obejmie stały element robotniczy czy przelotny, musi stosować stałe i dorywcze formy oddziaływania. Wśród stałych główne miejsca zajmują: szkoły dla dorosłych, uniwersytet powszechny, wśród dorywczych: świetlica, a na jej terenie: biblioteki, czytelnie, kluby robotnicze, chór i teatr, kinoteatr. Przy budowie fabryk należy pamiętać o zabezpieczeniu lokali na świetlicę, czytelnię, bibliotekę, kino. Świetlicę należy zaopatrzyć w aparaty radiowe. Zanim te lokale zostaną dostarczone, należy szkołom powszechnym na tym terenie zapewnić oświetlenie elektryczne czy też gazowe.

Przy budowie fabryk należy również pamiętać o lokalach dla przedszkoli, które winny powstawać przy każdej fabryce.

O potrzebach szkolnictwa średniego ogólnokształcącego na terenach C. O. P. w obrębie Kuratorium O. S. L. mówił wizytator p. Dr. Stefan Papée. Przyrost młodzieży w szkołach średnich ogólnokształcących w latach 1935/6—1937/8 ilustrują następujące tablice:

PAŃSTWOWE GIMNAZJA

L. p.	MIEJSCOWOŚĆ		1935/6	1936/7	1937/8	%	1938/9	%
1	Brzozów	k	309	355	334	8,09	356	6,58
2	Krosno	k	421	423	458	8,78	520	13,53
3	Leżajsk	k	229	217	231	0,87	350	51,51
4	Łańcut	k	421	436	408	- 3,08	410	0,49
5	Nisko	k	303	327	375	23,76	500—600	3,33—6
6	Rzeszów	I m	329	373	394	1,67	394	—
7	Rzeszów	II m	405	389	398	- 1,72	450	13,06
8	Sanok	m	502	476	480	- 4,38	480	—
9	Tarnobrzeg	k	361	364	393	8,86	514	3,07

PRYWATNE GIMNAZJA

L. p.	MIEJSCOWOŚĆ		1935/6	1936/7	1937/8	%	1938/9	%
1	Bąkowice	m	299	318	348	16,38	348	-
2	Dobromil	k	162	168	178	9,87	205	15,16
3	Kolbuszowa	k	96	89	102	6,24	134	31,37
4	Krosno	k	65	75	112	72,31	137	22,32
5	Łańcut	ż	70	109	189	170,—	239	28,45
6	Przeworsk	k	129	145	169	31,—	180—190	6,5—12,42
7	Rzeszów	ż	286	282	317	10,83	367—380	15,77—19,87
8	Rzeszów	k	98	143	178	81,63	230	29,21
9	Sanok	ż	187	204	227	21,38	227	—
10	Strzyżów	k	140	150	175	25	200	14,28

Statystyka ta nie oddaje jednak wiernie przyrostu młodzieży, bo tylko niektóre gimnazja mogły swobodnie przyjmować zgłaszających się. I tak np. Leżajsk nie przyjął 54 uczniów, Nisko 40, Krosno 32. Napływ młodzieży uzależniony też był w znacznej mierze od powstawania i rozwoju szkół zawodowych.

W rubryce 5 obu tablic mamy podane cyfry wyrażające spodziewany napływ młodzieży w 1938/9, a w rubryce 6 procent tego napływu w stosunku do roku szkolnego 1937/8. Liczby są podane przez dyrekcje szkół na podstawie informacji, zasięganých w terenie.

Część szkół podoła nowym obowiązkom. Z prywatnych zakładów mogą wchłonąć napływ: Dobromil (rozbudowuje się), Kolbuszowa, Krosno, Łańcut, Przeworsk, Rzeszów żyd. (rozbudowuje się), Strzyżów. Co więcej: zakład żeński w Łańcutie może wchłonąć nadmiar dziewcząt, zgłoszonych do miejscowego Koedukacyjnego Państwowego Gimnazjum; Strzyżów zaś zgłasza gotowość przyjęcia nadmiaru młodzieży z Rzeszowa. Pomocy wymaga zakład żeński w Rzeszowie, który nie może już nowych uczenic przyjąć i musi przystąpić do budowy nowego gmachu. Ze szkół państwowych: liceum pedagogiczne w Rzeszowie może rozwijać się przez pewien czas. Tak samo gimnazjum w Krośnie. Gimnazjum w Leżajsku wymaga rychłej budowy budynku. Nisko ma 6 sal znośnych, potrzebuje 13. Gmach jest gminny. Z wiosną zarząd miejski przystępuje do budowy lewego skrzydła projektowanego gmachu. Sprawa rozbudowy gmachu szkolnego w Nisku jest bardzo pilna, — odcinek to najbardziej napływem młodzieży zaatakowany, w niedalekiej przyszłości należało by tu z obecnego koedukacyjnego gimnazjum utworzyć dwie samodzielne szkoły średnie ogólnokształcące. W Tarnobrzegu z wiosną 1938 przystępuje Komitet do rozbudowy państwowego gmachu. Przy tej rozbudowie należało by uwzględnić dodatkowo budowę sali gimnastycznej, bardzo szkole potrzebnej.

Potrzeby okręgu przemysłowego zwiększą popyt na wydziały matematyczno-fizyczne. Tylko Rzeszów II ma 1 oddział tego liceum i Sanok 1 oddział. W Krośnie jest on łącznie z oddziałem wydziału przyrodniczego, w Nisku z oddziałem wydziału humanistycznego. Klasa I liceum mat. - fiz. wzrosnie w Rzeszowie II już w 1938/9 do 2 oddziałów. Należy się spodziewać dalszych przyrostów oddziałów w istniejących szkołach, względnie konieczności tworzenia nowych wydziałów mat. - fiz.

Bursy i internaty istniejące w Rzeszowie, Krośnie i w Leżajsku nie mieszczą, względnie wkrótce nie będą mogły już pomieścić zgłaszających się. Nisko i Tarnobrzeg domagają się burs. W tworzeniu burs i internatów, w wyposażaniu szkół w inwentarz i pomoce szkolne, spodziewana i bardzo pożądana jest pomoc Komitetów Rodzicielskich, których fundusze wydatnie powinny wspomóc przedsiębiorstwa budujące w okręgu przemysłowym.

Potrzeby szkolnictwa zawodowego na terenach C. O. P. w obrębie Kuratorium O. S. L. omówił dyrektor p. W. Blauth. Szkolnictwo zawodowe terenu dzieli się na: 1) przemysłowe (metalowe, drzewne, włókiennicze, budownictwa i odzieżowe); 2) handlowe; 3) rolnicze. W zakresie szkolnictwa przemysłowego grupa metalowa jest reprezentowana tylko przez Prywatną Szkołę Rzemiosł, założoną przez Towarzystwo Prywatnej Szkoły Przemysłowej w Rzeszowie w r. 1930. Posiada ona wydział ślusarsko-mechaniczny. Stan uczniów wynosił: w roku 1934/5 — 55 uczniów, w roku 1935/36 — 80, w roku 1936/37 — 115, a w roku obecnym — 180. Z braku miejsca w tym roku szkolnym nie przyjęto 196 kandydatów. Brak jest budynków szkolnych i warsztatowych oraz urządzeń mechanicznych. Absolwentów miała szkoła dotychczas 62, wszyscy mają zajęcia w fabrykach, warsztatach kolejowych, w lotnictwie, fabrykach broni, marynarce wojennej itp. Stosunek wielkiego przemysłu życzliwy, brak jednak pomocy finansowej z jego strony (maszyny). W myśl opinii przedstawicieli przemysłu, absolwenci szkół tego typu winni mieć wykształcenie, odpowiadające gimnazjum mechanicznym, wobec tego konieczne jest przekształcenie tej szkoły na gimnazjum mechaniczne. W związku z powstającymi różnymi gałęziami przemysłu, zachodzi potrzeba utworzenia innych działów w postaci kursów, lub rocznych specjalnych wydziałów, jak: samochodowego, lotniczego, elektrotechnicznego, — instalacji: elektrycznych, gazowych i wodociagowych. Szkoła zawodowa doksztalająca mieści się dziś przy 600 uczniach w dwu budynkach szkolnych (Szkoła Rzemiosł i Szkoła powszechna) ilość uczniów wzrośnie do 1000, konieczne jest więc postawienie budynku szkolnego na pomieszczenie szkoły zawodowej doksztalującej dziennej. Oprócz budynku szkolnego konieczny jest również nowy budynek na warsztaty szkolne i ich urządzenie nadto odrębny budynek na internat dla młodzieży z poza Rzeszowa.

Grupa drzewna jest reprezentowana przez Państwową Szkołę Stolarską w Rudniku nad Sanem. Posiada w obecnym roku szkolnym 96 uczniów (w latach poprzednich: 83, 70, 70). Ma własny internat, pomieszczenie szkoły, oraz rozmieszczenie bardzo dobre. Położona w Centralnym Okręgu Przemysłowym, przy ważnej linii komunikacyjnej, przy tym w nieznaczącej odległości od Niska i Zakładów Południowych, może mieć z tych terenów wielu uczniów do kształcenia, ma więc duże warunki rozwoju. Sfery gospodarcze i Międzyorganizacyjny Komitet Porozumiewawczy Polskiej Organizacji Społecznych w Nisku wystosował pismo do Ministerstwa W. R. i O. P. o utworzenie nowych wydziałów: kowalskiego, kołodziejskiego i ślusarskiego niższego typu. W razie rozszerzenia agend szkoły, można by wybudować pomieszczenie na warsztaty i wyposażać warsztaty nowo-tworzonych działów.

Grupa budownictwa naziemnego jest reprezentowana przez Państwową Szkołę Budownictwa w Jarosławiu. Obecnie szkoła posiada trzy wydziały: 1) budowlany w likwidacji — uczniów 195. 2) Liceum budowlane otwarte w roku szkolnym 1937/38 — uczniów 26. 3) Szkołę mistrzów budowlanych — uczniów 61. Szkoła wymaga budowy osobnego budowlanego dworca oraz sali gimnastycznej.

Szkoła proponuje w związku z rozbudową przemysłu urządzenie doraźnych kursów dla rzemiosł, związanych z zawodem budowlanym, a mianowicie: stolarstwa budowlanego, ślusarstwa budowlanego, kowalstwa, blacharstwa, ciesielstwa, szklarstwa i malarstwa.

Szkolnictwo handlowe jest reprezentowane przez szkołę stopnia gimnazjalnego w Rzeszowie, Rozwadowie i Jarosławiu. Ponadto na tym terenie istnieje szkoła przysposobienia kupieckiego I-go stopnia jednoroczna w Grodzisku Dolnym, między Przeworskiem a Rozwadowem. Gimnazja kupieckie w Rzeszowie i Jarosławiu są czteroletnie, w Rozwadowie zaś trzyletnie. Gimnazja kupieckie są zorganizowane zasadniczo dla potrzeb zawodu kupieckiego, mogą być jednak dostosowane do potrzeb regionu gospodarczego.

W Rzeszowie ilość młodzieży w roku szkolnym 1937/38 wynosi 252, budynek szkoły oraz stopień jej wyposażenia odpowiada wymaganiom. Gimnazjum kupieckie w Jarosławiu liczy 420 uczni. obojga płci. Koncesjonariusz jarosławskiego gimnazjum w 1937/38 r. zorganizował w Grodzisku Dolnym jednoroczną szkołę przysposobienia kupieckiego I-go stopnia celem zbadania, czy tego rodzaju szkoła mogłaby liczyć na powodzenie w małych miasteczkach.

Gimnazjum kupieckie w Rozwadowie jest trzyletnie. Sprawa utworzenia klasy czwartej nie została jeszcze dotąd zadecydowana. Szkoła ta ma szczególnie duże możliwości rozwojowe. Tworzący się okręg przemysłowy, istnienie poważnego węzła komunikacyjnego, brak w promieniu około

100 km analogicznej szkoły handlowej sprzyjać będą rozwojowi zakładu. Należyty rozwój tej placówki jest hamowany jednak brakiem odpowiedniego pomieszczenia.

Rzeszów i Rozwadow staną się ośrodkiem fabrycznym, o zwiększonych perspektywach handlowych, było by więc pożądanym, żeby klasa IV-ta tychże gimnazjów przepracowała te elementy wiedzy handlowej oraz biurowej, które pozwolą na zatrudnienie absolwentów w administracji większych przedsiębiorstwach handlowych i fabrycznych. Gimnazjum kupieckie w Jarosławiu zasięgiem swoim obejmuje wybitnie eksponowany teren rolniczy. Jarosław jest ośrodkiem handlu produktami rolnymi, mógłby więc i winien uwzględnić specjalność rolniczą handlową, tak jak to ma miejsce na obecnym IV-tym roku specjalnym szkoły handlowej będącej w likwidacji.

W Rzeszowie zamierza się w przyszłym roku szkolnym zorganizować państwowe dwuletnie liceum handlowe, którego trzeci rok nauki mógłby być w późniejszym okresie również tak zorganizowany, żeby odpowiadał potrzebom i możliwościom ośrodka fabrycznego.

Być może, że zajdzie również potrzeba utworzenia przy liceum handlowym jednorocznej szkoły przysposobienia administracyjno-handlowego dla absolwentów gimnazjum 4-ro letniego ogólnokształcącego.

Rozważa się sprawę tworzenia w małych miasteczkach, a może i w większych skupieniach, większych szkół przysposobienia kupieckiego I-go stopnia dla podniesienia ogólnego poziomu przygotowania handlowego kandydatów do zawodu kupieckiego, jednostkowego i spółdzielczego.

W razie realizacji tych planów potrzebna będzie dobudowa w Rzeszowie skrzydła budynku gimnazjum kupieckiego T. S. L. na pomieszczenie Liceum Handlowego, rozbudowa akcji dokształcania handlowego kupców i pracowników handlowych przy współudziale np. Izby Przemysłowej, Zrzeszeń kupieckich itd.

Grupę włókienniczą reprezentuje Państwowa Szkoła w Krośnie. Zadaniem jej jest zapoznanie uczniów z całokształtem przeróbki lnu i konopi, od ziarna począwszy, przez wyprawę, przedzalnictwo, tkactwo, apreturę, aż do gotowej tkaniny.

Stan uczniów w obecnym roku szkolnym 81, w dwu latach poprzednich 75 i 72. Szkołę należy przemianować na gimnazjum tkackie. Do uzupełnienia wykształcenia praktycznego potrzebny jest sześciomiesięczny kurs uprawy lnu i konopi, który przy współudziale Zakładów Przędzalniczych „Krosno“ da się przeprowadzić, gdyż Zakłady te oddają na ten cel swoje tereny. Szkoła w Krośnie mieści się w dwu budynkach wynajętych. Należało by wykupić budynek od miasta i nadbudować drugie piętro.

Grupę odzieżową reprezentuje Prywatne Gimnazjum Krawieckie Żeńskie i Roczna Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym Towarzystwa Szkoły Ludowej w Rzeszowie.

Szkoła liczy obecnie: w Szkole Przysposobienia 21, w Gimnazjum Krawieckim 149 uczenic. Szkoła proponuje kreowanie niższej szkoły krawiecko-bielizniarskiej, jako tańszej i dostępniejszej dla uboższej młodzieży, oraz zorganizowanie przy szkole kursu modniarstwa i galanterii. Nowy i niewykończony jeszcze gmach oraz zaopatrzenie go w niezbędne pomoce naukowe wymaga znacznego wysiłku. Roczne Szkoły Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym powinny powstać w większych ośrodkach miejskich jak np. Łańcut, Nisko i Tarnobrzeg.

Szkolnictwo rolnicze reprezentują Państwowe Szkoły Rolnicze w Miłocinie, Suchodole, Powiatowa w Mokrzeszowie, oraz Publiczne Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Albigowej i Korczyni. Państwowa Szkoła Rolnicza w Miłocinie koło Rzeszowa z nauką, trwającą trzy lata, wykazuje w ostatnim czteroleciu następujący stan uczniów: 32, 33, 37 i 38. Państwowa Szkoła Rolnicza w Suchodole miała w ostatnich czterech latach uczniów: 37, 40, 40, 51. Nauka trwa półtora roku, absolwenci w 80% wracają na własne gospodarstwa, inni pracują w gospodarstwach folwarcznych. Szkoła w Mokrzeszowie, samorządowa jednoroczna, z zasięgiem na powiat Tarnobrzeg, Nisko i Kolbuszowę, miała w ostatnim trzyleciu uczniów: 40, 42, 45. Publiczna Szkoła Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Albigowej liczy około 30 uczennic. Absolwentki wracają na własne gospodarstwa, pracują na wsi i mają dominujący wpływ na poziom gospodarczy, kulturę domu i wychowanie młodego pokolenia. Należało by założyć szkoły tego typu w powiecie rzeszowskim i kolbuszowskim. Miłocin należy rozbudować w ten sposób, by można odbywać kursa zimowe pięciomiesięczne dla drobnych rolników starszych, z dwoma nauczycielami, którzy latem pracowaliby w terenie. Nadto należy nastawić się na dział handlowy, spółdzielczy i hodowlany,

wprowadzając warzywnictwo, sadownictwo, królikarnię ze skórnictwem i pszczelarstwo. Mokrzy-szów powinien wprowadzić działy: hodowlany i sadowniczy, a nadto kursy: rybaki, zielarski i jagodowy. Urządzenie 3 stawów, suszarnie jagód i ziół i tłocznia soków są konieczne. Suchodół winien wprowadzić przetwórstwo owocowo-jarzynowe. Szkoła w Suchodole stawia projekt wykupna od miasta Krosna gruntów dzierżawionych dla szkoły, w ilości 49 morgów. Szkoły żeńskie w Albigowej i Korczynie należy powiększyć tak, by pomieściły po 50 uczennic. Szkoły te muszą uwzględnić dział przetwórczo wiejski i prowadzić doraźne kursy gotowania, przetwórstwa i robót ręcznych dla gospodyń wiejskich.

Potrzeba koniecznie szkoły rolniczej męskiej typu Mokrzyszowa, jednorocznej dla powiatów Przeworsk i Łańcut, które czasowo można by zastąpić wędrownym kursem rolniczym o dwu nauczycielach (rolnik i ogrodnik). Nadto potrzebne są kursy wędrowne dla gospodyń wiejskich na powiat Nisko i Rzeszów. Zupełnie odrębny charakter posiada Państwowa Szkoła Mleczarska w Rzeszowie. Zgłoszeń w roku obecnym było 300, a przyjąć nie można więcej jak 45 z braku miejsca w internacie.

Przy wzroście przerabianej ilości mleka i przy wzroście ilości uczniów, szkoła projektuje postawienie warsztatu szkolnego na odpowiednim poziomie, rozszerzenie internatu oraz urządzenie sztucznej chłodni, składu, powiększenie serowni, powiększenie ilości wanien, powiększenie masłowni, urządzenie do wyrobu i suszenia kazeiny, powiększenie peronu, lokal do butelkowania mleka, urządzenia maszynowe. Nadto Szkoła proponuje przeróbkę serwatki ze względu na zawarty w niej cukier mleczny i białko. Otrzymywany kwas mlekowy z serwatki ma szerokie zastosowanie w garbarstwie, farbiarstwie, oraz w przemyśle farmaceutycznym i spożywczym. Przeróbka ta po pokryciu wszelkich kosztów wkładu byłaby rentowną i dawałaby znaczne zyski.

Odrębną zupełnie grupę stanowi szkolnictwo zawodowe doksztalające, które na omawianym terenie ma dość gęstą sieć i posiada publiczne szkoły doksztalające w miejscowościach: Błażowa, Jarosław, Krosno, Kolbuszowa, Korczyna, Leżajsk, Łańcut, Nisko, Przeworsk, Rozwadows, Rzeszów, Rudnik n/S., Sokołów, Strzyżów i Tarnobrzeg. Ze względu na wzrost ilości pracowników młodocianych w fabrykach tworzącego się przemysłu, należy zastanowić się nad zorganizowaniem i stworzeniem szkół doksztalających zawodowych fabrycznych, które utworzone zmniejszyłyby napływ młodzieży do szkół publicznych tego typu, posiadających w niektórych wypadkach bardzo znaczną frekwencję.

Wymagane tempo rozbudowy szkolnictwa nie idzie w parze z sumami, jakimi Państwo na ten cel może dysponować. Ażeby sprostać zadaniu, należy tempo rozwoju szkolnictwa odpowiednio zorganizować przez rozłożenie ciężarów na Państwo, samorząd oraz na te czynniki, które w pierwszym rzędzie oprzeć się muszą na przygotowanym do pracy rzemieślniku tj. na powstający przemysł w Okręgu.

Pomoc przemysłu powinna obejmować w pierwszym rzędzie wyposażenie gimnazjów i szkół mechanicznych w obrabiarki, nadto przemysł winien inwestować pewne kapitały w budowie potrzebnych mu szkół na terenie Okręgu.

*
*
*

Po referacie p. dyr. Blautha wywiązała się dyskusja nad całością poruszonych zagadnień. P. Inż. Eugeniusz Tor, dyrektor Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego w Krakowie i Delegat Izby Rzemieślniczej w Krakowie, stwierdza cały szereg braków w szkolnictwie zawodowym C. O. P. Przedstawia zły stan szkolnictwa w zakresie drzewnym. — C. O. P. ma tylko taką jedną szkołę w Rudniku n/S, w całej Polsce daje się odczuwać brak sił kwalifikowanych w tym zawodzie. Powodem tego jest brak instytucji szkolących, brak sił nauczycielskich i kierowniczych. Brak jest również szkół niższego typu, szkolących w przemyśle drzewnym. Z drugiej strony nie ma też zainteresowania i poparcia ze strony społeczeństwa. Szkoły przemysłu drzewnego są traktowane o wiele gorzej, niż szkoły przemysłu metalowego. Przykładem tego jest szkoła w Kalwarii, która była już bliska likwidacji i dopiero w ostatnich czasach zaczęła się nieco dźwigać. Prelegent stawia wniosek, aby w jednym z powstających ośrodków kreować gimna-

zjum dla przemysłu drzewnego i przy tym gimnazjum 2-letnią szkołę mistrzów stolarskich. Szkolnictwo meblarskie jest wprawdzie reprezentowane, ale stan jego jest o wiele gorszy, niż w dziale przemysłu metalowego. Dział stolarstwa budowlanego należy również podnieść, gdyż roboty na budowach są bardzo liche. Potrzebne jest również wyszkolenie przez szkoły i kursy w modelarstwie i tartaczniactwie. Kwalifikowani bowiem robotnicy w modelarstwie u nas to Czesi, a tartaczniactwo u nas jest dziedziną kompletnie niewyrobioną. Drugim postulatem prelegenta to organizowanie szkół przy szkolnictwie zawodowym. Nie chodzi tu o kursy wieczorne, ale o szkolenie mistrzów czeladników i pomocników. Na terenie Małopolski są dwie takie instytucje, a mianowicie Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowe we Lwowie i Krakowie. Placówki te są najbardziej predystynowane do kształcenia pracowników fabrycznych i do dostarczania materiału kwalifikowanego dla przemysłu. Doksztalcanie przy szkołach czy fabrykach nie jest wystarczające. Wszechstronnie mogą to zrobić tylko Instytuty Rzemieślnicze. Wnioskiem więc Prelegenta było by tworzenie i prowadzenie tej akcji w szerszym zakresie przy Instytutach już istniejących i stworzenie takiej instytucji w Rzeszowie.

P. Inż. Jan Nawrocki, przedstawiciel Izby Rzemieślniczej w Krakowie, stwierdza, że im bardziej uprzemysławia się kraj, tym bardziej traci szkolnictwo ogólne, a zyskują szkoły zawodowe i doksztalcające, gdyż dużo ludzi ma mcżność przejścia przez sam zawód. Szkoły doksztalcające zawodowe kształcą nie tylko ogólnie, ale przede wszystkim praktycznie i zawodowo. Celem szkolnictwa w C. O. P. jest przygotowanie ludzi kwalifikowanych dla potrzeb wewnętrznych. Ponieważ powstanie jednej gałęzi przemysłu pociąga za sobą i inne gałęzie, należało by zorganizować na tym terenie szkołę drogową i żeńską szkołę gospodarczą. Sandomierz powinien otrzymać szkolnictwo handlowe. Należało by ustalić pewne następstwo potrzeb. Niektóre postulaty mają jeszcze czas na realizację, a są również sprawy do których realizacji należy przystąpić natychmiast. Przy zakładaniu szkół zawodowych trzeba koniecznie zwrócić na to uwagę, by były one duże i dobrze wyposażone, by młodzież zgłaszająca się do tych szkół mogła być w całości przyjęta i by, gdzie szkół takich będzie kilka, nauczyciele mieli pewność zatrudnienia w tych szkołach. Szkoły C. O. P-go muszą być postawione na odpowiednim poziomie. Należy przewidzieć również możliwość zakładania szkół przez zakłady przemysłowe i starać się o podniesienie kwalifikacji instalatorów przez założenie gimnazjum instalatorskiego, a jeśli to ze względu na bardzo wysokie koszty nie jest możliwe, to przynajmniej kursów dla mistrzów instalatorskich.

P. Edward Brydak — delegat T. S., L. w Rzeszowie podkreśla duże znaczenie rolnictwa i szkół rolniczych na terenie C. O. P. Przede wszystkim należało by rozszerzyć sieć szkół rolniczych niżej zorganizowanych. Brak szkoły ogrodniczej, spółdzielczej, brak burs i internatów.

P. Ferdynand Hornung — Prezes Izby Rzemieślniczej we Lwowie wykazuje konieczność zakładania świetlic i burs dla młodzieży polskiej. Przedstawia postulaty szeregu miast w sprawie szkolnictwa zawodowego. Rzeszów wymaga zbudowania jednego gimnazjum metalowego i rozszerzenia szkoły doksztalcającej zawodowej; Krosno — potrzebuje metalowców, tokarzy, ślusarzy, elektromonterów. Zarząd miejski może dać grunt pod gimnazjum mechaniczne; Sanok ze względu na wzrastającą frekwencję młodzieży wymaga rozszerzenia szkolnictwa doksztalcającego, wyposażenia go w pomoce naukowe i podręczniki. Potrzebne również kursy zawodowo-oświatowe przy szkołach doksztalcających. Jarosław — potrzebuje ośrodka doksztalcania zawodowego mistrzów rzemieślniczych i fabrycznych, uregulowania ilości uczniów w warsztatach rzemieślniczych. Rozwadow — zbudowania szkoły handlowej. Można by uzyskać grunt pod budowę szkoły doksztalcająco-zawodowej.

P. Inż. Stanisław Kwolek — delegat Urzędu Wojewódzkiego Lwowskiego jest zdania, że szkolnictwo zawodowe może dać ludzi dopiero po pewnym okresie czasu, a przemysł już dzisiaj odczuwa brak ludzi kwalifikowanych, przy dużej ilości ludzi niedouczonej. Teraz dopiero widać, że w czasie największego nasilenia bezrobocia należało doszkalać tych ludzi. Ministerstwo Przemysłu i Handlu przystąpiło obecnie do szkolenia ludzi bezrobotnych, o małych kwalifikacjach na specjalnych kursach. Kursy te mają obejmować następujące gałęzie przemysłu: mechanika, narzędziarstwo, rusznikarstwo, przemysł samochodowy, drzewny, stolarstwo, meblarstwo, modelowanie. Ministerstwo P. i H. stara się o podniesienie kwalifikacji robotników już pracujących

w przemyśle, chodzi bowiem o to, aby robotnika fabrycznego już zajętego przeszkolić na terenie samych zakładów. Jest to kształcenie młodych uczniów zajętych w przemyśle, a nie chodzących do szkół dokształcających. Należało by poczynić w szkołach dokształcających takie zmiany, by uczyli tam inżynierowie zajęci bezpośrednio w fabrykach. Również daje się odczuwać brak podręczników dla rzemiosła. Sprawą szkół dokształcających zawodowych i zmianą ograniczenia ilości uczniów w rzemiosle powinny zająć się Izby Rzemieślnicze.

P. Mgr. Tadeusz Len — Starosta pow. Tarnobrzeg, podnosi sprawę rozmieszczenia szkół, tak powszechnych, jak i zawodowych, trudno bowiem jest posyłać dziecko do szkoły odległej np. o 40 km. Aby młodzież wiejska mogła korzystać ze szkoły zawodowej, trzeba jej przede wszystkim dać warunki, by mogła kończyć szkołę powsz. III stopnia. Szkoły zawodowe powinny być również w takich miejscach, aby obsługiwały dużą ilość młodzieży rodziców małorolnych wiejskich, a więc nie w mieście powiatowym. Przy szkołach ogólnokształcących czy zawodowych muszą powstać bursy dla młodzieży wiejskiej. Na to wszystko jednak potrzeba pieniędzy. Palącą więc kwestią jest wyjednanie jednorazowego kredytu na budowę potrzebnych szkół. Ponieważ powiat tarnobrzegiński to prawie sami małorolni, a powstający przemysł wymaga speców, więc konieczną jest rzeczą założenie szkoły rzemiosł w zakresie metalowym, drzewnym i budowlanym. Potrzebna również jest jedna szkoła spółdzielcza w jednej ze wsi. Szkoła rolnicza w Mokrzeszowie nie jest odpowiednikiem powiatu tarnobrzegińskiego ze względu na małorolny charakter ludności. Konieczna jest przebudowa tej szkoły w kierunku uwzględnienia warzywnictwa, ogrodnictwa i przetwórstwa owocowego wraz z handlem rolniczym. Potrzeby szkolnictwa powszechnego wywołane przez powstający C. O. P. obejmują w terenie pow. tarnobrzegińskiego w pierwszym rzędzie budowę szkół powszechnych w Gorzycach, Tarnobrzegu, Chmielowie, Rozalinie, Dębnie i rozbudowę w Rozwadowie i Mokrzeszowie. Wobec przewidywanego zaś zapotrzebowania pracowników i robotników nie może być obojętną sprawą przygotowania fachowych robotników oraz wykwalifikowanych pracowników spółdzielczo-handlowych i kupieckich. Toteż Wydział Powiatowy projektuje założenie, a w przyszłości i budowę szkół: w Grębowie rzemieślniczej typu metalowego i drzewno-budowlanego, w Tarnobrzegu i Baranowie pszysposobienia spółdzielczo-handlowego *).

P. Stanisław Kurzewski, przedstawiciel Zakładów H. Cegielskiego w Rzeszowie, stwierdza, że zadaniem przemysłu jest produkowanie, a nie szkolenie. Przemysł musi otrzymać rzemieślnika kwalifikowanego. Stwierdza również katastrofalny brak rzemieślników, których przemysł w C. O. P. musi sprowadzać z innych miast, wydzierając sobie ich nawzajem jako speców i przepłacając ich nadmiernie. Jeżeli chodzi o szkoły rzemieślnicze, to należało by w nich położyć większy nacisk na szkolenie na obrabiarkach, bo takich robotników potrzebują fabryki, a nie ślusarzy. O ile nie będzie napływu ludzi kwalifikowanych, praca w C. O. P. nie pójdzie normalnie.

P. Stefan Bernatowicz — Starosta pow. Rzeszów. Porusza sprawę kolejności zaspakajania nawału dezyderatów. Jako sprawę najpilniejszą uważa rozbudowę szkolnictwa powszechnego. Dalsza kolejność to szkoły zawodowe. Bardzo pilną kwestią jest przemianowanie szkoły rzemiosł na gimnazjum i utworzenie liceum technicznego. Właściwie bowiem szkolenie to właśnie szkoły zawodowe, a nie dokształcające. Młodzież dorastająca czeka na licea zawodowe. Szkoły zawodowe w tutejszym okręgu należy specjalizować w kierunku przemysłu metalowego, a przemysł powinien na takie szkoły świadczyć i na pewno będzie świadczył. Absolwenci tych szkół na pewno znajdą zatrudnienie, gdyż bezrobotnymi są tylko robotnicy niekwalifikowani. Rzeszów nie będzie wchłaniał takich ludzi, potrzebuje on ludzi przygotowanych do przemysłu.

P. Inż. Stanisław Tatarczuch — delegat Instytutu Przemysłowego we Lwowie stwierdza duże zaniechanie w zakresie kształcenia zawodowego w czasie bezrobocia. Szkolnictwo zawodowe musi iść w dwu kierunkach rozwoju: szkół zawodowych i szkół dokształcających. Te ostatnie stanowią kształcenie szybkie i sprawne, z półfachowców na fachowców i prowadzone być winno w tych miastach, gdzie jest potrzebne. Nie tylko bowiem sam przemysł będzie potrzebował tych ludzi. Zagęszczenie ludności będzie wymagało, aby rzemieślnik zaspakajał wszystkie potrzeby społeczeństwa, aby podołał nowemu zadaniu, jakie nałoży na niego wyższy stan zarobkowości

*) W sprawozdaniu powyższym uwzględniono również dodatkowo nadesłany materiał.

mieszkańców. Musi się podnieść poziom zawodowy rzemieślnika budowlanego, jak również i z zakresu przemysłu spożywczego i odzieżowego. Wielki przemysł korzysta z usług rzemiosła i upatruje w nim rezerwuar sił fachowych. Z tych więc powodów konieczne jest doksztalcenie rzemieślników nie tylko w samym C. O. P., ale i wszędzie tam, skąd rzemieślnik będzie się mógł dostać do C. O. P.

Musi przewidywać się, że zapotrzebowanie dobrze kwalifikowanej pracy rzemieślniczej w C. O. P. będzie wzrastało w miarę uprzemysłowienia okręgu, oraz w miarę połączonego z tym wzrostu ludności. Przede wszystkim wzrośnie zapotrzebowanie kwalifikowanych rzemieślników budowlanych, a więc podmajstrzych, betoniarzy, żelbetników, lakierników, ślusarzy itp. Nie będzie jednak rzeczą obojętną, czy rzemieślnicy ci przystąpią do roboty z dotychczasowymi wiadomościami, czy też stosownie do potrzeb budowlanych wymagających pospiechu i solidności wykonania będą na cele powyższe odpowiednio doszkoleni. Przewidywać można również, że rzemiosło odzieżowe, a więc krawcy i szewcy będą mogli liczyć na lepszy zbył, powinni więc również do wymagań zwiększonych dostosować się, powiększywszy wiadomości w zakresie swego wytwórstwa. Należy również pamiętać o tym, że narastanie przemysłu wielkiego branży metalowej pociąga zawsze za sobą powiększenie warsztatów rzemieślniczych małych i średnich pracujących łącznie z przemysłem wielkim, a oprócz tego będących naturalnym i pożądanym rezerwuarem pracowników, jakoteż miejscem kształcenia narybku robotniczego. Samo przez się nasuwa się zatem przekonanie, że stosownie do zwiększonych wymogów, jakie postawi rzemiosłu zmieniona stopa życiowa, zwiększenie zarobków, obudzenie ruchu budowlanego, w ogóle ożywienie przemysłowe, musi się rzemieślników C. O. P. odpowiednio doszkolić, względnie przeszkolić. Co więcej, nie zapominając o tym, że nieuchronnie nastąpi imigracja do C. O. P. rzemieślników z innych dzielnic Państwa, a przede wszystkim z okolic najbliższych, należy pamiętać także o rzemieślnikach w skupieniach najbliższych C. O. P., a w tym wypadku o rzemieślnikach żyjących w miastach na zachód od Rzeszowa. Innymi słowy Instytut jest zdania, że jeżeli będzie się mówiło o potrzebie przeszkalania rzemiosła na potrzeby C. O. P., to przeszkalanie to nie może terenowo ograniczać się do tegoż rejonu, lecz powinno objąć znacznie szersze terytorium. W każdym razie Instytut przewiduje, że rozbudowa nowego ośrodka przemysłowego bardzo żywo będzie oddziaływać na ożywienie ruchu przemysłowego w najbliższych rejonach, a tym samym stworzy większe zapotrzebowanie na kursa zawodowo-doksztalające. Ze tak jest rzeczywiście, Instytut ma dowód w kursach spawania metali gazem i prądem. — Zwykle Instytut odbywał rocznie najwyżej dwa kursa liczące mniej, bo 25 frekwentantów, tymczasem w roku bieżącym, w pierwszych miesiącach roku gospodarczego Instytut przeprowadził już dwa kursa liczące po 30-tu frekwentantów, posiada już obsadę dla trzeciego kursu, który rozpoczyna w marcu, a prawdopodobnie jeszcze przeprowadzi dwa kursa tzn. zamiast dwóch pięć kursów w jednym roku. Powodem takiego ożywienia właśnie kursów spawania jest bardzo duże zapotrzebowanie na spawaczy rurociągów gazowych, w czym kursa Instytutu od lat się wyspecjalizowały. — Tak samo na wiadomość o zamiarze przeprowadzenia kursu hartowania stali i narzędzi posiada Instytut zgłoszenia i zapytania, pomimo że kursu jeszcze nie ogłosił.

Na dwóch konferencjach odbytych w Rzeszowie z przedstawicielami rzemieślników Instytut ustalił potrzebę przeprowadzenia w Rzeszowie kursów: kroju krawieckiego męskiego i damskiego, obuwiarskiego, spawania metali, hartowania narzędzi, ostatnio zaś okazuje się potrzeba przeprowadzenia kursu robót betonowych, osobno zaś kursu żelbetnictwa, ze względu na potrzeby budowlane tamtejsze. — Z kursów powyższych projektował Instytut do odbycia w Rzeszowie tylko kurs krawiectwa męskiego i kurs robót betonowych, podczas kiedy 5 innych kursów nie było objętych ani preliminarzem finansowym, ani programem pracy.

Blіszszego omówienia zdaniem Instytutu Przemysłowego wymaga sprawa doksztalcenia pracowników dla potrzeb wielkiego przemysłu. W pierwszym rzędzie kursa powinno się przeprowadzać w Rzeszowie w oparciu o tamt. Szkołę Rzemiosł, oczywiście o ile ta Szkoła otrzyma odpowiednie wyposażenie warsztatowe i finansowe. Zanim to jednak nastąpi, zanim co dalej w znacznie powiększonych warsztatach przejdą przeszkolenie przyszli pracownicy fabryczni, minie, okrągło licząc, co najmniej 8—10, a może i 12 miesięcy. Tymczasem, jak to zupełnie

wyraźnie zaznaczył na konferencji dnia 20 bm. reprezentant wielkiego przemysłu, brak kwalifikowanych robotników przybrał rozmiary katastrofalne i może w dużym stopniu sparaliżować całą akcję zagospodarowania C. O. P. — W tym stanie rzeczy nie wolno czekać, względnie musi się poza rozplanowaniem pracy na dobrze ufundowane rzeczowo imprezy, mogące być dopiero później wykonane, chwycić się programu „natychmiastowego“, dyktowanego potrzebą chwili.

Jeżeli uprzytomnimy sobie, że o ile chodzi o nasz okręg, to szkoleniu będzie poddanych około 100 bezrobotnych, którzy dopiero po roku trwania kursu nabędą kwalifikacji zawodowych. To przekonamy się, że pomoc tych kursów jest dość nikłą, zważywszy, że już teraz, jak to zaznaczył na konferencji reprezentant Zakładów Cegielskiego, do zapotrzebowania 2.000 robotników brakuje mu ich 1.000, a kiedy zostanie wykończona budowa innych zakładów jak P. Z. L., brak robotników zaznaczy się jeszcze silniej. Instytut jest też zdania, że w tej robocie, która ma pomóc wielkiemu przemysłowi, było by zupełnie nie na miejscu uważać, że po powierzeniu zadań dokształcania jednemu centrum, jednej instytucji lub jednemu zakładowi zrobiło się wszystko, co należy, przeciwnie jest przekonany, że robotę tę należy powierzyć każdemu czynnikowi, który rzeczywiście jest do przeprowadzenia takiej akcji powołany i uzdolniony. Dlatego Instytut wysunie w końcowej rezolucji program przeprowadzania przez niego kursów dokształcających dla wielkiego przemysłu.

Instytut jest przekonany, że większe skupienia a przede wszystkim Lwów mogłyby dostarczyć dużo pracowników, zarabiających dzisiaj bardzo skromnie, a dla których perspektywa znalezienia lepszego zarobku we fabryce byłaby decydującą, o ile chodzi o frekwentowanie kursów.

Z powyższych względów Instytut projektuje przeprowadzenie w roku bieżącym następujących kursów zawodowo-dokształcających: Kurs hartowania stali i narzędzi, będzie to drugi kurs tego rodzaju w tym roku z czasem trwania 10 dni, przeprowadzony w laboratorium hartowania Politechniki. Kurs dla stolarzy modelowych obejmuje naukę rysunków modelowych oraz praktycznego wykonywania modeli, program kursu będzie identyczny jak w roku 1927, na kursie przeprowadzonym przez Instytut. Czas trwania kursu 3. miesiące, z nauką półdzienną. Dwa kursa lakierowania natryskowego jako nadzwyczaj potrzebne dla przemysłu fabrycznego, specjalnie zaś lotniczego. Każdy kurs trwałby 14. dni z nauką całodzienną. Kurs dla instalatorów wodnych i gazowych, szczególnie dla instalacji używających gazu ziemnego. — Kurs ten uważa Instytut jako bardzo potrzebny ze względu na potrzebę dokładnego wykonywania instalacji, szczególnie dla gazu ziemnego, wymagających zupełnie innej techniki, aniżeli instalacje gazu świetlnego. Kursa takie przeprowadził Instytut już dwukrotnie. Przewidziany czas trwania kursu wynosi 6. tygodni, z nauką półdzienną.

Kurs hartowania może wyuczyć 25-ciu, kurs dla stolarzy modelowych 20-tu, dwa kursa lakiernicze 50-ciu, zaś kurs instalatorów 30-tu, razem więc 125 frekwentantów. Kursa mogłyby się rozpocząć już w marcu br. i byłyby ukończone z końcem lipca br. Instytut nadmienia, że na kursa hartowania stali i narzędzi posiada zapewnioną współpracę Politechniki, na kursa instalatorów współdziałanie Miejskiego Zakładu Gazowego z jego wykładowcami i instruktorami, na kursa lakiernicze liczy na zapewnioną pomoc jednej z czołowych fabryk lakierów, sądzi również, że pozyska dla kursu modelarzy te same siły, które kurs prowadziły w r. 1927*).

P. Stefan Wlekiński — Kuratorium O. S. Lublin. — Państwo, Samorząd i Przemysł winny razem wnieść swą pracę i starania o rozwój szkolnictwa C. O. P. Podstawą wszelkich poczynań w tym kierunku jest szkoła powszechna; gdy będzie dobrze zorganizowana i wyposażona, spełni swoje zadanie. Nowe szkoły powszechne winny powstać w tych wsiach, w których mieszkać będą robotnicy dochodzący do fabryk. Ludność wiejska Lubelszczyzny zgłosiła gotowość pomocy przy budowie szkół. Szkoły na terenie ośrodków przemysłowych powinny przez świetlice rozszerzać swą działalność wychowawczą, dlatego też nauczyciel, który silnie będzie związany z pracą takiej szkoły, winien otrzymać przy szkole mieszkanie. Również ważną jest rzeczą wyposażenie tych szkół w komplety do zajęć praktycznych i zorganizowanie pracowni robót ręcznych. Ze szkół zawodowych na terenie Lubelszczyzny największe znaczenie mają szkoły rolnicze i spółdzielcze. Są tam również

*) W sprawozdaniu powyższym uwzględniono również dodatkowo nadesłany materiał.

szkoły przemysłowe: metalowa i drzewna (powiat janowski). Ważną również rzeczą jest budowa burs. Dla zaspokojenia obecnych potrzeb, a więc dla dostarczenia kwalifikowanego robotnika należało by zwrócić uwagę na doksztalcające szkoły zawodowe.

Przewodniczący P. Kurator Dr. T. Kupczyński wyjaśnia, że treść przemówień zostanie zestawiona w protokole, którego odpis otrzyma każdy z uczestników konferencji. Postulaty dyskusji będą rozważone i przedstawione zainteresowanym czynnikom społecznym i publicznym. Dotacje na rozbudowę szkolnictwa uzyska się łatwiej, gdy przedstawi się gotowy i wyraźny program. Do Panów Starostów zwraca się P. Przewodniczący z prośbą, by zechcieli pomóc w gromadzeniu środków na budowę szkół powszechnych. Sprawą budowy szkół średnich należało by zainteresować Rady Opiekuncze i Rodzicielskie. Program szkolnictwa zawodowego jest najobszerniejszy i najkonkretniejszy. Wpływ na jego realizację mieć będzie przemysł, z którym utrzymać należy ścisłe i stałe porozumienie.

Dziękując P. Prezydentowi Miasta, jako Gospodarzowi, za udzielenie lokalu, P. Przewodniczący zamknął konferencję.

29.

MATERIAŁY SZKOLNE

Młodzież Armii.

Dnia 16 stycznia 1938 r. odbyło się w Państwowym Gimnazjum I we Lwowie zebranie delegacji młodzieży lwowskich szkół średnich celem rozważenia wysuniętego przez młodzież Państwowego Gimnazjum I we Lwowie projektu kupna samolotu dla Armii. Na zebraniu tym młodzież postanowiła rozpocząć akcję w celu zakupna samolotu i składać na ten cel po 10 gr. miesięcznie, od stycznia br. począwszy.

Nauczycielstwo Armii.

Nauczycielska Konferencja Rejonowa w Haliczu uchwałą z dnia 29 listopada 1937 r. postanowiła zakupić jeden ciężki karabin maszynowy dla 48 p. p. Strz. Kres. w Stanisławowie, jako dar za opiekę nad szkołami powszechnymi, w szczególności za wybudowanie szkoły w Kończakach Nowych.

Na ten cel nauczycielstwo rejonu Halicz opodatkowało się w wysokości 3-ch złotych, płatnych po 1 zł. miesięcznie.

Nauczycielstwo Armii.

Nauczycielstwo publicznych szkół powszechnych rejonu bursztyńskiego pow. rohatyńskiego, obwodu szkolnego stanisławowskiego na posiedzeniu odbytym w dniu 29 listopada 1937 r. w Bur-

szynie pod przewodnictwem p. Henryka Zdunka, kierownika szkoły i w obecności p. Eustachego Nowosada, podinspektora szkolnego, powzięło następującą uchwałę:

„W uznaniu zasług, jakie Armia Polska położyła dla szkolnictwa powszechnego w Państwie Polskim w ogólności, a 48 pułk piechoty dla obwodu stanisławowskiego, czy to przez poparcie moralne, czy też i w dużej mierze przez wysiłek materialny, Nauczycielstwo rejonu bursztyńskiego inicjuje jako odwdziękę zakupno i ofiarowanie 48 Pułkowi Piechoty w Stanisławowie jednego karabinu maszynowego przez zespół nauczycielstwa obwodu stanisławowskiego. Na ten cel opodatkowuje się przez przeciąg trzech miesięcy po 1 zł. miesięcznie i upoważnia Płatnika rejonowego w Bursztynie do potrącania tej kwoty z uposażenia miesięcznego, od dnia 1 stycznia 1938 r.

Równocześnie postanawia prosić Pana Inspektora Szkolnego w Stanisławowie o łaskawe przesłanie odpisu niniejszej uchwały wszystkim rejonom konferencyjnym w obwodzie szkolnym, celem powzięcia analogicznych postanowień przez wszystkie rejonu, a tym samym przez cały zespół nauczycielski obwodu szkolnego stanisławowskiego. Nauczycielstwo rejonu bursztyńskiego ma nadzieję, że wszyscy Koledzy (Koleżanki) w obwodzie przystąpią do tak małego materialnie wysiłku i dadzą dowód swemu uczuciu wdzięczności dla 48 pułku piechoty, a przez to i Armii naszej“.

Kurs jazdy samochodowej.

Dyrekcja Pryw. Gimnazjum i Liceum w Przemyslanach zorganizowała kurs jazdy automobilowej dla starszych uczniów tamtejszego zakładu. Uczestników jest 13, wykłady teoretyczne i praktyczne odbywają się 3 razy w tygodniu w porze popołudniowej.

Po kursie, który potrwa 2 miesiące (opłata za cały kurs wynosi 12 zł), odbędzie się egzamin. W zorganizowaniu kursu dopomogli: jeden z ojców i starosta powiatowy przez użyczenie auta do próbnych jazd.

Opieka młodzieży nad szkołą.

Pryw. Gimnazjum żeńsk. SS. Boromeuszek w Łańcucie opiekuje się od dwu lat szkołą w Kletnej na Polesiu. Zaopatrzyło wymienioną szkołę w pomoce szkolne (cyrkiel, kątomierz, 28 książek szkolnych, 75 bibliotecznych, 39 pisemek, sporo przyborów szkolnych), dostarczyło 5 mundurków harcerskich, 45 sztuk odzieży, wystąpiło też 26 zł z imprez klasowych na fundusz wycieczkowy. Szkoła w Kletnej przysłała w podarunku dla gimnazjum SS. Boromeuszek wyroby sztuki ludowej na Polesiu.

30.

KOMUNIKATY

Sadzenie drzew przy drogach.

Od Powiat. Oddziału Małopolskiego Związku Pszczelniczego w Sanoku otrzymało Kuratorium O. S. Lw. apel, który podaje do wiadomości wszystkich szkół i zachęca do czynnego współdziałania w omawianej, użytecznej akcji.

„Jest rzeczą wielce pożądaną, by z wiosną bieżącego roku wznowiono ponownie w każdej miejscowości, przy współudziale wszystkich czynników miejscowych:

„Święto Sadzenia Drzew“.

w czasie którego sadzonoby tylko lipy, akacje, jawory i iwy i to przede wszystkim na skraju gościńców państwowych, powiatowych i dróg gminnych.

Drzewa te nadadzą danej okolicy:

1. Wygląd kulturalny i upiększą monotony nieraz krajobraz,
2. Pomnożą drzewostan w kraju naszym, dając przytym doskonałą osłonę przed żarem słońca, co dla nawierzchni gościńca ma również znaczenie poważne, wreszcie w razie potrzeby drzewa te stanowić mogą i niezłe schrony.
3. Dadzą przytułek dla ptaków owadożerczych, które niemało przyniosą korzyści rolnictwu.
4. W końcu wyż podane gatunki drzew dostarczą pszczołom bardzo wiele pożytku.

Święta sadzenia drzew winny odbywać się w porze jak najwcześniejszej, wykorzystać nawet można i większą odwilż — przy pięknym dniu, nie czekając aż żar słońca w kwietniu zniszczy zasadzone drzewka.

Przy sadzeniu drzewek korony tychże nieco po przycinać.

Nie ilość zasadzonych drzew stanowi o wyniku urządzonego Święta Sadzenia Drzew, ale jakość i sposób z uwzględnieniem czy i w jakim stopniu zainteresowano sprawą powyższą miejscowe społeczeństwo.

Kurs wakacyjny w Gdyni w lipcu 1938.

Inspektorat Szkolny w Gródku Jagiellońskim organizuje w lipcu b. r. kurs wakacyjny w Gdyni pod hasłem: „Polskie Morze i Pomorze“. Kurs odbędzie się w czasie od 2 lipca do 1 sierpnia 1938 i przeznaczony jest zasadniczo dla Nauczycielstwa z terenu Kuratorium OSŁ. Uczestnicy znajdą pomieszczenie w nowowyprowadzonych szkołach powszechnych w Gdyni, wyżywienie prowadzić się będzie we własnym zakresie (Komisja gospodarza). Koszty kursu wynoszą 150 zł. od osoby i obejmują: 1) przejazd ze Lwowa do Gdyni i z powrotem, 2) wycieczki kolejowe do Wejherowa, Gdańska, Oliwy, Jastarni, Hallerowa, 3) Pomieszczenie i 4 krotne wyżywienie w ciągu całego miesiąca w Gdyni, 4) wykłady o zagadnieniach morskich — na tematy:

Port Gdański, zagadnienie polsko-gdańskie w przeszłości i teraźniejszości, Gdynia i morze w programach szkoły powszechnej, Polonia Gdańska, Morskie zadanie nauczyciela polskiego, Etnografia Kaszubska, Roia portu w życiu gospodarczym Kraju, Organizacja życia gospodarczego w Gdyni, Okręt i nautyka, Praca i przedsiębiorstwa w porcie i rozwój polskiego handlu zamorskiego, Charakter i rozwój miasta Gdyni, Morska obrona Państwa, Szkolnictwo Polskie w Gdańsku, Spedycja w porcie, Polskie zdobycze gospodarcze na morzu i wybrzeżu, Główne typy okrętów wojennych, Racjonalna propaganda zagadnień

morskich i Polskie rybołówstwo morskie, przemysł i handel rybny. Wykłady na powyższe tematy będą trwały około 2 godziny dziennie, w porze popołudniowej.

Uczestnicy będą mieli możliwość korzystania codziennie z kąpeli morskich, albo w samej Gdyni, albo w Orłowie - Kolibkach (bilet tygodniowy około 1 zł.) w godzinach między 9 a 13.

Zależnie od ilości chętnych, zorganizuje się wycieczkę do Szwecji lub Finlandii (Sztokholm-Helsinki), której koszty będą niższe od wycieczek organizowanych przez Biura Podróży o około 50%.

Z uwagi na atrakcyjność imprezy, która niezależnie od wiadomości naukowych, posiada charakter wybitnie wypoczynkowy, jak też i jej taniość (w tym czasie najskromniejsze utrzymanie z mieszkaniem kosztuje około 10 zł dziennie) zgłoszenia należy nadsyłać możliwie najszybciej. Liczba uczestników (czek) jest ściśle ograniczona. Zgłoszenia należy przysyłać do Inspektoratu Szkolnego w Gródku Jagiell. drogą bezpośrednią na ręce P. Dra Jana Konopnickiego z dołączeniem 2 znaczków poczt. po 25 gr. zaś zadatek w wysokości 30 zł. wpłacić na konto w P. K. O. Nr 63269 właśc. konta: Celestyn Lachowski w Gródku Jagiellońskim. Pozostałą kwotę za kurs należy wpłacić w dniu wyjazdu. Ostateczny termin zgłoszeń upłynie w dniu 15 kwietnia 1938.

Szczegółowe dane, odnoszące się do wyjazdu, wycieczki morskiej itd. uczestnicy otrzymają wraz z kartami uczestnictwa w ciągu miesiąca czerwca 1938 r.

Wycieczka turystyczna do Zakopanego.

Komitet Nauczycielski Obwodu szkolnego lwowskiego organizuje w maju br. 4-dniową wycieczkę turystyczną dla młodzieży szkolnej ze Lwowa do Zakopanego, Krakowa, Katowic i Wieliczki.

Koszt przejazdu, noclegów, dożywienia wynosi około 15 zł od osoby, o ile będzie najmniej 600 uczestników.

Przesyłki pieniężne, także raty, można przesyłać czekiem Miejskiej Komunalnej Kasy Oszczędności we Lwowie, konto czekowe nr 500380 — konto Komitetu 1242 (oznaczyć na odwrocie czeku).

Wycieczka do Rzymu i Budapesztu w okresie Świąt Wielkiej Nocy.

„Stowarzyszenie Rodzina Urzędnicza“ Koło Resortowe Administracji Szkolnej w Krakowie organizuje w czasie od 12. IV. do 20. IV. br. ośmio-

dniową wycieczkę do Włoch dla członków Stowarzyszenia „Rodzina Urzędnicza“, nauczycielstwa i ich rodzin — z następującym programem: Wtorek 12. IV. 1938 r. odjazd Kraków 21.47. Środa 13. IV. Wiedeń. Czwartek 14. IV. Padwa. Piątek 15. IV. Rzym. Sobota 16. IV. Rzym. Niedziela 17. IV. i Poniedziałek 18. IV. Rzym. Wtorek 19. IV. Wenecja. Środa 20. IV. Kraków, przyjazd.

Cena zł 180.— obejmuje: 1) przejazd kolejowy kl. III. Zebrzydowice — Rzym — Zebrzydowice, 2) Transport jednej walizki, 3) paszport zagraniczny i wizy, 4) koszty przewodników, 5) opłata za zwiedzanie muzeów i innych zabytków, przewidzianych w programie, 6) pobyt i utrzymanie w Rzymie oraz utrzymanie w Padwie, Wiedniu i Wenecji.

Cena nie obejmuje kosztu wycieczek fakultatywnych.

W dniu 18. IV. 1938 r. zostaną zorganizowane z Rzymu dwie wycieczki fakultatywne: do Neapolu i Pompei za opłatą zł. 50.— — oraz na Capri za opłatą zł. 65.—.

Zapisy na powyższą wycieczkę przyjmowane będą do 15 marca br. Przy zgłoszeniu należy nadesłać deklarację oraz wpłacić zadatek w kwocie zł. 25.—. Na deklaracji należy wyraźnie zaznaczyć, na jakie wycieczki fakultatywne reflektuje się oraz wyszczególnić zapotrzebowane waluty i zgłosić ewent. udział na utrzymanie w wagonach restauracyjnych. Zadatek należy wpłacać na konto czekowe PKO Nr 410—325 Stow. „Rodzina Urzędnicza“ Koło Administracji Szkolnej w Krakowie, a deklarację zgłoszeniową kierować na ręce p. Seweryna Szczepańskiego, Kraków, Wielopole 19. Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Równocześnie Zarząd Koła organizuje w czasie od 14. IV. do 18. IV. 1938 wycieczkę do Budapesztu w-g następującego programu:

Czwartek 14. IV. godz. 21.47 Kraków — odjazd. Poniedziałek 18. IV. godz. 23.00 Kraków — przyjazd.

Cena udziału w wycieczce zł. 99.— obejmuje: 1) przejazd kolejowy w kl. III. Zebrzydowice—Budapeszt—Zebrzydowice, paszport zagraniczny i wizy, pobyt i utrzymanie w Budapeszcie, zwiedzania, przewidziane w programie, transport jednej walizki. Cena udziału nie obejmuje utrzymania w wagonach restauracyjnych, złożonego ze śniadania, obiadu i kolacji, które można otrzymać za dopłatą zł. 12.50, oraz fakultatywnej wycieczki „Budapeszt w nocy“, za którą dodatkowa opłata wynosi zł. 25.—. Dopłata do klasy II-iej wynosi zł. 45.

Zapisy na powyższą wycieczkę przyjmowane

będą do dnia 15 marca br. Przy zgłoszeniu należy nadesłać deklarację, oraz wpłacić zadatek w kwocie zł. 25.— Deklarację zgłoszeniową kierować na ręce p. Seweryna Szczepańskiego — Kraków, Włopolę 19, Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Popiersie Marszałka J. Piłsudskiego.

Główna Księgarnia Wojskowa w Warszawie podjęła akcję, mającą na celu udostępnienie posiadania przez najszersze rzesze obywateli popiersia Marszałka we własnym biurze i mieszkaniu. Rzeźbiarz, Jan Kubicki wykonał postument Marszałka, którego piękny i trwały odlew gipsowy w rozmiarze 68×40 cm w dowolnym kolorze oferowany jest przez Główną Księgarnię Wojskową na niezwykle dogodnych warunkach. Odlew ten jest prawdziwym dziełem sztuki i stanowi nie tylko akt hołdu dla Wielkiego Marszałka, ale i prawdziwie estetyczną ozdobę pokoju, w którym zostanie umieszczony. Cena jego wraz z kosztami przesyłki wynosi zł 100.—, która

to suma rozkładana jest na 10 rat miesięcznych (płatnych na konto P. K. O. Nr 668), pozwalających zaopatrzyć się w postument ten naprawdę najszerszym rzeszom społeczeństwa.

Nalepki na Dzień Imienin Marszałka
Polski Edwarda Śmigłego Rydza.

Na dzień Imienin Marszałka Polski Edwarda Śmigłego-Rydza wydaje na całą Polskę Związek Strzelecki w Wilnie nalepkę.

Wydawnictwo to stanowi hołd Związkowi Strzeleckiego dla Marszałka Polski i połączone jest z dawno zamierzoną realizacją wykupna w Wilnie domu, w którym Wielki Marszałek Józef Piłsudski najdłużej zamieszkiwał, jako uczeń gimnazjalny. W tej też intencji wyraził swą zgodę na wydawnictwo Marszałek Śmigły-Rydz.

Przez zakupienie wspomnianego domu spełni się obowiązek Narodu zachowania w pietyźmie drogiej polskiemu sercu pamiątki.

Cena nalepki dla młodzieży 5 groszy.

Do

***P. T. Prenumeratorów Dziennika Urzędowego
Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego***

W celu uniknięcia przerwy w otrzymywaniu Dziennika Urzędowego Administracja prosi P. T. Prenumeratorów o wpłacenie prenumeraty bieżącej, t. j. za rok 1938, jak również i zaległej do P. K. O. na konto czekowe Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego - Administracji Dziennika Urzędowego Nr. 504090 zaznaczając na odwrocie środkowego odcinka blankietu nadawczego, jakiego okresu czasu wpłata dotyczy.

Zgłoszenia prenumeraty oraz wszelką korespondencję w sprawie Dziennika Urzędowego należy kierować do Kuratorium - Administracji Dziennika Urzędowego we Lwowie, ul. Karmelicka Nr 4, a nie Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych.

We Lwowie, w lutym 1938 r.

**ADMINISTRACJA
DZIENNIKA URZĘDOWEGO**

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

w y d a j e**Podręczniki szkolne** dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P.**Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum****Bibliotekę Narodową****p o l e c a****Dzieła naukowe i beletrystyczne** m. i. nowości:

BRÜCKNER A., KLEINER J., ALEKSANDROWICZ Z., BALICKI J., MAYKOWSKI ST.: Literatura polska dla klasy I liceów ogólnokształcących. Część I. Wypisy z literatury polskiej. Część II. Zarys dziejów literatury polskiej i języka polskiego. Część III. Materiały pomocnicze. Każda część po 3 zł., a całość	Zł 8.—
INGARDEN R.: O poznawaniu dzieła literackiego	6.—
JODŁOWSKI ST., TASZYCKI W.: Zasady pisowni polskiej i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym według uchwał Komitetu Ortograficznego Polskiej Akademii Umiejętności z dnia 21-go kwietnia 1936 r., a zatwierdzone przez M. W. R. i O. P. dnia 24. VI. 1936 (nowy program)	—80
KIJAS J. i PRZYBOS ST.: Przewodnik metodyczny do nowego wydania podręcz. J. Balickiego i St. Maykowskiego „Mówią Wieki“, cz. I	1 40 4.—
KRZYŻANOWSKI J.: Reymont, twórca i dzieło	4.—
LAM WŁ.: Malarstwo i jego zasady	2 50
ODYNIEC A. E.: Listy z podróży (wybór). Opracował H. Życzyński. (Biblioteka Narodowa nr. 117, seria I.	4.—
SIENKIEWICZ H.: Publicystyka, Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“ H. Sienkiewicza tom XLI zł. 6.—, XLIV zł. 5.—, XLV zł. 8.—, XLVI zł. 7.—) 4 tomy	26.—
— Trylogia. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, 4 mapami ze skorowidzem. Tomików 26	15.—
— Krzyżacy. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 8	5.—
Teksty łacińskie dla liceum humanistycznego i klasycznego. Redakcja: Karol Dąbrowski i Marian Golias. 12 tomów po 60—80 gr.	
TETMAJER K.: Wybór poezji. Opracował J. Lorentowicz. (Biblioteka Narodowa Nr. 123 seria I.)	2 50
WOJTOWICZ M.: Nauczanie astronomii w liceach ogólnokształcących ze szczególnym uwzględnieniem liceum matematyczno-fizycznego	1 20

p o s i a d adwie wzorowo urządzone **DRUKARNIE I INTROLIGATORNIE**, które wykonują wszelkie w ich zakres wchodzące roboty.**Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.**

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należności wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA REKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelička 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego, Lwów, ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 3

LWÓW, DNIA 31 MARCA 1938 R.

ROK XLII

„TAK JAK KONIECZNĄ JEST NARODOWI SZKOŁA, TAK SAMO KONIECZNYM JEST PRZEJŚCIE MŁODZIEŻY PRZEZ WOJSKO. DOPIERO SZKOŁA I WOJSKO CZYNIA CZŁOWIEKA DOJRZAŁYM I DAJĄ MU MOŻNOŚĆ WYKONANIA WSZYSTKICH OBOWIĄZKÓW OBYWATELSKICH“. —

JÓZEF PIŁSUDSKI

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Regulamin hufców szkolnych	107	12. Komunikaty	125
2. Plan godzin w państwowym liceum pedag- gicznym	110	13. Konkursy	125
3. Regulamin internatów	111	14. Z żalobnej karty	126
4. Zwolnienia od egzaminu z języka łacińskiego przy egzaminie ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego	113	15. Ruch służbowy	127
5. Wizytatorzy nauki religii greckokatolickiej	114	16. Sprostowania	127
6. Programy wycieczek krajoznawczych	115	Dział nieurzędowy:	
7. Zmiana przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń	121	17. Dr Tyrowicz Marian „Z rozważań nad typem lektury historycznej dla gimnazjum“	128
8. Normy wynagrodzenia członków komisji na egzaminach dojrzałości	122	18. Dr Blaustein Leopold „Z wspólnego warsztatu“	133
9. Z Dziennika Ustaw	123	19. Z działalności Ognisk Metodycznych	136
10. Organizacja szkół	123	20. Wykaz cenniejszych dzieł znajdujących się w bibliotekach Ognisk Metodycznych	140
11. Wykaz szkół rolniczych w Okręgu Szkol- nym Lwowskim	124	21. Materiały szkolne	147
		22. Komunikaty nieurzędowe	153
		23. Konkurs	153

1.

ZARZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 25 lutego 1938 r. (Nr II W-1768/38)

w sprawie regulaminu hufców szkolnych

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. z dnia 10 marca 1938, Nr. 2. poz. 30.)

Na podstawie § 18 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 września rb. Nr II W-8256/37 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12 z r. 1937 poz. 369) ustaliam tymczasowy regulamin hufców szkolnych uzgodniony z Ministerstwem Spraw Wojskowych (Państw. Urzędem W. F. i P. W.).

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
W. Świętosławski

Załącznik do zarządzenia Min. W. R.
i O. P. z dnia 25. II. 1938 r. (Nr II W-1768/38).

Tymczasowy regulamin hufców szkolnych.

§ 1. Hufce szkolne są jednostkami organizacyjnymi przysposobienia wojskowego na terenie szkół. Organizują je dyrektorzy (dyrektorki — przełożone) szkół z uczniów (uczennic) tych klas, w których według programu przysposobienie wojskowe stanowi przedmiot szkolny.

Hufce są męskie lub żeńskie i noszą nazwę szkoły: np. Męski Hufiec Szkolny Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego Nr 488 w Chełmie Lubelskim, Żeński Hufiec Szkolny Prywatnego Liceum i Gimnazjum Heleny Malczewskiej Nr. 422 w Zawierciu, Męski Hufiec Koedukacyjnego Liceum i Gimnazjum im. Bł. Ładysława z Gielniowa Nr 470 w Zakopanem, Męski Hufiec Państwowego Koedukacyjnego Liceum Handlowego Nr 117 w Sosnowcu. Hufce szkolne mogą posługiwać się również następującą nazwą skróconą: np. Męski Hufiec Szkolny Nr 488, Żeński Hufiec Szkolny Nr 422 itp.

Zadaniem hufców jest przeprowadzenie zajęć praktycznych, związanych z programem przysposobienia wojskowego. W tym celu hufce posiadają organizację wzorowaną na organizacji oddziałów wojskowych i w pracy wychowawczej stosują zasady, wzorowane na hierarchii i dyscyplinie wojskowej.

W przypadku zbyt małej ilości uczniów (uczennic) na zorganizowanie samodzielnego hufca Kura-

tor Okręgu Szkolnego na wniosek Dyrekcji szkoły może zezwolić na przydzielenie młodzieży tej szkoły do zorganizowanego w tej samej miejscowości hufca innej szkoły.

§ 2. Hufiec szkolny stanowi stałe pogotowie O. P. L. Gaz. według osobnych instrukcji.

§ 3. Organizację hufca szkolnego przeprowadza dyrektor (dyrektorka-przełożona) szkoły.

W szczególności dyrektor (dyrektorka-przełożona):

- a) wybiera w porozumieniu z komendantem obwodu przysposobienia wojskowego kandydata (tów) na komendanta (tów) hufca szkolnego i przedstawia go (ich) do zatwierdzenia Kuratorowi Okręgu Szkolnego; wyznacza spośród nauczycieli zastępcę komendanta hufca, o ile komendantem jest oficer służby stałej;
- b) wybiera w porozumieniu z inspektorką żeńskich hufców licealnych kandydatkę na komendantkę hufca szkolnego i przedstawia ją do zatwierdzenia Kuratorowi Okręgu Szkolnego;
- c) ustala na wniosek komendanta (tki) hufca ilość oddziałów (zespołów), w których nauka przysposobienia wojskowego będzie pobierana osobno;
- d) zatwierdza plan realizacji programu przysposobienia wojskowego i czuwa nad jego uzgodnieniem z tokiem nauki innych przedmiotów, mających szczególniejsze znaczenie dla przygotowania młodzieży do obrony kraju;
- e) wizytuje hufiec i bada wyniki jego pracy;
- f) zaopatruje hufiec w potrzebne pomoce szkolne;
- g) zaprasza stale obwodowego komendanta p. w. lub jego zastępcę a w szkołach żeńskich inspektorkę ż. h. I. na posiedzenia Rady Pedagogicznej, na których są omawiane sprawy hufców szkolnych.

§ 4. Na czele hufca szkolnego stoi komendant (ka) hufca, posiadający (a) kwalifikacje określone w § 7 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 września 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 369) i na

podstawie tego zarządzenia zatwierdzony (a) przez Kuratora Okręgu Szkolnego w porozumieniu z Dowódcą Korpusu na wniosek dyrektora (dyrektorki-przełożonej) szkoły, uzgodniony odnośnie komendantów hufców męskich z obwodowym komendantem p. w., odnośnie zaś hufców żeńskich — z inspektorką ż. h. I.

§ 5. Jeżeli komendantem hufca jest oficer służby stałej, dyrektor szkoły wyznacza spośród członków Rady Pedagogicznej zastępcę komendanta hufca, który sprawuje opiekę pedagogiczną nad hufcem.

W zakładach większych, w których ze względu na większą ilość klas naukę przysposobienia wojskowego prowadzi kilku nauczycieli, jeden z nich jest głównym komendantem hufca.

Głównego komendanta hufca wyznacza dyrektor szkoły po porozumieniu z obwodowym komendantem przysposobienia wojskowego.

§ 6. Inni nauczyciele, zajęci przy nauczaniu p. w. np. nauczyciele geografii, fizyki, chemii oraz w hufcach żeńskich lekarze (lekarzki) szkolni, współdziałają w nauczaniu przysposobienia wojskowego na polecenie dyrektora szkoły według obowiązującego planu pracy komendanta hufca.

§ 7. Do pomocy w prowadzeniu praktycznych zajęć, wchodzących w zakres przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej, obwodowy komendant p. w. przydziela jako pomocników instruktorów, którzy w czasie zajęć w hufcu szkolnym podlegają komendantowi hufca, względnie prowadzącemu ćwiczenia zastępcy komendanta.

§ 8. Komendant (ka) hufca:

- a) układa szczegółowy program nauki przysposobienia wojskowego (przysposobienia do pomocniczej służby wojskowej), uzgadnia go na każdy okres nauki szkolnej z władzami p. w. i przedstawia do zatwierdzenia dyrektorowi szkoły;
- b) wykonuje program nauki przysposobienia wojskowego (przysposobienia do pomocniczej służby wojskowej), prowadząc bezpośrednio, a w hufcach męskich przy pomocy przydzielonych instruktorów zajęcia praktyczne w hufcu i powierzoną mu część zajęć teoretycznych;
- c) jest odpowiedzialny za sprzęt, oddany do dyspozycji hufca;
- d) nadzoruje skrupulatne prowadzenie przez funkcyjnych powierzonych im obowiązków;
- e) prowadzi dziennik zajęć hufca;
- f) ocenia uczniów (uczennice).

§ 9. Komendant hufca występuje w czasie za-

jęć w hufcu w przysługującym mu mundurze wojskowym, komendantka — instruktorka P. W. K. w mundurze P. W. K.

W przypadku, gdy ze specjalnych powodów komendant hufca nie może wystąpić w mundurze, hufiec prowadzi na jego zlecenie i pod jego nadzorem umundurowany instruktor lub uczeń.

Odnośnie ekwipunku obowiązują komendantów hufców przepisy wojskowe.

§ 10. Główny komendant hufca korzysta w czasie zbiorów całego hufca z pomocy nauczycieli prowadzących naukę przysposobienia wojskowego w poszczególnych klasach. Komendanci ci są mu wtedy podporządkowani i podejmują na jego zlecenie część wyznaczonych im zadań.

§ 11. Dla celów szkoleniowych i organizacyjnych w zależności od swej liczebności męski hufiec szkolny dzieli się na plutony i drużyny, żeński hufiec szkolny dzieli się na drużyny, sekcje i patrole. Patrol żeński obejmuje najmniej 5 uczennic.

§ 12. Dla celów szkoleniowych i organizacyjnych komendant (ka) hufca wyznacza funkcyjnych którymi są: szef, plutonowy, drużynowy (a), sekcyjna, patrolowa, magazynier (ka), s'łużbowy (a) dnia.

Obowiązki funkcyjnych ustala komendant (komendantka) hufca na wzór analogicznych służb w oddziałach wojskowych (P. W. K.). Funkcje są zasadniczo powierzone na określony czas.

Szef hufca nosi opaskę czerwoną szerokości około 11 cm, plutonowy czerwoną szerokości połowy opaski szefa hufca, drużynowy zieloną, szerokości około 11 cm, drużynowa opaskę zieloną szerokości około 11 cm, sekcyjna opaskę zieloną, szerokości połowy opaski drużynowej, patrolowa opaskę zieloną szerokości jednej czwartej opaski drużynowej, magazynier (ka) opaskę niebieską szerokości około 11 cm, s'łużbowy (a) dnia opaskę czerwono-zieloną szerokości około 11 cm.

Funkcyjni(e) noszą opaski na lewym ramieniu.

§ 13. Zajęcia w hufcu męskim obejmują:

- a) dwugodzinne lekcje w toku normalnej przedpołudniowej nauki szkolnej i w ramach tych lekcji ćwiczenia w strzelaniu na strzelnicy w ilości ustalonej szczegółowymi wskazówkami do realizacji programów;
- b) cztery ćwiczenia półdniowe i pięć ćwiczeń nocnych;
- c) kilkudniowe ćwiczenia organizowane w miarę możliwości w każdej klasie pod koniec roku szkolnego;
- d) obóz p. w. organizowany w czasie wakacji letnich.

Zajęcia Hufca Zeńskiego obejmują:

- a) dwugodzinne lekcje w toku normalnej przedpołudniowej nauki szkolnej;
- b) cztery ćwiczenia półdniowe;
- c) kilkudniowe obozy żeńskie.

§ 14. Kilkudniowe ćwiczenia hufca męskiego mają na celu:

- a) przygotowanie junaków do życia w obozie;
- b) wykończenie prac i ćwiczeń praktycznych;
- c) odbycie tych ćwiczeń, których nie można było przeprowadzić w ciągu roku (np. strzelań).

§ 15. Uczniowie (uczennice), wchodzący (e) w skład hufca szkolnego noszą nazwę junaków (junaczek).

§ 16. Junacy podlegają przepisom szkolnym. W czasie zajęć w hufcu szkolnym obowiązują junaków zasady karności, wzorowanej na karności wojskowej. Junaków, występujących w mundurze, obowiązują przepisy o zachowaniu odnoszące się do uczniów szkół kadeckich.

§ 17. Do czasu wydania nowego zarządzenia junacy noszą mundur ustalony instrukcją P. U. W. F. i P. W. Nr 13 z dnia 21 maja 1929 r. L. dz. 6875.

Junacy noszą mundury na zarządzenie komendanta hufca. Mundur służy zasadniczo do wystąpień w formacjach zwartych oraz do ćwiczeń polowych. Wykłady teoretyczne, odbywane w klasie, nie wymagają noszenia munduru. W tym przypadku tę część nauki pobierają junacy w charakterze zwyczajnych uczniów szkoły.

Junaczki noszą mundurki szkolne. W czasie zajęć praktycznych i wystąpień zewnętrznych wkładają na prawe ramię opaski w barwie tarczy szkoły.

§ 18. Ekwipunek normalny junaków w czasie zajęć praktycznych składa się z pasa, łopatki i maski gazowej. Ekwipunek polowy obejmuje nadto: chlebak, karabin, bagnet i ładownice. Ekwipunek polowy junaczek składa się: z chlebaka i maski gazowej.

W obozie lub w specjalnych okolicznościach obowiązuje pełny ekwipunek wojskowy.

§ 19. Dyrekcja szkoły zwalnia od zajęć w hufcu szkolnym obcych poddanych na pisemną prośbę rodziców.

Komendant (tka) hufca zwalnia:

- a) częściowo z powodu wady organizmu (kalectwa),
- b) czasowo z powodu choroby na podstawie zbadania junaka (czki) przez lekarza szkolnego.

§ 20. Uczniom (uczennicom) częściowo zwolnionym od zajęć w hufcu należy powierzać funkcje administracyjne w hufcu lub przydzielać ich (je) do szkolnych organizacji młodzieżowych związa-

nych z obroną kraju do wykonania konkretnie ustalonych zadań (np. do kół L. O. P. P., Ligi Morskiej i Kolonialnej, Kół Polskiego Czerwonego Krzyża).

§ 21. Junak (junaczka) podlega okresowym badaniom lekarskim, przeprowadzanym według osobnej instrukcji.

§ 22. Wyniki pracy junaka (junaczki) podlegają ocenie wyrażonej w stopniach na świadectwie szkolnym.

§ 23. Do udziału w obozie letnim zostają dopuszczeni uczniowie, promowani do następnej klasy.

Ocenę za pracę obozową wlicza się do oceny w następnym roku nauki.

§ 24. Wizytację hufców szkolnych z ramienia władz szkolnych przeprowadzają wszystkie osoby, sprawujące nadzór szkolny.

§ 25. Wizytację męskich hufców szkolnych z ramienia władz wojskowych przeprowadzają, po porozumieniu w granicach możliwości z dyrekcjami szkół, obwodowi komendanci przysposobienia wojskowego lub działający w ich imieniu zastępcy oraz specjalnie w tym celu upoważnieni przedstawiciele Dowódców Okręgów Korpusu i Ministerstwa Spraw Wojskowych.

Wizytację żeńskich hufców szkolnych z ramienia władz wojskowych przeprowadzają, po porozumieniu w granicach możliwości z dyrekcjami szkół, instruktorki P. W. K., wyznaczone przez właściwego Dowódcę Okręgu Korpusu do pełnienia funkcji bezpośredniego nadzoru fachowego jako inspektorki żeńskich hufców licealnych oraz specjalnie w tym celu upoważnieni przedstawiciele (iki) dowódców okręgów korpusów i Ministerstwa Spraw Wojskowych.

O wynikach wizytacji powinien być zawiadomiony dyrektor (dyrektorka-przełożona) szkoły lub władze szkolne.

§ 26. Obwodowy komendant przysposobienia wojskowego lub działający w jego imieniu zastępca (inspektorka ż. h. I.) przeprowadza obok wizytacji hufców, po porozumieniu z władzami szkolnymi, odprawy komendantów (tek).

§ 27. Nadto obwodowy komendant p. w. (inspektorka ż. h. I.):

- a) uzgadnia z dyrektorem kandydatów (tki) na komendantów (tki) i zastępców komendantów hufca,
- b) ustala z komendantem (tką) hufca programy nauki p. w. (przyspos. do pomocniczej służby wojskowej) na każdy okres nauki szkolnej,
- c) ustala po porozumieniu z komendantem (tką) hufca terminy wspólnych ćwiczeń hufców,

- d) udostępnia hufcowi tereny ćwiczeń (strzelnice),
 e) dostarcza broni wojskowej i sportowej, amunicji i sprzętu, potrzebnego do szkolenia,
 f) przydziela do hufca pomocników instruktorów.

§ 28. Osoby, przeprowadzające wizytację hufców szkolnych, odbierają przed przystąpieniem do swych czynności raport od komendanta (tki) hufca, jeżeli młodzież występuje w mundurach przysposobienia wojskowego.

§ 29. Wystąpienia zewnętrzne hufca normują zarządzenia dyrektora (rki) szkoły po porozumieniu z organami przysposobienia wojskowego.

Hufiec szkolny występuje na zewnątrz jako formacja P. W. w odpowiedniej kolumnie pod dowództwem komendanta hufca.

§ 30. Hufiec szkolny wyznacza poczet sztandarowy dla sztandaru szkoły.

Poczet sztandarowy zachowuje się zgodnie z regulaminem, obowiązującym w oddziałach wojskowych.

2.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 5 marca 1938 r. (Nr II Pr-2178/38)

o planie godzin w państwowym liceum pedagogicznym

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. z dnia 10 marca 1938, Nr. 2. poz. 29.)

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam poniższy tygodniowy plan godzin w państwowym liceum pedagogicznym.

Przedmioty i zajęcia		K l a s y		
		I	II	III
O b o w i ą z k o w e	Religia	2	2	1
	Język polski	4	4	2
	Historia	3	3	
	Matematyka	3	2	
	Fizyka i chemia	3	—	
	Geografia	—	3	
	Biologia	3	2	
	Praca własna ucznia	—	—	6*)
	Psychologia	3	—	2
	Nauczanie i wychowanie w szkole powszechnej	—	6	6
	Pedagogika z historią wychowania	—	—	6
	Życie dziecka w środowisku i zagadnienia życia			
	współczesnego	3	3	3
	Przysposobienie wojskowe	2	2	2
	Rysunek	3	2	3**)
	Zajęcia praktyczne	—	2	
Spiew łącznie z chórem	3	3	1	
Cwiczenia cieleśne	2	2	2	
Ogółem		34	36	34
Ponadto 2 godziny tygodniowo przysposobienia sportowego				
Nadobowiązkowe	Gra instrumentalna	1 — 2	1 — 2	1
	Język obcy nowożytny	2	2	—

*) Do wyboru ucznia 2 przedmioty spośród następujących: język polski, język obcy nowożytny, historia, matematyka, fizyka i chemia, geografia, biologia, życie dziecka w środowisku i zagadnienia życia współczesnego w wymiarze 3 godzin każdy.

***) Jeden przedmiot do wyboru ucznia.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1938 r.

§ 3. Z dniem 31 sierpnia 1938 r. traci moc obowiązującą okólnik Nr 75 z dnia 23 lipca 1937 r. (II Pr-6688/37) w sprawie planu godzin w kla-

sie I państwowego liceum pedagogicznego. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 9, poz. 312).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

W. Świętosławski

3.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 5 lutego 1923 r.

w sprawie regulaminu internatów utworzonych przy seminariach nauczycielskich¹⁾

W celu uporządkowania organizacji internatów, utworzonych przy seminariach nauczycielskich i oddanych pod bezpośrednie kierownictwo wychowawcze Dyrekcji i Rad Pedagogicznych, zatwierdzam następujący regulamin:

Regulamin internatu.

I. Organizacja zarządu.

§ 1. Pod względem administracyjnym internat podlega Radzie Opiekuńczej seminarium, zorganizowanej w myśl art. 18 „Dekretu o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych“ (Dz. P. P. P. z 8 lutego 1919 r. Nr 14) pod względem pedagogicznym Dyrekcji i Radzie Pedagogicznej seminarium.

§ 2. Do kompetencji Rady Opiekuńczej należą:

- Zatwierdzanie budżetu i ogólnego planu gospodarki;
- Określenie wysokości wynagrodzenia funkcjonariuszy internatu;
- Zatwierdzanie wysokości opłaty miesięcznej wychowanków;
- Zatwierdzanie warunków umowy z przedsiębiorcą tam, gdzie wyżywienie wychowanków powierza się przedsiębiorcy na mocy specjalnej umowy;
- Przyznawanie na wnioski Rady Pedagogicznej seminarium miejsc bezpłatnych i ulgowych w internacie i stypendiów z kwot przeznaczonych na ten cel w budżecie, a uzyskanych z dochodów z ogrodu i gospodarstwa, z zapomóg instytucji samorządowych i społecznych oraz z dochodów nadzwyczajnych;
- Kontrola działalności i kontrola rachunków internatu;
- Inicjatywa w sprawie uzyskiwania zapomóg i ofiar na potrzeby internatu;
- Składanie władzom szkolnym sprawozdań.

§ 3. Kierownictwo internatu sprawuje dyrektor seminarium bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem specjalnego kierownika internatu. Dla współdziałania z dyrektorem w kierownictwie tworzy się Zarząd Internatu, w którego skład wchodzi: dyrektor, kierownik internatu, delegat Rady Pedagogicznej w Radzie Opiekuńczej, lekarz szkolny i wychowawcy. Go-

¹⁾ Przy nowokreowanych liceach pedagogicznych winny być zorganizowane państwowe internaty, których podstawę organizacyjną normuje rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 5 lutego 1923 r. Rozporządzenie to zostało ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z roku 1923, strona 37, nie było zaś ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Kuratorium O. S. L. Redakcja Dziennika Urzędowego K. O. S. L. chcąc uprzystępnąć Dyrekcjom Liceów Pedagogicznych obecnie aktualne rozporządzenie, przedrukowuje je niniejszym.

spodyni internatu może być powoływana w miarę potrzeby do udziału w posiedzeniach Zarządu. W posiedzeniach Zarządu może nadto brać udział za zgodą dyrektora i Rady Pedagogicznej Seminarium jeden ze starszych uczniów, powołany przez Zarząd.

§ 4. Rada Pedagogiczna Seminarium zatwierdza regulaminy, obowiązujące w internacie i decyduje ważniejsze sprawy wychowawcze, wprowadzone na porządek dzienny przez dyrektora seminarium.

§ 5. Tam, gdzie niema przy seminarium Rady Opiekuńczej, utworzonej w myśl art. 18 „Dekretu o kształceniu nauczycieli szkół powszechnych“, tworzy się, dla spełnienia jej zadań Rada Opiekuńcza Internatu, w której skład wchodzi: lekarz szkolny, delegat Rady Pedagogicznej, trzy osoby, zaproszone przez Radę Pedagogiczną (o ile można z pośród rodziców młodzieży uczącej się w seminarium) i dyrektor zakładu.

Dyrektorowi przysługuje prawo sprzeciwu w stosunku do uchwały Rady Opiekuńczej Seminarium lub Rady Opiekuńczej Internatu i odwołania się o decyzję do Kuratorium.

II. Organizacja gospodarcza.

§ 6. Internaty otrzymują od seminarium w naturze lokal (ewentualnie z ogrodem użytkowym), opał i światło; kwoty na pokrycie tych potrzeb przewidziane są w odpowiednich paragrafach i pozycjach budżetu seminarium i są wydatkowane przez Dyрекcję z zachowaniem obowiązujących przepisów.

§ 7. Dla opalania lokalu (tam, gdzie nie ma centralnego ogrzewania) i dla utrzymania porządku w otoczeniu gmachu i w gmachu internatu może być użyty najwyżej jeden pracownik z pośród służby niższej seminarium.

Pozatem zarówno ze względów gospodarczych jak i wychowawczych uczniowie i uczennice seminarium, mieszkający w internacie, winni w miarę możliwości brać udział w odpowiedniej dla nich pracy, zmierzającej do utrzymania porządku w lokalu.

§ 8. Koszty wyżywienia ponoszą uczniowie (ennice), bądź z własnych funduszków, bądź ze stypendiów przyznawanych niezamożnej młodzieży przez władze szkolne oraz instytucje samorządowe i społeczne.

Miesięczna opłata za utrzymanie w internacie powinna być obliczana na podstawie kosztów wyżywienia uczniów i personelu oraz uposażenia gospodyni i służby kuchennej, z uwzględnieniem kosztów zużywającego się w kuchni inwentarza.

Produkty z ogrodu winny być przytem liczone po cenach hurtowych, stosowanych na miejscu.

§ 9. Liczba miejsc bezpłatnych lub ulgowych w internacie może być najwyżej tak duża, aby suma ulg nie przewyższała 10 proc. opłat wychowanków.

§ 10. Zapomogi przyznawane przez władze szkolne mają być zużytkowane na zakup i konserwację inwentarza, oraz w razie konieczności, na pokrycie tych wydatków administracyjnych, które nie są pokrywane przez wychowanków w ramach opłat miesięcznych (np. wynagrodzenie służby niekuchennej poza normą wskazaną w p. 7).

Zapomogi, przyznawane przez organa samorządu mogą być bądź to wydatkowane na cele wskazane wyżej, bądź też mogą być traktowane jako fundusz stypendialny, którym rozporządza Rada Opiekuńcza Seminarium lub Rada Opiekuńcza Internatu. Zapomogi te mogą być zużytkowane na

obniżenie kosztów utrzymania w internacie tylko w tym wypadku, gdy instytucja, przyznająca zapomogę, wyraźnie zastrzeże to przeznaczenie.

§ 11. Umebłowanie internatu stanowi własność Skarbu Państwa, przy czym przedmioty inwentarzowe powinny być, zgodnie z obowiązującymi przepisami wpisane do księgi inwentarza, przedmioty zaś łatwo ulegające zniszczeniu winny być spisane w księdze lub zeszycie specjalnie na ten cel przeznaczonym.

U w a g a: Tam, gdzie wyżywienie uczniów powierza się przedsiębiorcy, nie mają zastosowania ustępy drugi i trzeci punktu 8 oraz punkt 9 niniejszego rozporządzenia.

III. Organizacja prac wychowawczych.

§ 12. W celu zapewnienia młodzieży opieki i kierownictwa wychowawczego dyrektor Seminarium powołuje po wysłuchaniu opinii Rady Pedagogicznej potrzebną liczbę wychowawców.

§ 13. Jeden wychowawca ma przypadać na 25 wychowanków.

§ 14. Wychowawcy pobierają wynagrodzenie ze Skarbu Państwa.

§ 15. Jednemu z wychowawców może być powierzono kierownictwo internatu.

Przy liczbie powyżej 75 wychowanków internatu, może być powołany ponad normalną liczbę wychowawców, specjalny wychowawca dla spełniania funkcji kierownika internatu.

Warszawa, dnia 5 lutego 1923 r. (L. 1779/I).

Kierownik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

J. Mikułowski-Pomorski

4.

ZWOLNIENIA OD EGZAMINU Z JEZYKA ŁACIŃSKIEGO PRZY EGZAMINIE UKOŃCZENIA GIMNAZJUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 22 lutego 1938 r.

Nr II S-376/38.

Kuratorium Okręgu Szkolnego

Wołyńskiego

w R ó w n e m.

Odpis

Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że przepis ust. 3 § 10 regulaminu egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 58 z 1937 r.) należy rozumieć dosłownie, t. zn. zwolniony jest od egzaminu z języka łacińskiego (z mocy przytoczonego przepisu) uczeń gimnazjum ogólnokształcącego (nowego ustroju), w którym nie jest nauczany język łaciński. Ponieważ gimnazjów bez nauki języka łacińskiego obecnie nie ma (z wyjątkiem oddziałów równoległych gimnazjum państwowego przy Liceum Krzemienieckim), przeto zwolnienia od egzaminu z języka łacińskiego nie mają obecnie zastosowania.

Eksterni (w ścisłym tego słowa znaczeniu i absolwenci gimnazjów ogólnokształcących bez uprawnień szkół państwowych) nie mogą obecnie korzystać z przepisu ust. 3 § 10 przytoczonego regulaminu — bez względu na to, jakie studia odbywali (np. w dawnym gimnazjum typu matematyczno-przyrodniczego lub neohumanistycznego, jak również w innej szkole

średniej bez nauki języka łacińskiego), ponieważ egzaminy eksternów z kursu gimnazjum ogólnokształcącego bez nauki języka łacińskiego nie zostały jeszcze wprowadzone.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

j. w.

Ministerstwo podaje do wiadomości i stosowania.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
(prócz Wołyńskiego)
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

5.

SPIS

dziekanałnych wizytatorów religii grecko katolickiej dla szkół diecezji przemyskiej

Ks. Hryhorowicz Włodzimierz Zahoczew, dziekanat Baligrodzki, powiat Lesko.	Ks. Matkowski Bazyli, Krakowiec, dziek. Krakowiecki, pow. Jaworów.
Ks. Żuk Wiktor, Żużel, dziek. Bełzki, pow. Sokal.	Ks. Pasternak Jan, Dziubałki, dziek. Kulikowski, pow. Żółkiew.
Ks. Lebedowicz Jan, Bircza, dziek. Birczański, pow. Dobromil.	Ks. Gocki Włodzimierz, Kłodzienko, dziek. Kulikowski, pow. Żółkiew.
Ks. Mekelita Piotr, Stebnik, dziek. Borysławski, pow. Drohobycz.	Ks. Kamiński Jan, Zalesie, dziek. Leżajski, pow. Łańcut.
Ks. Baluch Jan, Truskawiec, dziek. Borysławski, pow. Drohobycz.	Ks. Bułyk Nikita, Dubno, dziek. Leżajski, pow. Łańcut.
Ks. Kaszubiński Jan, Uhrynów, dziek. Wareski, pow. Sokal.	Ks. Steranka Aleksander, Monasterzec, dziek. Leski, pow. Lesko.
Ks. Pawluk Maciej, Bojaniec, dziek. Mosty Wielkie, pow. Kam. Str.	Ks. Maziarz Piotr, Wańkowce, dziek. Leski, pow. Lesko.
Ks. Czajkowski Teofil, Sielec Bełzki, dziek. Mosty Wielkie, pow. Kam. Str.	Ks. Grobelski Michał, Szczawno, dziek. Łupkowski, pow. Lesko-Sanok.
Ks. Kunowski Włodzimierz, Wysocko Niż., dziek. Wysoczański, pow. Turka.	Ks. Bardachowski Andrzej, Tatary, dziek. Łąka, pow. Sambor.
Ks. Kabarowski Eustachy, Borynia, dziek. Wysoczański, pow. Turka.	Ks. Wołoszyn Mikołaj, Mokrzany, dziek. Łąka, pow. Sambor.
Ks. Marynowicz Józef, Hujsko, dziek. Dobromilski, pow. Dobromil.	Ks. Kozak Anatol, Lubaczów, dziek. Lubaczowski, pow. Lubaczów.
Ks. Hajdukiewicz Aleksander, Rybotyce, dziek. Dobromilski, pow. Dobromil.	Ks. Zgorlakiewicz Franciszek, Chrewt, dziek. Lutowski, pow. Lesko-Turka.
Ks. Żuk Michał, Michałowice, dziek. Drohobycz, pow. Drohobycz.	Ks. Steciów Lew, Litynia, dziek. Medenicki, pow. Drohobycz-Stryj.
Ks. Kanda Grzegorz, Lisznia, dziek. Drohobycz, pow. Drohobycz.	Ks. Krućko Andrzej, Dobrowlany, dziek. Medenicki, pow. Drohobycz-Stryj.
Ks. Muchnacki Józef, Mokrotyn, dziek. Żółkiewski, pow. Żółkiew.	Ks. Małecki Onufry, Medyka, dziek. Medycki, pow. Przemysł.
Ks. Barylak Dymitr, Glińsko, dziek. Żółkiewski, pow. Żółkiew.	Ks. Kuciel Roman, Mościska, dziek. Mościski, pow. Mościska-Sambor.
Ks. Popiel Lew, Chaszczów, dziek. Zukotyński, pow. Turka.	Ks. Czaws Piotr, Krukienice, dziek. Mościski, pow. Mościska-Sambor.
Ks. Kaczmar Stefan, Horożanna W., dziek. Komarniański, pow. Rudki Lw.	Ks. Huczko Bazyli, Radruż, dziek. Niemirowski, pow. Rawa Ruska-Jaworów.

- Ks. Sendzik Jan, Drozdowice, dziek. Niżankowski, pow. Przemyśl-Mościska.
- Ks. Dmytrasiewicz Włodzimierz, Przemyśl, dziek. Przemyśl, pow. Przemyśl.
- Ks. Wojtowicz Piotr, Nehrybka, dziek. Przemyśl, pow. Przemyśl.
- Ks. Jachno Jacek, Załokcie, dziek. Podburz, pow. Drohobycz-Sambor.
- Ks. Kobryn Aleksander, Pruchnik, dziek. Pruchnicki, pow. Przemyśl-Jarosław.
- Ks. Dorocki Michał, Potylicz, dziek. Rawski, pow. Rawa Ruska.
- Ks. Hojdysz Włodzimierz, Dziewięcierz, dziek. Rawski, pow. Rawa Ruska.
- Ks. Łapiczak Wiktor, Walawa, dziek. Radymiański, pow. Przemyśl-Jarosław.
- Ks. Kozbur Stefan, Jasinka M., dziek. Rozłucki, pow. Turka.
- Ks. Gałuszka Ignacy, Zagórz, dziek. Ruddecki, pow. Rudki-Gródek Jag.
- Ks. Wityk Michał, Kubajewice, dziek. Ruddecki, pow. Rudki-Gródek Jag.
- Ks. Gadzewicz Onufry, Rudki, dziek. Ruddecki, pow. Rudki-Gródek Jag.
- Ks. Pleszkiewicz Julian, Sambor, dziek. Sambor, pow. Sambor.
- Ks. Kuszlik Eugeniusz, Pianowice, dziek. Sambor, pow. Sambor.
- Ks. Mielniczuk Antoni, Sieniawa, dziek. Sieniawski, pow. Przeworsk-Jarosław.
- Ks. Nyczaj Stefan, Sokal, dziek. Sokalski, pow. Sokal.
- Ks. Kułynycz Grzegorz, Rożdżałów, dziek. Sokalski, pow. Sokal.
- Ks. Szpital Jan, Strzelbice, dziek. Starosamborski, pow. Turka-Sambor.
- Ks. Makar Mikołaj, Felsztyn, dziek. Starosamborski, pow. Sambor-Dobromil.
- Ks. Kosonocki Jakub, Nakłowice, dziek. Sądowowiszęński, pow. Mościska-Jaworów.
- Ks. Charchalis Eustachy, Cisna, dziek. Ciśnieński, pow. Lesko.
- Ks. Tymczuk Jan, Beniowa, dziek. Turczański, pow. Turka.
- Ks. Lewicki Adrian, Turka, dziek. Turczański, pow. Turka.
- Ks. Koszel Józef, Chlewczań, dziek. Uhnowski, pow. Rawa Ruska.
- Ks. Milanycz Mikołaj, Moczary, dziek. Ustrzycki, pow. Lesko-Dobromil.
- Ks. Fedoriak Antoni, ? dziek. Ustrzycki, pow. Lesko-Dobromil.
- Ks. Kołtuniuk Miron, Żuków, dziek. Cieszanowski, pow. Lubaczów.
- Ks. Lew Michał, Janów Stary, dziek. Jaworowski, pow. Jaworów.
- Ks. Tełem Michał, Rogóźno, dziek. Jaworowski, pow. Jaworów.
- Ks. Mokrowski Maciej, Jaworów, dziek. Jaworów, pow. Jaworów.
- Ks. Chotyńiecki Cyprian, Jarosław, dziek. Jarosławski, pow. Jarosław.
- Ks. Jurczak Piotr, Laszki, dziek. Jarosławski, pow. Jarosław.
- Ks. Borysiewicz Andrzej, Drohojów, dziek. Radymiański, pow. Przemyśl-Jarosław.

6.

PROGRAMY WYCIECZEK KRAJOZNAWCZYCH

Okólnik Nr 74/38

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

WE LWOWIE

Dnia 21 marca 1938 r.

Nr II-6749/38.

Nawiązując do okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 8 lipca 1937, Nr II-W-4412/37, Kuratorium O. S. L. zwraca uwagę na wartości wychowawcze i naukowe wycieczek krajoznawczych. Przez zaprowadzenie do dłuższych marszów, pokonywanie trudności, znoszenie niewygód, przez zbliżenie do przyrody wycieczki wywierają dodatni wpływ na zdrowie młodzieży, wyrabiają sprawność cielesną. Z tych względów stanowią środek wychowania fizycznego, doskonałe uzupełnienie szkolnych ćwiczeń cielesnych i sportów.

Wycieczki są również czynnikiem niewątpliwie dodatnim w zakresie wychowania moralnego. Przez pokonywanie trudów i przetrwanie przez szkół kształcą i wyrabiają wolę, wytrwałość w dążeniu do celu. Nadto uczą zaradności i poprzestawania na małym. Odpowiadając psychicznej potrzebie młodzieży, potrzebie ruchu i ciekawości poznania świata otaczającego, przyczyniają się równocześnie w wysokim stopniu do pogłębienia miłości Ojczyzny. Nie pokocha bowiem swego kraju żywiej, serdeczniej, kto go bliżej nie pozna. Tylko żywe, bezpośrednie obcowanie z ziemią i jej mieszkańcami potrafi wytworzyć prawdziwe wartości, obudzić głębszą miłość ziemi ojczystej.

Wycieczki krajoznawcze mają też wpływ na wykształcenie intelektualne młodzieży. Dając sposobność zaznajomienia się z przedmiotem czy zjawiskiem z bliska, nie w oderwaniu, lecz w związku z światem realnym, na tle rzeczywistości, uzupełniają i pogłębiają wiedzę nabytą w szkole. Szczególnie duże znaczenie mają dla nauki geografii, przyrody i kulturoznawstwa.

Zachęcając do organizowania wycieczek krajoznawczych z wyżej wspomnianych powodów, Kuratorium zwraca równocześnie uwagę, że sprawę budzenia ruchu krajoznawczego wśród młodzieży należy traktować planowo. Z tych względów jest rzeczą wskazaną, by Rady Pedagogiczne, po rozważeniu wszelkich w tym względzie możliwości, opracowały z góry na lat kilka program wycieczek krajoznawczych dla młodzieży danego Zakładu. Tak postępując, będzie można zapewnić młodzieży kolejne zwiedzenie w czasie nauki szkolnej najciekawszych obszarów Polski. Nie jest wskazane organizowanie wycieczek młodzieży całego Zakładu z uwagi na różne poziomy usprawnień fizycznych, jak i umysłowych zainteresowań uczniów. Raczej urządzać wycieczki zespołów klasowych, starając się przy pomocy planowej w tym celu akcji oszczędnościowej bądź też przy poparciu Kół Rodzicielskich zapewnić w nich uczestnictwo niezamożnej młodzieży. Tylko wycieczki zespołów całoklasowych mają wartość wychowawczą i naukową.

Dla ułatwienia pracy układania programu wycieczek Kuratorium O. S. L. podaje 20 następujących szlaków wycieczek na terenie Małopolski Wschodniej:

1. L w ó w—C z a r t o w s k a S k a ł a

Z Pohulanki przez groty Miodowe, Wielki Las do Mariówki, następnie lasem do Czartowskiej Skały 7 km. Droga powrotna może prowadzić lasem do Lesienic (fabryka drożdży) i następnie gościńcem do rogatki Łyczakowskiej 5 km. Czartowska Skała najwyższe wzniesienie Roztocza, piękny widok na dolinę Pełtwi i grzędę Malechowską (Wołyń) na południowym wschodzie krawędź Podola, na zachodzie panorama Lwowa.

2. L w ó w—B r z u c h o w i c e

W jedną stronę można odbyć drogę koleją, cena biletu wycieczki szkolnej zbiorowej 20 gr. Powrót przez brzuchowickie lasy w stronę Grzybowic Małych obok Czarnej Góry, przez Michałowszczyznę i malownicze wąwozy, następnie przez Hołosko do rogatki Zamarstynowskiej. Droga powrotna około 12 km.

3. L w ó w—Z a w a d ó w

Odmianą tego szlaku będzie wycieczka koleją do Zawadowa, cena biletu około 40 gr. i powrót przez lasy w kierunku na Łysą Górę, lasy brzuchowickie, Hołosko, rog. Zamarstynowska. Droga powrotna około 14 km, prowadzi przez rozdebrzone wschodnie stoki Roztocza.

4. L w ó w—J a n ó w

Koleją do stacji Koźlinka, po lewej stronie toru grotty stradeckie, ze wzgórza widok na staw Stradcz i dolinę Wereszycy. Następnie lasem przejść można do Janowa (około 2 km), droga dalsza prowadzi nad stawem janowskim. W Janowie, w Zalesiu po lewej stronie gościńca zwiedzić można stację magnetyczną U. J. K. we Lwowie, trzecią w Polsce. Droga powrotna koleją, cena biletu w obie strony około 1 zł.

5. L w ó w—W o l a D o b r o s t a ń s k a

Koleją do stacji Kamienobród, następnie piechotą przez Białogórę wzdłuż stawu białogórskiego i dobrostańskiego przez Dobrostany do stacji pomp wodociągów lwowskich w Woli Dobrostańskiej. Droga piesza wynosi w jedną stronę około 8 km. Bilet kolejowy do Kamienobrodu około 1 zł. w obie strony.

6. L w ó w—C z e r w o n y K a m i e ń

Koleją do stacji Kulików—Mierzwica, następnie pieszo 3 km do Szybowiska w Czerwonym Kamieniu. Droga prowadzi przez ciekawą partię grzędowego Pobuża. Cena biletu kolejowego około 1 zł. w obie strony.

7. L w ó w—G l i ń s k o—Z ó ł k i e w

Koleją do stacji kolejowej w Glińsku, następnie przez roztockie wzgórza 3.5 km. do starej kopalni węgla brunatnego, po drodze zwiedzić można starą fabrykę fajansów. O dwa km. od kopalni znajduje się piękna aleja modrzewiowa w Skwarzawie. Z kopalni przez lasy na wzgórzach Roztocza i Haraj 5 km. do Zółkwi, razem bez dojścia do Skwarzawy 8.5 km.

W Zółkwi po zwiedzeniu zabytków historycznych można odwiedzić hutę szklaną. Cena biletu kolejowego w obie strony około 1.30 gr.

8. L w ó w—P o d j a r k ó w

Koleją do stacji Mikołajów za Winnikami, następnie pieszo około 5 km. do miejscowości Podjarków. Malownicze jary kredowe w wysuniętych na północ odnogach krawędzi podolskiej. Cena biletu kolejowego od stacji Lwów—Łyczaków 1.20 gr.

9. L w ó w—P o d m a n a s t e r z—S t a r e S i o ł o

Koleją do stacji Podmanasterza, pieszo około 4 km. przez łąki i zalesione wzgórza Roztocza do punktu zetknięcia się płaskowyżu podlwowskiego (Roztocze na południe od Lwowa) i Podole na szczyt Chom 419 m n. p. m., widok na krawędź podolską, Poburze Grzędowe i Roztocze. Jeden z najpiękniejszych punktów okolic Lwowa. Droga powrotna znowu prowadzi przez kotlinę Wodnik do Starego Siola około 7.5 km. Stąd koleją do Lwowa, cena biletu w obie strony 1 zł.

10. L w ó w—J a n ó w—G l i ń s k o

Bardzo ciekawy szlak przecinający dział wodny europejski, prowadzi od Janowa nad Wereszycą przez wieś Łosinę—Dąbrowicę do doliny potoku Fujny, dopływ Świni. Można po drodze obserwować płaski dział od strony zach. Wereszycy i stromy pięknie pocięty od strony Fujny. Następnie przez Krechów ciekawy monastyr i cerkiew do stacji kolej. Glińsko. Długość drogi wynosi między stacjami Janów i Glińsko około 26 km. Można ją odbyć końmi lub zająć do Zółkwi na nocleg (schronisko w gimn. państw. na 20 osób). Zwiedzenie miasta, powrót do Lwowa, cena biletu kolejowego 1 zł. 30 gr.

11. L w ó w—Prusy (L w o w s k i L i s k ó w)

Koleją do stacji Zydatycze, następnie około półtora km. do Prus. Wzorowo prowadzona spółdzielnia mleczarska, młyn spółdzielczy, Kasa Stefczyka itp. Ciekawa wieś. Wracać można pieszo doliną Pełtwi, przez Kamienopol (twardziel w dolinie Pełtwi), Podborce, Lesienice i Krzywycze około 10 km. Bilet do Zydatycz około 40 gr.

12. L w ó w—Z ł o c z ó w

Koleją do stacji w Złoczowie, następnie wycieczka na Żulichę, górę około 10 km., ciekawy widok krajobrazowy i florystyczny lub na Woroniaki około 2 km. od stacji. Zwiedzić też można zabytki miasta.

13. L w ó w—O l e s k o—P o d h o r c e

Koleją do stacji Ożydów. Następnie końmi (furmanka bierze około 5 zł. za dobę) do Podhorzec 15 km., droga prowadzi naprzód przez Wołyń następnie wspina się na krawędź podolską. Po zwiedzeniu zamku i kościoła w drodze powrotnej Olesko, zamek położony pięknie na oderwanej krawędzi wzgórza i kościół zwany św. Trójcy i klasztor.

14. L w ó w—B r z e ż a n y—T a r n o p o l (G r z y m a ł ó w)

Koleją do Brzeżan, zwiedzanie miasta i okolicy, staw i jar Złotej Lipy, nocleg w schronisku w państw. gimn., następnie rannym pociągiem do Tarnopola, po zwiedzeniu miasta autobusem najbliższą część Miodoborów (około 3 km. lub koleją do Grzymałowa).

15. L w ó w—T a r n o p o l—Z a l e s z c z y k i

Pociągiem rannym do Tarnopola, tu trzy godziny do odejścia pociągu do Zaleszczyk, wyzyskać można na zwiedzenie najważniejszych zabytków miasta. Wieczorem jest się w Zaleszczykach w schronisku Tow. Kraj. lub w maju i czerwcu tanie noclegi w willach. Z Zaleszczyk urządzić można następujące wycieczki: do Czerwonogrodu, jar i wodospad Dżuryru około 29 km. w jedną stronę autobusem (pół dnia), lub koleją do stacji Tłuste i pieszo 7 km. (cały dzień).

Druga wycieczka przez Kasperowce do Holihrad nad Seretem do „Sfinksa“ podolskiego około 31 km., powozami lub autobusem około 8 godz. z małą wycieczką nad Seretem. Szlak ten przecina najpiękniejszą część jarowego Podola. Można przejść z Zaleszczyk na stronę rumuńską np. do cerkiewki na Kreszczatyku, piękny widok na jar Dniestru i półwysep Zaleszczycki. Kosztowniejsze wycieczki autobusowe prowadzą do Okopów św. Trójcy około 70 km. i grot w Bilczu około 35 km. Powrót z Zaleszczyk koleją przez Kołomyję, Stanisławów, bilet kolejowy 10 zł. 50 gr. Przybliżone koszty wycieczki bez dwu ostatnich około 20 zł., czas trwania 4 dni. Jadąc dniem objeżdża się Podole, już widok z okien wagonu (krawędź podolska) z oddali Miodobory, jary Gnierzy i Seretu. W drodze powrotnej przejazd przez Pokucie daje możliwość poznania wielu krajobrazów tej krainy.

16. L w ó w—S k o l e

Wieczorem pociągiem do stacji Skole 2 zł. 20 gr. bilet w jedną stronę, nocleg w schronisku w Skolem. Rano wyjście na Paraszkę około 7 godz. wejście na szczyt, zejście 3 godz.

17. L w ó w—Z a g ł ę b i e b o r y s ł a w s k i e i g ó r a m i d o S y n o w ó d z k a W y ż n.

Koleją do Drohobycza, zwiedzenie Polminu, następnie autobusami przez Stebnik, kopalnie soli, zdrojowisko Truskawiec i muzeum regio-

nalne na Pomiarkach — Truskawcu do Borysławia, tu nocleg pierwszy. Drugi dzień rano zwiedzenie Borysławia; wcześniej po południu około 4 godz. trwające przejście górami do skał w Uryczu, nocleg w schronisku na Ciuchowym dziale około 2 godz. od Urycza. Trzeciego dnia można przejść do Synowódzka przez góry około 20 km., na przejście liczyć trzeba około 7 godz. Bilety kolejowe około 4 zł. 50 gr. Odmianę tej wycieczki stanowi przejście od Ciuchowego działu przez Kruszelnicę na Paraszkę zejście do Skolego, wycieczka ma duże różnice wzniesień. Około 10 godz.

18. L w ó w—N a d w ó r n a—R a f a j ł o w a

Koleją do stacji Nadwórnej, cena biletu 3 zł. 30 gr., następnie około 35 km. kolejką leśną do Rafajłowej, stąd o ile jest czynna, można skorzystać z kolejki do Salatruka, następnie około 12 km. do Sywuli (1836 m.). Jeżeli kolejka nie czynna, dojść można do schroniska na Ruszczyńcu około 6 godz., tu nocleg, rano na Sywulę jedna do dwóch godzin wejście. Wycieczka dość uciążliwa. Druga wycieczka na przełęcz Legionów (Pantyczka) około 12 km., łatwa wycieczka ale całodzienna, powrót na noc do Rafajłowej. Trzecią z Rafajłowej wycieczką jest Doboszanka (1757 m.), kolejką do Ozirmy i szlakiem turystycznym około 10 km.

19. L w ó w—W o r o c h t a

Bilet do Worochty 4 zł. 10 gr. dalej kolejką leśną do Forośczeni skąd w 2 godz. (5 km.) jest się w schronisku na Zaroślaku gdzie nocleg. Rano wyjście na Howerlę (2069 m.), następnie przez Breskuł do Niesamowitego Jeziorka, powrót przez Pożyzowską na Zaroślak, podejście trwać powinno nie więcej jak 8 do 9 godz. Drugi dzień można poświęcić następującym szczytom: przez Maruszewkę na Turkuł, Szpicy, Dancerz. Dalsze szlaki prowadzić mają w stronę Zabiego lub przez Pop Iwana (2026 m.) na południe ku Czyrczynowi, trwać jednak musiałaby ta wycieczka przeszło tydzień ze względu na ogromną odległość od jakiegokolwiek stacji, autobusowej czy kolejowej (Czywczyni w linii powietrznej znajduje się prawie o 70 km. od Kosowa i Kut) o 100 km. od stacji kolejowej w Kołomyji.

20. L w ó w—J a r e m c z e

Koleją do stacji Jamna lub Diłok (cena biletu około 4 zł.), następnie wyjście łatwe na szczyt Jawornik—Gorgan (1467 m.), czas około 4 godz., zejść można w stronę Mikuliczyna. Druga łatwa wycieczka z doliny Prutu to wycieczka na Chomiak (1554 m.) od przystanku Zeniec około 8 km., wyjście 4 godz. Nocleg we wszystkich miejscowościach Doliny Prutu łatwy.

U w a g a.

Ceny biletów kolejowych są obliczone ze zniżką dla wycieczek szkolnych powyżej 10 osób.

*

* * *

Co się tyczy wycieczek w tereny górskie, Kuratorium O. S. L. przypomina, że w myśl okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13 marca 1934 Nr I—W. F. 1007/34 (Dziennik Urzędowy K. O. S. L. z 1934 r. str. 249), można prowadzić w góry młodzież dopiero po 12 roku życia, teren jednak musi być wybrany odpowiednio do sił młodzieży, zasadniczo więc winien to być średni teren górski. W wycieczkach górskich, zwłaszcza wysokogórskich, może brać udział młodzież po 16 roku życia, odznaczająca się dobrym stanem zdrowia i mająca za sobą odpowiednią zaprawę turystyczną. Wycieczki młodzieży szkół średnich mogą być kierowane

w Tatry, program ich jednak winien obejmować łatwe wycieczki piesze, jak np. z Roztoki do Pięciu Stawów, przejście z Stawów przez Swistówkę do Morskiego Oka, z Hali Gąsienicowej aż do Zmarzłego Stawu, Dolina Strążyska, Kościeliska, Choczołowska itp., nigdy jednak wycieczki szczytowe, wysokogórskie, szczególnie w nieodpowiednim ubraniu i obuwiu, przy czym za wycieczkę wysokogórską uważać należy także przejście przez wysokie przełęcze, jak np. Zawrat.

Wielkie znaczenie dla krzewienia idei morskiej mają wycieczki nad Polskie Morze, w szczególności do Gdyni. Odnośnie wycieczek do Gdańska, Kuratorium O. S. L. przypomina, że w myśl okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 29 kwietnia 1932 Nr I. W. F.-1930/32, wycieczki do Gdańska należy organizować głównie dla młodzieży starszej, uświadamionej co do roli Gdańska i jego stosunku do Polski i umiejącej patrzeć na zabytki architektoniczne. Wygląd zewnętrzny oraz zachowanie się uczestników winny być takie, by wobec narodowości obcej nie przynosiły ujemny polskiej młodzieży szkolnej. Pożądanym jest, by strój uczestników wycieczek posiadał jak najmniej oznak przypominających ten lub inny uniform. Każdy uczestnik winien posiadać dowód osobisty z potwierdzeniem obywatelstwa polskiego.

Najlepsze dla organizowania wycieczek szkolnych są miesiące: maj, czerwiec i wrzesień. Lipiec i sierpień jako miesiące wakacyjne sprzyjają odbywaniu dłuższych, pieszych wędrówek turystycznych. W zimie najprzystajniejsze są wycieczki narciarskie lub do miast.

Kuratorium O. S. L. przypomina, że Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło następujące poradniki metodyczne dla organizujących wycieczki:

Metodyka wycieczek krajoznawczych (praca zbiorowa). Warszawa, Nakł. Pol. Tow. Krajoznawczego.

Janowski Aleksander: „Wycieczki krajoznawcze“ — wskazówki metodyczne. Warszawa, Tow. Wyd. „Ignis“.

Grotowska Helena: „O poznawaniu kraju“. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas.

Dr Berg Alfred: „Wycieczki krajoznawcze“, spolszczyła H. Grotowska. Warszawa, Książnica Harcerstwa i Kultury Fizycznej.

Bykowski Ludwik: „Wycieczki szkolne“. Zamość, Pomarański i Ska.

Bykowski Jaksza Cz.: „Wycieczki i ich organizacja i znaczenie w pracy oświatowej wśród dorosłych“. Warszawa, Związek Strzelecki.

Dr Niemcówna St. i Dr Polaczkówna M.: „Wycieczki geograficzne“. Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas.

Poniatowska H.: „Wycieczki szkolne i ich cel wychowawczy, znaczenie i organizacja“. Warszawa, M. Arct.

Haberkantówna: „Z naszych wycieczek“. Warszawa, M. Arct.

Dr Pałowska J., Wołowska Z., Żółtowska H.: „Turystyka górską i nizinna. Warszawa, Główna Księgarnia Wojskowa.

Ważne jest należyte opracowanie planu i programu wycieczki zarówno ze względów organizacyjnych, jak i naukowych korzyści. Podstawę opracowania winna stanowić fachowa literatura przewodnikowa i opracowania monograficzne odnośnych miejscowości, okolic, zabytków. Najlepszymi mapami turystycznymi są mapy wojskowe w podziałce 1:100.000, wydane przez Wojskowy Instytut Geograficzny w Warszawie (skład główny: „Samopomoc Inwalidzka“, ul. Sienkiewicza 2).

O schroniskach szkolnych wycieczkowych poucza wydany przez Ministerstwo informator wycieczkowy „Szkolne schroniska wycieczkowe“.

Mając na uwadze konieczność planowej akcji w zakresie organizo-

wania wycieczek szkolnych, zechcą PP. Dyrektorzy i Kierownicy szkół średnich, zarówno ogólnokształcących jak i zawodowych, jedno z najbliższych posiedzeń Rady Pedagogicznej poświęcić dodatkowemu omówieniu programu wycieczek dla młodzieży tamtejszego Zakładu. Odnośny program wraz z krótkim sprawozdaniem z przebiegu posiedzenia zechcą PP. Dyrektorzy i Kierownicy przesłać do Kuratorium O. S. L., adresując na ręce p. o. wizytatora p. Dajewskiego Władysława.

Otrzymują:
Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących
i zawodowych w okręgu.

p. o. Naczelnika Wydziału
Dr Mieczysław Ziemnowicz

7.

OKÓLNIK

z dnia 4 marca 1938 r. (I R-1652/38)

o zmianie przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń

Ministerstwo W. R. i O. P. podaje do wiadomości i stosowania okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 2 marca 1938 r. Nr D. III. 3053/3/38 w sprawie zmiany przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń.

p. o. Dyrektora Departamentu:
A. Nowak

MINISTER SKARBU
L. D. III. 3053/3/38.

Zmiana przepisów o specjalnym
podatku od wynagrodzeń.

Odpis.

Warszawa, dnia 2 marca 1938 r.

Do

Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu, Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów i wszystkich Ministerstw
w/m.

Ministerstwo Skarbu komunikuje, iż uchwalony przez Sejm i Komisję Budżetową Senatu art. 12 projektu ustawy skarbowej na okres od 1 kwietnia 1938 do 31 marca 1939, która wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r., zawiera następujące przepisy:

„(1) Przedłuża się do dnia 31 marca 1939 r. dla celów równowagi budżetowej moc obowiązującą dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszków publicznych (Dz. Ur. R. P. Nr 82, poz. 503) ze zmianami, wprowadzonymi ustawą z dnia 30 marca 1936 r.

(Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 187) oraz wynikającymi z artykułu niniejszego.

(2) Podatek ten będzie pobierany od wynagrodzeń:

a) wypłacanych w czasie od dnia 1 kwietnia 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r., bez względu na to, za jaki czas wynagrodzenia te przypadają,

b) wypłacanych za czas od dnia 1 kwietnia 1938 r. do dnia 31 marca 1939 r. bez względu na czas wypłaty, według następujących skal:

1) przy wynagrodzeniach, wolnych od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych:

Stopień	Wysokość wynagrodzenia wypłaconego w ciągu miesiąca		Stopa procentowa podatku
	w z ł o t y c h		
	ponad	do	
1	150	200	3
2	200	250	5
3	250	500	8
4	500	1.000	11
5	1.000	2.000	17
6	2.000	—	25

2) przy wynagrodzeniach, od których opłaca się państwowy podatek dochodowy, opłaty emerytalne lub składki na rzecz ubezpieczeń społecznych, albo też niektóre z tych obciążeń:

Stopień	Wysokość wynagrodzenia wyplaconego w ciągu miesiąca		Stopa procentowa podatku
	w z ł o t y c h		
	ponad	do	
1	165	220	2
2	220	560	5
3	560	1.150	7
4	1.150	2.350	10
5	2.350	—	15

(3) Określone w art. 3 pkt 1) lit. a) i b) dekretu z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 503) stawki wynagrodzeń wolnych od podatku specjalnego podwyższa się ze 100 zł do 150 zł i ze 110 zł do 165 zł.

(4) Rada Ministrów może, na wniosek Ministra Skarbu w drodze rozporządzeń skracać terminy określone w ust. (2) lit. a) i b), obniżać stopy procentowe, ustalone w ust. (2) pkt. 1) i 2),

oraz podwyższać stawki wynagrodzeń wolnych od podatku specjalnego.

(5) Związki samorządu terytorialnego, związki międzykomunalne (celowe) oraz przedsiębiorstwa, banki, zakłady i instytucje tych związków, Związek Rewizyjny Samorządu Terytorialnego, komunalne kasy oszczędności i banki komunalne mogą, działając zgodnie z ustawą o finansach komunalnych, nie pobierać podatku specjalnego od wynagrodzeń, wypłacanych ze swoich funduszków.

Podając powyższe do wiadomości, Ministerstwo Skarbu uprasza o wydanie zarządzeń podległym władzom i urzędom oraz podległym nadzorowi instytucjom prawno-publicznym, objętym przepisami o specjalnym podatku od wynagrodzeń, przygotowujących pobór tego podatku według norm ustalonych w ustępach 1, 2 i 3 przytoczonego art. 12 projektu ustawy skarbowej.

O uchwaleniu powyższego przepisu ustawy przez Izby Ustawodawcze nastąpi oddzielne zawiadomienie.

Minister

E. Kwiatkowski

8.

NORMY WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW KOMISJI NA EGZAMINACH DOJRZAŁOŚCI

MINISTERSTWO

WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 3 marca 1938 r.

Nr II S-810/38.

Na pismo z dnia 21. I. 38. Nr. II-36756/37.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Warszawskiego

w Warszawie

Ministerstwo oznajmia, co następuje:

I. Zważywszy okoliczności, przedstawione w sprawozdaniu Kuratorium, Ministerstwo uznało za wskazane uchylić:

1) ostatni ustęp pisma okólnego z dnia 25 września 1937 r. Nr II S-8443/37, którym uchylono przepisy okólników: Nr 3 z dnia 9 stycznia 1932 r. (II-S-22099/31) i Nr 35 z dnia 13 marca 1934 r. (II S-1480/34) w sprawie wynagrodzenia członków maturalnych komisji egzaminacyjnych w szkołach średnich ogólnokształcących;

2) pismo okólne z dnia 9 listopada 1937 r. Nr II S-9437/37, wyjaśniające, że wynagrodzenie członków komisji egzaminacyjnych maturalnych należy wypłacać według norm, ustalonych zarządzeniem z dnia 26 czerwca 1937 r. Nr II S-4832/37.

Równocześnie Ministerstwo przywraca moc obowiązującą okólnikom: Nr 3 z dnia 9 stycznia 1932 r. (II S-22099/31) i Nr 35 z dnia 13 marca 1934 r. (II S-1480/34) do czasu zupełnego wygaśnięcia gimnazjalnych egzaminów dojrzałości.

II. Na prośbę Kuratorium o ustalenie maksymalnego czasu, za jaki można płacić członkom komisji egzaminacyjnych tytułem wynagrodzenia za udział w piśmiennych egzaminach na świadectwo z ukończenia gimnazjum

ogólnokształcącego, Ministerstwo zawiadamia, że należy przyjąć czas, określony w § 13 regulaminu egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, wprowadzonego zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22 lutego 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 58) jako maksymalny, tzn. należy płacić wynagrodzenie za czas rzeczywiście zużyty na podyktowanie i wybór tematu oraz za czas, zużyty na rzeczywiste kontrolowanie piszących, który przy wypracowaniu z języka polskiego powinien wynosić najwyżej 4 godziny, zaś przy wypracowaniu z innych przedmiotów — najwyżej 3 godziny. Natomiast samo kontrolowanie należy tak zorganizować, aby wynagrodzenie za udział w piśmiennych egzaminach nie wyniosło więcej, niż przypadłoby na dwóch kontrolujących.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

Kuratorium

Warszawa, dnia 3 marca 1938.

Okręgu Szkolnego Lwowskiego

we Lwowie.

Do wiadomości i sterowania.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

9.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1938 zawiera między innymi:

W nr. 16 z dnia 11 marca: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 lutego

1938 o zmianie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego.

10.

ORGANIZACJA SZKÓŁ

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 17 lutego 1938 Nr II-S-867/38 nadał na okres drugiego półrocza roku szkolnego 1937/8 pełne prawa gimnazjów państwowych klasie VIII-ej Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego Związku Rodzicielskiego w Stryju.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 7 marca 1938 Nr III-R. G. 459/38 zarządził przekształcenie Ludowej Szkoły Rolniczej Męskiej w Mokrzychowie o kursie dwuzimowym na Publiczną Szkołę Przysposobienia

Rolniczego w Mokrzychowie z dniem 1 stycznia 1939.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego nadał uprawnienia publicznych szkół powszechnych:

Prywatnej Szkole Powszechniej Żeńskiej „Sacré Coeur“ we Lwowie — rozporządzeniem z dnia 26 lutego 1938 Nr I-2196/38.

Prywatnej Szkole Powszechniej Męskiej im. A. Kohna we Lwowie — rozporządzeniem z dnia 11 lutego 1938 Nr I-3264/38.

11.

WYKAZ SZKÓŁ ROLNICZYCH W OKRĘGU SZKOLNYM LWOWSKIM
według stanu z dnia 1 października 1937

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły	Właściciel szkoły (koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE					
A. Szkoły państwowe					
1.	Gródek Jagielloński	Szkoła Rolnicza	Skarb Państwa	m.	polski
2.	Miłocin (pow. Rzeszów)	Szkoła Rolnicza	" "	"	"
3.	Rzeszów	Szkoła Mleczarska	" "	"	"
4.	Suchodół (p. Krosno)	Szkoła Rolnicza	" "	"	"
5.	Lwów, (Wulka Kapit)	Szkoła Ogrodnicza	" "	"	"
6.	Dublany ad Lwów	Kursy Gorzelnicze	" "	"	"
7.	Tarnobrzeg-Kolbuszowa	Wędr. Kursy dla Gosp. Wiejsk	" "	ż.	"
B. Szkoły samorządowe					
1.	Albigowa	Publ. Szk. Przyp. Gosp. Wiejsk.	Wydz. Pow. w Łańcucie	ż.	polski
2.	Mokrzyszów	Publ. Szkoła Ludowa Rolnicza	W. Pow. w Tarnobrzegu	m.	"
C. Szkoły prywatne					
1.	Korczyn (pow. Krosno)	Pryw. Szk. Przyp. Gosp. Wiejsk.	SS. Służ. Najśw. S. Jez.	ż.	polski
2.	Pohorce (pow. Rudki)	" " " " "	Tow. Gosp. Wyksz. Kob.	"	"
3.	Przemysł	" " " " "	SS. Służ. Najśw. S. Jez.	"	"
4.	Lwów	Pryw. Kursy "Ogrodnicze"	Małopol. Tow. Ogrodn.	k.	"
WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE					
A. Szkoły państwowe					
1.	Bereźnica (p. Stryj)	Szkoła Rolnicza	Skarb Państwa	m.	polski
2.	Horodenka	" "	" "	"	"
3.	Czernica (p. Żydaczów)	Liceum Rolnicze	" "	"	ruski
4.	Żabie	Szkoła Przystosob. Rolniczego	" "	"	polski
5.	Tłumacz-Horodenka	Kursy Wędr. dla Gosp. Wiejsk.	" "	ż.	"
B. Szkoły prywatne					
1.	Kałusz	Pryw. Szk. Przyp. Gosp. Wiejsk.	Tow. Gosp. Wyksz. Kob.	ż.	polski
2.	Miłowanie (p. Tłumacz)	Pryw. Szk. Przyp. Rolniczego	Tow. „Proświta“	m.	ruski
3.	Stryj	Pryw. Roczne Kursy Mleczarsk.	Tow. „Masłosojuz“	"	"
WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE					
A. Szkoły państwowe					
1.	Zaleszczyki	Jednorocz. Kur. Prakt. Ogrodn.	Skarb Państwa	k.	polski
2.	Grzymałów	Wędr. Kursy dla Gosp. Wiejsk	" "	ż.	"
B. Szkoły samorządowe					
1.	Olesko p. Złoczów	Publ. Szk. Przyp. Gosp. Wiejsk.	Wydz. Pow. w Złoczowie	ż.	polski
C. Szkoły prywatne					
1.	Szybalin p. Brzeżany	Pryw. Kursy Roln.-Gospodarcze	Michał Waśków	k.	ruski
2.	Witków	Pr. Szk. Przyp. Gosp. Wiejsk.	Tow. Gosp. Wyksz. Kob.	ż.	polski

12.

KOMUNIKATY

Tymczasowe programy.

Postanowieniem z dnia 16 lutego 1938 Nr III P. U-733/38, 737/38 i 1020/38 Pan Minister W. R. i O. P. zarządził wprowadzenie tymczasowych programów nauki w trzyletnich liceach administracyjnych na wydziale pocztowym, na dwuletnich kursach gorseciarskich, rocznych kursach kwieciarsko-piórkarskich, zabawkarstwa, galanterii skórzanej i modniarstwa. Odnośne programy ogłoszono jednocześnie jako oddzielne wydawnictwa.

Statut Biblioteki Narodowej
Józefa Piłsudskiego

Rozporządzeniem z dnia 31 stycznia 1938 Nr IV. N-3930/37 Pan Minister W. R. i O. P. nadał statut Bibliotece Narodowej Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Tekst statutu ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10 marca 1938 Nr 2. poz. 28.

Opieka nad p. w. męskim.

P. Dr Piotr Jeż objął nadzór i opiekę nad p. w. męskim w szkołach średnich ogólnokształcących i zawodowych w charakterze p. o. ministerialnego wizytatora szkół z dniem 1 marca 1938.

Zaliczanie bezpłatnej praktyki.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło, że w myśl art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r., o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104 z 1932 r., poz. 873), przez pracę nauczycielską, wymaganą do ustalenia, należy rozumieć pracę w szkołach państwowych i publicznych oraz prywatnych, mających pełne lub niepełne prawa szkół państwowych lub publicznych.

Jak z powyższego wynika, przepis ten ma na względzie każdą pracę nauczycielską w wymienionych szkołach, bez względu na charakter stosunku służbowego, na którego podstawie jest pełniona. Podkreśla to również treść art. 9 powołanej ustawy, w której wyraźnie położono nacisk jedynie na faktyczne pełnienie obowiązków służbowych w szkole, bez jakichkolwiek innych zastrzeżeń.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 16 lutego 1938 r. Nr B. P. 8519/37, w konkretnym przypadku wyjaśniło, że praktyka nauczycielska, wprowadzona okólnikiem Nr 28 z dnia 7 marca 1933 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 38), stanowi pracę w szkołach w rozumieniu art. 8 ust. 3 powołanej ustawy, o ile tylko praktyka ta odpowiada innym postanowieniom tego artykułu, a w szczególności, analogicznie do ust. 4, jeżeli pełniona była w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo.

Wolne stanowiska nauczycieli matematyki i ćwiczeń cielesnych.

W szkołach powszechnych w Stanisławowie potrzebni są od nowego roku szkolnego 1938/9 nauczyciele ze specjalnymi kwalifikacjami do prowadzenia nauki matematyki i ćwiczeń cielesnych.

Podania należy kierować do Kuratorium O. S. L. najpóźniej do końca kwietnia br. z zachowaniem drogi służbowej.

Skradzione pieczęci.

Skradziono metalową pieczęć do laku, średnicy 30 mm, z napisem: „Państwowe Gimnazjum im. K. Ujejskiego w Kamionce Str.“.

13.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						S z k o ł y	mieszkanie	
1	Dobra	Jarosław	I	koeduk.	polski	3 ub.	—	Pierwszeństwo mają kandydaci WKN Budynek szk. w rozbudowie będzie wykończ. w lipcu 1938 konkurs 2-gi
2	Dobra	Jarosław	II	koeduk.	polski	3 ub.	16 mg.	
3	Leszczowate	Lesko	I	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	—	
4	Leżajsk	Łańcut	III	męska	polski	4 ub.	5½ mg.	
5	Lutowiska	Lesko	III	koeduk.	polski	3 ub.	—	
6	Łówczyce	Rudki	I	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	720 m ²	
7	Olszanica	Lesko	II	koeduk.	polski	3 ub.	—	
8	Stuposiany	Lesko	I	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	—	
9	Wykoty	Sambor	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	6 mg.	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

14.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Ś. p. Roman Koestlich

Naczelnik Wydziału w Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, zmarł we Lwowie, dnia 8 marca 1938.

S. p. Roman Koestlich urodził się we Lwowie w 1881 roku. Po ukończeniu gimnazjum w Drohobyczu odbywał studia na Uniwersytecie J. K. we Lwowie z zakresu historii i geografii. Pracę nauczycielską rozpoczął w jednym z lwowskich gimnazjów, kontynuował przez 8 lat w gimnazjum w Tarnopolu. W czasie wojny prowadził kursy gimnazjalne dla dzieci uchodźców w Budziejowicach, następnie uczył w prywatnym gimnazjum T. S. L. w Białej, zjednując sobie wszędzie serca młodzieży, dla której był zawsze życzliwy. Po wojnie mianowany dyrektorem Państw. Gimn. w Brzeżanach, pracował na tym stanowisku do r. 1928, w którym to czasie został powołany do pracy w Kuratorium O. S. L. w charakterze wizytatora szkół średnich. Po latach kilku mianowany naczelnikiem Wydziału Ogólnego K. O. S. L., następnie Wydziału I. Na tym stanowisku pracował, póki ciężka choroba nie pozbawiła Go sił do pracy.

Odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, był ś. p. Roman Koestlich czynnym, długoletnim członkiem T. S. L., którego idei służył sercem całym. Na zjazdach tegoż Towarzystwa występował w charakterze delegata Ministerstwa W. R. i O. P.

Swą gorliwą pracą, troską o dobro publiczne, przyjaznym, życzliwym ustosunkowaniem się do młodzieży i nauczycielstwa, do współpracowników — zjednał sobie ś. p. Roman Koestlich prawdziwy szacunek i przywiązanie. Śmierć Jego odbiła się też głębokim echem w sercach tych wszystkich, którzy Go znali.

Cześć Jego pamięci!

Między innymi wyrazy współczucia z powodu straty, jaką poniosło Kuratorium O. S. L. przez zgon ś. p. Naczelnika Romana Koestlicha, nadał na ręce Pana Kuratora w imieniu Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego P. Dyrektor Departamentu Dr M. Pollak.

Banach Dionizy, p. o. kierownika szkoły powsz. w Głuchowicach, pow. Lwów, zmarł dnia 1 lutego 1938 r., w 59 roku życia a 34 roku służby nauczycielskiej.

Hebdowa Łucja, nauczycielka szkoły powszechnej w Trzcianie, pow. Rzeszów, zmarła dnia 7 marca 1938 r., w 35 roku życia, 14 roku służby nauczycielskiej.

Kmicikiewicz Helena, nauczycielka szkoły powsz. w Niebyłowie, pow. Kałusz, zmarła dnia 1 marca 1938 r., w 46 roku życia, a 18 roku służby nauczycielskiej.

Pawlukowa Helena, nauczycielka szkoły powsz. w Wojutykach, pow. Sambor, zmarła dnia 8 stycznia 1938 r., w 40 roku życia a 19 roku służby nauczycielskiej.

15.

RUCH SŁUŻBOWY

Rubryka „Ruch służbowy“ obejmuje tylko pracowników administracji szkolnej i dyrektorów bądź kierowników szkół. Zmiany dotyczące się nauczycieli będą podawane do wiadomości oddzielnie w wykazach, ogłaszanych przez „Dziennik Urzędowy“ w półrocznych odstępach czasu.

Szkoly powszechne

Mianowani — PP: Romański Władysław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Gorliczynie, pow. Przeworsk, kierownikiem tejże szkoły — Sabik Izidor, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Targowiskach, pow. Krosno, kierownikiem tejże szkoły — Szerzeń Tomasz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. w Ostrowie, pow. Przeworsk, kierownikiem tejże szkoły — Zarańska Maria, nauczycielka p. o. kierowniczkii publ. szkoły powsz. III stop. w Bolechowie, pow. Dolina, kierowniczką tejże szkoły.

Przeniesieni — PP.: Klementowski Kazimierz, kierownik publ. szkoły powsz. III stop. w Leżajsku, pow. Łańcut, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Pobereżu, pow. Stanisławów — Skupień Maria Helena, nauczycielka kierująca publ. szkołą powsz. w Dolinie-Broczkowie z pozbawieniem urzędu kierowniczkii do publ. szkoły powsz. w Mizuniu Starym, pow. Dolina.

Przeniesieni w stan spoczynku: P.P.: Skiba Emil, kierownik publ. szkoły powsz. w Borowej Górze, pow. Lubaczów — Sobolewska Anna, kierowniczka publ. szkoły powsz. w Kossaczu, pow. Nadwórna.

Szkoly średnie ogólnokształcące

Mianowani: P. Zawałkiewicz Mieczysław, nauczyciel p. o. dyrektora Państw. Gimnazjum w Zaleszczykach, dyrektorem tegoż Gimnazjum.

Szkoly zawodowe.

Mianowani: P. Inż. Arbesbauer Antoni, kierownik Publ. Szkoły Doksztalającej zawodowej Nr 2 we Lwowie nauczycielem tymczasowym Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie.

Przeniesieni: P. Inż. Syska Janina, kierowniczka Publ. Szkoły Przysposobienia Gospodarczego Wiejskiego w Olesku na własną prośbę na równorzędne stanowisko do Publ. Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Łyszkowicach.

16.

SPROSTOWANIE

W Dzienniku Urzędowym K. O. S. L. z dnia 31 stycznia 1938 nr 1 str. 30 podano mylnie: „II“ stopień publ. szkoły powszechnej w Brzózce Królewskiej, pow. Łańcut — ma być: stopień III.

W tymże numerze Dziennika Urzędowego w wykazie szkół i kursów zawodowych na str. 18 zaznaczono mylnie przy Szkole Zawodowej Żeń-

skiej krawiecko-bielizniarskiej w Zółkwi, Legionów 62, jakoby była w likwidacji. Szkoła ta nie jest bynajmniej w likwidacji. Równocześnie pominięto we wspomnianym wykazie: Prywatny Kookucyjny Kurs Handlowy Roczny Michała Berlasa w Stryju, co niniejszym Redakcja prostuje.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

17.

DR TYROWICZ MARIAN

Z rozważań nad typem lektury historycznej dla gimnazjum

Lektura szkolna a literatura popul. historyczna¹⁾. Jakkolwiek od dawien dawna czytanie książek historycznych było szeroko stosowane przy nauczaniu historii — realizacja lektury jako postulat dydaktycznego nabiera dopiero od kilku lat szczególnego znaczenia w związku z wprowadzeniem w życie nowych programów szkolnych. Zagadnieniem tym są, oczywiście, zainteresowane w pierwszym rzędzie sfery pedagogiczne, ale niewątpliwie także i czynniki wydawnicze, pragnące dostosować swą produkcję księgarską do wymogów programowych i życiowych nowszej szkoły. Mnożą się już „Biblioteki“ i „Wydawnictwa lektur“, okazują się coraz to nowe rozumowane katalogi przystępnych publikacji tak, iż może się wydawać, że postulat realizacji lektur wszedł już na jak najpomyślniejszą drogę. Z drugiej natomiast strony organizowanie tzw. „bibliotek przedmiotowych“, mających dać młodzieży materiał lektury, możliwie najodpowiedniejszy i najbardziej z programem związany — napotyka na duże trudności w racjonalnym i równomiernym skompletowaniu popularnych dzieł według epok i zagadnień. Tyczy się to nie tylko dawnej produkcji wydawniczej, ale i ostatnich poczynań na tym polu. I tak np. jest kilkanaście popularno-naukowych opracowań schyłku XVIII i pierwszej połowy XIX stulecia, a nie ma prawie zupełnie opracowań XVII stulecia czy schyłku XIX st. Te nieliczne, które kiedyś ujrzały światło dzienne, są już dziś niedostępne, bądź niedostosowane do nowych wyników nauki. To samo stwierdza bibliografia historyczna odnośnie do poszczególnych problemów i postaci dziejowych. Niektóre „przepracowane“ na lewo i prawo, inne pomijane zupełnym milczeniem. Wytwarza się zatem niepożądana sytuacja — zaopatrywania księgozbiorów szkolnych czym się zdarzy, byle tylko zaspokoić „głód książki“, bardzo często występujący u młodzieży. Czy można to uznać za racjonalne rozwiązanie sprawy?

Celem niniejszego artykułu jest zwrócenie uwagi na najbardziej piekące dezyderaty sprawy lekturowej i ustalenie pewnych wymogów, jakie stwarzają programy i życie szkolne, a nie czynniki dla tej sprawy drugorzędne, jak koniunktura na rynku wydawniczym, aktualność pewnych zagadnień (bardzo charakterystyczny rys dla wydawnictw popularnych u nas), bądź wreszcie chaotyczność stosunków w autorskim świecie.

Różne typy lektury historycznej²⁾. Pojęcie lektury historycznej jest zasadniczo szersze od tego, jakiemu zamierzamy w tej pracy poświęcić uwagę. Można wymienić cztery formy materiału drukowanego, wchodzącego w zakres „czytelnictwa historycznego“ młodzieży szkoły średniej. Są to: 1. źródła historyczne, 2. piśmiennictwo popularno-naukowe, 3. utwory literatury pięknej (powieści histor.) i 4. lektura gazet i czasopism. Nie jest celem niniejszych rozważań omawiać szczegółowo wszystkie wymienione typy lektury, wskazywać na ich zalety i walory pedagogiczne. Uważając

¹⁾ Zagadnienie lektury jako środka nauczania historii zaprzątnęło uwagę wszystkich dydaktyków tego przedmiotu. Z ujęć, dostosowanych do dzisiejszej praktyki szkolnej, wymienić należy: H. Pohoskiej, *Dydaktykę historii* (Warszawa 1937), J. Dutkiewicza, *Dydaktykę historii* (w *Encyklopedii Wychowania II*) i E. Małeczyńskiej, *Nauczanie historii w szkole średniej* (Lwów 1937). Artykuły w czasopismach pedagog. i inne druki: E. Małeczyńska, *O roli książki histor. w pracy szkoły średniej* (*Pamiętn. V. Zjazdu Histor.*) i tejsze, *W sprawie lektury histor. w wyższych klasach szkoły średniej* (*Wiadomości Hist.-Dydakt.* 1933, z. 2); W. Knapowska, *Lektura historyczna młodzieży* (Poznań 1935) i A. Kalenkiewiczówna, *Lektura histor. w kl. III. gimn.* (*Wiad. Hist.-Dydakt.* 1937, z. 4).

²⁾ Różnymi rodzajami lektur zajmowali się: W. Pohoska, *Teksty źródłowe przy nauce historii w szkole średn.* (*Przegląd Pedag.* 1924) *Urbański-Nieczuja*, *Lektura źródeł przy nauczaniu historii w szkole średniej* (*Muzeum*, 1927); M. Friedländer, *Gazeta w nauczaniu szkolnym* (*Ruch pedag.* 1928 Nr. 47-51), A. Knot, *Lektura gazet w szkole średniej* (*Muzeum*, 1932, z. 1), Cz. Weigl-Siemionowa, *Lektura ważniejszych artykułów publicyst. w związku z kursem historii w kl. IV. gimnaz.* (*Wiadomości Hist.-Dydakt.* 1937, z. 3); S. Frycz, *O nauczaniu historii przy pomocy utworów literatury pięknej* (*Przeszłość*, 1935, nr. 3); G. Gebertowa, *Nowa pomoc naukowa — Encykl. „Świat i Życie“* (*Wiadomości Hist.-Dydakt.* 1934, z. 1).

za podstawę historycznej biblioteki szkolnej przystępną monografię historyczną, spróbujemy określić jej wyróżniające stanowisko w czytelnictwie młodzieży, omówić jej stosunek do innych form lektur.

Już u progu organizacji szkolnictwa w odrodzonym Państwie — zabrano się bardzo pochopnie do stosowania tekstów źródłowych, w wyniku czego zaczęto się porać z trudnościami rozbioru i komentowania cząstek czy (rzadziej) całości poszczególnych materiałów źródłowych. Tak wiele o tym pisano i mówiono, iż dziś wystarczy stwierdzić jedno: w nowym 4-klasowym gimnazjum źródło może wystąpić tylko jako środek pomocniczy, stosowany rzadziej, od wypadku do wypadku, o roli raczej ilustracyjnej, niż zasadniczo-poznawczej, mogący zastąpić tylko częściowo podręcznik, wykład i inne środki nauczania. Wynika z tego ten praktyczny wniosek, iż nie znajdują w szkole średniej zastosowania publikacje, wyłącznie źródłom poświęcone i to do okresów, chronologicznie ciałniejszych (np. panowanie Bolesława Chrobrego, unia polsko-litewska lub powstanie listopadowe), że natomiast najodpowiedniejszą formą jest albo wprowadzenie tekstów źródłowych do podręcznika, co obecnie najczęściej jest stosowane, albo też ogłoszenie zbioru tekstów o zasięgu chronologicznym szerokim (np. Polska piastowska, czasy elekcyjne lub doba porozbiorowa). Jako lektura pozalekcyjna źródło przedstawia małą wartość zarówno ze względów formalnych, jak i treściowych, z wyjątkiem niektórych pamiętników.

Lektura powieści historycznych, a tym bardziej innych utworów beletrystycznych, jak poematów lub dramatów o podłożu historycznym — nie może pretendować do tytułu „lektury historycznej”. Zbyt wielka doza fantazji, z którą najwybitniejsi nawet powieściopisarze odmalowują psychikę swych bohaterów, dowolność w konstruowaniu tła obyczajowego i kultury materialnej, odsunięcie splotu problemów politycznych na plan dalszy, a wysunięcie na czoło w utworach tych albo założeń etycznych lub estetycznych czynią nawet z realistycznej powieści historycznej materiał, odbiegający daleko od tego, co ma dać lektura historyczna, tj. uzupełnienie pozytywnej wiedzy ucznia o ludziach i o faktach przeszłości.

Tego samego celu nie osiąga się też przez stosowanie czytelnictwa gazet. Sięganie ucznia po prasę codzienną czy periodyczną może w niejednym wypadku podnieść walor wychowania obywatelskiego, przygotować do praktycznego życia, ale wyjątkowo — zwłaszcza dzisiaj — przynosi ono wzbogacenie umysłu nieznanym materiałem faktów. Dzienniki współczesne zbyt mało poświęcają miejsca poważnym studiom historycznym — jak to bywało dawniej, by w nich szukać uzupełnienia wiedzy. Tę pomoc stanowiąc może jedynie przystępna monografia historyczna, skreślona piórem wytrawnego znawcy tematu, ale z drugiej strony i znawcy psychiki młodego czytelnika, a więc pedagoga, praktycznie zaznajomionego z obecnym programem nauczania i wychowania.

Książka popularna i naukowa w rękę młodzieży¹⁾. Pogląd, że najodpowiedniejszą formą lektury historycznej jest przystępna monografia historyczna, wymaga uzasadnienia. By je dać w możliwie pełnej formie, wydaje się pożytecznym wyjaśnić, z jaką książką historyczną młodzież najczęściej się styka i co jej te książki dają.

Przede wszystkim należy stwierdzić, że młodzież czyta zarówno książki popularno-naukowe, jak i studia ściśle erudycyjne, często nie posiadające nawet walorów przystępnego stylu i języka. Odsegregować jeden rodzaj piśmiennictwa od drugiego jest bardzo trudno, jeśli chodzi o życie szkolne. Jeszcze silniej wnika do czytelnictwa młodzieży materiał lekturowy, złożony z broszurek okolicznościowych, czytanek patriotyczno-propagandowych, przedruków odczytów jubileuszowych, popularnej publicystyki historycznej; przenikanie tego piśmiennictwa ułatwia

¹⁾ Zestawienie piśmiennictwa popularno-naukowego i poważniejszego jako lektury historycznej dają: N. Gasiórska. Literatura historyczna popularna 1900—1919 (Przegląd Histor. t. XXII. z. 19—20) — wydawnictwa przeważnie okresu przedwojennego i wojennego, stąd prawie wszystkie wyczerpane; anonim. druk: Lektura historyczna dla młodzieży (b. m. i d.) omawia klasami (I—III) nowsze i dostępne publikacje popularne. Najlepsze informacje bibliograf. z tego zakresu (wraz ze spisami, zalec. przez ogniska metod. dla poszczególnych klas) przynoszą „Wiadomości Hist.-Dydakt.” ukazujące się od r. 1933. H. Mościcki w swych „Wskazówkach praktycznych dla nauczyciela historii” (Warszawa 1925) podał wprawdzie dużo pozycji, ale dzieła popularne przeplecione są trudnymi i nieodpowiednimi dla młodzieży monografiami naukowymi, pozatem autor do lektury histor. wprowadził też utwory powieściowe i dramat. Część lektur podana jest w E. Maleczyńskiej Przeglądzie książek i artykułów, związanych z nauczaniem historii w wydawnictwie Filomaty (Lwów 1937).

fakt, iż tego rodzaju druki figurują bardzo często w półoficjalnych „spisach lektur“ dla poszczególnych klas. Taka literatura popularna i z drugiej strony historiografia erudycyjna dają w rezultacie kontrastowy obraz ujemnych następstw, które chyba jeden tylko walor pedagogiczny może rekompensować: podtrzymanie popędu czytelniczego i budzenie się pewnej samodzielności w doborze lektury. Przez ujemne następstwa rozumieć należy — jeśli chodzi o broszury popularne — wytwarzanie się w umyśle młodocianego czytelnika przekonania o zbyt uproszczonej formie procesów dziejowych. Zbyt często w tych popularnych i okolicznościowych drukach — zawile sploty między-państwowych stosunków i współdziałanie całego zespołu ludzi wyjaśnia się w sposób grubo uproszczony genialnymi pociągnięciami bohaterskich monarchów, wodzów lub mężów stanu.

Te uproszczenia prawdy historycznej, okraszane sąta niejednokrotnie porcją anegdoty — oto najgłówniejsze rysy literatury popularno-historycznej, nie przekraczającej poza tem rozmiarów 1—2 arkuszowych broszurek. Czyta się je łatwo, umysły mało samodzielne pochłaniają je w znacznej ilości, mnoży się ilość „przeczytanych książek“ w szybkim tempie.

Z drugiej strony spójrzmy na piśmiennictwo wyłącznie naukowe, oczywiście w dzisiejszym słowa znaczeniu: opracowanie zagadnienia oryginalne, pogłębione źródłowo, operujące „literaturą przedmiotu“ i często z nią polemizujące, wyposażone w groźny rynsztunek przypisów i cytatów, zróżnicowane typograficznie i zaopatrzone w mnóstwo odsyłaczy, którym odpowiadają podtekstowe odnośniki. Trafia się, że taka książka jest napisana jasno, barwnie i żywo, i że przeczyta ją uczeń kl. III i IV-tej z częściowym bodaj zrozumieniem. Ale przystępny styl i język, to przywilej niewielu autorów. Nie można wierzyć przeciętnemu młodemu czytelnikowi, że książka go pochłonęła, tym mniej, że ją zrozumiał. O ile popularna broszurka pociąga ucznia, o tyle dzieło naukowe raczej go odstręcza.

Istnieje jednak sposób celowy i pożyteczny zbliżenia ucznia do literatury historycznej naukowej, a mianowicie za pomocą opracowania wyjątków z dziejopisarstwa klasycznego, wyjątków zaopatrzonych w odpowiednie wyjaśnienia rzeczowe i terminologiczne, objaśniających ewent. działalność naukową autorów i ich rolę w całokształcie historycznej nauki¹⁾. Jednakże i te wybory ustępów z poszczególnych dzieł wymagają bardzo dokładnego nadzoru nauczyciela, są dość trudne i nie mogą być wskutek tego czytane przez młodzież w wielkiej liczbie.

Zatem między piśmiennictwem popularnym a erudycyjnym historycznym — znajdujemy formę pośrednią w postaci przystępnej monografii, która nie powinna zawierać w sobie ani uproszczeń metodologicznych broszur popularnych, ani odstręczających utrudnień studium ściśle naukowego.

Monografia ta winna stanąć jasno na pograniczu dwu powyższych gatunków: w sposób przystępny poziomowi umysłowemu, dla którego dany temat programowo jest przewidziany, winna ona odzwierciedlić poważne i istotne problemy danego wycinka wiedzy o przeszłości.

Monografia zagadnieniowa, biografia, szkic historyczny. Przystępna monografia historyczna winna odzwierciedlić w sobie nie tylko konstrukcję indywidualnego tworu historiografii naukowej (z pominięciem drobiazgowego aparatu pomocniczego), ale także winna oddawać różnorodność typów monografii, a zatem monografii zagadnieniowej (albo problemowej), biografii i szkicu historycznego. W tych trzech kategoriach konstrukcji mieści się zasadniczo pełny charakter studium erudycyjnego z wyjątkiem a) drobnych przyczynków, którychby nawet do ujęcia zagadnieniowego nie dało się zaliczyć i b) syntez historycznych. Przyczynkarstwo historyczne, tak rozbudowane i tak podstawowe dla postępu wiedzy, jakim jest ono dla badań specjalnych i drobiazgowych — ma znikomą wartość dydaktyczną w nauce szkolnej. Syntezy historyczne, szczególnie te które w ostatnich latach w pociągającej szacie zewnętrznej i w ujęciu znanych piór pojawiły się na półkach księgarskich — będą chętnie czytane przez młodzież²⁾. Niemalą rolę w ich atrakcyj-

¹⁾ Taką lekturą są obecnie wydawane przez Sekcję Dydakt. P. T. H. we Lwowie tomiki Biblioteki Historycznej dla młodzieży. Ukazały się dotąd wyjątki z K. Chłędowskiego Królowa Bona (w oprac. T. Urbańskiego), z Sz. Aszkenazego Książę Józef (w oprac. M. Tyrowicza) i St. Smolki Mieszko Stary i jego wiek (w oprac. E. Maleczyńskiej).

²⁾ Mowa tu o wydawnictwach takich, jak „Polska, jej dzieje i kultura“ t. I—III, „Wielka Historia Powszechna“ (wydawn. Trzaski, Everta, Michalskiego), A. Szelańskiego, Historia powszechna t. I—II. (wyd. Arcta w Warszawie 1937). Innego rodzaju lekturą przystosowaną do nauki w gimnazjum, stanowią syntezy historyczne regionów, wydaw. przez Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie (np. „Kraków i Ziemia Krakowska“, „Pomorze wczoraj i dziś“, „Lwów i Ziemia Czerwieńska“ itp.).

ności odgrywa ich szata ilustracyjna, poza tym pociąga ogrom wiadomości, zamkniętych w jednym lub kilku tomach. Jaka jest wartość tej lektury dla ucznia kl. II—IV.? Niewątpliwie tego lub owego czytelnika zachęci ona do bliższego zajęcia się jakimś wybranym tematem, ale będą to wyjątkowi uczniowie. Przeciętnego zaś ucznia czytanie całej publikacji „od deski do deski“ znuży bardzo rychło i raczej skłoni do przerzucania się z rozdziału w rozdział, z jednego wieku w drugi. Jasną jest rzeczą, że w rezultacie ten sposób czytania spowoduje powierzchowność w poznawaniu przeszłości, stworzy u niewyrobionego czytelnika fałszywe pojęcie o poznawaniu epoki, nasyci zbyt szybko ciekawość, a najczęściej i najpewniej pozostawi wrażenie czegoś wyrwanego, czegoś nie łączącego się w organiczny związek.

Redukujmy zatem typ lektury historycznej dla gimnazjum do monografii zagadnieniowej, biografii i szkicu historycznego. Spróbujmy określić zachodzące między nimi różnice i wysnuć z nich wartość dydaktyczną.

Przez monografię zagadnieniową rozumie się opracowanie wybranego problemu (węższego czy szerszego) jako całego łańcucha kwestii historycznych, pragmatycznie powiązanych. Skala różnorodności tego typu od skromnych tomików do okazałych tomów wspianiałych dzieł L. Kubali, Sz. Askenazego czy Wł. Konopczyńskiego jest tak wielka, iż wprowadzić ona musi kierownika biblioteki uczniowskiej w prawdziwe zakłopotanie. Co wybrać? Czego do półek księgozbioru nie dopuścić? Co winno tu znaleźć się bezwzględnie? Najlepszy obraz chaosu, jaki istnieje w tej dziedzinie dają „gotowe spisy“ lektur, sporządzane zarówno dawniej, jak i dzisiaj. A przecież stwierdzić należy, iż monografia zagadnieniowa oddać może niewątpliwie najcenniejsze usługi dydaktyczne jako typ lektury. Wystąpić w niej bowiem mogą jaśniej nawet niż w biografii i szkicu historycznym — cechy konstrukcji naukowej i związek genetyczny problemu. Wydobyć pewnego problemu na plan pierwszy przy zachowaniu należnego miejsca i perspektywy dla innych składowych i pochodnych spraw oraz umiejętnie powiązanie kilku akcji — oto główne cechy konstrukcji monograficznej. Cechy te mogą istnieć w dziele historycznym, niezależnie od poziomu ujęcia; w jednych szczegółowość spraw i misterność wiązania wątków wystąpi silniej, w innych słabiej. Umiejętne i zorganizowane rozbudowanie lektury historycznej według wybranych zagadnień — może dać wysmienite uzupełnienie nauki szkolnej.

Zbliżoną do tego rodzaju dziejopisarckiego jest biografia i to w takim stopniu, iż często nie widzi się między nimi poważniejszej różnicy. Zdaniem naszym — różnica ta istnieje w stopniu wysunięcia głównego bohatera monografii na plan pierwszy, jako tematu centralnego. Istnieją wprawdzie w literaturze naszej prace, w których postać tytułowa (np. „Łukaszyński“) stanowi tylko nić przewodnią dla połączenia odległych od siebie spraw, ale takich konstrukcyj jest niewiele. Biografia zasadniczo, choćby nie miała w swym założeniu czy to gloryfikacji czy rehabilitacji bohatera — wydobywa go przeważnie ponad miarę jego stosunku dla spraw i ludzi jego życia. Czytając biografię skręcamy nieraz z gwarliwego i burzliwego szlaku dziejów na ciche i ukryte ścieżki i dróżki spraw prywatnych czy osobisto-uczuciowych. Idziemy za człowiekiem, z areny dziejów wpadamy w mikrokosmos przeżyć indywidualnych. Nie ma takich skoków w monografii zagadnieniowej i w tym tkwi poważna w stosunku do niej różnica. Nie każdy młodociany czytelnik z zamięłowania oddaje się takiej lekturze; trzeba tu skupienia większego i głębszej znajomości człowieka, skłonności do introspekcji, by zyskać tło porównawcze dla zrozumienia opisywanych przeżyć. Poważne studia życiorysowe tylko zdolniejsi uczniowie czytają chętnie i z pożytkiem; można to zaobserwować w wypożyczalni szkolnej, gdzie są i biografie i inne książki. Fakt ten nie zmniejsza znakomitej roli wychowawczej, jaką tego rodzaju piśmiennictwo wywierać może na młodzież. Z naciskiem podkreślają to dydaktycy historii.

Szkic historyczny może mieć za przedmiot zarówno życie wybitniejszej osobistości, jak i kompleks wydarzeń czyli tzw. kwestię, ale w pojęciu „szkicu“ tkwi pewna specyficzna cecha ujęcia tematu. Zarysowy sposób przedstawienia sprawy, niepełność obrazu przy znacznej dozie anegdoty, przerzucanie akcentu z jednej części zagadnienia na inną — to nie wady, ale cechy istotne „szkicu“, zbliżające go do literackiego „essay'u“. Stąd młodzież prędzej rozmiłuje się w tym rodzaju, niż innym, ale nie jest to wskaźnikiem jego wartości. Może zagrzać do zainteresowania się pewnym rozdziałem dziejów, ale nie da poglądu na wewnętrzną spoiłość faktów. Do

zrozumienia minionej rzeczywistości zbliży tych tylko, którzy umieją wyczuwać związki między faktami. Szkice są dziś na ogół rzadziej spotykanym rodzajem dziejopisarstwa.

Kilka uwag o sposobie konstruowania lektury histor. Byłoby rzeczą w założeniu błędną i bezcelową — usiłować określać w szczegółach metodę ujęcia czy technikę budowy monografii historycznej, przeznaczonych na lekturę gimnazjalną. Takie podanie recept najczęściej zawodzi, o ile ktoś w ogóle chce się do nich stosować. Ale abstrahując od schematu — czy broń Boże — od szablonu, pragniemy zwrócić uwagę na pewne postulaty, które wysuwa szkoła.

Jedną z pierwszych zasad tworzenia lektury historycznej — czy to będzie monografia zagadnieniowa, czy szkic historyczny, czy biografia — wydaje się być zasada rekonstrukcji wycinka dziejów przy zastosowaniu nie tylko możliwej obiektywności, ale i rzeczywistych (realnych) kategorii tej minionej przeszłości. Przez zasadę tę rozumiemy potrzebę zerwania już raz z mniemaniem, iż lektura historyczna im bardziej ma charakter beletrystyczny, im bardziej drogą fikcyjnych fabuł wprowadza w poznanie odległych czasów i ludzi, tym lepiej spełnia swe zadanie. A więc miast rzeczywistych zdarzeń i historycznych życiorysów — zmyślone postacie i ich dzieje, dialogi nie z źródeł, a z fantazji zaczerpnięte, tło lokalne i czasowe podmalowywane niemal z literacką swobodą i dowolnością (np. niektóre tomiki „Biblioteki Filomaty“ tak zresztą pożytecznej i ciekawej).

Tak jak przyroda, fizyka i chemia nie zawiodłyby daleko, gdybyśmy stosowali przy nich opowiadanka, personifikujące np. faunę morską lub florę arktyczną, zjawiska optyki czy związki chemiczne — tak samo — nauka historii, operująca światem rzeczywistych faktów i ludzi, nie powinna zamącać wrażenia tej rzeczywistości fikcją charakterów i sytuacji, które mogły być, ale nie były. Już od kl. I-ej uczeń jest zdolny — stopniowo wdrażać się w poznanie rzeczywistości historycznej, a także i metody rekonstruowania i badania naukowego tej rzeczywistości. Stąd wniosek, że „monografia historyczna“ nawet dla kl. I. może być oparta na wzorze pracy naukowej, nie w znaczeniu erudycyjno-analitycznym z drobiazgowym aparatem przepisów, ale na studium syntetycznym, podsumowującym osiągnięte w dawnym zakresie wyniki. Jest tylko rzeczą przystępnego języka i interesującego stylu, szeregu dodatkowych wyjaśnień a pominięcia zbyt drobiazgowych zagadnień, nie stanowiących podstawowego trzonu problemu — zbliżyć dzieje czy to starożytnego Wschodu, Hellady czy Italii do umysłowości czternastoletniego czytelnika. Im wyższa klasa — tym bardziej podstawowy kompleks zagadnień, „trzon problemu“ może być rozbudowany, a metoda naukowa pogłębiona. Już więc od kl. II. nie od rzeczy byłoby wprowadzić krótkie rozdziały, omawiające stan danego zagadnienia w literaturze z podaniem głównych pozycji bibliograficznych. Od kl. III. powinny już znaleźć uwzględnienie przypisy, informujące nie tylko o piśmiennictwie, ale i archiwaliach i wprowadzając wyraźne rozróżnienie między źródłami drukowanymi a rękopiśmiennymi. Także rozróżnienie źródeł (aktów i dokumentów, korespondencji i pamiętników, dyplomów i nadań, prasy i publicystyki) odda nauce na tym poziomie pożądaną usługę.

Poza powyższymi postulatami istnieją jeszcze zagadnienia natury technicznej. Książka historyczna dla młodzieży winna stanowczo być ilustrowana. Ten na ogół prosty i pozornie błahy wymóg ma zasadnicze znaczenie, a tylko w nielicznych wypadkach znajduje u nas należyte zastosowanie. Ilustracja o ile możliwości winna być wiernym obrazem realiów, portretów, czy scen historycznych. Pierwszeństwo przyznać należy ikonografii; gdy tego materiału brak — kompozycje malarskie czy graficzne wybitnych malarzy historycznych. Tu i ówdzie fac-simile ciekawszych dokumentów czy starych druków. Znaczną rolę odgrywają również mapki i plany sytuacyjne, zwłaszcza przy opisach wojen, ale tylko w tym wypadku, jeśli znaki orientacyjne (np. szlaki marszów, zmiany granic, sytuacje strategiczne itp.) są oznaczone barwą odmienną od druku. W przeciwnym razie nie przyciągają oka ucznia, nie zatrzymują jego uwagi, nie koncentrują na miejscach najważniejszych.

Nieobojętnym wreszcie jest sam rozmiar pojedynczego tomiku lektury. Młodzież poważna niechętnie bierze drobiazgi, które szybko połyka, ale których treść albo zbyt ogólnikowa, albo zbyt specjalna niezbyt jej wdraża się w pamięć. Młodzież szuka książki, która by dała jej możliwie pełny obraz tego, co ją interesuje. Dopiero dojrzały i samodzielny czytelnik zadowala się drobnym objętościowo „przyczyńkiem“, który stawia jakieś szczegółowe zagadnienie w nowym oświe-

leniu. Książkami co do zewnętrznych swych cech najbardziej odpowiadającymi powyższym wymogom „lektury historycznej“ to monografie Art. Słiwińskiego, obecnie na wyczerpaniu¹⁾ Mogą one być krytykowane z punktu widzenia naukowego, ale nie można im odmawiać znacznego przystosowania do życia szkolnego.

Inne zagadnienia lektury historycznej¹⁾. Sprawa lektury młodzieży w czasie nauki gimnazjalnej nasuwa jeszcze cały szereg ważnych i ciekawych zagadnień, które pozostają w mniej lub więcej luźnym związku z tematem niniejszych rozważań. Pragniemy tu wskazać na nie bodaj mimochodem. Samo istnienie literatury, odpowiedniej w omawianym zakresie dla młodzieży (gdymby nawet ten postulat w ciągu najbliższych lat dał się poważnie zrealizować) nie zamyka jeszcze sprawy. Wysuwa się kwestia korzystania z tej lektury i egzekutywy nabytych z niej wiadomości. Rzecz jasna o egzekutywie, mającej wpływać na postępy ucznia — może być mowa tylko w stosunku do lektury obowiązkowej, którą nowe programy wyraźnie określają. Inne pytanie to — organizacja czytelnictwa czyli sposób tworzenia i prowadzenia tzw. bibliotek przedmiotowych. Jest to zagadnienie i bibliotekarskie i bibliograficzne, jeśli zasób książek ma odpowiadać zadaniom nauczania i zainteresowaniom młodzieży. Sprawy te stanowią wdzięczne pole do doświadczeń i rozważań dydaktycznych.

18.

DR BLAUSTEIN LEOPOLD

Z wspólnego warsztatu

(Wyniki współpracy sekcji dydaktycznej Pol. Tow. Filozoficznego oraz grupy metodycznej nauczycieli propedeutyki filozofii we Lwowie).

W publikacjach i dyskusjach publicznych, poświęconych propedeutyce filozofii, zwracano dotąd stosunkowo mało uwagi na zagadnienia metodyczne, głównie zaś interesowano się sprawą korzyści, jakie może przynieść młodzieży nauczanie tego przedmiotu. Ale właśnie w tych trudnych warunkach, w jakich przyswaja się młodzieży elementy filozofii, sprawa metod nauczania staje się niezwykle ważna. Próbę omówienia zagadnień dydaktycznych w ścisłym oparciu o praktykę szkolną podjęto we Lwowie. Wyniki współpracy dwóch instytucji, mianowicie sekcji dydaktycznej Polskiego Towarzystwa Filozoficznego, pozostającej do niedawna pod kierownictwem śp. Prof. K. Twardowskiego, oraz grupy metodycznej propedeutyki filozofii we Lwowie, zasługują na opublikowanie z tego względu, iż zostały one — po raz pierwszy w Polsce — uzgodnione na podstawie doświadczeń większego zespołu nauczycieli. Ośrodkiem wspomnianych prac w pierwszych dwóch latach było rozpatrzenie form pracy nauczyciela propedeutyki filozofii; na tle lekcji przykładowych przedyskutowano szereg dydaktycznych zagadnień. — Poniżej spróbuję w zwięzłym skrócie ująć wyniki wspomnianych referatów i dyskusyj.

I tak uznano, iż do świadomego posługiwania się introspekcją należy uczniów wprawić już na pierwszych lekcjach. Introspekcję należy stosować przez cały czas nauczania psychologii np. przy omawianiu wrażeń, uwagi, pamięci, kojarzenia, fantazji, uczenia się, pojęć, uczuć, woli itd. i to w dwojakiej formie: a) koncentrując ją na określonych przeżyciach lub b) wywołując najrozmaitsze przeżycia równocześnie. Introspekcja odgrywa w nauczaniu psychologii rolę środka pogładowego, może jednak służyć również jako metoda samodzielnego odkrywania przez uczniów twierdzeń psychologicznych. Należy budzić u uczniów umiarkowany krytycyzm (a nie sceptycyzm) wobec metody introspekcyjnej. Najłatwiej stosować metodę introspekcji w odniesieniu do wyobrażeń wtórnych i kojarzeń.

¹⁾ Mowa tu o monografiach następujących: Stefan Batory (Warszawa, 1922), Hetman Zółkiewski (Warszawa 1920), Jan Karol Chodkiewicz (Warszawa 1922), Król Władysław IV (Warszawa 1925), Jan III. Sobieski (Warszawa 1924), Odsiecz Wiedeńska (Warszawa 1933), Konstytucja 3. Maja (Warszawa 1921), Powstanie Kościuszkowskie (Warszawa 1920), Powstanie Listopadowe (Warszawa 1918), Powstanie Styczniowe (Warszawa 1921).

²⁾ Bardzo ciekawy materiał dyskusyjny na temat lektury przynoszą referaty II Zjazdu Pedag. w Wilnie, opublikowane pt.: H. Radlińska - M. Gutry - H. Groslikowa. Czytelnictwo dzieci i młodzieży (Warszawa 1932) oraz praca: M. Rubakin. Czytelnictwo młodzieży i różnice zainteresowań pokoleń (Warszawa 1931).

Eksperyment jest niezwykle cenną metodą nauczania, gdyż budzi żywe zainteresowanie uczniów i uczy ich empirycznego sprawdzania swych przypuszczeń. Eksperyment powinien być poprzedzony sformułowaniem problemu i wzbudzeniem dla niego zainteresowania uczniów. Instrukcja powinna umożliwić wykonanie eksperymentu w ściśle określonych warunkach. Wynik eksperymentu nie powinien być banalny; eksperyment winien być instrumentem wykrywania nieznanymi uczniom twierdzeń lub sprawdzania podanych przez podręcznik czy nauczyciela, a nie przekonywujących ucznia albo conajmniej dostarczyć mu ściślejszego sformułowania twierdzeń banalnych. Ze względu na małą ilość eksperymentów, które można przeprowadzić w ciągu roku szkolnego, wskazaną jest rzeczą dokonywanie takich eksperymentów, z których można wysnuć nie jedną, ale więcej tez psychologicznych i które mają znaczenie praktyczne np. w dziedzinie psychologii uczenia się.

Heureka jest główną metodą nauczania logiki formalnej. Przy stosowaniu heurezy należy stawiać zagadnienie bądź to całej klasie (ciche zajęcie), bądź to pojedynczemu uczniowi przy współpracy całej klasy. Przy omawianiu form rozumowania, które mogą się uczniom wydawać znane, oczywiście, a nawet banalne, należy stosować szybsze tempo i zainteresować uczniów chociażby szybkością w zdobywaniu orientacji w danych zagadnieniach logicznych. Przy omawianiu rozmaitych form rozumowania należy posługiwać się przykładami możliwie niebanalnej treści, podawanymi przez nauczyciela i uczniów, zarazem jednak schematami tych rozumowań, by uświadomić uczniom w pełni formalny charakter praw logicznych. Szkodliwe jest zarówno zaniedbanie materiału przykładowego, jak i oparcie nauczania niemal wyłącznie za nim.

Metoda wykładu jest w nauczaniu propedeutyki filozofii dopuszczalna obok innych metod, a nawet wskazana ze względu na obfitość materiału i konieczność przygotowania do studiów uniwersyteckich. Wykład jest wówczas wskazany, gdy stosowanie innych metod zabrało by zbyt wiele czasu, gdy było by w ogóle niemożliwe lub — gdy chodzi o wywołanie szczególnego efektu wychowawczego. Nadto wykłady na niektórych wstępnych lekcjach mogą wzbudzić u uczniów zainteresowanie dla problematyki przedmiotu nauczania. Podobną rolę wobec dziedzin filozofii, nie omawianych w szkole, mogą odegrać wykłady z końcem kursu nauczania. W zasadzie należy wyklądać tylko o kwestiach, niezawartych w podręczniku, chyba, iż pragnie się wydatnie rozszerzyć materiał podręcznika. Celowe stosowanie metody wykładu wymaga umiejętnego podejścia do tego zagadnienia dydaktycznego. Wykład nie powinien wypełnić całej lekcji. Może on wypełnić jej pierwszą część i poprzedzać dyskusję dla przyzwyczajenia uczniów do zajmowania aktywnej postawy intelektualnej wobec tematu właśnie podanego. Wykład można uzupełnić interpelacjami, jednak bez przeistaczania tychże w dyskusję. Na wstępie wykładu można ewentualnie przy pomocy krótkiej dyskusji sformułować problem, którego rozwiązanie przedstawi nauczyciel w wykładzie. Ilość materiału zawarta w wykładzie nie powinna być tak wielka, by utrudniała uczniom jego bezpośrednią rekapitulację. Wskazówki bibliograficzne powinny służyć wykorzystaniu zainteresowania, wzbudzonego dla omówionego zagadnienia, dla wzmoczenia wśród uczniów czytelnictwa dzieł z zakresu filozofii. Zakończenie powinno zawierać krótkie streszczenie wywodów, o ile możliwości, przez młodzież dokonane. Wartość wykładu jako metody nauczania zależy w wielkiej mierze od umiejętności uczniów notowania treści wykładu w głównej osnowie lub nawet w całości. Umiejętność tę należy ćwiczyć i kontrolować jej postępy przez odczytywanie i poprawianie poczynionych przez uczniów zapisków. Uczniów należy wdrażać do aktywnego słuchania, a więc do chwytania i utrwalania głównego toku myśli wykładającego, a zarazem do zapisywania sobie nasuwających się pytań i uwag krytycznych. Pewne stopniowanie trudności, jakie następują wykłady w tym względzie, jest bardzo wskazane. Włączenie wykładu w większą całość metodyczną, w której skład wchodzi również dyskusje, eksperymenty itd. może znacznie podnieść wartość dydaktyczną wykładu. Wykład nauczyciela może i powinien służyć uczniom jako wzór przy pisaniu referatów, które na ogół jako zbyt przeładowane materiałem i źle konstruowane nie przynoszą słuchającym niemal żadnej korzyści.

Lektura filozoficzna jest cennym składnikiem nauczania propedeutyki filozofii. Lektura może pojawić się na lekcjach propedeutyki filozofii w trzech zasadniczych formach: a) jako wspólnie czytana w szkole, b) jako obowiązkowa, czytana w domu, a omawiana w szkole i c) jako dobrowolna domowa, z której uczniowie indywidualnie lub zbiorowo zdają sprawę w szkole. W związku

z tym odróżnieniem omówiono sposoby opracowania każdej z tych form lektury oraz kryteria wyboru rozpraw czy artykułów, nadających się na lekturę filozoficzną (por. artykuł ogłoszony w „Gimnazjum“ I 9). Lekturę można ściśle związać z opracowaniem materiału nauczania i zużytkować dla pogłębienia i rozszerzenia wiedzy uczniów albo potraktować jako dygresję, luźniej związaną z materiałem nauczania. Nauczyciel propedeutyki musi nauczyć uczniów czytać publikacje filozoficzne, tzn. wywołać u nich swoiste nastawienie, polegające m. i. na wnikliwym i ścisłym ujęciu sensu występujących w czytanej publikacji terminów i krytycznym uchwyceniu toku rozumowania. Lektura może stać się również tematem posiedzeń kółka filozoficznego, przy czym należy uwzględnić także publikacje z zakresu tzw. klasycznych zagadnień filozofii. Doświadczenia poczynione w niektórych gimnazjach lwowskich wykazały, że w oparciu o należyście wyposażoną bibliotekę dla uczniów rozwija się spontanicznie wśród nich wyjątkowo żywe czytelnictwo rozpraw z zakresu psychologii, estetyki i innych dziedzin filozofii.

Analiza utworów literackich z psychologicznego punktu widzenia i przy zużytkowaniu zdobytej przez uczniów wiedzy psychologicznej jest pożądana zarówno z punktu widzenia polonisty, jak i nauczyciela propedeutyki filozofii. Analiza ta polegać może: a) na charakterystyce postaci, b) na syntetycznym ujęciu całokształtu przeżyć doznanych przez poszczególne postacie a opisanych przez poetę w danym fragmencie, c) na analizie przeżyć autora i jego postaci, które wyraża czytany tekst, d) na analizie przeżyć, wywołanych przez tekst u czytelnika oraz e) na wyjaśnieniu pewnych wydarzeń (np. snów) w świecie fikcyjnym przy pomocy praw i teorii psychologicznych. Nauczyciel propedeutyki powinien — podobnie jak polonista — unikać przy wyborze tekstu do analizy fragmentów, wywołujących silną reakcję uczuciową.

Z dygresyj omówiono tylko dygresje w dziedzinie etyki i stwierdzono, że dygresje dotyczące tematów etycznych powinny jako punkt wyjścia obracać przykłady z życia uczniów lub bliskie im sytuacje życiowe. Wyłaniające się w dyskusji mętne poglądy uczniów należy z miejsca przedstawić we właściwym świetle, a jeśli uniemożliwiło by to realizację wytkniętego planu lekcji, należy takie poglądy zarejestrować i omówienie ich odłożyć na czas późniejszy. Przy dygresjach z zakresu etyki należy unikać zbyt bezpośredniego moralizowania, a raczej zostawić samej młodzieży wysnucie praktycznych wniosków z omówionych zasad etycznych (np. z imperatywu kategorycznego Kanta).

W sprawach użytkowania podręcznika stwierdzono, że nauczyciel może nauczać niezależnie od podręcznika, powinien jednak odsyłać do odpowiednich rozdziałów podręcznika, po omówieniu pewnego zagadnienia. Unikając podawania przykładów zawartych w podręczniku sprawi, że uczeń przeczyta podręcznik z zainteresowaniem, a kontrola korzystania z podręcznika stanie się łatwiejsza. Podręczniki uniwersyteckie mogą służyć jako podstawa referatów lub uzupełniających lektur dobrowolnych.

Specjalny zeszyt przedmiotowy jest nieodzowny. Służy on jako podstawa uczenia się w domu, o ile nauczyciel odbiega od podręcznika. Należy podkreślać w nim stałe łącznie z podręcznikiem przez odpowiednie odsyłacze. Na lekcji należy zanotować tylko temat lekcji, jeśli treść jej nie odbiega od treści odpowiedniego rozdziału podręcznika lub również wynik lekcji, jeśli treść jej odbiega od materiału podręcznika. Przez właściwe napisy należy odróżnić zapiski dotyczące nowej lekcji od ćwiczeń powtórkowych, zadań domowych, opisów eksperymentów itd. Po zakończeniu opracowania pewnego tematu, można zapisywać w notatniku wskazówki bibliograficzne dla celów samokształcenia. Problem pisemnej pracy ucznia domaga się osobnego rozpatrzenia. W każdym razie należy starannie unikać przeładowania lekcji lub pracy domowej pod tym względem.

Osobne posiedzenie poświęcono omówieniu sprawy kółka filozoficznego. Kółko propedeutyki filozofii może pracować owocnie, stosując rozmaite metody pracy. Np. oparcie się na gruntownej lekturze dzieła filozoficznego, uzupełnienie jej lekturą domową i samodzielnymi rozprawkami uczniów. Tworzenie pracowni, w której koncentruje się praca indywidualna i zespołowa uczniów, polegająca na lekturze, dyskusjach i eksperymentach. Prowadzenie dyskusji na tematy psychologiczne i filozoficzne, zagajone przez uczniów albo nauczyciela, a przygotowane przez naukę szkolną lub specjalną lekturę uczniów (np. „Na czym polega komizm?“, „Na czym polega znajomość innych ludzi?“ itd.), wreszcie referaty uczniów przygotowane w formie planu referatów na cały rok i omówienie ich przed posiedzeniem z nauczycielem. — Każda z tych metod wymaga odmiennej ingerencji

nauczyciela w pracy kółka. Gdy nie ma kółka, można urządzać przygodnie zebrania chętnych uczniów, celem omówienia interesujących ich zagadnień, na których szczegółowe omówienie podczas lekcji nie pozwala brak czasu.

Na wspólnych posiedzeniach grupy metodycznej i sekcji dydaktycznej Polskiego Towarzystwa Filozoficznego wygłoszono nadto referaty o celach i środkach wyrobienia u uczniów krytycznego myślenia, o pospolitych błędach popełnianych przy nauczaniu logiki oraz o sposobach informowania uczniów o zagadnieniach i metodach psychotechniki¹⁾.

19.

Z DZIAŁALNOŚCI OGNISK METODYCZNYCH WE LWOWIE

Sprawozdanie z konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego języka polskiego.

Konferencja rejonowa Ogniska metodycznego języka polskiego odbyła się dnia 7 grudnia 1937 we Lwowie przy udziale 70 osób ze Lwowa i z prowincji, w obecności P. Instruktora ministerialnego dr Wł. Szyszkowskiego i P. Wizytatora Z. Gerstnanna.

Przed południem odbyły się dwie lekcje, które przeprowadzili dr H. Balk w państw. liceum humanistycznym z ruskim językiem nauczania i M. G. Łukaniewiczówna w pryw. liceum matematyczno-fizycznym SS. Urszulanek. Obie lekcje miały ten sam temat: rolę wieku złotego w dziejowym procesie formowania się polskiej kultury duchowej (zagadnienie licealne). Po lekcjach złożyli pp. dr Balk i M. Łukaniewiczówna krótkie sprawozdania zaznajamiając słuchaczy ze sposobami, którymi posługiwali się opracowując wiek XVI. Następnie rozwinęła się dłuższa dyskusja na temat obu lekcji oraz trudności napotykanych przy realizacji programu licealnego. Dyskusję zakończyły cenne uwagi p. Instruktora Szyszkowskiego.

W dyskusji podniesiono, że realizacja programu licealnego wymaga opracowywania materiału zagadnieniami, a pomijania osobowości pisarzy i psychologizowania na temat autorów. Zagadnienia są trudne, do najtrudniejszych zaś należą zagadnienia syntetyczne, jak np. właśnie rola wieku złotego. Jeśli pragniemy omówić rolę wieku złotego nie tylko w literaturze, ale i w zakresie kultury, musimy zaznajomić młodzież z odpowiednimi opracowaniami naukowymi z tej dziedziny, np. z artykułami prof. Łempickiego (*Renesans i humanizm w Polsce*) i prof. Kota (*Polska złotego wieku wobec kultury Zachodu*), umieszczonymi w *Kulturze staropolskiej* (Kraków 1932). Zastanawiano się dalej nad koniecznością wykładu nauczyciela, w którym by można podać uczniom te wiadomości, do których nie mogą oni dojść ani samodzielnie ani drogą referatów wygłaszanych przez poszczególnych kolegów. Tylko drogą lektury naukowej, referatów i wykładu nauczyciela można rozszerzać wiadomości uczniów, które okazują się zbyt szczupłe, aby na ich podstawie budować syntezę epoki. Grozi inaczej niebezpieczeństwo zbyt pochopnego uogólniania faktów i budowanie fałszywych syntez co jest niebezpieczne również ze względów wychowawczych. Z początkiem II półrocza ukaże się bibliografia rozpraw i artykułów odnoszących się do wieku XVIII ułożona przez Ognisko lwowskie. Utwory z literatury współczesnej ma nauczyciel dobierać spośród książek zatwierdzonych do bibliotek szkolnych przez Ministerstwo i wymienionych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa, których częściowy wykaz rozdano uczestnikom konferencji. Na koniec wyjaśniono, że zadania domowe oficjalne przewidziane w programie mogą mieć formę zadań domowych stosowanych w VII i VIII kl. dawnego gimnazjum, albo mogą być nimi pisemne opracowania zagadnień licealnych, albo pisemne referaty, czy wreszcie zwykłe zadania domowe pisane z dnia na dzień w zeszyte przedmiotowym. Nauczyciel ma przeczytać i poprawić takie zadanie wszystkich uczniów danej klasy.

¹⁾ Współpraca obu tych instytucji nie ogranicza się do wspólnego omawiania zagadnień metodycznych, przy żywym zresztą współudziale profesorów uniwersytetu. Inną dziedziną wspólnej działalności są dążenia do wzbudzenia zainteresowań naukowych wśród nauczycielstwa, zapomocą wieczorów dyskusyjnych oraz odczytów przedstawicieli uniwersytetu dla nauczycielstwa.

Po południu wygłosił profesor U. J. K. dr St. Łempicki doskonale opracowany referat oświetlający ze stanowiska nauki rolę wieku złotego w dziejowym procesie formowania się polskiej kultury duchowej.

Z kolei dr Br. Nadolski omówił najnowsze publikacje z dziedziny polonistyki, które ukazały się w ostatnich miesiącach. Na zakończenie kierownik Ogniska przedstawił plan pracy Ogniska w roku bieżącym, zapowiadając na styczeń konferencje Grup stanisławowskiej, przemyskiej i rzeszowskiej, oraz zaznaczył, że w ciągu całego roku szkolnego należy w czasie realizacji programu licealnego zbierać swoje obserwacje i doświadczenia, które zostaną omówione w jesieni 1938 na najbliższej konferencji rejonowej.

Sprawozdanie z konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego języka niemieckiego.

Konferencja rejonowa nauczycieli j. niemieckiego odbyła się we Lwowie 25 stycznia br. i zajęła się zagadnieniami, związanymi z realizacją programu nauczania tego przedmiotu w kl. IV i w liceum w okresie przejściowym.

Przed południem odbyła się lekcja dwugodzinna w I kl. licealnej pryw. Gimnazjum żeń. im. A. Mickiewicza, a jej tematem było stanowisko i charakter średniowiecznej poezji niemieckiej dworskiej w okresie rozkwitu.

Chodziło zaś w szczególności o możliwości syntetycznego ujęcia zagadnienia historyczno-kulturalnego na tym właśnie stopniu nauczania i przy użyciu obecnego podręcznika.

Szerzej zajęto się kwestiami j. niemieckiego w tegorocznej I kl. licealnej w referacie o realizacji programu języka niemieckiego w tej klasie i w dyskusji nad wytycznymi, w których ajęto główne zadania nauczyciela tego przedmiotu w obecnych warunkach liceum. Wytyczne ogłosi w okólniku Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Lekcję prowadził i referat wygłosił P. Sandel.

Po południu omówiono nowe podręczniki dla kl. IV w świetle dotychczasowej praktyki w referatach P. dr Zygulskiego, P. Moncibowiczowej i P. Sandela. Z dyskusji wyłonily się w szczególności dezyderaty, zwrócone do autorów podręczników, by w przyszłych wydaniach starali się o uproszczenie słownictwa zbyt specjalnego, by w podręcznikach przynajmniej do kl. III włącznie odróżniali w słownikach czynne i bierne słownictwo (gdyż niektóre podręczniki tego nie czynią), by dla kl. IV wydano jak najszybciej słownik i gramatykę, których brak bardzo utrudnia pracę młodzieży i nauczyciela, by wreszcie — co najważniejsze — starali się w przedstawianiu i naświetlaniu współczesnego życia niemieckiego o możliwą obiektywność.

W końcu odczytał P. dr Zygulski referat p. n. „Neues über das Schuldrama der Jesuiten“.

W konferencji uczestniczyło przeszło 90 osób.

Sprawozdanie z konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego historii.

Konferencja rejonowa nauczycieli historii we Lwowie odbyła się w dniu 27/XI 1937 r. przy udziale 76 osób. W części pierwszej konferencja poświęcona była organizacji pracy Ogniska w roku szkolnym 1937/38. Odnosnie do gimnazjum 4-letniego praca iść będzie w kierunku nacisku na wyniki nauczania. Nadto Ognisko prowadzi dalej pracę nad przygotowaniem pomocy do nauczania historii lokalnej i regionalnej; przystępuje obecnie do opracowania przewodnika, obejmującego praktyczny wykaz zabytków historycznych w najszerszym tego słowa znaczeniu, związanych z materiałem nauczania poszczególnych klas gimnazjalnych dla całego obszaru Kuratorium. Pracy podjęli się dla poszczególnych miejscowości poszczególni nauczyciele w terminie do września 1938. Przy wydawaniu lektur dla młodzieży ma Ognisko zapewnioną współpracę Sekcji Dydaktycznej P. T. H.. Odnosnie do liceum Ognisko lwowskie ma na równi z Ogniskami historycznymi w innych miejscowościach opracować projekt wytycznych, dotyczących zakresu i form egzaminu wstępnego z historii do liceum i projekt ten nadesłać do Ministerstwa do 1/III 1938. Poza tym praca Ogniska nad za-

gadnieniami licealnymi polegać będzie na wzajemnej wymianie doświadczeń przy pomocy ankiety, rozpisanej przez Wiadomości Historyczno-dydaktyczne.

W drugiej części konferencji przystąpiono do zebrania wyników indywidualnych i zespołowych prac zeszlenczonych. Dalsze doświadczenia środowiska samborskiego nad lekturą referowała mgr. Z. Wróblewska. Dyskusja przyniosła uzupełnienia i naświetlenia tez, sformułowanych na poprzedniej konferencji rejonowej. Zagadnienie lektury czasopism w kl. IV na podstawie pracy zespołu lwowskiego referował mgr. J. Końca. Ożywiona dyskusja w sprawie powyższej ujęta została w tezy, przeznaczone do rozesłania w teren jako materiał pomocniczy dla nauczycieli. Ocenę podręczników na kl. IV na podstawie pisemnych recenzji poszczególnych nauczycieli, oraz odpowiedzi na ankietę, referowała E. Kurdybachowa. Po południu nauczyciele wzięli w ramach konferencji udział w posiedzeniu Oddziału Lwowskiego PTH., na którym prof. St. Łempicki w dłuższym referacie omówił zadania nauczyciela historii w ramach PTH. i możliwości pracy naukowej i kulturalnej na prowincji. W dniu poprzedzającym konferencję nauczyciele pozalwowscy w liczbie 47 hospitolali lekcje w Ognisku w kl. I licealnej, oraz wzięli udział w posiedzeniu Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lwowskiego PTH., podczas którego na podstawie referatu dr T. Ladenbergera przedyskutowano postulaty w sprawie uzupełnień i poprawek programu gimnazjum 4-letniego.

Sprawozdanie z konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego geografii.

Konferencja odbyła się dnia 26 listopada 1937. Rozpoczęła się lekcją p. Dr M. Polackówny w Państw. Gimn. żeńsk. im. Król. Jadwigi w I kl. licealnej na temat: Podstawy życia gospodarczego Polski. Jak przejawiają się one we Lwowie wedle znanych materiałów i obserwacji uczennic?

Równocześnie odbyła się lekcja prof. Golańskiego w Państw. Gimn. XI w I kl. lic. na temat: „Rola surowców własnych w przemyśle Polski“.

Dyskusja po obu lekcjach dała następujące wyniki: 1) Przegląd tematów prac, jakie otrzymały uczennice dla poznania miasta lub wsi, zależnie od swego wyboru. 2) Ujęcie przez prof. Golańskiego całego materiału zagadnień życia w 11-u punktach dyspozycyjnych. 3) Stwierdzono, że nie można traktować zagadnień życia, jako repetitorium materiału kl. 4-ej. 4) Należy dążyć do pracy na podstawie map, materiału statystycznego, nie dyktować uczniom wykładów gotowych. 5) Dobre wyniki dają odwiedziny wsi, z celowo obmyślanymi wywiadami, bądź też w mniejszych środowiskach, wywiady u wójtów gmin, obserwacje dni targowych itp. metody pracy. 6) Zalecono wprowadzenie jedynie najważniejszych ścisłych pojęć gospodarczych i socjologicznych. 7) Pozostawiono jako kwestię otwartą do uznania nauczyciela sprawę kolejności teoretycznego ujęcia, a poznania żywego przykładu.

O godz. 17-tej Inż. p. Suchodolski w wykładzie p. t.: „Przemysł chałupniczy w Polsce a za granicą“ przedstawił słuchaczom wielkie możliwości przemysłu domowego, o ile państwo i społeczeństwo tak się doń ustosunkują, jak np. w Szwajcarii i Niemczech. Podał stan prac organizacyjnych w Polsce oraz literaturę, odnoszącą się do danego tematu.

P. instruktor M. Janiszewski przedstawił własną próbę syntetycznego ujęcia rozwoju miast w Polsce. — Następnie powiadomił, że w Warszawie odbywa się kurs dla uczących zagadnień życia współczesnego. Uchwalono uprosić Kuratorium o urządzenie takiego kursu we Lwowie i sprowadzenie skryptów z kursu warszawskiego — dla współpracy. Na zakończenie Kierowniczką Ogniska przypomniała terminy wykończenia prac, o które się Instruktor geografii. Zapowiedziała, że będą się odbywały konferencje grupowe, w związku z nauką w IV kl. gimn. i I licealnej.

Sprawozdanie z konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego fizyki.

Konferencja rejonowa nauczycieli fizyki odbyła się dnia 30 listopada 1937 r. w siedzibie Ogniska w Państwowym Gimnazjum VIII we Lwowie i była zorganizowana pod znakiem pracy w I klasie licealnej. Wzięli w niej udział wszyscy nauczyciele, uczący fizyki w liceach Lwowskiego Okręgu Szkolnego. Liczba uczestników wynosiła 140.

1) Z zagadnień programowych omówiono na podstawie referatów pp. Halaunbrennera i Lorenza rozkład materiału w czasie, sprawę podręczników, lektury uzupełniającej, zagadnienia nadjące się do pracy laboratoryjnej bądź w formie ćwiczeń jednolitym frontem, bądź zadań indywidualnych i sprawę notatek uczniowskich.

Zagadnienie rozkładu materiału w czasie nie było rygorystycznie traktowane, podkreślano, że swoboda i indywidualność nauczyciela nie powinny być krępowane, — ale pewna ogólna orientacja jest wskazana. W liceum matematyczno-fizycznym liczba godzin lekcyjnych wynosi 4 tygodniowo, co przy 30 tygodniach nauki daje razem godzin 120. Z tych 120 godzin może być 80 przeznaczonych na mechanikę, zaś około 40 na ciepło. W wydziale przyrodniczym przy 3 godzinach lekcyjnych tygodniowo jest razem 90 godzin w roku. Z tego na mechanikę może wypadać 50 godz., na ciepło 25, na optykę 15. W wydziale humanistycznym przy 2 godzinach lekcyjnych tygodniowo jest razem godzin 60. Z tego na mechanikę wypada godzin 30, elektrostatykę 18, optykę lub fale elektromagnetyczne 12. W wydziale klasycznym przy 2 godzinach tygodniowo jest razem godzin 60. Z tego na mechanikę może wypada godzin 15, optykę lub fale elektromagnetyczne 10, elektryczność 20, astronomię 15.

Stwierdzono, że lektura popularno-naukowa, rozpoczęta w gimnazjum, wydała dobre rezultaty, rozwinęła zamiłowanie do lektury naukowej, podniosła czytelnictwo i winna być kontynuowana w liceum. Chodzi tylko o dobór tematów odpowiednich. Pod tym kątem widzenia omówiono z literatury obcej wydawnictwo G. B. Teubnera w Lipsku — Mathematisch Physikalische Bibliothek.

Sprawa notatek. Uczniowie winni mieć notatki, w których notują dyspozycje lekcji, a także treść praw, definicji itd. Taka notatka w roku bieżącym, kiedy nie mamy jeszcze do programu dostosowanych podręczników, będzie odgrywać dużą rolę. Nadto uczniowie winni mieć małą notatkę na zadania rachunkowe. W wydziałach matematyczno-fizycznym i przyrodniczym, uczniowie powinni przerobić dość dużo zadań. W końcu uczniowie powinni posiadać zeszyty na samodzielne sprawozdania z ćwiczeń laboratoryjnych. Gdzie te sprawozdania mają być opracowywane, w szkole czy w domu, jak uczy praktyka, bardzo trudno przesądzać z góry, oba wypadki są możliwe.

2) Prof. Lorenz z Przemysła podał bogaty wybór ćwiczeń. Prof. Sliwa przedstawił sposoby pomiaru prędkości pocisków, prof. Krzyżanowski sposoby wyznaczania przyśpieszenia ziemskiego, prof. Sałabun eksperymenty z ballistyki. Prof. Lichtenberg demonstrował precyzyjny aparat obręczowy do opracowania momentów bezwładności, kier. Ogniska przedstawił aparaty do hydro- i aerodynamiki, prof. Choma z Tarnopola dał piękny, obiektywny pokaz ruchów Browna.

3) Po południu prof. Malarski głęboko przedstawił zasady termodynamiki, z czego uczestnicy wynieśli poważne korzyści zarówno dla nauczania, jak i pogłębienia swojej wiedzy.

Sprawozdanie z konferencji rejonowej Ogniska Metodycznego chemii.

Konferencja rejonowa Ogniska chemii dnia 29 listopada 1937 r. rozpoczęła się lekcją w I kl. liceum mat.-prz. SS. Urszulanek we Lwowie, przeprowadzoną przez p. H. Müllerową. Tematem lekcji były własności sodu i potasu, ich wodorotlenków oraz elektrolityczne otrzymywanie tych substancji z chlorków.

W dyskusji podkreślono, że lekcja wypadła bez zarzutu i wykazała dobry poziom wiadomości uczennic i ich orientacji. Poza tym omówiono zagadnienia związane z techniką nauczania i kwestią bezpieczeństwa przy operowaniu sodem i potasem oraz konieczność stosowania małych dawek tych metali przy pokazach, a zwłaszcza ćwiczeniach uczniów.

Następnie kierownik Ogniska podał próbę rozwinięcia programu w formie szeregu ćwiczeń i pokazów, wiążących się z materiałem nauczania i mających na celu bądź to wprowadzać eksperymentalnie pewne zagadnienia, bądź też ilustrować słuszność wniosków wysnutych dedukcyjnie. Podkreślono silnie wartość zasady Le Chateliera, obejmującej zależność przebiegu reakcji i stanów jej równowagi od temperatury, ciśnienia i stężeń składników jako parametrów.

W dyskusji nad realizacją programu podkreślano ogólnie duże trudności, wywołane przez skąpe uposażenie pracowni szkolnych, przez zbyt wielką liczebność grup ćwiczących przy małej ilości stołów oraz przez bardzo małe dotacje na zakup pomocy naukowych i odczynników. Poza

tym nauczyciele przeważnie nie chemicy, realizujący program chemii nie taili swego szczupłego, fachowego przygotowania, spowodowanego niecelową organizacją studiów uniwersyteckich nie dostosowanych do potrzeb szkoły. Wreszcie podnoszono bardzo dużą — może nawet zbyt dużą rozległość programu.

Demonstracje i ćwiczenia przeprowadzone przez kierownika Ogn. objęły zagadnienia następujące:

- 1) Termiczny rozkład wody — według Rheinboldta.
- 2) Synteza tlenków azotu w łuku elektrycznym
- 3) Otrzymywanie etylenu z etanolu przez katalityczne działanie Al_2O_3 na pary alkoholu.
- 4) Stężenie jonów wodorowych i użycie uniwersalnych wskaźników

Demonstracje elektroliz stopów dla otrzymywania metali alkalicznych i ciał alkalicznych przeprowadzone przy pomocy aparatów bardzo prostych (tygiel żelazny, sztabka węglowa, palnik i akumulatory) były przykładem prostych i szybko prowadzących do celu eksperymentów szkolnych

Sprawozdanie z konferencji grupy metodycznej propedeutyki filozofii.

Konferencja grupy metodycznej propedeutyki filozofii we Lwowie odbyła się dnia 2 grudnia 1937 r. wspólnie z sekcją dydaktyczną Polskiego Towarzystwa Filozoficznego we Lwowie z udziałem nauczycieli z całego okręgu szkolnego. Obecnych 81 osób. Tematem konferencji było: 1) „Omówienie głównych zasad programu licealnego propedeutyki filozofii“ (ref. Instr. Min. Dr B. Gawecki) 2) „Przygotowanie nauczycieli do realizacji nowego programu“ (ref. Prof. U. J. K. Dr K. Ajdukiewicz).

Ad 1): a) wyjaśniono szereg wątpliwości, związanych z sposobem rozumienia i realizacji programu licealnego oraz wysunięto pod adresem Władz Szkolnych i Polskiego Towarzystwa Filozoficznego szereg postulatów, mogących ułatwić realizację nowego programu. b) Ustalono projekt rozkładu materiału przy realizacji nowego programu (20 godzin lekcyjnych na psychologię poznania, 20 godz. na zarys logiki formalnej, 20 godz. na metodologię ogólną wraz z kwestiami z zakresu teorii nauk, 20 godz. na naukę o postępowaniu człowieka, a 10 godz. na zagadnienia filozoficzne, opracowywane w oparciu o lekturę). c) Uznano, że wobec bogactwa materiału i szczupłości czasu na pierwszy plan wysunie się z metod nauczania wykład, połączony z dyskusją przy zastosowaniu od czasu do czasu eksperymentu i lektury szkolnej.

Ad 2) zestawiono spis książek, które pomocne być mogą nauczycielowi w przygotowaniu do realizacji programu licealnego.

Spis ten podano w osobnym komunikacie do wiadomości nauczycieli propedeutyki filozofii w Okręgu.

Po zakończeniu obrad 50 uczestników konferencji zwiedziło Poradnię Zawodową.

20.

WYKAZ CENNIEJSZYCH DZIEŁ ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W BIBLIOTEKACH OGNISK METODYCZNYCH WE LWOWIE

W bibliotece Ogniska języka polskiego

Dział rzeczowy:

A) Historia i teoria literatury:	Pomirowski Leon: Nowa literatura w nowej Polsce. Warszawa 1933.
Korbut Gabriel: Literatura polska od początków do wojny światowej. 4 tomy, wyd. II 1929.	Czachowski Kazimierz: Obraz współczesnej literatury polskiej 1884—1933, 3 tomy. Lwów 1934—1936.
Pomirowski Leon: Walka o nowy realizm. Warszawa 1933.	Ingarden Roman: O poznawaniu dzieła literackiego. Lwów 1937.

B) Kultura i estetyka:

- Łoziński Władysław: Życie polskie w dawnych wiekach. Lwów, wyd. ilustr.
- Bystron J. St.: Dzieje obyczajów w dawnej Polsce, 2 tomy. Warszawa 1932.
- Suchodolski Bogdan: Ideały kultury a prądy społeczne. Warszawa 1933.
- Suchodolski Bogdan: Kultura i osobowość. Warszawa 1935.

Machniewicz Stanisław: Estetyka życia codziennego. Lwów 1934.

C) Język:

- Klemensiewicz Zenon: Składnia opisowa współczesnej polszczyzny kulturalnej. Kraków 1937.
- Weisberger Leo: Muttersprache und Geisteskultur. Goettingen 1929.

Dział metodyczny:

- Brunot F.: L'enseignement de la langue française (dans l'enseignement primaire). Wyd. VI, Paris 1929.
- Drach E.: Sprecherziehung. Handbuch für die Deutschkunde, Band 3. Wyd. IV, Frankfurt a. M. 1931.
- Engelmann S.: Methodik des deutschen Unterrichts. Wyd. III. Leipzig 1929.
- Ficker P.: Didaktik der neuen Schule. Wyd. II—III. Leipzig 1932.
- Linke K.: Der freie Aufsatz auf der Unter-, Mittel- und Oberstufe. Mit Schüleraufsätzen und Schülerzeichnungen. Wyd. V. Braunschweig, Berlin, Hamburg (b. d.).
- Linke K.: Nauczanie łączne i nauczanie języka ojczystego, przekład Juliusza Saloniego. Warszawa 1933.
- Müller L.: Vom Deutschunterricht in der Arbeitsschule. Wyd. V. Leipzig 1931.
- Müller L.: Deutsche Sprachkunde in der Arbeitsschule. Leipzig 1932.
- Rahn F.: Die Schule des Schreibens. Frankfurt 1933.
- Schneider W.: Deutscher Stil- und Aufsatzunterricht. Wyd. V. Frankfurt 1932.
- Ueding-P.: Grundfragen der Kunstbetrachtung im kulturkundlichen Unterricht der höheren Schulen. Frankfurt 1929.

W Bibliotece Ogniska języka francuskiego

Dział rzeczowy:

A) Historia, ustrój:

- Malet Albert: Histoire de France illustrée Hachette, Paris.
- Bourgeois E.: Ce qu'il faut savoir du passé de la France. Boivin, Paris.
- Barthélemy J.: Le gouvernement de la France. Payot, Paris.

D) Historia literatury:

- Bédier-Hazard: Littérature française illustrée. Paris, Larousse.
- Lanson G.: Histoire de la littérature fr. Hachette, Paris.
- Sénéchal An.: Les grands courants de la litt. cont. Malfère, Paris.
- Mornet D.: Histoire de la litt. et de la pensée fr. cont. Colin, Paris.

B) Historia kultury francuskiej:

- Rimbaud: Histoire de la civilisation française. Colin, Paris.

C) Historia sztuki:

- Hourticq: France (Ars una). Hachette, Paris.
- Braun: La peinture française au XIX et XX s., Paris.

E) Geografia:

- Maurette F.: Toute la France — Hachette, Paris.
- Saillens E.: Toute la France — Larousse, Paris.

F) Język:

- Brunot V.: La pensée et la langue. Masson, Paris.
 Brunot-Bruneau: Grammaire historique de la langue française. Masson, Paris.
 Sudre L.: Grammaire française. Delagrave, Paris.

- Lauusse et Yvon: Cours complet de grammaire. Berlin, Paris.
 Czerny: Wymowa francuska. Ossolineum, Lwów.
 Grammont: Petit traité de versification. Colin, Paris.

Dział metodyczny:

- Aronstein Ph.: Methodik des neusprachlichen Unterrichts. Teubner, Leipzig.
 Bohlen A.: Neusprachlicher Unterricht. Quelle u. Meyer, Leipzig.
 Ciesielska Borkowska St.: Język francuski. Książnica-Atlas, Warszawa—Lwów.
 Czerny Z.: Dydaktyka języków nowożytnych. (Odb. z Encyklopedii Wychowania).
 Flagstadt Chr.: Psychologie der Sprachpädagogik. Teubner, Leipzig.
 Ficker P.: Didaktik der neuen Schule. Lickfeld, Leipzig.
 Hübner W.: Didaktik der neueren Sprachen. Diesterweg, Frankfurt.

- Języki nowożytne. — Księga pamiątkowa Zjazdu. Książnica-Atlas.
 Kühn G.: Aufsatz und Spracherziehung. Quelle u. Meyer, Leipzig.
 Münch R.: Vom Arbeitsunterricht in den neueren Sprachen. Teubner, Leipzig.
 Rheinische Beiträge zur Durchführung der Schutzform in den neueren Sprachen. Elwert, Marburg.
 Schweitzer-Somounot: Methodologie des langues vivantes. Colin, Paris.
 Strohmeier Hans: Methodik des neuspr. Unterrichts. Westermann, Braunschweig.

W bibliotece ogniska języka niemieckiego

Dział metodyczny:

- Strohmeier H.: Methodik des neusprachlichen Unterrichts, 1928.
 Bohlen A.: Neusprachlicher Unterricht, 1930.
 Schwedtke K., Salewsky R.: Arbeit u. Forschung der Jugend. Wege und Ziele des neusprachlichen Unterrichts, 1930.
 Münch R.: Vom Arbeitsunterricht in den neueren Sprachen, 1930.
 Hübner W.: Didaktik der neueren Sprachen, 1933.
 Aronstein Ph.: Methodik des neusprachlichen Unterrichts I. B., 1926.

- Kühn G.: Aufsatz und Spracherziehung in der höheren Schule, 1930.

Prace zbiorowe:

- Der grammatische Unterricht in den neueren Sprachen, 1931.
 Zur Methodik der Lektüre, 1932.
 Erwerbung, Einübung u. Befestigung des Wortschatzes, 1932.
 Kulturkunde und neusprachlicher Unterricht, 1928. 8—11. Beihefte der „Neueren Sprachen“.
 Roczniki „Zeitschrift für Deutschkunde“ od 1934.

W bibliotece Ogniska języka łacińskiego

Dział rzeczowy:

- Baumgarten F., Poland F., Wagner R.: Die hellenische Kultur, Leipzig, Berlin 1913.
 Biblioteka Filomaty, Lwów.
 Buschor: Die Plastik d. Griechen, Rembrandt-Verlag, Berlin.

- Carlier A.: La vie Grecque et Romaine, Ferd. Nathan, Paryż 1935.
 Cybulski St., Kohlhauer E.: Das römische Haus. K. Koehler, Lipsk 1905.

- Cybulski St.: Poezja łacińska w pieśni. Książnica Polska, Lwów 1934.
- Eos — Kwartalnik klasyczny, Lwów.
- Ernout A.: Historische Lautlehre des Lateinischen, Winter, Heidelberg.
- Funaioli: Horaz als Mensch u. Dichter.
- Gaar-Schuster: Lat. Grammatik I Formenlehre. Oesterr. Bundesverlag, Wien 1935.
- Hahn W.: Bibliographia philologiae class. et humanisticae Polonorum, Eus Suppl. I, Lwów 1911—1925.
- Hense Leonard: Griechisch-roemische Altertumskunde. Aschendorf, Münster 1933.
- Hülsem Ch.: Das Forum Romanum. Seine Geschichte u. seine Denkmäler, Rom 1905.
- Das Humanistische Gymnasium r. 1937, Teubner, Leipzig.
- Jaeger Werner: Paideia, Walter de Gruyter, Berlin 1934.
- Jaeger Werner: Antike u. Humanismus. Quelle u. Mayer, Leipzig 1933.
- Klotz: Geschichte d. röm. Literatur, Velhagen-Klasing Bielefeld, Leipzig 1930.
- Kroll W.: Die wissenschaftl. Syntax im lat. Unterricht, Weidmann, Berlin 1925.
- Lamer H.: Römische Kultur im Bilde, Quelle Mayer, Leipzig 1933.
- Laurand: Manuel des etudes grecques et lat. Picard, Paris 1924.
- Manteuffel J.: Książka w starożytności, P. W. K. S., Lwów.
- Michałowski K.: Delfy, P. W. K. S., Lwów.
- Menge: Repetitorium d. lat. Syntax u. Stilistik, Wolfenbüttel, Zwißler 1914.
- Mommsen: Römische Geschichte, Phaiden Verlag, Wien 1934.
- Morawski K.: Tullius M. Cicero, Zycie i dzieła, Kraków 1911.
- Morawski K.: Rzym, Krakowska Spółka Wyd., Kraków 1924.
- Morawski K.: Zarys literat. rzymskiej, Akademia Umiejętności, Kraków 1922.
- Morstin L.: W kraju Latynów, Ska Wydawnicza, Kraków 1925.
- Philologische Wochenschrift r. 1937, Leipzig 1937.
- Plasberg: Cicero in seinen Werken u. Briefen, Dietrich, Leipzig 1926.
- Popławski M.: Literatura rzymska, Trzaska, Ewert, Warszawa.
- Przegląd Klasyczny r. 1935 6 Filomata, Lwów 1935.
- Przychocki: Kultura klasyczna.
- Rubensbauer H., Hofman John.: Lat. Schulgrammatik Oldenburg, München—Berlin 1929.
- Salis A.: Die Kunst der Griechen, Hirzl, Leipzig 1923.
- Schneider R.: Die Kriegsmaschinen d. alten Griechen u. Römer, Koehler, Leipzig 1908.
- Schuster M.: Altertum u. deutsche Kultur, Wien 1926.
- Sinko T.: Echa klasyczne w literaturze polskiej, Ska Wydawn., Kraków 1923.
- Sinko-T., Nasz przyjaciel Maro, Kraków 1930.
- Sinko: Literatura grecka. Akademia Umiejętności, Kraków 1932.
- Sinko: Hellada i Roma w Polsce, P. W. K. S., Lwów 1933.
- Sinko: Żywy spadek po Grecji i Rzymie, Ska Wydawn., Kraków 1923.
- Sommer F.: Vergleichende Syntax d. Schulsprachen, Teubner, Leipzig 1931.
- Sommer: Handbuch der lat. Lat und Formlehre, Winter, Heidelberg 1924.
- Springer: Kunst des Altertums, A. Kröner, Leipzig 1923.
- Srebrny: Co zawdzięczamy kulturze świata antycznego, Filomata, Lwów 1936.
- Szczepański J.: Kultura klasyczna w zarysie, Ossolineum, Lwów.
- Terlikowski-Szczerbański: Zycie starożytnych Rzymian, Księgarnia Naukowa, Lwów 1925.
- Terlikowski-Szczerbański: Zycie starożytnych Greków, Księgarnia Naukowa, Lwów 1925.
- de Vibraye: Mitologia, Trzaska, Ewert, Warszawa.
- Vom Altertum zur Gegenwart, Teubner, Leipzig 1921.
- Walde Al.: Lat. etymol. Wörterbuch, K. Winter, Heidelberg.
- Weise O.: Charakteristik der latein. Sprache, Leipzig 1899.
- Winter F.: Kunstgeschichte in Bildern, Kröner, Leipzig.
- Witkowski S.: Składnia grecka, Kasa im. Miąnowskiego 1936.
- Zieliński T.: Literatura grecka, Trzaska, Ewert, Warszawa.
- Zieliński T.: Cicero im Wandel der Jahrhunderte, Ein Vortrag, Teubner, Leipzig 1897.
- Zieliński T.: Historia kultury antycznej t. I. Tow. Wydawn., Warszawa—Kraków 1922.
- Zieliński T., Srebrny: Literatura starożytnej Grecji epoki niepodl.
- Zieliński T.: Starożytność antyczna a wykształcenie klasyczne, Pomarański, Zamość 1920.

Dział metodyczny:

- Altsprachlicher Unterricht, Teubner, Leipzig 1926.
- Billen: Beiträge zur Methodik des altspr. Unterrichts, Frankfurt a. M. 1931.
- Cauer P.: Die Kunst des Uebersetzens, Weidmann, Berlin 1914.
- Cybulski: Filologia klasyczna, Warszawa 1927.
- Golias M.: Dydaktyka j. klasyczn. odb. Encyklopedii Wych. t. II z. 5 i 6, Warszawa 1936.
- Golias M.: Nauka j. łac. w kl. III w świetle ankiety, P. T. F., Lwów 1936.
- Golias M.: O metodę rozumienia tekstów łac. odb. Kwartalnika Klas. 1934.
- Hartke W.: Arbeitsunterricht in d. beiden alten Sprachen, Diesterweg, Frankfurt 1929.
- Hoffman Fr.: Der lat. Unterricht auf sprachwissen. Grundlage, Teubner, Leipzig 1921.
- Hoffman A.: W pracowni filologicznej Kom. Rodz. przy gimn. Srem. 1935.
- Klähr: Horazunterricht, Teubner, Leipzig 1932.
- Kranz, Die neuen Richtlinien, Weidmann, Berlin 1922.
- Lisco E.: Vom Arbeitsunterricht in den alten Sprachen, Teubner, Berlin.
- Meister Rich.: Die Bildungswerte der Antike u. der Einheitschule.
- Mader-Broywisch: Zur Eingliederung d. altsprachl. Unterrichts, Diesterweg-Weidman 1934.
- Mirtyński Z.: Kilka zagadnień z zakresu met. j. łac. M. Steinig, Trembowła 1936.
- Morgenstern: Das Gymnasium, Quelle & Meyer, Leipzig.
- Morgenstern: Vom Lateinlernen, Weidman, Berlin 1922.
- Oelsner: Vierjähriger Lateinunterricht, Frankfurt a. M.
- Pastuszczyn B.: Nauczanie słówek łac. w gimn. nowego ustroju, Przegl. Klas. 1936.
- Rybicki J.: Jak urządzić własnymi siłami pracownię filolog. Filomata 1936.
- Schächter R.: Nauczanie słówek w czteroklasowym gimn. Eos Kwart. Klas. 1936.
- Strohmeyer: Der neue Unterricht in Einzelbildern, Westermann, Berlin.
- Wecker O.: Der Sprachunterricht nach dem Grundsatz der Konzentration, Teubner, Berlin.

W Bibliotece Ogniska Historii

- Antoniewicz Wł.: Archeologia Polski, Warszawa 1928.
- Askenazy S.: Szkice i portrety, Warszawa 1937.
- Bałaban M.: Żydzi lwowscy, Lwów 1906.
- Biblioteczka bałtycka, Toruń (period.).
- Biblioteka Filomaty, Lwów (period.).
- Biblioteka Składnicy, Warszawa (period.).
- Bobrzyński M.: Dzieje Polski w zarysie, t. I—III, Warszawa 1931.
- Bujak Fr.: Z odległej i bliskiej przeszłości, Lwów 1924.
- Bujak Fr.: Rozwój gospodarczy Polski w krótkim zarysie, Kraków 1925.
- Bujak Fr.: Studia historyczne i społeczne, Lwów 1924.
- Bulletin de la société des professeurs d'histoire et de géographie, Paris (period.).
- Brückner A.: Dzieje kultury polskiej, t. I—III, Kraków 1930—1931.
- Brückner A.: Encyklopedia staropolska, Warszawa 1937.
- Burckhart K.: Kultura odrodzenia, Kraków 1930.
- Bystroń St.: Socjologia. Wstęp informacyjny i bibliograficzny, Warszawa 1933.
- Charewiczowa Ł.: Handel Lwowa w wiekach średnich, Lwów 1925.
- Chwalewik E.: Zbiory polskie, t. I—II, Warszawa 1926.
- Czołowski A.: Urządzenie pałacu wilanowskiego, Lwów 1937.
- Dobrzycki J.: Stary Kraków, Kraków 1937.
- Encyklopedia nauk politycznych, pod red. J. Reymana, Warszawa 1936.
- Ferrero G.: Wielkość i upadek Rzymu, t. I—II, Poznań 1935.
- Filipkowska-Szemplińska J.: Organizacja bibliotek szkolnych, Warszawa 1930.
- Funk-Brentano F.: Odrodzenie, Warszawa 1937.
- Gide Ch.: Zasady ekonomii politycznej, Poznań 1929.
- Grodecki R., Zachorowski St., Dąbrowski J.: Dzieje Polski średniowiecznej, t. I—II, Kraków 1926.

- Gutkowska M.: Zarys historii ubiorów, Lwów 1932.
- Jabłonowski A.: Ziemie ruskie (atlas), Warszawa 1899—1904.
- Janusz B.: Zabytki przedhistoryczne Galicji wschodniej, Lwów 1918.
- Hamann R.: Historia sztuki, Warszawa 1934, t. I—II.
- Handelsman M.: Historyka, Warszawa 1928.
- Harms: Neuer deutscher Geschichts- und Kultur-atlas, Leipzig 1934.
- Historia sztuki, w opracowaniu St. Gąsiorowskiego, M. Gębarowicza, W. Tatarkiewicza, J. Żurawskiego, T. Szydłowskiego, t. I—III, Lwów 1933—1934.
- Wielka historia powszechna, wyd. Trzaska-Ewert-Michalski, Warszawa 1934.
- Hornung Z.: Antoni Osieński, Warszawa 1937.
- Hoszowski St.: Ekonomiczny rozwój Lwowa, Lwów 1935.
- Kaepflin P.: Cartes historiques, Paris b. r. (Atlas).
- Kempner St.: Rozwój gospodarczy Polski od rozbiorów do niepodległości, Warszawa 1924.
- Kende O.: Handbuch für den Geschichtslehrer, t. I, Leipzig 1927.
- Kirchheim M. F.: Napoleon I, t. I—II, Katowice 1931.
- Kolankowski L.: Polska Jagiellonów, Lwów 1936.
- Kolbe J.: Geschichtliches Arbeitsheft, Berlin 1935.
- Konopczyński Wł.: Dzieje Polski nowożytnej, t. I—II, Warszawa 1936.
- Kostrzewski J.: Biskupin, Poznań 1936.
- Kot St.: Historia wychowania, Lwów 1934.
- Kubijowyc W.: Atlas Ukrainy, Lwów 1937 (Atlas).
- Kukiel M.: Zarys historii wojskowości w Polsce, Warszawa 1929.
- Kulischer J.: Dzieje gospodarcze Europy zachodniej, t. II, Warszawa b. r.
- Kultura staropolska, Kraków 1932.
- Kumaniecki K.: Nowa konstytucja polska, Kraków 1935.
- Kutrzeba St.: Historia ustroju Polski, t. I—IV, Lwów 1913—1918.
- Kutrzeba St.: Polska odrodzona, Warszawa 1935.
- Kwartalnik historyczny, Lwów (period.).
- Lipiński W.: Walka zbrojna o niepodległość Polski, Warszawa 1935.
- Lipiński W.: Wielki marszałek, Warszawa 1935.
- Lippert W.: Methodik des Geschichtsunterrichts, Erfurt 1934.
- Lutman T.: Studia nad dziejami Brodów, Lwów 1937.
- Łoziński Wł.: Prawem i lewem, Lwów 1934.
- Łoziński Wł.: Życie Polski w dawnych wiekach, Warszawa 1934.
- Mączyński Cz.: Boje lwowskie, Lwów 1922.
- Małczyńska E.: Nauczanie historii w szkole średniej, Lwów 1937.
- Małczyński K.: Najstarsze targi w Polsce, Lwów 1936.
- Manteufel J.: Książka w starożytności, Lwów 1937.
- Martynowiczówna Wł.: Organizacja pracy nauczyciela historii w szkole powszechnej, Warszawa 1934.
- Mayr R.: Historia handlu, t. I—IV, Kraków 1924—1930.
- Michałowski K.: Delfy, Lwów 1937.
- Monografie artystyczne, pod red. M. Tretera, Warszawa b. r.
- Muzea polskie, t. I—V, Kraków 1924—1933.
- Muzea regionalne, ich cele i zadania, Praca zbiorowa, Warszawa 1928.
- Osiński A.: Zamek w Żółkwi, Lwów 1933.
- Parandowski J.: Mitologia, Lwów 1932.
- Peretiatkiewicz A.: Państwo współczesne, Poznań 1935.
- Peretiatkiewicz A.: Wstęp do nauk prawnych, Poznań 1932.
- Piłsudski J.: Pisma zbiorowe, t. I nn., Warszawa 1937.
- Pohoska H.: Dydaktyka historii, Warszawa 1937.
- Polityka Narodów, Warszawa (period.).
- Polska, jej dzieje i kultura od czasów najdawniejszych do chwili obecnej. Praca Zbiorowa, Warszawa 1929—1931, t. I—III.
- Poradnik w sprawach nauczania i wychowania. Wydawnictwo MWR. i OP., t. III, zesz. 2 (4), Warszawa 1931.
- Przegląd Historyczny, Warszawa (period.).
- Przybylski A.: Wojna polska, Warszawa 1930.
- Płaśnik J.: Miasta i mieszczaństwo, Kraków 1934.
- Quirini B.: Ilustrowana kronika legionów polskich, Warszawa 1936.
- Roczniki dziejów społecznych i gospodarczych, Lwów (period.).

- Rutkowski J.: Zarys dziejów gospodarczych Polski, Poznań 1923.
- Sieurin E.: Cartes d'études pour l'enseignement de l'histoire, Paris 1932 (atlas).
- Skarżyńska J.: Praca z książką naukową, mapą, tablicą, wykresem, Warszawa 1936.
- Słownik Biograficzny Polski, t. I nn., Kraków 1935 nn.
- Śląsk Polski, Wydawnictwo Instytutu Śląskiego, Katowice 1936 (cykl broszur).
- Sprawy Narodowościowe, Warszawa (period.).
- Stachiewicz J., Lipiński W.: Polska Organizacja Wojskowa, Warszawa 1930.
- Staff L.: Michał Anioł, Lwów 1934.
- Strassburger H.: Sprawa gdańska, Warszawa 1937.
- Suchodolski B.: Kultura i osobowość, Warszawa 1935.
- Suchodolski B.: Ideały kultury a prądy społeczne, Warszawa 1935.
- Sulimirski T.: Scytowie na zachodnim Podolu, Lwów 1936.
- Światopogląd morski (cykl broszur). Wyd. Instytutu Bałtyckiego, Toruń 1932 nn.
- Świderkówna C.: Obiektywne podstawy nauczania historii, Łódź 1933.
- Szelański A.: Historia powszechna, t. I, Warszawa 1936.
- Szelański A.: Rewolucja francuska, Lwów 1932.
- Umiński J. ks.: Historia kościoła, t. I—II, Lwów 1934—1936.
- Vergangenheit und Gegenwart, Leipzig (period.).
- Warchałowski J.: Zofia Strzyńska, Warszawa 1935.
- Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne, Lwów (period.).
- Wiedza o Polsce. Praca zbiorowa, t. I—IV, Warszawa 1930—1932.
- Wierzbowski T.: Vademecum archiwalne, Lwów 1926.
- Witwicki Wł.: Wiadomości o stylach, Warszawa 1934.
- Zakrzewski St.: Bolesław Chrobry Wielki, Lwów 1925.
- Zakrzewski St.: Zagadnienia historyczne, t. I—II, Lwów 1936.
- Zieliński T.: Historia kultury antycznej w zwięzłym wykładzie, t. I—II, Warszawa 1937.
- Zieliński T.: Świat antyczny, t. I—III, Warszawa 1933—1935.
- Ziemia Czerwieńska, Lwów (period.).
- Zygmuntowicz Z.: Komendant podziemnej Warszawy, Warszawa 1937.

W bibliotece Ogniska geografii

- Gliwiec Hipolit: Podstawy ekonomiki światowej.
- Grabski Stanisław: Ekonomia społeczna.
- Kosiba: Grenlandia.
- Rosenbusch: Zasady nauki o skałach.
- Srokowski Stanisław: Geografia gospodarcza ogólna.
- Stenz Edward: Ziemia.
- Wańciszkowski: Statystyka — Lublin 1930.
- Wielka Geografia Powszechna, Wyd. Trzaska—Ewert.
- Prace Instytutu Geogr. Lwowskiego.
- Cuda Polski. Wyd. Wegenera, Poznań.
- Wydawnictwa Instytutu Naukowego Śląskiego.
- Czasopismo geograficzne.
- Geographischer Anzeiger do roku 1937.
- National Geogr. Magazine 1934—1937 bogato ilustrowany.
- Przegląd geograficzny.
- Przegląd krajoznawczy.
- Wiadomości geograficzne.

W bibliotece Ogniska biologii

Dział naukowy:

- Adolph: Zaba.
- Beck: Podręcznik fizjologii.
- Bochenek: Anatomia człowieka, 3 tomy.
- Bykowski: Wskazówki do zajęć praktycznych z dziedziny zootomii.
- Bowkiewicz: Rak.

- Czartkowski: Ćwiczenia z anatomii roślin.
 „ Ćwiczenia z fizjologii.
 Firewicz i Firewiczówna: Zbiór ćwiczeń zootomicznych.
 Godlewski: Embriologia.
 Hamacher: Biologie für Jedermann.
 Hartmann: Allgemeine Biologie.
 Hertwig: Lehrbuch der Zoologie.
 Hoyer: Klucz do oznaczania zwierząt kręgowych.
 Kołodziejczyk: Ćwiczenia z morfologii roślin.
 Kopczyński: Higiena szkolna.
 Kulesza: Klucz do oznaczania drzew i krzewów.
 Maziarski: Podręcznik do ćwiczeń fizjologicznych.
 Michalski: Botanika VI. Poradnik dla samouków.
 Nussbaum: Zootomia praktyczna.
 Rein: Leitfaden für biologische Übung.
 Rostafiński: Przewodnik do oznaczania roślin (12 egzempl.).
 Schurig: Biologische Experimente.
 Szafer: Życie kwiatów.
 Urbanowiczówna: Ameba i wycmok.
 Voigt: Biologische Arbeiten.
 Wąsowicz-Zierhoffer: Świat w cyfrach.
 Zaćwilichowski: Przewodnik do wypychania ptaków i ssaków.

Dział metodyczny:

A) Książki

- Antoniewiczówna: Ćwiczenia i obserwacje biologiczne w ogrodzie.
 Gayówna: Organizacja ćwiczeń zoologicznych. Kręgowce.
 Gayówna: Tradescantia zebrina.
 Gemborek: O prowadzeniu ćwiczeń przyrodniczych.
 Gemborek: O prowadzeniu ćwiczeń w pracowni szkolnej.
 Gemborek: Ośliczka.

- Hassenpflug: Obcowanie z przyrodą.
 Przybyłowicz: Ogród-pracownia.
 Tworkowska: Aloes.
 Voigt: Das Mikroskop im Dienste des biologischen Unterricht.

B) Czasopisma (kompletne roczniki)

- Przyroda i technika z dodatkiem „Metodyka biologii“.
 Czasopismo przyrodnicze.
 Kołko przyrodnicze.
 Biuletyny kwartalne ochrony przyrody.

21.

MATERIAŁY SZKOLNE

Szczegółowe wyniki raidu narciarskiego młodzieży szkół średnich i powszechnych we Lwowie, Jaworowie i Żółkwi w dniu 1 marca 1938

Nr	S z k o ł a	Czas przyjscia	Czas przyjscia po odlicz. p. k.	Punkty karne	Miejsce
51	Gimnazjum Jaworów	2,36'08	2,31'08	$\frac{1}{2}$	I
52	Gimnazjum kupieckie b Lwów	2,32'09	2,27'09	2	II
53	Gimnazjum żydowskie	2,43'08	2,36'08	3	III
55	Szkoła Techniczna	2,30'59	2,25'59	4	IV
60	Gimnazjum III	2,40'05	2,30'05	5	V
54	Gimnazjum kupieckie a	2,29'06	2,24'06	mapa 6	VI
56	Gimnazjum T. S. H.	2,29'06	2,24'06	6	VI
61	Liceum Administracyjne	2,45'11	2,35'11	7 $\frac{1}{2}$	VII
57	Gimnazjum Żółkiew	2,27'05	2,22'05	8	VIII
58	Gimnazjum kupieckie c	2,46'45	2,36'35	8	VIII
59	Gimnazjum IV	2,22'38	2,12'38	mapa 18	IX
—	Gimnazjum żydowskie	2,42'00	2,37'00	Poza konkursem	

Drużyny żeńskie:

63	Gimnazjum O. Filippi	2,50'06	2,45'06	0	I
62	Gimnazjum Kr. Jadwigi	3,00'11	2,55'11	5	II

Stan szkolnych Kas oszczędności opartych o P. K. O. w poszczególnych okręgach szkolnych

STATYSTYKA ZA MIESIĄC LUTY 1938 r.

Okręg Szkolny	S. K. O. szkół powszechnych						S. K. O. szkół średnich			
	Stan na dz. 1. II 1938 r.	w lutym		Stan na dz. 1. III. 1938 r.	Ilość szkół	Stosunek % S.K. O. do ilości szkół	Stan na dz. 1. II. 1938 r.	w lutym		Stan na dz. 1. III. 1938 r.
		przybyło	zlikwid.					przybyło	zlikwid.	
1. Lubelski	1.372	18	1	1.389	2.333	59,5%	36	1	—	37
2. Brzeski	1.308	22	—	1.330	2.403	55,3%	25	2	—	27
3. Warszawski	2.259	38	1	2.296	4.636	9,5%	142	3	—	145
4. Krakowski	1.975	38	—	2.013	4.109	48,9%	165	3	—	168
5. Wileński*)	1.744	—	41	1.703	3.538	48,2%	100	—	19	81
6. Śląski	280	—	—	280	679	41,2%	14	—	—	14
7. Wołyński	687	19	2	704	1.994	35,3%	35	—	—	35
8. Pomorski	398	11	—	409	1.372	29,8%	33	—	—	33
9. Poznański	641	11	1	651	2.312	28,1%	45	1	—	46
10. Lwowski	1.372	13	2	1.383	5.051	27,9%	121	—	—	121
	12.036	170	48	12.158	28.427	42,7%	716	10	19	707

*) Cyfra SKO zlikwidowanych powstała wskutek skreślenia z ewidencji tych SKO, które w ostatnim czasie nie wykazały żadnej działalności.

Materiały Komitetu Okręgowego Towarzystwa popierania budowy publicznych szkół powszechnych we Lwowie

ZESTAWIENIE WPŁYWÓW OSIĄGNIĘTYCH W OKRĘGU ZA CZAS OD 1. I. 1937 R. DO 31. XII. 1937 R.

L. p.	NAZWA KOMITETU OBWODOWEGO	Wpływy osiągnięte z rozsprzedaży wywieszek	Wpłaty członków dożywotnich	IV Tydzień Szkoły Powszechnej	Wpłaty za znaczki na świadczenia szkolne	Wpływy za legitymacje znaczki składowe	Razem wplacono	Kolejne miejsce Obwodu wg. wysokości uzyskanych sum
1	Brzeżany	—	395.—	2.317.06	3.470.20	3.046.83	9.229.09	10
2	Czortków	375.—	845.—	4.696.37	4.771.75	4.493.34	15.181.46	4
3	Dolina	215.—	225.—	2.227.64	1.891.57	2.216.89	6.776.10	16
4	Gródek Jagielloński	15.—	515.—	1.763.88	1.632.75	1.400.12	5.326.75	19
5	Jarosław	—	700.—	3.124.92	2.846.06	2.126.58	8.797.56	11
6	Kamionka Strumiłowa	105.—	425.—	1.179.32	1.383.87	1.224.19	4.317.38	22
7	Kołomyja	—	150.—	3.332.66	3.907.01	3 398.01	10.787.68	7
8	Krosno	—	150.—	1.716.49	1.714.40	2.148.57	5.729.46	17
9	Lwów — Miasto	385.—	2.850.—	5.440.91	4.666.50	7.127.10	20.469.51	1
10	Lwów — Powiat	—	—	2 992.60	2.859.35	2 758.48	8.610.43	12
11	Nadwórna	—	375.—	2.291.51	948.60	1.259.72	4.874.83	20
12	Nisko	65.—	130.—	1.628.74	2.129.60	1.446.98	5.399.32	18
13	Przemysł	150.—	150.—	3.014.86	2.466.30	2.507.74	8.388.90	13
14	Rawa Ruska	180.—	30.—	4.264.06	2.607.60	4.076.87	11.158.53	6
15	Rzeszów	—	200.—	1.880.64	1.557.—	1.142.93	4.780.57	21
16	Sambor	5.—	450.—	4.323.03	3.620.70	3.654.05	12.052.78	5
17	Sanok	15.—	150.—	2.396.17	2.841.84	2.294.28	7.697.29	14
18	Stanisławów	75.—	1.990.—	4.939.67	3.617.80	6 444.43	16.166.90	3
19	Stryj	275.—	525.—	3.518.68	2.265.95	3 110.97	9.695.60	9
20	Tarnopol	235.—	1.430.—	6.114.20	3.180.31	5.281.37	11.240.88	2
21	Trembowla	105.—	50.—	2.823.32	1.843.50	2.057.25	6.879.07	15
22	Turka	—	100.—	280.40	225.85	926.91	1.532.26	23
23	Złoczów	70.—	170.—	2.040.19	3.531.60	4.017.72	9.829.51	8
	Różni	—	5.400.—	1.954.93	—	—	7.354.93	—
	Zakłady Średnie	—	—	—	30.577.30	—	30.577.30	—
	Razem	2.270.—	16 505.—	70.261.25	90 557.41	68.160.43	247.754.09	
	II i III Tydzień materiał	—	—	1.128.36	—	—	1.128.36	
	Zbiórki bez Tygodnia i wpisy do szkół	—	—	12 805.21	—	—	12.805.21	
							261.687.66	

DOCHODY OSIĄGNIĘTE I KWOTY

L p.	TYTUŁ DOCHODU	Dochody preliminowane na rok 1937 zł	Dochody rzeczywiście osiągnięte w roku 1937
1	Pozostałość gotówki w dniu 1. I. 1937 r.	73.180.—	73.182.71
2	Subwencje od Zarządu Głównego	230.000.—	230.000.—
3	Zwroty rat udzielonych pożyczek	2.700.—	4.473.84
4	Odsetki za nieterminowe spłacanie rat pożyczek	—	—
5	Legitymacje członków zwyczajnych, legitymacje uczestników, znaczkę składową dla członków oraz cegiełki na budowę szkół	75.000.—	68.160.43
6	Wpłaty członków dożywotnich	2.000.—	16.505.—
7	Wywieszki	3.000.—	2.270.—
8	Znaczki na świadectwa szkolne	78.000.—	90.557.41
9	Ofiary i imprezy bez Tygodnia Szkoły Pow.	1.200.—	12.805.21
10	Tydzień Szkoły Powszechnej II i III	—	1.128.36
11	Tydzień Szkoły Powszechnej IV	65.000.—	70.261.25
12	Nalepki na podręczniki szkolne	—	550.—
13	Odsetki za rok 1937	3.120.—	3.811.24
Razem zł		533.200.—	573.705.45

PRELIMINOWANE W ROKU 1937

L. p.	T Y T U Ł W Y D A T K U	Wydatki preliminowane w roku 1937 zł	Wydatki rzeczywiste w roku 1937 zł
1	Pożyczki na budowę szkół	360.000.—	360.000.—
2	Zasiłki bezzwrotne na budowę szkół	1.200.—	900.—
3	Zasiłki bezzwrotne na pomoce naukowe	25.780.—	50.000.—
4	Przelew na rzecz Zarządu Głównego (25% wpływów)	56.050.—	63.874.62
5	Koszta administracyjne Komitetu Okręgowego:		
	a) wynagrodzenie personelu 7.100.— 7.034.35		
	b) przejazdy 1.150.— 1.072.60*		
	c) materiały pisarskie 100.— 18.—		
	d) druki 800.— 400.—		
	e) porto 1.000.— 1.040.41		
	f) opłaty manipulacyjne w instytucjach bankowych 500.— 584 05		
	g) różne nieprzewidziane wydatki 200.— 122.68	10.850.—	10.272.09
6	Ryczałty na wydatki kancelaryjne Kom. Obw.	920.—	813.50
7	Koszta administracyjne Kół, które nie mogły pokryć drobnych wydatków z imprez	500.—	453.20
8	Urządzenie Tygodnia Szkoły Powszechnej	2.900.—	3.439.72
9	Kupno nalepek na podręczniki szkolne	—	550.—
10	Kupno maszyny do pisania (I rata)	—	500.—
11	Pozostałość gotówki na rok 1938	75.000.—	82.902.32
	Razem zł	533 200.—	573.705.45

* W tym członkowie Zarządu Komitetu Okręgowego zł 92'80.

Obchód Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej

W Prywatnym Gimnazjum i Liceum im. Królowej Jadwigi w Przemyślanach odbyło się dnia 1 lutego br. poza nabożeństwem i szkolnym porankiem w związku z Imieninami Pana Prezydenta — nadzwyczajne posiedzenie kółka fizykochemicznego dla oddania hołdu Solenizantowi. Przedmiotem posiedzenia była praca laboratoryjna uczniów członków kółka na temat: Otrzymanie bromku etylowego z alkoholu etylowego. Pracę tę wykonało 12-tu uczniów w czasie 4 godzin pozalekcyjnych, przy czym podział jej był tego rodzaju: w dniu poprzedzającym uroczystość wykonanie preparatu doprowadzono do sta-

dium końcowego, tzn. do frakcjonowanej destylacji; na samym zaś posiedzeniu, 1 lutego, jeden z uczniów zdał sprawę z pracy dotychczasowej nad preparatem, po czym przystąpiono do destylacji otrzymanego bromku etylu. Czynność ta dała asumpt do omówienia wyjątkowych zasług Pana Prezydenta w dziedzinie destylacji ropy naftowej.

W ten sposób zmanifestowali uczniowie na odcinku pracy tak bliskim Panu Prezydentowi podziw i hołd dla jego uczoneści, którą imię Polski w świecie rozślał — a zarazem dali wyraz swojej woli, że chcą iść do Polski Jego śladem i już na ławie szkolnej do tej zaszczytnej służby się sposobią.

Zrzeszenie Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej

Okręg szkolny lwowski.

a) Dotychczas odbyło się 6 zebrań Wydziału, na których przyjęto plan pracy Zrzeszenia, zaznajomiono się ze stanem pracy we wszystkich Kółkach; omówiono sprawy wystawy, wieczornicy i inne.

b) Powzięto następującą uchwałę: Wszystkie Kółka winny prenumerować i rozsprzedawać organ P. T. K. Oddziału lwowskiego „Przegląd krajoznawczy“ (Red. i Admin. Lwów, Bourlarda 5. P. T. K. — prenum. roczna zł. 5.—); „Z bliska i Z daleka“ (Red. i Admin. Lwów, Kościuszki U. J. K. Instytut geogr. — prenum. roczna zł. 3,20); „Orli Lot“ — organ Kół Kraj. M. S. (Admin. Kraków, Dębniaki, ul. Barska 41. Red. prof. Węgrzynowicz, Kraków, Oleandry 4, prenum. roczna zł. 3.—).

c) Odbyły się 4 zebrania Zarządu, na których załatwiono sprawy administracyjne.

d) Dwukrotnie była czynna Świetlica Krajoznawcza, w czasie której wygłoszono pogadanki, 19 listopada kol. Zbiegień (Gimn. A. Asnyka) o Centralnym Okręgu Przemysłowym i 5 marca kol. Pruziński (Gimn. im. J. Słowackiego) o Ziemi Sanockiej. — Pogadanki ilustrowane były przezroczami.

Na drugim Zebraniu Wydziału prezesi zgłosili tematy prac krajoznawczych związane ze Lwowem. Tematy te winny być opracowane starannie i wyczerpująco z dokładnym podaniem źródeł, metod pracy i nazwisk autorów. Opracowanie należy składać na ręce Głównego Instruktora Krajoznawczego Z-nia kol. Kisielewicz do końca kwietnia b. r. Tematy opracowań podaje się do wiadomości:

I. Gimn. — Lwów podziemny.

III. Gimn. — Elektryfikacja Lwowa.

IV. Gimn. — Prehistoria Lwowa

V. Gimn. — Malechów.

X. Gimn. — Gwara lwowska.

XI. Gimn. — Gwara lwowska.

Państw. Gimn. Zeńsk. im. A. Asnyka — Dzielnice Lwowa.

Państw. Gimn. Zeńsk. im. Kr. Jadwigi — Zabytki Lwowa.

Państw. Gimn. Kupieckie męskie — Lwów jako ośrodek kultury w czasach dzisiejszych.

Państw. Szkoła Techniczna — Lwów jako miasto turystyczne.

Liceum Administr. — Cmentarze lwowskie.

Gimn. Zeńskie „Notre Dame“ — Pomniki lwowskie.

Gimn. Zeńskie im. Z. Strzałkowskiej — 1) Dworek Terleckich, 2) Lesienice.

Gimn. Zeńskie „Najśw. Rodz. z Nazaretu“ — Ciekawsze nazwy ulic, dzielnic i części miasta i ich pochodzenie.

Gimn. Zeńskie SS. Urszulanek — Place i rynki targowe we Lwowie.

Gimn. Zeńskie im. J. Słowackiego — Lwów jako ośrodek kultury na ziemi Czerwieńskiej przed w. XX.

Gimn. Ewang. — Gmina ewangelicka we Lwowie.

W związku z organizującą się w ramach Zjazdu ogólnopolską Wystawą Krajoznawczą, wzywa się Kółka do szybkiego przygotowywania ekspozycji ze specjalnym uwzględnieniem regionu lwowskiego i zaznacza się przytym, że mogą to być modele, stroje, wykresy, mapy, opracowania, albumy itp.

22.

KOMUNIKATY NIEURZĘDOWE

Koło Lwowskie

Stowarzyszenia Nauczycieli Rysunków

Na ogólnym zebraniu nauczycieli rysunków wszystkich typów szkół, odbytym we Lwowie w dniu 4 lutego 1938 powstała organizacja nauczycielska pod nazwą: „Koło Lwowskie Powszechnego Stowarzyszenia Nauczycieli Rysunku“ jako jedna z komórek Organizacji, obejmującej nauczycieli rysunku szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących i zawodowych tudzież szkół wyższych na terenie całej Rzeczypospolitej Polskiej. Siedzibą Zarządu Głównego P. S. N. R. jest Warszawa. Prezesem Koła Lwowskiego wybrany p. Lam Władysław, sekretarzem p. Chudzikowski Juliusz.

Wycieczki szkolne do Poznania

Podczas sezonu rok rocznie zachodzą wypadki, że nieraz z odległych stron przybywają do Poznania wycieczki szkolne bez poprzedniego uwiadomienia i zapewnienia sobie miejsc noclegowych, punktów wyżywienia itp. Pociąga to za sobą w następstwie niemetodyczne i pobieżne zwiedzanie i duże trudności dla kierownictwa wycieczki.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze, obsługujące wycieczki od szeregu lat, prosi usilnie w interesie przyjezdnych o poprzednie porozumienie się, podanie terminu przyjazdu i odjazdu, czasu pobytu, ilości, wieku, płci uczestników oraz potrzeb wycieczki.

Jednocześnie komunikuje się, iż zwiedzanie tegorocznych Targów Poznańskich będzie dostępne tylko dla starszej młodzieży szkolnej i to wyłącznie w dn. 6 maja (piątek).

Listy ze znaczkiem na odpowiedź pod adresem: Pol. Towarzystwo Krajoznawcze, Poznań, ul. Śniadeckich 60.

Wycieczki do Gdyni

Wzorem lat ubiegłych Gdyński Związek Propagandy Turystycznej będzie i w tym roku organizował ryczałtowe pobyty dla wycieczek szkolnych przybywających do Gdyni w sezonie letnim.

Ze względu na to, że na tutejszym terenie powstała ekspozytura Ligi Popierania Turystyki, obecnie Związek będzie organizował ryczałtowe pobyty dla wycieczek nie przy pomocy technicznej Wagons-Lits-Cook, jak to było w latach ubiegłych, lecz łącznie z Ligą Popierania Turystyki, której G. Zw. P. T. jest członkiem.

Ceny ryczałtowych pobytów w tym roku będą niższe, a mianowicie: pobyt jednodniowy, obejmujący całodzienne wyżywienie, kwaterę z pościelą, zwiedzenie miasta oraz portu specjalną motorówką z przewodnikiem — razem od osoby 3.60 zł. (poprzednio 4.30 zł.), pobyt dwudniowy, obejmujący jak wyżej, ponadto wyjazd statkiem na półwysep helski tam i z powrotem razem 8.50 zł. (poprzednio 9.70 zł.).

Przyjazd wycieczki szkolnej należy zgłosić na czas do biura Ligi Popierania Turystyki w Gdyni ul. Pierackiego 2, albo do Gdyńskiego Związku Propagandy Turystycznej.

Odbiorniki szkolne

Wytwórnia Radiotechniczna „Silesia“ w Katowicach, ul. Gliwicka 3, oferuje odbiorniki szkolne — świetlicowe: Ideal Z-szk., odbiornik sieciowy na prąd zmienny o napięciu od 110 do 220 V po cenie zł. 128.50 za sztukę. — Ideal B-szk., odbiornik bateryjny 2-woltowy po cenie zł. 118.50 za sztukę. Do cen powyższych dolicza się z tytułu opakowania oraz dostawy loco stacja zapotrzebowania zł. 2.50 od sztuki. Ceny gotówkowe płatne po dostawie.

23.

KONKURS

Zarząd Stowarzyszenia „Polskie Prywatne Gimn. Zeńskie im. Elizy Orzeszkowej w Stanisławowie“ ogłasza konkurs na stanowisko przełożonej gimnazjum i liceum prywatnego z prawami publiczności.

Kandydatki przedłożą następujące dokumenty:

1) metrykę urodzin, 2) świadectwo obywatelstwa, 3) świadectwo zdrowia, 4) świadectwo moralności, 5) dowód ukończenia studiów i zaświad-

czenie odbytej przynajmniej 8-letniej pracy nauczycielskiej, 6) przebieg życia.

Do podań należy dołączyć dokumenty w oryginale lub w uwierzytelnionych odpisach.

Warunki wedle umowy.

Podania należy wносить najdalej do 15 kwietnia 1938 na ręce sekretarki Zarządu P. Kropiwnickiej, Stanisławów, ul. P. O. W. 10. Podania niewyświetlone pozostaną bez odpowiedzi.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr. 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr. 135-27**p o l e c a****Podręczniki szkolne** dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P.**Dzieła naukowe i beletrystyczne m. i.:**

	zł.
CHŁĘDOWSKI K.: Dwór w Ferrarze	25.—
— Królowa Bona	10.—
— Historie neapolitańskie	20.—
— Rzym — Ludzie baroku	30.—
— Siena	20.—
— Rzym — Ludzie odrodzenia	22.—
— Z przeszłości naszej i obcej	25.—
CHLEBOWSKI B.: Literatura polska i porozbiorowa	9.—
CHRZANOWSKI I.: Literatura a naród	15.—
FREDRO AL.: Pisma wszystkie. Tomów 6 w opr. E. Kucharskiego	30.—
GRABSKI ST.: Ekonomia społeczna	20.—
HISTORIA SZTUKI: Opracowali St. Gąsiorowski, M. Gębarowicz, T. Szydłowski, Wł. Tatarkiewicz, J. Zarnowski, J. Zurowski	45.—
INGARDEN R.: O poznawaniu dzieła literackiego	6.—
KOZICKI WŁ.: Henryk Rodakowski. Z 8 tabl. i 131 ryc.	18.—
KRZYŻANOWSKI: Regmont. Twórca i dzieło	4.—
LAM WŁ.: Malarstwo i jego zasady	2.50
MAŃKOWSKI ST.: Galeria Stanisława Augusta. Str. XVIII+528+233 repr.	80.—
SIENKIEWICZ H.: Pisma. Wydanie zbiorowe w opr. I. Chrzanowskiego. Tomów 40.	180.—
— Poszczególne dzieła również w tzw. tanim wydaniu. Publicystyka, Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“ t. XLI — zł. 6.—, t. XLIV — zł. 5.—, t. XLV — zł. 8.—, t. XLVI — zł. 7.—). 4 tomy	26.—
— Trylogia. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 26	15.—
— Krzyżacy. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 8.	5.—
DAWNA SZTUKA: Czasopismo poświęcone archeologii i historii sztuki. Komitet redakcyjny: S. J. Gąsiorowski, M. Gębarowicz, T. Mańkowski. Prenumerata roczna	20.—
Prenumerata półroczna	10.—
Cena pojedynczego zeszytu	6.—
TASZYCKI W., JODŁOWSKI ST.: Zasady pisowni i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym.	0.80
TATARKIEWIĆ WŁ.: Historia iluzotii. Tom I—II	30.—
TETMAJER K.: Wybór poezji. Opracował J. Lorentowicz (Biblioteka Narodowa Seria I, Nr. 123)	2.50
TOKARZ W.: Insurekcja warszawska	8.—
UJEJSKI J.: Dzieje polskiego mesjanizmu	8.—
UMIŃSKI J. KS.: Historia kościoła. Tom I—II	24.—
WEIL ST.: Chemia organicznych środków leczniczych	15.—
WERESZCZYŃSKI A.: Wiadomości o Polsce współczesnej	5.—
ZAKRZEWSKI ST.: Bolesław Chrobry Wielki	6.—
— Zagadnienia historyczne. Tom I—II.	16.—

w y d a j e**Bibliotekę Narodową****Bibliotekę wychowania fizycznego i sportu****Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum**

Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należności wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelicka 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego, Lwów, ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 4

LWÓW, DNIA 30 KWIETNIA 1938 R.

ROK XLII

DNI KOLONIALNE

TO POGŁĘBIENIE WŚRÓD SPOŁECZEŃSTWA ZROZUMIENIA IDEI KOLONIALNEJ I WYRAŻENIE NA ZEWNĄTRZ WOLI NARODU W KIERUNKU UZYSKANIA KOLONIJ DLA POLSKI

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Ustawa o ochronie imienia Józefa Piłsudskiego	157	znań grecko-katol. i prawosławnego w święta według kalendarza starego stylu	183
2. Instrukcja Prezesa Rady Ministrów o nadawaniu medalu „Za Długoletnią Służbę”	157	13. Program nauki religii rzymsko - katolickiej w liceum ogólnokształcącym	184
3. Rozporządzenie Ministra WR. i OP. w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych	161	14. Zbiórka odpadków żelaznych i makulatury w szkołach	184
4. Rozporządzenie Ministra WR. i OP. o zmianie rozporządzenia Ministra WR. i OP. w sprawie wykonania ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli	161	15. Propaganda walki z chrapączem	185
5. Rozporządzenie Ministra WR. i OP. o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów administracji szkolnej	162	16. Opłaty na kursach wędrownych	186
6. Rozporządzenie Ministra WR. i OP. w sprawie udzielania urlopów nauczycielom	163	17. Termin spłaty zaliczek na uposażenie	186
7. Organizacja roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia kandydatów na nauczycieli	164	18. Zaliczki na uposażenia dla pracowników kontraktowych	187
8. Rozporządzenie Ministra WR. i OP. o zmianie rozporządzenia Ministra WR. i OP. o organizacji szkolnictwa zawodowego	172	19. Wysokość pośmiertnego	188
9. Organizacja wewnętrzna obwodowych władz szkolnych	174	20. Dodatki służbowe za godziny nadliczbowe	188
10. Przepisy rachunkowo-kasowe dla warsztatów szkolnych przy państw. szkołach zawodowych	176	21. Dodatki mieszkaniowe nauczycieli szkół powszechnych — potrącenia	189
11. Przechowywanie akt urzędowych Państw. Komisji Egzaminac. dla naucz. szkół powsz.	182	22. Z Dziennika Ustaw	190
12. Zwolnienie od zajęć szkolnych nauczycieli wy-		23. Uprawnienia publicznych szkół powszechnych	191
		24. Ustalenie numeru prywatnych gimnazjów	191
		25. Ruch służbowy	191
		26. Konkursy	192
		27. Komunikaty	192
		Dział nieurzędowy	
		28. Mucha Józef: „Znaczenie działalności Powiatowego Ogniska Muzycznego”	195
		29. Sotnicki Seweryn: „Bajki w szkolnej bibliotece”	196
		30. Materiały szkolne	197
		31. Komunikaty nieurzędowe	197
		32. Nadesłane	200

1.

USTAWA

z dnia 7 kwietnia 1938 r.

O OCHRONIE IMIENIA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO, PIERWSZEGO MARSZAŁKA POLSKI

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Nr 25 z dn. 13 kwietnia 1938, poz. 219.).

Art. 1. Pamięć czynu i zasługi JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO — Wskrzęsiela Niepodległości Ojczyzny i Wychowawcy Narodu — po wsze czasy należy do skarbnicy ducha narodowego i pozostaje pod szczególną ochroną prawa.

Art. 2. Kto uwłacza Imieniu JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO,
podlega karze więzienia do lat 5.

Art. 3. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 4. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów

Sławoj Składkowski

Minister Sprawiedliwości

W. Grabowski

2.

INSTRUKCJA PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 10 lutego 1938 r.

o nadawaniu medalu „Za Długoletnią Służbę“

(Przedruk z „Monitora Polskiego“ Nr 32 z dnia 10 lutego 1938).

Na podstawie art. 7 ustawy z dnia 8 stycznia 1938 r. (Dz. U. R. P. nr 3, poz. 11) wydaję instrukcję następującą:

Osoby objęte ustawą.

§ 1.

Prawo do medalu uzyskują pracownicy tak umysłowi jak fizyczni, niezależnie od rodzaju i charakteru wykonywanej pracy, którzy pozostawali lub pozostają w stosunku służbowym do Państwa, albo instytucji publiczno-prawnych, bez względu na to, czy podstawą zawiązania tego stosunku było mianowanie, wybór, czy też umowa.

§ 2.

Prawo do medalu służy w szczególności:

1. urzędnikom, niższym funkcjonariuszom państwowym (śląskim) i pracownikom kontraktowym we wszystkich działach zarządu państwowego,
2. sędziom, prokuratorom, pisarzom hipotecznym, notariuszom, asesorom i aplikantom sądowym w sądach powszechnych i szczególnych,

3. oficerom służby stałej i podoficerom zawodowym w wojsku i marynarce wojennej,
4. funkcjonariuszom Policji Państwowej (śląskiej) Korpusu Ochrony Pogranicza, Straży Granicznej i Straży Więziennej,
5. profesorom, zastępcom profesorów, nauczycielom i naukowym siłom pomocniczym we wszystkich zakładach naukowych państwowych i publicznych,
6. pracownikom przedsiębiorstw, monopolów, banków i innych instytucji i zakładów państwowych oraz funduszy,
7. członkom i pracownikom organów zarządzających i wykonawczych samorządu terytorialnego oraz pracownikom przedsiębiorstw i zakładów tego samorządu,
8. członkom i pracownikom organów wykonawczych samorządu gospodarczego (izb przemysłowo-handlowych, rolniczych, rzemieślniczych, adwokackich itp.), oraz pracownikom przedsiębiorstw i zakładów tego samorządu,
9. pracownikom ubezpieczeń społecznych, Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych i innych związków i zakładów publiczno-prawnych.

Sposób zaliczania dziesięcioleci.

§ 3.

Do okresów dziesięcioletnich należy wliczać służbę rzeczywistą od daty zawiazania stosunku służbowego, nie wcześniej jednak, niż od dnia 11 listopada 1918 r. do okresów tych wlicza się również czas obowiązkowej i ochotniczej służby wojskowej, a także czas ćwiczeń wojskowych.

Przepisów o korzystniejszym zaliczaniu czasu służby nie stosuje się.

Przerw w faktycznym pełnieniu służby w czasie trwania stosunku służbowego lub po jego rozwiązaniu, a przed zawiazaniem nowego stosunku nie zalicza się. Za przerwę w czasie trwania stosunku służbowego uważa się okres czasu, który z mocy przepisów obowiązujących w danym dziale służby nie ulega zaliczeniu do służby czynnej.

Władze uprawnione do nadawania medalu.

§ 4.

Medal nadają:

1. w czasie trwania stosunku służbowego — właściwi Ministrowie, a w działach służby nie podlegających Ministrom — kierownicy właściwej władzy naczelnej, bądź też upoważnieni kierownicy władz bezpośrednio podległych w toku instancji;

2. emerytom państwowym, oraz osobom otrzymującym zaopatrzenie na podstawie przepisów odrębnych (nie pobierającym wynagrodzenia umownego z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnej) — kierownicy właściwej, dla ostatnio pełnionej służby, władzy naczelnej, bądź też upoważnieni przez nich kierownicy władz bezpośrednio podległych w toku instancji, — na podstawie wniosku władzy lub instytucji wypłacającej zaopatrzenie;

3. osobom, które już nie pozostają w stosunku służbowym z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnych, a nie pobierają zaopatrzenia emerytalnego — władza właściwa do nadawania medalu funkcjonariuszom (pracownikom) tego urzędu, instytucji zakładu itp., w którym ostatnio dana osoba pełniła służbę.

Sposób i terminy nadawania medalu.

§ 5.

Nadanie medalu następuje z urzędu:

1. w czasie trwania stosunku służbowego:

— osobom, które już uzyskały lub do dnia 1 kwietnia 1938 r. uzyskają prawo do medalu brązowego — w terminie do dnia 15 maja 1938 r.;

— osobom, które uzyskają prawo do medalu (brązowego, srebrnego, złotego) po dniu 1 kwietnia 1938 r. w ciągu 8 tygodni od dnia uzyskania tego prawa;

2. emerytom państwowym oraz osobom, które otrzymują zaopatrzenie na podstawie przepisów odrębnych i nie pobierają wynagrodzenia umownego z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnych, a którzy uzyskali lub uzyskują do dnia 1 kwietnia 1938 r. prawo do medalu — w terminie do dnia 1 października 1938 r.;

3. osobom nie pozostającym w stosunku służbowym z tytułu pracy w służbie Państwa lub instytucji publiczno-prawnych i które nie pobierają zaopatrzenia emerytalnego — po uprzednim stwierdzeniu w rejestrze skazanych, czy osoby te nie były skazane na utratę praw publicznych i obywatelskich praw honorowych — w ciągu 6 miesięcy od dnia zawiadomienia o obecnym adresie.

W czasie trwania postępowania karnego lub dyscyplinarnego medalu nie należy nadawać.

Nadanie medalu będzie stwierdzone dyplomem według wzoru, załączonego do instrukcji niniejszej.

Zgłoszenia osób, którym medal nie został nadany.

§ 6.

Jeżeli nadanie medalu osobie, która uzyskała prawo do niego, nie nastąpi z urzędu w terminach, ustalonych w § 5, osoba ta może wnieść zgłoszenie do władzy określonej w § 4.

Zgłoszenia można dokonać zarówno ustnie do protokołu, jak pisemnie.

Osoby pozostające w służbie powinny wnieść zgłoszenia w drodze służbowej.

Osoby wymienione w § 5, ust. 1 pkt. 3, dokonując zgłoszenia, powinny podać dane, stwierdzające uprawnienie do medalu (dokładny przebieg co najmniej 10-letniej służby z wyszczególnieniem miejsc służbowych).

Odmowa nadania medalu.

§ 7.

Orzeczenia władzy, stwierdzające brak warunków, uzasadniających prawo do medalu, powinny odpowiadać przepisom art. 75 i 76 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnym.

Orzeczenia te wydaje właściwa władza naczelna, która zawiadania o tym każdorazowo Prezesa Rady Ministrów.

Orzeczenie wymienione w ustępie poprzedzającym należy doręczyć stronie najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od daty dokonania zgłoszenia.

Sposób noszenia medalu.

§ 8.

Osoby nieumundurowane mogą nosić bez ograniczeń i równocześnie (w służbie i poza służbą) pełne medale (złoty, srebrny, brązowy), minia-

tury, bądź wstążeczki. Sposób zaś noszenia medalu przez osoby umundurowane ustalą właściwi Ministrowie w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów.

Rejestracja nadanych medali.

§ 9.

Rejestrację nadanych medali prowadzą władze uprawnione do ich nadawania.

Odnotowanie nadania medalu w aktach osobowych (wykazach służbowych itp.) pracowników powinno odbywać się według zasad, ustalonych dla odnotowywania w aktach osobowych nadania orderów i innych odznaczeń państwowych.

Szczegółowe zarządzenia.

§ 10.

Właściwi Ministrowie wydadzą w ramach instrukcji niniejszej dalsze szczegółowe zarządzenia dla podległych (nadzorowanych) władz, urzędów, zakładów i instytucji.

Zarządzenia te należy dostosować do obowiązujących przepisów służbowych w poszczególnych działach służby.

§ 11.

W zarządzeniach, wymienionych w § 10, właściwi Ministrowie przekazą władzom bezpośrednio sobie podległym w toku instancji uprawnienia do nadawania medalu, zastrzegając sobie w każdym przypadku prawo wydawania decyzji odmownych.

§ 12.

Zarządzenia wymienione w § 10 ogłosić należy w dziennikach urzędowych.

§ 13.

Druk dyplomów wykonany będzie przez Drukarnię Państwową. Dyplomy doręcza władza, nadająca medale bezpłatnie.

Medal będzie wybity przez Mennicę Państwową.

Uprawnieni będą nabywać medal na podstawie posiadanych dyplomów.

Statystyka nadanych medali.

§ 14.

Począwszy od 1939 r. w terminie do dnia 15 lutego każdego roku właściwe władze naczelne będą nadsyłać do Prezydium Rady Ministrów zestawienie ilości nadanych w roku ubiegłym medali z uwzględnieniem podziału odznaczonych, ustalonego w myśl §§ 2 i 5.

Prezes Rady Ministrów:
Sławoj Składkowski

3.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 10 marca 1938 r. (Nr BP-4846/38)

w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. Nr. 3, z dn. 25 marca 1938, poz. 59)

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych w brzmieniu ustalonym art. 53 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976), zarządzam co następuje:

§ 1. Przekazuje się Kuratorowi Okręgu Szkolnego (Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego) kompetencje Ministra, przewidziane:

1) w art. 51 ust. 3 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. z r. 1932, Nr 104, poz. 873), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 660), — do przenoszenia nauczycieli podległych im szkół do innej szkoły, w obrębie powierzonego im okręgu szkolnego, o ile tego wymaga dobro szkoły;

2) w art. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifi-

kacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 28, poz. 258), — do wyjątkowego zezwalania na zatrudnienie osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, jednakże nie dłużej niż do końca 3 roku szkolnego od daty zatrudnienia danej osoby;

3) w § 11 rozporządzenia Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminariów nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 128), — do zezwalania na odbywanie dalszego ciągu praktyki, rozpoczętej na terenie innego okręgu szkolnego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

W. Świętosławski

4.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 10 marca 1938 r. (Nr BP-4845/38)

o zmianie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 lutego 1933 r. w sprawie wykonania postanowień art. art. 3, 25 i 51 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. Nr 3, z dn. 25 marca 1938, poz. 60.)

Na podstawie art. 51 i 98 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia z dnia 9 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 660), zarządzam następujące zmiany rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 28 lutego 1933 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1933, Nr 5, poz. 95), zmienionego rozporządzeniem z dnia 11 lipca 1934 r. Nr BP-6226/34 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6-7, poz. 91).

§ 1. § 4 otrzymuje brzmienie następujące:

„Upoważnia się

1) Kuratorów Okręgów Szkolnych (Wojewodę Śląskiego, Kuratora Liceum Krzemienieckiego) — do przenoszenia w obrębie powierzonego im okręgu kierowników (nauczycieli kierujących) i stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych, nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących oraz nauczycieli szkół zawodowych z następujących względów organizacyjnych:

- a) zmiany stopnia organizacyjnego szkoły,
- b) innych zmian w organizacji szkoły, które mają bezpośredni wpływ na zmniejszenie się

- liczby stanowisk nauczycielskich w danej szkole,
- c) doboru grona nauczycielskiego z odpowiednimi kwalifikacjami dodatkowymi i specjalnymi do nauczania w wyższych klasach szkół powszechnych,
- d) zmiany języka nauczania;
- 2) Inspektorów Szkolnych — do przenoszenia

tymczasowych nauczycieli szkół bezpośrednio im podległych w obrębie powierzonego im obwodu szkolnego z wyżej wymienionych względów organizacyjnych“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

5.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 10 marca 1938 r. (Nr BP-4847/38)

o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych, zatrudnionych w administracji szkolnej

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. Nr 3, z dn. 25 marca 1938, poz. 61.)

Na podstawie art. 119 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) wraz z późniejszymi jej zmianami, zarządzam, co następuje:

§ 1. Przekazuje się Kuratorowi Okręgu Szkolnego (Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego):

1) mianowanie na stanowiska urzędnicze II i III kategorii oraz na stanowiska funkcjonariuszów niższych — do odwołania (prowizorycznie) lub na stałe — osób zatrudnionych w administracji szkolnej (funkcjonariuszów prowizorycznych, praktykantów płatnych, pracowników kontraktowych) a opłacanych z kredytów osobowych, gdy mianowanie to nie zawiera awansu do wyższej grupy uposażenia;

2) przenoszenie podległych funkcjonariuszów państwowych na inne miejsce służbowe w ramach przydzielonych etatów — z wyłączeniem urzędników, zajmujących stanowiska I kategorii;

3) dopuszczanie do egzaminu kandydatów na stanowiska urzędnicze II i III kategorii w państwowej służbie administracyjnej oraz na stanowiska urzędników rachunkowych i kasowych II kategorii w służbie państwowej;

4) udzielanie zezwoleń na przyjęcie płatnego zajęcia ubocznego podległym funkcjonariuszom z wyłączeniem urzędników zajmujących stanowiska I kategorii;

5) udzielanie podległym funkcjonariuszom w tej liczbie również inspektorom szkolnym, urlopów:

- a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych do 6 miesięcy, bezpłatnych do 12 miesięcy,

b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — płatnych do 2 miesięcy, bezpłatnych do 12 miesięcy,

c) wypoczynkowych — w granicach postanowień art. 36 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

§ 2. Przekazuje się Inspektorom Szkolnym udzielanie podległym funkcjonariuszom urlopów:

a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych do 2 miesięcy,

b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — płatnych do dni 14,

c) wypoczynkowych — w granicach postanowień art. 36 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

§ 3. Do wymiaru urlopów, udzielanych w granicach § 1 punkt 5, wliczać należy czas trwania urlopów, udzielonych dla tych samych celów w granicach § 2.

§ 4. Przekazuje się Wojewodzie Śląskiemu w zakresie administracji szkolnej uprawnienia, wymienione w § 1 punkty 1—4.

§ 5. Przekazuje się Rektorom Państwowych Szkół Akademickich:

1) uprawnienia wymienione w § 1;

2) zwalnianie zatrudnionych w klinikach uniwersyteckich kontraktowych funkcjonariuszów niższych o specjalnych kwalifikacjach, oraz przyjmowanie w granicach przydzielonych etatów nowych funkcjonariuszów niższych o specjalnych kwalifikacjach w charakterze pracowników kontrakto-

wych z wynagrodzeniem, nie przekraczającym uposażenia XII grupy.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszelkie przepisy w sprawach, uregulowanych niniejszym rozporządzeniem, w szczególności zawartę w rozporządzeniach Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 września 1927 r. w sprawie udzielania urlopów nau-

czycielom i funkcjonariuszom administracji szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 196) i z dnia 25 sierpnia 1928 r. w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 168).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski

6.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 10 marca 1938 r. (Nr BP-4844/38)

w sprawie udzielania urlopów nauczycielom

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. Nr 3, z dn. 25 marca 1938, poz. 62.)

Na podstawie art. 98 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia z dnia 9 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873) zarządzam, co następuje:

§ 1. Upoważnia się Kuratorów Okręgów Szkolnych (Wojewodę Śląskiego, Kuratora Liceum Krzemienieckiego) do udzielania dyrektorom, kierownikom i nauczycielom szkół podległych, urlopów:

- a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych do 1 roku i bezpłatnych do lat 2,
- b) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — płatnych do 2 miesięcy i bezpłatnych do 1 roku,
- c) dla celów naukowych lub oświatowych — bezpłatnych do lat 2,
- d) dla studiów na Wyższych Kursach Nauczycielskich, Państwowych Instytutach, Wyższych Zakładach Naukowych oraz uczelniach specjalnych — płatnych za zwrotem kosztów zastępstwa (z rozłożeniem i bez rozłożenia na raty) na przeciąg 1 roku, z prawem przedłużania tych urlopów z roku na rok do końca normalnego dla danego zakładu naukowego czasu trwania studiów, zależnie od względów służbowych i udowodnionych dodatnich wyników studiów oraz w granicach kontyngentu, ustalanego corocznie dla każdego Okręgu Szkolnego.

§ 2. Upoważnia się Inspektorów Szkolnych do udzielania kierownikom i nauczycielom szkół powszechnych i specjalnych oraz wychowawczy-

niom i kierownikom przedszkoli państwowych, urlopów:

- a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych lub bezpłatnych do 6 miesięcy,
- b) nauczycielkom — na czas położenia (6 tygodni),
- c) dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych — płatnych do 14 dni i bezpłatnych do 1 miesiąca.

§ 3. Upoważnia się dyrektorów (kierowników) szkół średnich wszelkiego typu oraz niższych szkół zawodowych do udzielania urlopów członkom grona nauczycielskiego do dni 8 bez względu na rodzaj urlopu.

Kierownicy publicznych szkół powszechnych i specjalnych mają prawo zwalniać w nagłych wypadkach członków grona od zajęć szkolnych — do 3 dni. Wykaz udzielonych w ten sposób zwolnień kierownik szkoły przesyła z końcem każdego półrocza inspektorowi szkolnemu.

§ 4. Dyrektorowie i kierownicy mają prawo w wypadkach nagłych i z ważnych powodów wstrzymać się od zajęć służbowych najwyżej na 3 dni z jednoczesnym zawiadomieniem władzy bezpośrednio przełożonej i podaniem powodów. W tych wypadkach obowiązani są zarządzić za siebie zastępstwo.

§ 5. Uzyskanie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia lub dla studiów obowiązuje nauczyciela do bezwarunkowego wstrzymania się od wszelkiej pracy zarobkowej. Wykroczenie przeciw tej zasadzie powoduje bezzwłoczne wstrzymanie udzielonego urlopu i pociągnięcie winnego do odpowiedzialności służbowej.

§ 6. Do wymiaru urlopów, udzielanych w granicach § 1, wliczać należy czas trwania urlopów, udzielonych dla tych samych celów w granicach §§ 2 i 3.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy istniejące w tej mierze, w szczególności zawarte w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 września 1927 r. w sprawie udzielenia urlopów

nauczycielom i funkcjonariuszom administracji szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 196), zmienionym rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 sierpnia 1928 r. w sprawie przekazania niektórych spraw kompetencji Kuratorów Okręgów Szkolnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 168).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego.

W. Świętosławski

7.

OKÓLNIK Nr 19

z dnia 8 kwietnia 1938 r. (II S-3231/38)

o organizacji roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia kandydatów na nauczycieli

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa.

I. SZKOŁY PAŃSTWOWE.

Sprawy ogólne.

Dalsze wprowadzanie w życie nowego ustroju szkolnictwa zwłaszcza otwarcie kl. II liceów ogólnokształcących, pedagogicznych i pedagogów, uruchomienie seminariów dla wychowawczyń przedszkoli oraz ostateczna likwidacja pozostałych jeszcze seminariów nauczycielskich nasuwa konieczność szczególnej troskliwości w organizowaniu roku szkolnego 1938/39. Należy położyć nacisk na sprawne i celowe przeprowadzenie wszystkich prac przygotowawczych. W związku z powyższym należy zasady organizacji roku szkolnego podać dostatecznie wcześniej do wiadomości szkół a w miarę możliwości omówić je na konferencjach dyrektorów.

1. W celu zabezpieczenia dopływu do szkół zdolnej młodzieży, zwłaszcza włościańskiej, należy nadal otaczać opieką bursy i internaty, wpływając odpowiednio na społeczeństwo, aby tworzono nowe bursy, szczególnie w ośrodkach skupiających kandydatów ze wsi.

Sprawie stypendiów gminnych należy poświęcić baczną uwagę z jednej strony w tym kierunku, aby kierownictwa szkół powszechnych zainteresowały się dostatecznie doborem istotnie niezamożnych i wartościowych kandydatów, z drugiej, aby gminy wywiązywały się należycie z przyjętych zobowiązań finansowych. Zachodzące pod tym względem nieprawidłowości należy komunikować Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, podając konkretne fakty.

Poza tym wskazanym byłoby, aby Kuratoria Okręgów Szkolnych zainteresowały się także innymi stypendiami, zwłaszcza dostępnymi dla młodzieży szkolnej we własnych Okręgach i o ich istnieniu odpowiednio poinformowały szkoły.

2. Należy nadal uważać, aby przy przyjmowaniu do zakładów państwowych zwłaszcza w tych miejscowościach, w których istnieją szkoły prywatne oraz gdzie zgłasza się młodzież wiejska, miały pierwszeństwo

dzieci rodziców niezamożnych (przy zachowaniu warunków regulaminowych), a dzieci rodziców zamożnych kierowały się raczej do szkół prywatnych.

3. Przy egzaminach przeprowadzanych z kandydatami pochodzącymi z tych sfer zwłaszcza ze środowisk wiejskich (a także robotniczych) należy wziąć pod uwagę mniejszą łatwość wypowiedania się oraz większe skrepowanie kandydatów wynikające z warunków środowiska a nie utożsamiać tego z niedostatecznym przygotowaniem lub uzdolnieniem kandydatów.

Młodzież pochodząca z tych środowisk jako mającą do pokonania większe trudności powinna szkoła otoczyć życzliwą opieką zwłaszcza w pierwszych latach nauki.

Opieka ta może dotyczyć nie tylko strony materialnej (np. ulgi w taksie administracyjnej, opłatach za dożywianie, pomieszczenie w internacie względnie bursie, wypożyczanie podręczników szkolnych itp.), ale obejmować także pomoc moralną (większa cierpliwość i wyrozumiałość w traktowaniu, odpowiednie rady i instrukcje ze strony wychowawców klasowych oraz nauczycieli zwłaszcza tych przedmiotów, które sprawiają uczniom takim szczególne trudności itp.).

Sprawom tym poświęcą Kuratoria baczną uwagę sprawdzając troskliwie sposób przeprowadzania egzaminów wstępnych oraz warunki pracy młodzieży przyjętej do szkół.

4. Biorąc pod uwagę niezamożność znacznej części młodzieży studiującej w szkołach średnich ogólnokształcących i w zakładach kształcenia nauczycieli należy ograniczyć i sprowadzić do właściwej miary wymagania szkół w zakresie pomocy i przyborów szkolnych. Nie należy zatem wymagać bezwzględnie od uczniów podręczników najnowszego wydania, a raczej wdrażać ich do umiejętnego posługiwania się wydaniem starszymi, o ile znajdują się w spisach podręczników dozwolonych, nie można nakładać na nich obowiązku kupowania jednolitych, a nadmiernie drogich lub zbyt licznych zeszytów, o ile to pociąga za sobą dodatkowe wydatki itp.

5. Wobec wymagań, jakie stawia praca szkolna uczniom szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli należy dążyć do jak najbardziej ekonomicznego wyzyskania czasu przeznaczonego na naukę, unikając przy tym nadmiernego obciążenia młodzieży. W związku z tym należy bezwzględnie ograniczyć do spraw istotnie niezbędnych wszelkie zajęcia dodatkowe tak w szkole, jak zwłaszcza te, które zmuszają młodzież do pobytu poza szkołą (zbiórki, pochody, obchody, udział w imprezach starszego społeczeństwa itp.).

Sprawy szczegółowe.

Gimnazja ogólnokształcące.

1. Dopływ kandydatów do gimnazjów należy tak normować, aby nie powiększać liczby oddziałów klasy I-ej w gimnazjach państwowych. W stosunku do wszystkich klas liczba ogólna oddziałów jakie można uruchomić, będzie zależała ściśle od liczby przyznanego etatów i godzin i nie powinna powodować zwiększenia ogólnej sumy wydatków na lokale. Wobec przewidzianego dalszego wzrostu dopływu młodzieży do szkół państwowych nadmiar jej można kierować bądź do szkół ogólnokształcących prywatnych — (zwłaszcza młodzież zamożniejszą) bądź do szkół zawodowych.

2. W przypadkach wątpliwych w zakresie organizacji kl. I jak II—IV należy przedstawić wnioski Ministerstwu do dnia 1. VII br.

3. W razie łączenia pod jednym kierownictwem klas gimnazjalnych i licealnych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zezwala, aby liczba oddziałów szkoły średniej, pozostającej pod jednym kierownictwem była wyższą od przewidzianej w Statucie gimnazjum państwowego (§ 12).

4. Liczbę kandydatów do poszczególnych klas gimnazjum należy normować w myśl pisma II S-4593 z dnia 6 sierpnia 1936 r.

5. W sprawie warunków przyjmowania kandydatów do kl. I-ej i innych należy przestrzegać postanowień regulaminu przyjmowania uczniów do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego, w stosunku do kl. I, także w zakresie dolnej granicy wieku kandydatów.

6. Wobec doświadczeń poczynionych w ub. roku szk. w zakresie organizacji egzaminów należy położyć nacisk specjalny na sprawne przygotowanie i właściwe przeprowadzenie wszystkich egzaminów. W szczególności należy zwrócić uwagę na treść pisma Nr II S-1869/38 i dążyć do usunięcia podniesionych w nim usterek.

7. W celu uregulowania właściwego odpływu absolwentów gimnazjów należy uczniom klas IV-tych i ich rodzicom podać do wiadomości (i czynić to nadal w przyszłości): warunki przyjmowania w liceach pedagogicznych i szkołach zawodowych stopnia licealnego oraz o ile to możliwe ułatwić nawet kierowanie do zawodów.

8. Uczniów kl. IV-ej, którzy mają zamiar kształcić się dalej w liceum ogólnokształcącym należy zapoznać w br. (i czynić to nadal stale) z warunkami wstępu do liceum oraz z treścią regulaminu egzaminu ukończenia liceum ogólnokształcącego, gdy zostanie ogłoszony. W szczególności należy zwrócić uwagę młodzieży na wymagania na poszczególnych wydziałach liceum, aby ułatwić jej wybór właściwego kierunku kształcenia w liceum, a liceum: zapewnić dobór odpowiednio uzdolnionej i przygotowanej młodzieży.

9. W gimnazjach z polskim językiem nauczania obowiązują zasadniczo plany godzin ogłoszone w Programie nauki w państwowym gimnazjum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania wyd. II 1937, w gimnazjach z niepolskim językiem nauczania plany godzin ogłoszone w zarządzeniu o organizacji roku szkolnego 1936/37.

Plany te należy uzupełnić następująco:

W planie godzin w klasie IV gimnazjum tak z polskim jak niepolskim językiem nauczania wprowadza się przysposobienie wojskowe w wymiarze 1 godziny tygodniowo na każdy oddział z osobna jako przedmiot obowiązkowy dla chłopców w szkołach męskich i koedukacyjnych. W tych szkołach wymiar godzin zabaw, gier i sportów dla chłopców wynosi w kl. IV-ej 2 godziny na każdy oddział tygodniowo, z których jedna zostaje do dyspozycji nauczyciela przysposobienia wojskowego. W ramach godzin przeznaczonych na przysposobienie wojskowe we wszystkich szkołach, w których przysposobienie wojskowe jest przedmiotem obowiązkowym przewiduje się ponadto zajęcia dodatkowe dla nauczycieli geografii, fizyki i chemii, dla hufców męskich i dla lekarek (lekarzy) szkolnych w hufcach żeńskich. Wymiar godzin będzie podany w szczegółowych wytycznych do wykonywania programu przysposobienia wojskowego.

Ponadto w gimnazjach z niepolskim językiem nauczania dostosować należy plan godzin historii i geografii w kl. IV-ej do planu godzin gimnazjum z polskim językiem nauczania a więc w historii zamiast 0/3 godz. wprowadzić 1/2 godz., a w geografii zamiast 3/0 godz. — 2/1 godz.

10. Sprawę ukończenia nauki uczniów kl. VIII-ej gimnazjum starego ustroju należy załatwić zgodnie z wskazaniem zawartym w piśmie Nr II S-1716/38 z dnia 28. II. 1938 roku.

Licea ogólnokształcące.

1. W sprawie przyjmowania kandydatów do liceum należy kierować się postanowieniami regulaminu przyjmowania uczniów do państwowego liceum ogólnokształcącego, biorąc przy tym pod uwagę treść uwag zawartych w piśmie Ministerstwa W. R. i O. P. Nr II S-1869/38.

W stosunku do młodzieży, która zgłasza się do liceum bezpośrednio po ukończeniu gimnazjum można w bieżącym roku szkolnym nie przestrzegać postanowień regulaminu dotyczącego dolnej granicy wieku.

2. W roku szkolnym 1938/39 należy przystąpić do zorganizowania kl. II liceum, zasadniczo w tych wszystkich szkołach, w których istnieje obecnie kl. I.

3. W sprawie liczby uczniów potrzebnej do uruchomienia liceum względnie wydziałów i oddziałów równoległych należy kierować się w zasadzie wytycznymi podanymi w okólniku nr 43 o organizacji roku szkolnego 1937/38 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5/37, poz. 147). Przy tym należy jednak poddać rewizji na podstawie tegorocznych doświadczeń, potrzebę dalszego utrzymywania w poszczególnych zakładach wydziałów łączonych na lekcjach niektórych przedmiotów i rozważyć możliwość utworzenia na miejsce 2 wydziałów łączonych, 1-go wydziału określonego typu. W tych przypadkach należy przedstawić Ministerstwu wnioski do dnia 31. V. br.

W innych przypadkach wątpliwych w zakresie organizacji tak odnośnie kl. I jak II należy wnioski przedstawić Ministerstwu do dn. 1. VII. br.

4. Dla umożliwienia młodzieży klas licealnych osłagania właściwych wyników pracy należy dążyć do ograniczenia udziału uczniów liceum we wszelkich zajęciach dodatkowych a samą naukę szkolną organizować w ten sposób, aby uniknąć nadmiernego obciążenia zajęciami domowymi.

W tym celu należy zwracać uwagę, aby uczniowie pracowali dostatecznie sprawnie i wydatnie w czasie samych godzin lekcyjnych oraz aby nauczyciele uzgadniali swe wymagania stawiane młodzieży w zakresie przygotowania domowego lekcji szkolnych, a także aby nie obarczano młodzieży pracami domowymi, dającymi mało korzyści przy nadmiernym obciążeniu. W szczególności należy wystrzegać się przerostu wymagań z dziedziny jednego przedmiotu (zwłaszcza nie należącego do podstawy dydaktycznej) co odbija się szkodliwie na całości nauki.

5. W celu zorientowania młodzieży I kl. licealnej w możliwościach wyboru właściwego zawodu należy zaznajomić ją w b. r. szk. i czynić to nadal stale (poczynając od bieżącego roku) także w kl. IV gimnazjalnej z zasadami rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie przechodzenia absolwentów liceów do szkół wyższych, gdy zostanie ogłoszone.

6. Plany godzin w kl. I i II liceów państwowych obowiązują w r. szk. 1938/39 według Programu nauki (tymczasowego) w państwowych liceach ogólnokształcących z polskim językiem nauczania, w liceach z nie-polskim językiem nauczania według okólnika nr 43 o organizacji roku szkolnego 1937/38 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5/37, poz. 147) oraz według okólnika Nr 59 w sprawie zmian w planach godzin liceum ogólnokształcącego (Dz. Urz. Min. Nr 7/37, poz. 212).

Seminaria nauczycielskie.

1. Z końcem bieżącego roku szkolnego należy zlikwidować ostatecznie wszystkie seminaria nauczycielskie. Przy tym: a) w zakładach na których miejsce nie przewiduje się liceów pedagogicznych należy likwidację przeprowadzić zgodnie z okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. nr II S-1613/36 przedstawiając uprzednio w każdym przypadku wnioski Ministerstwu; b) w zakładach, w których przewiduje się licea pedagogiczne należy poczynić przygotowania do podjęcia pracy w r. szk. 1938/39, przeprowadzić wpisy i egzaminy wstępne a o wynikach zawiadomić Ministerstwo przedstawiając równocześnie odpowiednie wnioski do dnia 1. VII. br.

Licea pedagogiczne

1. W sprawie przyjmowania kandydatów do liceów pedagogicznych obowiązują postanowienia regulaminu przyjmowania uczniów do kl. I liceów pedagogicznych. W stosunku do młodzieży, która zgłasza się do liceum bezpośrednio po ukończeniu gimnazjum można w br. szk. nie przestrzegać postanowienia regulaminu, dotyczącego dolnej granicy wieku.

2. W sprawie zgłaszania kandydatów do liceów pedagogicznych należy stosować postępowanie dotychczasowe: kandydaci zawiadamiają o zamiarze uczęszczania do liceum pedagogicznego dyrekcję gimnazjum, która zgłoszenia te kieruje do dyrekcji właściwego liceum pedagogicznego wraz z krótką charakterystyką kandydata z określeniem w miarę możliwości jego uzdolnień i właściwości mających znaczenie w zawodzie nauczycielskim.

3. W r. szk. 1938/9 należy przystąpić do zorganizowania kl. II zasadniczo w tych wszystkich zakładach, w których istnieją obecnie kl. I.

4. Miejscowości, w których przewiduje się nowe licea pedagogiczne należy (łącznie z innymi miejscowościami, w których istnieją już licea pedagogiczne) podać razem z warunkami przyjęcia do wiadomości uczniów kl. IV gimnazjum oraz ich rodziców, w celu zyskania dostatecznej liczby uzdolnionych kandydatów do tych zakładów.

W miejscowościach tych należy poczynić przygotowania do podjęcia pracy w nowym roku szkolnym, przeprowadzić wpisy i egzaminy wstępne. W tych przypadkach jako też wątpliwych w zakresie organizacji kl. I należy przedstawić wnioski Ministerstwu do dnia 1. VII. br.

5. Należy dołożyć starań, aby licea pedagogiczne oraz zorganizowane przy nich szkoły ćwiczeń już w przysłym roku szkolnym miały własny zespół nauczycielski, który należy dobrać ze specjalną starannością.

6. Dla zabezpieczenia pomocy dla zdolnej i niezamożnej młodzieży zwłaszcza pochodzącej ze środowisk wiejskich należy nadal wstawiać pewne kwoty w planach finansowo-gospodarczych. Szczególną opieką należy otoczyć internaty zorganizowane przy tych zakładach.

7. Należy zwrócić uwagę, aby w liceach pedagogicznych (także pedagogiach) przestrzegano skrupulatnie postanowień zawartych w § 14 rozporządzenia Min. W. R. i O. P. z dnia 6 marca 1937 r. o organizacji państwowego liceum pedagogicznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3/37 poz. 56), w myśl których przyjmowanie uczniów do szkół ćwiczeń odbywać się winno zgodnie z przepisami obowiązującymi na danym terenie przy przyjmowaniu uczniów do publicznych szkół powszechnych.

8. W liceach pedagogicznych obowiązuje w roku szkolnym 1938/39 plan godzin według rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 5 marca

1938 r. Nr II. Pr-2178/38 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2/38 poz. 29) z tym, że przysposobienie sportowe obowiązuje w wymiarze 2 godzin tygodniowo na każdy oddział tak kl. I jak II-ej.

Pedagogia.

1. Istniejące w br. pedagogia zachowują organizację i programy bez zmiany. Podagogia nowopowstające będą zorganizowane na podstawie obowiązującego statutu pedagogium państwowego oraz programów pedagogiów istniejących obecnie.

2. W r. szk. 1938/39 należy przystąpić do zorganizowania kl. II zasadniczo w tych wszystkich zakładach, w których istnieje kl. I.

3. Miejscowości, w których przewiduje się nowe pedagogia należy (łącznie z innymi miejscowościami, w których istnieją już pedagogia) podać razem z warunkami przyjęcia do wiadomości uczniów kl. VIII gimnazjum, przeprowadzając przy tym odpowiednią propagandę w celu zyskania odpowiedniej liczby uzdolnionych kandydatów do tych zakładów.

W miejscowościach tych należy poczynić przygotowania do podjęcia pracy w nowym roku szkolnym, przeprowadzić wpisy i egzaminy wstępne.

W tych przypadkach jako też wątpliwych w zakresie organizacji tak odnośnie kl. I jak i II należy przedstawić wnioski Ministerstwu do dnia 1. VII. br.

Seminaria ochraniarskie.

(Seminaria dla wychowawczyń przedszkoli).

1. Z końcem br. szkolnego należy wstrzymać przyjmowanie uczennic do kl. I państwowych seminariów ochraniarskich, natomiast ogłosić wpisy do kl. I państwowych seminariów dla wychowawczyń przedszkoli.

2. W sprawie przyjmowania kandydatek do kl. I kierować się należy postanowieniami regulaminu przyjmowania uczennic do państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli, w sprawie organizacji tych klas rozporządzeniem Min. W. R. i O. P. o organizacji państwowych seminariów dla wychowawczyń przedszkoli, w sprawie programów rozporządzeniem Min. W. R. i O. P. o programie nauki w państwowym seminarium dla wychowawczyń przedszkoli.

3. Nauczyciele uczący w seminarium dla wychowawczyń przedszkoli powinni posiadać kwalifikacje zawodowe do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminariach nauczycielskich określone ustawą z dnia 26. IX. 1922 (Dz. Urz. R. P. 1924, poz. 864) wraz z późniejszymi zmianami, w sprawie wymiaru godzin nauczania obowiązuje rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z dn. 10. VIII. 1937 r. (Dz. Urz. W. R. i O. P. Nr 10/37 poz. 316), w sprawie uposażenia rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 19. XII. 1933 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1/34 poz. 3), przy czym do nauczycielek pełniących obowiązki wychowawczyń w internatach ma zastosowanie § 31 p. 6. rozp. Min. W. R. i O. P. z dn. 10. VIII. 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10/37 poz. 316).

4. W klasie II i III seminariów ochraniarskich zachowują ważność statut, plany godzin, programy oraz regulamin egzaminu końcowego, obowiązujące w państwowym seminarium ochraniarskim (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. 1929, poz. 118, 119, 120, 186).

5. Zakłady, które uruchomią klasy pierwsze nowego ustroju będą nosiły nazwę: Państwowe Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli

i będą używały pieczęci z tą nazwą. Nowe pieczęcie będą wyciskane na świadectwach szkolnych, zaświadczeniach, legitymacjach itp. bez względu na to, której klasy druki te będą dotyczyły, a więc także w kl. II i III seminarium ochroniarskiego. Świadectwa szkolne i druki pozostaną na razie bez zmiany, z tym, że w świadectwach i drukach dotyczących klasy I-szej, należy ręcznie dostosować nazwę zakładu do ustalonego wyżej brzmienia przez skreślenie wyrazów „ochroniarskie“ lub „dla ochraniarek“ i zastąpienie ich wyrazami „dla wychowawczyń przedszkoli“.

6. Uczennice kl. I seminarium ochroniarskiego, które nie otrzymają promocji do kl. II, mogą powtarzać naukę w kl. I seminarium dla wychowawczyń przedszkoli bez obowiązku składania egzaminu wstępnego, o ile spełniają inne warunki, przewidziane w regulaminie przyjmowania do państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli.

7. We wszystkich miejscowościach, w których przewiduje się kl. I seminarium dla wychowawczyń przedszkoli należy poczynić przygotowania do podjęcia pracy w nowym roku szkolnym, przeprowadzić wpisy i egzaminy wstępne, a o wyniku zawiadomić Ministerstwo W. R. i O. P. w terminie do dnia 1. VII. przedstawiając odpowiednie wnioski.

8. Należy zwrócić uwagę, aby nauczycielstwo, które będzie zajęte w seminariach posiadało znajomość pracy w przedszkolach względnie zapoznało się z przedszkolem bezpośrednio po rozpoczęciu pracy w seminarium.

9. Szkoły powinny dłożyć starań, aby do przedszkoli uczęszczały w miarę możliwości dzieci z różnych środowisk społecznych.

10. Należy dążyć do tego, aby przy każdym seminarium dla wychowawczyń przedszkoli istniał internat dla młodzieży niezamożnej zwłaszcza wiejskiej (a także robotniczej). Internat organizować można analogicznie do istniejących przy liceach pedagogicznych w oparciu o rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dn. 6. III. 1937 r. o organizacji państwowego liceum pedagogicznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3/37 poz. 56) oraz okólnik Min. W. R. i O. P. z dn. 15. XI. 1927 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 15/27, poz. 26).

11. W roku szkolnym 1938/39 przewiduje się w seminariach dla wychowawczyń przedszkoli plan godzin umieszczony na str. 171.

II. SZKOŁY PRYWATNE

1. Szkołom prywatnym należy nadal poświęcić baczną uwagę i otaczać je opieką zwłaszcza te spośród nich, które dają dowody rzetelnej pracy i stałego postępu.

2. Dla umożliwienia ukończenia nauki uczniom obecnej VIII klasy szkół prywatnych (ewent. także państwowych), którzy nie złożą egzaminu dojrzałości można zezwalać niektórym szkołom prywatnym na uruchomienie w r. szk. 1938/39 klas dla repetentów. Klasy takie mogą powstawać tylko przy szkołach posiadających uprawnienia szkół państwowych, a więc dających gwarancję dobrze zorganizowanej nauki i właściwych wyników pracy.

3. Wnioski o etaty dla szkół prywatnych tak w stosunku do tych, które już z etatów tych w br. korzystają jak i w stosunku do nowych szkół należy przedstawić Ministerstwu w terminie do dnia 15 maja. Przy wnioskach należy podać wysokość opłat za naukę pobieranych w poszczególnych klasach danych szkół i zaznaczyć jakie ulgi i zwolnienia

PLAN GODZIN
seminarium dla wychowawczyń przedszkoli.

P r z e d m i o t	K l a s a				Razem
	I	II	III	IV	
Religia	2	2	2	2	8
Język polski	6	4	4	4	18
Matematyka	3	3	2	—	8
Nauka o przyrodzie	4	4	3	—	11
Nauka o Polsce*)	3	3	2	3	11
Ćwiczenia cielesne, rytmika, gry, zabawy i sporty	4	4	4	4	16
Rysunek	4	3	2	2	11
Śpiew łącznie z chórem	3	3	3	3	12
Zajęcia praktyczne	4	3	—	2	9
Gospodarstwo domowe	—	—	3	—	3
Przedmioty pedagogiczne**)	—	4	9/7	13	25
Razem	33	33	34/32	33	132

Przedmioty nadobowiązkowe: gra instrumentalna, język obcy.

*) Przewiduje się następujący podział czasu:

P r z e d m i o t	K l a s a			
	I	II	III	IV
Geografia Polski	3	—	—	—
Historia Polski	—	3	2	—
Zagadnienia z współczesności	—	—	—	3
**) Przewiduje się następujący podział czasu:				
Psychologia pedagogiczna	—	—	3	—
Higiena z anatomią i fizjologią człowieka	—	2	2/0	2
Praktyka pedagogiczna i metodyka wychowania przedszkolnego	—	2	4	8
Pedagogika	—	—	—	3
Razem	—	4	9/7	13

w opłatach dla młodzieży niezamożnej zwłaszcza pochodzącej ze wsi szkoły stosują względnie zobowiązują się stosować wzamian za przyznane etaty.

4. W sprawie szkół powszechnych zorganizowanych przy gimnazjach obowiązują nadal dotychczasowe przepisy.

5. Prywatne seminaria ochroniarskie, które nie zorganizują na r. szk. 1938/39 kl. I seminarium dla wychowawczyń przedszkoli nie mogą liczyć na uzyskanie uprawnień szkół państwowych dla kl. I seminarium ochroniarskiego.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

8.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 25 marca 1938 r. (Nr III O-1872/38)

o zmianie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21-go listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 27, 28, 29, 31—35, 54 i 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 202) ulega następującym zmianom:

1. § 2 tego rozporządzenia otrzymuje następujące brzmienie:

„Ze względów organizacyjnych różne szkoły zawodowe mogą być łączone w jeden zakład szkolny pod ogólną nazwą, zatwierdzoną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Oprócz nazwy ogólnej będą wymienione nazwy poszczególnych szkół, objętych przez zakład.

Zasady organizacyjne zakładu szkolnego będą ustalone oddzielnym zarządzeniem“.

2. Po § 221 dodaje się nowy dział przepisów o brzmieniu następującym:

„Przepisy końcowe.

§ 221 a. Oprócz szkół zawodowych, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, mogą być za zezwoleniem Ministra tworzone następujące szkoły:

I. W dziale szkolnictwa przemysłowego:

we wszystkich grupach:

1. obok 4-letnich gimnazjów zawodowych — 3-letnie gimnazja zawodowe, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 5:
2. 4-letnie gimnazja garbarskie, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 10:
3. 4-letnie gimnazja chemiczne, oparte z III szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 11:
4. 3-letnie szkoły stopnia niższego — murarskie i ciesielskie, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej;
5. 4-letnie gimnazja drogowo, oparte o II szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 14:
6. 3-letnie żeńskie szkoły krawieckie i bielizniarskie stopnia niższego oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 16:
7. 4-letnie gimnazja graficzne, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej;

II. W dziale szkolnictwa handlowego:

w grupie 1:

1. 2 i 3-letnie licea spółdzielcze, oparte o gimnazjum ogólnokształcące nowego ustroju;
2. 3 i 4-letnie gimnazja spółdzielcze, oparte o II szczebel programowy szkoły powszechnej;
3. szkoły przysposobienia spółdzielczego (II stopnia), oparte o gimnazjum ogólnokształcące nowego ustroju;
4. szkoły przysposobienia spółdzielczego (I stopnia), oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej.

W dziale szkolnictwa rolniczego:

w grupie 1 w punkcie A:

1. 3-letnie gimnazja rolnicze, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej;
2. dwuzimowe szkoły rolnicze, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej;

w grupie 1 w punkcie B:

3. 3-letnie gimnazja gospodarstwa wiejskiego, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej;

w grupie 2:

4. 3-letnie gimnazja ogrodnicze, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej;
5. szkoły przysposobienia ogrodniczego, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej.

IV. W dziale szkolnictwa gospodarstwa domowego:

w grupie 2:

1. 2-letnie szkoły gospodarcze stopnia niższego, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej;
2. szkoły przysposobienia hotelarskiego, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej;

§ 221 b. Do gimnazjów zawodowych poza przypadkami, przewidzianymi w rozporządzeniu niniejszym, mogą być przyjmowani kandydaci (tki) którzy (e):

1. a) przedstawią świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym pierwszego roku nauki w kl. IV szkoły powszechnej I stopnia;
b) złożą egzamin uzupełniający z zakresu II lub III szczebla programowego szkoły powszechnej, albo ukończą jednoroczny kurs przygotowawczy, zorganizowany przy danym gimnazjum zawodowym, lub
2. a) przedstawią świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym VI klasy szkoły powszechnej II lub III stopnia;
b) złożą egzamin uzupełniający z zakresu III szczebla programowego szkoły powszechnej, w razie, gdy gimnazjum zawodowe oparte jest o III szczebel programowy szkoły powszechnej“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętoślowski

9.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 8 marca 1938 r. (Nr BP-4673/38)

o organizacji wewnętrznej obwodowych władz szkolnych

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. Nr 3. z dnia 25 marca 1938, poz. 58.).

Na podstawie art. 5 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lipca 1933 r. o organizacji obwodowych władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 389) zarządzam:

§ 1. Inspektor szkolny działa pod osobistą odpowiedzialnością samodzielnie i jednoosobowo, z zastrzeżeniem kolegiального załatwiania spraw stosownie do obowiązujących przepisów.

Inspektor szkolny załatwia sprawy, należące do jego zakresu działania, osobiście lub przy pomocy podległego mu urzędu, noszącego nazwę inspektorat szkolny.

§ 2. Stosunek inspektora szkolnego do samorządu szkolnego regulują osobne przepisy.

§ 3. W skład inspektoratu szkolnego wchodzi w miarę potrzeby: jeden lub więcej podinspektorów szkolnych, instruktor oświaty pozaszkolnej oraz odpowiednia liczba pracowników biurowych.

Podinspektorzy szkolni i instruktor oświaty pozaszkolnej są pomocnikami inspektora w zakresie objętym przepisem art. 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lipca 1933 r. o organizacji obwodowych władz szkolnych i stanowią razem organ doradczy inspektora szkolnego, obradujący pod jego przewodnictwem.

O ile instruktorowi oświaty pozaszkolnej zostały powierzone czynności na terenie, wchodzącym w skład dwu lub więcej obwodów szkolnych, instruktor podlega służbowo inspektorowi szkolnemu w swej siedzibie, a w zakresie powierzonych mu czynności — inspektorom właściwym terytorialnie, z którymi uzgadnia plan i metodę pracy.

§ 4. Poszczególni pracownicy, wchodzący w skład inspektoratu szkolnego, występują na zewnątrz tylko w imieniu inspektora szkolnego.

§ 5. Inspektor szkolny sprawuje powierzony mu urząd zgodnie z przepisami, wskazaniem władz szkolnych oraz interesem publicznym.

Inspektor szkolny jest odpowiedzialny za organizację i realizację powszechnego nauczania i wychowania w podległych mu szkołach, za stan wychowania w podległych mu zakładach wy-

chowania przedszkolnego, za opiekę i wyzyskanie wszelkich właściwych środków, zmierzających do podniesienia stanu i poziomu oświaty pozaszkolnej, oraz za stan organizacyjny i wykonanie prac i zadań inspektoratu szkolnego.

Dla celów realizacji zadań, wskazanych w art. 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lipca 1933 r., wyznacza inspektor szkolny rejony inspekcyjne i — zatrzymując dla siebie jeden rejon — powierza pozostałe poszczególnym podinspektorom szkolnym.

W jednopowiatowych obwodach szkolnych, w których w skład inspektoratu szkolnego wchodzi jeden lub więcej podinspektorów szkolnych, inspektor szkolny, poza wizytacją szkół własnego rejonu, jest obowiązany do przeprowadzania inspekcji wszystkich szkół w obwodzie i zapoznania się z pracą każdego nauczyciela przynajmniej raz w ciągu lat trzech.

§ 6. Inspektor szkolny jest zwierzchnikiem służbowym pracowników inspektoratu szkolnego, jako też nauczycieli państwowych i publicznych szkół powszechnych i zakładów wychowania przedszkolnego, sprawuje nad ich działalnością nadzór, decyduje we wszystkich sprawach, należących do jego kompetencji i udziela wiążących dyrektyw ze stanowiska interesu służbowego.

§ 7. W zakresie spraw, związanych z powszechnym nauczaniem i wychowaniem szkolnym i przedszkolnym na terenie obwodu szkolnego, jest inspektor szkolny odpowiedzialny w szczególności:

1) za inicjatywę i zgodne z potrzebami lokalnymi i przepisami oraz wskazówkami władz szkolnych realizowanie powszechnego nauczania oraz za organizację publicznego szkolnictwa powszechnego (zakładanie, przekształcanie, budowa szkół, zaspakajanie ich potrzeb rzeczowych itp.), a w związku z tym za utrzymywanie kontaktu z instytucjami społecznymi, ułatwiającymi realizację powyższych zadań;

2) za należyte i skuteczne sprawowanie:

a) kierowniczego nadzoru nad publicznymi szkołami powszechnymi, za ich organizację, stan wychowania i nauczania,

b) nadzoru nad prywatnymi szkołami powszechnymi w zakresie zleconym mu przez władze szkolne;

3) za organizację stan i skuteczność akcji dokształcania kierowników i nauczycieli publicznych szkół powszechnych i wychowawczyń zakładów wychowania przedszkolnego.

§ 8. W zakresie oświaty pozaszkolnej w swoim obwodzie jest inspektor szkolny odpowiedzialny:

- a) za badania i znajomość potrzeb oświaty pozaszkolnej, czuwanie nad ich zaspakajaniem i organizowaniem pomocy fachowej,
- b) za inicjowanie i koordynowanie akcji społecznej w zakresie oświaty pozaszkolnej i kierowanie jej na właściwe tory,
- c) za utrzymywanie stałego kontaktu z organami samorządu terytorialnego, jako też z odpowiednimi instytucjami społecznymi.

§ 9. W zakresie organizacji pracy w inspektoracie szkolnym inspektor jest odpowiedzialny:

- a) za należyte zorganizowanie i skoordynowanie pracy w inspektoracie oraz za nadzór nad należytym spełnianiem obowiązków przez jego pracowników,
- b) za zgodność aprobowanych przez siebie załatwień z obowiązującymi przepisami, ze wskazaniem władz szkolnych oraz z ogólnym interesem publicznym,
- c) za ściśle informowanie władz przełożonych o stanie spraw, które winny być podane do ich wiadomości,
- d) za podjęcie inicjatywy wobec właściwych władz co do wydania niezbędnych zarządzeń, wynikających czy to z przepisów prawnych, czy stosunków faktycznych, związanych z zakresem działania inspektora,
- e) za przestrzeganie zasad oszczędności w administracji publicznej.

§ 10. Inspektora szkolnego zastępuje z reguły podinspektor szkolny; jeżeli w inspektoracie jest więcej podinspektorów szkolnych, inspektor wyznacza spośród nich swego stałego, zastępcę i powierza mu stały zakres zastępstwa; zakres ten może być szerszy w czasie nieobecności inspektora w siedzibie urzędu. Stały zastępca inspektora szkolnego ponosi odpowiedzialność w zakresie poruczonego mu zastępstwa.

W przypadku, gdy inspektor nie może pełnić swych obowiązków służbowych z powodu choroby lub gdy przebywa na urlopie, na stałego zastępcę przechodzą wszystkie uprawnienia i obowiązki inspektora.

Inspektor szkolny może wyznaczyć na swego zastępcę w zakresie spraw administracyjnych instruktora oświaty pozaszkolnej.

W inspektoracie szkolnym, w którym zastępstwo nie może być zorganizowane w sposób wyżej przewidziany, zastępuje chorego lub urlopowanego inspektora urzędnik, wyznaczony przez właściwe Kuratorium.

§ 11. Każdy podinspektor szkolny ponosi całkowitą odpowiedzialność za organizację powszechnego nauczania w swoim rejonie, organizację i stan nauczania i wychowania w szkołach swego rejonu, za opracowywanie poruczonych mu zagadnień oraz za załatwianie poruczonych mu spraw zgodnie z wymaganiami organizacyjnymi, dydaktycznymi i wychowawczymi.

Instruktor oświaty pozaszkolnej ponosi odpowiedzialność za dokładną znajomość stanu i potrzeb oświaty pozaszkolnej na powierzonym mu terenie oraz za umiejętne wykonanie powierzonych mu prac przy użyciu właściwych metod i środków.

§ 12. Wszyscy pracownicy inspektoratu, przygotowujący załatwienie spraw, ponoszą odpowiedzialność:

- 1) za dokładną znajomość przepisów ustaw, rozporządzeń i okólników, obowiązujących w zakresie danego działu, i ich ściśle stosowanie;
- 2) za należyte gromadzenie materiału, potrzebnego do załatwiania spraw, dokładne ustalenie stanu faktycznego oraz przedstawienie sprawy zgodnie z aktami;
- 3) za dokładne przytoczenie w załatwieniu wszelkich dat, nazwisk, nazw, obliczeń cyfrowych itp.;
- 4) za dopilnowanie terminów, zarówno wynikających z ustaw i rozporządzeń, jak i zakreślonych przez władze szkolne, oraz terminów, wynikających z okoliczności sprawy;

5) za projektowanie załatwienia w ten sposób, aby ono od razu załatwiało sprawę w sposób ostateczny, bądź też obejmowało od razu wszystkie niezbędne szczegóły i nie wywoływało potrzeby dalszej przygotowawczej korespondencji (w przypadku zbierania materiałów, żądania wyjaśnień itp.);

6) za ściśle stosowanie przepisów kancelaryjnych oraz za należyte przechowywanie akt, ewidencji i pomocy urzędowych.

§ 13. Organizację kancelarii inspektoratu regulują osobne przepisy.

Pracownik prowadzący kancelarię jest odpowiedzialny:

1) za ściśle przestrzeganie przepisów kancelaryjnych oraz informowanie inspektora o brakach dostrzeżonych w tym względzie;

2) za przestrzeganie zasady oszczędności w gospodarce kancelaryjnej;

3) za techniczną ochronę tajności i poufności spraw.

§ 14. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r. Równocześnie traci

moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 sierpnia 1933 r. Nr I. Org. 1012 41/33 o organizacji wewnętrznej obwodowych władz szkolnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 163).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątosławski

10.

ZARZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 31 marca 1938 r. (III P-1761/38)

w sprawie przepisów rachunkowo-kasowych dla warsztatów szkolnych przy państwowych szkołach zawodowych męskich

Z dniem 1 kwietnia 1938 r. wprowadzam w życie załączone przepisy rachunkowo-kasowe dla warsztatów szkolnych przy państwowych szkołach zawodowych męskich jako tymczasowe na okres 2-letni.

Załączniki.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątosławski

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Liceum Krzemienieckie.

Przepisy rachunkowo-kasowe dla warsztatów szkolnych przy państwowych szkołach zawodowych męskich

I.

Przepisy wstępne.

§ 1.

Przy szkołach zawodowych istnieją zorganizowane dla celów praktycznego szkolenia uczniów szkolne warsztaty wytwórcze.

§ 2.

Zadaniem szkolnych warsztatów wytwórczych jest kształcenie uczniów w zawodzie.

Kształcenie polega na przerobieniu programu nauki praktycznej zawodu i odbywa się przez udział uczniów w pracy wytwórczej warsztatu szkolnego.

§ 3.

Wytwórczość nie jest celem, lecz tylko środkiem nauczania w warsztatach szkolnych. Program wytwórczości musi odpowiadać wymaganiom nauczania.

§ 4.

Na wytwórczość warsztatów szkolnych składają się: 1) prace na zamówienia, 2) prace na skład, 3) ćwiczenia programowe, 4) prace konserwacyjne, remontowe i porządkowe wewnętrzne.

§ 5.

Pierwszeństwo przed innymi należy dawać pracom nad wykonaniem przedmiotów użytkowych, wykonywanych na zamówienie klientów lub na skład. Ćwiczenia programowe nie użytkowe mogą być stosowane tylko wtedy, gdy niemożliwe jest wykonanie programu na przedmiotach użytkowych.

§ 6.

Za wykonanie programu nauki praktycznej zawodu, odpowiedni dobór prac warsztatowych oraz całość gospodarki warsztatowej odpowiedzialny jest kierownik warsztatów.

§ 7.

Celem dostarczenia warsztatowi odpowiedniej pracy kierownik warsztatów w porozumieniu z dyrektorem szkoły wydaje warsztatom zamówienia na wyrób przedmiotów użytkowych na skład oraz przyjmuje do wykonania w warsztatach zamówienia dla klientów.

§ 8.

Przy wydawaniu zamówień na wyrób przedmiotów na skład i przyjmowaniu zamówień od klientów kierownik warsztatów powoduje się tym, aby dobór prac warsztatowych zapewniał wykonanie programu szkolenia i intensywność pracy warsztatowej, liczy się z możliwościami finansowymi i wytwórczymi warsztatów szkolnych oraz unika w miarę możliwości wytwarzania konkurencji przemysłowi prywatnemu.

§ 9.

Władze szkolne i dyrekcja szkoły, o ile zamawiają dla swoich potrzeb w warsztatach szkolnych, czynią to w charakterze normalnego klienta.

§ 10.

Przedmioty wytworzone w warsztatach szkolnych i prace wykonane na zamówienie klientów podlegają sprzedaży po cenach ustalonych przez kierownika warsztatów. Przedmioty wykonane na zamówienie władz szkolnych i dyrekcji szkoły mogą być odstąpione po cenach odpowiadających kosztom własnym warsztatu wytwarzającego.

§ 11.

Warsztaty szkolne prowadzą w zasadzie sprzedaż wyłącznie gotówkową. W stosunku do klientów zasługujących na pełne zaufanie może być stosowana sprzedaż kredytowa za zabezpieczeniem wekslowym lub na rachunek otwarty klienta. O przeprowadzeniu transakcji kredytowej decyduje dyrektor szkoły.

Warsztaty przewidujące konieczność obrotów kredytowych powinny uzyskać zgodę na to władzy bezpośrednio nadzorczej, która ustali dopuszczalną wysokość rocznych obrotów kredytowych.

II.

Przepisy ogólne.

§ 12.

Warsztaty prowadzą rachunkowość przemysłową podwójną systemu amerykańskiego (tabelaryczną).

§ 13.

Rachunkowość warsztatów obejmuje gospodarkę w zakresie planu finansowo-gospodarczego

warsztatów. Rachunkowość powinna być tak prowadzona, aby była ułatwiona kontrola wykonania planu finansowo-gospodarczego, zaś kierownictwo warsztatów posiadało materiał potrzebny do obliczania kosztu własnego wyrobów.

§ 14.

Warsztaty dla celów rachunkowych prowadzą:

1. Księgę inwentarza (wzór Nr 1),
2. Księgę dziennik-główna (wzór Nr 2),
3. Kartotekę (księgę) materiałów (wzór Nr 3),
4. Kartotekę (księgę) wyrobów gotowych (wzór Nr 4),
5. Kartotekę (księgę) narzędzi (wzór Nr 3),
6. Księgę dłużników i wierzycieli,
7. Księgę raportów kasowych (wzór Nr 5),
8. Księgę wekslową (wzór Nr 6),
9. Terminarz płatności weksli,
10. Księgę zamówień (wzór Nr 7),
11. Polecenia wykonania (wzór Nr 8),
12. Karty robocze (wzór Nr 9),
13. Kwitariusze gotówkowe (wzór Nr 10),
14. Kwitariusze magazynowe (wzór Nr 11),
15. Polecenia zamagazynowania (wzór Nr 15).

§ 15.

W księdze „dziennik-główna“ powinny być prowadzone rachunki:

1. Kasa,
2. R-k bież. w Kasie Skarbowej i P. K. O.
3. Materiały wyrobowe i pomocnicze,
4. Produkcja,
5. Wyroby gotowe,
6. Sprzedaż,
7. Koszty pośrednie,
8. Dłużnicy i wierzyciele,
9. Ruchomości,
10. Narzędzia,
11. Weksle,
12. Straty i zyski,
13.
14.
15.
16. Kapitał.

W miarę potrzeby mogą być prowadzone i inne rachunki poza wymienionymi.

§ 16.

Okresem obrachunkowym w rachunkowości warsztatów szkolnych jest czas od 1 kwietnia do 31 marca roku następnego. Okres ten może być zmieniony zarządzeniem Ministerstwa Wyznań Reli-

gijnych i Oświecenia Publicznego po porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli.

§ 17.

Warsztaty szkolne prowadzą swą gospodarkę na podstawie planów finansowo-gospodarczych, zatwierdzonych przez Władzę Szkolną.

§ 18.

Plan finansowo-gospodarczy warsztatów (wzór Nr 14) obejmuje:

Po stronie wpływów.

I. Wpływy za sprzedane wyroby i wykonane zamówienia.

II. Inne wpływy.

1. za korzystanie z warsztatu,
2. za odstąpione materiały z magazynu,
3.

III. Dotacje dla warsztatu.

1. zwrotne nadzwyczajne,
2. „ zwyczajne,
3. bezzwrotne nadzwyczajne,
4. „ zwyczajne
5.

Po stronie wydatków.

I. Wydatki poniesione przy produkcji:

A. Koszty bezpośrednie.

1. materiały wyrobowe,
2. robocizna bezpośrednia,
3. inne koszty bezpośrednie.

B. Koszty pośrednie.

1. pensje pracowników opłacanych przez warsztaty,
2. wynagrodzenia za prace specjalne,
3. opłaty robotników dniówkowych,
4. świadczenia socjalne,
5. zużycie energii,
6. zużycie narzędzi,
7. remont i konserwacja maszyn i urządzeń technicznych,
8. materiały pomocnicze (smary, klej, gwoździe itp.),
9. utrzymanie porządku i drobne wydatki,
10. wydatki kancelaryjne warsztatu,
11. przejazdy i transporty,
12.

II. Koszt uzupełnienia materiałów wyrobowych, pomocniczych i narzędzi.

III. Koszt uzupełnienia urządzeń warsztatu.

IV. Zwrot dotacyj.

V. Należność dla Skarbu Państwa.

(Różnica między wpływami a rozchodami planu f. g.)

§ 19.

Dyrekcje szkół układają plan fin.-gosp. zasadniczo w granicach własnych wpływów. Jeżeli wydatki warsztatów nie mogą być pokryte z własnych wpływów, dyrekcja wraz z planem finansowo-gospodarczym składa władzy nadzorczej uzasadniony wniosek o uzupełnienie planu dotacją.

§ 20.

W razie nieosiągnięcia przewidzianych wpływów, kwota wydatków winna być dostosowana do faktycznych wpływów.

Zwiększenie przewidywanych wpływów nie upoważnia do przekroczenia wydatków bez uzyskania na to zgody Władzy Szkolnej.

§ 21.

Wpływy ze sprzedaży służą do pokrycia wydatków, przewidzianych w planie finansowo-gospodarczym warsztatów. Nadwyżka wpływów nad wydatkami przy wykonaniu planu fin.-gosp. podlega wpłaceniu na rachunek Skarbu Państwa za pośrednictwem władzy bezpośrednio nadzorczej w roku następnym po sprawozdawczym w terminie przewidzianym dla zamknięć rocznych.

§ 22.

Obliczenie kosztu własnego wyrobu przeprowadza kierownik warsztatu i przekazuje je rachunkowości wraz z odnośnymi dokumentami do zaksięgowania.

§ 23.

Cenę sprzedażną wyrobu określa kierownik warsztatów. Przy ustalaniu ceny należy uwzględnić koszt własny, cenę rynkową i siłę zbywczą przedmiotu.

§ 24.

Warsztaty szkolne, które obsługują kilka szkół, jeżeli posiadają jedno kierownictwo, mają wspólny plan finansowo-gospodarczy i prowadzą wspólną księgowość.

§ 25.

Dyrekcje szkół obowiązane są sporządzać plany fin.-gosp. oraz zamknięcia roczne i przysyłać je

władzy bezpośrednio nadzorczej w terminach określonych specjalnymi zarządzeniami.

§ 26.

Celem ułatwienia władzy bezpośrednio nadzorczej stałej kontroli nad wykonaniem planu fin.-gosp. warsztaty w terminie do dnia 15 miesiąca następnego po okresie sprawozdawczym przekazują do władzy bezpośrednio nadzorczej kwartalne sprawozdania netto (wzór Nr 12) z wykonania planu fin.-gosp. czyli dane oparte na obrotach faktycznie dokonanych i przeksięgowanych po potrąceniu storn.

Jednocześnie nadsyłają zestawienia kwartalne obrotów brutto księgi dziennik-główna (wzór Nr 13).

III.

Przepisy szczegółowe.

a) instrukcja kasowa.

§ 27.

Gotówkę od klientów przyjmuje kancelaria, lub kierownik warsztatów zależnie od lokalnych warunków, wydając wpłacającemu kwit kasowy pisany przez kalkę ołówkiem kopiowym (wzór Nr 10) W razie potwierdzenia wpłaty na rachunku należy powołać się na kwit kasowy lub wyciąg P. K. O.

§ 28.

Poszczególne wpływy kasowe należy księgować bezpośrednio w księdze dziennik-główna. Przy dużej ilości wpływów kasowych warsztaty mogą prowadzić podręczną książkę kasową (wzór Nr 5) i dzienny wpływ księgować w jednej pozycji księgi dziennik-główna na podstawie raportu kasowego.

§ 29.

Zależnie od warunków lokalnych władza bezpośrednio nadzorcza ustala normę, w granicach której dozwolone jest przechowywanie gotówki warsztatowej w kasie.

Za gotówkę przechowywaną w kasie warsztatowej odpowiedzialny jest prowadzący kasę.

§ 30.

Nadmiar gotówki winien być przechowywany na rachunku bieżącym w Kasie Skarbowej. W miarę potrzeby warsztat może posiadać rachunek bieżący w P. K. O. za zgodą Ministerstwa wyrażoną po porozumieniu z Ministerstwem Skarbu.

§ 31.

Gotówkę, weksle, papiery procentowe, książeczki czekowe i druki ścisłego zarachowania dy-

rekcja szkoły przechowuje w należycie zabezpieczonym miejscu.

§ 32.

Stan gotówki winien być codziennie uzgadniany z rachunkiem kasy w księdze dziennik-główna.

b) Instrukcja rachunkowa.

§ 33.

Subwencje gotówkowe, jak również darowane maszyny, narzędzia, materiały itp. należy księgować pomijając r-k strat i zysków bezpośrednio na zwiększenie kapitału.

Przedmioty darowane nie posiadające ceny winny być przed zaksięgowaniem ocenione komisyjnie według cen rynkowych.

§ 34.

Wszelkie dotacje zwrotne, jak również wypożyczone maszyny, narzędzia itp. winny być księgowane na właściwych rachunkach i bilansowane z rachunkiem wierzycieli.

§ 35.

Kaucje warsztatowe należą do rachunkowości warsztatów.

§ 36.

Podsumowanie obrotów na poszczególnych rachunkach w księdze dziennik-główna i uzgodnienie ksiąg pomocniczych winno być dokonywane co kwartał.

§ 37.

Magazyn każdorazowo księguje wydane do produkcji materiały wyrobowe, natomiast księgowość księguje całodzienny obrót w jednej pozycji powołując się na numery dokumentów, stwierdzających wydanie materiałów wyrobowych ze składu.

§ 38.

R-k strat i zysków otwiera się w ostatnim dniu roku obrachunkowego i służy do wykazania wyników rocznej produkcji i sprzedaży.

§ 39.

Omyłki liczbowe na rachunkach zauważone w księgach rachunkowych po sporządzeniu kwartalnego sprawozdania netto i brutto (wzór Nr 12 i 13) należy prostować jedynie za pomocą nowego przeksięgowania.

§ 40.

Wszelkie storna winny być księgowane innym kolorem atramentu (za wyjątkiem czerwonego, który służy do skreśleń i poprawek).

§ 41.

Rachunki, listy płacy itp. dokumenty podlegają zaksięgowaniu i opłaceniu dopiero wtedy, gdy są podpisane przez kierownika warsztatów i dyrektora szkoły.

§ 42.

Należności wątpliwe mogą być spisane na rachunek strat tylko po uzyskaniu zgody Ministerstwa.

§ 43.

Zużyte maszyny, urządzenia techniczne, modele odlewnicze, narzędzia trwałe itp. winny być spisane z inwentarza na podstawie protokólnych orzeczeń — przy jednoczesnym obciążeniu rachunku kapitału.

§ 44.

Zużyte narzędzia robocze spisuje się z rachunku narzędzi na straty za pośrednictwem r-ku kosztów pośrednich.

§ 45.

Warsztaty, które prowadzą transakcje wekslowe, winny przestrzegać zasady prawa wekslowego i prowadzić księgę weksli w portfelu, do której wpisuje się każdy otrzymany weksel oznaczając go kolejnym numerem. Poza tym należy prowadzić terminarz dat płatności.

§ 46.

Księga inwentarza i księga dziennik-główna (amerykanka) powinny być przesnurowane i opieczętowane przez władzę bezpośrednio nadzorczą, natomiast księga weksli w portfelu, księga dłużników i wierzycieli, kwitariusze kasowe i magazynowe — tylko poświadczony, traktując je jako druki ścisłego zarachowania.

§ 47.

Wszelkie księgi i dowody rachunkowe winny być przechowywane w ciągu 10 lat. Oddzielnym zarządzeniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek dyrekcji szkoły będzie określony sposób dalszego postępowania.

§ 48.

W końcu roku obrachunkowego przy sporządzaniu bilansu księgowość winna przedstawić kierownikowi warsztatów wykaz kosztów pośrednich. Dane te służą do celów orientacyjnych przy obliczaniu kosztu własnego wyrobów w roku następnym.

c) Sporządzanie inwentarza.

§ 49.

W ostatnim dniu każdego roku obrachunkowego dyrekcja szkoły zarządza sporządzenie spisu inwentarza ze stanu faktycznego. Otrzymane tą drogą dane stanowią podstawę do rozpoczęcia następnego okresu obrachunkowego.

§ 50.

Spis inwentarza przedmiotów nabytych winien być sporządzony wg cen nabycia, a spis inwentarza gotowych wyrobów wg kosztu własnego lub według cen rynkowych zależnie od tego, która z tych wielkości jest mniejsza. Przedmioty znajdujące się w dniu sporządzania spisu inwentarza na warsztacie w produkcji, winny być uważane jako półfabrykaty na r-ku „produkcja“ i oceniane wg kosztów faktycznie poniesionych bez kosztów pośrednich. Wszelkie składniki majątkowe winny być wyrażone w walucie krajowej. Weksle obce winny być wpisane w wartości nominalnej.

§ 51.

Ostateczne zestawienie inwentarza sporządza się na podstawie spisów poszczególnych działów (brulionów). Spisy te powinny być podpisane przez sporządzającego spis, kierownika warsztatów oraz dyrektora szkoły i przechowywane w aktach warsztatów.

§ 52.

Wszelkie niezgodności, wynikłe przy porównaniu danych spisu inwentarza z pozostałościami na odpowiednich rachunkach księgi dziennik-główniej, winny być omówione i załatwione komisyjnie (dyrektor szkoły, kierownik warsztatów, instruktor i prowadzący księgowość). W sprawie niezadowolonych niezgodności powinny być przedstawione władzy nadzorczej wnioski na załatwienie.

§ 53.

Spis inwentarza bilans i r-k strat i zysków winny być podpisane przez prowadzącego księgowość, kierownika warsztatów i dyrektora szkoły.

d) Gospodarka materiałowa.

§ 54.

W szkołach zawodowych, posiadających warsztaty wytwórcze, winny być zorganizowane magazyny. Magazyny przy warsztatach szkolnych mogą być podzielone na:

- a) magazyny główne,
- b) magazyny pomocnicze.

§ 55.

W magazynach głównych winny być przechowywane podstawowe surowce, półfabrykaty, materiały pomocnicze, narzędzia i wyroby gotowe.

W miarę potrzeby mogą być zakładane magazyny pomocnicze dla przechowywania narzędzi, modeli odlewniczych, materiałów klientów itp.

§ 56.

Surowce klientów należy przechowywać wg specjalnej ewidencji. Za przyjęte surowce szkoła ponosi odpowiedzialność.

§ 57.

Przy przyjmowaniu materiału do magazynu należy:

- a) zbadać wagę i stan opakowania,
- b) przyjąć towar pod względem ilościowym i porównać partię przysłaną z ilością zamówioną,
- c) przyjąć towar pod względem jakościowym przy ewentualnej pomocy fachowca ze stwierdzeniem ilości przyjętych i odrzuconych, oraz podaniem przyczyn odrzucenia,
- d) zapisać materiał do kartoteki (księgi) materiałowej.

§ 58.

Wydanie materiału z magazynu winno odbywać się na podstawie pisemnych zleceń podpisanych przez kierownika warsztatów.

§ 59.

Wypożyczalnią narzędzi kieruje jeden z instruktorów.

§ 60.

Uczniowie biorący narzędzia pozostawiają znaczki (marki), które się im zwraca w chwili oddania wypożyczonych narzędzi. Przy zwrocie prowadzący wypożyczalnię winien sprawdzić czy narzędzie jest w należyłym stanie. W razie zgubienia lub uszkodzenia z własnej winy wypożyczający winien pokryć stratę.

IV.

Tryb postępowania przy przyjmowaniu i wykonywaniu zamówień.

§ 61.

Wszelkie zamówienia przyjęte od klientów, jak również zamówienia własne na skład kierownik warsztatów wpisuje do księgi zamówień (wzór Nr 7).

§ 62.

Kierownik umawia z klientami cenę sprzedażną na podstawie przeprowadzonej kalkulacji wstępnej.

§ 63.

Przed wydaniem do wykonania warsztatom zamówienia podlegają technicznemu opracowaniu w biurze warsztatowym.

Opracowanie polega na wykonaniu potrzebnych rysunków i wyszczególnień materiałów. W miarę potrzeby w biurze warsztatowym mogą być wykonane i inne prace przygotowawcze oprócz wymienionych.

§ 64.

Po technicznym opracowaniu zamówienia w biurze warsztatowym kierownik warsztatów poleca wykonanie szczegółów i całości właściwym instruktorom, wypełniając w tym celu polecenia (wzór Nr 8). Polecenia wykonania winny być połączone z wydaniem rysunków i wyszczególnień materiałów.

§ 65.

Po otrzymaniu polecenia wykonania instruktor zapotrzebowuje materiał i przydziela pracę uczniom względnie pracownikom najemnym.

§ 66.

Pobranie materiałów z magazynu odbywa się na podstawie wyszczególnienia materiałów podpisanego przez kierownika warsztatów.

§ 67.

Każdorazowe wydanie materiału z magazynu magazynier księguje w kartotece (książce) materiałowej na podstawie kwitu magazynowego (wzór Nr 11), pisanego przez kalkę chemicznym ołówkiem. Księgowość księguje jednorazowo całodzienny rozchód magazynu, odnotowując na poszczególnych kwitach magazynowych i grzbiecie ostatniego kwitu pozycję księgi głównej i datę.

§ 68.

Przydział pracy uczniom następuje za pomocą kart roboczych (wzór Nr 9). Na karcie roboczej uczeń odnotowuje przepracowane godziny i oddaje kartę wraz z wykonaną pracą. Karty robocze służą do obliczenia kosztów pośrednich poniesionych przy wykonaniu danego zamówienia oraz do celów dydaktycznych.

§ 69.

Dokumenty obrachunkowe dotyczące zamówienia (zapotrzebowania na materiały, karty robocze,

względnie inne dowody obrachunkowe) gromadzą się w miarę wykonywania zamówienia w biurze warsztatowym. Dokumenty te po zakończeniu zamówienia stanowią materiał do obliczenia kosztu własnego danego zamówienia.

§ 70.

Po zakończeniu zamówienia kierownik warsztatów przeprowadza kontrolę ostateczną wykonanych przedmiotów lub robót, oblicza koszt własny zamówienia i określa cenę sprzedażną, poczym przekazuje wykonane przedmioty do magazynu albo wydaje klientowi, zaś dokumenty obrachunkowe skierowuje do księgowości, która po przeksięgowaniu zamówienia przechowuje dokumenty w aktach (wzór Nr 15).

§ 71.

Przy obliczaniu kosztu własnego są uwzględniane tylko te koszty, które są faktycznie ponoszone przez warsztaty.

§ 72.

Odniesienie kosztów pośrednich do poszczególnych zamówień odbywa się za pośrednictwem stanowisk roboczych, na których zamówienia zostały wykonane i na podstawie czasu pracy na poszczególnych stanowiskach.

§ 73.

Celem podziału kosztów pośrednich pomiędzy oddziały wytwórcze i przydziału ich do poszczególnych stanowisk, przeprowadza się analizę każdego kosztu i zależnie od charakteru przydziału się do właściwego stanowiska wytwórczego.

Po zgrupowaniu na oddziałach wytwórczych kosztów pośrednich z pewnego okresu czasu, należy podzielić sumę kosztów przez liczbę stanowisk roboczych w danym dziale i ilość godzin pracy w ciągu przyjętego okresu. Otrzymany rezultat oznacza koszty pośrednie, przypadające na 1 godzinę pracy stanowiska i służy do obliczenia kosztu własnego wyrobów w następnym okresie.

V.

Postanowienia końcowe.

§ 74.

Przepisy niniejsze wchodzi w życie od dnia 1 kwietnia 1938 roku tytułem próby na okres dwuletni. Jednocześnie tracą moc przepisy rachunkowo - kasowe z dnia 14. VI. 1922 r. Nr 5373/22/D III i okólnik z dn. 3. VI. 1937 r. Nr IR-4671/37.

19 załączników.

1. Wzór Nr 1 — Księga inwentarza,
2. „ „ 2 — Księga dziennik główna,
3. „ „ a) zestawienie bilansowe brutto,
4. „ „ b) zestawienie r-ku strat i zysków,
5. „ „ c) bilans netto,
6. „ „ 3 — Kartoteka (księga) materiałów i narzędzi,
7. „ „ 4 — Kartoteka (księga) wyrobów gotowych,
8. „ „ 5 — Księga raportów kasowych,
9. „ „ 6 — Księga wekslowa,
10. „ „ 7 — Księga zamówień,
11. „ „ 8 — Polecenie wykonania,
12. „ „ 9 — Karty robocze,
13. „ „ 10 — Kwitariusz gotówkowy,
14. „ „ 11 — Kwitariusz magazynowy,
15. „ „ 12 — Sprawozdanie netto z wykonania planu f. g.,
16. „ „ 13 — Zestawienie obrotów brutto księgi głównej,
17. „ „ 14 — Plan finansowo - gospodarczy,
18. „ „ 15 — Polecenie zamagazynowania,
19. „ „ 19 — Przykład podziału kosztów pośrednich i obliczenia kosztu własnego.

11.

PRZECHOWYWANIE AKT URZĘDOWYCH

w Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół powszechnych

MINISTERSTWO

WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA

PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 30 marca 1938, II P-279/38

W związku z zapytaniem jednego z Kuratoriów Okręgu Szkolnego Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyraża zgodę na upoważnienie Prezesów Komisji Egzaminacyjnych dla nauczycieli szkół

powszechnych, składających egzamin praktyczny, do niszczenia po upływie co najmniej 3 (trzech) lat od chwili egzaminu załączników wymienionych w punkcie d § 6 zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 14 grudnia 1928 r., zawierającego przepisy o praktycznym egzaminie dla nauczyciela publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1929, nr 1, poz. 3).

Załączniki te jak: spis lektury i streszczenie przeczytanych książek, nie mają naukowego znaczenia i nie zasługują na zachowanie. Od niszczenia w krótkim terminie powinny być wyłączone jednak załączniki, należące do spraw, przy których wynikały spory, vota separata, zażalenia itp. W tych sprawach całość akt egzaminacyjnych powinna być zachowana tak długo, jak będą zachowane akta personalne nauczycielskie każdego nauczyciela. Również w poszczególnych wypadkach w razie uznania Prezesa Komisji wymienione załączniki mogą być dłużej przechowywane.

Załączniki, wymienione w punkcie f powołanego zarządzenia, tj. życiorysy kandydatów należy zachować przez cały okres przechowywania akt personalnych nauczyciela. Mogą mieć one wartość nie tylko biograficzno-historyczną w stosunku do ludzi, którzy wybili się w swoim zawodzie, ale nawet praktyczną, służbową, celem np. porównania i skontrolowania życiorysów, składanych w różnych punktach administracji szkolnej.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

O t r z y m u j ą :

Kuratoria Okręgów Szkolnych,
Śląski Urząd Wojew. Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie.

12.

ZWALNIANIE OD ZAJĘĆ SZKOLNYCH NAUCZYCIELI

wyznań greckokatolickiego i prawosławnego w święta według kalendarza starego stylu

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 19 marca 1938, BP.- 6072/38.

Nauczyciele, którzy należą do wyznań religijnych związanych z kalendarzem juliańskim, a są zatrudnieni w szkołach i zakładach, gdzie w święta tych wyznań religijnych odbywa się nauka, mają być na życzenie zwalniani od zajęć szkolnych w dni świąt uroczystych swego wyznania, a mianowicie: w okresie Bożego Narodzenia od 6 do 9 stycznia włącznie, w święto Nowego Roku (14 stycznia), święto Jordanu (19 stycznia), w okresie Świąt Wielkanocnych na 3 dni (niedziela, poniedziałek i wtorek), oraz na Zielone Świątki 2 dni (niedziela i poniedziałek).

Zwolnienia od zajęć szkolnych w powyższych wypadkach nie należy traktować jako urlop.

Nauczycielom, którzy pragnęliby Święta Wielkanocne spędzić poza miejscem służbowym, można — o ile względy służbowe na to pozwolą — udzielać nadto na ich prośbę zwolnienia od zajęć na 1 dzień przed i 1 dzień po Świętach Wielkanocnych.

Dyrektor Biura Personalnego
W. Przybyłowicz, w. r.

13.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 17 marca 1938 r. (Nr II Pr-2030/38)

o programie nauki religii rzymskokatolickiej w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. Nr 3, z dn. 25 marca 1938, poz. 64.)

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r., o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam program nauki religii rzymskokatolickiej w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania. Program ten ogłasza się równocześnie oddzielnie pt.: „Program nauki religii rzymskokatolickiej w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania”.

§ 2. Sposób wprowadzania w życie programu

w roku szkolnym 1938/39 i w latach następnych określa osobne zarządzenia.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1938 r.

W miarę wprowadzania nowego programu tracą moc przepisy dotychczasowe, dotyczące spraw, uregulowanych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątosławski

14.

ZBIÓRKA ODPADKÓW ŻELAZNYCH I MAKULATURY W SZKOŁACH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 22 lutego 1938 r. Nr II W-10740/37.

Doniosła akcja gospodarcza mająca na celu uniezależnienie się w miarę możliwości od nabywania za granicą surowców potrzebnych krajowemu przemysłowi zatacza coraz szersze kręgi. Jedną z form akcji tego rodzaju jest zbiórka odpadków surowców marnotrawionych często bezmyślnie i ulegających niepotrzebnie zniszczeniu ze szkodą dla gospodarstwa narodowego.

Ministerstwo pragnie zainteresować młodzież szkolną propagandą tej ważnej dla Państwa akcji, oraz wdrożyć ją do oszczędzania nie tylko gotówki, lecz także fabrykatów a nawet odpadków produkcji przemysłowej a równocześnie wskazać jej konkretną pracę dla celów ogólnych, pouczającą nadto o wartości zbiorowego wysiłku. Dlatego Ministerstwo wyraża tytułem próby zgodę, aby w bieżącym roku szkolnym przeprowadzono w szkołach zbiórkę odpadków żelaza potrzebnych przemysłowi żelaznemu i makulatury dla potrzeb przemysłu papierniczego.

Zbiórkę odpadków żelaza przeprowadzi na wniosek Ministerstwa Przemysłu i Handlu Centrala Zakupu Żłomu Polskich Hut Żelaznych (Warszawa, Marszałkowska 130 i Katowice, Wita Stwosza 5), zbiórkę zaś makulatury Polski Biały Krzyż. Szkoły otrzymają bezpośrednio od wspomnianych instytucji zatwierdzone przez Ministerstwo bliższe informacje o sposobie przeprowadzenia zbiórki.

Dodatnie wyniki wychowawcze można będzie osiągnąć tylko wtedy, jeżeli szkoły zastosują w akcji zbiórkowej właściwe metody postępowania.

W szczególności należy zainteresować młodzież zbiórką, akcją zaś samą obmyśleć realnie w najdrobniejszych szczegółach, przeprowadzić ją systematycznie i konsekwentnie do końca.

Ministerstwo podkreśla potrzebę przeprowadzenia zbiórki w przyjętym z góry nie długim okresie czasu. Należy dostarczyć zebrany materiał na wyznaczone instrukcją miejsce, podsumować osiągnięte wyniki i podać do wiadomości młodzieży. Przeprowadzana akcja powinna być gospodarczo uzasadniona, a jako taka musi przynieść drobny zysk. Ewentualnie tedy np. koszty przewozu zebranego materiału na miejsce zbiórki nie mogą przekraczać jego wartości.

Za rzecz szczególnie szkodliwą poczytywałoby Ministerstwo, gdyby zebrane odpadki nie zostały odesłane i ulegały w szkole na oczach młodzieży dalszemu zniszczeniu.

O ileby więc szkoły przewidywały niemożność dostosowania się do powyższych wskazówek, nie mogą akcji zbiórkowej rozpoczynać. Trudności zwłaszcza mogą mieć szkoły znajdujące się w miejscowościach małych, odległych od centrów komunikacyjnych.

Zbiórkę należy powierzyć jednej ze szkolnych organizacji młodzieżowych z tym zastrzeżeniem, że zysk osiągnięty ze zbiórki złomu zostanie podzielony w równych częściach pomiędzy 1) F. O. N., 2) Towarzystwo Popierania Budowy Szkół Powszechnych, oraz 3) na cel wyznaczony przez młodzieżową organizację szkolną, przeprowadzającą akcję. Dochód ze zbiórki makulatury należy w połowie przeznaczyć na Polski Biały Krzyż i cel wyznaczony przez szkolną organizację młodzieżową, przeprowadzającą zbiórkę.

Ministerstwo zaznacza, że akcja zbiórkowa jest akcją zupełnie dobrowolną i że władze szkolne nie mogą wywierać na dyrekcje (kierownictwa) żadnego nacisku.

Podsekretarz Stanu:

Jerzy Ferek Błęszyński

O t r z y m u j ą :

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski, Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie

15.

PROPAGANDA WALKI Z CHRABĄSZCZEM

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 11 kwietnia 1938 r.

Nr I-8012/38.

Akcja dzieci szkolnych w tępieniu chrabąszcza majowego przyczyniła się dotychczas wielce do zmniejszenia szkód spowodowanych przez chrabąszcza. Wobec tak dodatnich wyników tej akcji przez żywy pozytywny udział działwy szkolnej, Kuratorium powołując się na tut. okólniki w tej sprawie Nr 158 z dnia 25 marca 1935 (Nr I-7768 i Nr 200 z dnia 18 kwietnia 1935 Nr I-10454/35), zachęca Kierownictwa szkół do podjęcia i w tym roku akcji propagandy zwalczania chrabąszcza szczególnie przez związanie jej z nauką przyrody i wykazanie niepomiernych szkód jakie chrabąszcze wyrządzają w kulturach i drzewostanach leśnych jak i w sadach, tudzież, w ziemiopłodach.

O t r z y m u j ą :

Kierownictwa publicznych szkół
powszechnych w Okręgu

Kurator Okręgu Szkolnego

Dr. T. Kupczyński

16.

OPŁATY NA KURSACH WĘDROWNYCH

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 23 lutego 1938, I. R. 9791/37.

Z mocą obowiązującą od dnia 1 marca 1938 r. uzupełniam punkt XIV okólnika nr 4 z dnia 13 stycznia 1937 r. (I. R-10926/36) o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 10*), zmienionego okólnikiem nr 58 z dnia 9 czerwca 1937 r. (I. R-4665/37) o opłatach szkolnych w liceach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 211**) i nadaję mu brzmienie następujące:

„Od opłat, wymienionych w punktach I, II, III, IV, V, VI, VII-B i VIII, nikt zwolnionym być nie może. Wyjątkowo mogą być zwolnione od opłaty, przewidzianej w punkcie VII-B-p, te uczennice kursów wędrownych, które chwilowo same pozostają bez pracy, oraz te, których rodzice są bezrobotni lub zupełnie ubodzy“.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętostawski

17.

ZALICZKI NA UPOSAŻENIE

PREZES RADY MINISTRÓW

Nr 42-2/88

Warszawa, dnia 10 marca 1938 r.

Dc

wszystkich PP. Ministrów

w Warszawie

Nawiązując do pisma Pana Ministra Skarbu z dnia 2 marca 1938 r. nr D. III. 3053/3/38 zawierającego tekst uchwalonego przez Sejm i Komisję Budżetową Senatu, art. 12 projektu ustawy skarbowej, na podstawie którego została przedłużona, ze zmianami wynikającymi z tego artykułu, do dnia 31 marca 1939 r. moc obowiązująca dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszków publicznych (Dz. U. R. P. nr 82, poz. 503) — wstrzymuję wejście w życie postanowień pkt. III okólnika z dnia 25 lutego 1936 r. nr 42-2/28, dotyczących terminu spłaty zaliczek na uposażenie w pełnej wysokości raty normalnej i przedłużam do dnia 31 marca 1939 r. okres ulgowych spłat zaliczek na uposażenie w wysokości 40% wzgl. 50% raty normalnej, ustalony ustępem przedostatnim okólnika mego z dnia 5 października 1937 r. nr 42-2/78. W razie jednak wykorzystania przez Radę Ministrów uprawnienia przewidzianego w ust. (4) art. 12 projektu ustawy skarbowej i skrócenia w drodze rozporządzenia terminu pobierania podatku specjalnego — spłata zaliczek na uposażenie zostanie odpowiednio zmodyfikowana.

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa.

Prezes Rady Ministrów:

Stawoj Składkowski

Nawiązując do okólnika Ministerstwa Nr 15 z dnia 27 lutego 1936 r. (I R-1737/36)***) w sprawie oddłużenia funkcjonariuszów państwowych i zaliczek na uposażenie, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Pu-

*) Zob. Dz. U. K. O. S. L. 1937 str. 26. **) Zob. Dz. U. K. O. S. L. 1937 str. 394. ***) Zob. Dz. U. K. O. S. L. 1936 str. 117.

blicznego przesyła do wiadomości i stosowania okólnik Prezesa Rady Ministrów nr 7 z dnia 10 marca 1938 r. nr 42-2/88 w sprawie zaliczek na uposażenie.

Dyrektor Biura Personalnego:
W. Przybyłowicz

18.

ZALICZKI NA UPOSAŻENIE DLA PRACOWNIKÓW KONTRAKTOWYCH

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa.

Dnia 7 kwietnia 1938, B. P. - 6948/38.

W związku z wątpliwościami jakie nasuwają się przy stosowaniu okólnika Prezydium Rady Ministrów Nr 34 z dnia 13 grudnia 1937 r. nr 42-2/81, podanego do wiadomości okólnikiem Ministerstwa Nr 1 z dnia 4 stycznia 1938 r. (BP-29729/37) w sprawie zaliczek na uposażenie dla pracowników kontraktowych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia co następuje:

1. Okólnik Ministerstwa nr 1 z 4 stycznia 1938 r. (BP-29729/37) dotyczy wszystkich pracowników kontraktowych, z którymi zawarto umowę na czas nieograniczony bez względu na to, czy są oni emerytami, czy nie.

2. Udzielenie zaliczki tym pracownikom wymaga każdorazowo zgody Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu.

3. Zaliczki na uposażenie mogą być udzielane pracownikom kontraktowym, z którymi zostały zawarte umowy w imieniu Skarbu Państwa, bez względu na to z jakich funduszków są oni opłacani.

4. Poręczycielami mogą być również stali lub prowizoryczni niżsi funkcjonariusze, posiadający uprawnienia emerytalne.

Równocześnie Ministerstwo dołącza wzór poręczenia zabezpieczającego spłacalność zaliczki, które winno być złożone przez pracowników kontraktowych, ubiegających się o zaliczkę, o ile zaliczka nie zostanie hipotecznie zabezpieczona.

Dyrektor Biura Personalnego:
W. Przybyłowicz

My niżej podpisani solidarnie poręczamy wobec Skarbu Państwa wykonanie zobowiązania, jakie przyjął na siebie p. z tytułu otrzymanej w Ministerstwie miesięcznej zaliczki na uposażenie (wynagrodzenie) w wysokości zł (słownie zł).

W razie gdyby p. zobowiązania nie wykonał i nie zwrócił w ustalonych terminach, w całości lub części, otrzymanej zaliczki, zobowiązujemy się solidarnie do wykonania zobowiązania dłużnika, a w szczególności, niezależnie od odpowiedzialności całym naszym majątkiem, zgadzamy się na dokonywanie na pokrycie długu, bez potrzeby wyjednywania wyroku sądowego, odpowiednich potrąceń miesięcznych z naszego uposażenia służbowego, względnie emerytalnego, z zachowaniem jednakże części płacy, niepodlegającej egzekucji.

Podpisy:

19.

WYSOKOŚĆ POŚMIERTNEGO W RAZIE POZOSTAWIENIA PRZEZ ZMARŁEGO MAJĄTKU

MINISTERSTWO SKARBU

L. D. III. 16347/3/37

Warszawa, dnia 16 lutego 1938 r.

Do

Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej,
Biura Sejmu i Senatu, Najwyższej Izby Kontroli,
Prezydium Rady Ministrów i wszystkich ministerstw

w miejscu.

Na skutek powstałych wątpliwości w wykonywaniu przepisu art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. nr 86, poz. 663) Ministerstwo wyjaśnia co następuje:

Art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. przyznaje pośmiertne w wysokości trzymiesięcznego ostatnio pobranego przez zmarłego uposażenia, żonie, dzieciom lub rodzicom zmarłego; innym osobom przyznaje się zwrot rzeczywiście poniesionych i udowodnionych kosztów pogrzebu do wysokości pośmiertnego należnego rodzinie, o tyle o ile zmarły nie pozostawił majątku wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

W tym stanie rzeczy należy — rozpatrując roszczenia „innych osób“ o zwrot kosztów pogrzebu — stwierdzić przede wszystkim czy po zmarłym pozostał majątek i w jakiej sumie. Jeśli suma majątku wystarczy całkowicie na pokrycie kosztów pogrzebu — zwrotu tych kosztów nie przyznaje się. Jeśli suma majątku jest mniejsza od wysokości kosztów pogrzebu — przyznaje się różnicę pomiędzy sumą majątku a dopuszczalną wysokością poniesionych kosztów pogrzebu, jeśli wreszcie zmarły nie pozostawił żadnego majątku — przyznaje się zwrot kosztów pogrzebu w całkowitej ustawowo dopuszczalnej wysokości.

Podsekretarz Stanu:

T. Grodyński

MINISTERSTWO

WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 26 lutego 1938 r.

Nr BP- 3760/38.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości i stosowania pismo Ministerstwa Skarbu z dnia 16 lutego 1938 r. L. D. III. 16347/3/37 w sprawie wysokości pośmiertnego w razie pozostawienia przez zmarłego majątku.

Dyrektor Biura Personalnego:

W. Przybyłowicz

20.

DODATKI SŁUŻBOWE ZA GODZINY NADLICZBOWE

MINISTERSTWO

WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 18 marca 1938 r.

Nr BP. 3162/38.

Śląski Urząd Wojewódzki

Wydział Oświecenia Publicznego

w Katowicach

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, że zgodnie z wyrażoną w § 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10. VIII. 1937 r. o dodatkach służbowych

z tytułu zajęć w godzinach nadliczbowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 10, poz. 317)¹⁾ zasadą, dodatek służbowy za godziny nadliczbowe przysługuje za nauczanie w godzinach nadliczbowych — a więc za faktyczne udzielanie nauki w wymiarze ponadobowiązkowym.

Kierując się powyższą zasadą należy uznać, że nauczycielom, którym przydzielone zostały godziny nadliczbowe na dany rok szkolny na podstawie ustalonego z góry i zatwierdzonego na cały rok szkolny podziału czynności, a którzy mają przerwy w zajęciach w godzinach nadliczbowych z powodu choroby lub urlopów, nie przysługuje dodatek za godziny nadliczbowe za okres tych przerw. Za słusznością takiej interpretacji cyt. na wstępie rozporządzenia przemawiają postanowienia lit. „e“ § 2 tegoż rozporządzenia w myśl których zastępcy chorego lub urlopowanego nauczyciela, mającego przydzielone godziny nadliczbowe, przysługuje dodatek za godziny nadliczbowe, choćby zaczął nauczać w wymiarze ponadobowiązkowym w środku miesiąca. Gdyby stanąć na innym stanowisku to te same godziny nadliczbowe opłacane byłyby ze Skarbu Państwa podwójnie, co jest oczywiście niemożliwe.

Jeśli przerwa w nauczaniu w godzinach nadliczbowych trwa krócej niż 5 miesięcy, nauczycielom, którym przydzielono na cały rok szkolny godziny nadliczbowe przysługuje dodatek służbowy za miesiące wakacyjne (11 i 12 miesiąc).

Przykład. Nauczyciel ma przydzielone 2 godziny nadliczbowe na rok szkolny 1937/38. Od dnia 16 XI. 1937 r. nauczyciel ten zachorował i nie uczy w godzinach nadliczbowych do 20 lutego 1938 r. Dodatek służbowy przysługuje mu za czas 1. IX. 1937 r. do 15. XI. 1937 r. i od 21. II. 1938 r. do końca roku szkolnego i za dwa miesiące wakacyjne, przy czym jeśli chodzi o okres od 1. XI. 1937 r. do 16. XI. 1937 r. i od 21. II. 1938 do 1. III. 1938 r. należność winna być obliczona w sposób przewidziany w lit. „e“ § 2 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z 10. VIII. 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 10, poz. 317).

Dyrektor Biura Personalnego
W. Przybyłowicz

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Dnia 18 marca 1938 r.

Nr BP. 3162/38.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Lwowskiego

we Lwowie.

Sprawa: jak na odwrócie
do wiadomości.

Dyrektor Biura Personalnego:
W. Przybyłowicz

21.

DODATKI MIESZKANIOWE NAUCZYCIELI PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH — POTRĄCENIA

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 10 marca 1938 r.

Nr I. R. 1799/38.

Na skutek telefonicznie zgłoszonych przez niektóre Kuratoria Okręgów Szkolnych wątpliwości, powstałych w związku z projektowanym wejściem w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r. ustawy o przejęciu przez Skarb

¹⁾ Zob. Dz. U. K. O. S. L. 1937 str. 526.

Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych, a mianowicie:

1. czy i w jakiej wysokości należy pobierać od powyższych dodatków podatek specjalny,
2. czy od tychże dodatków należy dokonywać potrąceń z tytułu opłat na rzecz Funduszu Pracy —

Ministerstwo wyjaśnia jak następuje:

ad 1. Podatek specjalny winien być pobierany zgodnie z postanowieniami dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych (Dz. U. R. P. nr 82, poz. 503) ze zmianami wprowadzonymi w projekcie ustawy skarbowej na okres od 1 kwietnia 1938 r. do 31 marca 1939 r., a podanymi podległym Ministerstwu władzom i urzędom w piśmie Ministerstwa Skarbu z dnia 2 marca 1938 r. Nr D. III. 3053/3/38 do wiadomości i stosowania (okólnik Min. W. R. i O. P. Nr 12 z dnia 4 marca 1938 r. I. R. 1652/38).

ad 2. Opłat na Fundusz Pracy nie należy potrącać, gdyż zgodnie z postanowieniami art. 15 ustawy z dnia 16 marca 1933 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. nr 22, poz. 163), zmienionym ustawą z dnia 13 marca 1934 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. nr 29, poz. 235) „Za osoby, które z tytułu stosunku publiczno-prawnego pobierają ze Skarbu Państwa, uposażenie lub zaopatrzenie, opłaty przewidziane w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu opłaca Skarb Państwa.”

Naczelnik Wydziału
A. Nowak

22.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1938 zawiera między innymi:

W nr. 19 z dnia 28 marca: Ustawę z dnia 25 marca 1938 o wytwarzaniu i handlu dewocjonaliami i przedmiotami kultu religijnego. W myśl tej ustawy zarówno wytwarzaniem jak i handlem dewocjonaliami i przedmiotami kultu religij: chrześcijańskiej, mojżeszowej i muzułmańskiej mogą się zajmować osoby wyłącznie tej religii, której dane wytwory dotyczą.

W nr. 20 z dnia 30 marca: Ustawę skarbową z dnia 29 marca 1938 na okres od 1 kwietnia 1938 do 31 marca 1939. — Część 13 ustawy zawiera budżet Ministerstwa W. R. i O. P.

W nr. 21 z dnia 31 marca: Ustawę z dnia 29 marca 1938 o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

W nr. 22 z dnia 1 kwietnia: Ustawę z dnia 31 marca 1938 o pozbawianiu obywatelstwa. W myśl tej ustawy obywatel polski, przebywający za granicą, może być pozbawiony obywatelstwa polskiego, jeżeli: a) działał za granicą na szko-

dę Państwa Polskiego, lub b) przebywając nieprzerwanie za granicą co najmniej przez 5 lat po powstaniu Państwa Polskiego, utracił łączność z państwowością polską lub c) przebywając za granicą, nie powrócił do Polski w oznaczonym terminie na wezwanie urzędu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej. — W tymże nr. 22 dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 marca 1938 o państwowej służbie geologicznej polegającej na prowadzeniu planowych i systematycznych badań geologicznych na ziemiach Rzeczypospolitej w celu poznania złóż surowców mineralnych kraju i umożliwienia praktycznego ich spożytkowania dla gospodarstwa narodowego.

W nr. 24 z dnia 11 kwietnia: Ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 o zniesieniu instytucji sądów przysięgłych i sędziów pokoju.

W nr. 25 z dnia 13 kwietnia: Ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 o zniesieniu instytucji sąwojskowym. Według brzmienia artykułu 1. „Siły zbrojne stoją na straży bezpieczeństwa i praw zwierzchniczych Rzeczypospolitej, są ochroną i ostoją Jej niepodległości i wolności oraz

szkołą wychowania żołnierskiego i obywatelskiego. Wskrzeszone niezłomną wolą Wodza Narodu, Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, oraz wysiłkiem i ofiarą najlepszych synów Ojczyzny, mają wcielać w życie Jego wskazania i cnoty rycerskie. Siły zbrojne po wsze czasy pozostawać będą pod szczególną opieką Narodu i Państwa“.

W nr. 26 z dnia 15 kwietnia: Ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 o utworzeniu Wydziału

Rolniczego w Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie z dn. 1 maja 1938.

W nr. 27 z dnia 20 kwietnia: Ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 o zmianie granic województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego — nadto ustawę z dn. 9 kwietnia 1938 o nadaniu Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu pełnych praw państwowych szkół akademickich.

23.

UPRAWNIENIA PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Pan Kurator Okręgu Szkolnego nadał uprawnienia publicznych szkół powszechnych:

Prywatnej szkole powszechnej żeńskiej przy Zakładzie Wychowawczym S.S. Tow. św. Michała

Archaniola w Miejscu Piastowym — rozporządzeniem z dn. 14 marca 1938, Nr I-4844/38.

Prywatnej szkole powszechnej S.S. Nazaretanek w Stryju — rozporządzeniem z dn. 9 marca 1938, Nr I-4564/38.

24.

USTALENIE NUMERÓW PRYWATNYCH GIMNAZJÓW

Ministerstwo W. R. i O. P. ustaliło w sprawie wyboru młodzieży szkół prywatnych —

dla Prywatnego Gimnazjum Koedukacyjnego Polskiego Towarzystwa Naukowego w Kopyczyńcach numer „680“ — zarządzeniem z dn. 4 kwietnia 1938, Nr II-S-2813/38.

dla Prywatnego Gimnazjum Koedukacyjnego

Żyd. Tow. Szk. Lud. i Śr. w Czortkowie numer „691“ — zarządzeniem z dn. 15 marca 1938, Nr II-S-2239/38.

dla Prywatnego Gimnazjum Koedukacyjnego Żyd. Tow. Szk. Lud. Śr. i Zaw. w Rzeszowie numer „692“ — zarządzeniem z dn. 4 kwietnia 1938, Nr II-S-2815/38.

25.

RUCH SŁUŻBOWY

Rubryka „Ruch służbowy“ obejmuje tylko pracowników administracji szkolnej i dyrektorów bądź kierowników szkół. Zmiany dotyczące się nauczycieli będą podawane do wiadomości oddzielnie w wykazach, ogłaszanych przez „Dziennik Urzędowy“ w półrocznych odstępach czasu.

Kuratorium O. S. L.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dn. 11 marca 1938, Nr B. P.-5294/38 przeniósł p. Dra Władysława Kossa, prowizorycznego kierownika Sekretariatu Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, na stanowisko prowizorycznego referendarza do Kuratorium O. S. L. z dniem 15 marca 1938.

Instruktorzy.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego mianował p. Michalskiego Jana, kontraktowego instruktora Państwowej Szkoły Tkackiej w Krośnie, tymczasowym instruktorem tejże szkoły z dn. 1 maja 1938.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego powierzył czynności instruktora oświaty pozaszkolnej:

P. Laskowskiemu Marcelemu, nauczycielowi publ. szkoły powsz. w Dolinie — w Inspektoracie Szkolnym w Dolinie na czas od 1 kwietnia 1938 do dn. 31 sierpnia 1938.

P. Rupowi Kazimierzowi, nauczycielowi publ. szkoły powsz. w Kamionce Strumiłowej — w Inspektoracie Szkolnym w Nisku na czas od dn. 1 kwietnia 1938 aż do odwołania.

Szkoły powszechne.

Mianowani — P.P.: Moczarski Ignacy, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Hawryłowie pow. Nadworna, kierowni-

kiem teŝe szkoły — Klus Teodor, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Pełkniach, pow. Jarosław, kierownikiem teŝe szkoły — Wojakiewicz Ludwik, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Tarnowicy Polnej, pow. Tłumacz, kierownikiem teŝe szkoły.

Szkoły zawodowe.

P. Inŝ. Włodecki Franciszek, nauczyciel p. o. kierownika Ludowej Szkoły Rolniczej w Mokryszowie przeniesiony na własną prośbę na stanowisko nauczyciela do Państwowej Szkoły Mleczarskiej w Rzeszowie.

26.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						mieszkanie	grunt	
1	Firlejówka	Złoczów	II	koeduk.	utrakw.	3 ub.	56 a	
2	Krasne	"	III	koeduk.	polski	3 ub.	—	brak bud. szkol.
3	Lackie	"	II	koeduk.	polski	3 ub.	200 m ² ogrodu 11 a sadu	
4	Skwarzawa	"	III	koeduk.	utrakw.	—	—	szkoła w budowie
5	Snowicz	"	III	koeduk.	ruski	3 ub.	—	
6	Szpikłósy	"	II	koeduk.	polski	3 ub.	11 a	
7	Usznia	"	III	koeduk.	polski	3 ub.	86 a	
8	Wicyń	"	III	koeduk.	polski	3 ub.	—	
9	Zazule Nr 1	"	II	koeduk.	utrakw.	—	—	
10	Berlin Nr 1	Brody	II	koeduk.	utrakw.	2 ub.	—	
11	Dubie Nr 1	"	II	koeduk.	utrakw.	—	315 m ²	
12	Hołoskowiec	"	II	koeduk.	utrakw.	2 ub.	—	
13	Hołubica	"	II	koeduk.	utrakw.	3 ub.	28 a	
14	Nakwasza	"	II	koeduk.	utrakw.	3 ub.	97 a	
15	Palikrowy	"	II	koeduk.	polski	2 ub.	12 a	
16	Ponikwa Nr 1	"	II	koeduk.	utrakw.	3 ub.	75 a 53 m ²	
17	Białogłowy	Zborów	II	koeduk.	utrakw.	3 ub.	110 a	
18	Milno II	"	II	koeduk.	polski	2 ub.	44 a	
19	Trościaniec Wlk	"	III	koeduk.	polski	3 ub.	112 a	
20	Zagórze Nr 1	"	II	koeduk.	utrakw.	3 ub.	672 m ²	
21	Zarudzie	"	III	koeduk.	utrakw.	3 ub.	2 mg.	
22	Zborów Nr 1	"	II	koeduk.	polski	4 ub.	—	
23	Jarosławice	"	II	koeduk.	utrakw.	3 ub.	1 mg.	
24	Kabarowce	"	II	koeduk.	polski	3 ub.	1 mg.	
25	Bośnica	Jarosław	III	koeduk.	polsko-ruski	4 uk.	1 mg. 800 s ²	Pierwszeństwo mają kandydaci WKN
26	Niwice	Radziechów	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	112 a	
27	Sokole	Kamionka Str.	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	125 a	
28	Dolina	Dolina	III	żeńską	polski	4 ub.	—	
29	Kniażołuka	"	II	koeduk.	polsko-ruski	4 ub.	84 a	
30	Rachiń	"	II	koeduk.	polsko-ruski	2 ub.	81 a	
31	Strutyn Wyżny	"	II	koeduk.	ruski	3 ub.	1 mg.	
32	Chociń	Kałuż	II	koeduk.	polsko-ruski	4 ub.	112 a	
33	Śliwki	"	II	koeduk.	polsko-ruski	3 ub.	3 a	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

27.

KOMUNIKATY.

Wyplata pensji za order „Virtuti Militari“.

Ministerstwo Skarbu zawiadamia, że pensja orderowa, przypadająca kawalerom orderu „Virtuti

Militari“ za rok 1938 ma być wypłacona jednorazowo w pełnej wysokości w terminie od 2-go stycznia 1938 r. począwszy na zasadach ustalonych zarządzeniem z dn. 4 marca 1929 r. L.

D. III. 313/2 z tym, że pensja przypadająca kawalerom zatrudnionym wprawdzie w instytucjach wojskowych lecz nie będących w czynnej służbie wojskowej, ma być wypłacana nie przez właściwe władze wojskowe, lecz przez kasy urzędów skarbowych na podstawie wykazów, którymi wyżej wymienieni kawalerowie będą objęci.

Cykl pogadań radiowych na temat „Szkoła a obronność Kraju“.

Polskie Radio nada w okresie od 4 maja do 8 czerwca br. cykl pogadań na temat „Szkoła a obronność Kraju“, które wygłaszane będą w każdą środę w następującej kolejności:

4. V. 17⁵⁰-18⁰⁰ — Przygotowanie młodzieży szkolnej do obrony Kraju w Sowietach — Józef Jaworski.

11. V. 17⁵⁰-18⁰⁰ — Polska młodzież szkolna a obrona kraju — Mjr. Henryk Otton Jiruszka.

18. V. 17⁵⁰-18⁰⁰ — Przygotowanie dziewcząt do obrony kraju — Maria Wittekówna.

25. V. 17⁵⁰-18⁰⁰ — Życie młodzieży w obozie, obozy wędrownie — Wanda Ivanka - Prażmowska.

1. VI. 18¹⁰-18²⁰ — Rola wsi w wyżywieniu miasta i armii podczas wojny — Inż. Stanisław Skwarczyński.

8. VI. 18¹⁰-18²⁰ — Przemysł i handel jako zaplecze armii walczącej — Red. Jerzy Prądyński.

Pogadanki powyższe są przeznaczone przede wszystkim dla nauczycielstwa w szkołach wszelkiego typu i służyć mają do uświadomienia nauczycielstwu zadań, wypływających z konieczności przysposobienia młodzieży do obrony Kraju. Kuratorium O. S. L. zwraca na powyższe pogadanki uwagę nauczycielstwa i zachęca do ich wysłuchania.

Koedukacyjny kurs modelarstwa lotniczego i oplg w Buczaczu.

Tarnopolski Okrąg Wojewódzki LOPP podaje do wiadomości, że w roku ubiegłym przeprowadził szereg kursów modelarskich i oplg dla nauczycielstwa z terenu Okręgu Szkolnego Lwowskiego. Kursa powyższe przeprowadzone były w ramach życia obozowego we własnym Centrum Szkolnym OPLG, posiadającym murowane budynki, położonym na peryferiach m. Buczacza, odznaczającego się doskonałym klimatem i nader pięknymi okolicami.

Przychylając się do prośby absolwentów kursów zeszłorocznych, Tarnopolski Okrąg zamierza w roku bieżącym zorganizować takie same kursa z tą jednak inowacją, że czas trwania kursu zo-

stanie przedłużony z jednoczesnym zmniejszeniem ilości godzin zajęć, co pozwoli uczestnikom na jednoczesny wypoczynek po całorocznej pracy zawodowej.

Kurs powyższy zostanie zorganizowany w okresie od 25. VI. do 25. VII. br. włącznie na następujących warunkach:

1. kurs będzie koedukacyjny dla nauczycielek i nauczycieli zakładów średnich i szkół powszechnych,
2. rodzaj kursu — instruktorski modelarstwa lotniczego w połączeniu z podinstruktorskim oplg,
3. zajęcia na kursie będą się odbywały jedynie w godzinach rannych (do godz. 12-tej), natomiast godziny popołudniowe będą wolne od zajęć,
4. kursa powyższe przeznaczone są dla nauczycielstwa z terenu Województw: Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego, przyczym pierwszeństwo wzięcia w nich udziału ma nauczycielstwo robót ręcznych,
5. uczestnicy wpłacają częściowy zwrot kosztów utrzymania w wysokości: a) członkowie LOPP (za okazaniem legitymacji z opłaconymi za rok wstecz od daty zgłoszenia — składkami członkowskimi) — 50.— zł., b) nie należący do LOPP — 60.— zł. — 6. uczestnicy kursu otrzymują: zakwaterowanie i pościel, całodzienne (3 razy) wyżywienie, pomoce naukowe, 80% zniżki kolejowe, o ile takowe zostaną przez Min. Kom. przyznane — z i do miejscowości, położonych w obrębie okręgu szkolnego lwowskiego.

Pragnący wziąć udział w powyższym kursie winni złożyć pod adresem — Tarnopolski Okrąg Wojewódzki LOPP, Tarnopol, Mickiewicza 39, w terminie do dnia 1. VI. 1938 r. odpowiednie zgłoszenie oraz wpłacić, bądź przekazem, bądź czekiem P. K. O. na konto Nr 101564 kwotę 10.— zł. która: a) w razie nie przybycia na kurs — nie ulega zwrotowi i idzie na pokrycie kosztów administracyjnych kursu, b) w razie przybycia na kurs — zostaje zaliczona na poczet opłaty za kurs.

Zgłoszenia dokonane po wyżej wskazanym terminie — z uwagi na ograniczoną ilość miejsc nie będą uwzględniane. Zgłoszenie winno zawierać: a) nazwisko i imię kandydata (tki) oraz dane personalne, b) nazwę i dokładny adres zakładu naukowego, w którym pracuje kandydat (ka), c) nazwę stacji kolejowej wyjazdowej, z jakiej będzie rozpoczęta podróż do Buczacza.

Karty zgłoszeń można otrzymywać w ciągu miesiąca kwietnia we właściwych Inspektoratach Szkolnych, które otrzymają od Okręgu odpowiedni

ich zapas. Karty uczestnictwa i ewentualnie zniżki kolejowe wszyscy zgłoszeni otrzymają pod podanymi przez siebie adresami w terminie do dnia 15 czerwca br. Bliższych informacji udzieli się — po nadesłaniu znaczka pocztowego na odpowiedź — Tarnopolski Okrąg Wojewódzki LOPP Tarnopol ul. Mickiewicza 39.

Zmiana typu liceum.

Kuratorium komunikuje, że przy przechodzeniu uczniów do innego wydziału liceum ogólnokształcącego należy kierować się postanowieniami § 4 regulaminu przyjmowania uczniów do liceum (Dz. U. KOSL, 1937, str. 149). W myśl tego § może być przyjęty do klasy II-giej liceum uczeń, który, oprócz świadectwa ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, wykaże się świadectwem ukończenia klasy I-szej liceum państwowego wzgl. prywatnego z prawami szkół państwowych, lub zda odpowiedni egzamin. Przy egzaminie obowiązuje całkowity materiał naukowy z zakresu klasy I-szej liceum danego wydziału. Kandydat, który przedłoży świadectwo ukończenia klasy I-szej liceum innego wydziału, jest zwolniony od egzaminu z tych przedmiotów, które stanowią podstawę dydaktyczną liceum z którego przechodzi, musi natomiast zdawać egzamin z tych przedmiotów, które stanowią podstawę dydaktyczną liceum do którego przechodzi. Ponadto jest zwolniony od egzaminu z przedmiotów występujących we wszystkich wydziałach w tej samej ilości godzin: religii, przysposobienia wojskowego, ćwiczeń cielesnych.

Za podstawę dydaktyczną w powyższym znaczeniu należy uważać: w wydziale humanistycznym: j. polski, historię, j. łaciński, j. obcy, — w wydziale klasycznym: j. łaciński, j. grecki, j. polski, historia, — w wydziale matematyczno-fizycznym: fizyka z kosmografią, chemia z mineralogią, biologia, matematyka, rysunek, — w wydziale przyrodniczym: biologia, geografia, chemia, fizyka, matematyka, rysunek.

Zwolnienie od taksy administracyjnej stypendystów gminnych.

Ministerstwo wyjaśniło, że stypendystów gminnych od opłaty taksy administracyjnej w pierwszym półroczu zwalnia Dyrekcja szkoły.

Dalsze zwolnienia uzależnione od postępów w nauce, dokonywane są przez Radę Pedagogiczną.

„Ukończenie Ludowej Szkoły rolniczej daje wykształcenie równoważne z wykształceniem zdobytych w 7-mio klasowej szkole powszechnej.

Jeden z wychowanków Lud. Szkoły rolniczej w Starym Brześciu leżącej na terenie Kuratorium Szkolnego Warszawskiego otrzymał poniżej przytoczone pismo:

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO WARSZAWSKIEGO W WARSZAWIE

Dnia 4 grudnia 1937 r.

Nr I-37023/37.

Sprawa: Ocena świadectw szkolnych.
Odpowiedź na pismo z dnia 15. VI. 1937 r.

Do

Pana L... B...
w K... W...

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 15. XI. 1937, Nr II. P. 10127/37 wyjaśniło, iż przedłożone przez Pana dwa świadectwa szkolne, mianowicie świadectwo ukończenia w r. szk. 1928/29 piątego oddziału pięciooddziałowej 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w K... W... z dnia 13. XI. 1933 r., nr 2. oraz świadectwo z dnia 15. XII. 1934 r., nr 186, ukończenia w r. 1934. Ludowej szkoły rolniczej w Starym Brześciu — odpowiadają świadectwu ukończenia 7-o klasowej publicznej szkoły powszechnej obecnej. Ukończenie ludowej szkoły rolniczej daje wykształcenie równoważne z wykształceniem zdobytych w 7-o klasowej szkole powszechnej.

Naczelnik Wydziału:

Cz. Statkiewicz

Do uzyskania podobnego zaświadczenia winni absolwenci niższych i ludowych szkół rolniczych wnieść podanie do swego Kuratorium Szkolnego i załączyć świadectwo szkoły powszechnej i świadectwo szkoły rolniczej.

Inż. Jan Masior

p. o. Wyztat. Szk. roln.

Polecane filmy.

Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło filmy: „Niemy bohater“ i „Kościuszko pod Racławicami“ jako zasługujące na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich — film zaś „Włóczęgi Północy“ jako zasługujący na obejrzenie przez dwa najstarsze roczniki młodzieży szkół powszechnych oraz młodzież szkół średnich.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

28.

MUCHA JÓZEF

Znaczenie i działalność Powiatowego Ogniska Muzycznego

Dziwnie jakoś składa się w Małopolsce (Wschodniej), że miasta, które posiadają lepsze warunki od wsi, mają wielu specjalistów-muzyków, wyższy poziom, dają w stosunku do wsi mały wkład do ogólnego dorobku kultury muzycznej. Rzadko spotyka się chór miejski lub orkiestrę złożoną ze starszego społeczeństwa. A przecież muzyka ma nie mniejsze znaczenie w mieście niż na wsi. Dlatego na terenie miasta powinny powstać „Powiatowe Ogniska Muzyczne“ (P. O. M.), które miałyby za zadanie szerzyć kulturę muzyczną nie tylko w mieście, ale i w powiecie. — P. O. M. swymi wpływami poza działalnością w mieście, powinny sięgać również i do wsi.

Należy jednak zastanowić się, jak powinna wyglądać praca w tej organizacji, która ma za zadanie szerzyć kulturę muzyczną w mieście i powiecie. Przede wszystkim powinni być zainteresowani nauczyciele i miłośnicy muzyki, oni zasadniczo winni wejść w jej skład. — P. O. M. na specjalnych zebraniach powinno ustalić program i to w dwukierunkach. I tak P. O. M. powinno organizować zebrania dyskusyjne zainteresowanych nauczycieli ze wszystkich szkół miasta, na których omawiano by sposoby nauczania śpiewu w szkole, repertuar, ustalono terminy lekcji pokazowych na terenie szkoły powszechnej. Należało by ułożyć repertuar dla chórów szkolnych, a nawet na zebraniach zademonstrować przy pomocy zespołu chóralnego niektóre pieśni. W ten więc sposób P. O. M. przysłoby przede wszystkim z pomocą nauczycielstwu, zaznajamiając je z doborowym repertuarem pieśni chóralnej dla szkoły. Do kompetencji mogłoby należeć stworzenie chóru międzyszkolnego, który organizacyjnie sprawia nieraz wiele trudności. Mogłoby się zająć sprawą znalezienia kierownika chóru międzyszkolnego i ułożenia doborowego repertuaru. W ten sposób ułożony i opracowany repertuar stałby się (co roku inny) repertuarem wszystkich chórów szkolnych.

Dodatnią stroną tej akcji byłoby wyrobienie organizacyjne młodzieży, która po wyjściu ze szkoły tworzyłaby zespoły śpiewacze czy orkiestralne.

Ale P. O. M. mogłoby także rozwijać swą działalność i wśród starszego społeczeństwa, organizując na początku chór nauczycielski, wciągając do niego osoby ze sfer społecznych. Tworzenie bibliotek muzycznych przy P. O. M., szkolenie dyrygentów (kursy) posunęłoby pracę w kierunku umuzykalnienia i rozśpiewania wydatnie naprzód. Nie sposób wyliczyć wszystkich dodatkowych cech P. O. M. jak np. oddziaływanie na zespoły ludowe.

Oddziaływanie to miałoby wielkie znaczenie. Musiałby się jednak ktoś specjalnie zająć tymi zespołami, a głównym jego zadaniem byłoby zorganizowanie pomocy dla zespołów muzycznych, działających w powiecie. Byłby to powiatowy dyrygent chórów i orkiestr ludowych, wchodzący w skład P. O. M.

Co prawda instruktor obwodowy Powiatowego Ogniska opiekuje się bezpośrednio chórami i orkiestrami ludowymi, ze względu jednak na specjalny charakter tego rodzaju pracy kulturalno oświatowej, potrzeba zorganizowania specjalnej opieki, fachowej. Dlatego działalność powiatowego dyrygenta i obwodowego instruktora powinny się wzajemnie uzupełniać. Powiatowy dyrygent powinien przede wszystkim zorientować się co do ilości pracujących zespołów, jak pracują, jakich mają dyrygentów i gdzie zachodzi możliwość zorganizowania nowych zespołów, a następnie powinien ułożyć sobie plan pracy na wyznaczony przez siebie okres czasu. Jeżeli w danym powiecie są dyrygenci rejonowi, dyrygent powiatowy ma ułatwioną pracę. Powinien oprzeć się w swej działalności nie tylko na współpracy i pomocy instruktora obwodowego, ale i dyrygentów rejonowych, nawiązać kontakt z działaczami oświatowymi w terenie, którzy chcie-

liby zostać kierownikami ruchu muzycznego w swoim ośrodku (gmina — kilka gmin). Dyrygent powiatowy powinien starać się o szkolenie i powiększenie liczby dyrygentów zespołów muzycznych, zorganizowanie raz do roku jedno lub dwudniowej konferencji w punkcie dogodnym pod względem komunikacji celem nawiązania osobistego kontaktu, omówienia repertuaru, wygłoszenia pouczających referatów. Dyrygent powiatowy powinien wynajdywać odpowiednich kandydatów na kursy dla dyrygentów, układać program kursu i szukać odpowiednich prelegentów. Z wyszkolonymi pracownikami (dyrygentami), łatwiej mu będzie utrzymać odpowiedni kontakt, tak we formie korespondencji jak i bezpośredniego kontaktu na miejscu pracy. Z wyjazdami w teren będzie może nieco kłopotu, pewne jednak kwoty na ten cel powinny być dostarczane przez samorządy lub organizacje społeczne.

29.

SOTNICKI SEWERYN

Bajki w szkolnej bibliotece

Wiadomo, że dzieci chętnie słuchają i czytają bajki, co nikogo nie dziwi zważywszy, że nawet dorośli z przyjemnością oddają się niekiedy tego rodzaju lekturze. Zresztą ma to swe uzasadnienie psychologiczne, którego tu nie będziemy interpretować, gdyż chodzi nam o coś zupełnie innego, a mianowicie o trafny dobór bajek w bibliotece szkolnej. Chodzi o to, czy znajdujące się w naszych bibliotekach bajki zadowolniają pod względem formy i treści nasze wymagania z punktu widzenia wychowawczego?

Znaną jest prześliczna bajka Konopnickiej „O sierotce Marysi“. Wymieniamy ją jako przykład spośród — przyznać trzeba — niewielu podobnych. Te wzorowe bajki posiadają wszakże jeden mankament: są drogie. Za dobrą książkę trzeba u nas dobrze zapłacić. Z drugiej strony chcielibyśmy mieć w szkole bibliotekę możliwie najbardziej zasobną, mimo skromnych funduszy, jakimi rozporządzamy. Zdarza się więc, że idąc po linii najmniejszego oporu, kupujemy mnóstwo książeczek za śmiesznie drobną kwotę. Są takie w cenie już od 10 groszy. Najczęściej bajki. Dzieciaki zaczytują się nimi, bo to i krótkie i „z obrazkami“. W rezultacie wynika stąd szkoda o wiele poważniejsza, niżby się to mogło wydawać. A oto przykład: „Bracia Grimm — Bajki z tysiąca i jednej nocy — wolny przekład Marii Raczyńskiej — Wydawnictwo Kultura i Sztuka — Warszawa, Lwów, Poznań“. Podkreślam, że ani autor, ani niewinny tytuł nie budzą żadnych wątpliwości. „Bajki z 1000 i jednej nocy“ cieszą się uzasadnioną sławą, a Bracia Grimm — ze względu na stosunkowo ubogą literaturę dziecięcą — są zaliczani przez osoby w tych sprawach kompetentne, do autorów przestarzałych wprawdzie, ale poniekąd jeszcze nie wysortowanych. A jednak...

A jednak, jakże łatwo wprowadzić w błąd naiwnych! Wspomniana książeczka zawiera 24 bajek, z których zaledwie znikomą część — i to z pewnymi zastrzeżeniami — mogą dzieci czytać bez szkody. Pozostałe zaś — pomijam styl i niechlujną korektę — nadają się raczej dla osławionego upiora z Düsseldorfu albo innego Landru. Autor widocznie lubuje się w opisywaniu scen ohydnych i niesmacznych. Ludożerstwo („Znaleziony ptaszek“, „Naręczona zbójcy“), masowe mordy („Dziwny ptaszek“), sadystyczne męczarnie zwierząt („Pies i wróbel“), pochwała sprytnego złodziejstwa i niewierności („Fryc i Lizka“, „Pani Liska wdową“) — oto wybredna treść tych bajek. Koroną owego zbioru jest bzdurne opowiadanie pt. „Trzy mowy“, z którego młodociani czytelnicy dowiadują się, jak pewien leń i nieuk, głupek umysłowo niedorozwinięty, wypędzony z domu, powędrował do Rzymu, gdzie zostaje obrany papieżem. Tendencyjność fabuły aż nadto przejrzysta.

Trudno mieć pretensje do autora — bo ostatecznie każdemu można się na swój sposób wygłupiać, trudniej natomiast zrozumieć, jak mogła coś takiego przetłumaczyć Polka, dla polskich dzieci.

Wspomnieliśmy już, że prawdziwie dobrych bajek polskich mamy niewiele! To prawda. A i te, które są, kosztują czasem zbyt dużo. Lepiej jednak kupić do biblioteki dwie, trzy książki na rok,

aniżeli... furę śmiecia. Nie inaczej bowiem jak śmieciem trzeba nazwać te niezliczone, zadziwiająco tanie piśmidła o fascynujących tytułach, ale bez treści, bez artystycznej formy, przepelnione błędami stylistycznymi i ortograficznymi lub, co gorsza, o fabule sławiącej rozbój, wybijały erotyzm i rozlew krwi. Potem dziwimy się, gdy dzieci nie umieją poprawnie pisać, albo gdy wyrażają się ot tak: „Gdybym miał czapkę niewidkę paliłbym chaty i topił małe dzieci“ (autentyczny wyjątek z wypracowania ucznia IV klasy).

Rozważania powyższe, rzecz prosta, nie wyczerpują zagadnienia, ale nasuwają pewne myśli:

1) konferencje rejonowe, znalazłyby interesujące pole do pracy w formie poradnictwa, dyskusji i referatów na temat: „Szkolne biblioteki dla młodzieży“; 2) warto by skontrolować, czy w naszej szkole nie pęta się gdzie jakaś nieodpowiednia, a może nawet szkodliwa książka; 3) lepiej kupić jedną dobrą książkę, niż za tę samą cenę 10 lichych; 4) dobrze jest, gdy kierownik szkoły wpieryw przeczyta książkę, nim ją zakupi do biblioteki.

30.

MATERIAŁY SZKOLNE

Samolot dla Armii Polskiej

Nauczycielstwo szkół powszechnych Obwodu lwowskiego, postanowiło ongiś na konferencji w Bóbrce, we Lwowie i Żółkwi składkami miesięcznymi ufundować samolot dla Armii Polskiej. — Składki dobiegają końca. Wnet miasto Lwów będzie gościć młodzież szkół powszechnych z powiatów: lwowskiego, bobreckiego i żółkiewskiego, członków szkolnych Kół L. O. P. P. w czasie uroczystości oddania nowego samolotu Armii.

Współpraca nauczycieli szkół
powszechnych i gimnazjum

Kierownicy i nauczyciele szkół powszechnych w Przemyślanach, korzystając z świąt gr. kat., odwiedzili w marcu lekcje w kl. I. miejscowego Pryw. Gimnazjum im. Król. Jadwigi. Byli na lekcjach języka polskiego, historii, geografii, matematyki i biologii. Poza tym przeglądali wypracowania z egzaminu wstępnego do kl. I. b. wychowanków szkół powszechnych i wypracowania pisane przez nich już jako uczniów kl. I. Mogli zatem zorientować się należycie co do stanu rzeczy i poczynić potrzebne notatki, a poza tym

na podstawie wyjaśnień egzaminatorów przy egzaminie ustnym o ustnych odpowiedziach, wyrobić sobie zdanie o rzeczywistości i wyciągnąć potrzebne wnioski na przyszłość. Zysk z takiego zetknięcia się nauczycieli szkół powszechnych z gimnazjum bardzo wielki. Konferencje recenzyjne ograniczyły się do antorecenzji i wyjaśnień odnośnie do lekcji. Wreszcie omówiono tak ważną sprawę, jak organizację pracy domowej młodzieży na podstawie wyczerpującego referatu jednego z nauczycieli gimnazjum. Dzięki tego rodzaju współpracy pogłębia się kultura zawodowa nauczycielstwa, rodzi się wzajemny szacunek ludzi jednej sprawie służących.

W rocznicę odzyskania dostępu do
morza

Dnia 10 lutego br. jako w rocznicę odzyskania dostępu do morza, złożyła młodzież Państwowego Gimnazjum im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnobrzegu 3 obligacje łącznej wartości imiennej 200 zł. 3% pożyczki konsolidacyjnej na F. O. M. — Ponadto wysłało Koło Szkolne L. M. i K. w miesiącach lutym i marcu br. 80 zł na F. O. M. w gotówce.

31.

KOMUNIKATY NIEURZĘDOWE

Nauczycielski Ośrodek Morski
w Gdyni

Zarząd N. O. M. uprzejmie zawiadamia, że Komisja Żeglarstwa Morskiego powołana przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego zor-

ganizowała stowarzyszenie pod nazwą „Nauczycielski Ośrodek Morski w Gdyni“. N. O. M. jest osobą prawną. Statut N. O. M. został zatwierdzony przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Toruniu dnia 1. VII. 1937 r. Działalność N. O. M.

rozciąga się na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Siedzibą władz centralnych N. O. M. jest miasto Gdynia. Członkami rzeczywistymi N. O. M. zostać mogą nauczyciele wszystkich gałęzi szkolnictwa polskiego oraz członkowie ich rodzin. Wysokość składki wynosi: wpisowe 5.— zł; dla członków rzeczywistych 12.— zł rocznie; dla członków wspierających będących osobami fizycznymi 2.40 zł rocznie; dla członków wspierających będących osobami prawnymi 12.— zł rocznie; dla członków dożywotnich 500.— zł jednorazowo.

N. O. M. pragnie:

a) pogłębić stosunek uczuciowy nauczyciela do morza, b) udostępnić nauczycielstwu bezpośrednie poznanie morza i spraw z nim związanych, c) umożliwić nauczycielstwu zetknięcie się z kulturą państw nadbałtyckich, d) wychować jak najszerze rzesze nauczycieli obeznanych ze służbą morską na czynnych bojowników idei morskiej, e) organizować i wychowywać młodzież szkolną na żeglarzy morskich.

Aby osiągnąć powyższe cele N. O. M. ma zamiar założyć własną przystań jachtową, utrzymywać lokal klubowy, zakupić turystyczne jachty dalekomorskie i przybrzeżne oraz organizować kursy żeglarskie i wycieczki morskie. Chcąc pracy nadać konkretne formy Zarząd N. O. M. rozpoczął werbowanie członków oraz przystąpił do zbierania funduszu (konto P. K. O. nr 201-822) na zakup pełnomorskiego jachtu imieniem wytrwałego bojownika idei morskiej, twórcy polskiego jachtingu morskiego, generała M. Zaruskiego, któremu N. O. M. zawdzięcza swoje powstanie.

Urania.

Czasopismo Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomii, Lwów, 1938 zawiera w nr. 1. z lutego: J. Gadomski, Budowa pierwszego w Polsce wysokogórskiego Obserwatorium im. Marszałka J. Piłsudskiego w Czarnohorze. — J. Mergentaler, Obłoki Magellana. — Od Redakcji: Astronomia w szkole średniej. — A. Stachy, Pomoce do nauki astronomii w liceum. — Kronika naukowa. — Odkrycie gwiazdy Aurigae. — Kalendarz astronomiczny na marzec i kwiecień 1938.

Sekcje Młodych Przyjaciół Zwierząt.

Kuratorium O. S. L. zwraca uwagę nauczycieli-opiekunów Kótek Przyrodniczych, iż byłoby rzeczą wskazaną tworzyć sekcje Młodych Przyjaciół Zwierząt. Celem pracy w sekcji byłoby wytworzenie należytego ustosunkowania się młodzieży do świata

zwierzęcego, a więc zwalczanie okrucieństw wobec zwierząt i budzenie wśród młodzieży przyjaźni dla nich.

Zamknięcie zwierzyńca żubrów w Białowieży

Kierownictwo Parku Narodowego w Białowieży zawiadamia, że z dn. 26 marca 1938 zwierzyńiec żubrów w Białowieży został zamknięty dla publiczności na czas nieograniczony.

Nasze morze w zabawkach

Liga Morska Kolonialna wydała broszurę pt.: „Nasze Morze w zabawkach“, zawierającą wzory łatwych do wykonania zabawek przez dzieci szkół powszechnych. Zabawki te były wykonywane w Państwowym Instytucie Robót Ręcznych i na Wyższym Kursie Nauczycielskim Robót Ręcznych w Warszawie w roku szkolnym 1936-37 i zostały zakwalifikowane jako szczególnie nadające się dla dzieci szkół powszechnych. Orginalność wzorów, łatwość wykonania zabawek nawet bez pomocy nauczyciela, duże pole do rozwinięcia własnej inicjatywy u dzieci, oto walory tego wydawnictwa. Dalsza korzyść, to zapoznanie się dzieci przy wykonywaniu zabawek z konstrukcją, nazwami technicznymi i przeznaczeniem poszczególnych urządzeń morskich, fauną morską itd.

Wydawnictwo powyższe zamawiać, można w Okręgu Stołecznym Ligi Morskiej i Kolonialnej, Warszawa Marszałkowska 151 m. 6. Cena egzemplarza 50 groszy, wraz ze zwykłą przesyłką. Przy zamówieniu od 30 do 100 egzemplarzy udziela się 10% rabatu, ponad 100 egz. 20% rabatu. Należność można przesłać zwykłym przekazem pocztowym, lub na konto w P. K. O. Nr 22565 z zaznaczeniem na odwrotnej stronie środkowego odcinka blankietu nadawczego: należność za ... egz. „Nasze Morze“.

Chowanna

Chowanna — miesięcznik poświęcony współczesnym prądom w wychowaniu i nauczaniu. — Wydawnictwo Instytutu Pedagogicznego w Katowicach pod redakcją Dr. Henryka Rowida i Dr. M. Ziemnowicza, zawiera w zeszycie 3. za marzec 1938: Józef Bogacz, Czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży (ciąg dalszy). — Ela Mahlerowa, Losy drugorocznych (Dokończenie). — W. B. Naród filozofów bez filozofii. — H. R. Nauka psychologii w zakładach kształcenia nauczycieli. — Wiadomości bibliograficzne. — Zapiski bibliograficzne.

Antologia 120 poetów

Nakładem Księgarni S. Seipelta w Łodzi uka-
zała się Antologia 120 poetów, zbiór wierszy na
obchody i uroczystości — zebrał Adam Galiński.
Antologia liczy 321 wierszy i ma za zadanie do-
starczyć nauczycielstwu, kierownikom świetlic, kur-
sów, związków — odpowiedniego materiału na
wszelkie obchody i uroczystości w ciągu całego
roku. Wiersze są zastosowane do różnego wieku
i nadają się dla uczniów szkoły powszechnej, jak
również dla gimnazjum i liceum.

Cena książki zł. 6.—, z przesyłką zł. 6.50.

„Skaut“

ilustrowany dwutygodnik harcerski

Najstarsze czasopismo młodzieży, wychodzące
od roku 1911 we Lwowie weszło na nową drogę,
gdyż szpalty swe oddało wyłącznie ruchowi star-
szej młodzieży harcerskiej żeńskiej i męskiej.

Ze względu na szatę zewnętrzną i na treść,
poruszającą wszystkie zagadnienia, obchodzące
starszą młodzież polską, powinien znaleźć się
w każdej czytelnicy i bibliotece. Prenumerata roczna
wynosi 3.50 zł. Wpłacać można przez P. K. O.
nr 504.610 lub przekazem rozrachunkowym nr 58
na adres: „Skaut“ — Lwów, Kurkowa 12.

„Zuch“

ilustrowany dwutygodnik zuchów

We wrześniu ukazał się pierwszy numer
„Zucha“, jedyne oficjalnego pisma młodzieży
zuchowej w Polsce. Bogato ilustrowany i sto-
jący na wysokim poziomie, zawiera dużo cieka-
wie ujętego materiału. Nadaje się wybitnie jako
lektura w szkole powszechnej i może być pomocą
dla nauczyciela. Niska cena prenumeraty — 2.30 zł
rocznie — powinna wpłynąć na to, by nie było
ani jednej szkoły, nie prenumerującej tego pisemka.
Prenumeratę wpłacać można przez P. K. O.
nr 507.700 lub przekazem rozrachunkowym nr 271
na adres: „Zuch“ — Lwów, Kurkowa 12.

Odezwa Ligi Ochrony Zwierząt

Kochana Młodzieży!

Zbliża się okres wakacji, wypoczynku po ca-
lorocznej wyteżonej pracy — czas, który Wy,
Młodzi, tak bardzo lubicie. Wielu z Was pozos-
tanie w mieście, ale Lwów ma takie uroczysko po-
łożenie, tyle ogrodów i parków, że będziecie
mogli zaczerpnąć świeżego powietrza i użyć swo-

body, inni pojedą na wieś, w góry lub nad morze,
gdzie czeka na nich moc nowych wrażeń, czar
nieznanych okolic, piękno ojczystej ziemi.

Wszystkim Wam towarzyszyć będą życzenia
krewnych, znajomych, przyjaciół kolegów, abyście
zdrowo i przyjemnie przepędzili czas, byście wró-
cili silniejsi na ławy szkolne.

W przededniu niejako tego miłego dla Was
Okresu zwraca się do Was Towarzystwo, o któ-
rym zapewne już słyszeliście — Liga Ochrony
Zwierząt. Czyni to w tym celu, aby Was popro-
sić gorąco o opiekę nad zwierzętami w czasie
wakacji.

Dni Wasze będziecie przepędzali przecież nie
w domach, ale na łonie przyrody, będziecie się
stykali więc ustawicznie z tym biednym, tak bar-
dzo potrzebującym pomocy zwierzęciem światem.

Nie czyńcie zwierzętom żadnej krzywdy, boć
to bezbronne stworzenia — rycerski chłopak, czy
szlachetna dziewczynka nie mogą przecież po-
pełniać czynów podtych, podłością zaś jest krzyw-
dzenie bezbronnych.

Na polach i w lasach roi się od zwierzęcego
drobiazgu, niechże on ma w Was nie krzywdzi-
cieli, ale przyjaciół.

Stawajcie w obronie, gdy widzicie lekkomyśl-
nych lub okrutnych ludzi, niszczących ptasie gniaz-
da, strzelających bez celu do naszych skrzydła-
tych śpiewaków, torturujących żaby, tępiących uro-
cze mieszkanki lasów: wiewiórki i łowiących mo-
tyle. Wyliczyć trudno krzywdy, które popełniają
wobec zwierząt brutalnie bez serca, niechże się tym
krzywdom przeciwstawia zgodnie dobra, silna wo-
la dzielnej młodzieży z gronu Orłąt.

Zwróćcie też uwagę na niedolę zwierząt do-
mowych w naszym kraju, zobaczycie napewno
tej biedy dużo. Na naszych złych drogach będziecie
widzieli wozy naładowane do niemożliwości, a przy
a przy nich konie-szkielety, zagłodzone, pobite,
często ślepe z wysiłku, wprost upadające ze zmę-
czenia.

Nie przechodźcie tedy obojętnie, upominajcie
woźniców, aby uważali na swoich wiernych współ-
pracowników-konie, a gdyby katowali w Waszych
oczach, zwracajcie się do Policji Państwowej, która
ma obowiązek w myśl ustawy, wydanej przez
Pana Prezydenta Państwa, ująć się za dręczonymi
zwierzętami.

W czasie przechadzek Waszych zauważycie nie-
raz nieszczęśliwe psy, strzegące mienia gospodar-
czy, uwiązane ciasno na krótkich łańcuchach, po-
zbawione zupełnie swobody ruchu, często gło-

dne, nie mające nawet dostatecznej ilości wody do ugaszenia pragnienia.

Wyjaśniajcie wtedy ludziom nieświadomym, że psu tak jak i każdemu zwierzęciu domowemu — bydłu, świniom, kotom należy się odpowiednia opieka, że grzechem wobec Boga, wspólnego naszego Stwórcy jest niedbalstwo w stosunku do zwierzęcia, które nam służy.

Niechaj te miłe Wasze wakacje, Kochana Młodzieży, zaznaczą się licznymi dobrymi czynami wobec stworzeń, które św. Franciszek z Assyżu nazywał naszą „młodszą bracią“. Niechaj wszędzie tam, gdzie będziecie, pozostanie jasne wspomnienie po Waszych dobrych sercach i poprawa doli zwierząt!

„Zbliża i Zdaleka“

Geografia — krajoznawstwo — podróżnictwo — Lwów, marzec 1938, rok VI, nr 3 (51). Cena 35 groszy. Stron 32, ilustr. 16.

Pięćdziesiąty pierwszy z rzędu zeszyt miesięcznika przynosi bogatą treść: 7 artykułów, 33 notatek większych i mniejszych w dziale „Zapiski“ i 2 recenzje filmów. Po pojezierzu Suwalskim, puszczy Augustowskiej i pograniczu z Litwą oprowadza w sposób miły, nie szczędząc wiadomości konkretnych, jedyna ze Lwowa uczestniczka obozu krajoznawczego żeńskiego w Gibach w artykule pt. „Wśród jezior i borów Suwalszczyzny“ (Nadaje się do wyzyskania w V klasie szkoły powszechnej i I kl. gimn. oraz na kółkach krajoznawczych). Z niespodziewanej strony — dla przeciętnego mieszkańca północnej części Europy — oglądamy Włochy w artykule „Włochy kraj śniegu i lodu“, napisanym specjalnie dla „Zbliża i zdaleka“ (V kl. szk. powsz. i II kl. gimn.). „Zapomniana rocznica triumfu Krzysztofa Arciszewskiego“ przypomina nam, że od wieków nasi pionierzy roznosili sławę imienia polskiego

po terenach zamorskich. (VI kl. szk. powsz., III kl. g. i I kl. lic.). Artykuł „Geograficzne rozmieszczenie malarii“ przedstawia na przykładzie jednej choroby wpływ klimatu i innych warunków geograficznych, poziomu kultury i dziejów ludzkości na kwestię zdrowotności ludów i społeczeństw. (Lic., kl. III g., ewentualnie kl. VI szk. powsz.). Część II artykułu „Przedmieścia Lwowa“ obrazuje rozwój terytorialny oraz krajobrazowo-kulturalne i gospodarcze przemiany, którym ulegały w kilku ostatnich dziesiątkach lat przedmieścia Gródeckie i Bajki. Artykuł winien zainteresować nie tylko środowisko lwowskie, lecz i inne średnio- i wielkomięskie skupienia (zwłaszcza krajoznawców i uczniów liceum). Krótki zarys historii i struktury polskiej emigracji we Francji daje artykuł „Polacy we Francji po wielkiej wojnie“ (V kl. szk. powsz., I i II kl. g. i I kl. lic.). „Pierwszy Kongres Polaków w Niemczech“ — to nie sprawozdanie z imponującej manifestacji narodowej, lecz zwrócenie uwagi na głębie i siłę konsolidacyjnych haseł: „pięć prawd Polaków“, które mogą i powinny dostarczyć tematów do pogadank wychowawczych na wszystkich stopniach nauki naszej młodzieży (szczególnie kl. V—VII szk. powsz., I—IV kl. g., I lic.). Artykuły zdobi i ozdabia 12 zdjęć i 4 mapki.

Artykuły mogą być użyte na lekcji bezpośrednio, odczytane w całości czy fragmentach przez nauczyciela, lub jako prywatna lektura uczniów przy omawianiu danych tematów na lekcjach geografii czy wychowawczej. Podobnie „Zapiski“ przynioszą aktualia geograficzne z Polski i ze świata. Wybrane przez nauczyciela lub lepiej orientujących się uczniów staną się materiałem dyskusyjnym uzupełniającym lekcje.

Redakcja i administracja: Lwów, ul. Kościuszki 9 IIIp. Adres dla przesyłek pieniężnych i korespondencji: Lwów, Skrytka pocztowa 273.

32.

NADEŚLANE DO REDAKCJI

Górski Artur, Ku czemu Polska szła — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938, wyd. IV.

Czachowski Kazimierz: Waclaw Sieroszewski, życie i twórczość — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.

Hartleb Kazimierz: Kultura Polski, wypisy źródłowe — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.

Rabska Zuzanna, Młodość w niewoli, kartki z pamiętnika — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.

Sieroszewski Wacław: Józef Piłsudski — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938, wyd. II.

Papee Stefan: Ignacy Mościcki — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.

- Nałkowska Zofia: Choucas, powieść — Lwów-Warszawa, Książnica-Atlas, 1938 wyd. II.
- Nałkowska Zofia: Charaktery — Lwów — Warszawa, Książnica-Atlas, wyd. II.
- Nałkowska Zofia: Dom Kobiet — Lwów — Warszawa, Książnica-Atlas, wyd. II.
- Zeleński Tadeusz Boy: Marysienka Sobieśka — Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas.
- Kleiner J., Brückner A., Aleksandrowicz Z., Balicki J., Maykowski St.: Literatura Polska, t. I. cz. I-III. — Lwów, Zakład Narod. im. Ossolińskich 1938.
- Suchan Edward: Historyczny zarys organizacji szkolnictwa elementarnego w Polsce — Brześć n. Bugiem 1937.
- Czekowski Filip: Zarys ogólnej rachunkowości państwowej — Lwów-Warszawa, Książnica-Atlas 1938.
- Petyniak-Sanecki K., Tomanek Franciszek: Zasady ekonomii społecznej — Lwów-Warszawa, Książnica-Atlas 1938.
- Lisowski Antoni: Klucz do oznaczania roślin — Lwów, Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1938.
- Karpiński Kazimierz: Stenografia — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Górniak Stefan, Paszek Leopold: Księgowość w handlu detalicznym — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Tatoń Antoni, Jabłonowski Kazimierz: Sprzedaż sklepowa, książka dla sprzedawcy — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1937.
- Lipa Aleksander: Arytmetyka handlowa — dla I. kl. gimn. kupieck. — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1937.
- Tyrowicz Ludwik: Liternictwo w reklamie — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Szelburg Zarembina Ewa: Najmilsi — Lwów, Państw. Wyd. Ks. Szk. 1938, wyd. II.
- Majewski Erazm: W otchłani czasu — Warszawa, Biblioteka Polska 1938.
- Zbiór przepisów w zakresie Administracji szkolnictwa, tom III: Prawo szkół prywatnych — Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1937.
- Rydel Lucjan: Betlejem Polskie — Lwów—Warszawa, Książnica-Atlas 1938, wyd. V.
- Duszyńska Julia, Szarusia, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Fiuczek Mirosław, Maszyny elektryczne, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1937.
- Brzozowski Korneliusz, Marysine śpiewanki, 50 piosenek dla szkół powsz., Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1937.
- Chwiałkowskyj Zygmunt, Arytmetyka z geometrijo dla VI kl. wseliodnoj szkoły, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1937.
- Ehrlich Piotr, Domy towarowe, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Ehrlich Piotr, Gdzie zakładać sklepy, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Burdecki Feliks, Walka o atom, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Brzozowski Korneliusz, Pieśni historyczne w opracow. fortepianowym, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Kijas Juliusz, Język polski w kl. III i IV gimnaz., Lwów, „Książka“, 1938.
- Zulińska Barbara, Dla Ciebie Polsko, obrazki z życia T. Zulińskiego, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Wąsowicz J.-Zierhoffer A., Świat w cyfrach, rocznik 1938, Lwów - Warszawa, Książnica - Atlas 1938.
- Wilkiwskyj Iwan, Pan Prezydent Polskiej Reczipospolitoj I. Moscickij, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1937.
- Kästner Erich, Das fliegende Klassenzimmer, Lwów, Państw. Wydawn. Ks. Szk. 1938.
- Głęboccki Jan, Zwalczenie wad wymowy na terenie szkoły powszechnej, Wilno 1938.
- Zajda K.-Kien H., Zagadnienie obronności Państwa, Poznań, Drukarnia Państw.
- Szerszeń Stanisław, Geometria wykreślna cz. I. dla kl. I. liceum matem. - fizyczn. i kl. II. liceum human. i przyrodn., Lwów, Zakład Narod. im. Ossolińskich 1937.
- Wojtowiec Marian, Nauczanie Astronomii w liceach ogólnokszt., Lwów, Zakład Narod. im. Ossolińskich 1937.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr. 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr. 135-27**p o l e c a****Podręczniki szkolne** dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W.R. i O.P.**Dzieła naukowe i beletrystyczne m. i.:**

	zł.
CHŁĘDOWSKI K.: Dwór w Ferrarze	25.—
— Królowa Bona	10.—
— Historie neapolitańskie	20.—
— Rzym — Ludzie baroku	30.—
— Siena	20.—
— Rzym — Ludzie odrodzenia	22.—
— Z przeszłości naszej i obcej	25.—
CHLEBOWSKI B.: Literatura polska i porozbiorowa	9.—
CHRZANOWSKI I.: Literatura a naród	15.—
FREDRO AL.: Pisma wszystkie. Tomów 6 w opr. E. Kucharskiego	30.—
GRABSKI ST.: Ekonomia społeczna	20.—
HISTORIA SZTUKI: Opracowali St. Gąsiorowski, M. Gębarowicz, T. Szydłowski, Wł. Tatarkiewicz, J. Żarnowski, J. Żurowski	45.—
INGARDEN R.: O poznawaniu dzieła literackiego	6.—
KOZICKI WŁ.: Henryk Rodakowski. Z 8 tabl. i 131 ryc.	18.—
KRZYŻANOWSKI: Reymont. Twórca i dzieło	4.—
LAM WŁ.: Malarstwo i jego zasady	2.50
MANKOWSKI ST.: Galeria Stanisława Augusta. Str. XVIII+528+233 repr.	80.—
SIENKIEWICZ H.: Pisma. Wydanie zbiorowe w opr. I. Chrzanowskiego. Tomów 40.	180.—
— Poszczególne dzieła również w tzw. tanim wydaniu. Publicystyka, Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“ t. XLI — zł. 6.—, t. XLIV — zł. 5.—, t. XLV — zł. 8.—, t. XLVI — zł. 7.—). 4 tomy	26.—
— Trylogia. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 26	15.—
— Krzyżacy. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 8.	15.—
DAWNA SZTUKA: Czasopismo poświęcone archeologii i historii sztuki. Komitet redakcyjny: S. J. Gąsiorowski, M. Gębarowicz, T. Mańkowski. Prenumerata roczna	20.—
Prenumerata półroczna	10.—
Cena pojedynczego zeszytu	6.—
TASZYCKI W., JODŁOWSKI ST.: Zasady pisowni i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym.	0.80
TATARKIEWICZ WŁ.: Historia filozofii. Tom I—II	30.—
TETMAJER K.: Wybór poezji. Opracował J. Lorentowicz (Biblioteka Narodowa Seria I, Nr. 123)	2.50
TOKARZ W.: Insurekcja warszawska	8.—
UJEJSKI J.: Dzieje polskiego mesjanizmu	8.—
UMIŃSKI J. KS.: Historia kościoła. Tom I—II	24.—
WEIL ST.: Chemia organicznych środków leczniczych	15.—
WERESZCZYŃSKI A.: Wiadomości o Polsce współczesnej	5.—
ZAKRZEWSKI ST.: Bolesław Chrobry Wielki	6.—
— Zagadnienia historyczne. Tom I—II.	16.—

w y d a j e**Bibliotekę Narodową****Bibliotekę wychowania fizycznego i sportu****Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum****Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.**

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należności wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

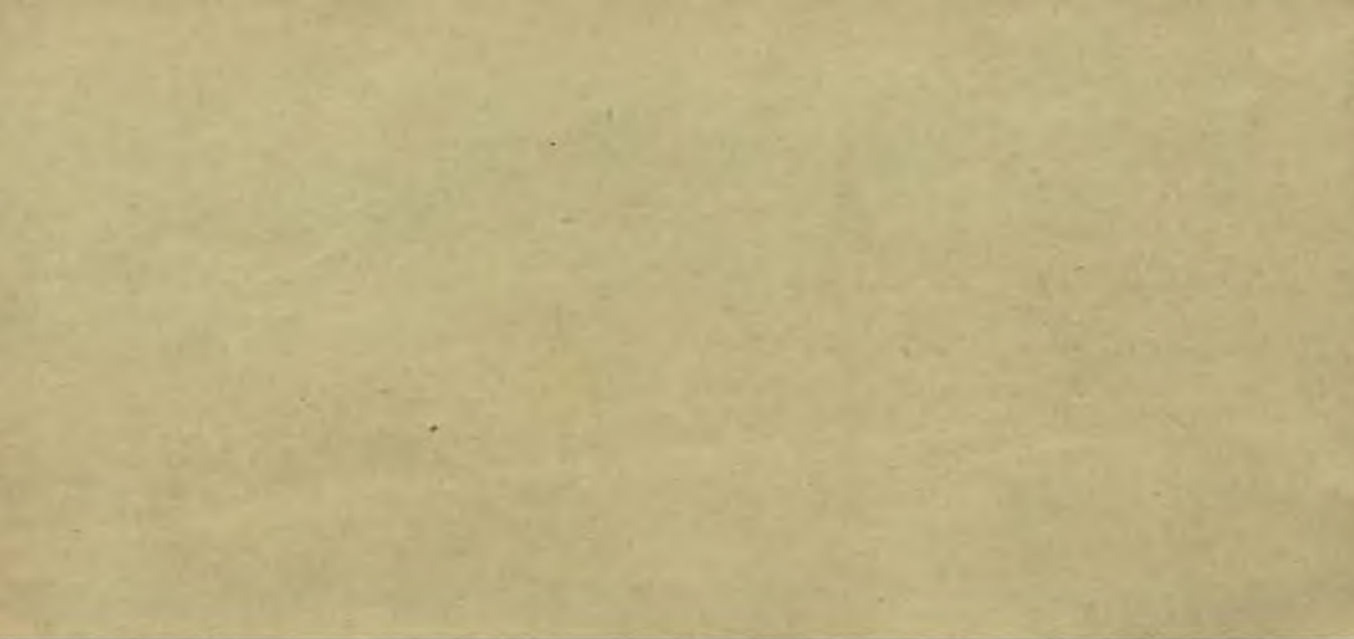
ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelicka 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.

P. T. Prenumeratorom, którzy nie wpłacą za-
ległości do dnia 25 maja b. r. — choćby częściowo —
będziemy zmuszeni wstrzymać dalszą wysyłkę
Dziennika Urzędowego.

5 maja 1938.

ADMINISTRACJA

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 5

LWÓW, DNIA 31 MAJA 1938 R.

ROK XLII

„W TRZECIĄ BOLESNĄ ROCZNICĘ ŚMIERCI JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO KAŻDY PRAWY OBYWATEL MUSI WEJRZEĆ W SWE SERCE I RACHUNKIEM SUMIENIA DZIEŃ TEN UCZCIĆ. MUSI STANAĆ WOBEC PRAWDY SWEGO ŻYCIA, JAKO CZĄSTKI ŻYCIA NARODU I O TREŚĆ SWEJ WIERNEJ SŁUŻBY ZAPYTAĆ“

NACZELNY KOMITET UCZCZENIA PAMIĘCI
MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Uroczystości żałobne w dn. 12 maja 1938	205	12. Uposażenie urzędników państwowych w przypadkach powierzenia im czynności, wykluczających możliwość równoczesnego pełnienia zwykłych czynności służbowych	225
2. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. o zmianie rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. o organizacji szkolnictwa zawodowego	206	13. Numeracja legitymacyj pracowników państwowych i ich żon	226
3. Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. o organizacji państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli	207	14. Uwagi o egzaminach w szkołach średnich ogólnokształcących	227
4. Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. o regulaminie przyjmowania uczennic do państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli	208	15. Krajowa wystawa lotnicza we Lwowie	230
5. Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. o nazwach szkół	213	16. Z Dziennika Ustaw	230
6. Organizacja roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie powszechnym	215	17. Uprawnienia publicznych szkół powszechnych	230
7. Organizacja roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie zawodowym	217	18. Wizytatorzy religii	230
8. Komisje do przeprowadzenia egzaminu na czeladników	221	19. Z żałobnej karty	231
9. Wytoczne, dotyczące wyposażenia i urządzenia sal gimnastycznych i boisk szkolnych	223	20. Ruch służbowy	231
10. Wymiar zajęć w hufcach szkolnych i wynagrodzenie za te zajęcia	224	21. Konkursy	231
11. Ustawa o przyjęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych	225	22. Komunikaty	232
		Dział nieurzędowy	
		23. Jaroszowa Jadwiga: „Słów kilka o historii i organizacji Kół Krajoznawczych“	236
		24. Dr Zieliński Józef „Zabytki i pamiątki historyczne w województwie stanisławowskim“	237
		25. Materiały szkolne	242
		26. Komunikaty nieurzędowe	244
		27. Z czasopism	247

1.

UROCZYŚCIOŚCI ŻAŁOBNE W DNIU 12 MAJA 1938 ROKU

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa.

Dnia 26 kwietnia 1938 r.

Nr II W-3664/38

Dzień 12 maja, rocznica śmierci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego jest dniem żałoby narodowej.

Dzień ten powinniśmy poświęcić wspomnieniom o Wielkim Wodzu, o Jego pełnej poświęcenia pracy dla Państwa. Z Jego bowiem przykładu i wskazówek czerpać mamy naukę, jak Polsce służyć i jak dla Niej pracować.

Uczymy godnie pamięć Twórcy Niepodległości, jeśli zastanowimy się, czy praca nasza i zamierzenia odpowiadają tym wymaganiom i wskazaniom, które nam tak jasno stawiał przed oczyma Józef Piłsudski.

Wielkość polega na trwałości wysiłku; w pracy dnia codziennego, w borykaniu się z trudnościami leży potęga. Celem zbiorowego polskiego wysiłku jest wspólna budowa Wielkiej i Potężnej Polski.

Dzień 12 maja będzie wolny od normalnych zajęć szkolnych, aby młodzież w granicach możliwości odpowiadających jej wiekowi, mogła zastanowić się nad dalszą realizacją programu Wielkiego Marszałka.

Młodzież szkolna weźmie udział w nabożeństwach żałobnych, organizowanych w ramach ogólnych uroczystości, lub też w szkolnych nabożeństwach żałobnych, zależnie od warunków miejscowych.

Po nabożeństwach wszystkie szkoły zorganizują uroczystości, których program należy ułożyć zgodnie z podanymi wytycznymi.

Ponadto młodzież szkolna może wziąć udział w ogólnych uroczystościach organizowanych przez czynniki lokalne. W tym przypadku władze szkolne oraz dyrekcje i kierownictwa szkół powinny się porozumieć z komitetami miejscowymi.

W miarę możliwości szkoły ułatwią młodzieży wystuchanie specjalnych audycji organizowanych przez Polskie Radio.

W dniu 12 maja na wszystkich budynkach szkolnych należy wywiesić flagi państwowe opuszczone do połowy masztu i przewiązane krepą.

Sztandary szkolne i portrety Marszałka Piłsudskiego w tym dniu powinny być okryte krepą.

Minister
W. Świętosławski

2.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 25 marca 1938 r. (Nr III O-1872/38)

o zmianie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. 1938 r. Nr 4. poz. 78)

Na podstawie art. 2 ust. 2 i art. 27, 28, 29, 31—35, 54 i 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 21 listopada 1933 r. o organizacji szkolnictwa zawodowego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 15, poz. 202) ulega następującym zmianom:

1. § 2 tego rozporządzenia otrzymuje następujące brzmienie:

„Ze względów organizacyjnych różne szkoły zawodowe mogą być łączone w jeden zakład szkolny pod ogólną nazwą, zatwierdzoną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Oprócz nazwy ogólnej będą wymienione nazwy poszczególnych szkół, objętych przez zakład. Zasady organizacyjne zakładu szkolnego będą ustalone oddzielnym zarządzeniem“.

2. Po § 221 dodaje się nowy dział przepisów o brzmieniu następującym:

PRZEPISY KONCOWE

§ 221 a. Oprócz szkół zawodowych, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu, mogą być za zezwoleniem Ministra tworzone następujące szkoły:

I. W dziale szkolnictwa przemysłowego:

we wszystkich grupach:

1. obok 4-letnich gimnazjów zawodowych — 3-letnie gimnazja zawodowe, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 5;
2. 4-letnie gimnazja garbarskie, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 10;
3. 4-letnie gimnazja chemiczne, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 11;

4. 3-letnie szkoły stopnia niższego — murarskie i ciesielskie, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej;
5. 4-letnie gimnazja drogowe, oparte o II szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 14;
6. 3-letnie żeńskie szkoły krawieckie i bieliźniarskie stopnia niższego, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 16;
7. 4-letnie gimnazja graficzne, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej;

II. W dziale szkolnictwa handlowego:

w grupie 1:

1. 2 i 3-letnie licea spółdzielcze, oparte o gimnazjum ogólnokształcące nowego ustroju;
2. 3 i 4-letnie gimnazja spółdzielcze, oparte o II szczebel programowy szkoły powszechnej;
3. szkoły przysposobienia spółdzielczego (II stopnia), oparte o gimnazjum ogólnokształcące nowego ustroju;
4. szkoły przysposobienia spółdzielczego (I stopnia), oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej.

III. W dziale szkolnictwa rolniczego:

w grupie 1 w punkcie A:

1. 3-letnie gimnazja rolnicze, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej;
2. dwuzimowe szkoły rolnicze, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 1 w punkcie B;
3. 3-letnie gimnazja gospodarstwa wiejskiego, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej; w grupie 2;
4. 3-letnie gimnazja ogrodnicze, oparte o III szczebel programowy szkoły powszechnej;
5. szkoły przysposobienia ogrodniczego, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej.

IV. W dziale szkolnictwa
gospodarstwa domowego:

w grupie 2:

1. 2-letnie szkoły gospodarcze stopnia niższego, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej;

2. szkoły przysposobienia hotelarskiego, oparte o I szczebel programowy szkoły powszechnej.
- § 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski

3.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 12 kwietnia 1938 r. (Nr II S-3314/38)

o organizacji państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. 1938 r. Nr 4. poz. 79)

Na podstawie ust. 2, art. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli składa się z 4 klas o kursie jednorocznym.

§ 2. Liczba uczennic w klasie, której nie podzielono na oddziały, względnie liczba uczennic w oddziale, nie może przekraczać 40.

§ 3. Do uruchomienia I klasy względnie jednego oddziału klasy I potrzeba co najmniej 20 uczennic; w przypadkach wyjątkowych można za zgodą Ministerstwa uruchamiać klasę I dla mniejszej liczby uczennic.

§ 4. Przyjmowanie uczennic do klasy I odbywa się według osobnego regulaminu.

§ 5. W zakresie organizacji roku szkolnego i podziału na okresy mają zastosowanie analogiczne przepisy, obowiązujące w szkole średniej ogólnokształcącej.

§ 6. Kierownictwo seminarium dla wychowawczyń przedszkoli sprawuje przełożona. Powierzenie obowiązków przełożonej seminarium dla wychowawczyń przedszkoli nastąpić może jedynie za uprzednią zgodą Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 7. Każda klasa względnie oddział seminarium ma swoją opiekunkę klasową spośród nauczycielek zatrudnionych w danej klasie.

§ 8. Przełożona, nauczyciele, uczący w seminarium, lekarka szkolna oraz wychowawczynie, pracujące w przedszkolu własnym (§ 15), tworzą Radę Pedagogiczną, która współdziała z przełożoną w organizowaniu i realizowaniu pracy dydaktycznej i wychowawczej. Przewodniczącą Rady Pedagogicznej jest przełożona seminarium. Przełożonej przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, które uzna za niezgodne z prze-

pisami lub za przeciwne dobru szkoły; wówczas sprawę rozstrzyga Kurator Okręgu Szkolnego.

§ 9. Plany godzin przedmiotów obowiązkowych i nadobowiązkowych w seminarium oraz zakres materiału i metody nauczania określają osobne przepisy.

§ 10. Wyboru podręczników do nauki w seminarium dokonywa Rada Pedagogiczna spośród podręczników dozwolonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 11. Przy nauczaniu przedmiotów, których program przewiduje prowadzenie zajęć w pracowniach lub jest oparty na ćwiczeniach indywidualnych, albo zespołowych, klasę, liczącą nie mniej jak 30 uczennic, zależnie od warunków pracy, dzieli się stosownie do wymagań programu na grupy.

§ 12. Naukę przedmiotów nadobowiązkowych można w zasadzie organizować za zgodą Kuratorium Okręgu Szkolnego po zgłoszeniu się co najmniej 15 uczennic. Uczeszczanie na naukę wybranego przedmiotu nadobowiązkowego obowiązuje uczennicę w ciągu całego roku szkolnego.

§ 13. Klasyfikowanie uczennic odbywa się w sposób analogiczny, jak w szkole średniej ogólnokształcącej.

§ 14. Promowanie uczennic z klasy do klasy odbywa się na podstawie stopni rocznych z przedmiotów obowiązkowych. Stopnie z przedmiotów nadobowiązkowych nie mają wpływu na promocję. Uczennica może być promowana do klasy następnej, jeżeli ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych posiada stopnie co najmniej dostateczne. W wyjątkowych przypadkach Rada Pedagogiczna może promować do klasy II względnie III seminarium pomimo stopnia niedostatecznego z jednego przedmiotu, o ile uczennica w innych przedmiotach wykazała wyraźnie uzdolnienia i zadowalające wyniki pracy.

§ 15. Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli posiada własne z reguły co najmniej 2 oddziałowe przedszkole dla ćwiczeń praktycznych uczennic seminarium, zorganizowane w myśl art. 4 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa. Seminarium może korzystać także z innych przedszkoli (ochronek) oraz z instytucji opieki nad dziećmi.

§ 16. Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli powinno posiadać z reguły boisko, ogród dla ćwiczeń praktycznych i celów wychowawczych

wraz z dostępnymi dla dzieci hodowlami zwierząt domowych i roślin.

§ 17. Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli przejmują mienie seminariów ochroniarskich i zorganizowanych przy nich przedszkoli, stanowiące własność Skarbu Państwa.

§ 18. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1938 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świątosławski

4.

ZARZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 12 kwietnia 1938 r. (Nr II S-3139/38)

o regulaminie przyjmowania uczennic do państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. 1938 r. Nr 4. poz. 88)

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz.U.R.P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczennic do państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1938 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątosławski

Załącznik do zarządzenia Ministra
W.R. i O.P. z dnia 12 kwietnia 1938 r.
Nr II S-3139/38.

REGULAMIN

przyjmowania uczennic do państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli

Przepisy ogólne

§ 1. Do seminarium dla wychowawczyń przedszkoli mogą być przyjęte kandydatki, które posiadają odpowiedni wiek, zdrowie, oraz wykazują należyty rozwój umysłowy i potrzebne przygotowanie naukowe.

§ 2. O przyjęcie do klasy I seminarium mogą się ubiegać kandydatki, które w danym roku kalendarzowym ukończą co najmniej lat 13, a nie przekroczą lat 17; do każdej następnej klasy kandydatki, które we wskazanym wyżej terminie osiągną względnie nie przekroczą granicy wieku, przesuniętej o odpowiednią liczbę lat wzwyż.

W wyjątkowych przypadkach przyjmowanie

kandydatek, które przekroczyły wiek wyżej wskazany nie więcej jak o rok, jest dopuszczalne za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydatek, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

§ 3. Kandydatki, zgłaszające się do seminarium, podlegają badaniu lekarskiemu w celu stwierdzenia, czy są wolne od chorób, zagrażających zdrowiu otoczenia oraz od wad i ułomności cielesnych, które by w przyszłości mogły im przeszkadzać w sprawowaniu obowiązków wychowawczyń przedszkola. Badania te odbywają się w sposób, ustalony odpowiednimi przepisami.

§ 4. Przygotowanie naukowe kandydatek powinno odpowiadać wymaganiom, stawianym przez obowiązujący program nauki, a mianowicie:

dla kandydatek do klasy I — w zakresie wiadomości programu drugiego szczebla szkoły powszechnej, niezbędnych do skutecznego rozpoczęcia nauki w seminarium;

dla kandydatek do klasy II i III — w zakresie programu jednej względnie dwóch klas seminarium.

Odpowiednio przeprowadzony egzamin stwierdzi, czy kandydatki posiadają uzdolnienia, potrzebne do skutecznego rozpoczęcia nauki w seminarium.

Nadto powinien być zbadany stopień muzykalności i słuchu muzycznego wszystkich kandydatek, zgłaszających się do seminarium. Badania te przeprowadzają odnośni nauczyciele seminarium. Ponieważ muzykalność słuchu może być

w pewnej mierze wykształcona przez odpowiednie ćwiczenia, przeto przy wydawaniu opinii o stopniu uzdolnienia kandydatek pod względem muzycznym należy zachować daleko posuniętą oględność.

§ 5. Głównym terminem egzaminów i przyjęć do seminarium są najbliższe dni po zakończeniu roku szkolnego. Terminy zgłoszeń i terminy egzaminów ustalają Kuratoria Okręgów Szkolnych i podają je do wiadomości dyrekcjom seminariów. W tym okresie dyrekcje seminariów przeprowadzają egzaminy oraz dokonują przyjęć nowych uczennic.

Nadto — zależnie od wolnych miejsc — dyrekcje seminariów mogą przeprowadzać egzamin do klasy I i innych także w pierwszych dniach po rozpoczęciu roku szkolnego. Do egzaminu tego zgłosić się mogą ponownie także kandydatki, które nie zdały egzaminu w terminie głównym.

§ 6. Przyjmowanie kandydatek do poszczególnych klas seminariów może odbywać się nadto w zakresie wolnych miejsc w odnośnych klasach:

a) w ciągu pierwszego miesiąca najbliższego roku szkolnego — kandydatek do klasy I, które zdały egzamin do klasy I seminarium, gimnazjum lub szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego, a nie zostały przyjęte z powodu braku miejsca, oraz do klasy I, II i III — tych kandydatek, które zdały egzamin do seminarium państwowego lub prywatnego, posiadającego uprawnienia seminariów państwowych i zostały przyjęte, a wskutek choroby lub innych ważnych okoliczności nie mogły rozpocząć nauki w normalnym terminie.

Kandydatki, które zdały egzamin do klasy I gimnazjum ogólnokształcącego lub szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego, a ubiegają się o przyjęcie do seminarium dla wychowawczyń przedszkoli, obowiązują poddanie się badaniu lekarskiemu oraz badaniu stopnia muzykalności i słuchu muzycznego,

b) w ciągu całego roku szkolnego z wyjątkiem ostatniego okresu — kandydatek do klasy I, II i III, jednakże tylko w razie przybycia na stały pobyt w danej miejscowości rodziców lub opiekunów kandydatek lub w przypadku innych ważnych okoliczności, uznanych przez przełożoną danego seminarium za dostateczny powód niedotrzymania właściwego terminu zgłoszenia; kandydatki takie mogą być przyjęte jedynie na podstawie świadectwa odejścia, wydanego przez seminarium dla wychowawczyń przed szkoli. Jeżeli kandydatki pobierały do czasu zgłoszenia naukę w seminarium państwowym lub prywatnym, posiadającym uprawnienia seminariów państwowych, mogą być

przyjęte do tej samej klasy na podstawie samego tylko świadectwa odejścia, w innym zaś przypadku na podstawie egzaminu. Jeżeli pomiędzy odejściem z jednej szkoły a zgłoszeniem się do drugiej trwała dłuższa przerwa w normalnej nauce, przełożona seminarium orzeka, czy kandydatki powinny zdawać egzamin z materiału naukowego, przerobionego w szkole, do której mają zamiar uczęszczać. Egzamin ten odbywa się według zasad wymienionych w § 25—27.

c) do klasy IV mogą być przyjęte w wyjątkowych przypadkach za zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego tylko te kandydatki, które były uczennicami seminarium dla wychowawczyń przedszkoli — państwowego lub prywatnego posiadającego uprawnienia seminariów państwowych, i otrzymały promocję do klasy IV, — o ile czynią zadość wymaganiom § 2 i 3 niniejszego regulaminu.

§ 7. Rodzice lub opiekunowie, zgłaszający kandydatkę do seminarium, wnoszą podanie; wymieniają w nim klasę, do której kandydatka zamierza uczęszczać, oraz przedstawiają: a) dokument urzędu stanu cywilnego, b) odpowiednie świadectwa szkolne względnie świadectwo odejścia, jeżeli kandydatka już do jakiejś szkoły uczęszczała, c) świadectwo moralności, jeżeli kandydatka nie zgłasza się bezpośrednio z innej szkoły, — nadto mogą w podaniu wskazać okoliczności, mające znaczenie przy stosowaniu postanowień, zawartych w § 6 względnie w § 22.

§ 8. Uczennica którejkolwiek klasy, która nie otrzymała promocji, nie może w ciągu najbliższego roku szkolnego ubiegać się o przyjęcie do klasy wyższej.

II. Przyjmowanie uczennic i egzaminu wstępnego do klasy I.

§ 9. Kandydatki do klasy I przyjmowane są na podstawie egzaminu wstępnego.

§ 10. Do egzaminu wstępnego do klasy I powinny być dopuszczone wszystkie kandydatki, zgłoszone we właściwym terminie, o ile przedstawiły wymagane dokumenty i odpowiadają warunkom, przewidzianym w §§ 1, 2 i 3 niniejszego regulaminu.

§ 11. Przy egzaminie wstępnym rozróżnia się dwie grupy kandydatek:

a) posiadających albo świadectwa ukończenia 6 klas powszechnej szkoły publicznej lub szkoły prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych, albo świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym jednego roku nauki w klasie

6 powszechnej szkoły II stopnia — publicznej lub prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych, albo świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym trzyletniej klasy 4 powszechnej szkoły I stopnia — publicznej lub prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych;

b) nie posiadających takiego świadectwa.

Egzamin dla kandydatek grupy a) przeprowadza się według zasad wyszczególnionych w §§ 12—18, a dla kandydatek grupy b) — według zasad, wyszczególnionych w §§ 19, 20 i 21.

§ 12. Egzamin dla kandydatek, wykazujących się jednym ze świadectw, wymienionych pod a) § 11, ma na celu stwierdzenie uzdolnień do pobierania nauki w seminarium.

Stwierdzenie uzdolnień powinno się opierać w zasadzie na programie II szczebla szkoły powszechnej, w szczególności zaś na wiadomościach i sprawnościach, przewidzianych w programie klasy 6 szkoły powszechnej, a niezbędnych do skutecznego rozpoczęcia nauki w seminarium.

§ 13. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny odbywa się z języka polskiego i arytmetyki z geometrią.

Na wykonanie wypracowań piśmiennych z każdego przedmiotu należy przeznaczyć po jednej godzinie, przy czym między jednym a drugim egzaminem powinna być przynajmniej półgodzinna przerwa.

Egzamin piśmienny z języka polskiego polega na napisaniu wypracowania na temat, związany z obserwacjami, zainteresowaniami lub przeżyciami kandydatek; wypracowanie to ma na celu stwierdzenie umiejętności wysłowienia się i opowiadania pisowni, nie zaś sprawdzenie wiadomości rzeczowych z jakiegokolwiek przedmiotu nauki.

Egzamin piśmienny z arytmetyki z geometrią obejmuje zadania w zakresie zasadniczych wiadomości, właściwych klasie 6 szkoły powszechnej. Zadania te powinny być tak dobrane, by jedna godzina wystarczała na ich rozwiązanie przez średnio zdolną kandydatkę.

Tematy wypracowań piśmiennych ustala Komisja Egzaminacyjna (§ 14). Wypracowania ocenia właściwy egzaminator. Przewodniczący ma prawo wystawić inną ocenę, niezgodną z oceną egzaminatora; zmianę tę powinien umotywować piśmiennie.

§ 14. Egzamin ustny odbywa się przed Komisją Egzaminacyjną. Przewodniczącym Komisji jest przełożona lub powołany przez nią nauczyciel,

członkami są dwaj względnie trzej odpowiednio dobrani przez przełożoną nauczyciele seminarium.

Przewodniczący kieruje przebiegiem egzaminu; ma też prawo stawiania pytań kandydatkom. Powinien dbać o to, aby egzamin odbywał się w życzliwej dla kandydatki atmosferze, uwzględniał do tychczasowe warunki pobierania nauki przez kandydatkę i był przeprowadzony z należytą sprawnością.

Jeżeli wskutek zgłoszenia się wielkiej liczby kandydatek przeprowadzenie egzaminu przez Komisję w składzie powyższym byłoby zbyt uciążliwe i trwało zbyt długo, przełożona może powołać dla przeprowadzenia egzaminu piśmiennego i ustnego dwie albo większą liczbę komisji o składzie podobnym, przy czym przewodnictwo w Komisjach powierzy wybranym przez siebie nauczycielom seminarium. W tym przypadku egzamin piśmienny odbywa się we wszystkich Komisjach równocześnie. Tematy zadań piśmiennych, jednako dla wszystkich Komisji w danym seminarium, należy ustalić na posiedzeniu wspólnym.

§ 15. Przy egzaminie ustnym należy badać czy kandydatki posiadają i umieją stosować potrzebne wiadomości w zakresie języka polskiego, geografii i arytmetyki z geometrią. Egzaminator z języka polskiego powinien uwzględnić wiadomości z historii, a egzaminator z geografii — wiadomości z nauki o przyrodzie.

§ 16. Kandydatki grupy a) § 11, wykazujące się świadectwem ukończenia 6 klas powszechnej szkoły publicznej lub szkoły prywatnej z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych, mogą być zwolnione od egzaminu ustnego z tego przedmiotu, z którego w świadectwie rocznym z klasy VI szkoły powszechnej oraz z wypracowania piśmiennego otrzymały oceny co najmniej dobre; nadto z geografii mogą być zwolnione te, które w świadectwie rocznym z klasy VI szkoły powszechnej otrzymały oceny roczne co najmniej dobre.

Inne kandydatki, wymienione w punkcie a) § 11, prawa tego nie posiadają.

§ 17. Sposób egzaminowania kandydatek, wymienionych w punkcie a) § 11, określa przełożona.

Przy badaniu uzdolnień kandydatek należy wykluczyć mechaniczne sprawdzanie wiadomości przez pytania dorywcze lub wchodzące w zbytne szczegóły.

Egzamin ustny kandydatki powinien się odbyć w ciągu jednego dnia i nie powinien trwać dłużej jak 1½ godziny.

§ 18. Po skończonym egzaminie Komisja ustala, czy poszczególne kandydatki są uzdolnione do skutecznego rozpoczęcia nauki w klasie I seminarium. Przy ustalaniu decyzji Komisja bierze pod uwagę świadectwo szkolne, opinie egzaminatorów o uzdolnieniach kandydatki, oparte o wypracowania piśmienne i egzamin ustny, oraz wynik badania uzdolnień muzycznych.

Za uzdolnione do klasy I seminarium nie mogą być uznane kandydatki, które wykazały znaczne braki w opanowaniu języka polskiego.

§ 19. Egzamin piśmienny i ustny dla kandydatek, wymienionych w punkcie b) § 11 odbywa się przed powołaną przez przełożoną Komisję Egzaminacyjną i jest przeprowadzany w sposób odmienny (§§ 20 i 21).

§ 20. Egzamin piśmienny dla kandydatek, o których mowa w § 19, odbywa się według przepisów § 13.

Egzamin ustny odbywa się: 1) z religii, 2) z języka polskiego, 3) z historii, 4) z geografii, 5) z nauki o przyrodzie, 6) z arytmetyki z geometrią. Egzamin ustny polega na badaniu przygotowania każdej kandydatki z osobna.

Egzamin ustny kandydatki powinien się odbyć w ciągu jednego dnia, wyjątkowo w ciągu dwóch dni następujących po sobie i nie powinien trwać dłużej, jak 1½ godziny.

§ 21. Po przeegzaminowaniu kandydatek (§ 19) Komisja ustala na wniosek egzaminatorów ostateczny wynik egzaminu.

Kandydatki otrzymują z poszczególnych przedmiotów oceny, wyrażone w stopniach: bardzo dobry, dobry, dostateczny i niedostateczny.

Za uzdolnione do klasy I mogą być uznane tylko te kandydatki, które zdały egzamin z wynikiem co najmniej dostatecznym. W wyjątkowych przypadkach wynik ujemny z jednego przedmiotu nie będzie stanowił przeszkody do przyjęcia, jeżeli kandydatka wykaże wyraźne uzdolnienie i zadowalające wyniki w innych przedmiotach, przy czym mają zastosowanie postanowienia, zawarte w ust. 2 § 18.

§ 22. Na posiedzeniu wszystkich egzaminatorów i przewodniczących poszczególnych komisji pod przewodnictwem przełożonej należy stwierdzić, które kandydatki mogą być przyjęte do klasy I; kandydatki te przyjmuje się do danego seminarium w liczbie, odpowiadającej liczbie wolnych miejsc. W przypadku, gdy liczba zakwalifikowanych kandydatek przewyższa liczbę wolnych miejsc, pierwszeństwo przy wyborze należy oddać kandydat-

kom, które zostały uznane za lepiej uzdolnione, spośród tych zaś dzieciom rodziców niezamożnych.

Prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do danego seminarium bez względu na kolejność, ustaloną w myśl postanowień tego paragrafu, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych oraz sierotom, zasługującym na specjalną pomoc i dzieciom nauzczycelem.

§ 23. Kandydatki, uznane za uzdolnione do podjęcia nauki w seminarium, o ile nie zostały do danego seminarium przyjęte, wskutek braku miejsca, otrzymują odpowiednie zaświadczenie według jednego z załączonych wzorów. Zaświadczenie takie uprawnia kandydatki do ubiegania się (§ 6a) o przyjęcie do klasy I innego seminarium względnie gimnazjum ogólnokształcącego bez ponownego składania egzaminu.

III. Przyjmowanie i egzaminy wstępne do klas II i III

§ 24. Do klasy II i III mogą być przyjmowane kandydatki, czyniące zadość wymaganiom §§ 1, 2 i 3. Przygotowanie do klas II lub III powinno być stwierdzone przez świadectwo dotychczasowej nauki, pobieranej w seminarium państwowym lub prywatnym z uprawnieniami seminarium państwowych, bądź też przez odpowiedni egzamin (§ 25—27), o ile kandydatka takiego świadectwa nie posiada. Świadectwo to powinno stwierdzać, iż kandydatka została promowana do odpowiedniej klasy w tym samym roku kalendarzowym i odchodzi bez przeszkód. O ile promowanie nastąpiło w poprzednim roku kalendarzowym, przyjęcie kandydatki na podstawie świadectwa może nastąpić wyjątkowo, o ile przełożona seminarium uzna przerwę w nauce kandydatki za usprawiedliwioną. W przeciwnym razie kandydatka zdaje egzamin.

§ 25. W razie wolnych miejsc w odnośnych klasach dopuszcza się do egzaminu wszystkie zgłoszone kandydatki, które nie posiadają świadectwa, wymienionego w § 24, a odpowiadają warunkom, wymienionym w §§ 2 i 3.

Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny kandydatek do klasy II i III odbywa się z języka polskiego i z arytmetyki z geometrią. Wypracowania egzaminacyjne odpowiadają rodzajem i zakresem wypracowaniom piśmiennym, wykonywanym w klasach, poprzedzających tę, do której kandydatki zdają.

Egzamin ustny odbywa się ze wszystkich bez wyjątku przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach poprzedzających tę, do której kandydatki zdają. Zakres wymagań przy egzaminie określa obowiązujący program. Egzamin polega na zbadaniu wiadomości oraz sprawności kandydatek i ich rozwoju ogólnego, przy czym oprócz odpowiedzi należy uwzględnić wykonanie przewidzianych w programach nauczania odpowiednich ćwiczeń i prac.

W razie zgłoszenia się do egzaminu uczennic z gimnazjów ogólnokształcących, zawodowych lub szkół innego typu Kuratorium może każdą z nich zwolnić od egzaminu z poszczególnych przedmiotów, biorąc za podstawę program tej szkoły, z której uczennica przybywa, oraz ocenę z danego przedmiotu na świadectwie szkolnym uczennicy.

§ 26. Egzaminy odbywają się przed powołaną przez przełożoną szkoły Komisją Egzaminacyjną, złożoną z przełożonej lub wyznaczonego przez nią nauczyciela, jako przewodniczącego, i powołanych przez przełożoną nauczycieli poszczególnych przedmiotów, jako egzaminatorów.

Egzaminatorzy przeprowadzają egzamin z każdego przedmiotu z osobna w obecności przewodniczącego.

Egzamin ustny kandydatki ze wszystkich przedmiotów nie powinien trwać dłużej niż 2 godziny. W zasadzie egzamin z jednego przedmiotu nie może trwać dłużej, jak 20 minut, egzaminowanie zaś bez przerwy — ponad 30 minut.

§ 27. Kandydatki, które zdały egzamin a z powodu braku miejsca nie zostały przyjęte, otrzymują zaświadczenie według jednego z załączonych wzorów. Zaświadczenie takie uprawnia kandydatki do ubiegania się o przyjęcie do innego seminarium bez ponownego składania egzaminu, przy czym przełożona tego seminarium może zażądać akt egzaminacyjnych kandydatki. Zaświadczenie takie nie jest równoważne z ukończeniem odpowiedniej klasy seminarium.

Kandydatka, która z któregoś przedmiotu otrzymała ostateczną ocenę egzaminacyjną niedostateczną, nie może być przyjęta do tej klasy, do której zdawała i nie otrzymuje żadnego zaświadczenia o wynikach egzaminu.

IV. Przepisy końcowe.

§ 28. Uchwały, dotyczące wyników egzaminu i przyjęcia kandydatek do danego seminarium, powinny być odnotowane na specjalnych arkuszach.

Do arkuszy tych należy załączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatek. Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

Uchwały, powzięte w myśl postanowień § 22 oraz uchwały, dotyczące przyjmowania kandydatek do klas II i III, powinny być zapisane do osobnej księgi protokołów egzaminów wstępnych.

Wszelkie uchwały w sprawach, zastrzeżonych w regulaminie do decyzji Komisji Egzaminacyjnej, zapadają zwyczajną większością głosów. W razie równości głosów decyduje Przewodniczący.

Decyzję Komisji podaje przełożona do wiadomości kandydatkom.

§ 29. Przeprowadzenie egzaminów wstępnych według zasad odmiennych od ustalonych w niniejszych regulaminie może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wzór
(do § 23 i § 27 regulaminu)

Państwowe Seminarium dla Wychowawczyń

Przedszkoli im.

w

Nr.....

Rok szkolny 19.../...

Z A Ś W I A D C Z E N I E

.
(nazwisko i imię)

urodzona dnia 19.... r.

w powiatu

religii (wyznania) została na

podstawie świadectwa ukończenia z pomyślnym

wynikiem kl. szkoły powszechnej

i na podstawie egzaminu do klasy pierwszej pań-

stwowego seminarium dla wychowawczyń przed-

szkoli uznana za uzdolnioną do podjęcia nauki

w seminarium.

Nie została przyjęta z powodu braku miejsca.

. dnia 19.... r.

Przełożona:

Pieczęć:

Wzór
(do § 23 i § 27 regulaminu)

Państwowe Seminarium dla Wychowawczyń
Przedszkoli im.
w

Nr Rok szkolny 19.../...

Z A Ś W I A D C Z E N I E

(nazwisko i imię)

urodzona dnia 19.... r.
w powiatu
religii (wyznania) zdała egzamin wstępny do klasy pierwszej państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli, otrzymując stopnie następujące:

z religii
z języka polskiego
z historii
z geografii
z nauki o przyrodzie
z arytmetyki z geometrią

Nie została przyjęta z powodu braku miejsca.

dnia 19.... r.

Przełożona:

Pieczęć:

Przełożona:

5.

Z A R Z A D Z E N I E M I N I S T R A W Y Z N A Ń R E L I G I J N Y C H I O Ś W I E C E N I A P U B L I C Z N E G O

z dnia 9 kwietnia 1938 r. (Nr II S-2483/38)

o nazwach szkół

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. 1938 r. Nr 4. poz. 87)

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304), art. 56 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), oraz § 8 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 czerwca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, wydanego co do § 13 w porozumie-

Wzór
(do § 23 i § 27 regulaminu)

Państwowe Seminarium dla Wychowawczyń
Przedszkoli im.
w

Nr Rok szkolny 19.../...

Z A Ś W I A D C Z E N I E

(nazwisko i imię)

urodzona dnia 19.... r.
w powiatu
religii (wyznania) zdała egzamin do klasy państwowego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli, otrzymując stopnie następujące:

z religii
z języka polskiego
z matematyki
z nauki o przyrodzie
z nauki o Polsce
z ćwiczeń cielesnych, rytmiki, gier zabaw i sportów
z rysunku
ze śpiewu łącznie z chórem
z zajęć praktycznych
z gospodarstwa domowego
z przedmiotów pedagogicznych

Nie została przyjęta z powodu braku miejsca.

dnia 19.... r.

Przełożona:

Pieczęć:

Przełożona:

niu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a co do § 20 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 473) zarządzam, co następuje:

§ 1. Przepisy niniejszego zarządzenia dotyczą nazw szkół: powszechnych (publicznych i prywatnych), średnich ogólnokształcących (państwowych, publicznych i prywatnych), państwowych zakładów kształcenia kandydatów na nauczycieli

szkół powszechnych i zakładów kształcenia kandydatek na wychowawczynię przedszkoli (państwowych, publicznych i prywatnych).

§ 2. (1) Zasady ustalania brzmienia nazw szkół, wymienionych w § 1, są następujące:

Nazwa publicznej szkoły powszechnej składa się:

- a) z określenia: „publiczna“,
- b) z określenia rodzaju szkoły: „szkoła powszechna“,
- c) z określenia: „męska“, „żeńska“, jeśli szkoła jest przeznaczona wyłącznie dla chłopców lub dziewcząt. O ile szkoła jest koedukacyjna, nie zaznacza się tego w nazwie,
- d) z określenia: „stopnia . . .“, oznaczonego cyfrą rzymską (I, II lub III),
- e) z numeru porządkowego szkoły („Nr . . .“), wyrażonego cyfrą arabską, jeżeli w danej miejscowości jest więcej niż jedna szkoła powszechna,
- f) ewentualnie z oznaczenia patrona szkoły, zatwierdzonego przez władze szkolne,
- g) z określenia języka nauczania, jeżeli językiem nauczania szkoły jest język państwowy i niepaństwowy (np. „z polskim i ruskim językiem nauczania“) lub język niepaństwowy (np. „z niemieckim językiem nauczania“),
- h) z oznaczenia siedziby szkoły.

(Przykłady: Publiczna Szkoła Powszechna Męska Stopnia III Nr 5 im. A. Mickiewicza w, albo: Publiczna Szkoła Powszechna Żeńska Nr 2 z ruskim językiem nauczania w).

(2) Nazwa państwowej lub publicznej szkoły średniej ogólnokształcącej, zakładu kształcenia kandydatów na nauczycieli szkół powszechnych i kandydatek na wychowawczynię przedszkoli, składa się:

- a) z numeru porządkowego szkoły w danej miejscowości, wyrażonego cyfrą rzymską, jeżeli w miejscowości tej istnieje więcej, niż jedna szkoła danego rodzaju,
- b) z określenia „państwowe“, „publiczne“,
- c) z określenia rodzaju szkoły (np. „gimnazjum“, „liceum i gimnazjum“, „liceum pedagogiczne“ itp.),
- d) ewentualnie z oznaczenia patrona szkoły, zatwierdzonego przez władze szkolne,
- e) z określenia języka nauczania, jeżeli językiem tym jest język niepaństwowy (np. „z ruskim językiem nauczania“),
- f) z oznaczenia siedziby szkoły.

(Przykłady: II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marii Konopnickiej w, albo:

Państwowe Gimnazjum z ruskim językiem nauczania w, albo: I Państwowe Liceum Pedagogiczne w).

(3) Nazwa szkoły średniej ogólnokształcącej lub zakładu kształcenia kandydatek na wychowawczynię przedszkoli, utrzymywanej przez samorząd terytorialny, składa się przede wszystkim z określenia: „Miasta“, „Wydziału Powiatowego“, jako właściciela szkoły, oraz z innych części, podanych w ust. 1 § 8 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych, wydanego co do § 13 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a co do § 20 w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych oraz Przemysłu i Handlu (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 473).

(Przykłady: I Prywatne Gimnazjum Męskie im. Miasta w, albo: Prywatne Liceum Koedukacyjne im. Wydziału Powiatowego w)

(4) Nazwy szkół prywatnych ustala się zgodnie z przepisami § 8 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 czerwca 1932 r., które przytoczono w ust. 3 § 2 niniejszego zarządzenia, i analogicznie do nazw, określonych w ust. 1 lub 2 § 2 niniejszego zarządzenia.

§ 3. (1) Szkoły przyjmują i używają nazw, ustalonych na podstawie decyzji władzy szkolnej.

(2) Szkoły, których stan ogólny — tak pod względem poziomu naukowo-wychowawczego, jak również pomieszczenia i wyposażenia, — jest dostatecznie wysoki, mogą za zezwoleniem władzy szkolnej (wyszczególnionej w § 5 niniejszego zarządzenia) w nazwach przybrać imiona świętych (błogosławionych) lub nazwiska osób zasłużonych dla Narodu i Państwa — na polu bitew, nauki, sztuki, pracy obywatelskiej lub zawodowej.

Szkołom prywatnym może być udzielone zezwolenie na uwidocznienie w nazwie patrona jedynie w uznaniu szczególnych zasług szkoły.

(3) Spośród zasłużonych osobistości należy wybierać przede wszystkim nazwiska takich osób, które bądź życiem, bądź działalnością związane są ze szkołą lub z miejscowością (okolicą), w których istnieje szkoła, przybierająca ich patronat.

(4) W nazwie szkoły nie może być uwidocznione nazwisko osoby żyjącej, jako patrona szkoły. W wyjątkowych przypadkach decyduje Minister W. R. i O. P.

§ 4. (1) Nazwę szkoły ustala się w języku państwowym.

(2) Dla szkoły, która ma w nazwie określenie

o niepaństwowym języku nauczania, może być za zezwoleniem powołanej do tego władzy szkolnej ustalona nazwa również w języku nauczania szkoły. W razie wątpliwości miarodajną jest nazwa w języku państwowym.

§ 5. (1) Nazwy dla poszczególnych szkół państwowych ustala Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a dla wszystkich innych Kurator Okręgu Szkolnego.

(2) Ustala się nazwę szkoły:

- a) państwowej — z urzędu lub na wniosek Kuratora Okręgu Szkolnego,
- b) publicznej powszechnej — z urzędu lub na wniosek Inspektora Szkolnego,
- c) pozostałych — na wniosek właściciela szkoły.

§ 6. Ustalona nazwa używana jest przez szkołę zasadniczo w pełnym brzmieniu.

W pieczętkach o wymiarach, nie mogących objąć nazwy szkoły w pełnym brzmieniu, używa się bądź nazwy skróconej, bądź też nazwy w skrótach — zależnie od długości nazwy i wymiaru pieczęci.

Konieczne skróty w nazwie szkoły państwowej lub publicznej na urzędowych pieczęciach ustala

Ministerstwo W. R. i O. P. W odniesieniu do pieczęci szkół prywatnych mają nadal zastosowanie postanowienia okólników Ministerstwa W. R. i O. P.: Nr 153 z dnia 29 października 1933 (I Org. 1005/41/33) o pieczęciach prywatnych szkół oraz zakładów naukowych i wychowawczych — i Nr 53 z dnia 23 kwietnia 1934 r. (I Praw. 1005/15/34) o pieczęciach prywatnych szkół oraz zakładów naukowych i wychowawczych.

§ 7. (1) W razie uzasadnionej potrzeby nazwa szkoły może być zmieniona. Zmiany nazwy dokonuje władza, powołana do jej ustalenia.

(2) Nazwa szkoły ustalona lub zmieniona wchodzi w życie zasadniczo od nowego roku szkolnego

§ 8. Nazwy szkół, ustalone (zatwierdzone) przed wejściem w życie niniejszego zarządzenia, powinny być w miarę potrzeby uporządkowane lub uzupełnione stosownie do przepisów niniejszego zarządzenia do końca roku szkolnego 1938/39

§ 9. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świątosławski

6.

OKOLNIK Nr 22

z dnia 12 kwietnia 1938 r. (II P-2514/38)

w sprawie organizacji roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie powszechnym

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. 1938 r. Nr 4, poz. 100)

W związku z organizacją roku szkolnego 1938/39 w szkolnictwie powszechnym zarządzam, co następuje:

1. Z początkiem roku szkolnego 1938/39 wchodzi w okres obowiązków szkolnego na obszarze całego Państwa wszystkie dzieci urodzone w roku 1931.

W związku z trwającym nadal przedwczesnym opuszczaniem szkół przez starsze roczniki dzieci w wieku szkolnym, konieczne jest zwrócenie szczególnie bacznej uwagi na zwiększenie liczby uczniów faktycznie kończących naukę w zakresie przewidzianym dla szkół poszczególnych stopni i zyskujących prawo do otrzymania świadectwa ukończenia szkoły. Wskazana jest zarówno wzmożona propaganda ze strony władz szkolnych i nauczycielstwa, jak i najbardziej pilne stosowanie rygorów, związanych z przepisami o obowiązku szkolnym.

2. Aczkolwiek zwiększenie liczby etatów nauczycielskich na rok 1937/38 wydatnie podniosło

stan szkolnictwa powszechnego, braki są jeszcze bardzo duże i dlatego niezbędna jest dalsza akcja, by możliwie więcej dzieci znalazło miejsce w szkołach powszechnych oraz, by zwiększyła się na wsi liczba szkół II i III stopnia. W ramach obecnych możliwości budżetowych nie można jeszcze za równie pilne uważać wprowadzenie normalnych liczb uczniów w klasach, jako etap jednak na drodze do poprawienia warunków nauki i możliwości osiągnięcia lepszych wyników należy wysunąć dążenie do nie przekraczania norm § 93 statutu publicznych szkół powszechnych.

Główną uwagę należy zwrócić na zakładanie nowych szkół dla zespołów miejscowości nie należących do żadnego rejonu szkolnego, na zapewnienie miejsca w szkołach dla dzieci nie przyjętych do szkoły oraz na podniesienie stopnia tych szkół I i II stopnia, które ze względu na liczbę uczniów z własnego rejonu i kandydatów do wyższych klas z rejonów okolicznych, najwcześniej powinny stać się szkołami II i III stopnia.

3. Uznając w dalszym ciągu za konieczne dążenie do zorganizowania w każdej gminie zbiorowej przynajmniej jednej szkoły III stopnia, jako etap na tej drodze należy ustalić, by w roku szkolnym 1938/39 nie było już gmin, które nie posiadają przynajmniej jednej szkoły II lub III stopnia. Wyjątkiem mogą być tylko gminy wiejskie przylegające do miast, które nie pobierają opłat od uczniów przychodzących do szkoły z innej gminy.

4. Ponownie zwracam uwagę na wskazania okólnika Nr 71 z dnia 19 lipca 1937 r. (II P-4285/37) w sprawie ułatwiania uczniom szkół powszechnych przechodzenia i uczęszczania do szkół wyższego stopnia (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 9, poz. 310). Ze względu na brak jeszcze dostatecznej liczby etatów nauczycielskich dla zaspokojenia potrzeb wszystkich szkół obecnie nadmiernie obciążonych, organizację nowych szkół zbiorczych, nie opartych o znacznie większą liczbę uczniów własnego rejonu, należy podejmować z dużą ostrożnością, a to w celu uniknięcia możliwych błędów organizacyjnych.

5. Zaznaczając, że podjęta w niektórych okręgach szkolnych planowa akcja zaopatrywania szkół powszechnych w pomoce naukowe dała wybitnie dodatnie rezultaty, podkreślam celowość dalszego jej prowadzenia lub zainicjowania na pozostałych terenach w porozumieniu z władzami nadzorczymi nad samorządem terytorialnym.

6. Organizację pracy w szkołach w roku szkolnym 1938/39 należy oprzeć na wskazaniach i planach godzin podanych w części I instrukcji dotyczącej planów godzin i programów nauki w publicznych szkołach powszechnych w roku szkolnym 1935/36, (Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Warszawa—Lwów 1935 r.) z zastosowaniem nadal oszczędnościowych planów godzin, jeśli zachodzi potrzeba i są możliwości.

7. W sprawie programów nauki w publicznych szkołach powszechnych przypominam zarządzenia okólnika Nr 76 z dnia 7 sierpnia 1936 r. Nr II P-5229/36 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 128).

Ponadto w roku szkolnym 1938/39 należy uwzględnić następujące dostosowania i uzupełnienia:

a) Religia rzymskokatolicka

Szkoły II i III stopnia

W klasach I do V włącznie obowiązują programy, ustalone rozporządzeniem z dnia 1 października 1935 r. Nr II Pr-5481/35 i ogłoszone

w oddzielnym wydawnictwie pt. „Program nauki religii rzymskokatolickiej w publicznych szkołach powszechnych trzeciego stopnia z polskim językiem nauczania“.

Przy nauce kompletu z klas III i IV w szkołach stopnia drugiego obowiązuje w roku szkolnym 1938/39 program, ustalony w wyżej przytoczonym wydawnictwie dla klasy III.

W klasach VI i VII, zarówno pobierających naukę religii osobno jak i w komplecie, obowiązują w roku szkolnym 1938/39 dotychczasowe programy nauki religii rzymskokatolickiej dla oddziałów VI i VII szkoły powszechnej siedmioklasowej (Program nauki w publicznych szkołach powszechnych, wyd. z r. 1931, str. 12—14), z dalszym zastosowaniem w dwuletniej klasie VI szkoły stopnia II przemienności tych programów.

Szkoły I stopnia.

W klasach I do IV włącznie obowiązują w roku szkolnym 1938/39 programy, ustalone wyżej cytowanym rozporządzeniem z dnia 1 października 1935 r. Nr 5481/35 dla klas I—IV szkół stopnia trzeciego, z tym, że w klasach III i IV należy w granicach możliwości wprowadzać inne opowiadania biblijne i przykłady, niż w ubiegłym roku szkolnym.

W komplecie z klas I i II w roku 1938/39 obowiązuje program przeznaczony w tym samym wydawnictwie dla klasy I. Nauczyciel religii poświęci poza tym w drugim półroczu pewną ilość czasu na przygotowanie dostatecznie rozwiniętych dzieci z klasy II do Sakramentów Św. Pokuty i Ołtarza

b) Inne przedmioty

W sprawie nauki rysunku, zajęć praktycznych, śpiewu i ćwiczeń cielesnych w szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania przy użyciu oszczędnościowych wariantów planu godzin obowiązuje instrukcja, dotycząca programów nauki w publicznych szkołach powszechnych w roku szkolnym 1936/37 i ogłoszona jako załącznik do okólnika Nr 76 z dnia 7 sierpnia 1936 r. II Pr-5229/36 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 128).

8. Organizację pracy w szkołach i oddziałach specjalnych należy nadal opierać na wskazaniach szczegółowych, podanych do wiadomości w związku ze sprawozdaniami ze stanu organizacyjnego poszczególnych szkół.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątostawski

7.

ORGANIZACJA ROKU SZKOLNEGO 1938/39 W SZKOLNICTWIE ZAWODOWYM

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE
dnia 19 maja 1938 r.
(Nr III-11550/38)

Na podstawie okólnika Ministra W. R. i O. P. z dnia 11 maja 1938 r. (Nr III O-2500/38) Kuratorium podaje następujące wskazówki i wyjaśnienia w związku z organizacją nowego roku szkolnego 1938/39:

Wskazówki ogólne

1. Od początku roku szkolnego 1938/39 wszystkie szkoły zawodowe powinny swą organizację opierać na ustawie ustrojowej z 1932 r. i na statutach wydanych na jej podstawie. Dotyczy to również tych szkół, które z jakiegokolwiek powodu nie otrzymają jeszcze nowego programu. Nie odnosi się to natomiast do szkół, które podlegają stopniowemu wygasaniu.

2. W związku ze spotykanymi często przypadkami, że poszczególne szkoły zawodowe lub klasy posiadają zbyt małą liczbę uczniów, Kuratorium przypomina postanowienia punktu 3, działu I zarządzenia w sprawach, związanych z ograniczeniem budżetu z dnia 9 lipca 1931 r., Nr I R—5428/31 i nie zezwala na uruchomienie bez zgody Ministerstwa klas (wydziałów, oddziałów) przy liczbie uczniów mniejszej od 30.

3. Szkoły otwierane lub przekształcane według nowego ustroju podlegać będą dyrekcjom tych szkół, zamiast których lub przy których będą tworzone, o ile nie nastąpią w tym względzie inne zarządzenia Ministerstwa.

4. Liczba instruktorów lub nauczycieli praktycznej nauki zawodu w szkołach nowego ustroju powinna być dostosowana do wskazań, podanych w wytycznych i programach.

5. Liczba klas w każdej szkole pozostaje w zasadzie taka sama, jaka była w roku bieżącym z wyjątkiem tych szkół, w których zgodnie ze statutem powstanie nowa klasa. Powiększenie liczby klas równoległych w wyjątkowych wypadkach może nastąpić na podstawie szczegółowo uzasadnianych wniosków, za zgodą Ministerstwa.

Przy stawianiu tego rodzaju wniosków winny Dyrekcje zwracać uwagę na celowość wypuszczania nowych absolwentów szkoły zawodowej w danej specjalności z punktu widzenia potrzeb regionalnych.

Warunki przyjmowania młodzieży do szkół przekształcanych określają statuty.

Świadectwo złożenia egzaminu wstępnego z wynikiem pomyślnym do klasy I, gimnazjum zawodowego, wydane w roku poprzednim, nie zwalnia od egzaminu wstępnego w b. r.

Lokale i urzędnienia

6. Wobec często spotykanego nadmiernego przepełnienia szkół i powodowanych tym trudności lokalowych w zorganizowaniu pracowni i warsztatów może zająć konieczność zmniejszenia nadmiernej liczby klas równoległych (oddziałów). W tym również celu może okazać się koniecznym przeniesienie z terenu szkoły do osobnych lokali organizacyj, istniejących przy szkole i nie stanowiących z nią organicznej całości, a uszczuplających jej lokal, jak np. kursów specjalnych, spółdzielni wytwórczych absolwentów, mieszkań zajmowanych przez personel szkolny inter-

natów itp. Przeniesienie instytucyj nie wyklucza oddziaływania szkoły na ich stan i rozwój.

7. W związku z uwagami, podanymi w poprzednich punktach dla każdej szkoły, w której przewiduje się w roku szk. 1938/39 wprowadzenie nowego ustroju, należy opracować plan racjonalnego rozmieszczenia pracowni, warsztatów, gabinetów, szatni, itp. stosownie do wymagań programowych i przewidywanej liczby czynnych oddziałów (klas, grup), biorąc pod uwagę pełny rozwój szkoły. Przy opracowywaniu tego planu należy uwzględnić jedynie lokal posiadany przez szkołę, gdyż na jakąkolwiek rozbudowę liczyć można tylko w wyjątkowych i nielicznych przypadkach.

8. W związku ze znaczeniem, jakie odgrywa w reformowanej szkole zawodowej nauka praktyczna, należy zwrócić szczególną uwagę na należyte zorganizowanie i zaopatrzenie pracowni i warsztatów, będących głównym ośrodkiem nauczania w gimnazjach i liceach zawodowych oraz w szkołach gospodarstwa domowego.

W tym celu Dyrekcje winny przewidzieć w planach finansowo-gospodarczych odpowiednie kwoty na zaopatrzenie warsztatów i pracowni w niezbędne pomoce naukowe. Przy opracowywaniu tego zagadnienia należy uwzględnić możliwość korzystania z produkcji warsztatów niektórych szkół w celu zaopatrzenia innych.

Ministerstwo powołuje się w tym względzie na swe pisma: z 18 lutego 1938 r. Nr III P-934/38 w sprawie zaopatrzenia warsztatów w obrabiarki, oraz z dnia 15 marca 1938 r. Nr III P-115/38 w sprawie produkcji tokarek do własnego użytku.

Uczniowie

9. Uczniowie I klasy szkół, podlegających likwidacji, nie promowani do klasy II, mogą być przyjmowani do klas I szkół otwieranych w/g nowego ustroju bez egzaminu wstępnego, jeżeli odpowiadają pod względem przygotowania i wieku wymaganym warunkom.

10. Ponieważ w większej liczbie istniejących szkół stwierdzono, że znaczny odsetek uczniów nie otrzymuje promocji do klasy następnej, należy zwrócić baczną uwagę na dobór młodzieży pod względem właściwego przygotowania i stanu zdrowia.

Podział uczniów na grupy.

11. Przy nauczaniu zajęć warsztatowych klasę (oddział) należy dzielić na grupy, przy czym we wszystkich szkołach, prowadzących warsztaty mechaniczne, na jednego instruktora w dziale obróbki ręcznej powinno przypadać około 25 uczniów, w dziale obróbki maszynowej — 16 uczniów, przy pracy w kuźni — 20 uczniów.

W szkołach stolarskich podczas zajęć warsztatowych klasę (oddział) dzieli się na grupy, przy czym na jednego instruktora w dziale obróbki ręcznej powinno przypadać około 18 uczniów.

W żeńskich szkołach podczas zajęć warsztatowych i praktycznych klasę (oddział) dzieli się na grupy, przy czym na jedną instruktorkę powinno przypadać około 32 uczennic.

Przy nauczaniu języków obcych należy zwracać uwagę, aby grupy językowe były tworzone w zakresie klas a nie oddziałów równoległych, o ile liczba uczniów w grupie nie przekracza liczby ustalonej w statucie szkoły.

Oddziały równoległe w klasach wyższych powinny być łączone ze sobą, o ile ogólna liczba uczniów nie przekroczy liczby statutowej.

Szkoły prywatne

12. Właściciele szkół prywatnych, dotychczas jeszcze niezreorganizowanych, powinni wystąpić do Kuratorium z wnioskiem o wydanie orzeczenia, na którego podstawie będą mogli uruchomić nowe szkoły, likwidując jednocześnie stopniowo szkoły prowadzone według dawnego ustroju. Nie należy zezwalać, aby właściciel, otwierając szkołę według nowego ustroju, pozostawiał jednocześnie równoległe klasy starego typu.

13. Przekształcane szkoły prywatne powinny zachowywać swój dotychczasowy charakter co do płci młodzieży (szkoła męska, żeńska lub koedukacyjna). Zmiany mogą być dokonywane tylko w odniesieniu do szkół koedukacyjnych w kierunku zamiany ich na męskie lub żeńskie. Szkoły reorganizowane powinny w zasadzie utrzymać liczbę oddziałów równoległych w klasie I, jak w roku szk. 1937/38.

Zwiększenie liczby oddziałów klasy I może być dokonane w przypadkach wyjątkowych za zezwoleniem Kuratorium. W statutach przekształcanych szkół prywatnych powinny być ustalone podobnie warunki przyjęcia do szkoły, jak w odpowiednich szkołach państwowych.

14. Braki w zakresie pomieszczeń, pracowni, wyposażenia itp. powinny być w zasadzie uzupełnione przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

Szczególnej troski właścicieli, o ile chodzi o stronę materialną, wymagają pomieszczenia szkół w tych wszystkich miejscowościach, w których, jak stwierdzono w czasie wizytacji, są one niedostateczne. Właściciele szkół powinni dążyć do dostosowania lokali do potrzeb szkół, a tam, gdzie to jest możliwe do ich rozbudowy.

15. O liczbie klas w prywatnych szkołach handlowych (gimnazja 3 lub 4-klasowe, licea 2 lub 3-klasowe) decydować będzie Kuratorium. Kierunki specjalne w klasach IV. gimnazjów kupieckich, mechanicznych i elektrycznych Kuratorium ustali po każdorazowym porozumieniu się z Ministerstwem.

16. W roku szkolnym 1938/39 zostaną opracowane przez Ministerstwo przepisy, dotyczące uzyskiwania przez szkoły prywatne uprawnień szkół państwowych (publicznych). W związku z tym szkoły, które pragną ubiegać się o te uprawnienia, powinny już obecnie przestrzegać wszelkich przepisów, wydanych dla państwowych szkół zawodowych.

Szkoły przemysłowe

Szkoły przemysłowe państwowe

Z początkiem roku szkolnego 1938/39 będą przeprowadzone niżej podane zmiany organizacyjne w/g zasad nowego ustroju:

1. P. Szkoła Techniczna we Lwowie, a w szczególności szkoła majstrów budowlanych będzie przekształcona na P. Szkołę Mistrzów Rzemiosł Budowlanych.

2. P. Szkoła Budownictwa w Jarosławiu, a w szczególności Szkoła Majstrów Budowlanych — na P. Szkołę Mistrzów Rzemiosł Budowlanych.

3. P. Szkoła Wiertnicza w Borysławiu — na P. Szkołę Nadzorców Wiertniczych.

4. P. Szkoła Przemysłu Drzewnego w Kołomyi, a w szczególności: Oddział stolarski — na P. Gimnazjum Stolarskie, Oddział ciesielski — na P. Szkołę Ciesielską.

5. P. Szkoła Tkacka w Krośnie — na P. Gimnazjum Tkackie.

6. P. Szkoła Przemysłu Drzewnego w Stanisławowie — na P. Gimnazjum Stolarskie.

7. P. Szkoła Zawodowa Żeńska we Lwowie (oddziały hafciarski i koronkarski) — na P. Gimnazjum Koronkarsko-Hafciarskie.

8. Ponadto z początkiem nowego roku szkolnego będą uruchomione Państw. Wędrownie Kursy Tkackie w Krośnie przy Państw. Gimnazjum Tkackim.

Szkoły przemysłowe niepaństwowe

Z początkiem roku szkolnego 1938/39 powinny być przeprowadzone niżej podane zmiany organizacyjne w/g zasad nowego ustroju:

1. Średnia Szkoła Techniczna T-wa Średniej Szkoły Technicznej w Drohobyczu powinna być przekształcona na Pryw. Gimnazjum Mechaniczne tegoż T-wa. W klasie 4 kierunek elektro-mechaniczny.

2. Szkoła Rzemiosł T-wa Prywatnej Szkoły Przemysłowej w Rzeszowie — na Pryw. Gimnazjum Mechaniczne tegoż T-wa.

3. Pryw. Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska im. E. Orzeszkowej Z.P.O.K. w Drohobyczu — na Pryw. 3-letnie Gimnazjum Krawieckie Z.P.O.K.

4. Pryw. Warsztaty „Sojuzu Ukrainok“ w Przemyślu na Pryw. Szkołę Przynależności Krawieckiego „Sojuzu Ukrainok“.

5. Szkoła Zawodowa Żeńska T.S.L. w Rawie Ruskiej — na Pryw. 3 letnie Gimnazjum Krawieckie T.S.L.

6. Szkoła Przemysłowa Żeńska Fundacji Ożjasza Gothelfa w Samborze — na Pryw. Szkołę Krawiecko-Bielżniarską w/w Fundacji.

7. Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa Szkoły Ludowej w Borysławiu — na Pryw. 3 letnie Gimnazjum Krawieckie T.S.L.

8. Pryw. Szkoła Zawodowa Żeńska im. św. Teresy Zgromadzenia SS. Opatrzności Bożej we Lwowie — na Pryw. 3 letnie Gimnazjum Krawieckie w/w Zgromadzenia.

9. Żydowska Pryw. Szkoła Zawodowa Żeńska Związku Szerzenia Wykształcenia Zawodowego wśród Żydów w Małopolsce w Stanisławowie, a w szczególności:

Oddział krawiecki — na Pryw. 3 letnie Gimnazjum Krawieckie w/w Związku.

Oddział bielizniarski — na Pryw. 3 letnie Gimnazjum Bielizniarskie w/w Związku.

10. Szkoła Zawodowa Żeńska Z.P.O.K. w Stryju — na Pryw. 3 letnie Gimnazjum Krawieckie Z.P.O.K.

Szkoły handlowe

Szkoły handlowe niepaństwowe

Z początkiem roku szkolnego 1938/39 mogą być przekształcane wedle nowego ustroju następujące szkoły:

1. 3-kl. Koed. Szkoła Handl. T.S.H. w Brzeżanach powinna być przekształcona na Pryw. 3 klasowe Gimnazjum Kupieckie T.S.H.

2. Prywatna Jednoroczna Szkoła Handlowa U.T.P. Ridna Szkoła w Jaworowie — na Pryw. Koed. Szkołę Przynależności Kupieckiego II stopnia tegoż T-wa.

Szkoły rolnicze

Szkoły rolnicze państwowe

Z początkiem roku szkolnego 1938/39 będą przeprowadzone niżej podane zmiany organizacyjne w/g zasad nowego ustroju:

1. Państw. Szkoła Rolnicza w Bereźnicy (1½ roczna) — na Państw. Dwuletnią Męską Szkołą Rolniczą w Bereźnicy.
2. Państw. Szkoła Rolnicza w Miłocinie — na Państw. Gimnazjum Rolnicze.
3. Państw. Szkoła Mleczarska w Rzeszowie — na Państw. Szkołę Mleczarską i Państw. Kursy Serowarskie
4. Państw. Wędrowne Kursy dla Gospodyń Wiejskich we Lwowie — na Państw. Żeńskie Wędrowne Kursy Rolnicze.
5. Państw. Wędrowne Kursy dla Gospodyń Wiejskich w Tarnopolu — na Państw. Żeńskie Wędrowne Kursy Rolnicze.
6. Państw. Wędrowne Kursy dla Gospodyń Wiejskich w Stanisławowie — na Państw. Żeńskie Wędrowne Kursy Rolnicze.

Szkoły gospodarstwa domowego

Szkoły gospodarstwa domowego niepaństwowe

Z początkiem roku szkolnego 1938/39 mogą być przekształcone w/g nowego ustroju następujące szkoły:

1. Seminarium Naucz. Gospod. S.S. Niepokalanek w Jazłowcu na Pryw. Liceum Gospodarstwa Wiejskiego S.S. Niepokalanek w Jazłowcu.
2. Szkoła Gospod. T-wa Warsztatów Rękodzielniczych dla Dziewcząt Żyd. we Lwowie — na Pryw. Szk. Przynosobienia w Gosp. Rodzinnym I stopnia.

8.

POWOŁANIE PRZY SZKOŁACH RZEMIEŚLNICZO-PRZEMYSŁOWYCH KOMISJI DO PRZEPROWADZENIA EGZAMINÓW NA CZELADNIKÓW

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

POSTANOWIENIE

z dnia 11 maja 1938 r.

Nr III P-2705/38

Na podstawie art. 156 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam utworzenie w roku szkolnym 1937/38 komisji do przeprowadzenia egzaminów na czeladników przy szkołach rzemieślniczo-przemysłowych państwowych oraz niepaństwowych, wymienionych w załączonym wykazie. Uczniowie szkół niepaństwowych, przy których w roku szkolnym 1937/38 nie będzie utworzona komisja, mogą składać egzamin na czeladnika przed komisją przy jednej ze szkół, wymienionych w załączonym wykazie. Komisję dla każdego zawodu wyznaczy Kurator Okręgu Szkolnego.

Egzaminy na czeladników mogą być przeprowadzane jedynie tylko z tych zawodów, które w myśl przepisów prawa przemysłowego uważane są za rzemiosło i wyszczególnione są w art. 142 rozporządzenia o prawie przemysłowym w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. oraz w rozporządzeniach Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 222) i z dnia 23 czerwca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 356).

Regulamin komisji egzaminacyjnych dla czeladników, ustanowiony

rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Robót Publicznych z dnia 28 października 1928 r. ogłoszony został w Nr 3 Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej w roku 1929 pod poz. 29.

Przy wykonywaniu tego rozporządzenia należy powodować się wskazaniami, podanymi w zarządzeniu Ministra W.R. i O.P. z dnia 12 marca 1929 r. Nr III T-1692/29 (Dz. Urz. Min. W.R. i O.P. Nr 5, poz. 57).

Minister
W. Świątosławski

Załącznik do pisma III P-2705/38

WYKAZ

szkół rzemieślniczo-przemysłowych, przy których w roku szkolnym 1937/38 mogą być tworzone Komisje dla egzaminów na czeladników

Kuratorium O. S.	Miejscowość	Nazwa szkoły
		I. SZKOŁY MĘSKIE
		Szkoly państwowe
Lwowskiego	Jaworów	Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego
	Kamionka	Państwowa Szkoła Rzemiosł
	Strumiłowa	
	Kołomyja	Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego
	Rudnik n/S.	Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego
	Stanisławów	Państwowa Szkoła Przemysłu Drzewnego
	Tarnopol	Państwowa Szkoła Ślusarstwa Maszynowego
		Szkoly niepaństwowe
	Brzeżany	Szkoła Przemysłu Drzewnego
	Lwów	Szkoła Rzemieślniczo-Przemysł. im. Dr Korkisa
	Rzeszów	Szkoła Rzemiosł
	Stanisławów	Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa Związku „Wuzet“
	Stryj	Szkoła Rzem.-Przem. Tow. „Warsztaty Rękodzielnicze dla młodzieży żydowskiej“
		II. SZKOŁY ŻEŃSKIE
	Szkoly państwowe	
	Lwów	Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska
		Szkoly niepaństwowe
	Borysław	Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska T.S.L.
	Drohobycz	Prywatna Średnia Szkoła Zawod. Żeńska Z.P.O.K.
	Kołomyja	Prywatna Trzyletnia Szkoła Zawodowa Żeńska Z.P.O.K.
	Lwów	Szkoła Żeńska Zawod. T-wa „Warsztaty Rękodzieln. dla dziewcząt żydowskich“
	Lwów	Szkoła Zawodowa Żeńska Zgromadzenia SS. Bazyljanek
	Lwów	Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska SS. Opatrzności Bożej
	Przemysł	Szkoła Zawodowa Żeńska T.S.L.
	Przemysł	Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa „Warszt. Rękodzielniczych dla dziewcząt żydowskich“
	Rawa Ruska	Szkoła Zawodowa Żeńska T.S.L.
	Rzeszów	Szkoła Zawodowa Żeńska T.S.L.
	Sambor	Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska im. St. Sobińskiego
	Sambor	Szkoła Przemysłowa Żeńska Fundacji O. Gotthelfa
	Stanisławów	Szkoła Przemysłowa Żeńska T-wa Szkoły Przemysłowej
	Stanisławów	Szkoła Zaw. Żeńska Tow. Szerzenia wyksz. zawod. wśród Żydów
	Stryj	Szkoła Zawodowa Żeńska Z.P.O.K.
	Tarnopol	Prywatna Szkoła Zawod. Żeńska T.S.L.
	Zółkiew	Szkoła Zawodowa Żeńska dla Dziewcząt Żyd.

9.

OKÓLNIK Nr 17

z dnia 30 marca 1938 r. (II W-1277/38)

w sprawie wytycznych dotyczących wyposażenia i urządzania sal gimnastycznych i boisk szkolnych

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. 1938 r. Nr 4. poz. 95)

Podaję do wiadomości wytyczne, jakie powinny obowiązywać przy urządzaniu i wyposażaniu sal gimnastycznych i boisk szkolnych w szkolnictwie średnim.

Kuratoria, Wydział Ośw. Publ. Śląskiego Urzędu Wojew. i Liceum Krzemienieckie dopilnują, aby sale gimnastyczne i boiska, oraz ich wyposażenia były stopniowo doprowadzone do stanu ustalonego w wytycznych.

Pożądanym jest, aby Kuratoria opracowały w tej sprawie plan na dłuższy okres czasu.

Jednocześnie Ministerstwo przypomina, że szczegóły budowy sali gimnastycznej, jej wymiarów, urządzeń i konserwacji sprzętu zawarte są w „Poradniku w sprawach nauczania i wychowania” Nr 3/5 z 1931 r.

Podsekretarz Stanu:

Jerzy Ferek Błeszyński

Załącznik do okólnika Nr 17 z 30. III. 1938 r. (II W-1277/38).

I. Sala gimnastyczna i jej wyposażenie

Sala gimnastyczna powinna być czysta, widna i starannie wietrzona, o ile możliwości większych rozmiarów od następujących minimalnych: szerokość 9 m, długość 17 m, wysokość 4,5 m. Normą jest rozmiar sali taki, aby na ucznia grupy ćwiczącej przypadło około 5 m² podłogi sali. Większe i bogaciej wyposażone szkoły winny projektować sale długości 24 m, szerokości 12—13 m i wysokości 5,5—6 m.

W bezpośrednim sąsiedztwie sali gimnastycznej powinny się znajdować: pokój dla nauczyciela, szatnie z umywalnią i ewentualnie natryskami, miejsce na sprzęt gimnastyczny, miejsce ustępowe.

Sala bez któregośkolwiek z wymienionych pomieszczeń nie może całkowicie odpowiedzieć wymaganiom.

Na wyposażenie sali gimnastycznej składają się przyrządy i przybory.

Przyrządy konieczne są następujące:
20 podwójnych drabinek szwedzkich (przyściennych),

4 ławki szwedzkie,
1 tram dwudzielny, podwójny,
4 kraty trójdzielne,
4 drabiny pionowe,
1 skrzynia,
2 pary stojaków,
2 kozły (mniejsze i większe),
2 materace skórzane,
10 lin pionowych,
1 koń,
6 piłek lekarskich,
40 pałeczek drewnianych (30 cm dług. przez 3 cm średnicy).

Przyrządy pożądane są następujące:

drugi tram,
druga skrzynia,
liny skośne,
drabinki sznurowe,
4 piłki lekarskie.

Przybory mogą być używane te same, jak na boisku, należy je jednak w tym przypadku po każdym użyciu na boisku starannie oczyścić. Należy dążyć do tego, aby mieć osobny komplet piłek do ćwiczeń na sali.

II. Boisko szkolne i jego wyposażenie

Boisko szkolne powinno mieć takie wymiary, aby można na nim zorganizować wszystkie gry, jakie przewiduje program ćwiczeń cielesnych z wyjątkiem gier polowych.

Konieczne są:
bieżnia o długości 60 m,
2 boiska do siatkówki o wymiarach 10 na 20 m,
2 boiska do koszykówki o wymiarach 45 na 23 m,

1 boisko do palanta, na którym można by również uprawiać grę w kwadrant o wymiarze 40 na 60 m (boisko do palanta może się pokrywać z boiskiem do siatkówki i koszykówki),

miejsce do rzutów dyskiem i pchnięcia kulą oraz miejsce do rzutów oszczepem (może być połączone z boiskiem a zwłaszcza z boiskiem do gry w palanta),

skocznia o rozbiegu z trzech stron.

Pożądane jest osobne boisko do palanta i do szczypiorniaka w wymiarze 80 na 40 m.

Przybory konieczne są następujące:

4 piłki do siatkówki,
2 piłki do koszykówki,
2 piłki do szczypiorniaka,
szary do oznaczania partii,
dwie siatki do siatkówki,
6 dysków ćwiczebnych, 2 przepisowe,

12 oszczepów bambusowych, 2 klejone jesionowe,

po 5 kul: 2,5 kg; 4 kg, 5 kg,
dwie pary stojaków do skoków,
8 chorągiewek do oznaczania granic boisk,
specjalnie zbudowana szafa na przybory, umożliwiająca należyte ich przechowanie i konserwację.

Przybory pożądane są następujące:

przybory do gier wymienione jako konieczne w ilości dwukrotnej,
przybory do gry w hokeja,
przybory do szermierki przynajmniej na cztery pary,
zapasowe łyżwy w większej ilości.

10.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 29 kwietnia 1938 r. (BP-4735/38)

o wymiarze zajęć w hufcach szkolnych i wynagrodzeniu za te zajęcia

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa WR. i OP. 1938 roku Nr 4 poz. 77)

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) i art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 104/32, poz. 373), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 85, poz. 660), zarządzam co następuje:

§ 1. Nauczycielowi, prowadzącemu w szkole w charakterze komendanta hufca szkolnego przewidziane w programach nauczania dla poszczególnych klas zajęcia z zakresu przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej, liczy się do wymiaru godzin nauczania po 3 godziny lekcyjne za każdą klasę, w której przysposobienie wojskowe jest przedmiotem obowiązkowym.

Nauczycielce, prowadzącej w szkole w charakterze komendantki hufca szkolnego przewidziane w programach nauczania dla poszczególnych klas zajęcia z zakresu przysposobienia wojskowego młodzieży żeńskiej, liczy się do wymiaru godzin nauczania po 2 godziny lekcyjne tygodniowo za każdą klasę, w której przysposobienie wojskowe jest przedmiotem obowiązkowym.

§ 2. Jeżeli zajęcia z zakresu przysposobienia wojskowego prowadzą w charakterze komendanta (ki) hufca oficer lub podchorąży rezerwy,

względnie instruktorka P. W. K. — § 7 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 września 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 369) — otrzymują oni za prowadzenie tych zajęć wynagrodzenie umowne według norm, przewidzianych dla nauczycieli kontraktowych z uwzględnieniem postanowień § 1 niniejszego rozporządzenia.

Komendant hufca szkolnego — oficer służby stałej, nie otrzymuje wynagrodzenia za zajęcia w hufcu szkolnym.

§ 3. Nauczycielowi, pełniącemu obowiązki zastępcy komendanta hufca szkolnego w przypadku, gdy komendantem jest oficer służby stałej, zajęcia w hufcu szkolnym liczy się do wymiaru godzin nauczania w ilości po 2 godziny lekcyjne tygodniowo przez cały rok szkolny za każdą klasę, w której przysposobienie wojskowe jest przedmiotem obowiązkowym.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z ważnością od początku roku szkolnego 1937/38.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątostawski

11.

USTAWA

z dnia 29 marca 1938 r.

o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 31 marca 1938 r. Nr 21, poz. 172)

Art. 1. (1) Skarb Państwa przejmuje wypłatę dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych, do której obowiązane są gminy w myśl przepisów art. 11 ust. (3) ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 143) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 662), w następujących terminach:

od dnia 1 kwietnia 1938 r. — w gminach wiejskich,

od dnia 1 kwietnia 1939 r. — w miastach nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych,

od dnia 1 kwietnia 1940 r. — w miastach pozostałych.

(2) W przypadku pozbawienia nauczyciela mieszkania, dostarczonego mu przed wejściem w życie ustawy niniejszej w budynku szkolnym lub innym budynku, stanowiącym własność gminy, obowiązek wypłaty dodatku na mieszkanie ciąży na gminie.

Art. 2. (1) Skarb Państwa będzie wypłacał dodatki na mieszkanie nauczycielom, którym gminy dostarczą mieszkań w nowowzniesionych budynkach szkolnych lub w innych nowowzniesionych

budynkach, stanowiących własność gminy, jeżeli budynki te oddano do użytku po dniu 1 kwietnia 1938 r. W tych przypadkach gminom służy prawo pobierania czynszu za udzielone mieszkanie w wysokości, nie przekraczającej otrzymywanego przez nauczyciela dodatku na mieszkanie.

(2) Nie stosuje się przepisu ust. (1) do kierowników (nauczycieli kierujących) publicznych szkół powszechnych, którym dostarczono mieszkań w budynkach szkolnych.

Art. 3. Ustawa niniejsza nie obowiązuje na obszarze województwa śląskiego.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów

Stawoj Składkowski

Minister Skarbu:

*E. Kwiatkowski*Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:*W. Świętosławski*

12.

UPOSAŻENIE URZĘDNIKÓW PAŃSTWOWYCH

w przypadkach powierzenia im czynności, wykluczających możliwość równoczesnego pełnienia zwykłych czynności służbowych

MINISTERSTWO SKARBU

Warszawa, dn. 28 marca 1938 r.

L. D. III. 308/3/38

Do
wszystkich ministerstw

w/m.

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydium Rady Ministrów zarządza co następuje:

Zdarzają się przypadki powierzania przez władzę urzędnikowi państwowemu w instytucjach, podległych nadzorowi władzy, czynności na czas nieograniczony, wykluczających możliwość równoczesnego pełnienia czynności służbowych, połączonych z jego stanowiskiem służbowym, np. czynności tymczasowego prezydenta miasta. W tych przypadkach nie doznaje zmiany stosunek służbowy urzędnika, a w konsekwencji nie ma prawnego uzasadnienia do odebrania przysługującego mu uposażenia, mimo fak-

tycznego niepełnienia czynności służbowych, połączonych z jego stanowiskiem służbowym i mimo równoczesnego pobierania wynagrodzenia z tytułu czynności powierzonych, z funduszków instytucji nadzorowanej.

W celu uniknięcia w takich przypadkach wypłacania urzędnikowi, nie wykonującemu normalnych czynności służbowych, uposażenia służbowego, należy powierzenie omawianych wyżej czynności w instytucjach nadzorowanych uzależnić od uprzedniego udzielenia mu bezpłatnego urlopu. Służba pełniona w czasie bezpłatnego urlopu może być w takich przypadkach zaliczona do emerytury na zasadzie art. 98 lit. d) ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r., przy zastosowaniu wszystkich innych postanowień tego artykułu.

Podsekretarz Stanu:

T. Grodyński

MINISTERSTWO
WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA
PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 12 kwietnia 1938 r.
Nr BP-6972/38

do wiadomości i stosowania.

Dyrektor Biura Personalnego:

W. Przybyłowicz

13.

NUMERACJA LEGITYMACYJ PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH I ICH ŻON

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO
Warszawa

OKÓLNIAK Nr 23
z dnia 29 kwietnia 1938 r.
(BP-3181/38)

W związku z zarządzeniem Prezydium Rady Ministrów z dnia 9 lutego 1938 r. Nr 40-6/35, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zmienia punkt 8 (Numer legitymacji) okólnika Nr 26 z dnia 6 marca 1935 r. (BP-3237/35) o legitymacjach urzędowych nowego wzoru dla pracowników państwowych i ich żon, nadając mu następujące brzmienie:

„8. Numer legitymacji

Legitymacja funkcjonariusza otrzymuje numer ewidencyjny, który wpisany jest trwale w kwadracie (górną prawą stronę) rubryki 4-ej karty ewidencyjnej (wykazu służbowego) funkcjonariusza. Legitymacja żony otrzymuje ten sam numer łamany przez arabską cyfrę 1 (jedynekę) np.: „Legitymacja Nr 329/1“. Nie należy używać w legitymacjach numerów składowych jak: 980/35/1390, oraz skrótów (znaków) ustalonych dla Kuratorów w części E. pkt. 3 Okólnika Nr 26 z dnia 22 lutego 1932 r. (BP-3080/32) o wypełnianiu i prowadzeniu kart kwalifikacyjnych i ewidencyjnych“. Dostosowanie dotychczasowych legitymacji do numeracji wprowadzonej okólnikiem niniejszym, przeprowadzić należy przy sposobności wydawania nowych legitymacji, a w miarę zgody interesowanych (ze względu na koszty) również przy przedłużaniu ważności legitymacji.

Dyrektor Biura Personalnego

W. Przybyłowicz

14.

UWAGI O EGZAMINACH W SZKOŁACH ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH

I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 20 maja 1938 r.

Nr II S-1869/38

Obserwacje egzaminu wstępnego do gimnazjum i liceum jak również egzaminu ukończenia gimnazjum ujawniły szereg uchybień pod względem formalnym i rzeczowym oraz niezgodności z obowiązującymi regulaminami.

W związku z tym Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na konieczność przestrzegania regulaminów.

W szczególności należy unikać na przyszłość następujących uchybień:

I. Egzamin wstępny do gimnazjum.

1. Przy egzaminie wstępnym zachodziły przypadki, że wymagano od zgłaszających się do egzaminu dokumentów nie wymienionych w § 7 odpowiedniego regulaminu (np. świadectwa szczepienia ospy, zaświadczenia obywatelstwa itp).

2. Wprowadzano osobnych egzaminatorów historii i języka polskiego, oraz geografii i przyrody dla kandydatów, wymienionych w § 11 a regulaminu, lub też wbrew wskazaniom § 15 gdy był jeden egzaminator nie uwzględniano wiadomości z historii na egzaminie z języka polskiego lub przyrody na egzaminie z geografii.

3. Nie przestrzegano ściśle czasu trwania egzaminu określonego w § 17 i nie kończono egzaminu ustnego jednego kandydata w przeciągu jednego dnia.

Zaznaczyły się również niedomagania organizacyjne w sposobie indywidualnego przeprowadzania egzaminów. Wyznaczanie bowiem na jeden określony termin większych grup kandydatów (do 30 osób) do egzaminu powodowało długie wyczekiwanie dzieci na ich kolej; byłoby bardziej celowe powoływanie na egzamin grup mniejszych z wyznaczeniem dla każdej z nich ścisłego terminu.

4. W wielu przypadkach komisje były czynne w niepełnym składzie i bez udziału delegata szkoły powszechnej.

5. Należy również wyjaśnić, że po ukończeniu egzaminu pewnej grupy kandydatów, komisje powinny ustalić, którzy z nich nadają się do podjęcia studiów w gimnazjum, i ogłosić im wynik egzaminu. Odkładanie decyzji do końcowego posiedzenia komisji nie jest zgodne z przepisami. Posiedzenie końcowe w myśl § 22 ma za zadanie wyłącznie dokonać wyboru spośród kandydatów, którzy zdali egzamin, w przypadku gdy liczba miejsc wolnych w klasie I jest mniejsza od liczby zakwalifikowanych kandydatów.

6. W sprawie tematów na egzamin piśmienny zaznaczyć należy, że ich dobór i szczegółową redakcję powinny uskutecznić komisje danej

szkoły we własnym zakresie; ustalanie bowiem tematów przez zespoły dyrektorskie w porozumieniu z przedstawicielami szkolnictwa powszechnego okazało się w praktyce nie celowe. Zdarzało się nieraz, że dawano tematy zbyt trudne (zwłaszcza z arytmetyki), wymagające szczególnej pomysłowości. To sprzeciwia się § 13 regulaminu, który jasno określa rodzaj i stopień trudności tematów egzaminacyjnych. Oczywiście nie wyklucza to możliwości wspólnego rozważania zagadnień, dotyczących egzaminu, w celu określenia ogólnych wskazań w sprawie zakresu i stopnia trudności tematów.

II. Egzamin ukończenia gimnazjum.

1. Ponieważ egzamin ukończenia gimnazjum z powodu wielkiej liczby przedmiotów stawia duże wymagania wytrzymałości psychicznej i fizycznej uczniów, należy zwrócić uwagę na sposób jego przeprowadzenia i tak go zorganizować aby umożliwić zdającym bardziej równomierny rozkład wysiłku w granicach czasu, przeznaczonego na egzamin. W związku z tym było by wskazane, żeby część praktyczną egzaminu z robót ręcznych przeprowadzić w terminie przeznaczonym na egzaminy piśmienne, a przy egzaminie ustnym łączyć przedmioty pokrewne w grupy, przy czym uczniowie mogli by zdawać egzamin z jednej grupy przedmiotów przed południem, z drugiej — popołudniu.

2. Przy organizowaniu egzaminów należy zwrócić większą uwagę na odpowiedni dobór członków komisji.

Członkowie komisji powinni ściślej niż dotąd przestrzegać przepisów § 21 regulaminu, który wkłada na nich obowiązek uczestniczenia w egzaminie i czynnego udziału we wszystkich pracach komisji, przy czym ustalanie ocen powinno się odbywać komisyjnie z uwzględnieniem wszystkich momentów wyszczególnionych w § 26 regulaminu. Przy egzaminie należy poddać gruntownemu badaniu tych kandydatów, którzy jako uczniowie szkół bez uprawnień nie otrzymali promocji z klasy czwartej.

3. W odniesieniu do części merytorycznej egzaminu należy podkreślić, że dobór tematów piśmiennych jako też pytań ustnych powinien opierać się w myśl § 10 co do zakresu materiału naukowego, jego sposobu ujęcia i skali wymagań na programie nowego gimnazjum. W związku z tym należy unikać pytań (zwłaszcza w niektórych przedmiotach np. język polski), które wybiegają poza program i których stopień trudności dorównywa pytań przy egzaminie dojrzałości; z drugiej strony nie można się ograniczyć jedynie do materiału kl. IV, co zdarzało się nieraz przy egzaminie takich przedmiotów, jak historia, geografia, a zwłaszcza biologia. W praktyce punktem wyjścia przy egzaminowaniu może być materiał programowy kl. IV, do którego należy nawiązywać pytania z materiału klas poprzednich, zwłaszcza jeśli materiał ten pozostaje w ścisłym związku z omawianym konkretnie zagadnieniem.

Wspomnieć należy też zbyt szablonowy sposób egzaminowania z matematyki (nie uwzględnianie tematów teoretycznych) oraz brak względnie nie wyzyskanie pomocy naukowych.

III. Przyjmowanie uczniów do liceum ogólnokształcącego.

1. Sposób przyjmowania uczniów do liceum budził zastrzeżenia, zwłaszcza z powodu dowolności stosowania zwolnień. Zdarzały się przypadki, że zwalniano uczniów tylko z części egzaminu, czego regulamin nie przewiduje albo też rozszerzono zakres egzaminu na przedmioty nie objęte wykazem podanym w § 10 regulaminu względnie naznaczono kandydatom egzamin z przedmiotów, z których regulamin przewiduje swobodę wyboru. To wszystko stoi w wyraźnej sprzeczności z jego przepisami.

Ostateczne wyniki egzaminu powinny być ustalone, zgodnie z § 13, całościowo, bez wyróżniania jego części piśmiennej i ustnej, oraz poszczególnych przedmiotów egzaminacyjnych. Decydować o wyniku egzaminu powinny takie czynniki, jak odpowiednie zdolności oraz pewien zakres przyswojonej wiedzy i zamięłowania kandydata. Dlatego nie właściwą jest rzeczą w ocenie ostatecznej zwracać uwagę tylko na jeden z wymienionych czynników, co w praktyce ograniczało się zazwyczaj do badania zasobu wiadomości kandydata.

2. W sprawie treści egzaminu zauważyć należy, że tematy piśmienne były niejednokrotnie za trudne i nie zgodne pod względem zakresu materiału i sposobu ujęcia z obowiązującym programem. Tematy powinny być tak sformułowane, żeby były dla kandydata zrozumiałe i dotyczyły zagadnień, dla których rozwiązania kandydaci posiadają dostateczny zapas materiału faktycznego, nabyte w ciągu nauki gimnazjalnej. Było by wskazane egzamin ustny rozpoczynać od rozmowy z kandydatem, w której mógł by się swobodnie wypowiedzieć i w ten sposób wykazać swe zainteresowania, przedstawić co i jak czytał w dziale przynajmniej jednego z przedmiotów egzaminu. Na tle tak przeprowadzonej rozmowy można sformułować pytania bardziej szczegółowe z zakresu zagadnień podstawowych, przede wszystkim klasy czwartej w oparciu jednak o wiadomości, zdobyte w poprzednich latach nauki. W związku z tym kandydat powinien wykazać pewną sprawność i umiejętność posługiwania się środkami pomocniczymi i przyrządami, dlatego przy egzaminie w większej mierze niż dotąd powinny znaleźć zastosowanie różnego rodzaju pomoce naukowe.

3. W ten sposób przeprowadzony egzamin wymaga starannego obmyślenia przez nauczyciela środków badania kandydatów i umiejętnego ich stosowania i należytego przygotowania się samego nauczyciela.

Odpowiednio przygotowany pod względem organizacyjnym i rzeczowym egzamin osiągnie swój cel i spełni swe zadania jako narzędzie selekcyjne, które umożliwi lepszy dobór młodzieży, uzdolnionej do studiów licealnych. Wymienione powyżej sprawy nie wyczerpują zapewne wszystkich możliwych uchybień, jakie popełniono lub jakie w przyszłości mogą się zdarzyć, dlatego Ministerstwo prosi Kuratorium (Wydział Oświecenia Publicznego) o poddanie egzaminów dalszej bacznej obserwacji, zbieranie spostrzeżeń i przedstawianie ich Ministerstwu przy sposobności sprawozdań rocznych.

Podsekretarz stanu :
Jerzy Ferek Bleszyński

15.

KRAJOWA WYSTAWA LOTNICZA WE LWOWIE

W czasie od 29-go maja do 29 czerwca 1938 r. odbędzie się z okazji 20-lecia lotnictwa polskiego a w tym 15-lecia istnienia L. O. P. P. i 10-lecia polskiego lotnictwa sportowego — Krajowa Wystawa Lotnicza we Lwowie.

Wystawa ta zobrazuje w ośmiu działach wszechstronny rozwój lotnictwa oraz da pogląd na wszystkie zagadnienia, związane z powstaniem, rozwojem oraz gospodarczą i wojskową działalnością lotnictwa.

W okresie jej trwania będą organizowane imprezy lotnicze jak zloty gwiazdziste, pokazy lo-

tów szybowcowych, masowe skoki spadochronowe, zawody balonów, imprezy teatralne itp.

Wszelkich informacji i wyjaśnień w sprawie organizowania wycieczek i zwiedzania wystawy — udziela Zarząd Okręgu Wojewódzkiego L. O. P. P. we Lwowie, ul. Podleńskiego 1.

Ze względu na wyjątkową doniosłość lotnictwa dla zagadnień gospodarczych i wojskowych — proszę PP. Dyrektorów, Kierowników i Insp. Szkolnych o zachęcenie jak najszerzych warstw młodzieży i nauczycielstwa do zwiedzenia wystawy.

MINISTERSTWO

WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA

PUBLICZNEGO

Warszawa.

Dnia 22 kwietnia 1938 r.

Nr III-1341/38

Przesyłając odpis pisma Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Lwowskiego Okręgu Wojewódzkiego, Ministerstwo prosi Kuratorium o powiadomienie szkół o wymienionej wystawie.

Dyrektor Departamentu

Jan Firewicz

16.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 1938, zawiera między innymi:

w nr. 32 z dnia 7 maja: Ustawę z dnia 28 kwietnia 1938 o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w państwowych przemysłowych szkołach wyższych nieakademickich. — Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1938 o przy-

gotowaniu w czasie pokoju obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej w dziedzinach regulacji i zabudowania osiedli oraz budownictwa publicznego i prywatnego;

w nr. 33 z dnia 12 maja: Prawo o ustroju adwokatury.

17.

UPRAWNIENIA PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Rozporządzeniem z dn. 8 kwietnia 1938 Nr I-6415/38 Kurator Okręgu Szkolnego nadał Prywatnej Szkole Powszechnej w Łomnie utrzymy-

wanej przez Zgromadzenie S. S. Rodziny Marii uprawnienia publicznych szkół powszechnych III stopnia.

18.

WIZYTATORZY NAUKI RELIGII

Ordynariat Biskupi obrządku łacińskiego w Przemyślu zamianował w miejsce ks. dra Jana Paska wizytatorem nauki religii w szkołach średnich na terenie miast Krosna i Jasła ks. Antoniego Kwolka, proboszcza obrz. łacińskiego w Jasle. Ordynariat

Biskupi obrządku greckiego w Przemyślu powierzył obowiązki wizytatora nauki religii w szkołach kulikowskiego dziekanatu ks. Iwanowi Klio-fasowi, proboszczowi w Kulikowie.

19.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Grzegorz Hetman, p. o. kierownika szkoły powszechnej I stopnia w Łuczyńcach pow. Roñatyn, zmarł dn. 31 marca 1938 w 48 roku życia a 25 roku służby nauczycielskiej.

Włodzimierz Kowalski, profesor Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie, zmarł dn. 11 kwietnia 1938.

20.

RUCH SŁUŻBOWY

Rubryka „Ruch służbowy“ obejmuje tylko pracowników administracji szkolnej i dyrektorów bądź kierowników szkół. Zmiany dotyczące się nauczycieli będą podawane do wiadomości oddzielnie w wykazach, ogłaszanych przez „Dziennik Urzędowy“ w półrocznych odstępach czasu.

Kuratorium O. S. L.

Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dn. 14 kwietnia 1938 Nr B. P.-7390/38 przeniósł mgra Moździerza Zenona, referendarza Wydziału Oświecenia Publicznego Urzędu Wojew. Śląskiego w Katowicach, na własną prośbę z dn. 1 maja 1938 na równorzędne stanowisko do Kuratorium O. S. L. we Lwowie.

Kurator Okręgu Szkolnego rozporządzeniem z dn. 29 kwietnia 1938 Nr B. P.-13924/38 mianował z dn. 1 maja 1938 Jasną Kazimierę, kontraktowego kancelistę w Kuratorium O. S. L., kancelistą w Kuratorium O. S. L. do odwołania.

Szkoły powszechne

Mianowani: — Bałabanówna Maria, nauczycielka przy Państwowym II Liceum Pedagogicznym Żeńskim we Lwowie, kierowniczką pu-

blicznej szkoły powszechnej III stop. nr. 35 im. Klementyny Tańskiej we Lwowie — Gubrynowicz Zofia, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. III stop. nr. 34 im. St. Staszica we Lwowie, kierowniczką tejże szkoły — Janczewski Stanisław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powszechnej III stop. im. P. Skargi w Jarosławiu, kierownikiem tejże szkoły.

Przeniesieni w stan spoczynku: — Buchtalerz Aniela, kierowniczką publ. szkoły powsz. II stop. w Miększu Nowym pow. Jarosław — Jakubiszyn Bazyli, kierownik publ. szkoły powszechnej III stop. w Chodczkowie Wielkim, pow. Tarnopol.

Szkoły zawodowe

Mianowani: — Śmiglewska Antonina, nauczycielka p. o. przełożonej Państwowego Gimnazjum Kupieckiego Żeńskiego we Lwowie, przełożoną tegoż gimnazjum.

21.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						mieszkanie	grunt	
1	Kamionka Str.	Kamionka Str.	III	żeńską	polSKI	4 ub.	10 a	Konkurs II. Pierwszeństwo z W. K. N. Pierwszeństwo z W. K. N.
2	Komarno	Rudki	III	męską	polSKI			

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

22.

KOMUNIKATY

Nauczanie religii w szkołach kształcących zawodowych

Ministerstwo wyjaśnia, że nauczanie religii grecko-katolickiej, ewangelickiej lub mojżeszowej w publicznych szkołach kształcących zawodowych może się odbywać odrębnie przy co najmniej 20 uczniach danego wyznania. W razie, gdy w klasie nie ma tytułu uczniów jednego wyznania, można stworzyć z dwóch lub trzech klas różnego poziomu taki komplet i naukę religii prowadzić cyklicznie.

Liczbę godzin nauczania religii określają obowiązujące programy. $\frac{1}{2}$ godziny przypada na naukę religii według dawnego, jeszcze obowiązującego podziału godzin, zaś 1 godzinę w szkołach kształcących zawodowych specjalnych, dla których zostały ogłoszone nowe programy.

Łączenie uczniów jednego wyznania różnych klas na naukę religii wynika z ograniczeń budżetowych. (Min. W. R. i O. P. z dnia 23 marca 1938 nr. III. P-636/38).

Terminy egzaminów dla kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie administracyjnej

Egzaminy dla kandydatów na stanowiska I kategorii w państwowej służbie administracyjnej odbywać się będą w ciągu całego roku — z wyjątkiem miesięcy lipca i sierpnia. Kandydaci zamierzający poddać się egzaminowi, powinni zgłosić przystąpienie do egzaminu pisemnie bezpośrednio Przewodniczącemu Komisji Egzaminacyjnej przy Ministerstwie W. R. i O. P., który zawiadomi ich o wyznaczonym dla nich przez Ministerstwo terminie egzaminu. W zgłoszeniu należy podać numer i datę decyzji, którą dopuszczono do egzaminu kandydata. Zachowanie drogi służbowej nie obowiązuje przy tym zgłoszeniu. (Min. W. R. i O. P. z dn. 28 kwietnia 1938 Nr B. P. 8907/38).

Zaliczenie bezpłatnej praktyki do ustalenia

Praktyka nauczycielska, wprowadzona okólnikiem Nr 28 z dnia 7 marca 1933 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. nr 2, poz. 38), stanowi pracę w szkołach w rozumieniu art. 8 ust. 3 powołanej ustawy, o ile tylko odpowiada innym postanowieniom tego artykułu, a w szczególności, analogicznie do ust. 4, jeżeli pełniona była w wymiarze co najmniej 14 godzin tygodniowo. (Min. W. R. i O. P. z dn. 16 lutego 1938 nr B. P. 8519/37).

Wymiar uposażenia nauczycieli publicznych szkół powszechnych

Ukończenie dwuletniego Kollegium Studium Pracy Społeczno-Oświatowej Wolnej Wszechnicy Polskiej jest równoznaczne z ukończeniem dwuletniego Kursu Sekcji Społeczno-Oświatowej Wydziału Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej, gdyż zgodnie z § 72 Statutu Wolnej Wszechnicy Polskiej, — zatwierdzonego w dniu 11. X. 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 210), Studium Pracy Społeczno-Oświatowej wchodzi jako Sekcja Społeczno-Oświatowa w skład Wydziału Pedagogicznego, świadectwa zaś Sekcji odpowiadają wymaganiom pkt. „b” § 65 Statutu. Wszyscy więc nauczyciele, posiadający świadectwa z ukończenia dwuletniego Kursu Sekcji Społeczno-Oświatowej Wydziału Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie winni pobierać uposażenie określone § 19, względnie § 52 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19-go grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 102, poz. 781). Równocześnie Ministerstwo uchyla wszystkie decyzje sprzeczne z niniejszym wyjaśnieniem. (Min. W. R. i O. P. z dn. 12 kwietnia 1938 r. Nr B. P. 7081/38).

Ubezpieczenie nieetatowych nauczycieli religii, którzy nie są duchownymi

Nauczyciele religii w publicznych szkołach powszechnych, udzielający nauki za wynagrodzeniem po 1 zł za faktycznie odbytą godzinę nauki a którzy nie są duchownymi, zasadniczo podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na podstawie ustawy z dn. 28. III 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. nr 51, poz. 396) i rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24. XI. 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. nr 106, poz. 911) w brzmieniu zmienionym ustawą z 15. III 1934 r. (Dz. U. R. P. nr 39, poz. 347) z tym, że unormowanemu ostatnio wymienionym rozporządzeniem ubezpieczeniu emerytalnemu i na wypadek braku pracy osoby wyżej wymienione podlegają, o ile nie są wyłączone od obowiązku ubezpieczenia na zasadzie art. 5 w szczególności punktu 2. tegoż rozporządzenia. (Min. W. R. i O. P. z dn. 29 marca 1938 Nr B. P. 29067/37).

Wyższy Kurs Nauczycielski w Warszawie

W roku szkolnym 1938/39 grupa matematyczno-przyrodnicza na Państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim w Warszawie będzie podzielona na dwie grupy. Na jednej podgrupie będzie wprowadzona obok matematyki biologia, fizyka i chemia, a na drugiej — matematyka, geografia, fizyka i chemia.

W ten sposób wszyscy kandydaci na grupę matematyczną są obowiązani przygotować się do egzaminu z matematyki i fizyki, natomiast każdy kandydat wybiera sobie dowolnie biologię lub geografię. (Min. W. R. i O. P. z dn. 11 maja 1938 Nr II. P. 3343/38).

Zniżki kolejowe dla wycieczek szkolnych

Ministerstwo Komunikacji, mając na uwadze znaczenie akcji wycieczkowej szkolnej dla rozwoju intelektualnego i podniesienia uświadomienia obywatelskiego młodzieży — wprowadziło daleko idące ulgi kolejowe przy przejazdach młodzieży szkolnej „pociągami popularnymi szkolnymi”. Ulga ta stosowana jest przy przejazdach co najmniej 600 uczestników i wynosi 80% od opłat normalnych. Wycieczki szkolne złożone z co najmniej 10 osób, korzystają z ulgi 66% od opłat normalnych, przy czym na każdym 10 uczniów (nic) 1 osoba niezamożna jest uprawniona do bezpłatnego przejazdu.

Powyższe ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej nie mogą być rozszerzane. (Min. W. R. i O. P. z 22 kwietnia 1938 Nr II. 3388/38).

Dwumiesięczny Biuletyn literacki i naukowy

Poradnia Biblioteczna w porozumieniu z Wydziałem Oświaty Pozaszkolnej Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego rozpoczęła w kwietniu r. b. wydawanie dwumiesięcznego Biuletynu literackiego i naukowego, który jest bieżącą kontynuacją „Książki w bibliotece” i „Przewodnika literackiego i naukowego”. Biuletyn będzie omawiał nowości wydawnicze ostatnich kilku miesięcy ze wszystkich dziedzin piśmiennictwa. W ciągu roku Biuletyn omówi około 300 książek, najbardziej nadających się do bibliotek oświatowych. Zasadniczo jest on przeznaczony dla wszystkich interesujących się książką. W szczególności w najszerszym zakresie powinni z niego korzystać bibliotekarze bibliotek oświatowych oraz nauczyciele i oświatowcy, którzy prowadzą

pracę kulturalną przy pomocy książki. Wykorzystanie Biuletynu może być bardzo rozmaite, nadaje się on bowiem nie tylko do informowania o nowych książkach, ale odpowiednio przystosowany do lokalnych warunków może z powodzeniem pełnić rolę katalogu rozumowanego nowości wydawniczych. Prenumerata roczna dla bibliotek, bibliotekarzy, nauczycieli i pracowników oświatowych wynosi 2,25 zł. Wobec korzyści jakie przedstawia wymienione wydawnictwo jest rzeczą wskazaną, by Biuletyn zaabonowały zarówno osoby zainteresowane, jak również biblioteki oświatowe. Egzemplarz okazowy jest do przejrzania w inspektoracie Szkolnym.

Aprobowane książki

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło do użytku szkolnego książki:

I. Wilchiwskij, Pan Prezydent Polskiej Rzeczypospolitej, Ilnatij Mościckij. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1937 — jako książkę do bibliotek uczniowskich szkół powszechnych i gimnazjów z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr. 16365/38 z dn. 11 kwietnia 1938).

J. Kowalski i M. Golias, Juvenis Romanus (Łatyński czytania dla II klasy). Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1935 — jako podręcznik do nauki języka łacińskiego na II klasę gimnazjum z ruskim językiem nauczania. (Nr. II. Pr. 14953/37 z dn. 12 kwietnia 1938).

O. Rożankiwska i J. Petrowa, Moja Persza knyżeczka — (bukwar), Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1937 — jako podręcznik do nauki języka ruskiego w szkołach powszechnych z ruskim językiem nauczania i w szkołach powszechnych z polskim językiem nauczania. (Nr II Pr. 15371/37 z dnia 12 kwietnia 1938).

Francusko-Ukraiński Słownik do pidručnyka francuskoji mowy dla III gimnazijnoj klasy O. Cieślińskiej i H. Nieniewskiej. Aux quatre coins de la France, przekład dr. M. Rudnickiej, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1936 — jako książkę pomocniczą dla uczniów gimnazjum z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr. 14958 ex 1937 z dn. 12 kwietnia 1938).

Mychajło Drozd, Peremożec Okenau, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1937 — jako książkę do bibliotek uczniowskich szkół powszechnych i gimnazjów z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr. 16364/38 z dn. 12 kwietnia 1938).

Wystawy obrazów Artura Grottgera

W związku z 75 rocznicą Powstania Styczniowego Towarzystwo Przyjaciół Weteranów 1863 Roku wydało album obrazów Artura Grottgera. Całość albumu składa się z trzech cyklów: „Warszawy“, „Polonii“ i „Wojny“ — reprodukcji obrazu „Nocturno“ i autoportretu. Cena wynosi 54 zł bez oprawy (w oprawie 60 zł). Celem udostępnienia młodzieży szkolnej i społeczeństwu zapoznania się z obrazami Ar. Grottgera, Towarzystwo zorganizuje przy pomocy Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, lokalne wystawy plasz tego albumu. Dyrekcje (Kierownictwa) szkół, zechcą oddać bezpłatnie na ten cel lokal szkolny i zainteresować wystawą Koła Rodzicielskie oraz udostępnić młodzieży szkolnej bez żadnych opłat jej zwiedzanie. Normalny bieg nauki szkolnej nie może być z tego powodu zakłócony. Udział uczniów w wystawach powinien być dobrowolny, oparty na zainteresowaniu i potrzebie poznania arcydzieł Grottgera przez młodzież, która — odnosi się to głównie do środowisk mniejszych — nie miała do tego dotąd sposobności.

Z uwagi na dużą wartość artystyczną wydawnictwa Towarzystwa Przyjaciół Weteranów 1863 Roku szkoły, które nie posiadają reprodukcji obrazów grottgerowskich mogą nabyć albumy w granicach swoich możliwości budżetowych z funduszy przeznaczonych na pomoce naukowe lub z funduszy opiek rodzicielskich. (Adres: Warszawa, Nowy Świat 35 (Federacje Tow. Przyjaciół Weteranów 1863 r.). Dochód z wydawnictwa albumu i z wystaw jest przeznaczony na ufundowanie domu-schroniska dla wdów po Weteranach 1863 Roku. (Ministerstwo W. R. i O. P. Nr II. W-3177/38 z dn. 6 maja 1938).

Awans automatyczny

Przez awans automatyczny należy rozumieć przechodzenie nauczycieli do wyższych grup uposażenia w obrębie tej samej kategorii awansujących pod warunkiem upływu przepisanej dla ta-

kiego awansu okresu służby. Awans taki może nastąpić tylko z dniem 1 stycznia roku następnego po ukończeniu okresu, zgodnie z zasadą wyrażoną w § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19. XII. 1933 r. o zaszeregowaniu funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781). Przepis bowiem wymienionego § 33, umieszczony na końcu rozdziału 3, obejmującego przepisy dotyczące nauczycieli, należy traktować tylko łącznie z innymi przepisami tego rozdziału, umieszczonymi w poszczególnych paragrafach. Dlatego też w przypadku, gdy trzy lata służby, wymaganej § 15 cytowanego rozporządzenia do awansu do X grupy uposażenia, upływają w tym roku kalendarzowym, w którym nauczyciel złożył egzamin praktyczny, termin jego awansu winien być oznaczony na podstawie § 33 wymienionego rozporządzenia. Przykłady: 1. nauczyciel rozpoczął służbę w dniu 1. II. 1935 r., złożył egzamin praktyczny w dniu 12. V. 1937 r., winien przejść do grupy X uposażenia z dniem 1. I. 1939 r. zgodnie z przepisami wymienionego § 33. 2. nauczyciel rozpoczął służbę w dniu 1. II. 1935 r., egzamin praktyczny złożył w dniu 5. V. 1938 r. — winien przejść do grupy X uposażenia zgodnie z zasadą wymienionego § 33 tj. z dniem 1. I. 1939 r. Jednakże nauczyciel, który złożył egzamin praktyczny po dniu 1 stycznia roku następującego po ukończeniu trzech lat służby, wymaganej w § 15 wymienionego na wstępie rozporządzenia, winien przejść do grupy X uposażenia na zasadach zawartych w art. 15 lit. b, rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28. X. 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663). Przykład: nauczyciel rozpoczął służbę w dniu 1. II. 1935 r., egzamin praktyczny złożył w dniu 20. XI. 1939 r. — winien przejść do grupy X uposażenia z dniem 1 najbliższego kalendarzowego miesiąca po dniu powstania warunków uzasadniających zmianę uposażenia tj. z dniem 1. XII. 1939 r. zgodnie z przepisami art. 15 lit. b cytowanego wyżej rozporządzenia. (Min. W. R. i O. P. z dnia 12 maja 1938 r. Nr 3, P-8785/38).

Pamiętajmy o Towarzystwie

Popierania Budowy Publicznych

Szkół Powszechnych!!!

PAŃSTWOWA CENTRALNA
BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
KURATORIUM O. S. L.

WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz.
10 — 14 i od 17 — 20, nadto
w niedziele i święta od godz.
10—11 dla nauczycieli z prowincji

Nauczyciele z prowincji mogą
wypożyczać książki, wysyłając
zamówienie pocztą.

Z księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki
Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel
pracujący na terenie Kuratorium Okręgu Szkolnego
Lwowskiego w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł. — cz. II. 0.40 zł.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

JADWIGA JAROSZOWA

Kilka słów o historii i organizacji Kół krajoznawczych Młodzieży szkolnej Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

Mija 32 lat od chwili, gdy idea krajoznawcza znalazła ucieleśnienie w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym. I niemal od pierwszej chwili istnienia tego Towarzystwa hasła i idee krajoznawcze przesiąkały przez nauczycielstwo do młodzieży szkolnej. W różnych środowiskach trzech zaborów istnieli zapaleńcy, którzy w myśl hasła „poznaj swój Kraj i Ojczyźnie służ“ — odkrywali przed młodzieżą piękno ziemi ojczystej podczas długich wędrówek. Uczyli ją kochać całą, zjednoczoną w sercach — gdzie nie było kordonów granicznych... To była najlepsza lekcja dla przyszłych pełnowartościowych obywateli wolnej Polski.

Rozumieli dobrze wychowawcze znaczenie krajoznawstwa wszyscy wielcy wychowawcy młodzieży. Ta myśl kierowała śp. prof. Ludomirem Sawickim, profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdy w roku 1919 powołał do życia Sekcję Kół Krajoznawczych młodzieży przy krakowskim Pol. Towarzystwie Krajoznawczym. Początkowo praca ograniczała się do terenu krakowskiego, dopiero po wydaniu pierwszych numerów „Miesięcznika Krajoznawczego“, późniejszego „Orlego Lotu“, zaczęły się sprawy Kół interesować inne środowiska.

Pierwszy i jakże serdeczny odzew tego zainteresowania zabrzmiał ze Lwowa. Sp. kurator Stanisław Sobiński, gorący wyznawca idei krajoznawczej, wydał w dniu 8. grudnia 1920 r. do wszystkich szkół okręgu okólnik, polecający „Orli lot“ jako obowiązkową lekturę dla bibliotek uczniowskich. Równocześnie zachęcał nauczycielstwo do tworzenia Kół krajoznawczych. To był moment przełomowy dla młodego jeszcze ruchu krajoznawczego i czasopisma, które zyskawszy w ten sposób wielką rzeszę prenumeratorów utrwaliło swoje istnienie.

Z biegiem lat, wobec stale wzrastającej liczby Kół, Rada główna Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego utworzyła w pierwszych miesiącach r. 1927 Komisje Kół Krajoznawczych z siedzibą w Krakowie. Na przewodniczącego powołano inicjatora i organizatora tej pracy wśród młodzieży, prof. Leopolda Węgrzynowicza, który do dziś nieprzerwanie tę godność piastuje.

Celem usprawnienia organizacji polecono oddziałom Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w środowiskach większych powołać do życia Koła Opiekunów kół krajoznawczych młodzieży szkolnej. We Lwowie powstaje takie koło, później przemianowane na sekcję okręgową opiekunów, w lutym 1933 r. Pierwszą pracą sekcji było zarejestrowanie wszystkich istniejących w okręgu kół i zaznajomienie się z ich pracą. Aby zaradzić brakowi przewodników, zorganizowano w latach 1934/35 kursy przewodników po Lwowie. Każdy z nich zgromadził około 100 członków lwowskich Kół krajoznawczych. Szereg odczytów, które skupiały nieraz ponad 1000 słuchaczy, zaznajomił naszą młodzież z ostatnimi polskimi wyprawami geograficznymi, parkami narodowymi itp. W maju 1936 r. odbył się okręgowy zjazd opiekunów łącznie z konferencją rejonową ogniska geograficznego. Urządzano też dalsze wycieczki krajoznawcze. W wycieczce do Krakowa, zorganizowanej wspólnie z inspektoratem podmiejskim Lwow. w październiku 1935 r., wzięło udział 1600 osób z pośród młodzieży i nauczycielstwa naszego okręgu.

W czerwcu 1937 wyruszyła delegacja kół krajoznawczych lwowskich na VIII ogólnopolski zjazd krajoznawczy w Pińsku.

Na zebraniu sprawozdawczym w październiku 1937 r. z inicjatywy lwowskiej młodzieży krajoznawczej zawiązał się Komitet mający na celu stworzenie Zrzeszenia Kół krajoznawczych i oprar-

cowanie statutu. Po zatwierdzeniu tegoż przez władze szkolne odbyło się pierwsze walne zebranie Zrzeszenia w dniu 11 grudnia 1937 r. Celem zrzeszenia jest zakładanie kół szkolnych średnich i powszechnych, urządzenie świetlic krajoznawczych, wystaw, wycieczek i wieczornic krajoznawczych. Zrzeszenie tworzy sekcję przewodników po Lwowie, które wobec wzrastającego stale ruchu turystycznego na terenie Lwowa oddaje usługi zwłaszcza przy oprowadzaniu wycieczek szkolnych.

Kół krajoznawczych na terenie Lwowa jest obecnie 26, gdy w roku 1932 było ich w całym okręgu zaledwie 13.

W planie swej pracy Koła uwzględniły przede wszystkim nasz region. Zebrane materiały przydają się w pracy szkolnej, ożywiając lekcje zagadnień życia współczesnego. Tematów do prac dostarczył Lwów, jego warunki naturalne, zabytki, życie gospodarcze i kulturalne miasta jako całości i poszczególnych dzielnic — a nawet gwara lwowska.

Praca badawcza młodzieży nie ograniczyła się do rogatek miejskich, wyszła poza nie, zetknęła się z wsią podlowską. I tam spotkać już można krajoznawców notujących skrzętnie swoje spostrzeżenia i szukających śladów dawnej kultury i sztuki ludowej. Świetlice wsi podlowskich znają ich także, jako tych, którzy w myśl haseł krajoznawczych chcą nie tylko poznać swój kraj, ale też mu służyć. Krajoznawcy stykają się podczas wywiadów i pracy społecznej z ludnością wiejską, wczuwają się w jej życie, uczą się je cenić i starają się znaleźć tę nić serdeczną, która musi połączyć oba te środowiska: wieś i miasto.

24.

Dr ZIELIŃSKI JÓZEF

Zabytki i pamiątki historyczne w województwie stanisławowskim

Terytorium dzisiejszego województwa stanisławowskiego stanowi tę część Polski, której historia przechodziła najrozmaitsze koleje. Najstarsze dzieje tego zakątka Rzpltej giną w pomroce niesprawdzonych teorii i domysłów wiążących Zadniestrze bądź to z dziejami Polski bądź Rusi; z kolei od początku XII-go wieku aż do r. 1340 władają tą ziemią książęta rusczy z centralnym ośrodkiem naprzód w Haliczu, a potem w Chełmie i Lwowie, wreszcie od chwili zajęcia Ziemi Czerwieńskiej przez Kazimierza W-go wchodzi ona w skład ziem Rzpltej. Z tą chwilą ustala się jej charakter jako pogranicznej kresowej dzielnicy, która w dobie przedrozbiorowej przechodzi dwa etapy.

Pierwszy to okres pokojowej pracy cywilizacyjnej sięgający prawie aż po koniec w. XVI-go. Znaczą go owe „zdobycze pługa polskiego“ posuwające z każdym dziesiątkiem lat falą osadniczą od Dniestru ku nieprzebytym borom karpackim, znaczą drogi handlowe idące ze Lwowa poprzez Stryj na Węgry i poprzez Rohatyn, Halicz, Tyśmienicę i Śniatyn do Mołdawii, wreszcie owe liczne posterunki pracy kulturalnej i religijnej w postaci coraz to gęściej zakładanych miast i miasteczek, kościołów i cerkwi, klasztorów i monasterów. Cała ta praca powiązana jak najściślej z nowym polskim systemem administracyjnym i sądowym oraz nowym układem stosunków społecznych i politycznych związała te ziemie tak mocno z resztą Polski, że owoców tej pracy zniszczyć nie zdołały wszystkie późniejsze kataklizmy wojenne, jakie spadły na Podkarpacie.

Dzieje okresu następnego poprzez cały wiek XVII i części XVIII-go pisały dosłownie krew i żelazo, pożoga i bodaj czy jeszcze nie straszniejszy jasyr tatarski, które „złotym szlakiem“ przecinając całe Podkarpacie obracały nieraz w niwecz bogaty dorobek czasów minionych. Wojna z jej wszystkimi następstwami: głodem, zarazą i zubożeniem ludności, stała się odtąd jakby chlebem codziennym Podkarpacia. W tym stanie rzeczy wymagającym ustawicznej czujności i gotowości tworzył się nowy typ człowieka hartownego i przygotowanego na wszystko, którego nie tak łatwo łamały klęski życiowe i niebezpieczeństwa. Tworzyło się twarde i nieustępliwe społeczeństwo kresowe, które na tym jednym wielkim pobojuwisku stworzyło chwałę polskiego oręża spełniającego zaszczytną misję „antemurale christianitatis“. Proste zaś wyliczenie co potężniejszych tylko najazdów turecko-tatarskich, kozackich i wołoskich z lat 1594, 1624, 1629, 1634, 1648, 1655,

Zamek w Rakowcu

fot. prof. M. Gaudiak

olbrzymie pobojuwisko wojenne, które pozostawiło po sobie ślady nieraz nierównie trwalsze od tamtych z w. XVII-go.

O tym wszystkim, o tych wielkich chwilach bujnego i kwitnącego życia oraz dniach chwały wojennej grozy i zniszczenia mówią nam nie tylko pyłem archiwalnym przysypane kroniki, relacje i dokumenty, ale przemawiają do nas jeszcze wymowniejszym językiem te milczące świadectwa minionych czasów, które w takim stanie czy innym przetrwały do czasów dzisiejszych. Mówi o tym wszystkim przede wszystkim archiwum kamienne, które uczony historyk i archeolog z łopata w ręku nam ukazuje, mówi o tym owe pół tysiąca mogił, kurhanów porozrzucanych po przeszło 150 miejscowościach naszego województwa, świadczą ruiny i resztki zamków, grodzisk-horodyszcz, szańców i wałów obronnych, przemawiają wreszcie może najsilniej do naszej wyobraźni owe nieliczne zabytki architektoniczne, przeważnie kościelne, które w kształcie nieraz bardzo zmienionym, przecież początkami swoimi sięgają odległego zamierzonego średniowiecza. Wszystko to razem wzięte stanowi dzisiaj jakby jedno wielkie muzeum pamiątek historycznych, które współczesne pokolenie winno nie tylko poznać i umiłować, ale otoczyć je jak najstaranniejszą opieką, aby długie jeszcze wieki świadczyć mogły o tym, czym ta ziemia była w dziejach Polski i czym się zasłużyła. Ze wszystkich powiatów województwa stanisławowskiego najbardziej zabytkowym jest bez wątpienia powiat stanisławowski, którego część północna z Haliczen. i okolicą wzbudziła w latach ostatnich szczególniejsze zainteresowanie. Zabytki Halicza i najbliższej okolicy sięgają jeszcze połowy w. XII-go, a z pośród nich na pierwszym miejscu postawić trzeba romańsko-bizantyński kościół OO. Franciszkanów w św. Stanisławie pod Haliczem, pochodzący z początków XII-go w. Stanowi on bezsprzecznie najstarszy istniejący zabytek na Ziemi Czerwieńskiej; uważny obserwator zwróci uwagę na piękne w swej romańskiej prostocie portale i absydy z półkolumnkami, które łącznie z masywnymi ciosowymi murami dolnej partii kościoła świadczą o starodawnym charakterze tego zabytku, stanowiącego ongiś jedną z licznych obronnych cerkwi otaczających książęcy gród halicki¹⁾. Gród halicki stał na miejscu dzisiejszej wsi Kryłos, odległej o 7 km na południe od Halicza, gdzie o jego istnieniu świadczą potężne potrójne wały fortyfikacyjne otaczające wieś od południa oraz w roku ubiegłym odkopane fundamenty katedry halickiej za-

1657, 1672, 1676, 1684 i 1699 z pominięciem całego szeregu drobniejszych tatarskich wypraw rabusiowskich, daje dostateczne wyobrażenie o tym, czym była ta epoka w. XV-go dla tej części Polski.

Dwa wieki następne aż do dni wielkiej wojny światowej to okres względnego spokoju, który pozwolił zabiścić zadane rany i zatrzyć powoli ślady zniszczenia. Ale 4 lata zawieruchy wojennej znowu srodze i jakby ze szczególniejszą mściwością nawiedziły całe Podkarpacie. Nowoczesna wyrafinowana technika wojenna strawiła nieraz ze szczętem to, czemu rady nie mogły dać szabla i kołczan tatarski i Podkarpacie zamieniło się znowu w jedno

Brama Skitu w Maniawie

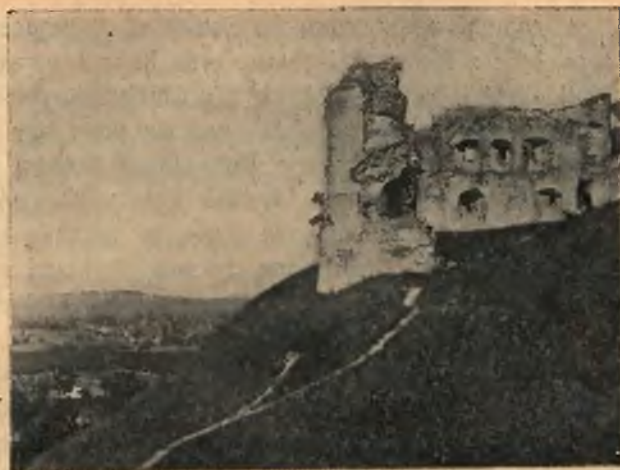
fot. prof. M. Gaudiak

¹⁾ Żałować należy tylko, że po 20 latach jeszcze nie doprowadzono do zupełnego odnowienia tej najcenniejszej pamiątki w naszym województwie. Piękny portal główny znajduje się w stanie pożałowania godnym i niszczeje z każdym dniem coraz więcej.

łożonej w połowie w. XII-go przez ks. Jarosława Ośmomysła. Sam Halicz posiada również ciekawe zabytki pochodzące z czasów po zajęciu Halicza przez Polskę. Tu wymienić należy miejscową cerkiew parafialną z pocz. XV-go w., zamek starościński z r. 1658, kościół parafialny łaciński z końca XVIII-go w.; wreszcie nietyle zabytek ile przejaw pewnego rodzaju egzotyki miejscowej, jaką stanowi miejscowa kenessa karaimska. Poza tym w najbliższej okolicy Halicza znajduje się cały szereg pomników w postaci fundamentów cerkwi, wałów, horodyszcz i całego szeregu ciekawych nazw topograficznych.

Opuszczając Halicz w kierunku Stanisławowa, oglądamy po drodze w Mariampolu, siedzibie ongiś h. w. k. Stanisława Jabłonowskiego, resztki zamku, ufundowanego przez hetmana z końcem w. XVII-go oraz dawny klasztor kapucyński z poł. XVIII-go w.; w Jezupolu leżącym na drugim brzegu Dniestru siedzibie sławnej ongiś na całe Pokucie poza kościołem i klasztorem OO. Dominikanów z roku 1843 nic nie dochoowało się ciekawszego do naszych czasów.

Stosunkowo bogatszy rejestr zabytków znajdziemy zato w stolicy województwa, w Stanisławowie, który na przełomie w. XVII i XVIII-go był nietylko najpotężniejszą twierdzą na Pokuciu, ale i poważnym centrum kultury i gospodarstwa. Pierwsze słowa należą się najstarszemu zabytkowi, stanisławowskiej kolegiacie, pochodzącej z 1670 a przerobionej w pół wieku potem w r. 1737. Jej bogate wewnętrzne barokowe urządzenie, piękne stylowe ołtarze z relikwiami św. Wincentego, portrety arcybiskupów oraz założycieli miasta, groby hetmańskie Jędrzeja i Józefa Potockich i ich bliższej rodziny oto najciekawsze tylko fragmenty godne uwagi w tej starej świątyni, którą tak pięknie spopularyzował Sienkiewicz we wzruszającym końcowym akordzie swego „Pana Wołodyjowskiego“. Równie piękną ozdobą miasta pozostanie na zawsze kościół ormiański z poł. XVIII-go wieku fundowany staraniem mieszczan ormiańskich oraz h. w. k. Józefa Potockiego, który słusznie chlubi się nader cennymi rzeźbami figuralnymi świadczącymi o dobrym smaku ich twórcy jak i ambicji chwalebnej fundatorów. Znaczącą część dawnej sztuki fortyfikacyjnej zainteresują resztki murów obronnych koło kolegiaty katedry gr.-kat. oraz budynku liceum pedagogicznego poza tym zachował się dawny pałac zamkowy Potockich w zabudowaniach dzisiejszego szpitala wojskowego. Z pośród innych zabytków na wzmiankę zasługują jeszcze dawny kościół i kolegium OO. Jezuitów (dziś katedra grecko-kat.), trzy pomniki, a to Chrystusa, Matki Boskiej oraz św. Jana Nep., pochodzące z poł. XVIII-go w., wreszcie stare stylowe dworki dawnych mieszczan ormiańskich; takie same znajdziemy w Łyścu oraz Tyśmienicy, stanowiących w wieku XVIII-ym obok Stanisławowa najsilniejsze skupienia Ormian. Poza Stanisławowem słowo wzmianki należy się jeszcze kościołowi w Bohorodczanach, pochodzącemu z poł. XVIII-go w. Z pobożowisk na terenie powiatu sławne są: Bednarów, którego lasy okoliczne były świadkami licznych zapasów z czambułami tatarskimi w latach 1624 i 1672 oraz Krechowce, słynne z szarży 1-go pułku ułanów w lipcu r. 1917.

Ruiny zamku w Haliczu

fot. prof. M. Rosenbaum

Ruiny skitu mianawskiego

fot. prof. M. Rosenbaum

Powiat rohatyński, leżący całkowicie na północnej stronie Dniestru jej po stanisławowskim najbogatszy pod względem zabytkowym. Przoduje naturalnie stolica powiatu Rohatyn „drugi Lwowa pobratym“, jak mówi starodawne przysłowie. Uważny obserwator zwróci uwagę przede wszystkim na dwa

cenne zabytki architektury kościelnej w Rohatynie, a to cerkiew parafialną, pochodzącą prawdopodobnie z końca XV-go w., oraz kościół parafialny o całe stulecie zdaje się młodszy. Pierwotny gotycki zrąb obydwu świątyń z późniejszymi renesansowymi i barokowymi uzupełnieniami (przy cerkwi bardzo silnie uwydatniające się poza tym elementy bizantyńskie) świadczy o bardzo silnym związku kulturalnym starego Rohatyna z kulturą zachodnią polską a w szczególności ze Lwowem; lwowska bowiem katedra łacińska była wedle wszelkiego prawdopodobieństwa pierwowzorem dla świątyń rohatyńskich. Szkoda tylko, że ostatnia restauracja kościoła wiele popsuła i obniżyła wartość tego zabytku. Poza tymi dwoma obiektami na uwagę zasługują w Rohatynie dwie stare cerkwie na przedmieściach, zabudowania sądu i starostwa po dawnym klasztorze OO. Dominikanów, wreszcie jeden z domów prywatnych przerobiony z dawnego klasztoru św. Barbary.

Niemniej ciekawie przedstawia się reszta powiatu rohatyńskiego. Na pierwszym miejscu wymienić trzeba Bursztyn z kościołem parafialnym fundowanym w r. 1740 przez Pawła Benoego, pałacem ks. Jabłonowskich oraz synagogą; z kolei idą kościoły parafialne w Firlejowie z poł. XVI-go wieku, w Konkolnikach z r. 1722, Martynowie z XVII w. Żurowie z połowy XVI-go w. z pięknym ołtarzem oraz renesansowym nagrobkiem, wreszcie piękny rokokowy klasztor OO. Karmelitów w Bołszowcach z końca XVIII-go niestety przez wojnę bardzo zniszczony. Wspomnieć również trzeba o takich ośrodkach mających za sobą chlubną tradycję pracy kulturalnej i religijnej jak Fraga, Konkolniki, Stratyń, Podkamień i wreszcie Czercze, obecnie ruskie uzdrowisko z cerkwią parafialną z poł. XVIII-go w. Z pobożowisk pamiętać trzeba o Martynowie sławnym z bitwy stoczonej przez hetmana Koniecpolskiego w r. 1624 oraz Dytiatynie, miejscu bohaterskiej walki stoczonej przez wojska polskie z bolszewikami, w dniu 16 września 1920 r. W powiecie prócz tego znajduje się jeszcze kilkanaście mogił.

Powiat tłumacki. W najbliższym sąsiedztwie Stanisławowa rozsiadła się na granicy powiatu tłumackiego stara Tyśmienica, miasto najstarsze na Ziemi Czerwieńskiej po Haliczu. Wiemy o jej istnieniu już w połowie XII-go wieku i od tego czasu zdaje się dwukrotnie zmieniała swoje położenie. Świadectwem tego są dwa miejsca, jedno tzw. po rusku „Rynczyszcz” koło Podpieczar, drugie na drodze do Kołomyi za Strymbą tzw. „Horodyszcz”. Z zabytków dzisiejszej Tyśmienicy wymienić trzeba kościół i klasztor po-dominikański z r. 1736, kościół ormiański z r. 1759 wymagający dziś gruntownej restauracji, cerkiew drewnianą tzw. monasterską z r. 1732, synagogę z końca XVIII w., wreszcie jednopiętrowa kamienica w rynku tzw. „pańska”, w której mieszkał król Jan III w czasie swego postoju pod Tłumaczem w r. 1686. Z pośród innych miejscowości tego powiatu na uwagę zasługuje jeszcze Niżniów, znany punkt postoju w wycieczkach po Dniestrze z barokowym kościołem parafialnym z końca XVII-go w. (wówczas własność OO. Paulinów) a odnowionym w r. 1842. Tłumacz, stolica powiatu nie może się natomiast poszczycić jakimiś starszymi budowlami czy pomnikami. Zwraca zato uwagę wielka ilość mogił na terenie powiatu; tędy przechodził w wieku XVII „złoty szlak” i stąd tyle śladów krwawych i niszczących przemarszów czambułów tatarskich. Najwięcej jest ich pod Chocimierzem.

Powiat żydaczowski posiada również kilka pięknych zabytków architektury, przede wszystkim kościelnej. Żydaczów ma stary kościół parafialny z r. 1612, gdzie wedle krążących na miejscu wieści modlił się król Jan III po zakończeniu wyprawy żorawińskiej z r. 1676, Rozdół starą cerkiew drewnianą, prawdopodobnie z początku w. XVII-go oraz kościół parafialny z połowy w. XVIII-go, Kochawina kościół z cudownym obrazem NPM, prócz tych we wsi Kotoryny dochowały się fundamenty klasztoru OO. Bazylianów, a w Monastercu również szczątki jakiegoś starego monasteru. Z pobożowisk pola pod Żurawnem były świadkami słynnej bitwy w r. 1676. Rzecz charakterystyczna, że poza wielkim kurhanem pod Rozwadowem dotychczasowe spisy nie notują więcej mogił na terenie tego powiatu. Żurawno było miejscem urodzenia Mikołaja Reja.

Powiat kałuski należy do ubogich pod względem zabytkowym. Najstarszą pamiątką sięgającą napewno czasów ruskich (choć pierwsze wzmianki pochodzą z połowy XV-go w.), to saliny, jedno z poważnych źródeł dochodowych dawnego skarbu królewskiego. W historii znany je pod nazwą „żup ruskich”. W samym mieście poza kościołem parafialnym zbudowanym w r. 1842 na miejscu starego z w. XVI-go, nie ma nic więcej godniejszego uwagi. Wojniłów sławny z bitwy stoczony tam w r. 1676 posiada stary rynek z kilkoma domami z końca w. XVII-go oraz resztki wałów fortyfikacyjnych. Z pobożowisk wymienić trzeba poza tym sam Kałusz i Petranke, gdzie ro-

zegrał się tragiczny dla Tatarów epilog wyprawy Sobieskiego na Tatarów w r. 1672. Jeszcze bardziej ubogo przedstawia się sąsiedni Powiat doliniański, gdzie poza kościołami parafialnymi w Dolinie i Bolechowie z 1-szej połowy XIX-go w., dwoma starymi cerkwiemi z końca XVIII-go w Cisowie i Strutynie oraz słynnymi skałami i grotami w Bubniszczach niczego więcej dotąd nie zanotowano. Powiat ten typowo podgórski, posiada za to wielkie walory turystyczne i mieć może piękną przyszłość, jako ośrodek letniskowy.

Powiat stryjski. Pierwsze słowo należy się samej stolicy powiatu początkami swoimi sięgającej końca XIV-go w. Liczne najazdy i pożary, jakie miasto nawiedzały, doprowadziły do tego, że niewiele pamiątek dawnych czasów w mieście się dochoowało. Jakims jednak szczęśliwym trafem uratował się zasadniczy gotycki zrab kościoła parafialnego pochodzącego z końca XIV-go w.; świątynia ta przerobiona w r. 1642, spalona w dwa wieki potem w r. 1886 jest jednym z najstarszych pomników architektury kościelnej w województwie i ustępuje co do starszeństwa chyba tylko kościołowi franciszkańskiemu w św. Stanisławie. Pozatym od XVI-go w. istniał w Stryju kościół św. Marji Magdaleny odstępiony z końcem XVII-go w. OO. Franciszkanom. Po likwidacji klasztoru przez rząd austriacki w r. 1784 oddano ten kościółek miejscowej parafii grecko-katolickiej i w r. 1836 gruntownie go przerobiono na cerkiew. W świątyni tej powszechną uwagę zwraca piękna nawa główna. Z zamku warownego pozostał tylko mały budynek ukryty wśród wojskowych koszar. W powiecie dochoowały się stare cerkwie pochodzące rzekomo jeszcze z XVII-go w. w Strzałkowie i Juseptyczach, resztki jakichś punktów warownych czy też zameczków w Zaderewaczu, Sokołowie, Dzieduszykach, Uryczu, Baliczu i Rozkurczu, dwa „horodyszcza“ w Międzybrodach i Chromohorbie, kilkanaście mogił z największą tzw. kurhanem Światostawa koło Skolego. Z pobojo-wisk dolina Oporu wstawiona przemarszem Tatarów z r. 1595.

Powiat horodeński. Ziemia to bardzo bogata w zabytki, których początki sięgają nawet czasów przedhistorycznych. Tutaj to dokonano jeszcze w dobie przedwojennej cennych i nader ważnych dla archeologii wykopalisk w Horodnicy, gdzie natknięto się na jedno z najbogatszych znalezisk na Ziemi Czerwieńskiej. Prehistorię reprezentują również wykopaliska w Uniżu i Potoczyskach. Z zabytków historycznych poza bardzo licznymi — podobnie jak w powiecie tłumackim — mogiłami rozsianymi w całym powiecie, wymienić trzeba zamek w Rakowcu, pochodzący z r. 1656 a ufundowany staraniem Dominika Bieniewskiego, zamek w Czernelicy z pocz. XVII-go w. ufundowany przez Michała Czartoryskiego wojewody braclawskiego, dwa barokowe pomniki architektury kościelnej, a to kościół i cerkiew w Horodence, powstałe w połowie w. XVIII-go z fundacji Mikołaja Połockiego, kościół w Michalczu z r. 1750, wreszcie starą bożnicę w Obertynie, sławnym przede wszystkim z pobojo-wiska z r. 1531. W tym powiecie leży także Żuków, miejsce urodzenia Mieczysława Romanowskiego.

Powiat Sniatyn wysunięty od wieków na pierwszy ogień nieprzyjacielskich najazdów nie przedstawia pod względem zabytkowym większej atrakcji. W Sniatynie, położonym na wysokiej górze, sięgającym swymi początkami epoki średniowiecznej poza kościołem farnym, cerkwią i ratuszem pochodzącymi z 1-szej połowy XIX-go w. nic poza tym nie ma ciekawszego. W powiecie znajduje się kilkanaście mogił. Ciekawszym jest powiat kołomyjski ze starożytnym grodem Kołomyją na czele. Powstanie jego sięga jeszcze czasów ruskich, a był zorganizowany wedle prawa magdeburskiego w r. 1424. Nienależycie ufortyfikowana podlegała częstym pożarom i ruinie i stąd niewiele dochoowało się zabytków z dawnych czasów. Należy do nich właściwie tylko kościół parafialny z II-jej połowy w. XVIII-go, często w czasach późniejszych odnawiany. Za miastem znajduje się obelisk w miejscu, gdzie gospodar mołdawski Stefan składał hold Władysławowi Jagielle.

W powiecie w Gwoźdzu mamy kościół parafialny OO. Bernardynów z poł. XVIII w. oraz synagogę z XVIII w. pozatym cerkwie drewniane w Kosmaczu z r. 1773, Iwanowcach z poł. XVIII-go, oraz dzwonnice w Kułaczkowcach z tego samego czasu. Resztki fundamentów i murów po jakichś punktach umocnionych w Huculówce, Kamionkach w-kich, Kropiwiszczu oraz około dwadzieścia mogił w powiecie zamykają rejestr zabytkowy tego powiatu. Wieś Hołosków znana jest jako miejsce urodzenia Franciszka Karpińskiego.

Powiat kosowski. Atrakcyjność tego powiatu jako miejsca uzdrowiskowego oraz terenu bogatego w pamiątki dawnej kultury i obyczaju Huculów odwraca mimowoli naszą uwagę od dawnych zabytków ściśle historycznych. Jest ich niewiele, ale i te zasługują na zarejestrowanie.

Więc stara cerkiew w Krzyworówni, licząca wedle miejscowych podań 250 lat istnienia, kościół parafialny orm.-kat. w Kutach, pochodzący z r. 1740, kaplica z r. 1700, kościółek i cerkiew w Piśtyniu, pochodzące z II-jej połowy w. XVIII-go, ratusz w Kutach z początku XIX-go w. i wreszcie resztki jakichś fortyfikacyj w Szeszorach oto wszystko, co może dzięki specjalnemu położeniu tego powiatu uratowało się do dni dzisiejszych. Jak widzimy, element zabytkowy głównie reprezentują Kutę stanowiącą do dziś równocześnie największe skupienie ludności pochodzenia ormiańskiego, pielęgnującej tutaj może jeszcze najwięcej stary obyczaj i kulturę dawnych Ormian.

Powiat nadwórniański. Drugi z kolei górski powiat naszego województwa znany jest, jeśli idzie o zabytki z tego, że tutaj to, w Maniawie, z początkiem XVII-go w. założono słynny na całą Polskę i wschodnią Europę monaster bazyliński. W intencji swoich założycieli miał to być bastion ortodoksyjnego prawosławia i za taki rzeczywiście uchodził. przez cały w. XVII-ty. Dziś pozostały z tej ruskiej „góry Athos“ zwaliska i ruiny świadczące potęgą swych zabudowań o dawnej świetności. Obok Maniawy znany dobrze był w dawnych czasach zamek Kuropatwów w Pniowie z II-jej poł. XVI w. czuwający przez cały wiek XVII i XVIII-ty na straży ładu i porządku w tych stronach. Znały go też dobrze począwszy od r. 1648 różne bandy opryszków trapiących aż do rozbiorów te strony swoimi napadami. Znać go musiał także najśłynniejszy opryszek w. XVIII-go Ołeks Dowbusz; zbrojecki proceder Dowbosza opromieniony sławą w legendzie ludowej, utrwaliły na zawsze „komory“ i „kamień“ Dobosza, tak chętnie odwiedzane przez przygodnych turystów w dolinie Prutu. Inny znowu „Kamień“ ochrzczony nazwiskiem Krattera, starosty stanisławowskiego, leżący na drodze z Jaremca do Jamny, przypomina twórcę pierwszego gościńca, prowadzącego ze Stanisławowa przez Delatyn i dolinę Prutu na Węgry. Pamiętać też trzeba o całej dolinie Bystrzycy od Mołotkowa po przełęcz pantyrską, miejscu bohaterskiej epopei II-jej Brygady Legionów w jesieni i zimie z r. 1914/15.

25.

MATERIAŁY SZKOLNE

Motoryzacja w szkole

Zasadą obecnych programów szkolnych jest ściślejsze związanie nauczania z życiem współczesnym. Stąd też w łączności z nauczaniem fizyki w szkołach średnich wypłynęła ostatnio sprawa czynnego zaznajomienia młodzieży z zagadnieniem motoryzacji. Poczynione w tym kierunku obserwacje zadecydują też zapewne o rozszerzeniu tej akcji w najbliższym roku szkolnym, ponieważ posiada ona duże wartości wychowawcze, dydaktyczne i obywatelskie.

Nauka jazdy samochodem emocjonuje bardzo młodzież, która naprawdę chętnie wyżywa się w tym sporcie, tak, że nieraz zainteresowania dla szeregu innych przyjemności schodzą na plan dalszy. Młodzież zaznajamia się ze współdziałaniem wszystkich mechanizmów samochodu, docenia wartość, ich konstrukcję i tworzy różne pomysły nowego technicznego ich rozwiązania. Każdą wolną chwilę od zajęć spędzają uczniowie bardzo chętnie w garażu, a czyszczenie samochodu, nie mówiąc już o rozbieraniu i składaniu pewnych części, sprawia im dużą przyjemność.

Dzięki nauce jazdy poznaje młodzież przepisy ruchu ulicznego, których nasze społeczeństwo nie

zna należycie, a których ignorancja nieraz staje się przyczyną nieszczęśliwych wypadków z winy przechodnia. Młodzież po przejściu takiego przeszkolenia będzie służyła dobrym przykładem pod tym względem i nauczy wielu innych. To czynne zajęcie się sprawą motoryzacji przez młodzież daje w rezultacie Państwu żołnierza przygotowanego do zmotoryzowanej armii, co dla obrony kraju posiada duże znaczenie.

Wszystkie te motywy przemawiają za rozszerzeniem tej akcji na terenie szkoły. Jediną przeszkodą są względy materialne, trudności w uzyskaniu i utrzymaniu samochodu.

Dla przykładu podajemy, jak sprawa ta została rozwiązana w III Państwowym Gimnazjum w Stanisławowie. Na prośbę wniesioną przez Dyrekcję Gimnazjum Ministerstwo Komunikacji przydzieliło temu zakładowi samochód i zwolniło równocześnie od podatku na państwowy fundusz drogowy. Dnia 15 stycznia 1938 r. rozpoczął się kurs samochodowy. Zgłosiło się 24 uczniów z klasy I licealnej oraz 8 z VIII kl. dawnego ustroju. Kurs trwał do 14 maja br. Program szkolenia obejmował: naukę jazdy, przepisów ruchu i działania mechanizmów oraz konserwacji pojazdu. Kie-

rownikiem kursu był nauczyciel Zakładu, prof. Sałabun, który przy pomocy zawodowego kierowcy zrealizował program kursu. Wszyscy uczestnicy złożyli egzamin i otrzymali prawo jazdy. Opłata za egzamin wynosiła 20 zł. Automobil-Klub przyznał dla 10 uczniów 50% zniżkę w opłacie taksy egzaminacyjnej.

Międzyszkolny Klub Sportowy

Polski Związek Wychowawców Fizycznych, Okręg lwowski, we Lwowie, ul. Szumlańskich 7, zorganizował Międzyszkolny Klub Sportowy we Lwowie. Celem Klubu jest doskonalenie w sporcie młodzieży szkolnej przez zespolenie tych uczniów, którzy okazują wybitne zamiłowanie do sportu i fizyczne uzdolnienie do uprawiania go w szerszym zakresie, wychowanie ich w prawdziwej sportowej rycerskości i karności, uświadamianie o zasadach i metodach racjonalnego uprawiania sportu oraz kształcenia w umiejętności organizowania i przeprowadzania pokazów, zawodów, odczytów, urządzania boisk, organizowania wycieczek i innych czynności z dziedziny sportu.

W ramach Klubu powołano już do życia sekcje: piłki ręcznej, nożnej, pływacką, szermierczą, kolarską i lekkoatletyczną.

Imprezy sportowe

Zgodnie z programem w zakresie sportów na rok szkolny 1937/8 Polski Związek Wychowawców Fizycznych we Lwowie projektuje za aprobatą Kuratorium O. S. Lw. przeprowadzenie następujących imprez w okresie od 27 maja br.

• Międzyszkolne zawody pływackie drużyn męsk. i żeńsk. w dniach 27 i 28 maja br. na krytej pływalni we Lwowie.

W czasie od 28 maja do 5 czerwca br. zawody i pokaz szermierki dla druž. męsk. i żeńsk.

W dniach 14 i 15 czerwca br. spływ kajakowy dla młodzieży męsk. i żeńsk. Podobne imprezy zostaną zorganizowane w Tarnopolu, Stanisławowie i Przemyślu.

W dniach 17 i 18 czerwca br. gwiazdzista wycieczka turystyczno-krajoznawcza (około 33 km) w Gorgany.

Regulaminy wszystkich imprez będą podane zgłoszonym zespołom osobno. Zgłoszone zespoły winny mieć zapewnioną opiekę z pośród grona nauczycielskiego danego zakładu, oraz odpowiednich przodowników, wyznaczonych przez Dyрекcję. Koszta, połączone z udziałem w danej imprezie pokrywają częściowo Koła sportowe i Dyрекcje Zakładów.

Z działalności lwowskich Kół Krajoznawczych za okres styczeń-kwiecień 1938 r.

Koło Krajoznawcze Uczeń Gimn. im. Z. Strzałkowskiej odbyło 9 zebrań świetlicowych, prowadzi akcję oświatowo-charytatywną w Lesienicach, urządziło akademię morską.

Koło Krajoznawcze Uczeń Gimn. SS. De Notre Dame urządziło Wystawę pt. „Wieś Polska“. Dochód z urządzanej zabawy przeznaczono na Bibliotekę Krajoznawczą.

Koło Krajoznawcze Uczeń Gimn. Najśw. Rodziny z Nazaretu odbyło zebrania z pogadankami o Śląsku (jako przygotowanie wycieczki) urządziło akademię w dniu „Święta Morza“.

Koło Krajoznawcze Uczeń Gimn. Kr. Jadwigi urządziło 3 zebrania, prowadzi Gazetkę Ścienną.

-Koło Kraj. Gimn. im. A. Asnyka i Koło Kraj. Gimn. im. J. Słowackiego poza zebraniem opracowują ekspozycję na Wystawę.

Koło Krajoznawcze im. Stanisława Staszica Uczniów V Gimn. Państw. urządziło uroczysty poranek w dniu Imienin Prezydenta Rzeczypospolitej, oraz tradycyjną zabawę taneczną. Kontynuowane są prace nad monografią Malechowa. Koło przygotowuje wycieczkę do Oleśka i do Zagłębia Węglowego.

Koło Kraj. Uczniów Gimn. VII odbyło 5 zebrań, ogłosiło konkurs fotograficzny i rysunkowy z nagrodami.

Koło Kraj. Gimn. III. odbyło 2 zebrania i 2 wycieczki kolarskie.

Koło Kraj. Gimn. VIII. odbyło 5 zebrań i przygotowuje plastyczną mapę Lwowa na Wystawę.

Odczyt o wyprawie do Grenlandii

Staraniem Zrzeszenia Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej Pol. Tow. Krajoznawczego odbył się w dn. 9 kwietnia br. we Lwowie odczyt mgr. Jahna o pierwszej wyprawie naukowej do Grenlandii. Odczyt zgromadził ponad 500 osób, uczennic i uczniów lwowskich szkół średnich.

IX Ogólnopolski Zjazd Kół Krajoznawczych Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

W dniach od 26 do 30 maja br. odbył się we Lwowie IX ogólnopolski zjazd krajoznawczy młodzieży szkolnej. Przybyły delegacje młodzieży wszystkich ziem Polski: Pomorza, Wileńszczyzny, Wielkopolski, Mazowsza, Śląska, Wołynia, Małopolski, około 400 osób. Zjazd rozpoczął się uro-

czystym nabożeństwem w Katedrze. Po mszy św. uczestnicy Zjazdu podążyli w pochodzie do Collegium Maximum, gdzie o godz. 11-tej odbyło się oficjalne otwarcie Zjazdu. Do zebranych w liczbie około 700 osób młodych krajoznawców przemawiali kolejno: prezes oddziału lwowskiego P. T. K. p. prof. Fuliński, Kurator Okręgu Szkoln. Lwow. p. Dr Tadeusz Kupczyński, prezes rady głównej P. T. K. senator p. Z. Beczkowicz, przewodniczący komisji kół krajoznawczych mł. szkolnej p. prof. L. Węgrzynowicz i prezes lwowskiego zrzeszenia kół kraj. młodzieży O. S. L. Z. Borysławski. Z kolei p. dr Fr. Uhoczak wygłosił odczyt o Lwowie, ilustrując ciekawą prelekcję mapami i obrazami.

Po odczycie w sali Izby Przemysłowej nastąpiło otwarcie wystawy „Lwów i okolica“, urządzonej staraniem oddziału lwow. P. T. K. Wraz z wystawą zorganizowano przegląd prac kół krajoznawczych. Po południu opiekunowie kół krajoznawczych w liczbie około 50 obradowali pod przewodnictwem senatora Beczkowicza. Obrady zaszczycił swą obecnością p. Kurator Dr T. Kupczyński. O godz. 18 rozpoczęła się wieczornica w auli Państwowego Gimnazjum im. królowej Jadwigi. Na program złożyło się „Wesele Sokolnickie“, „Tańce i śpiewy kaszubskie“, „Wbijanie Wilka“, z „Szamotuł“, „Zaloty Śląskie“ z Szopienic, „Dziady“, „Lewonicka“ z Wilna. Przepiękne stroje, żywiołowe tańce porwały salę. Lwów może po raz pierwszy oglądał tak barwnie i wiernie oddane zwyczaje i tańce innych dzielnic. Po wieczornicy odbyła się przygotowana przez Koło Matek wspólna wieczerza w świetlicy.

Dzień następny poświęcono obradom młodzieży w sekcji organizacyjnej i programowej. Obrady odbyły się w sali Zakł. im. Z. Strzałkowskiej. W dyskusji nad referatami wysunięto szereg wniosków mających na celu ugruntowanie i rozszerzenie ruchu krajoznawczego wśród młodzieży nie tylko szkół średnich ale i powszechnych. Po obradach udano się na cmentarz Obrońców Lwowa, gdzie po złożeniu wieńców przemówił pięknie prof. dr Henryk Breit. Po obiedzie goście udali się do Teatru Wielkiego na sztukę Zbierzchowskiego „Zawsze Wierny“. Wieczorem w sali Gimn. O. Zychowiczowej odbyła się wieczornica taneczna. Dnie 28 i 29 maja poświęcono zwiedzeniu miast i okolic.

Podczas zjazdu zostały nawiązane serdeczne węzły między gośćmi a lwowską młodzieżą krajoznawczą. Następny zjazd, który odbędzie się za rok w Warszawie, może liczyć na bardzo liczny udział młodzieży lwowskiej.

Przebyte wspólnie — zwłaszcza na wycieczce chwile, dały młodzieży możliwość żywej wymiany myśli. Wierzymy, że dużo nowych pomysłów zasili przyszłą naszą pracę krajoznawczą. Goście z żalem opuszczali Lwów, żegnani jak najserdeczniej przez lwowską młodzież.

W czasie zjazdu ukazywała się gazetka zjazdowa, informująca gości o sprawach bieżących.

Numer sprawozdawczy zostanie rozesłany wszystkim kołom młodzieży w Polsce.

Przegląd krajoznawczy wydał specjalny dodatek zjazdowy, wypełniony pracami lwowskiej młodzieży krajoznawczej.

26.

KOMUNIKATY NIEURZĘDOWE

Gdynia i Polskie Morze

Na kursie pt.: „Gdynia i Polskie Morze“ (Zob. komunikat w Dzienniku Urzędowym K. O. S. L. 1938 nr 2, str. 101) podjęli się roli prelegentów: Dr. Janina Krajewska, inż. Marian Zięćik, Mgr. Bolesław Koselnik, insp. Karol Kopec, doc. dr. Julian Czyżewski, Walenty Adamczak, ponadto 4 prelegenci delegowani przez Dowództwo Marynarki Wojennej i 3 delegowani przez Zarząd Macierzy Szkolnej w Gdańsku.

Opłata zasadnicza (150.— zł.) obejmuje następujące wycieczki zbiorowe: Wielka Wieś, Rozewie, Puck, Wejherowo, Gdańsk, Oliwa, Hej, Jastarnia, port handlowy i wojenny i ewentualnie Szwajcaria Kaszubska.

Poza tym kierownictwo kursu wyjednało 50% zniżkę dla tych uczestników kursu, którzy zechcą wziąć udział w wycieczce morskiej do Kopenhagi. Cena tej wycieczki — z uwzględnieniem 50% zniżki — wynosi 75 zł. (Cena normalna wynosi 150.— zł.).

Wycieczka będzie trwała 4 dni, z tego dwa dni w Kopenhadze.

W kwocie 75 zł. otrzymają uczestnicy: przejazd, wyżywienie i noclegi.

Uczestnicy, którzy dotąd nie zgłosili udziału w wycieczce do Kopenhagi mogą zgłosić się dodatkowo pod adresem: dr. Konopnicki Jan, inspektor szkolny w Gródku Jagiellońskim.

Wycieczki szkolne do Gdańska

Wycieczki z Polski do Gdańska, zwłaszcza zaś wycieczki młodzieży szkolnej nie podlegają żadnym ograniczeniom. Celem otrzymania zezwolenia na przekroczenie granicy polsko-gdańskiej należy w terminie nie późniejszym niż 2 tygodnie przed zamierzonym wyjazdem do Gdańska nadesłać Komisariatowi Generalnemu listę uczestników wycieczki, zawierającą imię i nazwisko, miejsce i datę urodzenia każdego z uczestników i klauzulę o wyjeździe na teren Gdańska wymienionych w liście osób w celu turystycznym. Lista taka, którą sporządzić należy w 3-ech egzemplarzach winna być opatrzona zaświadczeniem Starostwa Powiatowego lub Zarządu Miejskiego miejscowości, z której wycieczka wyjeżdża, następującej treści:

„Zaświadczam, że wymienieni w niniejszej liście obywatele polscy w liczbie osób udają się do Gdańska w celu turystycznym“. Sprawdzanie obywatelstwa osób wymienionych w tego rodzaju liście przez polskie władze administracyjne nie jest praktykowane, władze te nie pobierają też za poświadczenie wykazów żadnych opłat.

Po otrzymaniu wykazów Komisariat Generalny przesyła je do Senatu W. M. Gdańska, który zatrzymuje u siebie 1 egzemplarz, a 2 po zaopatrzeniu ich zezwoleniem na wyjazd na teren W. M. Gdańska zwraca Komisariatowi Generalnemu, który z kolei 1 egzemplarz zatrzymuje, drugi zaś przesyła Kierownictwu wycieczki dla przedstawienia go władzom granicznym przy wjeździe i wyjeździe z Gdańska.

1. Nauczycielskie obozy wodne nad jeziorem Narocz

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego w celu umożliwienia racjonalnego spędzenia wakacyj letnich dla nauczycielstwa i pracowników oświatowych organizuje w okresie wakacyj letnich roku bież. w lokalu Szkolnego Schroniska Wycieczkowego nad jeziorem Narocz (największe jezioro w Polsce) nauczycielskie wypoczynkowe obozy wodne.

Schronisko położone jest nad samym brzegiem jeziora i wokół otoczone jest lasami sosnowymi, posiada budynek mieszkalny z pomieszczeniem w dużych salach i pokojach, z werandami z widokiem na jezioro, świetlicę, radio i telefon, oraz osobny budynek gospodarczy z kuchnią i jadalnią. Własna na miejscu elektrownia. Przy schronisku jest plaża, basen do pływania, boisko do gier sportowych, plac tenisowy, kajaki, łodzie

i żaglówki. Odbywać się będzie w kompletach codzień rano gimnastyka, organizowane będą gry sportowe: siatkówka, koszykówka, tenis i nauka pływania, pod kierownictwem wykwalifikowanych instruktorów(ek). Dojazd do stacji kolejowej Narocz (bocznicą na linii Wilno-Królewszczyzna). Od stacji do schroniska 5 min. drogi. Czas przejazdu koleją z Wilna 5 godz., autobusem 3 godziny.

Dla ułatwienia wzięcia udziału większej ilości osób ustala się następujące okresy korzystania:

I okres:	4. VII	do	16. VII	rb.	(13 dni)
II	„	18. VII	„	30. VII	„
III	„	1. VIII	„	13. VIII	„
IV	„	16. VIII	„	28. VIII	„

Ryczałtowa opłata za korzystanie z jednego okresu wynosi 6 zł. wpisowe i 30 zł. (trzydzieści złotych) za kosztą mieszkania w sali i utrzymanie całkowite (posiłki trzy razy dziennie: śniadanie, obiad i kolacja). Opłacający ryczałtowo za cały okres — korzystają bezpłatnie codzień: z 1 godziny gimnastyki, 1 godziny nauki jazdy kajakiem, 1 godziny nauki pływania i 2 godzin zespołowych gier sportowych. Można zapisywać się na jeden okres, bądź też na kilka, podając dokładnie, z których okresów chce się korzystać.

Osoby, które chcą spędzić lato nad jeziorem Narocz, muszą przesać w terminie do 10. VI 1938 r. zgłoszenie do Komisji Wycieczk. K. O. Szk. w Wilnie, ul. Wolana 10, oraz wpłacić za pośrednictwem P. K. O. na Nr 700.002 (konto Komisji Wycieczkowej K. O. S. Wil.) jednocześnie wpisowe po 6 zł. za każdy okres. Przyjeżdżając nad Narocz, należy przywieźć ze sobą 2 prześcieradła, koc i poduszkę. Opłatę za utrzymanie i mieszkanie uiszcza się jednorazowo zgóry w pierwszym dniu pobytu w schronisku. W razie wcześniejszego wyjazdu przy opłatach ryczałtowych nie zwraca się żadnej należności. Do zgłoszenia należy dołączyć znaczek za 25 gr. na odpowiedź, oraz dowód wpłacenia wpisowego (odcinek P. K. O.). Przesłane zgłoszenia bądź zapytania bez znaczka za 25 gr. pozostaną bez odpowiedzi. Uczestnicy(czki) obozów wodnych przy przejazdach korzystają ze zniżki z ulgą w wysokości 66%. Zaświadczenie wydane na zniżkę uprawnia do wykupienia biletów ulgowych bezpośrednio na stacji kolejowej. Celem zapewnienia całkowitego bezpieczeństwa dla osób przybywających nad jezioro Narocz, Kuratorium określiło miejsce dla jazdy kajakami i łodziami żeglarskimi oraz ustaliło całonocne dyżury ratowniczej łodzi motorowej.

2. Nauczycielski kurs żeglarski nad jeziorem Narocz

Komisja Wycieczkowa Kuratorium O. Szk. Wileńskiego organizuje kurs żeglarski: 1. w czasie od 4 lipca do 30 lipca rb.; 2. w czasie od 2 sierpnia do 27 sierpnia rb. Kurs organizowany będzie w dwu grupach: męskiej i żeńskiej o dwu stopniach, dla zaawansowanych w żeglarstwie i osobno dla początkujących. Program kursu obejmuje: codzienną gimnastykę, wiosłowanie w kajakach, pływanie, żeglarstwo i zespołowe gry sportowe. Zakwaterowanie i utrzymanie w szkolnym schronisku wycieczkowym nad jeziorem Narocz, dojazd do st. kol. Narocz (bocznica na linii Wilno-Królewszczyzna) od stacji do schroniska 5 min. drogi. Opłata za utrzymanie i mieszkanie w czasie kursu 60 zł. i wpisowe — 12 zł. za korzystanie z taboru żeglarskiego i na koszty organizacyjne kursu.

Wpisowe należy wpłacać za pośrednictwem P. K. O. na Nr. 700.002, na konto Komisji Wycieczkowej K. O. Szk. Wil. Zgłoszenie wraz z dowodem wpłacenia wpisowego (odcinek P. K. O.) należy przysyłać bezpośrednio do Komisji Wycieczkowej K. O. Szk. Wil., ul. Wolana 10, w terminie do 10 czerwca rb. Uczestnicy(czki) przy przejazdach korzystają ze zniżki w wysokości 66% ulgi kolejowej. Zaświadczenie wydane na zniżkę 66% uprawnia do wykupienia biletu ulgowego bezpośrednio na stacji kolejowej.

3. Wycieczki krajoznawcze po woj. wileńskim, nowogródzkim i białostockim

Komisja Wycieczkowa Kuratorium Okr. Szkol. Wileńskich w Wilnie organizuje wycieczki:

1. w czasie od 3 do 23 lipca rb i 2. w czasie od 3 sierpnia do 23 sierpnia rb. Program zwiedzania obejmuje: Wilno, Zułów, Narocz, Braślaw, Troki, Druskieniki, Grodno, Augustów, Serwy, Suwałki, Wigry, Nowogródek, Szlakiem Mickiewiczowskim, Czombrów, Worończa, Tuhanowicze, Horodyszczę do Switezi, a następnie Mir i Nieśwież. Punkt zborny wycieczki w Wilnie, Szkolne Schronisko Wycieczkowe, ul. Królewska, ogród pobernardyński, zakończenie wycieczki w Stołpcach. Przejazdy w czasie wycieczki odbywać się będą głównie koleją, a poza tym autobusem, statkiem i końmi. Piesze przemarsze nie przewidziane.

Koszta utrzymania, noclegów i zwiedzania wynoszą = 60 zł. koszt przejazdu z Wilna po przez wymienione miejscowości do Stołpców — 30 zł. oraz wpisowe 10 zł. na ogólne koszty organizacyjne. Ogólny koszt wycieczki — 100 zł. Wpi-

sowe należy wpłacać za pośrednictwem P. K. O. na Nr. 700.002, na konto Komisji Wycieczkowej K. O. S. Wil. Zgłoszenia wraz z dowodem wpłacenia wpisowego (odcinek P. K. O.) należy przysyłać bezpośrednio do Komisji Wycieczkowej K. O. S. Wil. w Wilnie, ul. Wolana 10, w terminie do 10 czerwca rb. Uczestnicy(czki) przy przejazdach do Wilna i w powrotnej drodze korzystają ze zniżki w wysokości 66%. Zaświadczenie, wydane na zniżkę 66%, uprawnia do wykupienia biletów ulgowych bezpośrednio na stacji kolejowej

4. Kurs nauczycielski żeglarski w Trokach

Komisja Wycieczkowa Kuratorium O. Szk. Wil. organizuje Kurs Żeglarski: 1. w czasie od 5 lipca do 25 lipca rb.; 2. w czasie od 5 sierpnia do 25 sierpnia rb. Kurs organizowany będzie w dwu grupach: męskiej i żeńskiej. Program Kursu obejmuje: codzienną gimnastykę, wiosłowanie w kajakach, pływanie, żeglarstwo i zespołowe gry sportowe. Zakwaterowanie i utrzymanie w lokalu Liceum Pedagogicznego. Dojazd do st. Wilno, albo Landwarów, a następnie autobusem do Trok. Opłata za utrzymanie i mieszkanie w czasie Kursu — 50 zł. i wpisowe 12 zł. — za korzystanie z taboru żeglarskiego i na koszty organizacyjne Kursu.

Wpisowe należy wpłacać za pośrednictwem P. K. O. na Nr 700.002, na konto Komisji Wycieczkowej K. O. Szk. Wil. Zgłoszenia wraz z dowodem wpłacenia wpisowego (odcinek P. K. O.) należy przysyłać bezpośrednio do Komisji Wycieczkowej K. O. S. Wil., ul. Wolana 10, w terminie do 10 czerwca rb. Uczestnicy(czki) przy przejazdach korzystają ze zniżki w wysokości 66% ulgi kolejowej. Zaświadczenie wydane na zniżkę 66% uprawnia do wykupienia biletów ulgowych bezpośrednio na stacji kolejowej.

Gniezno

to gniazdo białego orła. Relikwie św. Polskich: św. Wojciecha, Bł. Bogumiła i Bł. Jolenty ściągają liczne rzesze pielgrzymów do Grodu Lecha, Kolebki Narodu Polskiego, Państwowości Polskiej i św. Wiary Katolickiej na ziemiach polskich. Miasto, liczące przeszło 33 tysiące mieszkańców, jest dzięki swym zabytkom sztuki, skupionym w Bazylice i innych, średniowiecza sięgających kościołach — wprost perłą turystyki. W Bazylice stare oddrzwia spiżowe (12 wiek), płyta nagrobkowa Oleśnickiego (Wit Stwosz), zabytki gotyckiej sztuki ludowej, wczesno-renesansowe pomniki, barokowe

kaplice. — W kościele św. Jana freski z XIV wieku. Wykopaliska gnieźnieńskie, to zgodnie z opinią uczonych niemieckich, klucz do wyjaśnienia tajemnicy powstania potęgi Chrobrego, zagadnienia o znaczeniu europejskim.

Samo miasto dzięki nowoczesnym budynkom, szerokim ulicom, estetycznym wystawom sklepowym chrześcijańskiego kupiectwa, licznym parkom i ogrodom ma wygląd zachodnio-europejski. Dziśjsze konkursy hippiczne i targi końskie, nawiązują do dawnej tradycji jarmarków końskich, z których Gniezno w kraju i za granicą słynęło. Gniezno jest punktem węzłowym, skąd można dzięki dogodnej komunikacji łatwo zwiedzać następujące miejscowości:

Winnogóra — gdzie znajduje się grób gen. Dąbrowskiego, bohatera hymnu narodowego. — Skorzęcin i Powidz, uroczą położone w lasach nad jeziorami, miejscowości letniskowe. — Ostrów Lednicki, z najstarszymi w Polsce

ruinami kościoła i zamku z czasów Mieszka i Dąbrowki. Stąd cesarz Otton III odprowadził pielgrzymkę w roku 1000 do grobu św. Wojciecha w Gnieźnie, gdzie złożył koronę swą na skroni Bolesława Chrobrego. Na wyspie schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego. — Biskupin, słynny w całym świecie z wykopalisk osady bagiennej z przed 2000 lat. Polska Pompea. — Kruszwica, nad Gopłem, legendarna stolica Popiela z Mysią Wieżą. Trzemeszno, miasto urodzenia pułkown. Jana Kilińskiego. W skarbcu katedry zbudowanej na wzór Bazyliki św. Piotra w Rzymie, znajdują się najstarsze zabytki sztuki złotn. W Polsce.

Wszelkich informacji udziela Referat Turystyczny w Ratuszu, pokój 16 (ul. Chrobrego 41), do którego należy się także zwracać w sprawach kwater, udziału w wycieczkach do Ostrowu Lednickiego i Trzemeszna oraz zwiedzania zabytków Gniezna pod kierownictwem wyszkolonych przewodników.

27.

Z CZASOPISM

„Jantar“

Institut Bałtycki w Gdyni wydaje od 1 stycznia 1937 r. czasopismo „Jantar“ — kwartalny przegląd zagadnień pomorskich i morskich ze szczególnym uwzględnieniem historii, geografii i ekonomii państw regionu bałtyckiego.

Z uwagi, iż znajomość tych zagadnień winna przenikać do jak najszerzych warstw polskiej inteligencji, a zwłaszcza do sfer nauczycielskich i do szeregów młodzieży, kształcącej się w średnich zakładach naukowych, polecenia godne jest rozpoznać kwartalnik „Jantar“.

Abonament roczny „Jantaru“ (za 4 zeszyty) wynosi 10 zł., dla szkół 25% niżki.

Przyroda i Technika

czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych. Redakcja Dr Anna D'Abancourt-Koczwarowa. Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa

W ostatnim numerze „Przyrody i Techniki“ znajdziemy barwny opis wrażeń z Yellow Stone Parku w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej pióra Z. Gąsiorowskiej. Bezpretensjonalny ten szkic ilustrowany fotografiami, stanowi ciekawy przyczynek do znajomości geografii Stanów Zjednoczonych. Bardziej naukowy charakter posiadają następne artykuły Z. Urbąńskiego: o mięczakach Wielkopolski z bardzo ładnymi

ilustracjami (zdjęcia autora znanego przyrodnika fotografa). E. Stenza o Zorzy polarnej, J. Kamckiego o pasywacji metali. Bardzo aktualny i dobrze spopularyzowany jest artykuł inż. Kollisa o regulacji rzek, ilustrowany ciekawymi zdjęciami z robót regulacyjnych.

Wśród notatek zaciekawia czytelników artykuł o porcie rybackim w Wielkiej Wsi, który ma być otwarty w maju rb. i o znaczeniu ziemniaków w odżywianiu. Ziemniak poza wartością odżywczą (skrobia, białka) jest źródłem cennym soli mineralnych a nade wszystko witamin. Również zainteresuje zapewne każdego, w jaki sposób obecnie nauka walczy z psuciem się produktów spożywczych, jakie są obecnie najnowsze metody tej walki. Nie sposób wyliczać tu wszystkich tematów poruszonych w ostatnim numerze tego pożytecznego pisma.

Zbliżka i Zdaleka

Geografia — krajoznawstwo — podróżnictwo Lwów, kwiecień 1938, nr 4 (52) przynosi bogatą treść: Mgr. Gorczyński Władysław Kornel „Niemiecka akcja i propaganda kolonialna“. — Dr Klein Karol „Z wędrówek po Węgrzech“ — Staśko Józef „Na Santorynie“ — Kaczorowski Wacław „Wielka Rzesza Niemiecka“ — Zapiski — Wśród książek i czasopism.

Przegląd krajoznawczy

Organ Oddziału Lwowskiego Polskiego Tow. Krajoznawczego, Lwów, styczeń—marzec 1938 zawiera w nr 1—3 bogatą i piękną treść, szereg rozpraw i artykułów: Kaczorowski Wacław „Wędrówka ludności podmiejskiej do Lwowa“ — Ciekliński Zbigniew „Wielki ołtarz w kościele parafialnym w Hrabuszycach na Spiszu“ — Woyciechowski Karol „Województwo lwowskie jako teren letniskowy“ — Uhorczak Franciszek „Warunki mieszkaniowe w Polsce“ — Wierdak Szymon „Skała „Baszta Kmity“ koło Leska jako zabytek przyrody“ — Rezolucja Lwowska w sprawie inwestycji w Tatrach — Kronika Oddziałów i Okręgów P. T. K. — Sprawozdania — Książki i czasopisma.

„Urania“

Nr 1 Uranii z r. 1938, Lwów Długosza 8, zawiera na pierwszym miejscu artykuł dr Gadomskiego pt. Budowa pierwszego w Polsce wysokogórskiego Obserwatorium im. Marszałka J. Piłsudskiego w Czarnohorze. Nowe to obserwatorium dzięki specjalnym warunkom atmosferycznym przyniesie duże korzyści polskiej astronomii. Dr Mergentaler zamieszcza opis Obłoków Magellana ze szczególnym uwzględnieniem tych wyników badań, które przeprowadzone nad gwiazdami należącymi do Obłoków, wzbogaciły astronomię w nowe ważne wiadomości. Jako nowość należy podkreślić otwarcie nowego działu: Astronomia w szkole średniej. Dział ten zawiera artykuły ści-

śle związane z nauczaniem astronomii w liceach i stanowi poważną pomoc dla nauczycieli przy realizowaniu nowego programu. W dziale tym znajdujemy artykuł prof. Stachyego pt. Pomoc do nauki astronomii w liceach. Kronika naukowa i kalendarz uzupełniają numer.

Nr 2 Uranii z r. 1938, zawiera opis wyjątkowo jasnej zorzy polarnej z dn. 25 stycznia br., która widoczna była w całej Polsce, stanowiąc bardzo rzadkie zjawisko. Artykuł ten napisał dr Stenz według obserwacji robionych w nowym Obserwatorium na Kasprowym Wierchu. Następnie znajdujemy artykuł dra Gadomskiego, wyjaśniający zmiany blasku planety Eros. Mała ta planeta wykazuje zmiany jasności spowodowane wydłużonym kształtem. W dziale Astronomia w szkole średniej dr Pa-gaczewski podaje opis obserwatorium szkolnego w Chyrowie. Wyposażenie i urządzenie tego obserwatorium może stanowić wzór przy organizowaniu podobnych obserwatoriów w innych miastach. Obserwatoria takie nawet przy skromnych kosztach oddają wielkie usługi jako pomoc przy nauczaniu astronomii i są bardzo rozpowszechnione za granicą. Numer uzupełnia dokończenie artykułu prof. Stachy'ego oraz cały szereg wiadomości wraz z kalendarzem astronomicznym.

OGŁOSZENIE

Krukowski Józef zgubił świadectwo ukończenia 7 klasowej szkoły powszechnej w Rudzanowie.

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
KURATORIUM O. S. L.
WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz. 10 — 14 i od 17 — 20, nadto w niedziele i święta od godz. 10 — 11 dla nauczycieli z prowincji.

Nauczyciele z prowincji mogą wypożyczać książki, wysyłając zamówienie pocztą.

Z Księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel pracujący na terenie Kuratorium O. S. L. w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł — cz. II. 0.40 zł.

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W

ULICA BATOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

F I L I A :

ULICA ZYBLIKIEWICZA 43
TELEFON Nr 116-36

Powyższy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr. 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr. 135-27**p o l e c a****Podręczniki szkolne** dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P.**Dzieła naukowe i beletrystyczne m. i.:**

	zł.
CHŁĘDOWSKI K.: Dwór w Ferrarze	25.—
— Królowa Bona	10.—
— Historie neapolitańskie	20.—
— Rzym — Ludzie baroku	30.—
— Siena	20.—
— Rzym — Ludzie odrodzenia	22.—
— Z przeszłości naszej i obcej	25.—
CHLEBOWSKI B.: Literatura polska i porozbiorowa	9.—
CHRZANOWSKI I.: Literatura a naród	15.—
FREDRO AL.: Pisma wszystkie. Tomów 6 w opr. E. Kucharskiego	30.—
GRABSKI ST.: Ekonomia społeczna	20.—
HISTORIA SZTUKI: Opracowali St. Gąsiorowski, M. Gębarowicz, T. Szydłowski, Wł. Tańkiewicz, J. Żarnowski, J. Żurowski	45.—
INGARDEN R.: O poznawaniu dzieła literackiego	6.—
KOZICKI WŁ.: Henryk Rodakowski. Z 8 tabl. i 131 ryc.	18.—
KRZYŻANOWSKI: Reymont. Twórca i dzieło	4.—
LAM WŁ.: Malarstwo i jego zasady	2.50
MAŃKOWSKI ST.: Galeria Stanisława Augusta. Str. XVIII+528+233 repr.	80.—
SIENKIEWICZ H.: Pisma. Wydanie zbiorowe w opr. I. Chrzanowskiego. Tomów 40.	180.—
— Poszczególne dzieła również w tzw. tanim wydaniu. Publicystyka, Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“ t. XLI — zł. 6.—, t. XLIV — zł. 5.—, t. XLV — zł. 8.—, t. XLVI — zł. 7.—). 4 tomy	26.—
— Trylogia. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 26	15.—
— Krzyżacy. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z objaśnieniami, mapą i skorowidzem. Tomików 8.	5.—
DAWNA SZTUKA: Czasopismo poświęcone archeologii i historii sztuki. Komitet redakcyjny: S. J. Gąsiorowski, M. Gębarowicz, T. Mańkowski. Prenumerata roczna	20.—
Prenumerata półroczna	10.—
Cena pojedynczego zeszytu	6.—
TASZYCKI W., JÓDŁOWSKI ST.: Zasady pisowni i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym.	0.80
TATARKIEWICZ WŁ.: Historia filozofii. Tom I—II	30.—
TETMAJER K.: Wybór poezji. Opracował J. Lorentowicz (Biblioteka Narodowa Seria I, Nr. 123)	2.50
TOKARZ W.: Insurekcja warszawska	8.—
UJEJSKI J.: Dzieje polskiego mesjanizmu	8.—
UMIŃSKI J. KS.: Historia kościoła. Tom I—II	24.—
WEIL ST.: Chemia organicznych środków leczniczych	15.—
WERESZCZYŃSKI A.: Wiadomości o Polsce współczesnej	5.—
ZAKRZEWSKI ST.: Bolesław Chrobry Wielki	6.—
— Zagadnienia historyczne. Tom I—II.	16.—

w y d a j e**Bibliotekę Narodową****Bibliotekę wychowania fizycznego i sportu****Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum****Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.**

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należytości wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelińska 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 6

LWÓW, DNIA 30 CZERWCA 1938 R.

ROK XLII

WSZYSCY

BUDUJEMY

POLSKĄ

FLOTE

WOJENNĄ

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Przyjmowanie uczniów do kl. I państwowych gimnazjów zawodowych	253	9. Państwowe licea i gimnazja w Okręgu Szkolnym Lwowskim	261
2. O zachowaniu się młodzieży szkolnej poza szkołą	254	10. Uprawnienia publicznych szkół powszechnych	265
3. W sprawie nadawania szkołom nazw „im. Marszałka Józefa Piłsudskiego“	255	11. Wizytatorzy religii	265
4. Egzaminy eksternów z kursu sześciu klas gimnazjum ośmioklasowego	256	12. Ruch służbowy	266
5. Regulamin przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych w roku szkolnym 1938/39	256	13. Konkursy	266
6. Wypełnianie i wydawanie świadectw w publ. szkołach powszechnych.	259	14. Komunikaty	266
7. Prowadzenie prac harcerskich przez młodzież liceów pedagog.	260	Dział nieurzędowy	
8. Nabywanie i udostępnianie nauczycielstwu katalogu Państw. Centralnej Biblioteki Pedagogicznej	260	15. Stanisław Umański, Przystosowanie młodzieży szkolnej do obrony kraju	269
		16. Maria d'Abancourt Wierzyńska, Organizacja Przystosowania Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju	274
		17. Z prac szkolnictwa zawodowego	277
		18. Spis ustaw	281
		19. Materiały szkolne	282
		20. Komunikaty nieurzędowe	283
		21. Książki i czasopisma	285

1.

PRZYJMOWANIE UCZNIÓW DO KLASY I PAŃSTWOWYCH GIMNAZJÓW ZAWODOWYCH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 25 maja 1938 r.

Nr III - P. U. 3086/38.

Na podstawie art. 2 ust. 2 oraz art. 27, 29, 34, 54 i 59 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1.

Do klasy I państwowych gimnazjów zawodowych, opartych na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego zasadniczo w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — kandydaci(cki), którzy(re) przedstawiają:

- a) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia trzeciego lub drugiego;
- b) świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej stopnia trzeciego;
- c) świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym jednego roku nauki w klasie VI szkoły powszechnej stopnia drugiego;
- d) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia pierwszego;
- e) inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne.

§ 2.

Do klasy I państwowych gimnazjów zawodowych, opartych na trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej, mogą być przyjęci na podstawie egzaminu wstępnego zasadniczo w zakresie II i III szczebla programowego szkoły powszechnej z przedmiotów, określonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego — kandydaci(cki), którzy(re) przedstawiają:

- a) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia trzeciego lub drugiego;
- b) świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej stopnia trzeciego;
- c) świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym jednego roku nauki w klasie VI szkoły powszechnej stopnia drugiego;
- d) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia pierwszego;
- e) inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne.

§ 3.

Przez szkołę powszechną, o której mowa w §§ 1 i 2 niniejszego rozporządzenia, należy rozumieć szkołę powszechną publiczną lub prywatną z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych.

§ 4.

Poza warunkami, przewidzianymi w §§ 1 i 2 niniejszego rozporządzenia, kandydaci(cki) do klasy I państwowych gimnazjów zawodowych powinni odpowiadać wszystkim innym warunkom, ustalonym w statutach odpowiednich państwowych gimnazjów zawodowych.

§ 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

2.

O ZACHOWANIU SIĘ MŁODZIEŻY SZKOLNEJ POZA SZKOŁĄ

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 2 czerwca 1938 r.

Nr II W - 4936/38.

W okresie letnim młodzież szkolna z natury rzeczy dużą część czasu spędza poza szkołą i jest pozbawiona często opieki rodziców oraz nauczycieli.

Przebywanie na świeżym powietrzu, uprawianie sportów, wędrowki w grupach rówieśników posiadają pierwszorzędne wartości wychowawcze z tym jednak zastrzeżeniem, by młodzież nie była narażona na niebezpieczeństwa wychowawcze wynikające z niedostatecznego wyrobienia życiowego i wpływów przygodnego towarzystwa.

Obserwacje poczynione w ubiegłych latach oraz na początku obecnego okresu letniego nakazują zwrócenie baczniejszej uwagi na szereg objawów niepokojących. Zaliczyć można do nich jako najbardziej typowe: wagary młodzieży w czasie zajęć szkolnych, nieodpowiednie zachowanie się na ulicy, w parkach publicznych, na boiskach sportowych, w schroniskach turystycznych, przebywanie w podmiejskich lokalach rozrywkowych. W zachowaniu się młodzieży na ulicach miast razi stwierdzana często krzykliwość, tłumne chodzenie pod rękę pomimo, że względu na bezpieczeństwo ruchu i porządek ruchu osobowego nakazują przy przemarszach ulicami stosowanie kolumny czwórkowej, przy korzystaniu zaś z chodników powyżej kolumny dwójkowej.

Co gorsza, można nieraz zaobserwować nieodpowiednie zachowanie się młodzieży szkolnej nawet wtedy, gdy występuje ona pod kierownictwem nauczycieli a więc w czasie wycieczek, na koloniach i obozach letnich. Podkreślić zwłaszcza trzeba niedbały, świadczący o braku schludności wygląd zewnętrzny, niestosowanie się do przepisów mundurowych (brak tarcz), brak dyscypliny zespołowej, głośne rozmowy i śmiechy, chodzenie pod rękę, nietrzymanie kroku w kolumnie marszowej, nieprzestrzeganie regulaminów w schroniskach turystycznych lub bezmyślne niszczenie w nich sprzętów użytkowych.

Przy generalnym rozważaniu przytoczonych przykładowo niepokojących objawów nasuwa się uwaga, że zachowanie się młodzieży w okresie letnim jest sprawdzianem pracy wychowawczej szkoły i domu rodzicielskiego. W miarę bowiem jak zmniejsza się opieka czynników nadzoru-

jących i maleje przymus zewnętrzny, tym silniej powinny działać bodźce wewnętrzne i wartości moralne postępowania, jako wynik systematycznej, konsekwentnej i zdecydowanej pracy wychowawczej. To też stała troska o podnoszenie poziomu wychowawczego szkoły tworzy główny środek zaradczy.

Jako środki natury doraźnej należy zastosować następujące:

1. Omówienie w sposób dostosowany do wieku młodzieży sprawy jej zachowania się, apel do ambicji młodzieży i dążenie do wytworzenia wśród niej zrozumienia ważności zagadnienia. Młodzież szkolna powinna wiedzieć, że swym postępowaniem musi dawać przykład innym, a nie wywoływać publiczną krytykę.

2. Poruszenie sprawy na zebraniach rodzicielskich i podkreślenie konieczności istotnego współdziałania domu i szkoły jako dwóch czynników współodpowiedzialnych za wychowanie młodzieży.

3. Energiczna i stanowcza postawa ogółu nauczycielstwa w przypadku stwierdzenia nieodpowiedniego zachowania się młodzieży. Zajmowana często przez nauczycielstwo postawa obojętna jest bardzo szkodliwa.

4. Staranna organizacja wycieczek szkolnych, szkolnej akcji obozowej i kolonijnej oraz troskliwa opieka nad młodzieżą. Z uchybień w tej dziedzinie należy wyciągać w odniesieniu do winnych nauczycieli konsekwencje służbowe.

5) Przestrzeganie porządku w schroniskach szkolnych. W związku z tym kierownicy szkolnych schronisk wycieczkowych jako odpowiedzialni za to przed swymi władzami są obowiązani w przypadkach nie stosowania się przez młodzież szkolną do obowiązujących przepisów zawiadamiać o tym zainteresowane Kuratoria Okręgów Szkolnych z podaniem nazwiska ucznia, nazwy szkoły, do której uczęszcza, miejscowości oraz opisu wypadku wraz z datą. Dyrekcje i Kierownictwa szkół zwrócą młodzieży uwagę na ten obowiązek kierowników szkolnych schronisk wycieczkowych.

6) Kontrola ze strony organów administracji szkolnej. Kuratoria Okręgów Szkolnych wydadzą specjalne polecenia organom administracji szkolnej i zwrócą uwagę na obowiązek czuwania nad należyłą realizacją mojego zarządzenia.

7. Kontrola w miejscowościach odwiedzanych masowo przez wycieczki szkolne. Kuratoria Okręgów Szkolnych, w których znajdują się miejscowości masowo odwiedzane przez wycieczki szkolne, wydadzą szczegółowe zarządzenia mające na celu kontrolę zachowania się młodzieży w tych miejscowościach. Czynniki powołane do wykonywania kontroli mają obowiązek zawiadamiać zainteresowane Kuratoria analogicznie jak kierownicy szkolnych schronisk wycieczkowych o wypadkach nieodpowiedniego zachowania się młodzieży. Dyrekcje i Kierownictwa szkół zwrócą na to uwagę młodzieży szkolnej.

Podsekretarz Stanu:

Jerzy Ferek Bleszyński

3.

W SPRAWIE NADAWANIA SZKOŁOM NAZW „IM. MARSZAŁKA JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO“

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 1 czerwca 1938 r.

Nr II S - 4757/38.

Nawiązując do przepisów §§ 3 i 5 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 kwietnia 1938 r. (Nr II S-2483/38)

o nazwach szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 87), zastrzegam sobie uzgadnianie z Naczelnym Komitetem uczczenia pamięci Marszałka J. Piłsudskiego oraz decyzję w sprawie ustalania (zatwierdzania) nazwy tych szkół państwowych i niepaństwowych, wymienionych rodzajowo w § 1 przytoczonego zarządzenia, które ubiegają się o zaszczytny patronat Marszałka Józefa Piłsudskiego.

W takich przypadkach należy zbadać, czy szkoła posiada warunki, przewidziane w § 3 przytoczonego zarządzenia, i nadesłać sprawozdanie oraz wnioski.

Podsekretarz Stanu:

Jerzy Ferek Bleszyński

4.

EGZAMINY EKSTERNÓW Z KURSU SZEŚCIU KLAS GIMNAZJUM OŚMIOKLASOWEGO

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa, dnia 20 maja 1938 r.

Nr II S - 4323/38.

Uchylając okólnik Nr 1 z dnia 7 stycznia 1936 r. (II S-6331/35) w sprawie egzaminów eksternów w zakresie programu szkoły średniej ogólnokształcącej, przedłużam termin egzaminów z kursu sześciu klas gimnazjum ośmioklasowego do końca roku szkolnego 1938/39.

Egzaminy te mogą być przeprowadzane w miarę potrzeby kilka razy w roku. Do egzaminu należy dopuszczać wszystkich zgłaszających się — bez względu na to, ile razy i w jakich odstępach czasu przystępowali do tego egzaminu.

Podsekretarz Stanu:

Jerzy Ferek Bleszyński

5.

ZARZĄDZENIE MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

z dnia 5 maja 1938 r. (Nr III PU - 2652/38)

o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych w roku szkolnym 1938/39

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. Nr 5 z dn. 20 maja 1938, poz. 121)

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych w roku szkolnym 1938/39, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1938 r.

w. z. Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

Jerzy Ferek Bleszyński

Podsekretarz Stanu

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 5 maja 1938 r. (Nr III PU - 2652/38).

REGULAMIN

przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych w roku szkolnym 1938/39.

§ 1. Do liceów zawodowych mogą być przyjęci kandydaci, którzy mają odpowiedni wiek, posiadają odpowiednie zdrowie i rozwój fizyczny oraz wykazują należyty rozwój umysłowy i przygotowanie naukowe.

§ 2. Odnosnie do wieku o przyjęcie do liceum mogą się ubiegać kandydaci, którzy kończą w danym roku kalendarzowym co najmniej 16, a nie przekroczyli 20 lat życia. W wypadkach uzasadnionych Kurator Okręgu Szkolnego może przedłużyć górną granicę wieku.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument, wydany przez urząd stanu cywilnego.

§ 3. Odnosnie do zdrowia kandydaci mogą być w zasadzie przyjęci na podstawie świadectwa zdrowia, wystawionego przez lekarza szkoły, którą ostatnio skończyli. W razie wątpliwości, kandydaci mogą być na polecenie dyrektora poddani przez lekarza szkolnego liceum badaniu pod względem ich przydatności fizycznej i zdrowotnej do danego zawodu.

§ 4. Kandydaci, zgłaszający się do liceum winni przedłożyć jako dowód przygotowania naukowego jedno z niżej wymienionych świadectw:

- a) świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego;
- b) świadectwo ukończenia 6 klas gimnazjum ogólnokształcącego dawnego typu;
- c) świadectwo ukończenia czteroletniej średniej szkoły zawodowej;
- d) świadectwo ukończenia trzyletniej średniej szkoły zawodowej, do której warunkiem przyjęcia jest ukończenie 7 klasowej szkoły powszechnej lub trzech klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego typu;
- e) inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne.

Rozwój umysłowy, przygotowanie naukowe i przydatność do danego zawodu stwierdza odpowiednio przeprowadzony egzamin (§ 9 i 10).

Egzamin opiera się na materiale programowym państwowego gimnazjum ogólnokształcącego.

§ 5. Przyjęcia do liceum przeprowadza się w zasadzie po ukończeniu roku szkolnego. Terminy zgłoszeń i egzaminów wyznacza Kuratorium Okręgu Szkolnego i podaje je do wiadomości Dyrekcjom. W tych terminach dyrektorzy państwowych liceów zawodowych ogłaszają zapisy, dokonują przyjęć kandydatów i przeprowadzają egzaminy wstępne.

O ile są w liceum wolne miejsca, egzaminy wstępne mogą się odbywać również na początku roku szkolnego.

§ 6. Dyrektorzy mogą w miarę wolnych miejsc przyjmować ponadto w ciągu pierwszego miesiąca roku szkolnego bez egzaminu do klasy I kandydatów, którzy zdali egzamin wstępny do innego liceum zawodowego tego samego typu, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca.

§ 7. Rodzice lub opiekunowie, zgłaszający kandydata do liceum, składają w terminie, ogłoszonym

przez Kuratorium Okręgu Szkolnego, podanie do Dyrekcji liceum o przyjęcie. Do podania dołączają: a) dokument urzędu stanu cywilnego (§ 2, ustęp 2), b) świadectwo ukończenia gimnazjum lub innej szkoły (§ 4), c) świadectwo zdrowia.

§ 8. Egzamin przeprowadza wyznaczony przez dyrektora nauczyciel danego przedmiotu w obecności dyrektora lub powołanego przez niego zastępcy oraz jeszcze jednego nauczyciela.

§ 9. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego lub świadectwo ukończenia 6 klas gimnazjum ogólnokształcącego dawnego typu składa się z następujących przedmiotów:

- 1) Licea mechaniczne, licea elektryczne, licea telekomunikacyjne, licea budowlane, licea drogowe, licea miernicze, licea wodno-melioracyjne, licea fotograficzne, licea przemysłu leśnego:
 - egzamin piśmienny: z matematyki,
 - egzamin ustny: z matematyki,
 - egzamin: z rysunku;
- 2) Licea chemiczne, licea ceramiczne:
 - egzamin piśmienny: z matematyki,
 - egzamin ustny: z matematyki, z fizyki i chemii;
- 3) Żeńskie szkoły krawieckie stopnia licealnego:
 - egzamin piśmienny z języka polskiego,
 - egzamin ustny: z języka polskiego,
 - egzamin: z rysunku;
- 4) Licea handlowe, licea administracyjne, licea hotelarskie:
 - egzamin piśmienny z języka polskiego,
 - egzamin ustny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego;
- 5) Licea rolnicze, licea gospodyń wiejskich, licea przytwórstwa mlecznego, licea ogrodnicze, licea leśne:
 - egzamin piśmienny z języka polskiego,
 - egzamin ustny: z języka polskiego, z biologii lub chemii (do wyboru przez ucznia);
- 6) Licea gospodarcze, licea dietetyczne:
 - egzamin piśmienny z języka polskiego,
 - egzamin ustny: z języka polskiego, z biologii lub chemii (do wyboru przez ucznia).

§ 10. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą bądź świadectwo ukończenia czteroletniej średniej szkoły zawodowej, bądź świadectwo ukończenia trzyletniej średniej szkoły zawodowej, do której warunkiem przyjęcia jest ukończenie 7 klaso-

wej szkoły powszechnej lub trzech klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego typu, bądź wreszcie inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne — składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea mechaniczne, licea elektryczne, licea telekomunikacyjne, licea budowlane, licea drogowo-techniczne, licea wodno-melioracyjne, licea chemiczne, licea ceramiczne, licea fotograficzne, licea przemysłu leśnego:

egzamin piśmienny: z języka polskiego, z matematyki,

egzamin ustny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego z fizyki i chemii, z matematyki,

egzamin: z rysunku;

2) Żeńskie szkoły krawieckie stopnia licealnego: egzamin piśmienny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego,

egzamin ustny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego,

egzamin: z rysunku;

3) Licea handlowe: licea administracyjne, licea hotelarskie:

egzamin piśmienny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego,

egzamin ustny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego, z matematyki:

4) Licea rolnicze, licea gospodyń wiejskich, licea przetwórstwa mlecznego, licea ogrodnicze, licea leśne:

egzamin piśmienny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego,

egzamin ustny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego, z biologii lub chemii (do wyboru przez ucznia);

5) Licea gospodarcze, licea dietetyczne:

egzamin piśmienny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego,

egzamin ustny: z języka polskiego, z języka obcego nowożytnego, z biologii lub chemii (do wyboru przez ucznia).

§ 11. Wymienieni w § 10 kandydaci do liceów przemysłowych, które przytoczono w punkcie pierwszym § 10, mogą być zwolnieni od egzaminu ustnego z języka polskiego, jeżeli z wypracowania piśmiennego otrzymali ocenę co najmniej dobrą.

§ 12. Egzamin piśmienny z języka polskiego polega na opracowaniu przez kandydata jednego z trzech tematów, danych mu do wyboru. Doboru tematów dokonywa dyrektor wraz z egzaminatorem.

§ 13. Na wypracowanie piśmienne z każdego przedmiotu przyznacza się po 2 godziny.

Wypracowanie egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator i dyrektor lub powołany przez niego zastępca. Dyrektor lub zastępca ma prawo wystawić inną ocenę, niż egzaminator; zmianę tę powinien umotywić piśmiennie.

§ 14. Po przeprowadzeniu egzaminów wszystkich kandydatów, egzaminatorzy pod przewodnictwem dyrektora decydują o wyniku egzaminu i przyjęciu do liceum każdego kandydata z osobna. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, w razie równości głosów decyduje dyrektor.

Decyzję podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 15. Jeżeli liczba kandydatów, którzy złożyli egzamin, przewyższa liczbę wolnych miejsc, wówczas należy przyjąć przede wszystkim tych, którzy zostali uznani za bardziej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieci rodziców niezamożnych.

§ 16. Prawo pierwszeństwa w przyjęciu do danego liceum bez względu na kolejność, ustaloną w myśl § 15, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych, sierotom, zasługującym na specjalną pomoc, oraz dzieciom nauczycieli.

§ 17. Jeżeli kandydat, który zdał egzamin do liceum, nie został do niego przyjęty wskutek braku miejsca, wówczas otrzymuje odpowiednie zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I innego liceum zawodowego tego samego typu.

§ 18. Kandydat, który nie zdał egzaminu wstępnego do liceum, może egzamin ten powtórzyć według niniejszego regulaminu w terminach, przewidzianych w § 5, o ile spełnia warunki, zawarte w § 1—4.

§ 19. Uchwały, dotyczące wyniku egzaminu i przyjęcia kandydatów, winny być odnotowane w protokołach; do protokołów tych należy dołączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów.

Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

§ 20. Przy przyjmowaniu uczniów do państwowych liceów zawodowych w roku szkolnym 1938/9 obowiązują wzory: protokołu, zaświadczenia i protokołu egzaminu wstępnego do liceum — z roku ubiegłego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5 z 1937 r., poz. 132).

6.

WYPEŁNIANIE I WYDAWANIE ŚWIADECTW I ZAŚWIAADCZEŃ SZKOLNYCH W PUBLICZNYCH SZKOŁACH POWSZECHNYCH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 10 czerwca 1938 r. (II P-4317/38)

W związku z wprowadzeniem w bieżącym roku szkolnym nowych wzorów świadectw i zaświadczeń szkolnych w publicznych szkołach powszechnych, Ministerstwo podaje wskazówki i wyjaśnienia dotyczące wypełniania i wydawania tych świadectw.

1. Świadectwa i zaświadczenia szkolne są odpisem z księgi szkolnej, nie mogą zatem zawierać żadnych uwag, których by w tej księdze nie było. Wszelkie wobec tego wymienione poniżej uwagi i decyzje na świadectwach i zaświadczeniach szkolnych muszą być uprzednio wpisane do właściwej księgi szkolnej.

2. Stopień organizacyjny szkoły, klasę i rok nauki w klasach 2 i 3-letnich oraz oceny należy wpisywać całymi wyrazami, nigdy skrótami lub cyframi. W rubrykach, które nie będą wypełnione, należy dać kreskę.

3. W świadectwach rocznych zamiast dotychczasowego „wyniku ogólnego“ należy wpisywać jedno z następujących orzeczeń:

a) w klasach jednorocznych:

1. przechodzi do klasy
2. pozostaje w klasie na rok
3. ukończył szkołę powszechną stopnia trzeciego;

b) w klasach dwu i trzyletnich:

1. przechodzi do klasy
2. przechodzi na drugi (trzeci) rok nauki w klasie
z wynikiem (pomyślnym lub niepomyślnym)
3. pozostaje w klasie
4. ukończył szkołę powszechną stopnia

Na świadectwach uczniów klas 2 i 3-letnich należy po wyrazach „uczęszczał do klasy“ wymienić jeszcze rok nauki.

4. Oprócz świadectwa rocznego kierownik obowiązany jest na prośbę ucznia, który ukończył szkołę, wydać mu także i świadectwo ukończenia szkoły powszechnej.

Ministerstwo zwraca równocześnie uwagę, że uczeń (uczennica) mający zamiar kształcić się dalej w szkole średniej ogólnokształcącej lub zawodowej obowiązany jest przedstawić dyrekcji szkoły przy zgłoszeniu się świadectwo roczne, zawierające oceny z poszczególnych przedmiotów. W tym przypadku niewystarczające jest świadectwo ukończenia szkoły.

5. Uczniowie, którzy uczynili zadość obowiązkowi szkolnemu a nie mają warunków do otrzymania świadectwa ukończenia szkoły, opuszczając szkołę otrzymują świadectwo szkolne z uwagą: „wypełnił obowiązek szkolny — uczęszczał do szkoły przez lat“

6. Uczniowie, którzy opuszczają szkołę w ciągu roku szkolnego, otrzymują na życzenie zaświadczenie szkolne z ocenami ustalonymi w terminie opuszczenia przez nich szkoły — o ile są podstawy do wydania tych ocen — z uwagą: „odchodzi dnia z powodu“ przy czym należy podać powód odejścia ze szkoły.

7. Świadectwa i zaświadczenia pisze opiekun klasowy ciemnym atramentem, czytelnie i starannie bez jakichkolwiek poprawek, wywabiań czy wycierań.

8. Przy sprawdzeniu i podpisaniu świadectw i zaświadczeń szkolnych przez opiekuna klasowego i kierownika względnie nauczyciela kierującego, należy zgodnie z obowiązującymi przepisami odcisnąć na nich pieczęć urzędową publicznej szkoły powszechnej.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

7.

PROWADZENIE PRAC HARCERSKICH PRZEZ UCZNIÓW (ICE) LICEÓW PEDAGOGICZNYCH

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

WE LWOWIE

Dnia 18 czerwca 1938 r. (Nr O-13048/38)

Kuratorium przypomina swój okólnik Nr O-28829/35 z dnia 19 listopada 1935 w sprawie udziału młodzieży szkolnej w drużynach i gromadach harcerskich innych szkół i prowadzenia przez nich zastępów i drużyn w innych szkołach, co ma szczególne znaczenie dla harcerzy(ek) w liceach pedagogicznych — oraz okólnik nr O-26267/37 z 6 listopada 1937 r. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. Nr 11 z dnia 25 listopada 1937 r. poz. 8, str. 716).

Uczniowie(ice) ci(te) to w przyszłości drużynowi(e) drużyn szkolnych. Pożądane jest przeto, by mieli (ały) jak największą praktykę w dziedzinie prowadzenia zajęć harcerskich. Należy przeto umożliwić im — przez udzielanie zezwoleń — prowadzenie zastępów i drużyn na terenie innych szkół, o ile zwrócą się o to władze harcerskie do Dyrekcji.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr Tadeusz Kupczyński

8.

NABYWANIE I UDOSTĘPNIENIE NAUCZYCIELSTWU

KATALOGU PAŃSTWOWEJ CENTRALNEJ BIBLIOTEKI PEDAGOGICZNEJ WE LWOWIE

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

WE LWOWIE

Dnia 17. VI. 1938. (Nr II-14783/38)

Dyrekcja Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej we Lwowie — chcąc uprzystępnić nauczycielstwu korzystanie z księgozbioru — opracowała i wydała drukiem 4-ro tomowy katalog, zawierający spis wszystkich posiadanych dzieł naukowych od Nr 1—12.000, a nadto spis książek „Biblioteki Kursów Wakacyjnych“, złożony z 1000 tomów.

Chcąc umożliwić nauczycielstwu korzystanie z biblioteki, Dyrekcja P. C. B. P. obniżyła cenę każdego tomu katalogu do kwoty 40 groszy, (komplet 4 tomy kosztuje więc 1.60 zł).

Podając powyższe do wiadomości, Kuratorium zachęca Dyrekcje i Inspektoraty do zakupienia katalogu, względnie brakujących tomów, o ile dotychczas tego nie uczyniły.

Zakupione katalogi należy umieścić w takim miejscu, aby nauczycielstwo mogło z nich w każdej chwili korzystać.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr T. Kupczyński

9. PAŃSTWOWE LICEA I GIMNAZJA W OKRĘGU SZKOLNYM LWOWSKIM

Lp.	MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA ZAKŁADU	WYDZIAŁ LICEUM	CHARAKTER SZKOŁY	ZARZĄDZ. MINIST.
1	Brody	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Józefa Korzeniowskiego w Brodach	humanistyczny łączony z przyrodniczym	męska	23. II. 38 (II S. - 1101/38)
2	Brzeżany	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Edwarda Smigłego-Rydzia w Brzeżanach	humanist. i przyrod. z pol. j. n. — oraz humanist. z rus. j. n.	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1102/38)
3	Brzozów	Państwowe Gimnazjum w Brzozowie		koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1051/38)
4	Buczacz	Państwowe Liceum i Gimnazjum w Buczacz	humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1103/38)
5	Czortków	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Juliusza Stowackiego w Czortkowie	humanistyczny łączony z matematyczno-fizycznym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1104/38)
6	Drohobycz	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły w Drohobyczu	humanistyczny i matemat.-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1052/38)
7	Gródek Jagiell.	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Władysława Jagiełły w Gródku Jagiell.	humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1033/38)
8	Jarosław	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Jarosławiu	humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1054/38)
9	Jarosław	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Augusta Witkowskiego w Jarosławiu	matemat.-fizyczny łączony z przyrodniczym	męska	23. II. 38 (II S. - 1055/38)
10	Jaworów	Państwowe Liceum i Gimnazjum w Jaworowie	humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1056/38)
11	Kamionka Strum.	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Kornela Ujejskiego w Kamionce Strumilowej	humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1105/38)
12	Kołomyja	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Kazimierza Jagiellończyka w Kołomyi	humanistyczny i matemat.-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1088/38)
13	Kołomyja	II Państwowe Liceum i Gimnazjum w Kołomyi	humanistyczny łączony z przyrodniczym	żeńska	23. II. 38 (II S. - 1090/38)
14	Kołomyja	III Państwowe Liceum i Gimnazjum z ruskim językiem nauczania w Kołomyi	humanistyczny łączony z klasycznym	męska	23. II. 38 (II S. - 1089/38)
15	Krosno	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Krośnie	matemat.-fizyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1057/38)

L. p.	MIJSCOWOŚĆ	NAZWA ZAKŁADU	WYDZIAŁ LICEUM	CHARAKTER SZKOŁY	ZARZĄDZ. MINIST.
16	Leżajsk	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Bolesława Chrobrego w Leżajsku	przyrodniczy	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1058/38)
17	Lwów	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika we Lwowie	matematyczno-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1059/38)
18	Lwów	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Karola Szajnochy we Lwowie	humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1060/38)
19	Lwów	III Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Stefana Batorego we Lwowie	klasyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1061/38)
20	Lwów	IV Państwowe Gimnazjum im. Jana Długosza we Lwowie*)			23. II. 38 (II S. - 1062/38)
21	Lwów	V Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego we Lwowie	matemat.-fizyczny i humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1063/38)
22	Lwów	VI Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Stanisława Staszica we Lwowie	humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1064/38)
23	Lwów	VII Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki we Lwowie	humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1065/38)
24	Lwów	VIII Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Kazimierza Wielkiego we Lwowie	matematyczno-fizyczny (2 oddziały) i przyrodniczy	męska	23. II. 38 (II S. - 1066/38)
25	Lwów	IX Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Jana Kochanowskiego we Lwowie	humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1067/38)
26	Lwów	X Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza we Lwowie	humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1068/38)
27	Lwów	XI Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Śniadeckich we Lwowie	humanistyczny i przyrodniczy	męska	23. II. 38 (II S. - 1069/38)
28	Lwów	XII Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Stanisława Szczepanowskiego we Lwowie	matematyczno-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1070/38)
29	Lwów	XIII Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Królowej Jadwigi we Lwowie	humanistyczny i przyrodniczy (w dwóch oddziałach)	żeńską	23. II. 38 (II S. - 1072/38)
30	Lwów	XIV Państwowe Gimnazjum im. Adama Asnyka we Lwowie*)		żeńską	12. III. 37 (II S. - 2031/37)
31	Lwów	XV Państwowe Liceum i Gimnazjum z ruskim językiem nauczania we Lwowie	humanistyczny i matemat.-fizyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1071/38)

*) przewidziane utworzenie liceum.

32	Lwów	XV Państwowe Liceum i Gimnazjum z ruskim językiem nauczania — Filia we Lwowie
33	Łańcut	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Łańcucie
34	Nisko	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Stefana Czarnieckiego w Nisku
35	Przemyśl	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Przemyślu
36	Przemyśl	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Kazimierza Morawskiego w Przemyślu
37	Przemyśl	III Państwowe Liceum i Gimnazjum w Przemyślu
38	Przemyśl	IV Państwowe Liceum i Gimnazjum z ruskim językiem nauczania w Przemyślu
39	Rawa Ruska	Państwowe Liceum i Gimnazjum w Rawie Ruskiej
40	Rohatyn	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Księdza Piotra Skargi w Rohatynie
41	Rzeszów	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Księdza Stanisława Konarskiego w Rzeszowie
42	Rzeszów	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Stanisława Sobieńskiego w Rzeszowie
43	Sambor	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Adama Mickiewicza w Samborze
44	Sambor	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Samborze
45	Sanok	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Królowej Zofii w Sanoku
46	Śniatyn	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Franciszka Karpińskiego w Śniatynie
47	Sokal	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Antoniego Malczewskiego w Sokalu
48	Stanisławów	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Mieczysława Romanowskiego w Stanisławowie
49	Stanisławów	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Stanisławowie

humanistyczny i przyrodniczy	męska	23. II. 38 (II S. - 1071/38)
humanistyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1073/38)
humanistyczny łączony z matematyczno-fizycznym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1074/38)
humanistyczny i matemat.-fizyczny łączony z przyrodniczym	męska	23. II. 38 (II S. - 1075/38)
klasyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1076/38)
humanistyczny	żeńską	23. II. 38 (II S. - 1077/38)
humanistyczny i matemat.-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1078/38)
humanistyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1079/38)
humanistyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1091/38)
humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1080/38)
matematyczno-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1081/38)
humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1082/38)
matematyczno-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1083/38)
humanistyczny i matemat.-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1084/38)
humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1099/38)
humanistyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1085/38)
humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1092/38)
klasyczny łączony z przyrodniczym	męska	23. II. 38 (II S. - 1093/38)

L. p.	MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA ZAKŁADU
50	Stanisławów	III Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Stanisława Staszica w Stanisławowie
51	Stanisławów	IV Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Księdza Franciszka Skarkowskiego w Stanisławowie
52	Stanisławów	V Państwowe Liceum i Gimnazjum z ruskim językiem nauczania w Stanisławowie
53	Stryj	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Stryju
54	Stryj	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego w Stryju
55	Tarnobrzeg	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnobrzegu
56	Tarnopol	I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Wincentego Pola w Tarnopolu
57	Tarnopol	II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Tarnopolu
58	Tarnopol	III Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Tarnopolu
59	Tarnopol	IV Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Tarnopolu
60	Tlumacz	Państwowe Liceum i Gimnazjum w Tlumaczu
61	Trembowla	Państwowe Liceum i Gimnazjum w Trembowli
62	Zaleszczyki	Państwowe Liceum i Gimnazjum w Zaleszczykach
63	Zbaraż	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Zbarażu
64	Złoczów	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Króla Jana Sobieskiego w Złoczowie
65	Zółkiew	Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Hetmana Stanisława Zółkiewskiego w Zółkwi

WYDZIAŁ LICEUM	CHARAKTER SZKOŁY	ZARZĄDZ. MINIST.
matematyczno-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1094/38)
humanistyczny łączony z przyrodniczym	żeńska	23. II. 38 (II S. - 1095/38)
humanistyczny łączony z przyrodniczym	męska	23. II. 38 (II S. - 1096/38)
humanistyczny w dwóch oddziałach równoległych	męska	23. II. 38 (II S. - 1097/38)
matematyczno-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1098/38)
humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1086/38)
klasyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1106/38)
humanistyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1107/38)
matematyczno-fizyczny	męska	23. II. 38 (II S. - 1108/38)
humanistyczny i przyrodniczy	żeńska	23. II. 38 (II S. - 1109/38)
humanistyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1100/38)
humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1110/38)
humanistyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1111/38)
humanistyczny	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1112/38)
humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1113/38)
humanistyczny łączony z przyrodniczym	koedukacyjna	23. II. 38 (II S. - 1087/38)

10.

UPRAWNIENIA PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Rozporządzeniem z dn. 28 maja 1938 r. Nr I-8950/38 Kurator Okręgu Szkolnego nadał Prywatnej Szkole Powszechnej III stopnia organizacyj-

nego Ewangelickiej Gminy Wyznaniowej we Lwowie uprawnienia publicznych szkół powszechnych

11.

WIZYTATORZY NAUKI RELIGII

„Ordynariat Biskupi grkat. obrządku w Przemysłu pismem z dnia 23 maja 1938 r. Nr 2363 powierzył ks. Grzegorzowi Kandzie, proboszczowi w Lisznie, pełnienie obowiązków dziekanalnego

wizytatora religii grkat. obrządku w państwowych szkołach średnich i publicznych szkołach powszechnych na terenie miasta Drohobycza.

12.

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorium O. S. Lw.

Kurator Okręgu Szkolnego powołał do czynnej służby i mianował z dniem 1 czerwca 1938 r. Karola Dziedzica, emerytowanego pomocnika kancelaryjnego, starszym rejestratorem w Kuratorium O. S. Lw. (Nr B. P.-16840/38 z dn. 31 maja 1938).

Inspektoraty.

Minister W. R. i O. P. mianował: Karola Dzi-duszka, prowizorycznego inspektora szkolnego w Jarosławiu, inspektorem szkolnym na obwód jarosławski z siedzibą w Jarosławiu z dniem 1 maja 1938 r. (Nr B.P.-7620/38 z dn. 12 kwietnia 1938).

Józefa Lebedowicza, prowizorycznego podinspektora szkolnego w Złoczowie, podinspektorem szkolnym na obwód złoczowski z siedzibą w Złoczowie z dniem 1 maja 1938 (Nr B.P.-7622/38 z dn. 12 kwietnia 1938).

Dra Tadeusza Szymona Offerta, referendarza w Kuratorium O. S. Lw., podinspektorem szkolnym na obwód samborski z siedzibą w Samborze z dniem 1 lipca 1938 (Nr BP.-9795/38 z dn. 31 maja 1938).

Instruktorzy.

Kurator Okręgu Szkolnego powierzył: Marcelianowi Laskowskiemu, nauczycielowi publ. szkoły powszechnej w Dolinie, w dalszym ciągu

czynności instruktora oświaty pozaszkolnej przy Inspektoracie Szkolnym w Dolinie na czas od dnia 1 września 1938 aż do odwołania.

Józefowi Żelisko, nauczycielowi publ. szkoły powszechnej w Nadwórnej, w dalszym ciągu czynności instruktora oświaty pozaszkolnej przy Inspektoracie Szkolnym w Nadwórnej na czas od dnia 1 września 1938 aż do odwołania.

Szkoły powszechne.

Mianowani: Helena Eckstein, nauczycielka publicznej szkoły powszechnej żeńskiej III stopnie im. św. Kingi w Stryju, kierowniczką tejże szkoły — Zygmunt Karp, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powszechnej III stop. w Hołyniu, pow. Kałusz, kierownikiem tejże szkoły.

Przeniesieni w stan spoczynku: Amelia Armeńska, kierowniczka publicznej szkoły powszechnej III stop. w Podwołoczyskach, pow. Skala-t — Leon Haduch, kierownik publ. szkoły powsz III stop. w Sanoku — Ludwik Myłys, kierownik publ. szkoły powszechnej III stop. w Rymanowie.

Szkoły zawodowe.

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 czerwca 1938 r. Wacława Wrzaka, nauczyciela p. o. kierownika Państwowej Szkoły Ogrodniczej we Lwowie, kierownikiem tejże szkoły.

13.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						S z k o ł y	mieszkanie	
1	Miękisz Nowy	Jarosław	II	koedukacyjna	polski i ruski	3 ubikacje	1 morg 500 s.	
2	Fryszak	Krosno	III	"	polski	5 ubikacyj	50 a	
3	Kopytowa	"	I	"	"	3 "	100 a	
4	Mszana	"	I	"	dwujęzyczny	—	—	
5	Polanka	"	II	"	polski	3 "	140 a	
6	Ustrobna	"	I	"	"	3 "	25 a	
7	Wiśniowa	"	I	"	"	3 "	14 a	
8	Jabłonica Pol.	Brzozów	I	"	dwujęzyczny	2 "	590 s ²	
9	Laskówka	"	I	"	polski	4 "	26 1/2 a	
10	Pawłokoma	"	I	"	ruski	3 "	1 morg	
11	Wara	"	II	"	polski	3 "	24 a	
12	Wesoła-Ujazdy	"	I	"	"	—	26 a	
13	Witryłów	"	I	"	"	3 "	8 1/2 a	
14	Wola Jasienicka	"	I	"	"	2 "	5 a	
15	Lwów	Lwów — miasto im. Kościuszki	III	żeńską	"	—	—	Wymagany PIN lub co najmniej WKN.
16	Bucniów	Tarnopol	II	koedukacyjna	"	w trakcie wykończenia	—	
17	Chodaczków M.	"	II	"	polski i ruski	2 pokoje	—	
18	Dołżanka	"	II	"	"	2 "	—	
19	Dubowce	"	II	"	"	2 "	—	
20	Gaje Wielkie	"	II	"	polski	2 "	—	
21	Kozówka	"	II	"	polski i ruski	2 "	—	
22	Łuka Wielka	"	II	"	"	2 "	—	
23	Nastasów	"	III	"	"	2 "	—	
24	Obarzańce	"	II	"	"	2 "	—	
25	Tarnopol (m.) im. Słowack.	"	III	męska	polski	brak	—	
26	Czernichowce	Zbaraż	II	koedukacyjna	polski i ruski	"	—	
27	Hnielice Wielkie	"	II	"	"	2 pokoje	—	
28	Kujdańce	"	II	"	polski	2 "	—	
29	Toki	"	III	"	polski i ruski	2 "	—	Pierwszeństwo mają kandydaci z WKN.
30	Kozłaki	"	II	"	"	2 "	—	
31	Chmieliska	Skalał	II	"	polski	brak	—	
32	Dorofijówka	"	II	"	"	2 pokoje	—	
33	Grzymałów (ż.)	"	III	żeńską	"	brak	—	
34	Krasne	"	II	koedukacyjna	"	2 pokoje	—	
35	Okno	"	II	"	"	2 "	—	
36	Stary Skalał	"	III	"	"	3 "	—	Pierwszeństwo mają kandydaci z WKN.
37	Turówka	"	II	"	"	2 "	—	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

14.

KOMUNIKATY

Przestrzeżenie przepisów ustawy o ustroju szkolnictwa w sprawie przyjmowania dzieci do szkoły powszechnej.

Zgodnie z postanowieniami art. 7 ustawy z dn. 11 marca 1932 o ustroju szkolnictwa (Dz. U. RP. Nr 38, poz. 389), do I klasy publicznych szkół powszechnych nie wolno przyjmować dzieci, które do dnia 1 września nie ukończyły lat sześciu, do następnych zaś klas dzieci odpowiednio starszych, tak, by nie mogły ukończyć VI kl. szkoły powsz. III st. dzieci, które, jako zbyt młode, nie mogłyby być przyjęte do gimnazjum ogólnokształcącego.

Zasad tych należy ściśle przestrzegać również w stosunku do prywatnych szkół powszechnych, posiadających uprawnienia szkół publicznych lub ubiegających się o te uprawnienia, w myśl postanowień § 1, lit. a) rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dn. 16 grudnia 1936 r. o nadawaniu prywatnym szkołom powszechnym uprawnień publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 214). (Okólnik Ministra W. R. i O. P. z dn. 10 czerwca 1938 Nr II-P-4923/38).

Ustalenie normy dla Państwowych Komisji Egzaminacyjnych na nauczycieli szkół powszechnych.

W związku z kreowaniem przy I Państwowym Liceum Pedagogicznym w Stanisławowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Nauczycieli Szkół Powszechnych, Kuratorium ustaliło dla tej Komisji nazwę w brzmieniu następującym: I Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla Nauczycieli Szkół Powszechnych w Stanisławowie.

W związku z kreowaniem przy II Państwowym Liceum Pedagogicznym w Stanisławowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Nauczycieli Szkół Powszechnych, Kuratorium ustaliło dla tej Komisji nazwę w brzmieniu następującym: II Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla Nauczycieli Szkół Powszechnych w Stanisławowie.

Ulgi w opłatach szkolnych dla dzieci stałych pracowników Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego.

Ulgi w opłatach szkolnych i taksach egzaminacyjnych, przewidziane dla dzieci funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, przysługują również dzieciom stałych pracowników kolejowych Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego, do których, zgodnie z art. 7 Ustawy z dnia 27 kwietnia 1931 r. o oddaniu „Francusko-Polskiemu Towarzystwu Kolejowemu“, Spółce Akcyjnej w Paryżu, kolei Herby Nowe—Gdynia z odnogą Siemkowice—Częstochowa do eksploatacji oraz o udzieleniu poręki państwowej (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350), mają zastosowanie wszelkie przepisy pragmatyczne i uposażeniowe, obowiązujące pracowników przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe. (Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 12 maja 1938 Nr I-R-2755/38).

Ulgi w opłatach egzaminacyjnych dla nauczycieli-kandydatów na kierowców pojazdów mechanicznych.

Automobilklub Polski przyznał nauczycielom państwowych szkół dalsze ulgi w opłatach egza-

minacyjnych, obniżając takse do 50%. Ulgi tych udzielać będą dla wszystkich nauczycieli szkół państwowych i prywatnych (ci ostatni korzystają ze zniżki 25% wzgl. 33%) biura prowincjonalne Automobilklubu Polski po przedstawieniu pisemnego zaświadczenia Dyrekcji szkoły, stwierdzającego, że kandydat jest funkcjonariuszem państwowym, a uzyskanie prawa jazdy jest mu potrzebne do celów służbowych. Analogiczne zaświadczenia wystawiać mogą Dyrekcje szkół prywatnych dla swoich nauczycieli, stwierdzając w nich, że nauczyciele ci prowadzą z ramienia szkoły akcję motoryzacyjną. (Ministerstwo W. R. i O. P. z dn. 26 kwietnia 1938 Nr II-S-3470/38).

Aprobowane książki.

Ministerstwo W. R. i O. P. decyzją z dn. 29 kwietnia 1938 r. zatwierdziło do użytku szkolnego książki:

W. Dewitzowa, R. Kern, „Wir lernen deutsch“, I. Bändchen, (opracowanie ruskie), W. Dewitzowa, R. Kern, G. Żółtkowska, „Wir lernen deutsch“, II. Bändchen, (opracowanie ruskie), (Nr II-P-14955). (Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych; Lwów, 1934), jako podręczniki do nauki języka niemieckiego na I klasę gimnazjum z ruskim językiem nauczania. — M. Golias i J. Smereka „Res Publica Romana“ (Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów 1936), jako podręcznik do nauki języka łacińskiego na IV klasę gimnazjum z ruskim językiem nauczania. — (Nr II-P-14956/38). I. Kowalski i M. Golias „Puer Romanus“ (Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów 1934) jako podręcznik do nauki języka łacińskiego na I klasę gimnazjum z ruskim językiem nauczania (Nr II-P-14952/38). — M. Golias, J. Kowalski „Viri illustres“ (Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1935), jako podręcznik do nauki języka łacińskiego na III klasę gimnazjum z ruskim językiem nauczania (Nr II-P-14954/38).

Pamiętajmy o Towarzystwie

Popierania Budowy Publicznych

Szkół Powszechnych !!!

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA KURATORIUM O. S. L.

WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz.
10 — 14 i od 17 — 20, nadto
w niedziele i święta od godz.
10—11 dla nauczycieli z prowincji

Nauczyciele z prowincji mogą
wypożyczać książki, wysyłając
zamówienie pocztą.

Z księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki
Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel
pracujący na terenie Kuratorium Okręgu Szkolnego
Lwowskiego w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł. — cz. II. 0.40 zł.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

15.

STANISŁAW UMAŃSKI

Przysposobienie młodzieży szkolnej do obrony kraju

Rzut oka na stosunki panujące u naszych bezpośrednich sąsiadów oraz na stosunki w innych państwach Europy i świata musi prowadzić do wniosku, że postęp i cywilizacja idą swoją drogą, a dążność do załatwiania zatargów drogą zbrojną nie tylko nie osłabła, ale nawet wzmogła się do niebywałych rozmiarów, stając się bodźcem do gigantycznych zbrojeń. Doszło nawet do tego na pozór absurdalnego zjawiska, że postęp i cywilizacja zamiast stać się hamulcem do załatwiania sporów drogą zbrojnych zatargów, dały się użyć jako narzędzie do ich przeprowadzania. Pomijając bowiem technikę, której wynalazki w pierwszym rzędzie mają zastosowanie w urządzeniach wojskowych, musimy stwierdzić, że nawet ta gałąź wiedzy, która w istocie swojej tak mało ma wspólnego z wojną — mianowicie filozofia, dała się również wciągnąć na usługi sztuki wojennej. Wystarczy przerzucić katalogi wydawnictw, aby zauważyć, że w wielu wypadkach filozofia z całym nakładem wysiłku myślowego uzasadnia konieczność zbrojeń i potrzebę zbrojnego załatwiania konfliktów, przytaczając na ich uzasadnienie tezy o wyższości rasowej czy gospodarczej, czy politycznego wyrobienia jednego narodu w porównaniu z drugim itd. Świat cały jest stanowczo nastawiony na wojnę, mimo wszelkiego rodzaju kazań i deklamacyj pacyficystycznych. I będzie to wojna, w której nie wezmą udziału chyba jedynie dzieci, nieuleczalnie chorzy i kaleki. Jeden z wielkich wodzów niemieckich wyraził się, „że w wojnie wszystko da się obliczyć i wziąć na papier, nie da się tylko wziąć w rachubę głupota żołnierza“. Powiedzeniem tym chciał wyrazić swe głębokie przekonanie o tym, że najlepsi wodzowie, najlepsza technika wojskowa skazane są w ostatecznym rezultacie wojny na klęskę, o ile nie będą mieli jako wykonawców zdyscyplinowaną i współdziałającą w jednym wspólnym wysiłku masę żołnierską. A jeżeli tą masą ma być cały naród i to nawet bez różnicy płci, jasną jest rzeczą, jak ważnym zagadnieniem staje się w tym powszechnym wyścigu zbrojeń sprawa przygotowania narodu do wojny. Hasło zatem przygotowania do obrony kraju zaczynają obecnie realizować nawet te narody, w których dotychczas nastroje pacyficystyczne oraz iluzje co do możliwości usunięcia wojny jako jedyne go środka załatwienia sporów między państwami, panowały wszechwładnie. Mam tu na myśli Francję i Anglię. Jeżeli zatem już i te państwa hasło obrony kraju wysuwają na czoło zagadnień państwowych, to czyż Polska miała by pozostać w tyle i łudzić się nadzieją, że w załatwianiu konfliktów między państwami ważniejszą rolę odegra sentyment, aniżeli zbrojna ręka całego narodu? Jeżeli jakie inne państwo, to przede wszystkim Polska, wciśnięta między dwa kolosy, uzbrojone od stóp do głów, musi być nastawiona na walkę zbrojną, która musi stać się pospolitym ruszeniem całego narodu. Nic też dziwnego, że hasło obrony kraju stało się w Polsce hasłem naczelnym, w imię którego odbywa się praca rządu, i na które nastawione są najtęższe i najlepsze jednostki narodu. Hasło to wysunął ten, na którego w wypadku wojny spadnie największy jej ciężar i odpowiedzialność — Naczelnny Wódz Marszałek Śmigły-Rydz. Ciężar ten stanie się dla niego tym łatwiejszym do udźwignięcia, im bardziej przygotowane do walki zbrojnej będzie miało całe społeczeństwo, które ożywiać będzie nadzieja i chęć zwycięstwa. Ostatnie wypadki, któreśmy przeżyli, stwierdziły, że w chwilach poważnych naród potrafi wydobyć ze siebie dużo entuzjazmu, w którym różnice polityczne i społeczne mogą się stopić na zbiorowy wyraz woli, ale to nie wystarcza. Wojna przyszła będzie wojną, na „przeetrwanie“, a do tego nie wystarczy sam entuzjazm. Stąd też hasło „Naród pod bronią“, to nie chwila zapachu i zjednoczenia, to nie odruchowa ofiara na FON, ale żmudna, codzienna praca nad przygotowaniem do walki zbrojnej i siebie i otoczenia, praca nad wytworzeniem tego „morale“, które armii w polu da poczucie, że za nią stoi zwarty i silny mur świadomego swoich zadań narodu. W tym wytworzeniu tego „morale“ rola szkoły wysuwa się na plan pierwszy i nic też dziwnego, że hasło

„Naród pod bronią“ musiało znaleźć swój oddźwięk w rewizji zadań wychowawczych i dydaktycznych szkoły. Stało się to przez wysunięcie przysposobienia młodzieży szkolnej do obrony kraju na stanowisko podstawowego zagadnienia pracy wychowawczej i dydaktycznej szkoły.

W realizacji przysposobienia młodzieży szkolnej do obrony kraju wysuwają się dwa zadania, z których jedno powinni wykonać wszyscy bez wyjątku nauczyciele zakładu, drugie komendant hufca i lekarz szkolny. Pierwsze zadanie polega: 1) na wydobyciu i na silnym zaakcentowaniu w programach nauczania tych wszystkich elementów, które mają związek z obronnością kraju. 2) na przepojeniu całej pracy wychowawczej tendencją wychowania świadomych swoich obowiązków obrońców ojczyzny. Na komendancie hufca spoczywać będzie cały ciężar kształcenia hufca pod względem fachowym, przy równoczesnej umiejętności podchodzenia do młodzieży w sposób, odpowiadający celom i metodom wychowawczym szkoły.

Omówimy najpierw zadanie pierwsze, spadające na wszystkich nauczycieli danej szkoły. Jeżeli chodzi o przygotowanie młodzieży do obrony kraju przez przedmioty nauczania, to musimy uwzględnić tutaj podział przedmiotów na humanistyczne i przyrodnicze. Ma on wprawdzie tylko znaczenie praktyczne, gdyż wszystkie przedmioty nauczania w szkole średniej są podporządkowane pewnym zasadom ogólnym, uwzględniającym przede wszystkim dobro i potrzeby — Narodu i Państwa. Nadto jeżeli chodzi o zagadnienie obronności kraju, to nie chodzi tu wyłącznie o techniczne i fizyczne przysposobienie obywateli do przyszłej walki, lecz o wyrobienie wśród ogółu obywateli specjalnej postawy psychicznej, której podstawowym czynnikiem winno być przekonanie o potrzebie ciągłej, nieustannej, również i w czasie pokoju prowadzonej walki o potęgę, bogactwo i niepodległość Państwa. I właśnie przedmioty humanistyczne w wytworzeniu tej postawy psychicznej odgrywają ogromną rolę, a oddziaływanie ich wychowawcze ogromne. Warunkiem jednak jest, aby to oddziaływanie nie było jednorazowe, krotkotrwale i dorywcze, ale było rozłożone na cały okres pobytu młodzieży w zakładzie. Rozpoczynając się w szkole powszechnej, przechodzi przez gimnazjum, a kończy się w ostatniej klasie liceum, o czym zresztą, o ile chodzi o liceum, wyraźnie o tym mówią „Uwagi wstępne“ do programu. Oddziaływanie przedmiotów humanistycznych jest raczej pośrednie, niż bezpośrednie, tj. przez odpowiednie oświetlenie danego faktu czy zjawiska przez nauczyciela, a przez odpowiednie przeżycie i zrozumienia przez ucznia. Oczywiście nie należy przesadzać przez naciąganie prawdy obiektywnej i dostosowywanie jej do jakichś z góry powziętych założeń. Wreszcie przedmioty humanistyczne mogą oddziaływać na rozum, uczucie i wolę. Oczywiście np. w szkole powszechnej oddziaływanie będzie przeważnie na uczucie, a w liceum na rozum. Co z danego przedmiotu nadaje się do oddziaływania wychowawczego w zakresie zwiększenia obronności kraju, jest pozostawione inicjatywie i zrozumieniu sprawy przez nauczyciela. Jest to rzecz tactu i poczucia pedagogicznego nauczyciela. Jakikolwiek przepis utrudniłby sprawę, niż ją rozwiązał. W związku zatem z zagadnieniem obronności kraju oddziaływanie wychowawcze powinno zmierzać do wychowania człowieka świadomego swej woli obrony i zwycięstwa w walce nie tylko o granice Państwa, ale również o całość wartości duchowych i materialnych Narodu i Państwa Polskiego, człowieka, który wie, czego i dlaczego broni, dla którego obrona i walka aż do zwycięstwa jest głęboko wpojonym obowiązkiem. O ile chodzi o pewne przedmioty humanistyczne, to uczuciowo i rozumowo z Narodem i Państwem najściślej wiążą j. polski i historia. Język polski przez uwzględnienie przede wszystkim momentów związanych z Polską i polskością. W gimnazjum i liceum nauka tego przedmiotu ma uświadomić młodzieży wartości duchowe, tkwiące w polskim dorobku kulturalnym przez zaznajomienie młodzieży z dziejami polskiej literatury, zwłaszcza z tymi dziełami, osobistościami i prądami, które dla kultury polskiej mają szczególne znaczenie. Przy lekturze zaś czytanek i dzieł należy zwracać uwagę na takie momenty wychowawcze, jak karność i współdziałanie, zdolność do bohaterstwa, ofiary i poświęcenia, kult wielkich ludzi, zwalczanie pesymizmu i poczucia niższości, wzbudzanie wiary w lepszą przyszłość itd. W ścisłym związku z językiem polskim pozostaje historia, która w szkole powszechnej i średniej ma za cel przygotowanie młodzieży do zrozumienia współczesnej rzeczywistości polskiej oraz zorientowanie w niej pod kątem widzenia potrzeb przyszłego obywatela. Ma ona również kształtować w młodzieży uczucie miłości Ojczyzny i przywiązanie do Państwa, dumę z przynależności do niego i szacunek dla jego tradycji oraz dać elementarne przygotowanie do pełnienia w przyszłości obowiązków obywatelskich. O ile chodzi o liceum, ma ona dać młodzieży

przygotowanie do odpowiedzialnego i twórczego udziału w życiu własnego Państwa i Narodu. Współdziałają tu z historią zagadnienia życia współczesnego. W nauczaniu historii w gimnazjum należy podkreślać momenty pozytywne, związane z rozkwitem państwowości polskiej, a w liceum dążyć do uwypuklenia udziału Polski w tworzeniu dziejów i kultury europejskiej. Zagadnienia życia współczesnego zmierzają do zaznajomienia młodzieży z najważniejszymi zjawiskami z życia politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego Polski. Temat taki w liceum, jak np. Podstawy mocarstwowego rozwoju potęgi Państwa Polskiego oraz zwrócenie uwagi na dorobek Polski przy przerabianiu szeregu innych tematów uświadomi młodzież niewątpliwie, czego winna bronić. Szczególniejszą uwagę zwrócić należy na wyrobienie w młodzieży poczucia konieczności zwiększania potencjału obronności. Wykazanie na konkretnych przykładach z dziejów Polski oraz narodów obcych, jak się mściła słabość polityczna, wynikająca z niezrozumienia potrzeby obrony, wskazanie na wysiłki państw obcych, a w szczególności sąsiadów, zmierzających do zapewnienia sobie przeważającego stanowiska w świecie, rozpatrzenie szeregu zagadnień informujących o znaczeniu przemysłu dla obrony kraju, wskazujących na silną armię polską jako podstawę samodzielności politycznej i gospodarczej oraz gwarantkę całości i bezpieczeństwa Państwa Polskiego — wszystko to razem pozwoli młodzieży odczuć potrzebę ciągłego, systematycznego wzmocnienia potencjału obronności. Dodam nawiasowo, że przy omawianiu bitew można korzystać z planu tych bitew, które mogą wtajemniczyć młodzież w ogólne zasady taktyki, a nadto pozwolą uwzględnić także wiadomości z zakresu uzbrojenia wojsk, technicznego zaopatrzenia itd.

O ile język polski i historia odgrywają w przygotowaniu młodzieży do obrony kraju rolę podstawową, o tyle inne przedmioty humanistyczne mogą w tym kierunku silnie współdziałać. Przede wszystkim mogą wiele pomóc filologia klasyczna i języki obce. Filolog klasyczny znajdzie dużo materiału do omówienia tych zagadnień zarówno w historii greckiej i rzymskiej, jak i w literaturze i lekturze. Specjalnie zaś kultura rzymska dostarczy bardzo wielu pouczających przykładów, które jasno zilustrują młodzieży potrzebę podporządkowania osobistych celów interesowi państwa i potrzebę zbiorowej karności i zbiorowego wysiłku. Czyny bohaterские, czyny wyjątkowego poświęcenia dla sprawy ogólnej, powinny znaleźć silny akcent, i to tak czyny wojenne, jak i pokojowe. Przez odpowiednie przedstawienie tych czynów powinno się wyrabiać w młodzieży przekonanie, że bohaterem można być nie tylko w czasie wojny, ale także w pokoju, w szarej pracy codziennej. Z akcentowaniem bohaterstwa łączy się kult wielkich ludzi, czego przykładów w kulturze klasycznej w bród. Przy nauce języków obcych ma nauczyciel sposobność podnoszenia tych wszystkich momentów z historii i literatury danego narodu, które wpłynęły na rozwój polityczny, gospodarczy i kulturalny narodu, znajdując przy tym możliwość porównań ze stosunkami polskimi. Jest rzeczą niemożliwą wymienić wszystkie tematy, które mogłyby być użytkowane, gdyż ich bardzo dużo i mogłyby stanowić temat do oddzielnego referatu. Omówione powyżej kwestie odnoszą się do wyrobienia w młodzieży specjalnej postawy psychicznej, a więc mają przede wszystkim wychowawcze znaczenie. Oprócz tego w pewnych przedmiotach humanistycznych, jak historii i zagadnieniach życia współczesnego jest dużo materiału do bezpośredniego oddziaływania na zwiększenie obronności kraju drogą zwiększania wiadomości. W zagadnieniach życia współczesnego szereg zagadnień jest wprost związanych z kwestią obronności. W kl. I licealnej należą tu: znaczenie przemysłu dla obrony kraju, polski przemysł wojenny, rola dróg morskich w dążeniu do niezależności, obszar i ludność jako źródło potęgi politycznej państwa, ocena geograficznego położenia Polski, ukształtowanie powierzchni, rozmieszczenia ludności, warsztatów, surowców i dróg z punktu widzenia obronności państwa; w kl. II — organizacja siły zbrojnej polskiej, siła obronna Państwa Polskiego jako podstawa samodzielności politycznej i gospodarczej. W historii w liceum jest dużo zagadnień z dziejów wojen i wojskowości, zwłaszcza siły zbrojnej w dawnej Rzeczypospolitej i organizacji obrony Państwa w XIX i XX w. Zwłaszcza dla młodzieży męskiej wiadomości te mogą stanowić podstawę fachowego wykształcenia przyszłego oficera armii polskiej.

W przedmiotach matematycznych, o ile chodzi o przygotowanie młodzieży do obrony kraju, można odróżnić 3 elementy: 1) propagandowe, 2) teoretyczne, 3) praktyczne. Elementy propagandowe zaznajamiają z pewnymi sprawami i popularyzują je (np. flota wojenna w kl. III), teoretyczne dają uzasadnienie zjawisk ważnych dla obrony kraju (np. tłumaczą działanie aparatów, broni), praktyczne dają wskazówki praktyczne (zachowanie się podczas ataku gazowego).

Fizyka omawia następujące zagadnienia popularyzujące tematy wojskowe: żegluga, marynarka (miny, łodzie podwodne), technika pracy pod wodą (kesony, skafandry), w związku z prawem Archimidesa przy gazach omawia się balony (obserwacyjne, zaporowe, sondy, wolne, sterowce), przy temperaturze, ciśnieniu, parowaniu i skraplaniu omawia się służbę meteorologiczną i jej rolę w lotnictwie. Przy dyfuzji i osmozie można wspomnieć o budowie pomieszczeń uszczelnionych. W klasie IV nader ważny jest motor spalinowy, przy czym koniecznym jest, by uczniowie poznali przynajmniej silnik 4-taktowy. Do nauki lotnictwa należy budowa samolotu, jego poszczególnych części i ich funkcje. Pewną pomocą w nauce aerodynamiki może być karuzela aerodynamiczna. Na ogół pomocy naukowych dla aerodynamiki jest jeszcze mało. Innym zagadnieniem, omawianym w tej klasie jest rzut pocisku, chociaż o głębszych rozważaniach nie ma mowy dla braku ujęcia matematycznego. Z tematów nieco luźniej z p. w. związanych należy wspomnieć telegraf, telefon, radio, magnetyzm ziemski, busołę, periskop, lunetę, aparat fotograficzny. W liceum powtarza się szereg tych zagadnień tylko w pogłębieniu teoretycznym. Z tematów balistyki należy wymienić bieg pocisku wewnątrz lufy, tory pocisków ze wzorami na wysokość i zasięg rzutu. Zagadnienie lotnictwa może być pogłębione we wszystkich działach dynamiki. Na wydziale matematyczno-fizycznym można pogłębić wiadomości o takich przyrządach optycznych, jak lornetka pryzmatyczna oraz dalmierz, oraz z dziedziny zastosowania prądu elektrycznego. Z pośród zagadnień astronomicznych ma znaczenie dla przysposobienia wojskowego: 1) orientowanie się na niebie, wystarczające do wyznaczania kierunków w terenie, 2) znajomość metod wyznaczania współrzędnych geograficznych. Z trudniejszych tematów można omówić wpływ obrotu ziemi na bieg pocisków.

Chemia. Jednym tematem są w kl. III materiały wybuchowe, dalej przemysł azotowy, przystosowany do produkcji pokojowej i wojennej. Rozwinięciem zagadnienia wielkiego przemysłu jest przemysł hutniczy. Najważniejszym atoli ze względu na obronę Państwa tematem jest walka chemiczna. W liceum występuje pewna synteza roli chemii w życiu państwa w czasie pokoju i wojny. Tu należą takie tematy, jak organizacja, zapotrzebowanie, produkcja, elastyczność przemysłu chemicznego, materiałów zastępczych itd. Tematy te można pogłębić teoretycznie, podając symbole i wzory. Rozszerzyć można również wiadomości z zakresu metalurgii (glin w lotnictwie, miedź), materiałów wybuchowych, zwłaszcza organicznych środków walki chemicznej, środków pomocniczych (benzyna, smary, kauczuk, fotochemia).

Matematyka z natury swej wiąże się mniej bezpośrednio z wiedzą wojskową, przygotowuje jednak do zrozumienia tych jej działów, które wymagają aparatu matematycznego, np. w trygonometrii, logarytmy, pojęcie prawdopodobieństwa). Najbardziej bezpośredni kontakt ma może trygonometria przez rozwiązywanie niektórych zagadnień mierniczych, artyleryjskich (obliczanie odległości, badanie krzywej balistycznej). Oprócz tego może matematyka i na stopniu najniższym przez dobór treści zadań uświadomić konieczność liczbowego ujmowania zagadnień obrony państwa, np. z dziedziny aprowizacji transportu, produkcji, zapotrzebowania itd., przy czym zadania te powinny zawierać dane zbliżone do rzeczywistych.

Biologia. Tematów znajdziemy tutaj bardzo wiele, wspomnę tylko o najważniejszych. A więc z botaniki: klasyfikacja drzew, krzewów, roślin pod kątem widzenia potrzeb wojskowych, ochrona przyrody zwłaszcza znaczenie lasu, bagien, łąk itd. Z zoologii: zwierzęta pociągowe, zwierzęta rzeźne, ptactwo (gołębie pocztowe) psy wojskowe, pasorzyty (wszy) i szkodniki (szczury, myszy, muchy itd.). Z anatomii specjalnie zagadnienia z higieny osobistej, zbiorowej (łatryny, kąpieliska, woda do picia) ratownictwo teoretyczne i praktyczne, pierwsza pomoc w nagłych wypadkach, opatrywanie ran i uszkodzeń, obsługa chorego, ratowanie zatrutych gazem itd. Nadto wymienię tu bardzo ważny dział, mianowicie podział środków spożywczych z uwagi na zawartość w nich witamin oraz sposoby ich konserwacji a oprócz tego wszelkiego rodzaju szczepienia ochronne i sposoby przeciwdziałania epidemiom. Pozostaje do omówienia rola geografii. Pewne jej działy zaczepiają o inne przedmioty, niektóre jednak stanowią podbudowę wiedzy wojskowej. Należy tu: ukształtowanie pionowe, poziome, hydrografia, klimatologia a przede wszystkim topografia i związana z nią kartografia we wszystkich swoich odmianach. Wyjątkowe stanowisko w przysposobieniu młodzieży do obrony kraju zajmuje **wychowanie fizyczne**. Stanowi ono zgodnie z rozporządzeniem Min. W. R. i O. P. podstawę przysposobienia młodzieży do obrony kraju. Omówienie tego zagadnienia w formie wyczerpującej rozszerzyłoby niepomniernie ramy niniejszego artykułu, a nadto ze względu na swój ściśle fa-

chowy charakter nadaje się raczej jako temat referatu na posiedzenie grupy metodycznej wychowawców fizycznych. Dla całości jednak obrazu poruszę pewne myśli ogólne, jakie się nasuwają w związku z omawianym tematem. Obrońcą kraju może być jednostka posiadająca następujące właściwości fizyczne: a) harmonijny rozwój ciała, b) możliwie wielką sprawność i wytrzymałość fizyczną do wydatnego i trwałego wysiłku, c) opanowanie i wykształcenie układu nerwowego i ruchowego, pozwalającego na natychmiastową i celową reakcję na każdy bodziec zewnętrzny. Oprócz tego człowiek taki powinien posiadać następujące cechy psycho-fizyczne i psychiczne: a) doskonałe narządy zmysłów, umożliwiające odbieranie jasnych i dokładnych spostrzeżeń; b) umiejętną ich selekcję na spostrzeżenia istotne i mniej ważne, c) umiejętność stosowania jak najszybciej właściwych impulsów ruchowych dostatecznie silnych i doskonale umiejscowionych, d) silną wolę podjęcia i utrzymania na należyтым poziomie wysiłków aż do osiągnięcia zamierzonego celu; e) opanowanie wewnętrzne, umożliwiające trzeźwość sądu, a więc niepoddawanie się wpływowi uczuć, tę trzeźwość zakłócających; f) dyscyplinę wewnętrzną, jako zamiłowanie do porządku w swoich poczynaniach. Wymienione cechy fizyczne, psychofizyczne i psychiczne są warunkiem przydatności człowieka do życia społecznego. Człowiek posiadający wspomniane cechy będzie nie tylko w czasie pokoju doskonałym pracownikiem ale także i w czasie wojny podejmie każdy wysiłek konieczny do osiągnięcia ostatecznego celu — zwycięstwa. Programy wychowania fizycznego, a przede wszystkim ćwiczeń cielesnych we wszystkich szczeblach szkolnictwa zmierzają do omówionego ideału wychowawczego. W programie gimnazjum gry i ćwiczenia polowe typu harcerskiego mają szczególne znaczenie dla przysposobienia wojskowego. One mają w wychowanku wyrobić zamiłowanie do przebywania w terenie nie urządzonym, w polu lub w lesie. Teren taki nastęrcza mnóstwo sposobności do wykazania pomysłowości, przedsiębiorczości, współdziałania, a więc cech niezbędnie potrzebnych przyszłemu żołnierzowi. W programie licealnym największe nasilenie otrzymało przysposobienie sportowe. Młodzież przygotowana w gimnazjum pod względem fizycznym i psychicznym powinna przystąpić do doskonalenia swych sprawności, co najłatwiej można dokonać przez przysposobienie sportowe. Cały układ ćwiczeń cielesnych ma ścisły związek z przysposobieniem wojskowym. Ćwiczenia porządkowe (musztra) są prowadzone w myśl regulaminu „Szkoły Junaka“. W ćwiczeniach kształtujących silniej są akcentowane ćwiczenia tułowia jako przygotowanie do wysiłku przy dźwiganiu i podnoszeniu, oraz wzmoczenie zdolności do pełzania i wspinania się, co we wszelkich ćwiczeniach polowych ma duże znaczenie. Ćwiczenia równoważne powinno wykonywać się na barierach, kamieniach, kłodach i kładkach, co w warunkach bojowych nieraz się zdarza. W ćwiczeniach stosowanych stanowi chód, bieg, rzut i skok, po prostu podstawę wykszolenia wojskowego. Ćwiczenia terenowe przeprowadzane w terenie nie uporządkowanym, wysuwają nieraz konieczność wspinania, pełzania, przeciskania się przez wąskie gardziele ziemne i zwarte zarośla, dając sposobność wykazania sprawności cielesnej, zaradności i przedsiębiorczości tak niezbędnej w warunkach bojowych. W dziale przysposobienia sportowego są uwzględnione wszystkie gałęzie sportu uprawiane na terenie Polski. Na pierwszym miejscu stoją gry drużynowe, które wyrabiają szybką i błyskawiczną orientację, tak potrzebne żołnierzowi i zespołowi wojskowemu. Lekka atletyka pokrywa się całkowicie z celami przysposobienia wojskowego. Osobną grupę stanowią pływanie, sporty wodne i zimowe, z których narciarstwo jest sportem bardzo wysokiej klasy, a wioślarstwo i kajakarstwo na trudnych szlakach przydać się może i w warunkach bojowych. Sport kolarski i motocyklowy, choć są sportami wycieczkowymi, nie są obojętne dla przysposobienia wojskowego. O ile w gimnazjum ćwiczenia gimnastyczne kształcą sprawność młodzieży, a gry drużynowe przyczyniają się do powolnego ograniczenia indywidualności na rzecz zespołu, o tyle w liceum na plan pierwszy wysuwa się kształtowanie zwartych zespołów, kierowanych nie tylko przez nauczyciela, ale także przez lepiej przygotowanych uczniów, którzy ponosząc odpowiedzialność za pracę zespołu, uczyliby się, w jaki sposób należy rozdzielać obowiązki pomiędzy poszczególnych członków grupy i żądać wykonywania powierzonych im zadań.

W powyższym artykule chciałem tylko w zarysie omówić problem przysposobienia młodzieży do obrony kraju i możliwości jego realizacji na terenie szkoły. Byłoby za tym rzeczą bardzo pożądaną, aby nauczyciele-fachowcy, rozglądając się w materiale naukowym swojego przedmiotu, opracowali szczegółowo możliwości realizacji zagadnienia przysposobienia młodzieży do obrony kraju w danym przedmiocie. Referaty takie miałyby i tę korzyść, że można by w nich uniknąć powta-

rzania pewnych rzeczy w ramach różnych przedmiotów nauczania, i całemu zagadnieniu odebrać cechy dorywczości i improwizacji. Nie ulega bowiem wątpliwości, że sprawa przysposobienia młodzieży do obrony kraju wysunięta przez samo życie powinna stać się osią, około której obracałaby się cała praca dydaktyczna i wychowawcza szkoły. Rzeczą szkoły będzie dla realizacji tego zagadnienia wytyczyć możliwie jasne i zmierzające prosto do celu drogi. Stanie się to wówczas, gdy każdy z nauczycieli zda sobie należycie sprawę z tego, w jakim zakresie i w jakim stopniu w ramach swej dydaktycznej i wychowawczej pracy może i jest obowiązany przyczynić się do realizacji tak ważnego zagadnienia.

16.

MARIA D'ABANCOURT WIERZYŃSKA

ORGANIZACJA PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO KOBIEC DO OBRONY KRAJU

Zagadnieniem doby obecnej, przenikającym wszystkie dziedziny życia społecznego jest sprawa obronności Państwa. Narzuciło ją nam życie. Narzuciła świadomość, że jest ona warunkiem utrzymania niepodległości, kwestią bytu Państwa. O metodycznej stronie zagadnienia nie dyskutuje się już dzisiaj, rozważaniom podlega tylko praktyczna jego strona: Jak należy postępować, aby całe, bez wyjątku, społeczeństwo wyteżyło swe siły dla zrealizowania jej w najszerszym zakresie.

Nas, wychowawców, interesuje przede wszystkim problem idei obronności Państwa na terenie nam powierzonym, więc — w szkole, wśród młodzieży.

Jeżeli chodzi o pracę wśród młodzieży żeńskiej, nie jest to myśl nowa. Powstała i wkroczyła na tory powolnej realizacji bezpośrednio po wojnie. Gdy przypomnimy sobie nastroje społeczeństwa owych czasów, musimy przyznać, że była to inicjatywa śmiała i co najmniej niepopularna. Podjęła ją por. Maria Wittekówna, Peowiaczka, później ochotniczka O. L. K., która po ukończeniu wojny i zlikwidowaniu Ochotniczej Legii Kobiet przeszła wraz z dwiema towarzyszkami, ppor. M. Podhorecką i ppor. H. Piwońską kurs przeszkolenia w Warszawskiej Szkole Podchorążych piechoty i zdobyła stopień oficerski. Wszystkie trzy pozostały w czynnej służbie wojskowej i otrzymały zadanie zorganizowania przysposobienia wojskowego kobiet na terenie stowarzyszeń kobiecych.

Była to praca nad wyraz trudna. Społeczeństwo zmęczone wojną i ciężkimi warunkami materialnymi hołdowało strusiej polityce, odżegnywało się od wszystkiego, co przypominało wojnę. Trzeba było nie byle jakiej siły ducha, żelaznego uporu, bezwzględnej wiary i przeświadczenia o słuszności swych poczynań, aby podjąć walkę przeciw wszystkiemu i wszystkim, konsekwentnie ją prowadzić i w końcu zwyciężyć na całej linii.

Początki pracy sięgają roku 1922. Pierwsze ochotnicze kursy przysposobienia wojskowego kobiet odbyły się na obozach harcerskich i kolonii akademiczek w lecie tegoż roku. W zimie powstaje Komitet rezerw kobiecych, wyłoniony z pośród organizacji kobiecych i mieszanych, jak Związek Strzelecki, Harcerstwo, Koło Polek, Polski Biały Krzyż, Polski Czerwony Krzyż. Zmieniał on kilkakrotnie nazwę i skład i przetrwał do r. 1928. Celem jego było organizacja i propaganda P. W. K. w społeczeństwie. Równocześnie powstaje kadra instruktorska, rekrutująca się zrazu niemal wyłącznie z pośród dawnych kurierek, sanitariuszek i żołnierzy z czasu wojny. Zorganizowane były w klubie starszych Instruktoerek. W lecie 1923 roku powstają pierwsze własne obozy, liczące 40 słuchaczek, zimą zaś powstają zespoły P. W. K. przy organizacjach kobiecych.

Praca posuwa się powoli i bardzo opornie. Społeczeństwo jest niechętnie i wręcz wrogie. Władze wojskowe, z ramienia których powstało P. W. K., zajęte reorganizacją pokojową armii, nie mają czasu na zajęcie się pracą wśród kobiet, uważają za coś zbędnego. Sejm obradując w roku 1924 nad ustawą o powszechnej służbie wojskowej odrzucił § 62 projektu o pomocniczej służbie wojskowej kobiet. Nie tylko odrzucił, ale zabił najskuteczniejszą bronią: naigrawaniem i kpinami, które znalazły rozległe echo w prasie.

Mimo to, na przekór nastrojom powstają w r. 1925 za zgodą Ministerstwa W. R. i O. P. pierwsze obozy młodzieży szkolnej i hufce szkolne, na razie tytułem próby.

Praca zyskała pewniejsze podstawy prawne od roku 1926. Marszałek Józef Piłsudski, który od samego początku wspierał inicjatorkę radą, interesował się postępowaniem P. W. K., zwołał w zimie 1926/7 konferencję stowarzyszeń kobiecych w sprawie P. W. K. W wyniku tych obrad powstał przy nowo utworzonym Państwowym Urzędzie Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego referat pracy kobiet, który prowadzi od samego początku, jako naczelnik wydziału, Maria Wittekówna.

W całym kraju powstają coraz liczniejsze hufce szkolne i drużyny pozaszkolne P. W. K., tworzone przez klub starszych instruktorek i Komitet. W wielu ośrodkach, na prowincji organizują się samorzutnie lub przy pomocy wojska żeńskie hufce P. W. Wyłania się potrzeba wciągnięcia czynnika społecznego i utworzenia instytucji centralnej, która by te poczynania skoordynowała, objęła władzę nad wszystkimi istniejącymi jednostkami przysposobienia wojskowego kobiet, dostarczyła im środków materialnych i zajęła się propagandą w społeczeństwie.

Tak powstaje w r. 1928 Organizacja Przysposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju. Stowarzyszenie to ma w swym statucie jeden jedyny cel: przysposobienie kobiet do służby pomocniczej wojskowej na wypadek wojny. Środkiem prowadzącym do tego celu jest tworzenie kadry instruktorskiej i jednostek P. W. K., tj. hufców i drużyn, w których prowadzi się pracę zarówno szkoleniową (wiadomości fachowe) jak i wychowawczą mającą na celu uformowanie takiego typu kobiety, który by sprostał ciężkim obowiązkom, jakie muszą spaść na nią w wypadku wojny. Podstawą wychowania P. W. K. jest dążenie do możliwie wysokiego poziomu moralnego, wyrabianie odporności, wytrzymałości fizycznej i nerwowej, oraz tych wszystkich wartości, które są niezbędne w każdej zespołowej pracy, a więc karność i poczucie odpowiedzialności za siebie i otoczenie.

Pracę w jednostkach P. W. K. prowadzą instruktorki szkolone według programu P. U. W. F. i P. W. i zorganizowane w kadre Polek Organizację Przysposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony kraju. Instruktorki, będące kierowniczkami pracy w czasie pokoju, obejmą również stanowiska kierownicze w czasie wojny.

Praca w hufcach rozpada się na letnią i zimową. Właściwe szkolenie odbywa się w jednostkach stałych w zimie, według określonego przez P. U. W. F. i P. W. programu. Na obozach powtarza się i uzupełnia wiadomości nabyte w hufcu, przeprowadza ćwiczenia, oraz poświęca więcej czasu wychowaniu fizycznemu, na które nie ma czasu w zimie, a które jest również jednym z środków wychowawczych O. P. W. K. do O. K.

Wyszkolenie obejmuje dwa działy: ogólny wojskowy i fachowy. W zakres wykształcenia ogólnego wojskowego wchodzi nauka służby, organizacja armii i musztra. Absolwentki hufców będą pracowały na terenie wojska, koniecznym zatem jest dostarczenie im ogólnych wiadomości o wojsku. Sama zaś nauka służby zawiera bardzo wiele cennych elementów wychowawczych. Dalszymi przedmiotami nauki są: terenoznawstwo, łączność, łącznictwo, strzelectwo, ratownictwo sanitarne i obrona przeciwgazowa.

Nauka wszystkich tych przedmiotów przepełniona jest pracą nad urabianiem charakteru, nad wytworzeniem trwałego stanu gotowości do służby Państwu. Ważnym środkiem pomocniczym są zebrania świetlicowe, ogniska, a przede wszystkim obozy letnie.

W każdym poczynaniu wychowawczym, — aby było ono skuteczne, — koniecznym jest oddziaływanie stałe, dłuższe. Ważne są również specyficzne warunki, w których odbywa się to oddziaływanie. Jedno i drugie daje w pracy P. W. K. obóz. Życie na tle przyrody zbliża do niej, uczy ją rozumieć i wyrabia specjalne cechy charakteru, jak hart i pogodę ducha, nieprzejmowanie się przeciwnościami, odporność na warunki zewnętrzne. Miesiące walki ze słońcem, deszczem, chłodem, opanowanie lęku w czasie burzy, przyzwyczajai do prymitywnych i surowych warunków, wyćpią skutecznie poddawanie się nastrojom, zbytnią wrażliwość i zwyczajne dziewczęce kaprysy, wzmocni zdrowie i tężyznę fizyczną. Wykształci zaradność, samodzielność i poczucie własnych sił. Przebywanie stałe z licznymi towarzyszkami w ciasnej przestrzeni namiotu nauczy kultury życia zespołowego i prawdziwego, rzetelnego demokratyzmu.

Tryb życia na obozach P. W. K. jest uregulowany ścisłymi przepisami. Uczestniczki obznajomają się praktycznie z wojskowymi formami. Podzielone są na kompanie, plutony, drużyny, w ra-

mach których odbywają się zajęcia szkoleniowe, ćwiczenia, sporty, marsze, wycieczki, ćwiczenia polowe. Rozkład zajęć nie przeciąża młodzieży, pozostawia jej dużo wolnego czasu na odpoczynek i zabawę. Najmilszą, a zarazem najważniejszą chwilą dnia obozowego jest wieczorne ognisko, centralny punkt obozowej pracy wychowawczej. Gawędy na tematy obozowe i ogólne opowiadania z czasu wojny, inscenizacja, taniec, śpiew składają się na program ogniska.

Pewiaczka, która ukończy dwuletnie przepisane wykształcenie i w miarę możliwości odbędzie obóz, otrzymuje stopień ogólnowojskowy. W następnym roku zdobywa wykształcenie fachowe w obranej gałęzi służby pomocniczej: sanitarnej, administracyjnej, łączności, oświatowej, w obronie przeciwgazowej, w końcu przechodzi do t. zw. drużyny pracy społecznej, gdzie odbywa praktykę w swojej specjalności, rozszerza zdobyte wiadomości samokształceniem, zaprawia się do pracy społecznej na terenie własnej organizacji lub też w innym środowisku.

Dziewczyna, która przejdzie te wszystkie szczeble, będzie pożyteczną pracownicą nie tylko na wypadek wojny. Wychowana w karność, ofiarna, doskonale zaprawiona do odpowiedzialnej służby będzie nieocenioną jednostką w jakiegokolwiek dziedzinie pracy społecznej. Na urabianiu takiego typu kobiety polega wysoka wartość wychowawczego trudu Organizacji.

A teraz kilka cyfr. Stowarzyszenie powstało w Warszawie z początkiem roku 1928. Wkrótce tworzą się liczne koła lokalne w ośrodkach prowincjonalnych. Lwowskie koło powstało w maju 1928 r. Istniały wtedy we Lwowie 4 hufce, liczące 150 uczestniczek, w całej Polsce było ich ponad 2000 z 76 instruktorkami. Po roku 5000 w 100 hufcach. W roku 1937 ponad 22.000 i przeszło 1300 instruktorek. Organizacja posiada 7 własnych terenów obozowych, urządzonych wedle jednolitego planu. Wszystkie posiadają budynki komendy, kuchnie, magazyny, kryte hale jadalne, izby chorych, studnie, pływalnie, strzelnice. Wszędzie buduje się zamiast namiotów otwarte domki obozowe, wygodniejsze i higieniczniejsze. Są to obozy duże, wszystkie razem mogą pomieścić 3.600 uczestniczek. Koszt trwałych inwestycji wynosi 218.690 zł. Mieszczą się we wszystkich częściach Polski: 3 na Pomorzu, w Garczynie, Redłowie i Borowie, w Koczownikach nad Niemnem, w Spale, w Istebnej i w Skolem.

Dorobek dziesięcioletniej pracy O. P. W. K. do O. K. jest tak wielki, że trudno objąć go w krótkim szkicu. Zyskała ona sobie należne miejsce w opinii części społeczeństwa, która zainteresowała się tą sprawą. Zdobyła uznanie sfer rządowych, wojskowych i Sejmu. Wojsko otacza O. P. W. K. do O. K. opieką, Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z 11. V. 1928 r. upoważniło O. P. W. K. do O. K. do prowadzenia wykształcenia P. W. na terenie hufców w szkołach średnich, Sejm zaś ustawą z dnia 3 marca 1938 o powszechnym obowiązku wojskowym przyznał kobietom prawo do ochotniczej wojskowej służby pomocniczej na wypadek wojny. Mur oporu społeczeństwa został przerąbany i O. P. W. K. do O. K. wywalczyła sobie prawo obywatelstwa!

Na terenie gimnazjów organizacja cieszy się uznaniem, zrozumieniem i pomocą. Bardzo niewielki procent szkół średnich nie posiada hufców P. W. K.

Zainteresowanie to jednak jest niewystarczające. Znikoma ilość nauczycielek gimnazjalnych pracuje w P. W. K. jako instruktorki. Stan ten musi się zmienić, gdyż w Organizacji rozbudowa kadry instruktorskiej pozostaje wciąż w tyle za rozbudową hufców. Element instruktorski rekrutuje się przeważnie z absolwentek hufców. Młode dziewczęta nie zawsze mogą pogodzić pracę w hufcu ze studiami na wyższych uczelniach. Wiele instruktorek wycofuje się z pracy, otrzymawszy posadę biurową. Nauczycielki gimnazjalne odstrasza konieczność częściowego poświęcenia wakacji na odbycie kursów, na obowiązkową służbę obozową i ustawiczne doszkolanie się. Mimo to z punktu widzenia szkoły są one najbardziej pożądane na stanowisku instruktorek, jako członkinie Rad Pedagogicznych, znające młodzież danego zakładu. Przebywając z nią stale poza zbiórkami hufca, mogą zapewnić ciągłość oddziaływania wychowawczego w imię zasad organizacji. Nie pomoże tu żaden przymus ze strony władz. Służba w P. W. K. jest wyłącznie ochotniczą. Aby móc ją pełnić, trzeba poznać jej ideę, przejąć się nią i wcielić w czyn. Jest to konieczne, albowiem interes Państwa wymaga przysposobienia najszerszych rzesz kobiecych do obrony kraju.

17.

Z PRAC SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO

Działalność „Ośrodka Metodycznego Towaroznawstwa“ we Lwowie w roku szkolnym 1937/38.

Reforma szkolnictwa handlowego i reorganizacja programów towaroznawstwa wprowadziła nowe cele i zadania w przysposobianiu młodzieży do przyszłego zawodu, a tym samym wytworzyła odmienne warunki pracy dla nauczyciela. Zaszła więc konieczność doksztalcenia się nauczycieli tak pod względem rzeczowym, jak i metodycznym. W związku z reformą i wynikłą stąd potrzebą doksztalcenia się nauczycieli, powstał we Lwowie Ośrodek Metodyczny Towaroznawstwa.

W czasie rocznej swej działalności urządził Ośrodek trzy okręgowe konferencje i pięć lokalnych zebrań towaroznawców z terenu Lwowa. Pierwsza konferencja okręgowa, a zarazem oficjalne otwarcie Ośrodka odbyło się 11 października 1937 r. Założeniem tej konferencji było opracowanie tematów z dziedziny ćwiczeń towaroznawczych, oraz wstępnej części programu kl. II, traktującej o surowcach przemysłu włókienniczego. Na program konferencji złożyła się: lekcja ćwiczeniowa na temat „badania włókien“ oraz referaty: o włóknach krajowych, o standaryzacji włókien, o przeprowadzaniu 2 godz. ćwiczeń towaroznawczych. Druga, dwudniowa konferencja okręgowa odbyła się dnia 25 i 26 lutego br. Pierwszy dzień poświęcony był metodyce wycieczek towaroznawczych i wybranym zagadnieniom, dotyczącym realizacji programu w kl. III gimn., drugi zaś realizacji działu tzw. galanterii w kl. II. Program pierwszego dnia obejmował: lekcję przykładową na temat „standaryzacji bekonów“, wycieczkę do bekoniarń i fabryki konserw, referat o organizacji i metodyce wycieczek towaroznawczych oraz referaty: o podstawach współczesnego towaroznawstwa i o handlu spożywczym i kolonialnym. W drugim dniu odbyła się lekcja ćwiczeniowa z działu galanterii tekstylnej, oraz wygłoszono referaty: „Realizacja części programu klasy drugiej o galanterii“ i „Moje wrażenia z praktyki w sklepie galanteryjnym“. Wreszcie omówiono literaturę i źródła.

Trzecia i ostatnia okręgowa konferencja metodyczna odbyła się 25 maja br. w Stanisławowie. Celem jej było omówienie realizacji działu galanterii skórzanej, aby tym sposobem zamknąć prawie

całość przepracowywanego programu klasy II gimn. Poza tym kierownik złożył sprawozdanie z działalności Ośrodka i zaznajomił uczestników z projektem programu dla klasy IV gimn. kupieckiego. Na program ostatniej konferencji złożyła się więc 2 godz. lekcja ćwiczeniowa na temat: galanteria skórna — wycieczka do garbarni i fabryki ekstraktów garbarskich, referat o galanterii skórnej oraz sprawozdanie i komunikaty kierownika Ośrodka. Ośrodek redaguje „Wiadomości Towaroznawcze“, które prowadzą następujące działy: naukowo towaroznawczy, — towaroznawczo handlowy, — metodyka towaroznawstwa, — przegląd literatury i czasopism. Dotychczas ukazało się 10 numerów (I rocznik), zawierających 220 stron druku, dwu-szpaltowego, o formacie arkusza znormalizowanego. W skład Komitetu Redakcyjnego wchodzi: przewodniczący: Kazimierz Wiśniowski; członkowie: J. Apperman, M. Bielas, J. Deryng, R. Eber, M. Haraszkiewicz, Z. Kirchner, J. Pawlikowa, H. Sawojka, A. Simmler, A. Szczawiński, W. Wesowski i J. Wójcik. Pismo rozchodzi się w 300 egzemplarzach; prenumerują je szkoły typu handlowego i inne zawodowe, nauczyciele towaroznawstwa oraz kupcy. Z początkiem września br. ukaże się drukiem obszerna, zbiorowa praca Ośrodka, która zawierać będzie zbiór uwag metodycznych i materiał rzeczowy pomocny nauczycielowi przy realizacji programu klasy II gimn. kupieckiego.

Ośrodek nawiązał kontakt ze sferami gospodarczymi i handlowymi. Kontakt ten między innymi uwidocznił się w wygłaszaniu referatów przez fachowców i ich współpracy w redagowaniu miesięcznika. Również nawiązał Ośrodek łączność z 20 redakcjami innych fachowych pism.

Za pośrednictwem Ośrodka i Redakcji „Wiadomości Towaroznawczych“ otrzymały szkoły z terenu Kuratorium O. S. Lwowskiego i innych Kuratoriów szereg towaroznawczych pomocy naukowych w postaci surowców, gotowych towarów, katalogów oraz cenników. Pomoce te rozesłały szkołom fabryki, po przedłożeniu im przez Kierownictwo Ośrodka spisu reflektantów.

Poza tym kierownik Ośrodka w charakterze instruktora odwiedził szereg szkół, udzielał porad i przeprowadzał lekcje przykładowe.

Działalność „Ośrodka Metodycznego Organizacji i Techniki Handlu“ we Lwowie w roku szkolnym 1937/38.

Ośrodek Organizacji i Techniki Handlu powstał z początkiem roku szkolnego 1937/38. Do najważniejszych zadań Ośrodka należało dokształcanie nauczycieli organizacji i techniki handlu. W związku bowiem z silną rozbudową szkolnictwa kupieckiego większość nauczycieli komercjalistów to siły młode, początkujące, dokształcenie tych sił jest zatem nakazem chwili. Zadanie to realizował Ośrodek przez: urządzenie konferencji okręgowych i ułatwianie czytelnictwa fachowego, przez opracowywanie poszczególnych tematów natury metodycznej i organizowanie kursów dokształcających.

Urządzono cztery konferencje. Pierwsza we Lwowie, w miesiącu październiku, była poświęcona zagadnieniom wynikającym ze współpracy szkoły z kupiectwem. Na konferencji wypowiedzieli się na temat tej współpracy zarówno przedstawiciele kupiectwa, jak też i nauczycielstwa. Następna konferencja odbyła się w miesiącu grudniu w Stanisławowie. Tematem było metodyczne ujęcie ćwiczeń sprzedażowych w klasie II gim. kup. Trudne to zagadnienie zostało na konferencji wszechstronnie naświetlone tak na lekcjach pokazowych, jak też i w szeregu referatów. Trzecia konferencja Ośrodka odbyła się w marcu w Drohobyczu. Obok zagadnień związanych z realizacją programu w klasie I gim. kup. omawiano sprawę należytego wychowania do zawodu przez nauczanie. Ostatnia doroczna konferencja okręgowa odbyła się we Lwowie w maju. Pierwszy dzień konferencji był poświęcony realizacji programu w klasie III gim. kup., drugi dzień zagadnieniom spółdzielczości. Nauczycielstwo brało czynny udział w tych konferencjach przez wypowiedzianie swych poglądów na omawiane zagadnienia w dyskusjach, frekwencja zebrań była zadowalająca; na konferencje przybywali nauczyciele z najdalej położonych szkół.

Obok wspomnianych konferencji okręgowych odbywały się jeszcze lokalne zebrania Ośrodka dla nauczycielstwa miejscowego.

Uważając czytelnictwo fachowe za jeden z najważniejszych środków dokształcania się, Ośrodek zaopatrywał szkoły w lekturę przez wprowadzenie tak zwanych biblioteczek ruchomych. Szkoły otrzymywały z Ośrodka komplety książek i po 6 tygodniach odsyłały je dalej innej szkole wedle zarządzenia Ośrodka. W omawianym roku krążyły po szkołach 4 komplety składające się z 19 dzieł

a 21 tomów. Akcja ta zyskała sobie dużą popularność i będzie kontynuowana i rozbudowana. Ośrodek pomagał też dyrekcjom szkół w zaopatrywaniu bibliotek szkolnych w wartościowe dzieła.

Celem pogłębienia wiadomości nauczycieli z dziedziny metodyki i dydaktyki rozdano nauczycielstwu tematy do opracowania. Nauczyciele opracowywali tematy i wypracowane referaty nadsyłałi do Ośrodka. Niektóre referaty zostaną wydane drukiem w sprawozdaniu Ośrodka celem udostępnienia ich całemu nauczycielstwu.

Doceniając znaczenie żywego słowa, urządził Ośrodek wspólnie z Ogniskiem Komercjalistów Kurs Dokształcający dla nauczycieli komercjalistów w czasie wakacji zimowych. Kurs trwał 10 dni, uczestników było 33, w tym 18 z terenu Kuratorium O.S.L. Taki sam kurs urządzi Ośrodek w lipcu; kurs będzie połączony z praktykami dla uczestników w przedsiębiorstwach handlu towarowego oraz w instytucjach pomocniczych handlu. Obok wymienionych wykonał Ośrodek pracę natury badawczej na polecenie Władz Szkolnych. Zbadano warunki powstawania i pracy sklepów włókienniczych na terenie miasteczek i miast terenu K.O.S.L. Badania przeprowadzono w 14 miejscowościach, dały one ciekawy i nader instruktywny materiał; wyniki będą ogłoszone w sprawozdaniu Ośrodka za bieżący rok szkolny. Przy zbieraniu materiałów wspomnianej pracy brało nauczycielstwo czynny i żywy udział. Szkoły zwracały się do Ośrodka o poradę w różnych sprawach, kierownik wyjeżdżał w celach instruktywnych do szkół 11 razy.

Ośrodek wydawał własny organ „Biuletyn“ wspólnie z Ogniskiem Komercjalistów O.S.L.

Ośrodkiem kierował Emil Piotr Ehrlich, nauczyciel P. Męskiego Gimnazjum Kupieckiego we Lwowie.

Okręgowa konferencja kierowników szkół rolniczych z terenu Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

W Konferencji, która odbyła się w dniu 14 maja 1938 r. w sali posiedzeń Kuratorium O.S.L., wzięli udział: Kurator Dr. T. Kupczyński, Naczelnik Wydziału szkolnictwa zawodowego inż. W. Sarad, wizytator szkół inż. J. Masior, oraz kierownicy i kierowniczkę wszystkich szkół rolniczych i pokrewnych z terenu Okręgu szkolnego lwowskiego w liczbie około 30.

Program konferencji obejmował w referatach i dyskusji trzy zagadnienia: Zajęcia praktyczne w szkołach rolniczych, Internat w życiu szkoły

rolniczej i Uczniowie(ice) szkół rolniczych (przed wstąpieniem i po ukończeniu szkoły).

Referaty na temat pierwszego zagadnienia wygłosili: Teofil Chomicki, naucz. Państw. Szkoły Roln. w Bereźnicy k/Stryja, i Maria Mińska, naucz. Pryw. Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Kałuszu. Referenci ujęli zagadnienie wszechstronnie i życiowo, podkreślając potrzebę ukladania corocznie możliwie szczegółowego programu zajęć praktycznych i prowadzenia ścisłej ewidencji wykonanych prac przez uczniów tak w czasie, jak i w przestrzeni.

Ustalono również konieczność udziału nauczyciela, jako przodownika i instruktora zajęć praktycznych. Gospodarstwo szkolne winno ponieść pewne ofiary na rzecz praktyk uczniowskich, toteż musi być zawsze w dostatecznej mierze zaopatrzone w ilość postępowych narzędzi i maszyn dostosowanych do potrzeb zajęć praktycznych. Braki, jakie posiadają szkoły rolnicze tak męskie, jak i żeńskie, w zakresie wyposażenia, a przede wszystkim warsztatów, winny być systematycznie i celowo w najbliższych latach uzupełnione przez pozyskanie również na ten cel lokalnych kredytów.

Do rozważenia przekazano Radom Pedagogicznym poszczególnych szkół następujące tezy: Różnica między zwykłym gospodarstwem intensywnym a gospodarstwem szkolnym, ze względu na zadania praktyk uczniowskich. Potrzeby szkół, gospodarstw i warsztatów szkolnych, łącznie z wzorowym przeprowadzeniem praktyk uczniowskich. Wyniki tych rozważań mają być nadsyłane do Kuratorium O. S. L.

Zagadnienie drugie, dotyczące roli internatu w życiu szkoły, ujęli w referacie inż. Władysław Rzepecki, kier. Państw. Szkoły Roln. w Miłocinie k. Rzeszowa i Janina Klukówna, naucz. Publ. Szkoły Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Albigowej k. Łańcuta. Zarówno referaty, jak i dyskusja podkreśliły doniosłą rolę internatu w pracach szkół rolniczych. Szkoły te ze względu na żywy warsztat praktyk zajmują uczniów i nauczycieli od świtu do wieczora — co bez internatu byłoby niemożliwe. W szkołach rolniczych męskich i żeńskich nie można wyobrazić sobie życia internatowego bez samorządu uczniowskiego bądź świetlicy. Uciążliwe dla nauczycielstwa stale mieszkanie w internacie uczniowskim jest pożądanym, ale nie koniecznym warunkiem należytego wpływu grona nauczycielskiego na dodatnie wyniki pracy wychowawczej w internacie. Z uwagi na brak norm rachunkowości internatowej zgo-

dzono się, by szkoły nadesłały swoje obecne wzory zapisków do Kuratorium O. S. L., które rozważy możliwość opracowania księgowości administracyjnej internatu szkół rolniczych męskich i żeńskich w jednolitym ujęciu.

Konferencja Kuratorium O. S. L. w. ze sferami gospodarczymi w sprawie szkolnictwa rolniczego.

Konferencje odbyły się w gmachu Kuratorium w miesiącach: lutym i marcu b. r., jako dalszy ciąg zalecanej przez Ministerstwo W. R. i O. P. współpracy czynników szkolnych ze sferami gospodarczymi.

W konferencjach tych, które odbyły się pod przewodnictwem Kuratora, brali udział przedstawiciele wydziału szkolnictwa zawodowego, sfer gospodarczych, delegaci wydziałów rolnych urzędów wojewódzkich lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, Lwowskiej Izby Rolniczej, Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego, Towarzystwa Gospodarczego Wykształcenia Kobiet, Wojewódzkiego Związku Kół Gospodyń Wiejskich, T-wa „Silskij Hospodar“, Małopolskiego Związku Mleczarskiego, Masłosojuzu, oraz delegaci pracujących w Małopolsce Związków rewizyjnych spółdzielni rolniczych polskich i ruskich.

Tematy konferencji obejmowały trzy zagadnienia:

1. Ustalenie sieci szkół rolniczych i pokrewnych na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego wraz z programem planowego jej uzupełnienia w miarę istniejących potrzeb i dysponowania na ten cel środkami finansowymi.
2. Uzupełniające kursa rolnicze, organizowane przy istniejących szkołach, względnie przez powołane do tego organizacje i instytucje.
3. Kierunki i możliwości pracy terenowej nauczycielstwa i absolwentów szkół rolniczych.

Wspólnie zebrany i uzgodniony na tych konferencjach materiał będzie w miarę możliwości realizowany przy dalszym organizowaniu szkolnictwa rolniczego oraz akcji kursowej na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Konferencja w sprawie prowadzenia akcji żeńskich wędrownych kursów zawodowych na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Konferencja odbyła się w dniu 30 maja br. przy udziale Kuratora, przedstawicieli wydziału szkolnictwa zawodowego, delegatów Lwowskiej Izby Rolniczej oraz delegatów organizacji, prowadzących żeńskie wędrowne kursy zawodowe, a to:

T-wa Gospodarczego Wykształcenia Kobiet, T. S. L. Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, Związku Strzeleckiego, oraz Związku Kół Gospodyń Wiejskich.

Tematem konferencji były sprawy współdziałania organizacji i osób powołanych do prowadzenia akcji kursowej, celem zapobieżenia dublowaniu kursów, — racjonalny plan i program pracy kursowej w terenie na r. szk. 1938/9 przy celowym i ekonomicznym wykorzystaniu na ten cel środków, — dobór instruktorek, — opłaty kursowe.

Dla zrealizowania wyżej podanych zagadnień, omówionych wyczerpująco w dyskusji, zgodzono się na: a) powierzenie Lwowskiej Izbie Rolniczej opracowania sieci wędrownych żeńskich kursów w Okręgu Szkolnym Lwowskim na rok 1938/9, b) powierzenie Komisji (składającej się z 3—4 osób z ramienia organizacji powołanych do prowadzenia kursów) ułożenia szczegółowego planu i programu kursów na r. szk. 1938/9 oraz ustalenie typów kursów i opłat kursowych, c) zestawienie przez zainteresowane organizacje, prowadzące kursy, listy instruktorek pracujących w terenie, które uzupełniać się będzie stale nowymi siłami.

Prace te, uzgodnione z Kuratorium i Lwowską Izbą Rolniczą, zostaną ukończone w pierwszej połowie września br.

Okręgowa konferencja nauczycielek zawodu w gimnazjach krawieckich żeńskich we Lwowie.

Konferencja odbyła się w dniach od 14—19 lutego br. przy udziale delegatów Ministerstwa W. R. i O. P. i Kuratorium O. S. Lwowskiego w gmachu Państwowej Szkoły Zawodowej Żeńskiej we Lwowie.

Program Konferencji obejmował w pierwszej części zagadnienia z metodyki nauczania zawodu, w drugiej zaś praktyczne wskazówki z zakresu zasadniczych fachowych wiadomości. W trzech lekcjach, przeprowadzonych przez pp.: Bielównę, Lewównę i Rajcową na tematy: modelowanie bluzki, krój bluzki i rozwinięcie formy bluzki na płaszczyźnie kroju podstawowego (zaszewki), omówiono metodykę nauczania kroju i modelowania. W referatach pp. Malickiej, Pawłowskiej i Bzdęzanki poruszono kwestię wyboru i kolejności tematów krawieckich, będących przedmiotem ćwiczeń w 3-ch klasach gimnazjum. Nadto omówiono stosowanie rodzajów materiałów i technik przy opracowywaniu poszczególnych tematów, oraz zasadnicze

błędy najczęściej spotykane przy szyciu sztuk krawieckich. Z kolei zademonstrowano i omówiono pomoce stosowane w nauczaniu modelowania, kroju i szycia oraz sposoby przechowywania form uzyskanych z modelowania i kroju i notowania toku pracy przez uczennice. Część praktyczna, której poświęcono trzy dni czasu — przeprowadzona przez fachowców z poza personelu szkolnego — złożyła się na całość wiedzy koniecznej do prawidłowego realizowania programu.

W dyskusji podkreślono konieczność dostosowywania tematów do właściwości środowiska i warunków, w jakich uczennice pracują. Zwrócono uwagę na przestrzeganie celowości w rozplanowywaniu materiału na poszczególne okresy nauczania, oraz na unikanie uchybień dotyczących czasu wyznaczonego na przyswojenie przez uczennice danej sprawności technicznej. Uznano za niewłaściwe grupowanie wielu rodzajów technik na jednej sztuce, o ile nie tłumaczą się one koniecznością. Przypomniano postulat powtarzania danych tematów, które program podaje jako minimum — z pewnymi jednak zmianami w formie i wykończeniu.

Omówiono sprawę obecności żywego modelu na lekcjach, począwszy już od I klasy, także z wadami w budowie ciała.

Ustalono: przy opracowywaniu formy krawieckiej za podstawę należy brać modelowanie, a następnie krój jako trudniejszy do przyswojenia przez uczennice — krój powinien być ujednostajniony w każdej szkole — konieczność demonstrowania uszytej sztuki przed rozpoczęciem omawiania nowego tematu — przestrzeganie stosowania ćwiczeń wstępnych na kawałkach materiałów — wprowadzenia zeszytów teorii począwszy od I-szej kl. — konieczność odpowiedniego przechowywania przez uczennice form oraz zbierania lektury krawieckiej i zdobywania wiadomości fachowych poza szkołą — przeprowadzanie kalkulacji uszytych sztuk dopiero w IV kl. gimn. — szycie jedna dla drugiej i ograniczenie robót dla własnej osoby do minimum — kompletowanie sprzętu do pracy — zorganizowanie zakupu materiałów — zdobywanie klienteli przez uczennice, począwszy od II kl.

Podkreślono ważność egzekutywy, co przyczynia się do wyrobienia w uczennicach odpowiedzialności za podjętą pracę — zwrócono uwagę, że notowanie toku pracy przez uczennice powinno być nie tylko kontrolą dla nauczycielek, ale również dla uczennicy sprawdzianem i podniecią do dalszych postępów.

Omówiono sprawę doksztalcania nauczycielek.

Konferencja metodyczna dla nauczycielek języka polskiego gimnazjów krawieckich i bieliźniarskich.

Konferencja odbyła się dnia 6 kwietnia 1938 r. w gmachu Państwowej Szkoły Zawodowej Zeńskiej we Lwowie i obejmowała: lekcje w I-szej i III kl. gimn. krawieckiego, przeprowadzone przez p. dr. Pilatową (Lwów), oraz 2 referaty: pp. Ostrowskiej (Łódź) i dr. Klarner (Warszawa).

Tematem lekcji w I-szej kl. były ćwiczenia słownikowe, oparte na wycieczce regionalnej do studia radiowego. Uczennice zdawały sprawę z wycieczki, gromadziły materiał słownikowy z zakresu dźwięków poznanych w muzeum dźwięków akustycznych, porządkowały i opracowały materiał.

Na lekcji w III kl., której tematem było: „Sylweta na tle epoki“, omawiano postać Napoleona jako wodza i prawodawcę w oczach epoki i współczesnych, posługując się przy tym bardzo bogatym materiałem literackim; podkreślono przejawy wewnętrznego życia, odzwierciedlone w wyrazie twarzy i postaci znanych portretów.

Lekcje, jak jednogłośnie stwierdzono, były wzorowe pod względem poziomu, metody, osiągniętych wiadomości przez uczennice, umiejętności posługiwania się zgromadzonym materiałem, bogactwa treści.

Na zakończenie podały referentki tematy prac piśmiennych i omówiły dobór lektury obowiązkowej i uzupełniającej.

18.

SPIS USTAW, ZARZĄDZEŃ I OKÓLNIKÓW TYCZĄCYCH SIĘ SZKÓŁ DOKSZTAŁCĄCYCH ZAWODOWYCH

Dla ułatwienia pracy kierownikom i nauczycielom szkół dokształcających zawodowych Redakcja Dziennika Urzędowego K. O. S. L. podaje spis ustaw, zarządzeń i okólników, dotyczących się wymienionych szkół:

1) Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7. VI 1927 o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468),

2) ustawa z dnia 29 marca 1937 o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół dokształcających zawodowych (Dz. U. R. P. Nr 24, poz. 152-Dz. U. Kuratorium Nr 4 z r. 1937, str. 240),

3) ustawa z dnia 2 lipca 1924 o ochronie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. 65 z r. 1924, poz. 636),

4) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydane w porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P. o wykonaniu obowiązku szkolnego przez młodocianych z dnia 31 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr 4 z r. 1925, poz. 40),

5) tymczasowa instrukcja w sprawie organizacji szkolnej w szkołach dokształcających zawodowych, wprowadzona okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z 15 stycznia 1934 Nr III T. P. 217/34,

6) rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 maja 1937, Nr III 3132/37 o organizacji szkolnictwa dokształcającego zawodowego (Dz. U. R. P. Nr 5 z r. 1937, str. 395),

7) rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z 24 maja 1937, Nr III P. U. 3133/37 o nadawaniu prywatnym szkołom dokształcają-

cym zawodowym uprawnień szkół publicznych (Dz. U. Kuratorium Nr 6 z r. 1937, str. 398),

8) rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 26 I 1938 o zmianie przepisów, dotyczących egzaminu na czeladnika (Dz. U. Kuratorium Nr 2 z r. 1938, str. 57), wydane w porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P.,

9) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21. X 1932 o kwalifikacjach do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych (Dz. U. K. O. S. L. Nr 11 z r. 1932, str. 591),

10) rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z 28. XI 1935 (Dz. U. K. O. S. L. Nr 1 z r. 1936, str. 36) o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych,

11) rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17. IX 1926, Nr O. 1 Prez. 6911/26 w sprawie wykorzystania lokali i pomocy naukowych szkół powszechnych, średnich ogólno-kształcących oraz zawodowych dla dokształcających szkół zawodowych (Dz. U. Kuratorium Nr 10 z r. 1926, str. 464),

12) zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27. VIII 1927 Nr III (D. R. 12334/27) w sprawie nieusprawiedliwionej nieobecności nauczycieli szkół dokształcających na lekcjach,

13) zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 4. II 1930, Nr III (D. 515) o nazwie

szkół doksztalających zawodowych (Dz. U. Kuratorium Nr 3 z r. 1930, str. 147),

14) zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 4. II 1930 Nr III D. 1314/30 w sprawie egzaminów dla eksternów przy szkołach doksztalających zawodowych (Dz. U. Kuratorium Nr 3 z r. 1930, str. 147),

15) okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z 23. I 1935 Nr III T. P. 5140/34 w sprawie kompetencyj Kuratoriów w zakresie organizacji szkół doksztalających zawodowych (Dz. U. K. O. S. L. Nr 2 z r. 1935, str. 43),

16) rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 lipca 1936 Nr III T. P. 1238/36 o organizacji roku szkolnego w zawodowych szkołach przemysłowych i doksztalających (Dz. U. K. O. S. L. Nr 8 z r. 1936, str. 51),

17) zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 2 listopada 1937, Nr I Praw. 2540,96/37 w sprawie ulg kolejowych (Dz. U. K. O. S. L. Nr 10 z r. 1937, str. 642),

18) zarządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 20. X 1936 Nr I praw. 2072/109/36 (Dz. U. K. O. S. L. Nr 10 z r. 1936, str. 652) w sprawie wydawania duplikatów świadectw szkolnych,

19) okólnik Kuratorium z dnia 23. III 1931 r. Nr III 1570/31 w sprawie obowiązku uczęszczania do szkół doksztalających zawodowych (Dz. U. K. O. S. L. Nr 4 z r. 1931, str. 160),

20) okólnik Kuratorium z dnia 21. VIII 1934, Nr III 20457/34 w sprawie zniesienia kar administracyjnych, nakładanych na uczniów szkół doksztalających zawodowych, za nieuczęszczanie do szkoły,

21) okólnik Kuratorium z dnia 29. VIII 1935, Nr III 21658/35 w sprawie organizacji roku szkolnego w prywatnych szkołach doksztalających zawodowych,

22) okólniki Kuratorium z dnia 27. IV 1936, Nr III 7924/36 i z dn. 14. V 1936, Nr III 8904/36 w sprawie zakończenia roku szkolnego w szkołach doksztalających zawodowych,

23) okólnik Kuratorium z dnia 10. VII 1936, Nr III 13142/36 w sprawie przyjmowania uczniów do szkół doksztalających zawodowych,

24) zarządzenie Kuratorium z dnia 16 listopada 1936, Nr III 27650/37 w sprawie używania pieczęci szkolnych, przyjmowania uczniów i brzmienia nazw szkół doksztalających,

25) zarządzenie Kuratorium z dnia 1 marca 1937, Nr III 3579/37 w sprawie pełnienia obowiązków opiekunów klasowych przez instruktorów i mistrzów rzemieślniczych w szkołach doksztalających zawodowych,

26) okólnik Kuratorium z dnia 21. V 1938, Nr 114 (Nr III 12368/38) w sprawie organizacji roku szkolnego 1938/39 w szkołach doksztalających zawodowych.

19.

MATERIAŁY SZKOLNE

Budowa międzyszkolnego boiska sportowego.

Koło Sportowe Zakładu Naukowego im. Z. Strzałkowskiej we Lwowie w myśl uchwały powziętej na Walnym Zebraniu w dniu 9 maja 1938 złożyło na ręce Kuratora O. S. Lw. Dra Tadeusza Kupczyńskiego zł. 50 jako czysty dochód z rewii sportowej celem zapoczątkowania funduszu, potrzebnego na budowę międzyszkolnego boiska sportowego.

Vivat sequens!

Radiofonizacja publ. szkół powszechnych w powiecie lwowskim

„W rozgłośni Polskiego Radia przy ul. Batorskiego 6 we Lwowie odbyła się w miesiącu maju br. uroczystość przekazania przez Samorząd terytorialny powiatu lwowskiego 116 odbiorników radiowych dla publicznych szkół powszechnych w powiecie lwowskim. Obecnie dzięki Samorządowi terytorialnemu powiatu lwowskiego wszystkie publiczne szkoły powszechne w tym powiecie są już radiofonizowane“.

Konkurs higieny i estetyki

Celem podniesienia poziomu higieny osobistej dziecka szkolnego, oraz higieny i estetyki budynków szkolnych Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego zorganizowało w r. szk. 1937/38 konkurs w zasięgu szkół powszechnych.

Do konkursu zgłosiło się 83 szkół różnego stopnia organizacyjnego z pięciu obwodów szkolnych. Po pierwszej selekcji, dokonanej przez lokalne czynniki, objechała wybrane szkoły komisja K. O. S. L. pod przewodnictwem Kuratora Dr

Tadeusza Kupczyńskiego, wzmacniając swój skład na terenie poszczególnych obwodów szkolnych przez powołanie do współpracy obwodowego inspektora szkolnego i lekarza; częstokroć brali też udział Starostowie, nie brakło również czynników Samorządu Gminnego, jak Wójtów i Sołtysów.

Przy kwalifikacji szkół komisja zwracała uwagę na estetykę i higienę otoczenia szkolnego, stanowiącego część integralną obiektów szkolnych, samego budynku szkolnego, jego strony zewnętrznej i wewnątrz całego, jak również dziatwy szkolnej; brała również pod uwagę warunki, wśród jakich szkoła pracuje i wysiłek włożony w utrzymanie szkoły na odpowiednim poziomie.

Rezultat konkursu wyraża się w przyznaniu przez Kuratorium 5 nagród w formie pomocy naukowych, (zależnie od potrzeb nagrodzonej szkoły), oraz w wyróżnieniu sześciu szkół, które walcząc o nagrodę musiały przecież ustąpić miejsca innym.

Nagrody przyznano szkołom: w Morawsku i Budach Łańcuckich — w obwodzie jarosławskim; w Besku (żeńską szkoła) — w obwodzie sanockim; w Płotycy i Dębowcach — w obwodzie tarnopolskim.

Wyróżnienie uzyskały szkoły: w Muninie i Rogóźnie — w obwodzie jarosławskim; w Klimkówce i Zasławiu — w obwodzie sanockim; w Słupkach, Starym Skalacie i Denysowie — w obwodzie tarnopolskim.

Stan SKO opartych o PKO w poszczególnych Okręgach Szkolnych.
Statystyka za miesiąc maj 1938 r.

Okręg szkolny	SKO szkół powszechnych						SKO szkół średnich			
	Stan na dzień 1. V. 1938 r.	w maju		Stan na dzień 1. VI. 1938 r.	Ilość szkół powsz.	Stosunek % SKO do ilości szkół	Stan na dzień 1. V. 1938 r.	w maju		Stan na dzień 1. IV. 1938 r.
		przyb.	zlikw.					przyb.	zlikw.	
1. Lubelski	1.408	5	1	1.412	2.333	60,5%	37	—	—	37
2. Brzeski	1.379	42	2	1.419	2.405	59,0%	29	—	—	29
3. Warszawski	1.886	5	4	1.887	3.738	50,4%	121	1	—	122
4. Krakowski	2.047	8	3	2.052	4.164	49,2%	134	—	—	134
5. Wileński	1.729	3	11	1.721	3.581	47,7%	78	—	2	76
6. Śląski	282	—	—	282	677	41,6%	15	—	—	15
7. Wołyński	724	3	3	724	2.114	34,2%	35	—	—	35
8. Poznański	751	4	4	751	2.502	30,0%	43	1	—	44
9. Pomorski	622	1	3	620	2.079	29,8%	45	—	—	45
10. Lwowski	1.414	9	4	1.419	5.161	27,4%	120	—	3	117
	12.242	80	35	12.287	28.754	42,7%	657	2	5	654

20.

KOMUNIKATY NIURZĘDOWE

Wycieczki młodzieży szkolnej do Warszawy

Szkoły, organizujące wycieczki do Warszawy, w większości wypadków nie liczą się z tym, że stolica nie jest przygotowana do przyjęcia w krótkim okresie wiosennym czy jesiennym wielkich mas młodzieży szkolnej, napływających ze wszystkich Okręgów Szkolnych, i wysyłają do Warszawy po kilkuset uczniów, nie upewniwszy się, czy młodzież ta otrzyma odpowiednie kwatery. Tymczasem możliwości kwaterunkowe stolicy są bardzo ograniczone.

Uruchomiony niedawno Miejski Dom Turystyczny może pomieścić zaledwie około 300 osób za opłatą od 80 gr do 2 zł 60 gr od osoby. Miejsca

w tym domu rezerwowane są z reguły na parę tygodni naprzód.

W warszawskich schroniskach szkolnych i społecznych może się pomieścić jednocześnie około 300 osób. Miejsca w tych schroniskach zostały również zarezerwowane na kilka tygodni z góry.

Pozostaje doraźne lokowanie wycieczek w salach szkolnych. Ale umieszczanie wycieczek w szkołach z jednej strony utrudnia w dużym stopniu normalny tok zajęć szkolnych, z drugiej zaś nie może uczestnikom wycieczki zapewnić elementarnych wygod, sale szkolne bowiem nie są odpowiednio przystosowane do urządzania noclegów. Zaznaczyć też należy, że w szkołach war-

szawskich nie ma takich pomieszczeń, w których można by ulokować 500—600 osób, a rozdzielanie wycieczki na mniejsze grupy nie jest pożądane ze względów organizacyjnych. Nasuwa też poważne trudności brak większych ilości sienników i zakup słomy. Właściwa organizacja wyżywienia jest w tych warunkach również niemożliwa.

Ponadto Kuratorium O. S. W. stwierdziło, że niektóre wycieczki tak forsownie zwiedzają miasto, iż młodzież — poza zupełnym wyczerpaniem fizycznym i psychicznym — nie odnosi z pobytu w stolicy żadnych korzyści. Zdarza się też niekiedy, że przyjezdna młodzież szkolną grupkami wałęsa się bezmyślnie po zatłoczonych ulicach. Dowodzi to, iż kierownictwo wycieczki nie otacza uczestników należytą opieką.

Wobec powyższego jest koniecznym, aby szkoły zaniechały organizowania wycieczek masowych do Warszawy, a już w każdym wypadku na kilka tygodni przed wyjazdem do Warszawy zarezerwowały sobie noclegi w schroniskach. Maksymalna liczba uczestników wycieczki szkolnej nie powinna przekraczać 100 osób.

Kalendarz Komitetu Budowy Muzeum Narodowego.

Komitet Budowy Muzeum Narodowego w Krakowie przygotowuje na rok 1939 piąty z rzędu kalendarz tygodniowy w opracowaniu naukowym i graficznym, jak w latach ubiegłych. Będzie on zawierał około 65 wkłęsłodrukowych ilustracji najlepszych dzieł sztuki, wśród tychże ośm plansz kolorowych, sześciobarwnych. Cena kalendarza pozostanie mimo znacznie zwiększonych kosztów z powodu zastosowania wielobarwnych ilustracji jakoteż bezdrzewnego, luksusowego papieru, niezmieniona tj. zł. 4.80 wraz z kosztami opakowania i wysyłki. Dla instytucji państwowych, samorządowych oraz prywatnych, zamawiających wydawnictwo w subskrypcji do końca lipca br. wynosić będzie cena za 1 egzemplarz nadal tylko zł. 2 oprócz kosztów opakowania i wysyłki. Wysyłka wydawnictwa nastąpi jak w latach dawniejszych, tj. z końcem października lub w listopadzie br. Cały dochód ze sprzedaży przeznaczony jest na Fundusz Budowy Muzeum Narodowego.

Konkurs na stypendia.

Wzorem lat ubiegłych Książnica-Atlas S. A. ufundowała na rok szkolny 1938/39 sześćdziesiąt stypendiów dla ubogich uczniów szkół średnich w wysokości po zł 100,— każde:

Dwanaście stypendiów uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólnokształcących, odznaczającym się zamiłowaniem w nauce języka polskiego.

Dwanaście stypendiów uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólnokształcących, odznaczającym się zamiłowaniem do matematyki.

Dziesięć stypendiów uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólnokształcących, odznaczających się zamiłowaniem do historii.

Sześć stypendiów uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólnokształcących, odznaczających się zamiłowaniem w nauce geografii.

Pięć stypendiów uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólnokształcących, odznaczających się zamiłowaniem w nauce języków nowożytnych.

Pięć stypendiów uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólnokształcących, odznaczających się zamiłowaniem w nauce filologii klasycznej.

Dziesięć stypendiów uczniom (uczennicom) szkół średnich handlowych, odznaczającym się dobrymi postępami w nauce przedmiotów handlowych.

Powyższe stypendia będą wypłacone w dniu Święta Niepodległości 11 listopada 1938 r. za pośrednictwem Dyrekcji Zakładu, do którego dany uczeń uczęszcza.

Zarząd Ski Akc. „Książnica-Atlas“ prosi uprzejmie wszystkie Dyrekcje szkół średnich ogólnokształcących, liceów oraz szkół handlowych, aby raczyły w porozumieniu z Radą Pedagogiczną podać do wiadomości naszej Spółki za pomocą dołączonego druku, w terminie do 10 października 1938 r., imię i nazwisko jednego ucznia (uczennicy), zasługującego na otrzymanie jednego z wyżej wymienionych stypendiów.

Przyznanie stypendiów nastąpi na posiedzeniu Rady Nadzorczej drogą losowania. Dlatego obok nazwiska ucznia, zakładu, do którego uczęszcza, właściwego województwa oraz przedmiotu, w którym uczeń (uczennica) celuje, nie należy podawać żadnego uzasadnienia.

21.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

= Nakładem Żydowskiego Wydawnictwa Dzieł i Przekładów dla Propagandy Państwowo Twórczej ukazało się dzieło Marszałka Józefa Piłsudskiego „Moje Pierwsze Boje“ w przekładzie hebrajskim prof. Marka Asza, tłumacza monografii Wacława Sieroszewskiego o Marszałku J. Piłsudskim. Przekład autoryzowany przez Mjra Dra Wacława Lipińskiego, dyrektora Instytutu Józefa Piłsudskiego i subwencionowany przez Generalny Inspektorat Sił Zbrojnych. Wstęp skreślili: sławny pisarz francuski André Maurois i znany uczonego judaista Mateusz Mises.

Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 26 kwietnia 1938 Nr II Pr.-15165/37 zatwierdziło książkę J. Piłsudskiego „Moje Pierwsze Boje“ w przekładzie hebrajskim M. Asza jako książkę dozwoloną do bibliotek uczniowskich szkół z hebrajskim i żydowskim językiem nauczania oraz szkół uwzględniających język hebrajski przy przedmiotach judaistycznych, zarówno państwowych, publicznych, jak i prywatnych. Równocześnie Ministerstwo poleciło tę książkę do bibliotek nauczycielskich wszystkich wyżej wymienionych typów szkół.

= Nakładem L. M. W. Misiaka i Ski w Poznaniu ukazała się pierwsza w Polsce ilustrowana Encyklopedia Farmaceutyczna w opracowaniu Dra Ludwika Rządowskiego przy współpracy wybitnych uczonych, specjalistów. Przeszło 10.500 stron tekstu, 80.000 haseł, około 3.000 rycin i 30 tablic jednobarwnych. Rozporządzeniem z dnia 4-go kwietnia 1938 Nr II Pr.-15998/37 Ministerstwo W. R. i O. P. zaleciło wymienione wydawnictwo do bibliotek nauczycielskich.

„PODHALE W OBRAZACH“ Józefa Pieniążka.
Album barwny.

Zawiera w tece ozdobnej w pięciu seriach 40 wielkich plansz, formatu 30×40 cm, wykonanych według akwarel autora, techniką barwnego światłodruku. Całość obejmuje: 1) Krajobraz i zabytki sztuki i kultury ludowej szerszego Podhala. 2) Typy i stroje górali polskich. Tekst opracowany przez wybitnych znawców i pisarzy: prof. Dra T. Szydłowskiego, kustosa Dra T. Seweryna i Jana Wiktora, uzupełniony jest streszczeniem w języku angielskim, francuskim i niemieckim.

Wydawnictwo jest polecane przez Ministerstwo Spraw Wojskowych dla świetlic żołnierskich i kasyn i przez Ministerstwo Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego dla szkół. Poszczególne obrazy, oprawione w ramki mogą być ozdobą sal szkolnych, niezależnie od ich właściwej roli, ilustracji kultury ludowej w Polsce.

Warunki przedpłaty: Cena w przedpłacie wynosi 70 złotych za całość z tekstem w tece kartonowej, 75 zł. w tece ozdobnej płóciennej, 95 zł. za egzemplarz numerowany w tece półskórzanej. Szkoły i nauczycielstwo, zamawiające „Podhale w Obrazach“ bezpośrednio u autora, otrzymują album po cenie niższej, tj. za 60 zł. egzemplarz w tece kartonowej, za 65 zł. w tece płóciennej, za 80 zł. egzemplarz numerowany. — Przy spłatach w 3—4 ratach miesięcznych wysła się album seriami, przy czym na kosztą przesyłek dolicza się 5 zł. Ceny powyższe obowiązują do czasu ukończenia ostatniej serii, tj. do września 1938 r., po czym będą ustalone ceny księgarskie.

Przy zamówieniu należy podać: nazwisko i imię zamawiającego, dokładny adres i zaznaczyć, jaką tekę zamawia, za gotówkę, czy w ratach. Adres: Wydawnictwo „Podhale w Obrazach“ prof. Józefa Pieniążka, — Lwów, ul. Piaskowa 27. Wpłaty wyłącznie czekami P. K. O. na konto autora Nr 506 409.

= Wyszedł z druku Zbiór ustaw, dekretów, rozporządzeń, okólników i zarządzeń, dotyczących ustroju i organizacji Władz szkolnych Rzeczypospolitej Polskiej od 1917 r. do chwili obecnej pt.: „Władze szkolne w latach 1917/18—1937/38“, opracowany przez Tomasza Serafina, Kierownika Referatu w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Całość obejmuje 260 stron druku (20×13) i 17 map dwukolorowych (20×22). Prenumeratory „Dziennika Urzędowego W. R. i O. P.“ i „Oświaty i Wychowania“ mogą otrzymać to wydawnictwo w cenie 4 zł. — z przesyłką 4 zł. 20 gr — po dokonaniu wpłaty na konto czasopisma „Oświata i Wychowanie“ w P. K. O. Nr 30 203.

Orli Lot — miesięcznik, organ Kół Krajoznawczych Młodzieży, rok XIX — Kraków — 1938, przynosi w nr. 5 szereg ciekawych prac, jak: Dr M. Gotkiewicza, Gniazda polskie na Bukowinie. — M. Pacha, Z Domniszorami w Boumbesti. A. Truskiewiczza, My w Straja Tarii — nadto aktualny materiał sprawozdawczy i informacyjny.

Przyroda i Technika — czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych — Warszawa, rok XVII. 1938. Zeszyt 5 tego wydawnictwa zawiera bogatą i interesującą treść, na którą składają się artykuły: A. Jahna, U krawędzi lądolodu grenlandzkiego — J. Pawłowicza, Choroby owadów — B. Dyakowskiego, O skutkach nieracjonalnego użytkowania lasu — J. Zimowskiego, Współczesne metody badań budowy jądra atomowego — J. Szmida, Fabryka celulozy w Niedomicach — E. Porębskiego, Gazogeneratory samochodowe — Postępy i zdobycze wiedzy — Poradnik przyrodnika fotografa — Rzeczy ciekawe — itd. — Zeszyt 6: St. Tołpa, Jak długo żyją rośliny — St. Tolla, Najmniejsze motylki świata — J. Biehlera, Pęcherz pławczy ryb — K. Demla, Stanowisko Bałtyku w klasyfikacji mórz — J. Kanieckiego, Słów kilka o stopach łatwo topliwych — J. Dagórskiej, Złoto

i diamenty — M. Domańskiego, Nowoczesne anteny odbiorcze — M. Kosińskiego, Próba pokazu rozwoju kwiatu — Postępy i zdobycze wiedzy — Poradnik itd.

Przegląd krajoznawczy — Organ Oddziału Lwowskiego Polskiego Tow. Krajoznawczego, Lwów, kwiecień—maj, 1938, zamieszcza w nr. 4—5 bogatą i piękną treść, szereg rozpraw i artykułów: A. Zierhoffer, Rola ziem południowo-wschodnich w Państwie Polskim — K. Hartleb, Lwów na szlaku czarnomorsko-bałtyckim — Ł. Charewiczowa, Niedoceniony krajoznawca lwowski — W. Kaczorowski, Geograficzne oblicze Lwowa — A. Malicki, Geograficzne położenie Halicza — Do nr. 4—5 jest dołączony Dodatek, wypełniony pracami krajoznawczymi młodzieży z okazji IX Zjazdu Kół Krajoznawczych we Lwowie 26—29 V. 1938. Całość zdobią piękne ilustracje.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr 135-27

p o l e c a

Podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, średnich i liceów, dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. — Podręczniki wydane przez Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich i zatwierdzone w latach poprzednich zostały zamieszczone w urzędowym SPISIE PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH DOZWOLONYCH DO UŻYTKU SZKOLNEGO według stanu z dnia 1 lutego 1938 r. — **W roku obecnym Ministerstwo W. R. i O. P. udzieliło aprobaty na następujące nowe podręczniki od roku szkolnego 1938/39:**

Religia:

- Ks. J. Boczar, Ks. Dr A. Hausner, Ks. Fr. Wójcik:* DZIEJE BIBLIJNE, podręcznik dla II klasy szkół powszechnych.
Ks. Dr Józef Umiński: KRÓLESTWO BOZE NA ZIEMI, część I, podręcznik do nauki historii Kościoła powszechnego dla III klasy gimn.
Ks. Dr Józef Umiński: TEKSTY ŹRÓDŁOWE, do nauki dziejów Kościoła w szkołach średnich, część I, dla III kl. gimn.

Język polski:

- H. Grotowska, M. Gutry, Z. Klingerowa:* CZYTANKA, dla klasy III szkół powsz. miejskich.
H. Grotowska, M. Gutry, Z. Klingerowa: CZYTANKA, dla klasy III szkół powsz. wiejskich.
J. Rytłowa, J. Saloni, Fr. Rytel: ZA MIEDZĄ GRANICZNĄ, czytanki na klasę III szkół powsz. wiejskich 3 i 2 stopnia.

- B. Kubski i St. Dobraniecki*: NA ZAGONIE, czytanki polskie dla III klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs A.
- J. Rytlowa, J. Saloni, Fr. Rytel*: KU POLSCE, podręcznik do nauki języka polskiego dla III klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs A.
- J. Dańcewiczowa, B. Kubski, St. Maykowski*: ŚWIATŁO W CHACIE, czytanki polskie dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- B. Kubski i St. Maykowski*: WIEŚ W SŁOŃCU, podręcznik do nauki języka polskiego dla VI kl. szkół powsz. 2 stopnia. Kurs A.
- B. Kubski, F. A. Ossendowski, M. Kotarbiński, J. Czechowicz*: WYPISY POLSKIE dla VI klasy szkół powsz. 3 stopnia.
- J. Saloni i W. Stelkiewiczówna*: NA ZIEMSKIM GLOBIE, podręcznik do nauki języka polskiego dla VI klasy 3 stopnia.
- J. Krzyżanowski i J. Saloni*: Z PRACY DUCHA, podręcznik do nauki języka polskiego dla II kl. gimn. ogólnokształcących.
- J. Bałtcki i St. Maykowski*: MÓWIĄ WIEKI II., podręcznik dla II kl. gimn. przerobiony i dostosowany do nowych zmian programu.
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski*: LITERATURA POLSKA, dla I klasy liceum ogólnokształcącego T. I, cz. 1—3.

Język niemiecki :

- J. Piprek*: VON DEUTSCHER ART UND KUNST, podręcznik do nauki języka niemieckiego dla I kl. liceum.

Łacina :

- TEKSTY ŁACIŃSKIE dla liceum ogólnokształcącego, zes. 1—11 pod redakcją K. Dąbrowskiego i M. Goliasa.
- M. Auerbach i K. Dąbrowski*: GRAMATYKA ŁACIŃSKA.

Historia :

- Wl. Jarosz i T. Pini*: OPOWIADANIA Z PRZESZŁOŚCI I TERAŻNIEJSZOŚCI POLSKI, podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- Wl. Martynowiczówna*: OBRAZY Z PRZESZŁOŚCI I TERAŻNIEJSZOŚCI, podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- J. Lechicka*: ZARYS DZIEJÓW POWSZECHNYCH, cz. 1 Grecja, Rzym i wieki średnie do 1300 r., podręcznik dla I kl. liceum.

Przyroda i geografia :

- J. Michałowska i A. Wiszniewska*: WIADOMOŚCI Z PRZYRODY I GEOGRAFII, dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- J. Abrysowski*: PRZYRODA MARTWA, podręcznik dla VI klasy szkół powsz. 3 stopnia.

Matematyka :

- St. Kubrakiewicz*: RACHUNKI, dla II klasy szkół powsz.
- T. Abramowicz i M. Okołowicz*: ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ, dla III kl. szkół powsz. 1 stopnia. Kurs A.
- T. Abramowicz i M. Okołowicz*: ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ, dla IV kl. szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- B. Iwaszkiewicz*: ALGEBRA, podręcznik dla II kl. gimnazjalnej.

Różne :

- M. Wojtowicz*: Nauczanie astronomii w liceach ogólnokształcących.
- Wl. Bartyński*: Księgowość detalisty według metody tabelarycznej i uproszczonej. Poradnik dla kupca i szkół kupieckich.
- Wl. Bartyński*: Temat do księgowości w przedsiębiorstwie detalicznym.

w y d a j e

Bibliotekę Narodową

Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum
Dzieła naukowe i beletrystyczne

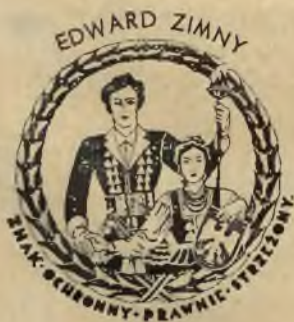
Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W

ULICA BATOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

F I L I A :

ULICA ZYBLIKIEWICZA 43
TELEFON Nr 116-36

Powyższy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należności wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA REKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEN: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelicka 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydańczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 7—8

LWÓW, DNIA 31 SIERPNIA 1938 R.

ROK XLII

„Wydaje mi się, że nauka polska wciąż jeszcze niedostatecznie związała swą pracę z aktualnymi, często palącymi zagadnieniami życia naszego Państwa.

Za zadanie najważniejsze uważam dziś pracę nad wytworzeniem wśród młodych pracowników naukowych atmosfery zapału do badań, zwłaszcza w tych wszystkich dziedzinach, które by przyczynić się mogły do dalszego rozwoju kultury duchowej i materialnej Rzeczypospolitej“.

(Z przemówienia Ministra W. R. i O. P. Prof. Dra W. Świątosławskiego na posiedzeniu Rady Nauk Ścisłych i Stosowanych w dn. 25. 4. 1938).

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Klasyfikowanie i promowanie uczniów publicznych szkół powszechnych	291	kładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych	310
2. Kwalifikacje zawodowe naucz. do nauczania techniki reklamy, stenografii i pisanie na maszynie	293	10. Opłaty szkolne w szkołach zawodowych	317
3. Świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych jako dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego	299	11. V. Tydzień Szkoły Powszechnej	323
4. Świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych jako dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów	302	12. Instrukcja w sprawie izb harcerskich w szkołach	324
5. Wzmożenie akcji budowy publicznych szkół powszechnych	305	13. Prywatne licea i gimnazja w Okręgu Szkolnym Lwowskim	325
6. Zmiana wzoru umów zawieranych z nauczycielami	307	14. Organizacja szkolnictwa	327
7. Organizacja zajęć popołudniowych w zakresie wychowania fizycznego	308	15. Z załobnej karty	327
8. Organizacja i program audycji muzycznych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących	309	16. Ruch służbowy	327
9. Opłaty szkolne w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych za-		17. Konkursy	330
		18. Komunikaty	331
		19. Dodatkowy wykaz podręczników szkolnych dozwolonych po dniu 1 lutego 1938 r. do użytku w szkole powszechnej	334
		20. Dodatkowy wykaz podręczników szkolnych dozwolonych po dniu 1 lutego 1938 r. do użytku w gimnazjum ogólnokształcącym	338
		C z ę ś ć n i e u r z ę d o w a :	
		21. Dr Stefan Papée „Pierwszy konkurs polonistyczny“ w Okręgu Szkolnym Lwowskim	340
		22. Materiały szkolne	344
		23. Książki i czasopisma	346

1.

KLASYFIKOWANIE I PROMOWANIE UCZNIÓW PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Postanowienie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 31 maja 1938 r. (Nr II P-4291/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z 1938 r. Nr 6. z dn. 20 czerwca 1938 poz. 163.)

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 304) oraz art. 2, 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam regulamin klasyfikowania i promowania uczniów publicznych szkół powszechnych, ogłoszony jako załącznik do postanowienia niniejszego.

§ 2. Postanowienie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski

Załącznik do postanowienia Min.
W. R. i O. P. z dnia 31 maja 1938 r.
(Nr II P-4291/38).

REGULAMIN

klasyfikowania i promowania uczniów publicznych szkół powszechnych

Postanowienia ogólne

§ 1. Celem klasyfikowania (ocenia) uczniów szkół powszechnych jest stwierdzenie, czy i w jakim stopniu poszczególni uczniowie osiągają odpowiednie wyniki nauczania i wychowania.

Celem promowania jest stwierdzenie, że uczeń jest przygotowany do nauki w klasie następnej, a jeżeli jest uczniem klasy ostatniej, że pomyślnie ukończy ustalony dla danej szkoły kurs nauki.

§ 2. Klasyfikowanie i promowanie powinno być oparte na systematycznym badaniu postępów i wyników pracy ucznia oraz jego sprawowaniu, nie zaś na luźnych i nielicznych spostrzeżeniach. Możliwie dokładne poznanie każdego ucznia w myśl § 81 statutu publicznych szkół powszechnych jest koniecznym podłożem obiektywnej oceny wyników jego pracy.

§ 3. Ocenianie uczniów w ciągu roku szkolnego i ich promowanie powinno być tak dokonywane, by nie pacyło właściwego stosunku dziecka do szkoły, jej pracy nauczającej i wychowującej.

W związku z tym należy unikać wszystkiego, co by wytwarzało przeświadczenie u dzieci i ich rodziców, że głównym celem pracy szkolnej jest uzyskanie odpowiedniej oceny.

Postanowienia szczegółowe

I. Klasyfikowanie

§ 4. Klasyfikowanie uczniów odbywa się w ostatnich dwóch tygodniach każdego okresu szkolnego. Przy ustalaniu ocen okresowych i rocznych należy zawsze brać pod uwagę wyniki pracy ucznia od początku roku szkolnego.

§ 5. Dla wyrażenia oceny sprawowania oraz wyników nauki ustala się czterostopniową skalę ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

§ 6. Przy końcu okresu szkolnego każdy nauczyciel w każdej klasie — z wyjątkiem klasy I — ustala oceny wyników osiągniętych przez poszczególnych uczniów w zakresie wszystkich przedmiotów, których uczy, przyjmując jako podstawę wymagania programu.

§ 7. Ze szczególną uwagą i ostrożnością należy postępować przy ustalaniu oceny wyników nauki w tych przypadkach, w których wyniki niedostateczne powodowałyby pozostawienie uczniów w tej samej klasie.

Przy ustalaniu ocen ze śpiewu i ćwiczeń cie-

lesnych należy brać pod uwagę przede wszystkim usiłowania ucznia do zdobycia usprawnień odpowiadających jego możliwościom, a więc pilność ucznia i widoczny w pracy postęp.

§ 8. Oceny z poszczególnych przedmiotów wpisuje do księgi ocen nauczyciel danego przedmiotu, podając krótkie uzasadnienie przy każdej półrocznej i rocznej ocenie niedostatecznej.

§ 9. Gdy z powodu dłuższej trwającej nieobecności ucznia w klasie lub innych ważnych przyczyn brak jest podstawy do wydania oceny, uczeń może być w ciągu roku szkolnego nieklasyfikowany z jednego, kilku lub wszystkich przedmiotów. Przyczynę nieklasyfikowania nauczyciel wpisuje do księgi ocen.

Uczniowi nieklasyfikowanemu należy umożliwić uzupełnienie materiału przerobionego podczas jego nieobecności w szkole, wyznaczając na to odpowiednią ilość czasu.

Dla zbadania wyników pracy ucznia nie może być stosowany jakikolwiek egzamin poza przypadkiem, przewidzianym w § 20 niniejszego regulaminu.

§ 10. Z końcem pierwszego półrocza oraz z końcem każdego następnego okresu nauczyciel ustala dla każdego z uczniów klasy I opinię swoją, dotyczącą sprawowania oraz postępów ucznia w nauce i wpisuje ją do księgi ocen. Uczniowie klasy I-ej nie otrzymują ocen okresowych i rocznych z poszczególnych przedmiotów.

§ 11. Ustalane przez nauczycieli oceny uczniów oraz opinie o uczniach kl. I nie mogą być zmieniane przez kierownika szkoły, ani przegłosowywane na posiedzeniach Rady Pedagogicznej.

Jednak w wyjątkowych przypadkach, gdy istnieje uzasadnione przeświadczenie, że nauczyciel niewłaściwie ocenił wyniki pracy ucznia, a ocena ta uniemożliwiłaby promowanie go, kierownik szkoły może zarządzić dokonanie ponownej oceny. W ponownym ocenianiu wyników pracy ucznia, które powinno się odbyć w warunkach najbardziej normalnych, biorą udział zasadniczo dwie osoby spośród grona nauczycielskiego, przy czym jedną z nich jest zawsze nauczyciel, który wydał ocenę. W razie różnicy zdań decyduje kierownik.

§ 12. Oprócz ocen z poszczególnych przedmiotów należy również ustalać okresowe oceny ze sprawowania.

Oceny te ustala na posiedzeniu okresowym na wniosek opiekuna klasowego Rada Pedagogiczna (ewentualnie w składzie niepełnym), o ile zaś w danej klasie uczy tylko jeden nauczyciel, ustala

on tę ocenę razem z kierownikiem szkoły, lub — o ile jest nauczycielem kierującym — sam.

Ocenę ze sprawowania wpisuje do księgi ocen opiekun klasowy.

§ 13. W ciągu każdego okresu szkolnego należy organizować przynajmniej jedną konferencję rodzicielską celem poinformowania rodziców lub opieki domowej o wynikach pracy szkolnej ich dzieci. Ponadto należy rodziców zawiadamiać o ujemnych ocenach za okres II.

Wybór terminu, przeznaczonego na porozumienie się z rodzicami powinien być dokonywany przy uwzględnieniu zajęć rodziców i warunków miejscowych.

II. Promowanie

§ 14. Promowania uczniów na podstawie klasyfikacji rocznej dokonywa na ostatnim posiedzeniu okresowym Rada Pedagogiczna, a gdzie jej nie ma, opiekun klasowy z kierownikiem względnie nauczyciel kierujący.

§ 15. Decyzja o promowaniu uczniów powinna być oparta na ugruntowanym przeświadczeniu o stopniu ogólnego rozwoju i zasobie wiadomości oraz sprawności uczniów.

§ 16. Wszyscy uczniowie klasy I przechodzą w zasadzie do klasy II, pozostawianie zatem ucznia w klasie I na drugi rok może nastąpić jedynie wtedy, gdy uczeń w żaden sposób nie mógłby sprostać wymaganiom programu klasy drugiej.

§ 17. Promocje do klasy III i następnych oraz stwierdzenie ukończenia szkoły otrzymuje zasadniczo uczeń, który ma oceny co najmniej dostateczne ze wszystkich obowiązkowych przedmiotów, objętych ustalonym na daną klasę programem nauczania.

Brak oceny rocznej z religii, spowodowany niemożnością zorganizowania nauki religii danego wyznania oraz brak oceny z ćwiczeń cielesnych, spowodowany uzasadnionym od nich zwolnieniem, nie może być przeszkodą w promowaniu ucznia.

§ 18. Wyjątkowo na skutek specjalnej, należyte uzasadnionej i wpisanej do księgi ocen uchwały Rady Pedagogicznej, bądź gdzie jej nie ma, decyzji opiekuna klasowego i kierownika względnie nauczyciela kierującego, może być promowany lub otrzymać świadectwo ukończenia szkoły uczeń mający jedną ocenę niedostateczną, o ile ocena niedostateczna nie jest wynikiem rozmyślnego i specjalnego lekceważenia przedmiotu, uczeń zaś nie wykazuje rażących braków w tym przedmio-

cie, a rozwój jego umysłowy i przygotowanie ogólne pozwalają przypuszczać, że brak ten nie odbije się ujemnie na całości jego wykształcenia ogólnego. Trzeba jednak baczyć, by promowanie z jedną oceną niedostateczną nie stało się regułą, lecz było środkiem, pozwalającym na indywidualne traktowanie uczniów.

§ 19. Uczniowie klas 2 lub 3 letnich w szkołach I lub II stopnia przechodzą w obrębie tych klas wszyscy bez wyjątku z pierwszego na drugi, względnie z drugiego na trzeci rok nauki po przeprowadzeniu jednak normalnej klasyfikacji rocznej, stwierdzającej pomyślny lub niepomyślny wynik nauki; przy ustalaniu wyniku obowiązują, jak i przy promowaniu, warunki podane w §§ 17 i 18.

Promowanie w dwuletniej klasie III szkoły I-go stopnia odbywa się na podstawie rocznej klasyfikacji w drugim roku nauczania; w przypadkach wątpliwych należy brać pod uwagę wyniki pracy w roku poprzednim. Zasada ta obowiązuje również przy przyznawaniu świadectw ukończenia szkoły stopnia I i II.

§ 20. W przypadkach dłuższej trwającej, przynajmniej dwumiesięcznej nieobecności ucznia w klasie pod koniec roku szkolnego, spowodowanej chorobą lub wyjątkowymi warunkami rodzinnymi, uczeń może być poddany egzaminowi sprawdzającemu w celu ustalenia ostatecznych ocen rocz-

nych z poszczególnych przedmiotów. Przy egzaminie sprawdzającym należy przede wszystkim brać pod uwagę ogólny rozwój umysłowy ucznia, dający zasadniczo podstawę do ewentualnego promowania go do klasy następnej względnie wydania mu świadectwa ukończenia szkoły.

Jakiegokolwiek inne egzaminy z tytułu promowania uczniów są niedopuszczalne.

§ 21. Nieklassyfikowanym w końcu roku szkolnego może być uczeń, który co najmniej przez przeciąg dwóch miesięcy w końcu roku szkolnego nieprzerwanie był nieobecny w szkole, o ile zgodnie z § 20 nie był poddany egzaminowi sprawdzającemu.

Fakt nieklasyfikowania ucznia należy odnotować w księdze ocen, podając odpowiednie uzasadnienie.

Nieklassyfikowanie ucznia pociąga za sobą pozostawienie go w tej samej klasie na następny rok szkolny.

§ 22. Po zakończeniu pierwszego półrocza szkolnego oraz po zakończeniu roku szkolnego otrzymują uczniowie, z wyjątkiem uczniów klasy I, świadectwa szkolne.

§ 23. Uczniowie klasy I otrzymują w końcu roku szkolnego zaświadczenia stwierdzające, czy przechodzą do klasy II, czy też pozostają w klasie I na rok drugi.

2.

KWALIFIKACJE ZAWODOWE NAUCZYCIELSKIE DO NAUCZANIA TECHNIKI REKLAMY, STENOGRAFII I PISANIA NA MASZYNACH W SZKOLNICTWIE ZAWODOWYM

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 14 kwietnia 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Pol. r. 1938 Nr 37 poz. 312)

Na podstawie art. 5 ust. 2, art. 6 ust. 2 i art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 października 1932 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 774), zmienionego art. 59 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Kwalifikacje zawodowe nauczycielskie do nauczania techniki reklamy w szkołach zawodowych wszelkich typów i stopni posiada osoba, która:

- a) uzyskała dyplom (świadectwo) ukończenia jednej z następujących uczelni krajowych: Akademii Sztuk Pięknych, Wydziału Sztuk Pięknych w Uniwersytecie w Wilnie, wydziału architektury szkoły akademickiej, wyższej szkoły handlowej lub świadectwo ukończenia pełnego kursu jednego z krajowych instytutów sztuk pla-

stycznych lub wreszcie świadectwo uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne dla powyższych celów kwalifikacyjnych;

- b) odbyła, po uzyskaniu dyplomu (świadectwa), co najmniej jednoroczną praktykę zawodową nienauczycielską w zakresie reklamy i propagandy;
- c) uzyskała świadectwo złożenia egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną dla kandydatów na Nauczycieli Techniki Reklamy;
- d) uzyskała świadectwo ukończenia kursów pedagogicznych;
- e) odbyła, w zakresie nauczania techniki reklamy, co najmniej jednoroczną praktykę pedagogiczną w wymiarze nie mniejszym niż 3 godziny zajęć tygodniowo. Wyniki tej praktyki ocenia władza szkolna, której dana szkoła bezpośrednio podlega.

(2) Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może, w wyjątkowych wypadkach, zwolnić kandydata od spełnienia warunków, przewidzianych w ust. (1) lit. a).

§ 2. Organizację Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, wymienioną w § 1 lit. c), oraz przepisy egzaminacyjne określa załączony do niniejszego rozporządzenia regulamin (załącznik Nr 1).

§ 3. Kwalifikacje zawodowe nauczycielskie do nauczania stenografii lub pisania na maszynach w szkołach zawodowych wszelkich typów i stopni posiada osoba, która:

- a) uzyskała świadectwo ukończenia krajowej szkoły co najmniej stopnia licealnego lub świadectwo uznane przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne dla powyższych celów kwalifikacyjnych;
- b) odbyła, po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły, co najmniej dwuletnią handlową lub administracyjną praktykę zawodową nienauczycielską;
- c) uzyskała świadectwo złożenia egzaminu przed Państwową Komisją Egzaminacyjną dla Kandydatów na Nauczycieli Stenografii i Pisania na Maszynach;
- d) uzyskała świadectwo ukończenia kursów pedagogicznych;
- e) odbyła, w zakresie nauczania stenografii lub pisania na maszynach, co najmniej dwuletnią praktykę pedagogiczną w wymiarze nie mniejszym niż 4 godziny zajęć tygodniowo.

Wyniki tej praktyki ocenia władza szkolna, której dana szkoła bezpośrednio podlega.

§ 4. Praktyka pedagogiczna i zawodowa nienauczycielska mogą odbywać się w tym samym okresie czasu.

§ 5. Organizację Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, wymienionej w § 3 lit. c), oraz przepisy egzaminacyjne określa załączony do niniejszego rozporządzenia regulamin (załącznik Nr 2).

§ 6. Osoby, które złożyły egzaminy, wymienione w niniejszym rozporządzeniu, otrzymują świadectwo według załączonego wzoru (załącznik Nr 3).

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski

Załączniki do rozp. Min. W. R.
i O. P. z dnia 14 kwietnia 1938 r.
(poz. 312).

Załącznik Nr 1.

REGULAMIN

Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla Kandydatów na Nauczycieli Techniki Reklamy w szkolnictwie zawodowym

§ 1. Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla Kandydatów na Nauczycieli Techniki Reklamy składa się z przewodniczącego i po jednym egzaminatorze: a) z grafiki użytkowej i urządzenia wystaw sklepowych, b) z układu ogłoszeń prasowych, c) z wiadomości handlowych.

Liczba członków Komisji nie może być mniejsza niż 3.

Przewodniczącego, egzaminatorów oraz ich zastępców mianuje Minister W. R. i O. P. na okres 3 lat.

§ 2. Siedzibę Komisji Egzaminacyjnej wyznacza Ministerstwo W. R. i O. P.

§ 3. Podanie o dopuszczenie do egzaminu należy wносить do Ministerstwa W. R. i O. P.

Do podania należy dołączyć w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach:

1. dowód ukończenia studiów,
2. świadectwo odbytej co najmniej rocznej praktyki zawodowej nienauczycielskiej,
3. inne dowody, stwierdzające fachowe lub pedagogiczne kwalifikacje kandydata,
4. krótki życiorys, własnoręcznie napisany piśmem czytelnym,
5. świadectwo niekaralności (dotyczy kandydatów nie zatrudnionych w charakterze nauczycieli),
6. świadectwo kwalifikacji fizycznej do zawodu nauczycielskiego, wystawione przez urzędowego lekarza (dotyczy kandydatów nie zatrudnionych w charakterze nauczycieli),
7. dwie nienaklejone i własnoręcznie podpisane przez petenta fotografie,
8. dowód uiszczenia opłaty egzaminacyjnej.

§ 4. Termin egzaminu wyznacza przewodniczący Komisji.

§ 5. Przewodniczący Komisji zawiadamia o terminie egzaminu członków Komisji i kandydatów do egzaminu co najmniej na miesiąc naprzód.

§ 6. Egzamin składa się z 2 części:

1. Egzaminu praktycznego,
2. egzaminu teoretycznego.

§ 7. Celem egzaminu praktycznego jest stwierdzenie: a) posiadania przez kandydata dostatecznej sprawności w zaprojektowaniu i wykonaniu środków reklamowych, b) dostatecznej znajomości techniki i materiału reklamowego w zakresie koniecznym do prowadzenia praktycznego kształcenia uczniów w ramach programów szkolnych.

Komisja dokonywa doboru tematów egzaminacyjnych w zakresie: dekoracji okna wystawowego, sporządzania szyldzika, karty cennikowej, cennika, listu reklamowego, prospektu, afisza, ogłoszenia.

§ 8. Egzamin praktyczny polega na samodzielnym częściowym lub całkowitym, stosownie do wskazówek egzaminatorów, zaprojektowaniu i wykonaniu prac wymienionych w § 7. Tematy prac ustalają egzaminatorzy, którzy również oceniają wykonane prace. Przed egzaminem praktycznym należy kandydata zaznajomić z rodzajem materiału i sprzętu, jakim będzie rozporządzał przy wykonywaniu pracy egzaminacyjnej.

Egzamin praktyczny powinien być przeprowadzony w jednym dniu, przy czym nie może trwać dłużej niż 6 godzin.

§ 9. O ile Komisja, na podstawie wykonanych prac, stwierdzi, że kandydat odpowiada warunkom §§ 7 i 8, zostaje on dopuszczony do egzaminu teoretycznego.

§ 10. Egzamin teoretyczny ma na celu ustalenie posiadania przez kandydata dostatecznego przygotowania teoretycznego z dziedziny handlu i reklamy w zakresie koniecznym do kształcenia uczniów w ramach programów szkolnych.

Egzamin z dziedziny handlu obejmuje: wiadomości z organizacji i techniki handlu w zakresie programu szkoły przysposobienia kupieckiego II stopnia.

Egzamin z reklamy obejmuje wiadomości z zakresu:

- a) środków reklamowych, stosowanych w handlu,
- b) badania rynku dla celów reklamy,
- c) organizacji kampanii reklamowej.

Kandydaci posiadający wyższe lub licealne wykształcenie handlowe są zwolnieni od egzaminu z wiadomości handlowych.

§ 11. Egzamin teoretyczny nie powinien trwać dłużej niż 2 godziny.

§ 12. Ostateczny wynik egzaminu ustala się na

podstawie wyników z poszczególnych jego części, wymienionych w § 6.

Warunkiem wydania świadectwa jest złożenie egzaminu z wynikiem co najmniej dostatecznym z poszczególnych części egzaminu.

Świadectwo egzaminu zawiera tylko wynik ogólny, ustalony uchwałą większości głosów Komisji i jest dowodem spełnienia jednego z warunków do uzyskania kwalifikacji zawodowych nauczycielskich do nauczania techniki reklamy w szkołach zawodowych, a mianowicie przygotowania zawodowego kandydata.

§ 13. Świadectwo według załączonego wzoru (załącznik Nr 3) powinno być podpisane przez przewodniczącego oraz członków Komisji, biorących udział w egzaminowaniu, i opatrzone pieczęcią Komisji.

§ 14. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu, Komisja oznacza termin, po upływie którego kandydat może ponownie poddać się egzaminowi.

Komisja może zwolnić kandydata od powtórnego zdawania tej części egzaminu, z której uprzednio kandydat uzyskał wynik co najmniej dobry.

§ 15. Członków Komisji obowiązuje tajemnica przebiegu egzaminów i obrad.

§ 16. Ze wszystkich posiedzeń i czynności Komisji są sporządzane na miejscu protokoły przez jednego z członków Komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego Komisji. Protokoły powinny być podpisane przez wszystkich członków Komisji, biorących udział w egzaminie.

W protokole z przebiegu egzaminu należy podać czas trwania poszczególnych części egzaminu oraz krótką treść tematów, pytań i odpowiedzi. Poza tym członek Komisji, który nie zgadza się ze zdaniem większości, może zażądać umieszczenia swego odrębnego zdania w protokole.

§ 17. Wszelkimi sprawami, związanymi z działalnością Komisji, zarządza przewodniczący, do którego również należy sporządzanie sprawozdania z przebiegu egzaminu.

§ 18. Przewodniczący Komisji z końcem roku szkolnego składa Ministerstwu W. R. i O. P. piśmienne sprawozdanie z przebiegu egzaminów.

§ 19. Akta egzaminacyjne w osobnych teczkach i pieczęć przechowuje się w archiwum szkoły, przy której funkcjonuje Komisja.

Złożone przez kandydata dokumenty osobiste powinny być zwrócone po ukończeniu egzaminu.

§ 20. Sprawę opłat egzaminacyjnych, wynagrodzenia członków Komisji i wydatków rzeczowych na przeprowadzenie egzaminu — regulują osobne przepisy.

Załącznik Nr 2.

REGULAMIN

Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla kandydatów na Nauczycieli Stenografii i Pisania na Maszynach w szkolenictwie zawodowym

§ 1. Państwowa Komisja Egzaminacyjna dla Kandydatów na Nauczycieli Stenografii i Pisania na Maszynach składa się z przewodniczącego i po jednym egzaminatorze: a) ze stenografii, b) z nauki pisania na maszynach, c) z wiadomości handlowych.

Liczba członków Komisji nie może być mniejsza niż 3. Przewodniczącego, egzaminatorów oraz ich zastępców mianuje Ministerstwo O. P.

§ 2. Siedzibę Komisji Egzaminacyjnej wyznacza Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Egzamin ze stenografii przeprowadza przewodniczący oraz egzaminatorowie ze stenografii i wiadomości handlowych. Egzamin z nauki pisania na maszynach przeprowadza: przewodniczący oraz egzaminatorowie z nauki pisania na maszynach i wiadomości handlowych.

Jeżeli kandydat składa równocześnie egzamin ze stenografii i pisania na maszynach, Komisja urządza w pełnym składzie.

§ 4. Podanie o dopuszczenie do egzaminu należy wносить do Ministerstwa W. R. i O. P. Do podania należy dołączyć w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach:

1. dowód ukończenia studiów,
2. świadectwo odbytej co najmniej dwuletniej praktyki zawodowej nienauczyielskiej,
3. inne dowody, stwierdzające fachowe lub pedagogiczne kwalifikacje kandydata,
4. krótki życiorys, własnoręcznie napisany piśmem czytelnym,
5. świadectwo niekaralności (dotyczy kandydatów nie zatrudnionych w charakterze nauczycieli),
6. świadectwo kwalifikacji fizycznej do zawodu nauczycielskiego, wystawione przez urzędowego lekarza (dotyczy kandydatów nie zatrudnionych w charakterze nauczycieli),

7. dwie nienaklejone i własnoręcznie podpisane przez petenta fotografie,

8. dowód uiszczenia opłaty egzaminacyjnej.

§ 5. Termin egzaminu wyznacza przewodniczący komisji egz.

§ 6. Przewodniczący Komisji zawiadamia o terminie egzaminu członków Komisji i kandydatów do egzaminu co najmniej na miesiąc naprzód.

§ 7. Egzamin z zakresu stenografii składa się z następujących części:

a) pracy piśmiennej domowej, napisanej własnoręcznie piórem, pismem stenograficznym elementarnym na temat z dziedziny handlu, biurowości lub stenografii, rozmiaru 4 stron arkusza znormalizowanego (A₄); pracę tę kandydat powinien złożyć najpóźniej do dnia 14 przed terminem egzaminu na ręce przewodniczącego Komisji;

b) ćwiczenia stenograficznego, polegającego na wystenografowaniu 10-minutowego dyktatu egzaminatora z szybkością najmniej 70 słów na minutę, a następnie na odczytaniu stenogramu;

c) wypracowania pod kontrolą egzaminatora tematu z korespondencji handlowej, zawierającego 3—4 listy, napisane pismem ręcznym i kaligraficznie przepisane stenografią;

d) egzaminu ustnego ze stenografii (teoria i historia stenografii, jej systemy, zastosowanie, odczytywanie tekstów stenograficznych, metodyka przedmiotu);

e) egzaminu ustnego z wiadomości handlowych w zakresie programu organizacji przedsiębiorstw i obrotu gospodarczego oraz korespondencji i biurowości w szkole przysposobienia administracyjno-handlowego.

Przy egzaminie ze stenografii zwraca się uwagę na poprawną pisownię. Kandydaci, posiadający wyższe lub licealne wykształcenie handlowe, są zwolnieni od egzaminu z wiadomości handlowych.

§ 8. Pracę piśmienną (§ 7 lit. a) ocenia egzaminator ze stenografii. Egzamin piśmienny (§ 7 lit. b) i c) przeprowadzają przewodniczący i egzaminator ze stenografii. Egzaminu ustne przeprowadza Komisja.

§ 9. Egzamin ustny i piśmienny nie może łącznie trwać dłużej niż 3 godziny.

§ 10. Ostateczny wynik egzaminu ze stenografii ustala się na podstawie wyników z poszczególnych jego części, wymienionych w § 7.

Warunkiem wydania świadectwa jest złożenie egzaminu z wynikiem co najmniej dostatecznym z poszczególnych części egzaminu.

Świadectwo egzaminu zawiera tylko wynik ogólny, ustalony uchwałą większości głosów Komisji, i jest dowodem spełnienia jednego z warunków do uzyskania kwalifikacji zawodowych do nauczania stenografii w szkołach zawodowych, a mianowicie — przygotowania zawodowego kandydata.

§ 11. Egzamin z nauki pisania na maszynach składa się z następujących części:

a) pracy piśmiennej domowej, wykonanej w 2/3 maszynowo, a w 1/3 ręcznie, na temat korespondencyjny z zakresu sprzedaży, obejmującej, łącznie z ewentualnymi formularzami i wypełnionymi dokumentami, 9—10 listów (formularzy, dokumentów); pracę tę w odpowiedniej teczce powinien kandydat złożyć najpóźniej do dnia 14 przed terminem egzaminu na ręce przewodniczącego;

b) 15—20 minutowego ćwiczenia w pisaniu na maszynie, polegającego na napisaniu z szybkością najmniej 200 trafnych uderzeń na minutę, odpowiedniej treści dobranej i poddyktowanej przez egzaminatora; z ćwiczenia w obsłudze maszyn do pisania i do powielania korespondencji;

c) wypracowania pod kontrolą egzaminatora tematu z korespondencji handlowej, zawierającego 3—4 listy napisane pismem maszynowym;

d) egzaminu ustnego z pisania na maszynach (rodzaje maszyn, konstrukcja maszyny, nastawienie maszyny — ewentualnie z pokazem, polskie maszyny do pisania, zastosowanie maszynopisma; powielanie, przechowywanie i wysyłanie pism, metodyka przedmiotu);

e) egzaminu ustnego z wiadomości handlowych w zakresie programu organizacji przedsiębiorstw i obrotu gospodarczego oraz korespondencji i biurowości w szkole przysposobienia administracyjno-handlowego.

Przy egzaminie z pisania na maszynach zwraca się uwagę na poprawną pisownię.

Kandydaci, posiadający wyższe lub licealne wykształcenie handlowe, są zwolnieni od egzaminu z wiadomości handlowych.

§ 12. Pracę piśmienną wskazaną w § 11 lit. a) ocenia egzaminator z nauki pisania na maszynach.

Egzamin piśmienny (§ 11 lit. b) i c) przeprowadzają przewodniczący i egzaminator z nauki

pisania na maszynach. Egzamin ustny przeprowadza Komisja.

§ 13. Egzamin ustny i piśmienny nie może łącznie trwać dłużej niż 4 godziny.

§ 14. Ostateczny wynik egzaminu z nauki pisania na maszynach ustala się na podstawie wyników z poszczególnych jego części wymienionych w § 11.

Warunkiem wydania świadectwa jest złożenie egzaminu z wynikiem co najmniej dostatecznym z poszczególnych części egzaminu. Świadectwo egzaminu zawiera tylko wynik ogólny, ustalony uchwałą większości głosów Komisji, i jest dowodem spełnienia jednego z warunków do uzyskania kwalifikacji zawodowych do nauczania pisania na maszynach w szkołach zawodowych, a mianowicie — przygotowania zawodowego kandydata.

§ 15. Jeżeli kandydat zdaje jednocześnie egzamin ze stenografii i pisania na maszynach — egzaminu te mogą być połączone z zachowaniem ich istotnych części składowych. Może być wówczas wydane jedno świadectwo egzaminu.

§ 16. Świadectwo według załączonego wzoru (załącznik Nr 3) powinno być podpisane przez przewodniczącego oraz członków Komisji, biorących udział w egzaminowaniu i opatrzone pieczęcią Komisji.

§ 17. W razie niepomyślnego wyniku egzaminu, Komisja oznacza termin, po upływie którego kandydat może ponownie poddać się egzaminowi.

§ 18. Członków Komisji obowiązuje tajemnica przebiegu egzaminu i obrad.

§ 19. Ze wszystkich posiedzeń i czynności Komisji są sporządzane na miejscu protokoły przez jednego z członków Komisji, wyznaczonego przez przewodniczącego. Protokoły powinny być podpisane przez wszystkich członków Komisji. W protokole egzaminu należy podać czas trwania poszczególnych części egzaminu oraz krótką treść tematów, pytań i odpowiedzi. Poza tym członek Komisji, który nie zgadza się ze zdaniem większości, może zażądać umieszczenia swego zdania odrębnego w protokole.

§ 20. Wszelkimi sprawami, związanymi z działalnością Komisji, zarządza przewodniczący, do którego należy sporządzanie sprawozdań z przebiegu egzaminów.

§ 21. Przewodniczący Komisji z końcem roku szkolnego składa Ministerstwu W. R. i O. P. pisemne sprawozdanie z przebiegu egzaminów.

§ 22. Akta egzaminacyjne w osobnych teczkach i pieczęć przechowuje się w archiwum szkoły, przy której funkcjonuje Komisja.

Złożone przez kandydatów dokumenty osobiste powinny być zwrócone po ukończeniu egzaminu.

§ 23. Sprawę opłat egzaminacyjnych, wynagrodzenia członków Komisji i wydatków rzeczowych na przeprowadzenie egzaminów — regulują osobne przepisy.

Załącznik Nr 3.

Państwowa Komisja Egzaminacyjna

W

dla Kandydatów na Nauczycieli

.

(techniki reklamy, stenografii lub pisania na maszynach)

Ś W I A D E C T W O

p.

urodzon. dnia 193 roku

w wojew.

wyznania, złożył

w dniu 19 roku

egzamin z

(techniki reklamy, stenografii lub pisania na maszynach)

z wynikiem

(dobrym lub dostatecznym)

Świadectwo niniejsze jest dowodem spełnienia

jednego z warunków do uzyskania kwalifika-

cji zawodowych do nauczania

(techniki reklamy, ste-

. w szkołach zawodowych.
nografii lub pisania na maszynach)

Miejscowość dnia 19 roku

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI:

CZŁONKOWIE:

Nr kol.

miejsce pieczęci

3.

ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA SZKÓŁ TECHNICZNYCH I ARTYSTYCZNYCH JAKO DOWÓD
UZDOLNIENIA ZAWODOWEGO DO PROWADZENIA PRZEMYSŁU RZEMIEŚLNICZEGO

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 25 maja 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Pol. r. 1938 Nr 40 poz. 332)

Na podstawie art. 145 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 350) zarządzam co następuje:

§ 1. Za dowód uzdolnienia zawodowego do samodzielnego prowadzenia rzemiosła uważa się:

a) dyplom inżyniera Politechniki Warszawskiej, Politechniki Lwowskiej lub Akademii Górniczej w Krakowie albo dyplom zagraniczny nostryfikowany przez jedną z tych szkół lub dyplom Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie — dla rzemiosł, których zakres odpowiada fachowemu przygotowaniu, uzyskanemu w wymienionych uczelniach; nie dotyczy to ciesielstwa i mularstwa w zakresie robót wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 202);

b) świadectwo ukończenia jednej z następujących szkół technicznych, szkół mistrzów (mistrzów), instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz szkół zdobniczych i przemysłu artystycznego w połączeniu ze świadectwami w stosunku do absolwentów szkół wymienionych w dziale I pkt 1. i 2. — co najmniej dwuletniej praktyki zawodowej w danym rzemiośle, a w stosunku do absolwentów szkół pozostałych — co najmniej trzyletniej:

I. szkół technicznych (mechanicznych) oraz szkół mistrzów mechaników dla rzemiosł: kotlarstwa, kowalstwa, pilnikarstwa, ślusarstwa, ślusarstwa precyzyjnego (mechanictwa), ślusarstwa samochodowego i tokarstwa:

1. Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie) — Wydział Mechaniczny;

2. Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu) — Wydział Mechaniczny;

3. Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni (dawniej w Tczewie) — Wydział Mechaniczny;

4. Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej im. St. Staszica w Dąbrowie Górniczej — Wydział Elektromechaniczny;

5. Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Grudziądzu;

6. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Mechaniczny;

7. Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Elektromechaniczny;

8. Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Mechaniczny;

9. Państwowej Szkoły Technicznej Lotniczej i Samochodowej w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Technicznej z Wydziałem Lotniczym i Samochodowym w Warszawie);

10. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Mechaniczny;

11. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Kolejowy Mechaniczny;

12. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Mechaniczny (dawniej Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny);

13. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
14. Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
15. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczny (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny);
16. Średniej Szkoły Technicznej Towarzystwa Średniej Szkoły Technicznej w Drohobyczu;
17. Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — Wydział Mechaniczny;
18. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Mechaników;
19. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Maszynowych;
20. Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Mechaników przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn w Grudziądzu;
21. Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Krakowie;
22. Szkoły Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
23. Byłej Wojewódzkiej Szkoły Mechanicznej i Hutniczej w Królewskiej Hucie — Wydział Przemysłowych Mistrzów Maszynowych;
5. Państwowej Szkoły Budownictwa w Lesznie;
6. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Budowlany;
7. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Budowlanych;
8. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Budowlanych;
9. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Budowlany;
10. Byłej Szkoły Budownictwa Samodzielnych Polskich Budowniczych w Katowicach;
11. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Warszawie;
12. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Jarosławiu;
13. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie;
14. Szkoły Majstrów Budowlanych przy Szkole Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie;
15. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkole Przemysłowej we Lwowie);
16. Szkoły Mistrzów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
17. Byłej Szkoły Majstrów Budowlanych Stowarzyszenia Młodych Chrześcijan w Polsce (Polskiej Y. M. C. A.) w Łodzi;

II. szkół technicznych (budowlanych, drogowych i melioracyjnych) oraz szkół majstrów budowlanych dla rzemiosł: blacharstwa, dekarstwa, kamieniarstwa, studniarstwa, zdunstwa oraz mularstwa i ciesielstwa z wyłączeniem robót, wyszczególnionych w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 202):

1. Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie;
2. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Budowlany;
3. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Budowlany;
4. Państwowej Szkoły Budownictwa w Jarosławiu;
21. Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
22. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
23. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;

24. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
25. Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo-Budowlany;
26. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
27. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;
28. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
29. Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);
30. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
31. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
32. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Melioracyjny;
33. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;
34. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny;

III. szkół technicznych (farbiarskich) dla rzemiosła: chemicznego czyszczenia i farbowania tkanin i odzieży:

1. Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział farbiarsko-wykończalniczy;
2. Państwowej Szkoły Przemysłowej w Białymstoku — Wydział farbiarski;

IV. szkół technicznych (garbarskich) dla rzemiosła: garbarstwa, białoskórnictwa oraz farbowania skór futrzanych:

1. Średniej Szkoły Chemiczno-Garbarskiej Tow. Popierania Wiedzy Chemiczno-Garbarskiej w Radomiu;

V. instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego dla rzemiosła: brązownictwa, mosiężnictwa, garncarstwa, introligatorstwa, jubilerstwa, złotnictwa, grawerstwa, kamieniarstwa, malarstwa, pozłotnictwa, rzeźbiarstwa, stolarstwa, i sztukatorstwa, szmuklerstwa, przędzarnictwa materii ze złota i srebra, tapicerstwa oraz tokarstwa;

1. Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie;
2. Wydziału Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego przy Państwowej Szkole Technicznej (dawniej przy Państwowej Szkole Przemysłowej) we Lwowie;
3. Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Poznaniu;
4. Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie;

VI. szkół technicznych (drogowych i melioracyjnych) dla rzemiosła: brukarstwa:

1. Państwowej Szkoły Technicznej, we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Drogowo-Wodny;
2. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Drogowo-Wodny;
3. Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogowej w Kowlu — Wydział Drogowo-Wodny;
4. Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
5. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
6. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;
7. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
8. Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo-Budowlany;
9. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
10. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;

11. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
12. Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);
13. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
14. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
15. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Melioracyjny;
16. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;

17. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 grudnia 1927 r. w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustalenia w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych uważać należy za dowód uzdolnienia zawodowego do samoistnego prowadzenia rzemiosła (Dz. U. R. P. Nr 118, poz. 1014) uzupełnione rozporządzeniem z dnia 30 sierpnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 518).

Minister Przemysłu i Handlu

Antoni Roman

4.

ŚWIADECTWO UKOŃCZENIA SZKÓŁ TECHNICZNYCH I ARTYSTYCZNYCH JAKO DOWÓD ODPOWIEDNIEJ KWALIFIKACJI DO KIEROWANIA PRAKTYCZNYM KSZTAŁCENIEM TERMINATORÓW

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu

z dnia 25 maja 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Pol. r. 1938 Nr 40 poz. 333)

Na podstawie art. 150 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 468) zarządzam co następuje:

§ 1. Za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów uważa się świadectwo ukończenia jednej z następujących szkół technicznych, szkół mistrzów (majstrów), instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego, przy stwierdzeniu w stosunku do absolwentów szkół wymienionych w dziale I pkt 1) i 2) — co najmniej dwuletniego samoistnego prowadzenia danego rzemiosła, a w stosunku do absolwentów szkół pozostałych — co najmniej trzyletniego:

I. szkół technicznych (mechanicznych) oraz szkół mistrzów mechaników dla rzemiosł: kotlarstwa, kowalstwa, pilnikarstwa, ślusarstwa, ślusarstwa precyzyjnego (mechanictwa), ślusarstwa samochodowego i tokarstwa:

1. Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki im. H. Wawelberga i S. Rotwanda w Warszawie) — Wydział Mechaniczny;
2. Państwowej Wyższej Szkoły Budowy Maszyn i Elektrotechniki w Poznaniu (dawniej Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu) — Wydział Mechaniczny;
3. Państwowej Szkoły Morskiej w Gdyni (dawniej w Tczewie) — Wydział Mechaniczny;
4. Państwowej Szkoły Górniczej i Hutniczej im. St. Staszica w Dąbrowie Górniczej — Wydział Elektromechaniczny;
5. Państwowej Szkoły Budowy Maszyn w Grudziądzu;

6. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Mechaniczny;
 7. Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Elektromechaniczny;
 8. Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział Mechaniczny;
 9. Państwowej Szkoły Technicznej Lotniczej i Samochodowej w Warszawie (dawniej Państwowej Szkoły Technicznej z Wydziałem Lotniczym i Samochodowym w Warszawie);
 10. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Mechaniczny;
 11. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Kolejowy Mechaniczny;
 12. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Mechaniczny (dawniej Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny);
 13. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
 14. Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny;
 15. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczny (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem — Wydział Mechaniczno-Elektrotechniczny);
 16. Średniej Szkoły Technicznej Towarzystwa Średniej Szkoły Technicznej w Drohobyczu;
 17. Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — Wydział Mechaniczny;
 18. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Mechaników;
 19. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Maszynowych;
 20. Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Mechaników przy Państwowej Szkole Budowy Maszyn w Grudziądzu;
 21. Państwowej Szkoły Przemysłowych Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Krakowie;
 22. Szkoły Mistrzów Maszynowych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
 23. Byłej Wojewódzkiej Szkoły Mechanicznej i Hutniczej w Królewskiej Hucie — Wydział Przemysłowych Mistrzów Maszynowych;
- II. szkół technicznych (budowlanych, drogowych i melioracyjnych) oraz szkół majstrów budowlanych dla rzemiosł. blacharstwa, dekarstwa, kamieniarstwa, studniarstwa, zduństwa, mularstwa i ciesielstwa:
1. Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie;
 2. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Budowlany;
 3. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Budowlany;
 4. Państwowej Szkoły Budownictwa w Jarosławiu;
 5. Państwowej Szkoły Budownictwa w Lesznie;
 6. Państwowej Szkoły Technicznej im. J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Budowlany;
 7. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Budowlanych;
 8. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Mistrzów Budowlanych;
 9. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Budowlany;
 10. Byłej Szkoły Związku Samodzielnych Polskich Budowniczych w Katowicach;
 11. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Warszawie;
 12. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Budownictwa w Jarosławiu;
 13. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie;
 14. Szkoły Majstrów Budowlanych przy Szkole Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie;
 15. Państwowej Szkoły Majstrów Budowlanych przy Państwowej Szkole Technicznej (daw-

- niej Państwowej Szkole Przemysłowej) we Lwowie;
16. Szkoły Mistrzów Budowlanych przy Państwowej Szkole Przemysłowej w Bielsku;
 17. Byłej Szkoły Majstrów Budowlanych Stowarzyszenia Młodych Chrześcijan w Polsce (Polskiej Y. M. C. A.) w Łodzi;
 18. Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Drogowo-Wodny;
 19. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Drogowo-Wodny;
 20. Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogowej w Kowlu — Wydział Drogowo-Wodny;
 21. Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
 22. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
 23. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;
 24. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
 25. Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo-Budowlany;
 26. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
 27. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;
 28. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
 29. Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);
 - 30) Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
 31. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
 32. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Melioracyjny;
 33. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;
 34. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny;
- III. szkół technicznych (farbiarskich) dla rzemiosła: chemicznego czyszczenia i farbowania tkanin i odzieży:
1. Państwowej Szkoły Techniczno-Przemysłowej w Łodzi (dawniej Państwowej Szkoły Włókienniczej w Łodzi) — Wydział farbiarsko-wykończalniczy;
 2. Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bielsku — Wydział farbiarski;
- IV. szkół technicznych (garbarskich) dla rzemiosła: garbarstwa, białoskórnictwa oraz farbowania skórek futrzanych:
1. Średniej Szkoły Chemiczno-Garbarskiej Tow. Popierania Wiedzy Chemiczno-Garbarskiej w Radomiu;
- V. instytutów i szkół sztuk plastycznych oraz szkół sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego dla rzemiosła: brązownictwa, mosiężnictwa, garncarstwa, introligatorstwa, jubilerstwa, złotnictwa, grawerstwa, kamieniarstwa, malarstwa, pozłotnictwa, rzeźbiarstwa, stolarstwa, sztukatorstwa, szmuklerstwa, przędzarstwa materii ze złota i srebra, tapicerstwa oraz tokarstwa:
1. Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie;
 2. Wydziału Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego przy Państwowej Szkole Technicznej (dawniej przy Państwowej Szkole Przemysłowej) we Lwowie;
 3. Państwowej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Poznaniu;
 4. Miejskiej Szkoły Sztuk Zdobniczych i Malarstwa w Warszawie;
- VI. szkół technicznych (drogowych i melioracyjnych) dla rzemiosła: brukarstwa:
1. Państwowej Szkoły Technicznej we Lwowie (dawniej Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie) — Wydział Drogowo-Wodny;
 2. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Drogowo-Wodny;

3. Państwowej Szkoły Mierniczej i Drogowej w Kowlu — Wydział Drogowo-Wodny;
4. Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie (dawniej Wydział Drogowy Państwowej Szkoły Budownictwa w Warszawie);
5. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Drogowo-Wodny;
6. Śląskich Technicznych Zakładów Naukowych w Katowicach — Szkoła Techników Drogowych;
7. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Radomiu — Wydział Drogowo-Budowlany;
8. Byłej Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Sosnowcu — Wydział Drogowo-Budowlany;
9. Państwowej Średniej Szkoły Technicznej Kolejowej w Warszawie — Wydział Drogowo-Budowlany;
10. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem (dawniej Szkoły Średniej Technicznej Kolejowej Towarzystwa Szerzenia Oświaty Zawodowej w Brześciu n. Bugiem) — Wydział Drogowo-Budowlany;
11. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — Wydział Drogowy i Wodny (dawniej Wydział Drogowy);
12. Prywatnej Męskiej Szkoły Drogowej Polskiej Macierzy Szkolnej w Baranowiczach (dawniej Szkoły Budowlano-Drogowej P. M. S.);
13. Państwowej Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Melioracyjnej w Poznaniu — Wydział Melioracyjny;
14. Państwowej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Wilnie — Wydział Melioracyjny;
15. Państwowej Szkoły Przemysłowej im. St. Staszica w Krakowie — Wydział Melioracyjny;
16. Średniej Szkoły Technicznej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Brześciu n. Bugiem — były Wydział Melioracyjny;
17. Szkoły Budownictwa Tow. Szkoły Budownictwa w Lublinie — były Wydział Melioracyjny.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 grudnia 1927 r. w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie ustalenia w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych uważać należy za dowód odpowiedniej kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów (Dz. U. R. P. Nr 118, poz. 1015) uzupełnione rozporządzeniem z dnia 30 sierpnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 70, poz. 519).

Minister Przemysłu i Handlu:
Antoni Roman

5.

WZMOŻENIE AKCJI BUDOWY PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Okólnik Nr 26

z dnia 3 czerwca 1938 r. (II P-3170/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W.R.iO.P. z 1938 Nr 6, poz. 181.)

Ustawa z dnia 29 marca 1938 r. o przejęciu przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkania dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 172) odciążała znacznie budżety gmin od dotychczasowych świadczeń na cele konsumcyjne. Gminy skutkiem tego mogą w szerszym zakresie rozwinąć akcję budownictwa szkolnego.

Podając do wiadomości wyciąg z okólnika Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 stycznia 1938 r. Nr S. F.-11/8/7 w tej sprawie, proszę Panów Kuratorów i Inspektorów Szkolnych o dołożenie wszelkich starań w kierunku upowszechnienia akcji budowy budynków szkolnych i mieszkań dla nauczycieli. W gminach, gdzie są już budowy rozpoczęte, cały wysiłek należy skupić na wykończeniu budynków, a dopiero po ich wykończeniu planować budowy nowe.

Obok wzmożonej propagandy w tej dziedzinie, wskazane jest bliskie współdziałanie z organami ustrojowymi gmin i porozumienie się z władzami nadzorczymi nad samorządem terytorialnym w celu najpełniejszego wyzyskania wszelkich środków i najbardziej harmonijnego i planowego zespolenia wszelkich zainteresowanych w tej dziedzinie czynników. Ścisła współpraca z Komitetami Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych powinna być wyzyskana w celu skierowania pomocy przez nie udzielanej na te tereny i dla tych gmin, w których potrzeby w zakresie budownictwa szkolnego są największe i najmocniej odczuwane, gminy zaś są ubogie i nie są w stanie same sprostać ciężącym na nich obowiązkom.

Należy również baczną uwagę zwrócić na konieczność uzupełnienia i polepszenia stanu zbyt ubogich lub zniszczonych urzędów szkolnych.

Wszelkie formalności związane z budownictwem szkolnym powinny być załatwiane bez najmniejszej zwłoki.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świątosławski

Załącznik do okólnika Nr 26
z dnia 3. czerwca 1938 r.
(II P-3170/38)

Odpis z odpisu.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr SF. 11/8/7.

Warszawa, dnia 7 stycznia 1938 r.

Gospodarka finansowo - budżetowa i ustalenie
preliminarzy budżetowych związków samorządowych na r. 1938/39.

OKÓLNIK Nr 3.

Do

PP.: Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego), Starostów Krajowych w Poznaniu i Toruniu, Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów Miast.

Zasadą przewodnią obecnej polityki budżetowej Państwa jest ściśle utrzymywanie równowagi budżetowej przy równoczesnym zwiększeniu wydatków produktywnych, a szczególnie wydatków inwestycyjnych, sprzyjających ożywieniu życia gospodarczego. Tą zasadą winny kierować się związki samorządowe przy ustalaniu swych zamierzeń budżetowych na rok 1938/39.

W związku z prowadzonymi obecnie pracami nad ustaleniem preliminarzy budżetowych związków samorządowych na r. 1938/39 udzielam w porozumieniu z Panem Ministrem Skarbu związkom samorządowym i podległym mi władzom nadzorczym nad samorządem terytorialnym następujących wskazówek co do ustalania i zatwierdzania preliminarzy oraz zasad, jakimi wymienione związ-

ki winny kierować się w gospodarce finansowo-budżetowej.

Z uwagi na konieczność zasilenia finansów związków samorządowych w ciągu lat trzech, tj. w okresie niezbędnym dla przeprowadzenia prac nad zasadniczą reformą finansów samorządowych — przewiduje się dotowanie związków samorządowych przez Skarb Państwa, sumą 10 milionów zł rocznie. Suma ta dzielona byłaby w sposób następujący w roku budżetowym 1938/39:

a) miasta z ludnością poniżej 10.000 mieszkańców	otrzymałyby	3.000.000 zł
b) pozostałe miasta		3.000.000 „
c) powiatowe związki samorządowe na subwencje dla gmin wiejskich		3.000.000 „
d) komunalne związki wojewódzkie: poznański		600.000 „
pomorski		400.000 „

W ramach powyższych sum a), b) i c) dotacja podlegałaby rozdziałowi pomiędzy poszczególne związki samorządowe w stosunku do liczby mieszkańców według ostatniego spisu ludności na obszarze całego Państwa, przy czym przy rozdziale dotacji pomiędzy powiatowe związki samorządowe brana byłaby w rachubę ludność gmin wiejskich bez gmin posiadających uprawnienia finansowe miast. Ponieważ wszelkie dane przemawiają, iż przewidziana w państwowym preliminarzu omawiana dotacja w kwocie 10.000.000 zł zostanie przez ciała prawodawcze uchwaloną, wyrażam zgodę, aby związki samorządowe przewi-

działy w swych budżetach odpowiednie kwoty dotacyjne, a mianowicie: miasta poniżej 10.000 mieszkańców w wysokości 1 zł 31 gr na 1 mieszkańca, pozostałe miasta w wysokości 49,5 gr na 1 mieszkańca oraz powiatowe związki samorządowe 13,5 gr na 1 mieszkańca powiatu z wyłączeniem ludności miast. Powiatowe związki samorządowe otrzymane kwoty dotacji winny przeznaczyć w całości na subwencje dla gmin wiejskich — przede wszystkim na pokrycie niedoboru tych gmin, spowodowanego nałożonym na nie obowiązkiem wypłacania dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli szkół powszechnych. Zaległe dodatki mieszkaniowe winny być uregulowane najdalej w ciągu najbliższych dwóch okresów budżetowych.

Dla ułatwienia związkom samorządowym wypełnienia zadań w dziedzinie szkolnictwa, przewiduje się przejęcie przez Skarb Państwa wypłaty dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli w tej kolejności, iż w okresie 1938/39 przejęte zostałyby dodatki mieszkaniowe, wypłacane przez gminy wiejskie, w roku 1939/40 — dodatki wypłacane przez miasta niewydzielone i wreszcie w okresie 1940/41 — dodatki wypłacane przez miasta wydzielone.

W związku z powyższym gminy wiejskie w porozumieniu z wydziałem powiatowym winny w preliminarzach na okres 1938/39 zapreliminować po stronie wydatkowej — odpowiednią kwotę na pokrycie zaległości z tytułu dodatków mieszkaniowych dla nauczycieli szkół powszechnych, po stronie dochodowej zaś — przeznaczoną na pokrycie tego wydatku subwencję z powiatowego związku samorządowego; kredytów natomiast na opłacanie bieżących dodatków gminy wiejskie mogą nie przewidywać, przeznaczając zwolnione z tego tytułu kwoty — w granicach koniecznych potrzeb i równowagi budżetowej — na wydatki związane z budową szkół powszechnych, bądź poprawą stanu zagospodarowania szkół istniejących. Wskazaniem jest, aby przy urządzaniu budynków szkolnych gminy kierowały się wskazaniem, zawartym w rozesłanym do zarządów gmin, wydawnictwie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pt. „Publiczne Szkoły Powszechne — teren, budynki, sprzęt“.

Sławoj Składkowski
Minister.

6.

ZMIANA WZORU UMÓW ZAWIERANYCH Z NAUCZYCIELAMI

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 21 lipca 1938

Nr B. P-11166 38

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4. VI. 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50 poz. 304) zarządzam co następuje:

§ 1. W związku z wejściem w życie z dniem 1 września 1938 r. ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr. 25, poz. 220) ulega następującym zmianom wzór umowy, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 sierpnia 1937 r. o wynagrodzeniu opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli szkół państwowych i publicznych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 318):

I. Punkt 3 otrzymuje brzmienie: „3) W razie niemożności pełnienia obowiązków wskutek powołania do pełnienia czynności sędziego przysięgłego, ławnika sądu pracy, albo innych obowiązków obywatelskich nałożonych przepisami prawa publicznego, albo też wskutek wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną dla zapobieżenia rozwłeczenia choroby zaraźliwej, pracownik zachowuje przez okres 3-ch miesięcy prawo do wynagrodzenia zmniejszonego o kwoty otrzymane ze Skarbu Państwa na skutek powołania do pełnienia wyżej wymienionych obowiązków obywa-

telskich, albo też wykluczenia od zajęć przez władze sanitarne. We wszystkich wymienionych wyżej wypadkach niemożności pełnienia obowiązków, prawo do wynagrodzenia gaśnie przed upływem 3-ch miesięcy, jeżeli w ciągu tych 3-ch miesięcy umowa niniejsza ulegnie rozwiązaniu wskutek upływu czasu na który ją zawarto.

W razie powołania na przeszkolenie lub na ćwiczenia wojskowe na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, zatrzymuje pracownik na czas tego przeszkolenia lub ćwiczeń wynagrodzenie określone w punkcie 2) z zastrzeżeniem postanowień art. 135 wspomnianej ustawy. W razie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jak również w razie powołania do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa na podstawie powołanej wyżej ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, przestanie pracownik otrzymywać wynikające z niniejszej umowy wynagrodzenie, z końcem miesiąca, w którym nastąpiło wcielenie“.

II. Punkt 6c otrzymuje brzmienie: „c) w razie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej — jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie mniej aniżeli 6 miesięcy — z dniem wcielenia“.

III. Ustęp 2 punktu 6 otrzymuje brzmienie: „Umowa nie ulega rozwiązaniu z powodu: a) powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy, b) powołania pracownika na przeszkolenie lub na ćwiczenia wojskowe, oraz c) powołania żołnierzy rezerwy lub pospolitego ruszenia do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1938 r.

Minister
W. Świątosławski

7.

ORGANIZACJA ZAJĘĆ POPOŁUDNIOWYCH W ZAKRESIE WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 21 czerwca 1938 r.

Nr II. W-4869/38

Ministerstwo W. R. i O. P. stwierdziło w bieżącym roku szkolnym dość dużą dowolność w organizowaniu popołudniowych zajęć młodzieży w zakresie wychowania fizycznego. Celem uniknięcia tego rodzaju faktów w roku szkolnym 1938/39 Ministerstwo wyjaśnia, co następuje:

- a) młodzież klas gimnazjalnych i licealnych nie może być pod żadnym pozorem łączona na zajęciach popołudniowych (gry i zabawy, przy sposobieniu sportowe) w jednolite grupy, a to ze względu na różny program i wielką rozpiętość wieku;
- b) w IV klasach gimnazjów męskich jedna godzina gier i zabaw pozostawiona jest do dyspozycji komendanta hufca szkolnego p. w., druga zaś godzina pozostaje do dyspozycji nauczyciela ćwiczeń cielesnych jako godzina gier i zabaw na każdy oddział klasy IV (Okólnik Mini-

sterstwa W. R. i O. P. Nr 19 z dn. 8 kwietnia r. b. (Nr II S-3231/38. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4 poz. 97 z 1938 r.);

c) organizowanie zespołów 90-osobowych na zajęciach popołudniowych w. f. nie może być regułą; zespołów 90-osobowy jest jedynie dopuszczalny, jeżeli istnieją warunki racjonalnego zorganizowania tak licznej grupy (sale, boiska, pływalnie, sprzęt). Niemożnością jest np. zorganizowanie pracy zespołu 90-osobowego na sali o wymiarach 100 m² lub pływalni 50 m², albo przy zaopatrzeniu szkoły w sprzęt na 30 osób.

d) młodzież dojeżdżająca, która ze względu na odległość nie bierze udziału w zajęciach popołudniowych, może być organizowana w zespoły odbywające ćwiczenia bezpośrednio po lekcjach, byleby nie w takim dniu, w którym już odbywały się ćwiczenia cieleśne. Zespoły młodzieży dojeżdżającej powinny być jednak organizowane również z uwzględnieniem wyżej przytoczonych zasad.

Przy organizacji roku szkolnego 1938/39 uwzględnią Kuratoria (Wydział O. P. Śl. Urz. Woj.) powyższe wskazania, co przyczyni się niezawodnie do racjonalniejszego organizowania wychowania fizycznego młodzieży.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

8.

ORGANIZACJA I PROGRAM AUDYCJI MUZYCZNYCH W PAŃSTWOWYCH SZKOŁACH ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 4 lipca 1938

Nr II S-4113/38

Zmieniając częściowo treść okólnika Nr 103 z dnia 9 października 1936 r. (II S-7215/36) i Nr 76 z dnia 21 lipca 1937 r. (II S-5659/37) w sprawie organizacji audycji muzycznych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących ustaliam nowy program audycji na okres czteroletni dla gimnazjów i dwuletni dla liceów.

PROGRAM AUDYCJI MUZYCZNYCH

I. Gimnazjum okres 4-ro letni

Rodzaje muzyki

Rok A 1938/39	Sylwetki wielkich kompozytorów na tle epoki	Rok B 1939/40	(jej charakter, przeznaczenie, środki wykonawcze)
1.	Moniuszko	1.	Ludowa
2.	Schubert i Schumann	2.	Taneczna
3.	Chopin (Polonez, Mazurki, Walce)	3.	Operowa
4.	Beethoven	4.	Chóralna
5.	Mozart	5.	Solowa
6.	Chopin (Ballada, Kołysanka, Etiudy)	6.	Religijna
7.	Bach i Haendel	7.	Kameralna
8.	Chopin (Scherzo, Preludia, Nokturny)	8.	Symfoniczna

Rok C 1940/41	Muzyka różnych narodów	Rok D 1941/42	Przegląd historyczny muzyki Główne epoki muzyczne od czasów dzisiejszych do XVI w.
1.	Polska przed „Młodą Polską“	1.	XX wiek
2.	Niemiecka	2.	Wagner i weryzm
3.	Włoska	3.	2-ga połowa XIX w.
4.	Francuska	4.	Moniuszko, Zarębski, Wieniawski
5.	Skandynawska i węgierska	5.	Chopin
6.	Rosyjska	6.	Romantycy (1-sza połowa XIX w.)
7.	Hiszpańska i czeska	7.	Klasyki Wiedeńscy (koniec XVIII i początek XIX w.)
8.	Polska po „Młodej Polsce“	8.	Dawni klasyki (koniec XVII i 1-sza połowa XVIII w.)

II. Liceum okres 2-letni

Rok A 1938/39	Problemy, formy i treści w muzyce	Rok B 1939/40	Formy muzyczne i ich rozwój
1.	Homofonia i polifonia	1.	Pieśń (zwrotkowa i deklamacyjna), forma pieśni w muzyce instrumentalnej
2.	Pierwiastki narodowe w muzyce	2.	Suita, sonata, koncert w epoce przedklasycznej
3.	Muzyka religijna i świecka	3.	Rondo
4.	Muzyka programowa i absolutna	4.	Wariacje
5.	Klasycyzm i romantyzm	5.	Sonata (koncert, symfonia), forma klasyczna
6.	Postęp w szukaniu nowych środków wypowiedzenia się muzycznego	6.	Formy polifoniczne
7.	Muzyka „poważna“ i „lekka“	7.	Fantazja, poemat symfoniczny i inne swobodne formy
8.	Muzyka „żywa“ i „mechaniczna“	8.	Opera i oratorium.

W zakresie organizacji obowiązywać będzie nadal instrukcja podana w okólniku Nr 103 z dnia 9 października 1936 r. z tym, że wymieniona w p. 5 instrukcji ilość i terminy audycji radiowych od początku roku szkolnego 1938/39 ulegną zmianom. Audycje radiowe odbywać się będą 4 razy w miesiącu: każdego poniedziałku od godz. 13.30 do 14. Audycje w 1 i 3 tygodniu miesiąca przeznaczone będą dla młodzieży gimnazjalnej a w 2 i 4 tygodniu dla młodzieży licealnej. W zakładach, które nie mogą z jakichkolwiek powodów organizować żadnych lub niektórych audycji muzyki żywej — audycje 1 i 2 są obowiązkowe.

Równocześnie przypominam, że audycje muzyczne objęte są obowiązkowym programem nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i skutkiem tego należy je uwzględnić w planie pracy szkolnej.

Minister

W. Świętoślowski

9.

OPLATY SZKOLNE W PAŃSTWOWYCH SZKOŁACH ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, PAŃSTWOWYCH ZAKŁADACH KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI ORAZ PRZY EGZAMINACH NAUCZYCIELI SZKÓŁ Powszechnych

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 14 lipca 1938 r.

Nr I. R-4440/38

Z mocą obowiązującą od początku roku szkolnego 1938/39 zarządzam pobieranie następujących opłat:

I. W państwowych szkołach średnich ogólnokształcących.

1. Taksa za egzamin wstępny do klasy pierwszej lub wyższej państwowego gimnazjum ogólnokształcącego	ZŁ 10.—
2. Taksa za egzamin wstępny do klasy I i II państwowego liceum ogólnokształcącego	10.—
3. Taksa za egzamin uzupełniający z języka łacińskiego w zakresie gimnazjum ogólnokształcącego	8.—
4. Taksa za egzamin przy przejściu z gimnazjum zawodowego do gimnazjum ogólnokształcącego	10.—
5. Taksa za egzamin przy przejściu z liceum zawodowego do liceum ogólnokształcącego	20.—
6. Taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich ogólnokształcących państwowych i prywatnych (dawnego typu)	12.—
7. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów (dawnego typu)	60.—
8. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów (dawnego typu)	15.—
9. Taksa za egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju bez praw i dla eksternów	40.—
10. Taksa za egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym państwowym i prywatnym	15.—
11. Taksa za pełny egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym dla eksternów	60.—
12. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym dla eksternów — za każdy przedmiot egzaminu	5.—
13. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących	5.—
14. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości (dawnego typu)	10.—
15. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości w liceum ogólnokształcącym	10.—
16. Taksa administracyjna roczna	200.—
„ „ „ dla uczniów wstępujących po raz pierwszy do państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej	203.—
II. W państwowych zakładach kształcenia nauczycieli (licea pedagogiczne, pedagogia, wyższe kursy nauczycielskie, seminaria ochroniarskie i dla wychowawczyń przedszkoli, przedszkola przy seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli) oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych.	
17. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego jak również duplikatu złożenia części egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych	5.—
18. Taksa za wydanie duplikatu: świadectwa dojrzałości, dyplomu na nauczyciela szkoły powszechnej, świadectwa ukończenia seminarium ochroniarskiego i dla wychowawczyń przedszkoli, świadectwa egzaminu uzupełniającego względnie pełnego egzaminu dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych, świadectwa z wyższego kursu nauczycielskiego	10.—
19. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych	10.—
20. Taksa za pełny egzamin na dyplom nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów	60.—

21. Taksa za uzupełniający egzamin na dyplom nauczyciela szkół powszechnych dla eksternów	ZŁ 40.—
22. Taksa za egzamin dla czynnych a niewykwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych:	
a) z jednej grupy przedmiotów lub z jednego przedmiotu artystyczno-technicznego	10.—
b) z dwóch grup zdawanych łącznie	15.—
c) z trzech grup zdawanych łącznie	20.—
d) z czterech i więcej grup zdawanych łącznie	25.—
23. Taksa za egzamin na świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych	50.—
24. Taksa za egzamin eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawany w całości w jednym terminie	40.—
25. Taksa za jedną część egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich	20.—
26. Taksa za dwie części egzaminu eksternów na wyższych kursach nauczycielskich zdawanego łącznie	30.—
27. <u>Taksa administracyjna roczna:</u>	
a) w liceach pedagogicznych i pedagogiach	30.—
b) w seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli	30.—
c) w przedszkolach przy seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli	30.—
d) na wyższych kursach nauczycielskich	80.—

U w a g a 1: Nie pobiera się taksy administracyjnej od dzieci, uczęszczających do szkół ćwiczeń państwowych liceów pedagogicznych i pedagogiów, zorganizowanych na zasadach, wskazanych w § 14 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6 marca 1937 r. o organizacji państwowego liceum pedagogicznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 56).

U w a g a 2: Opłaty w Państwowym Instytucie Robót Ręcznych, Państwowym Instytucie Nauczycielskim, Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej i w Państwowym Wyższym Kursie Nauczycielskim (grupa robót ręcznych) normuje oddzielne zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

III. Prócz taks, wymienionych w punktach 13, 14, 15, 17, 18 i 19, zainteresowani uiszczają opłatę stemplową znaczkami w wysokości przewidzianej w przepisach o opłatach stemplowych. Dyrekcja szkoły, względnie inna władza, sporządzająca duplikat świadectwa, nakleja otrzymane znaczki na wydany duplikacie i kasuje.

IV. Uczniowie, wstępujący do państwowych liceów pedagogicznych i pedagogiów, składają w Dyrekcji szkoły deklaracje, podpisane przez rodziców lub opiekunów prawnych, że po ukończeniu liceum pedagogicznego (pedagogium) pełnić będą służbę nauczycielską w publicznych szkołach powszechnych w ciągu lat trzech lub dokonają zwrotu kwoty zł 170.— za każdy rok nauki, pobieranej w tych szkołach. Wzór deklaracji i sposób jej składania wskażą osobne przepisy.

V. a) Do uiszczenia taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie (eksterni). Nie opłacają taksy egzaminacyjnej, wymienionej w punkcie 2, uczniowie zwolnieni od tego egzaminu.

b) Wpłacone taksy zwrotowi zasadniczo nie podlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy egzaminacyjne (punkty: 1—12 i 20—26) w tym wypadku, gdy uczeń, ekstern lub nauczyciel z powodu choroby, powstałej

po wpłaceniu taksy, egzaminowi poddać się nie może, co winno być stwierdzone świadectwem lekarskim, względnie po wpłaceniu taksy nie zostanie do egzaminu dopuszczony. Zwrotu taks dokonywują Kuratoria Okręgów Szkolnych, względnie Dyrekcje szkół we własnym zakresie działania.

VI. a) Taksy, wymienione w punktach: 1—12 i 20—26 winny być wpłacone przed przystąpieniem ucznia, eksterna lub nauczyciela do egzaminu.

b) Taksy wymienione w punktach: 13, 14, 15, 17, 18 i 19, winny być uiszczone przed wydaniem duplikatu świadectwa.

c) Taksy administracyjne, wymienione w punktach 16 i 27, powinny być wpłacone w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze roku szkolnego. Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy administracyjnej występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

VII. Taksy, wymienione w punktach: 1, 2, 3, 4 i 5, wpłacają przystępujący do egzaminu do P. K. O. na konto czekowe szkoły. Dyrekcja szkoły po pokryciu wydatków administracyjno-osobowych, o ile takie będą, rozdziela te taksy między egzaminatorów, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach. Przy rozdzieleniu taksy za egzamin wstępny do państwowego gimnazjum ogólnokształcącego (punkt 1) należy uwzględnić również delegatów szkolnictwa powszechnego, obecnych przy egzaminie, oraz lekarza, przeprowadzającego badania lekarskie kandydatów. Przy rozdzieleniu taksy za egzamin wstępny do państwowego liceum ogólnokształcącego (punkt 2) należy uwzględnić lekarza, przeprowadzającego badania lekarskie kandydatów.

VIII. a) Takse, wymienioną w punkcie 6, za egzamin dojrzałości oraz takse za egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym (punkt 10) wpłacają uczniowie szkół państwowych na konto czekowe szkoły. Dyrekcje zaś szkół niepaństwowych zebrane taksy wpłacają do P. K. O. na właściwe konto Izby Skarbowej, względnie Kasy Urzędu Skarbowego — na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego. Dyrekcje szkół zarówno państwowych jak i niepaństwowych przesyłają do Kuratorium wykazy uczniów, od których taksy te zostały pobrane, nadto Dyrekcje szkół państwowych podają kwotę, jaką z tego tytułu uzyskały, a Dyrekcje szkół niepaństwowych dołączają dowód wpłacenia łącznej sumy.

b) Taksy, wymienione w punktach: 7, 8, 9, 11 i 12, wpłacają eksterni i dyrekcje szkół niepaństwowych (punkt 9) bezpośrednio do P. K. O. na właściwe konto Izby Skarbowej, względnie Kasy Urzędu Skarbowego — na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego.

c) Takse, wymienioną w punkcie 23, za egzamin na świadectwo praktycznego egzaminu na nauczyciela publicznych szkół powszechnych wpłacają nauczyciele, przystępujący do tego egzaminu, do P. K. O. na właściwe konto Izby Skarbowej, względnie Kasy Urzędu Skarbowego — na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego.

d) Taksy, wymienione w punktach 20, 21, 22, 24, 25 i 26 są przeznaczone na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminów i na wynagrodzenie egzaminatorów. Zasady podziału taks są określone w regulaminach odpowiednich egzaminów.

e) Taksy za wydanie duplikatów świadectw wpłacają zainteresowani do P. K. O. na konto czekowe szkół, jeśli duplikaty wydają Dyrekcje szkół państwowych. W wypadkach, gdy duplikat świadectwa wystawia Komisja, przeprowadzająca egzaminy praktyczne nauczycieli publicz-

nych szkół powszechnych, Kuratorium Okręgu Szkolnego bądź też Dyrekcja szkoły niepaństwowej na zlecenie Kuratorium (duplikat świadectwa dojrzałości i duplikat świadectwa dojrzałości w liceum ogólnokształcącym prywatnym), wspomniane opłaty wpłacają zainteresowani na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego.

IX. a) Dochód z taks, wymienionych w punktach: 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18 i 27, zatrzymują Dyrekcje szkół państwowych do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków, przewidzianych w zatwierdzonych przez Kuratoria Okręgów Szkolnych rocznych planach finansowo-gospodarczych.

b) Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody większe od zatwierdzonych wydatków, przelewają nadwyżki za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych, względnie na konta Kas Urzędów Skarbowych na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego.

c) Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody mniejsze od zatwierdzonych wydatków, otrzymują z Kuratorium Okręgu Szkolnego brakujące sumy w formie dotacji.

d) Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymanych z powyższych taks, normują przepisy rachunkowo-kasowe, wydane przez Ministerstwo W. R. i O. P.

X. a) Od taks: za pełny egzamin dojrzałości eksternów (punkt 7), za egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju bez praw i dla eksternów (punkt 9) oraz za pełny egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym dla eksternów (punkt 11) mogą być zwolnieni w połowie kandydaci niezamożni oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych, czynnych wojskowych zawodowych, czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, a także sami czynni funkcjonariusze państwowi, wojskowi zawodowi oraz czynni funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10% wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przy czym pierwszeństwo mieć winny dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz dzieci rodziców niezamożnych, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę polską“ i dzieci niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“.

b) Od taks, wymienionych w punktach 7, 9 i 11, zwalnia uczniów gimnazjów ogólnokształcących nowego ustroju bez praw oraz eksternów Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XI. a) Dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i czynnych wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ opłacają 50% normalnych taks administracyjnych, wskazanych w punktach 16 i 27 d, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znacniejszego majątku.

b) Dzieci rodziców niezamożnych, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać począwszy od I półrocza klasy I z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taks administracyjnych, wymienionych w punktach 16 i 27. W wyjątkowych wy-

padkach również dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od niższej do 50% taksy (punkt XI a) oraz od taks wymienionych w punkcie 27 a, b i c; zwolnienia te muszą jednak mieścić się w granicach normy, określonej w punkcie XII b i c.

c) Całkowite i częściowe zwolnienia od taksy administracyjnej (punkt XI b) należy stosować w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz do dzieci rodziców niezamożnych, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę polską“ i dzieci niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“.

d) Od taksy, przewidzianej w punkcie 27 d, nie mogą być zwolnieni słuchacze wyższych kursów nauczycielskich, korzystający z urlopu płatnego.

XII. a) Określonych wyżej w punkcie XI zwolnień od taks administracyjnych udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postęпами w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej. w wypadku odmówienia zwolnienia, do Kuratorium, które rozstrzyga ostatecznie.

b) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania zwolnień, przewidzianych w punkcie XI b, w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących w granicach 20%, a na wyższych kursach nauczycielskich w granicach 25% sumy, którą uzyskaby Dyrekcja szkoły z opłat, gdyby wszystkie dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ płaciły połowę taksy, a pozostałe całą takse administracyjną.

c) W państwowych liceach pedagogicznych i pedagogiach, w państwowych seminariach ochroniarskich i dla wychowawczyń przedszkoli Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania zwolnień, przewidzianych w punkcie XI b, w granicach 25% wpływu, jaki osiągnęłaby szkoła, pobierając całkowitą takse administracyjną od wszystkich uczniów, zapisanych do szkoły.

d) Gdyby wyjątkowe względy zmuszały Radę Pedagogiczną do udzielenia ulg i zwolnień na kwotę wyższą niż wyżej wskazana, winny Dyrekcje szkół uzyskać na to zgodę Kuratorium Okręgu Szkolnego, występując z wnioskami w I półroczu do dnia 1-go listopada, a w II półroczu do dnia 1 kwietnia.

e) Stypendystów gminnych, korzystających ze zwolnienia od taksy administracyjnej w myśl okólnika Nr 72 z dnia 6 sierpnia 1936 r. (II P-5162/36) w sprawie pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów — dzieci rolników (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 126), nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do dozwolonej normy zwolnień. Stypendystów tych zwalnia od taksy administracyjnej w I półroczu Dyrekcja szkoły; dalsze zwolnienia, uzależnione od postępów w nauce, udzielane są przez Radę Pedagogiczną.

XIII. a) Decyzja Rady Pedagogicznej o udzieleniu zwolnień od taksy administracyjnej następuje do dnia 20 października na skutek podania, wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia, w terminie najdalej do dnia 20 września. Dyrekcja szkoły może żądać uzupełnienia podania zaświadczeniem o stanie majątkowym.

b) Funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi oraz funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta Telegraf i Telefon“ nie składają podań o udzielenie zwolnień, przewidzianych w punkcie XI a, Dyrekcja szkoły może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonariuszem państwowym, względnie funkcjonariuszem wymienionych przedsiębiorstw państwowych.

c) Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnym półroczu szkolnym, jeżeli istnieją nadal warunki, od których zależy zwolnienie.

d) Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacać ją ratami półrocznymi bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rady Pedagogicznej najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

XIV. Dzieci ślubne i uprawnione tych oficerów i szeregowych Policji Państwowej, którzy utracili życie wskutek czynu karygodnego, popełnionego na ich osobie w związku ze służbą, lub nieszczęśliwego wypadku, któremu ulegli z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych są zwolnione od opłacania taks, wymienionych w punktach: 7, 9, 11, 16 i 27 (art. 90 Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. — Dz. Urz. R. P. Nr 5 z dnia 21 stycznia 1931 r., poz. 27). Dzieci tych nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do normy zwolnień, określonej w punkcie X a i XII b i c.

XV. Od opłat, wymienionych w punktach: 1—6, 8, 10, 12—15, 17—26, oraz od różnicy między taksą administracyjną dla uczniów dawnych i nowowstępujących w kwocie zł 3 — (punkt 16) nikt zwolnionym być nie może.

XVI. W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taks oraz umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks, decyduje Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XVII. Z chwilą wejścia w życie niniejszego okólnika przestają obowiązywać:

okólnik nr 85 z dnia 14 czerwca 1934 r. (I R-4574/34) o opłatach szkolnych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, państwowych zakładach kształcenia nauczycieli oraz przy egzaminach nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6-7, poz. 96),

okólnik nr 47 z dnia 4 maja 1935 r. (BP-9981/35) w sprawie opłat przy egzaminach praktycznych nauczycieli publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 41),

okólnik nr 97 z dnia 30 listopada 1935 r. (I R-8368/35) w sprawie zmiany niektórych postanowień okólnika Nr 85 z dnia 14 czerwca 1934 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 211),

okólnik nr 1 z dnia 8 stycznia 1937 r. (I R-10925/36) w sprawie zmiany niektórych postanowień okólnika nr 85 z dnia 14 czerwca 1934 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 7),

okólnik nr 31 z dnia 20 kwietnia 1937 r. (I R-1573/37 o opłatach za egzamin ukończenia gimnazjum prywatnego nowego ustroju i za egzaminy do liceów ogólnokształcących (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5, poz. 135),

okólnik nr 55, z dnia 3 czerwca 1937 r. (I R-4830/37) o taksie administracyjnej w państwowych liceach pedagogicznych i pedagogiach (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 182).

Minister

W. Świętoślowski

10.

OPLATY SZKOLNE W SZKOŁACH ZAWODOWYCH

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 15 lipca 1938 r.

Nr I. R-3832/38

Z mocą obowiązującą od początku roku szkolnego 1938/39 zarządzam pobieranie w państwowych szkołach, seminariach i na kursach zawodowych następujących opłat szkolnych.

I. Takse za egzamin wstępny uiszczają wszyscy kandydaci, przystępujący do tego egzaminu:

1. w szkołach technicznych, średnich technicznych kolejowych, w szkołach handlowych oraz w szkołach średnich rolniczych i ogrodniczych ZŁ 5.—

2. w szkołach rzemieślniczo-przemysłowych (męskich i żeńskich), w szkołach mistrzowskich, w szkołach rękodzielniczych i gospodarczych żeńskich, seminariach zawodowych żeńskich i w szkołach niższych technicznych kolejowych 3.—

3. we wszystkich gimnazjach i liceach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju 5.—

4. we wszystkich szkołach niższych zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju 3.—

II. Takse za badania psychotechniczne uiszczają wszyscy kandydaci, poddawani tym badaniom:

1. w szkołach wymienionych w punkcie I — 1 i 3 2.—

2. w szkołach wymienionych w punkcie I — 2 i 4 1.—

III. Taksa za egzamin dla eksternów w zakresie programu średniej szkoły zawodowej oraz w zakresie programu seminarium nauczycielek 60.—

IV. Takse wstępną czyli wpisowe uiszczają wszyscy uczniowie nowoprzyjęci do szkoły lub na kurs:

1. we wszystkich szkołach oraz na kursach, z wyjątkiem kursów wędrownych, kursów korespondencyjnych i szkół przysposobienia rolniczego 10.—

2. w szkołach przysposobienia rolniczego 5.—

V. Taksa za egzamin końcowy we wszystkich szkołach i kursach 10.—

VI. Taksa za świadectwa:

1 za świadectwo ukończenia szkoły lub kursu 5.—

U w a g a: Świadectwa (wykazy postępów) roczne, półroczne, względnie semestralne, wydaje się bezpłatnie.

2. za świadectwa, wydawane eksternom ze złożenia egzaminu	ZŁ 5.—
3. za duplikaty świadectw ukończenia szkoły lub kursu	10.—
4. za duplikaty świadectw (wykaz postępów) rocznych, półrocznych, względnie semestralnych	12.—
5. za duplikaty świadectw, wydawanych eksternom	10.—
VII. Taksa administracyjna w szkołach:	
1. technicznych — na wydziałach mechanicznych, mechanicznych kolejowych, elektrycznych, elektro-mechanicznych, mechanicznych, mechaniczno-elektrotechnicznych, lotniczych, samochodowych, młynarskich, włókienniczych, górniczych, hutniczych, przemysłowo-leśnych, chemicznych, ceramicznych, piwowarskich — rocznie	170.—
2. technicznych — na wydziałach budowlanych, drogowych, drogowo-budowlanych, drogowo-wodnych, mierniczych, melioracyjnych, miernictwa kopalnianego, eksploatacyjnych kolejowych — rocznie	130.—
3. ogrodniczych średnich — rocznie	170.—
4. ogrodnictwa w Poznaniu i w Państwowej Wyższej Szkole Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie — rocznie	200.—
5. rolniczych średnich — rocznie	80.—
6. kolejowych niższych — rocznie	80.—
7. rzemieślniczo-przemysłowych męskich, rękodzielniczych i gospodarczych żeńskich — rocznie	80.—
8. w seminariach zawodowych żeńskich — rocznie	90.—
9. rzemiosł budowlanych, koszykarskich i szewskich — rocznie	40.—
10. w liceach i szkołach handlowych — rocznie	130.—
11. mistrzów mechaników, mistrzów budowlanych, drogowych i melioracyjnych oraz na kursie majstrów i podmajstrzych młynarskich w Bydgoszczy — rocznie	100.—
12. w szkole wiertniczej w Borystawiu — rocznie	130.—
13. we wszystkich liceach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	170.—
14. we wszystkich gimnazjach zawodowych, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	170.—
15. we wszystkich szkołach zawodowych stopnia niższego, zorganizowanych według nowego ustroju, z wyłączeniem szkół niższych rolniczych, gospodyń wiejskich, ogrodniczych, mleczarsko-serowarskich, murarskich i ciesielskich — rocznie	80.—
16. w szkołach stopnia niższego: rolniczych, gospodyń wiejskich, ogrodniczych i mleczarsko-serowarskich, zorganizowanych według nowego ustroju, z wyłączeniem szkół przysposobienia rolniczego, przysposobienia gospodyń wiejskich i szkół dwuzimowych — rocznie	30.—
17. w szkołach murarskich i ciesielskich, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	40.—
18. w szkołach przysposobienia kupieckiego II stopnia oraz w szkołach przysposobienia administracyjno-handlowego, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	170.—
19. w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym II stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	90.—
20. w szkołach przysposobienia kupieckiego I stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	60.—

21. w szkołach przysposobienia w gospodarstwie rodzinnym I stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	ZŁ 30.—
22. w szkołach przysposobienia hotelarskiego I stopnia, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	60.—
23. w szkołach mistrzów przemysłu metalowego i mistrzów rzemiosł budowlanych, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	60.—
VIII. Taksa administracyjna na kursach:	
1. radiotechnicznych, ogrodnictwa w Poznaniu i Wilnie oraz rocznych przetwórstwa owoców i warzyw przy Państwowej Szkole Ogrodnictwa w Poznaniu — rocznie	130.—
2. nadzorców drogowych i melioracyjnych za cały kurs — jednorazowo	30.—
3. gorzelniczych za cały kurs — jednorazowo	20.—
4. praktyki ogrodniczej w Zaleszczykach — jednorazowo	20.—
5. półrocznych dla elektromonterów, dla maszynistów i palaczy za cały kurs — jednorazowo	30.—
6. rocznych i dwuletnich elektromonterów i dla pracowników przemysłu metalowego — rocznie	60.—
7. kilimkarstwa, płatne z góry — miesięcznie	12.—
8. rysunków zawodowych dla rzemieślników przemysłu metalowego, budowlanego i drzewnego, płatne z góry — miesięcznie	3.—
9. rysunku odręcznego, płatne z góry — miesięcznie	3.—
10. snycerstwa i rzeźbiarstwa dla rzemieślników przemysłu drzewnego, kamieniarskiego i sztukatorskiego, płatne z góry — miesięcznie	3.—
11. rękodzielniczych, gospodarczych i handlowych, zorganizowanych przy szkołach średnich zawodowych i żeńskich seminariach zawodowych, płatne z góry — miesięcznie	5.—
12. rękodzielniczych i gospodarczych, zorganizowanych przy niższych szkołach zawodowych z wyłączeniem szkół niższych rolniczych płatne z góry — miesięcznie	3.—
13. trykotarstwa maszynowego i haftu maszynowego, płatne z góry — miesięcznie	5.—
14. wieczornych kroju i szycia, zorganizowanych przy państwowych szkołach i seminariach zawodowych żeńskich z wyłączeniem szkół niższych rolniczych żeńskich, płatne z góry miesięcznie	5.—
15. korespondencyjnych — od przedmiotu, płatne z góry półrocznie	5.—
16. wędrownych, trwających dłużej niż dwa tygodnie w wymiarze ponad 12 godzin zajęć tygodniowych, prowadzonych przez państwowe szkoły zawodowe żeńskie z wyłączeniem szkół niższych rolniczych żeńskich, płatne z góry — miesięcznie	2.—
17. wędrownych, trwających do 2 tygodni lub na kursach, na których zajęcia nie przekraczają 12 godzin tygodniowo, prowadzonych przez państwowe szkoły zawodowe żeńskie z wyłączeniem szkół niższych rolniczych żeńskich, płatne z góry — miesięcznie	1.—
18. dwuletnich jubilerstwa, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	80.—
19. rocznych i dwuletnich koronkarstwa, tkactwa, modniarstwa i galanterii, zorganizowanych według nowego ustroju — rocznie	30.—

IX. Uczniowie wydziału elektromouterskiego Państwowej Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej w Poznaniu, przebywający na obowiązkowej praktyce pozaszkolnej, opłacają takse w wysokości zł. 15.— półrocznie. Taksa ta pobierana jest jako opłata za korzystanie przez uczniów w czasie praktyki z normalnie przysługujących im uprawnień w szkole (za korzystanie z opieki lekarskiej, dentystrycznej, repetycji itp.).

X. (1) Taksy wpłacone przez uczniów szkół i słuchaczy kursów oraz eksternów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają.

(2) Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach I, II, III i V, jeżeli:

a) uczeń (ekstern) po wpłaceniu taksy nie został dopuszczony do egzaminu lub badań psychotechnicznych,

b) uczeń (ekstern) nie zgłosił się do egzaminu lub badań psychotechnicznych z powodu choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, przy czym w tym wypadku uczeń (ekstern) winien przedstawić odpowiednie świadectwo lekarskie.

(3) Zwrotów, o których mowa w ustępie (2), dokonywują Dyrekcje szkół we własnym zakresie działania.

XI. Prócz taks, wymienionych w punkcie VI — 3, 4 i 5, zainteresowani uiszczają opłatę stemplową znaczkami w wysokości przewidzianej w przepisach o opłatach stemplowych. Dyrekcje otrzymane znaczki nakleją na wydanym duplikacie i kasują.

XII. (1) Taksy, wymienione w punktach I, II, III i V, winny być wpłacone przed przystąpieniem do egzaminu. Taksa wymieniona w punkcie IV, winna być uiszczona po przyjęciu ucznia do szkoły lub na kurs, nie później jednak niż w ciągu 3-ch tygodni od daty przyjęcia do szkoły oraz nie później niż w ciągu tygodnia od daty przyjęcia na kurs. Taksy, wymienione w punkcie VI, winny być uiszczone przed wydaniem świadectwa, względnie duplikatu. Taksy administracyjne, wymienione w punkcie VIII — 2, 3, 4 i 5 winny być uiszczone przed przyjęciem na kurs.

(2) Taksy administracyjne, wymienione w punkcie VII oraz w punkcie VIII — 1, 6, 18 i 19, powinny być wpłacane w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

(3) Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

XIII. Taksy, wymienione w punktach I, II i III wzięte łącznie, rozdzielają Dyrekcje szkół pomiędzy egzaminatorów oraz prowadzących badania psychotechniczne, jako wynagrodzenie za udział w egzaminach.

XIV. (1) Dochód z taks, wymienionych w punktach IV, V, VI, VII, VIII i IX Dyrekcje szkół zatrzymują do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków, przewidzianych w zatwierdzonych przez Kuratorium Okręgu Szkolnego rocznych planach finansowo-gospodarczych.

(2) Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody większe od zatwierdzonych wydatków, przelewają nadwyżki za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych, względnie na konta Kas Urzędów Skarbowych na rachunek „Taksy administracyjne“ Kuratorium Okręgu Szkolnego. Dyrekcje szkół, których zatwierdzone plany przewidują dochody mniejsze od zatwierdzonych wydatków, otrzymują z Kuratorium Okręgu Szkolnego brakujące sumy w formie dotacji.

(3) Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymywanych z powyższych taks, normują przepisy rachunkowo-kasowe, wydane przez Ministerstwo W. R. i O. P.

XV. Do uiszczania taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie.

XVI. (1) Dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa, oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znacniejszego majątku, opłacają 30% normalnej taksy administracyjnej, wskazanej w punkcie VII.

(2) Dzieci rodziców niezamożnych, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać począwszy od I półrocza klasy I z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy administracyjnej, wymienionej w punkcie VII. W wyjątkowych wypadkach również i dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od zmniejszonej do 30% taksy (punkt XVI ust. (1), zwolnienia te muszą jednak zmieścić się w granicach normy określonej w punkcie XVII — ust. (2).

(3) Całkowite zwolnienie od taksy administracyjnej należy stosować w pierwszym rzędzie w odniesieniu do dzieci niezamożnych inwalidów wojennych, niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz do dzieci rodziców niezamożnych, posiadających odznakę „Za walkę o szkołę polską“ i dzieci niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“.

(4) W gimnazjach zawodowych, otwieranych na podstawie ustawy o ustroju szkolnictwa z dnia 11 marca 1932 r., częściowe lub całkowite zwolnienie od taksy administracyjnej, oprócz wypadków przewidzianych w ustępie (3), należy stosować szczególnie w odniesieniu do dzieci, których rodzice pracują w tych zawodach, do których dane gimnazjum przygotowuje, przy czym oczywiście należy przestrzegać wymagań, dotyczących postępu w nauce i sprawowaniu się, o czym mowa w ustępie (2).

XVII. (1) Określonych wyżej w punkcie XVI zwolnień od taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne szkół stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postęпами w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia, do Kuratorium, które rozstrzyga ostatecznie.

(2) Radom pedagogicznym przysługuje prawo udzielania zwolnień, przewidzianych w punkcie XVI — ust. (2), (3) i (4), w wysokości nie przekraczającej 20%, a we wszystkich szkołach zawodowych zorganizowanych według nowego ustroju — 40% wpływu, jaki osiągnęłaby szkoła, pobierając całkowitą takse administracyjną, wymienioną w punkcie VII, od wszystkich uczniów, zapisanych do szkoły.

(3) Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Radę Pedagogiczną do udzielenia zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazana, winny Dyrekcje szkół uzyskać na to zgodę Kuratorium Okręgu Szkolnego, występując z wnioskami w I półroczu do dnia 1 listopada — a w II półroczu do dnia 1 kwietnia (w szkołach rzemiosł budowlanych do dnia 1 lipca i 1 stycznia).

(4) Decyzja Rady Pedagogicznej o udzieleniu zwolnień od taksy administracyjnej następuje do dnia 20 października na skutek podania, wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia, w terminie najdalej do dnia 20 września, Dyrekcja szkoły może żądać uzupełnienia podania zaświadczeniem o stanie majątkowym.

(5) Stypendystów gminnych, korzystających ze zwolnienia od taksy administracyjnej w myśl okólnika Nr 72 z dnia 6 sierpnia 1936 r. (II P-5162/36) w sprawie pomocy w kształceniu wybitnie zdolnych uczniów dzieci rolników (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 126), nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do dozwolonej normy zwolnień. Stypendystów tych zwalnia od taksy administracyjnej, wskazanej w punkcie VII, w I półroczu Dyrekcja szkoły; dalsze zwolnienia, uzależnione od postępów w nauce, udzielane są przez Radę Pedagogiczną.

XVIII. (1) Funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi oraz funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ nie składają podań o udzielenie zwolnień, przewidzianych w punkcie XVI — ust. (1), Dyrekcja szkoły może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonariuszem państwowym, względnie funkcjonariuszem wymienionych przedsiębiorstw państwowych.

(2) Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienia od taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnień i w następnym półroczu szkolnym, jeżeli istnieją warunki, od których zależy zwolnienie.

(3) Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacić ją ratami półrocznymi bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rady Pedagogicznej najpóźniej jednak do dnia 20-go listopada za I półrocze i do dnia 20-go kwietnia za II półrocze.

XIX. Uczennice kursów wędrownych, które chwilowo same pozostają bez pracy oraz te, których rodzice są bezrobotni lub zupełnie ubodzy, mogą być zwolnione od opłaty, przewidzianej w punkcie VIII — 16 i 17.

XX. Dzieci ślubne i uprawnione tych oficerów i szeregowych Policji Państwowej, którzy utracili życie wskutek czynu karygodnego, popełnionego na ich osobie w związku ze służbą, lub nieszczęśliwego wypadku, któremu ulegli z powodu lub w czasie pełnienia obowiązków służbowych, są zwolnieni od opłaty taks, wymienionych w punktach VII, VIII i IX (art. 90 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr 5, z dnia 21 stycznia 1931 r. poz. 27). Dzieci tych nie należy wliczać ani do podstawy obliczenia procentowej granicy zwolnień, ani do normy zwolnień, określonej w punkcie XVII — ust. (2).

XXI. Od opłat, wymienionych w punktach I, II, III, IV, V, VI, VIII i IX, poza wyjątkami przewidzianymi w punktach XIX i XX, nikt zwolniony być nie może.

XXII. W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) taks oraz umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks, decyduje Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XXIII. Z chwilą wejścia w życie niniejszego okólnika przestają obowiązywać:

okólnik Nr 4 z dnia 13 stycznia 1937 r. (I R-10926/36) o opłatach szkolnych w szkołach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 10),

okólnik Nr 25 z dnia 1 kwietnia 1937 r. (IR-2007/37) w sprawie opłat za kursy wędrowne, prowadzone przez państwowe szkoły zawodowe żeńskie (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 4, poz. 98),

okólnik Nr 58 z dnia 9 czerwca 1937 r. (I R-4665/37) o opłatach szkolnych w liceach zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 7, poz. 211),

okólnik Nr 10 z dnia 23 lutego 1938 r. (I R-9791/37) o opłatach na kursach wędrownych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 43).

Minister.

W. Świętosławski

11.

„V. TYDZIEŃ SZKOŁY POWSZECHNEJ“

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

we Lwowie

Dnia 24 sierpnia 1938 r.

Nr O. P-21015/38

Podobnie jak w latach ubiegłych odbędzie się w okresie od 2 do 10 października br. włącznie „Tydzień Szkoły Powszechnej“ organizowany przez Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Celem „Tygodnia“ jest zmobilizowanie całego społeczeństwa pod hasłem „V Tydzień Szkoły Powszechnej w Okręgu Lwowskim powinien przynieść 100.000 zł. na budowę izb szkolnych, na urządzenia wewnętrzne i pomoce naukowe, oraz wywołać wydatne zwiększenie liczby członków“.

Dotychczasowe wyniki pracy Towarzystwa w tutejszym Okręgu wskazują, że akcja Towarzystwa znalazła znaczne zrozumienie i poparcie społeczeństwa.

Komitet Okręgowy lwowski zebrał i wydatkował w okresie lat 5 — sumę 1.701.400 zł na pomoc przy wykończeniu blisko 1.200 sal szkolnych oraz 175.000 zł na zaopatrzenie kilkuset szkół w Okręgu w pomoce naukowe.

Przodujące miejsce w akcji Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych zajmowało dotychczas Nauczycielstwo i młodzież szkolna, które to dwa czynniki potrafiły częściowo tylko pociągnąć za sobą szersze warstwy społeczeństwa.

Z groszowych datków uzbierały się setki tysięcy, które częściowo zapobiegły katastrofalnemu brakowi izb szkolnych, a tym samym umożliwiły nabywanie wiedzy dziesiątkom tysięcy młodzieży.

Dzieło jednak, któremu służyć ma praca Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych nie jest skończone.

Przed Towarzystwem stoi zadanie dostarczenia w naszym Okręgu szkolnym kilku tysięcy izb szkolnych oraz zastąpienia około 2.500 nieodpowiednich izb szkolnych — izbami, które muszą być duże, jasne i suche. Potrzeby te wymagają wielu milionów złotych. Na taki znaczny wysiłek finansowy nie może sobie w obecnej chwili pozwolić ani Państwo, ani Samorząd.

W tej sprawie z dużą pomocą może przyjść świadome i zorganizowane społeczeństwo, którego wysiłki, połączone z pracą Państwa i Samorządu, pozwolą na skuteczne rozwiązanie tego tak ważnego zadania.

Sprawa Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych znajdzie niewątpliwie całkowite zrozumienie u tych, którym dobro dziecka, jego wychowanie i nauka nie są obojętne.

Tak jak dotychczas staną w tej pracy ofiarne szeregi Nauczycielstwa i na odcinku swej działalności przeprowadzą jak najbardziej skuteczną propagandę celów i zadań Towarzystwa oraz przyczynią się do zwiększenia dochodów Towarzystwa.

PP. Inspektorów Szkolnych, Dyrektorów Zakładów, Kierowników szkół i Nauczycielstwo wszystkich szkół mi podległych zachęcam do okazania wydatnej pomocy Towarzystwu Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych w całej jego działalności, a w szczególności w okresie „Tygodnia“ i polecam, w ramach obowiązujących przepisów, zorganizowanie akcji „Tygodnia“ przy współudziale młodzieży.

Zachęcam również do dalszego organizowania szkolnych kół uczestników Towarzystwa.

O formie i zakresie udziału młodzieży w tej akcji tak w szkole jak i poza szkołą zadecydują Dyrekcje i Kierownictwa szkół w porozumieniu z miejscowymi Komitetami „Tygodnia Szkoły Powszechnej“.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr Tadeusz Kupczyński

12.

INSTRUKCJA W SPRAWIE IZB HARCERSKICH W SZKOŁACH

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

we Lwowie

Dnia 21 czerwca 1938 r.

Nr O-8335/38

Każda drużyna harcerska lub gromada zuchowa istniejąca w szkole powinna mieć w budynku szkolnym do swego wyłącznego użytku odpowiednie pomieszczenie na izbę (świetlicę). Jeżeli przeznaczenie osobnej sali na izbę harcerską jest niemożliwe, należy świetlicę harcerską pomieścić w klasie. W szkołach koedukacyjnych winny drużyny żeńskie i męskie posiadać odrębne klasy na świetlice. W razie braku odpowiednich sal w budynku szkolnym Dyrekcja (Kierownictwo) może zezwolić na korzystanie z izb leżących poza szkołą.

Z izby korzystać mogą i inne drużyny lub gromady składające się z młodzieży harcerskiej innych szkół, jednak tylko za wyraźną zgodą Dyrekcji (Kierownictwa).

Harcerze mogą korzystać z izby codziennie — również i w czasie feryj do godz. 20-ej, pod kierownictwem zastępowych i drużynowych oraz członków Komend. harc. według regulaminu wywieszonego w izbie i zatwierdzonego przez Dyrekcję (Kierownictwo). Klucz do świetlicy znajdować się winien u woźnego, który go wydać może tylko upoważnionym harcerzom (kom). Opalanie, oświetlanie i urządzenie izby należy do obowiązków szkoły. Porządek i czystość w izbie obowiązani (e) są utrzymywać harcerze (ki). Za porządek w izbie odpowiada drużynowy (a), który (a) wyznacza dyżury. Przyozdabianie izby należy do obowiązków drużyny, przy czym należy zwracać uwagę na względy estetyczne i charakter wnętrza.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr T. Kupczyński

13.

PRYWATNE LICEA I GIMNAZJA W OKRĘGU SZKOLNYM LWOWSKIM

z uwzględnieniem uprawnień na rok szkolny 1938/39 przyznanych decyzją Ministerstwa W. R. O. P.
Nr II-S-4453/38 z dnia 9 lipca 1938

L. p	Miejscowość	Nazwa Zakładu	Uprawnienie dla	
1	Bąkowice	Pryw. Liceum i Gimnazjum Męskie O. O. Jezuitów	liceum	gimnazjum
2	Borszczów	Pol. Pryw. Liceum i Gimnazjum Koeduk. Tow. Szk. Lud.	liceum	gimnazjum
3	Borysław	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koeduk. Tow. Pryw. Gimnaz. dla Borysławia i Tustanowic	liceum	gimnazjum
4	Brody	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeńskie im. Orzeszkowej	liceum	gimnazjum
5	Chodorów	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koeduk. im. A. Grottgera	liceum	gimnazjum
6	Czortków	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koeduk. z ukr. jęz. naucz. im. Szaszkiewicza U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	gimnazjum
7	„	Pryw. Gimnazjum Koed. Żyd. Tow. Szk. Lud i Śred.	—	—
8	Dobromil	Pryw. Miejskie Liceum i Gimn. Koed. im. Herburtów	liceum	gimnazjum
9	Dolina	Pol. Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. Z. Kraśnińskiego	liceum	gimnazjum
10	Drohobycz	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. I. Franki	—	gimnazjum
11	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. H. Sienkiewicza	liceum	gimnazjum
12	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. L. Sternbacha	liceum	gimnazjum
13	Horodenka	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. T. Szewczenki U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	gimnazjum
14	„	Pol. Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. Tow. Szk. Śred.	liceum	gimnazjum
15	Jarosław	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. SS. Niepok. Pocz. N. M. P. im. M. Darowskiej	liceum	gimnazjum
16	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. J. Słowackiego	liceum	gimnazjum
17	Jaworów	Pryw. Gimnazjum Żeńskie z rus. jęz. naucz. S. S. Bazylianek	—	gimnazjum
18	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. Makoweja U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	gimnazjum
19	Jazłowiec	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. Niepok. Pocz. im. M. Darowskiej	liceum	gimnazjum
20	Kałusz	Pryw. Miejskie Liceum i Gimnazjum Koed.	liceum	gimnazjum
21	Kolbuszowa	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed.	—	gimnazjum
22	Kołomyja	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. U. T. P. „Ridna Szkoła“	liceum	gimnazjum
23	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. Żyd. Tow. Szk. Lud. i Śred.	—	gimnazjum
24	Kopyczyńce	Pryw. Gimnazjum Pol. Tow. Naukowego im. J. Słowackiego	—	gimnazjum
25	Kosów	Pryw. Gimnazjum Koła T. S. L.	—	—
26	Krosno	Pryw. Miejskie Gimnazjum Koed. im. Pawła z Krosna	—	—
27	Lubaczów	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. Powiat. Tow. Szkoły Średniej	liceum	gimnazjum
28	Lwów	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. Bazylianek	liceum	gimnazjum
29	„	Pryw. Gimnazjum Żeń. P. P. Benedyktynek Łać.	—	gimnazjum
30	„	Pryw. Gimnazjum Żeń. P. P. Benedyktynek Orm.	—	—
31	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. de Notre Dame	liceum	gimnazjum
32	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. z niem. jęz. naucz. Gminy Ewangelickiej	—	—
33	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. J. S. Goldblatt-Kamerling	liceum	gimnazjum
34	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Męsk. im. Jordana	—	gimnazjum
35	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. Dr. A. Karp-Fuchsowej	liceum	gimnazjum
36	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. Kokorudzów U. T. P. „Ridna Szkoła“	liceum	gimnazjum
37	„	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. A. Mickiewicza	liceum	gimnazjum

L. p.	Miejscowość	Nazwa Zakładu	Uprawnienie dla	
38	Lwów	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. Najśw. Rodziny z Nazaretu	liceum	gimnazjum
39	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. Sercanek Sacré-Coeur	liceum	gimnazjum
40	"	Pryw. Gimnazjum Męskie Tow. Salezjańskiego	—	—
41	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. J. Słowackiego	liceum	gimnazjum
42	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. Z. Strzałkowskiej	liceum	gimnazjum
43	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. Urszulanek	liceum	gimnazjum
44	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Męsk. Żyd. Tow. Szk. Lud. i Śred.	liceum	gimnazjum
45	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. Żyd. Tow. Szk. Lud. i Śred.	liceum	gimnazjum
46	Łańcut	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. Boromeuszek	liceum	gimnazjum
47	Nadwórna	Pryw. Polskie Gimnazjum Koed.	—	gimnazjum
48	Przemyśl	Pryw. Liceum i Gimnazjum P. P. Benedyktynek	liceum	gimnazjum
49	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. M. Konopnickiej	liceum	gimnazjum
50	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. Ukr. Instytutu dla dziewcząt	liceum	gimnazjum
51	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. Żyd. Tow. Szk. Lud. i Śred.	liceum	gimnazjum
52	Przemyślany	Pol. Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. Kr. Jadwigi	liceum	gimnazjum
53	Przeworsk	Pryw. Miejskie Liceum i Gimnazjum Koed. im. Kr. Jagiełły	liceum	gimnazjum
54	Radziechów	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. Marsz. Badeniego	liceum	gimnazjum
55	Rohatyn	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. ks. Włodzimierza W. U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	—
56	Rzeszów	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń.	liceum	gimnazjum
57	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. Żyd. Tow. Szk. Lud. Śred. i Zaw.	liceum	gimnazjum
58	Sambor	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. M. Konopnickiej	liceum	gimnazjum
59	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. z ukr. jęz. naucz. U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	gimnazjum
60	Sanok	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. E. Plater	liceum	gimnazjum
61	Stanisławów	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. z ukr. jęz. naucz. S. S. Bazylianek	liceum	gimnazjum
62	"	Pryw. Gimnazjum Koed. z niem. jęz. naucz. Gminy Ewangelickiej	—	—
63	"	Pol. Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. im. E. Orzeszkowej	—	*)
64	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	—
65	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Żeń. S. S. Urszulanek	liceum	gimnazjum
66	"	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. Żyd. Tow. Szk. Lud. i Śred.	—	—
67	Stryj	Pryw. Liceum i Gimn. Żeń. Tow. Pryw. Gimn. Żeń.	liceum	gimnazjum
68	"	Pryw. Liceum i Gimn. Żeń. Związku Rodzicielskiego	—	gimnazjum
69	"	Pryw. Gimnazjum Żeń. z ukr. jęz. naucz. U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	—
70	Strzyżów	Pryw. Miejskie Liceum i Gimnazjum Koed.	liceum	gimnazjum
71	Tarnopol	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. z ukr. jęz. naucz. U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	—
72	"	Pryw. Gimnazjum Żeń. T. S. L.	—	gimnazjum
73	Turka n/Str.	Pryw. Liceum i Gimnazjum Koed. im. Marsz. J. Piłsudskiego	—	gimnazjum
74	Złoczów	Pryw. Liceum i Gimnazjum z ukr. jęz. naucz. U. T. P. „Ridna Szkoła“	—	gimnazjum

* decyzja odroczone

14.

ORGANIZACJA SZKÓŁ

Ministerstwo W. R. i O. P. zarządziło otwarcie Państw. Liceum Pedagogicznego w Sokalu z początkiem roku szkolnego 1938/39 — równocześnie zlikwidowało z końcem roku szk. 1937/38 Państw. Seminarium Nauczycielskie im. Dzieduszyckiego w Sokalu. (Nr II-S-5712/38 z dn. 7 lipca 1938).

Kurator O. S. L. przyznał: — Prowincjałowi Polskiej Prowincji O. O. Dominikanów we Lwowie prawo otwarcia we Lwowie przy pl. Dominikańskim l. 2. Prywatnego Liceum Męskiego Ogólnokształcącego (Nr II-9942/38 z dn. 16 maja 1938).

— Zarządowi Tow. Związku Rodzicielskiego w Stryju prawo otwarcia Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego Żeńskiego w Stryju (Nr II-17166/38 z dn. 20 lipca 1938).

— Zarządowi Żydowskiego Tow. Szkoły Ludowej i Średniej w Kołomyi prawo otwarcia po

1 oddz. klas: I, II i III czteroletniego gimnazjum męskiego (Nr II-14504/38 z dn. 23 czerwca 1938).

Kuratorium O. S. Lw. przyjęło do wiadomości zawiadomienie Konwentu P. P. Benedyktynek Ormiańskich we Lwowie o zwinięciu z końcem roku szk. 1937/8 Prywatnego Gimnazjum Żeńskiego we Lwowie (Nr II-9730/38 z dn. 25 czerwca 1938).

Ministerstwo W. R. i O. P. ustaliło dla Prywatnego Gimnazjum Męskiego Tow. Salezjańskiego we Lwowie numer: 637 (sześćset trzydzieści siedem) (Nr II-15930/38 z dn. 27 czerwca 1938).

Kurator O. S. Lw. nadał uprawnienia publicznych szkół powszechnych: — I stopnia Prywatnej Szkole Powszechnej T. S. L. w Sobolówce, pow. Złoczów.

— III stopnia Prywatnej Żydowskiej Szkole Powszechnej w Brodach.

15.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Biłous Jan, kierownik publ. szkoły powszechnej w Zielonej, zmarł dnia 6 czerwca 1938 w Nadwórnej.

Chudzikowa Janina, nauczycielka publ. szkoły powszechnej w Przychojcu, pow. Łańcut, zmarła dnia 12 czerwca 1938 w 33 roku życia, a 12 służby.

Płoszczańska Maria, nauczycielka publ. szkoły

powszechnej w Stryju, zmarła dnia 20 czerwca 1938 w 48 roku życia, a 28 służby.

Szczepańska Mieczysława, nauczycielka publ. szkoły powszechnej w Rulikówce, zmarła dnia 9 kwietnia 1938.

Zelechowski Jan, nauczyciel publ. szkoły powszechnej w Drohobyczu, zmarł dnia 9 maja 1938 w 52 roku życia, a 29 służby.

16.

RUCH SŁUŻBOWY

Rubryka „Ruch służbowy“ obejmuje tylko pracowników administracji szkolnej i dyrektorów bądź kierowników szkół. Zmiany dotyczące się nauczycieli będą podawane do wiadomości oddzielnie w wykazach, ogłaszanych przez „Dziennik Urzędowy“ w półrocznych odstępach czasu.

Kuratorium O. S. Lw.

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 lipca 1938 r. inż. Krauzego Jana, dyrektora Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Stanisławowie, wizytatorem szkół w Kuratorium O. S. Lw. we Lwowie. — (Nr BP.-10789/38 z dn. 9 czerwca 1938).

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 lipca 1938 r. Becka Juliana, inspektora szkolnego w Krośnie, radcą w Kuratorium O. S. Lw. we Lwowie. (Nr B. P.-9793/38 z dn. 31 maja 1938).

Minister W. R. i O. P. przeniósł z dniem 1 czerwca 1938 r. Mgra Moździerza Zenona, referenda-

rza Wydziału Ośw. Publ. Urzędu Wojew. Śląskiego w Katowicach, na własną prośbę na równorzędne stanowisko do Kuratorium O. S. Lw. we Lwowie (Nr B. P.-8800/38 z dn. 23 maja 1938).

Kurator O. S. Lw. mianował Stanoszka Józefa, kontraktowego urzędnika rachunkowego w Kuratorium O. S. Lw., prowizorycznym sekretarzem rachunkowym w Kuratorium O. S. Lw. we Lwowie od dnia 1 sierpnia 1938 r. do dnia 31 sierpnia 1939 r. (Nr B. P.-27556/38 z dn. 13 lipca 1938).

Inspektoraty

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 lipca 1938 r. Sandeckiego Romana, podinspektora szkolnego p. o. inspektora szkolnego w Trembowli, inspektorem szkolnym na obwód szkolny krośnieński z siedzibą w Krośnie. (Nr B. P.-10853/38 z dn. 8 czerwca 1938).

Minister W. R. i O. P. przeniósł z dniem 1 września 1938 r. Mądrego Jana, podinspektora szkolnego na obwód szkolny czortkowski w Czortkowie, na własną prośbę na stanowisko podinspektora szkolnego na obwód szkolny konecki z siedzibą w Końskich. (Nr B. P.-14525/38 z dn. 27 lipca 1938).

Instruktorzy

Kurator O. S. Lw. przeniósł z dniem 1 września 1938 r. Polechońskiego Kazimierza, instruktora Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Kołomyjach, na równorzędne stanowisko do Państwowej Szkoły Stolarskiej w Rudniku n. Sanem. (Nr B. P.-27893/38 z dn. 16 lipca 1938).

Kurator O. S. Lw. przeniósł w stan spoczynku z dniem 31 sierpnia 1938 r. Potyrę Wincen-tego, instruktora Państw. Szkoły Rolniczej w Miłocinie, pow. Rzeszów.

Szkoły powszechne

Mianowani: Adamowska Janina, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. III stop. im. Marszałka J. Piłsudskiego w Starym Samborze, pow. Sambor, kierowniczką tejże szkoły. — Diaków Michał, nauczyciel publ. szkoły powsz. I stop. w Trapczu, pow. Dolina, kierownikiem tejże szkoły. — Filar Franciszek, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. I stop. w Iskrzyni, pow. Krosno, kierownikiem tejże szkoły. — Górecki Józef, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Dydni, pow. Brzozów, kie-

rownikiem tejże szkoły Ilczyszyn Aleksander, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. III stop. im. Piramowicza w Stanisławowie, kierownikiem tejże szkoły. — Kierbier Marian, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Rungurach, pow. Kołomyja, kierownikiem tejże szkoły. — Korab Jakub, p. o. kierownika publ. szkoły powsz. 3 klas. w Babicy, pow. Rzeszów, kierownikiem tejże szkoły. — Kwaśnicki Michał, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. I stop. w Łukowie, pow. Lubaczów, kierownikiem tejże szkoły. — Matelowski Kazimierz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Firlejowie, pow. Rohatyn, kierownikiem tejże szkoły. — Pieczonka Eugeniusz, p. o. kierownika publ. szkoły powsz. II stop. w Orzechówce, pow. Brzozów, kierownikiem tejże szkoły. — Warzenicowa Maria, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. II stop. w Manastercu, pow. Zydaczów, kierowniczką tejże szkoły. — Ziemska Weronika, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. I stop. w Zręcinie, pow. Krosno, kierowniczką tejże szkoły.

Przeniesieni: Czajkowski Michał, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Słobódce Koszyłowieckiej, pow. Zaleszczyki, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. II stop. w Miłowaniu, pow. Tiumacz. — Czarnkowski Marceł, kierownik publ. szkoły powsz. III stop. w Horodence, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. III stop. w Grodzisku Górnym, pow. Łańcut. — Czuchnowski Zachariasz, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Dobrostanach pow. gródeckiego, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. II stop. w Twierdzy, pow. Mościce. — Diaków Włodzimierz, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Sosnowie, pow. Podhajce, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powszechnej II stop. w Słobódce Koszyłowieckiej, pow. Zaleszczyki. — Florkowski Edward, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Buchliczu, pow. Stolin, na własną prośbę na posadę nauczyciela do publ. szkoły powsz. III stop. w Kamionce Strumiłowej. — Jeżekowa Helena, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. III stop. w Turczynie, pow. Równe, na własną prośbę na posadę nauczycielki do publ. szkoły powsz. I stop. w Kłodzienku, pow. Żółkiew. — Kalita Wilhelm, kierownik publ. szkoły powsz. III stop. w Wołczkowcach, pow. Sniatyn, na własną prośbę na posadę nauczyciela do publ. szkoły powsz. III stop. im. Czackiego w Stanisławowie. — Kielar

Józef, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Załukwi, pow. Stanisławów, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. II stop. w Rosochaczu, pow. Kołomyja. — Kubicki Józef, kierownik publ. szkoły powsz. III stop. w Baligrodzie, pow. Lesko, na własną prośbę na posadę nauczyciela do publ. szkoły powsz. II stop. w Zubrzy, pow. Lwów. — Liczkowski Bogdan, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Hucisku Turzańskim, pow. Radziechów, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. I stop. w Jakimowie, pow. Kamionka Str. — Łukasiewicz Bazyli, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Bratyszowie, pow. Tłumacz, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. II stop. w Siemakowcach, pow. Horodenka. — Łyłyk Grzegorz, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Poluchowie Wielkim, pow. Przemyślany, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. I stop. w Ceniowie, pow. Brzeżany. — Łomysz Stefan, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Koropcu, pow. Złoczów, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. I stop. w Manajowie, pow. Zborów. — Łysy Bazyli, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Iwanówce, pow. Skałat, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. II stop. w Sosnowie, pow. Podhajce. — Podłaniuk Walerian, kierownik publ. szkoły powsz. II stop. w Opryszowcach, pow. Stanisławów, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. II stop. w Kamionkach Wielkich, pow. Kołomyja. — Słobodzian Jan, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Magdalówce, pow. Skałat, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. I stop. w Toustem, pow. Skałat. — Starycki Stefan, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Sieniawie, pow. Zbaraż, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. I stop. w Kuropcu, pow. Złoczów. — Sydor Józef, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Horodyszczu Cetnarskim, pow. Bóbrka, na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. I stop. w Laszkach Dolnych, pow. Bóbrka. — Zabawski Stanisław, nauczyciel kier. publ. szkoły powsz. I stop. w Krywce, pow. Turka n. Str., na własną prośbę na posadę nauczyciela do publ. szkoły powsz. I stop. w Skwarzawie Starej, pow. Żółkiew. — Zaki Leopold, kierownik publ. szkoły powsz. III stop. w Przemyślanach na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. III stop. w Taurowie, pow. Brzeżany.

Przeniesieni w stan spoczynku: Anasztazjewski Tytus, kierownik publ. szkoły powsz. w Iwanu Pustym, pow. Borszczów. — Dyrkacz Antoni, kierownik publ. szkoły powsz. w Stanisławczyku, pow. Brody. — S. Nabywaniec Ludwika, kierowniczka publ. szkoły powsz. w Hyżnem, pow. Rzeszów. — Ostafijczuk Emil, kierownik publ. szkoły powsz. w Żyżnomierzu, pow. Buczaczy. — Posacki Marcin, kierownik publ. szkoły powsz. w Nowicy, pow. Kałusz. — Sierosławska Maria, kierowniczka publ. szkoły powsz. w Nowosiólkach, pow. Złoczów. — Winnicki Grzegorz, kierownik publ. szkoły powsz. w Łużku Dolnym, pow. Drohobycz. — S. Zabłotna Gabriela, kierowniczka publ. szkoły powsz. w Rozdole, pow. Żydaczów.

Szkoły średnie ogólnokształcące

Kurator O. S. Lw. powierzył z dniem 1 sierpnia 1938 r. dr Kopytowej Joannie, nauczycielce Państw. Gimnazjum Zeńskiego im. ks. F. Skarbowskiego w Stanisławowie, pełnienie obowiązków przełożonej tegoż Zakładu. (Nr B. P.-17018/38 z dn. 13 lipca 1938).

Kurator O. S. Lw. zwolnił z dniem 31 lipca 1938 r. Kopytę Stanisława, nauczyciela p. o. dyrektora Państw. Gimn. im. ks. P. Skargi w Rohatynie, od pełnienia obowiązków dyrektora tegoż Zakładu. (Nr B. P. 22927/38 z dn. 13 lipca 1938).

Kurator O. S. Lw. przeniósł z dniem 1 września 1938 r. Dobrowolską Marię, nauczycielkę p. o. przełożonej Państw. Seminarium dla Ochroniarek w Radzyminie na własną prośbę na równorzędne stanowisko nauczycielki do Państw. Gimnazjum Zeńsk. im. ks. F. Skarbowskiego w Stanisławowie, równocześnie udzielił urlopu i powierzył pełnienie obowiązków przełożonej Pryw. Seminarium dla Ochroniarek w Stanisławowie. (Nr B. P.-25044/38 z dn. 12 lipca 1938).

Szkoły zawodowe

Minister W. R. i O. P. przeniósł z dniem 1-go lipca 1938 r. inż. Harlanda Zygmunta, nauczyciela p. o. kierownika Wydziału Sztuk Plastycznych i Przemysłu Artystycznego Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie, na równorzędne stanowisko do Państw. Instytutu Sztuk Plastycznych we Lwowie. (Nr B. P.-13891/38 z dn. 30 czerwca 1938).

17.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						S z k o ł y	mieszkanie	
1	Kołokolin	Rohatyn	II	koedukacyjna	polski i ruski	3 izby	ogród	
2	Puków	"	III	"	ruski	3 "	—	
3	Biała	Rzeszów	II	"	polski	3 "	1 ar	
4	Sanok	Sanok	III	żeńska	"	3 "	—	
5	Bohorodeczany Stare	Stanisławów	III	koedukacyjna	polski i ruski	—	2 morgi	
6	Jezupol Nr 2	"	III	"	"	—	—	
7	Pacyków	"	II	"	"	—	—	
8	Balicze Podr.	Stryj	I	"	"	4 izby	3 h	
9	Dzieduszyce Wielkie	"	III	"	ruski	3 izby	04 h	
10	Felicienthal	"	I	"	polski	3 "	208 h	
11	Holobutów	"	I	"	ruski	3 "	—	
12	Juseptycze	"	I	"	polski i ruski	2 "	03 h	
13	Kamionka	"	I	"	"	3 "	—	
14	Kawczyka	"	I	"	ruski	3 "	05 h	
15	Klimiec	"	I	"	polski i ruski	2 "	—	
16	Koniuchów	"	I	"	ruski	3 "	07 h	
17	Koreczn ruski	"	I	"	polski i ruski	3 "	05 h	
18	Korostów	"	I	"	ruski	3 "	—	
19	Koziowa	"	I	"	polski i ruski	3 "	—	
20	Libochora	"	I	"	"	3 "	—	
21	Ławoczne Wieś	"	I	"	"	3 "	27 h	
22	Łukawica Wyżna	"	I	"	ruski	3 "	14 h	
23	Oporzec	"	I	"	polski i ruski	3 "	07 h	
24	Orawa	"	I	"	ruski	3 "	—	
25	Pietniczany	"	I	"	"	2 "	01 h	
26	Podhorodce	"	III	"	polski i ruski	2 "	—	
27	Pukienicze	"	I	"	ruski	2 "	02 h	
28	Smorze Miasto	"	I	"	polski	—	—	
29	Sopot	"	I	"	polski i ruski	2 izby	—	
30	Strzałków	"	I	"	"	3 "	22 h	
31	Tarnawka	"	I	"	"	3 "	—	
32	Tucholka	"	I	"	"	3 "	—	
33	Urycz	"	I	"	"	3 "	—	
34	Woła Zadere-wacka	"	I	"	ruski	—	1/2 morg	
35	Wolosianka	"	I	"	polski i ruski	3 izby	11 h	
36	Wyżłów	"	I	"	"	3 "	25 h	
37	Żupnie	"	I	"	"	—	—	
38	Lackie Szlach.	Tlumacz	II	"	"	—	—	
39	Oszanica	"	II	"	"	3 izby	—	
40	Tysmienica Nr 4	"	II	"	"	—	—	
41	Bujanów	Żydaczów	I	"	"	3 izby	—	
42	Cucułowce	"	I	"	polski	—	1 morg	
43	Czerież	"	I	"	polski i ruski	2 izby	—	
44	Kijowiec	"	I	"	"	3 "	20 h	
45	Lachowice Zarzeczne	"	I	"	"	3 "	16 h	
46	Lubsza	"	I	"	"	3 "	2 morgi	
47	Malechów	"	I	"	"	3 "	1 morg	
48	Mielnicz	"	I	"	"	3 "	08 h	
49	Międzyrzecze	"	I	"	ruski	2 "	10 h	
50	Młyniska	"	I	"	polski	3 "	1 morg	
51	Protesy	"	I	"	polski i ruski	2 "	—	
52	Rogoźno	"	I	"	"	—	—	
53	Rozwadów	"	III	"	"	3 izby	2 morgi	
54	Stara wieś	"	I	"	"	—	—	
55	Sulatyce	"	I	"	"	3 izby	1 morg	
56	Tejsarów	"	I	"	ruski	3 "	2 morgi	
57	Weryń	"	I	"	"	3 "	10 h	
58	Wolniów	"	I	"	polski i ruski	3 "	12 h	
59	Zaolotowce	"	I	"	"	3 "	02 h	
60	Zyrawa	"	I	"	"	3 "	06 h	

Pierwszeństwo mają kandydaci z PIN

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

KOMUNIKATY

Wprowadzenie programu nauki religii rzymskokatolickiej w gimnazjach i liceach zawodowych w roku szk. 1938/39

Program nauki religii rzymskokatolickiej w gimnazjach zawodowych i w liceach zawodowych należy stosować kolejno, a więc z dniem 1 września 1938 r. obowiązuje nowy program w klasach pierwszych gimnazjalnych i licealnych. W następnych latach nastąpi wprowadzenie tych programów do klas wyższych gimnazjów i liceów zawodowych.

We wszystkich klasach pierwszych czteroletnich gimnazjów zawodowych wszelkich typów obowiązuje wymiar 2 godzin tygodniowo nauki religii rzymskokatolickiej, wskutek czego w niektórych gimnazjach zawodowych ogólna liczba godzin nauki tygodniowo powiększy się o jedną godzinę. Odnośne programy będą wysłane do Kuratoriów w najbliższych dniach, zainteresowane zaś szkoły mogą je nabywać w Państwowym Wydawnictwie Książek Szkolnych we Lwowie, ul. Kurkowa 21/23 lub w Oddziale Warszawskim tego wydawnictwa, w Warszawie, ul. Zgoda 12. m. 12. (Min. W. R. i O. P. Nr III. P. U.-3598/38 z dn. 18 czerwca 1938).

Przestrzeżenie przepisów ustawy o ustroju szkolnictwa w sprawie przyjmowania dzieci do szkoły powszechnej

Przed wejściem w życie postanowień art. 7 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389), nie było zakazu przyjmowania do I klasy publicznych szkół powszechnych dzieci, które nie ukończyły jeszcze sześciu lat życia. Skutkiem tego dotychczas często zdarzają się przypadki, że do I klasy gimnazjów ogólnokształcących zgłaszają się dzieci, nie mające ukończonych lat 12.

Ponieważ jest to sprzeczne z postanowieniami art. 23 cytowanej ustawy, koniecznym jest, by kierownicy publicznych szkół powszechnych bezwzględnie stosowali się do postanowień art. 7 wymienionej wyżej ustawy. Zgodnie z tymi postanowieniami, do I klasy publicznych szkół powszechnych nie wolno przyjmować dzieci, które do dnia 1 września nie ukończyły lat sześciu, do następnych zaś klas dzieci odpowiednio starszych, tak, by nie mogły ukończyć VI klasy szkoły powszechnej III stopnia dzieci, które, jako zbyt mło-

de, nie mogłyby być przyjęte do gimnazjum ogólnokształcącego. Zasad tych należy ściśle przestrzegać również w stosunku do prywatnych szkół powszechnych, posiadających uprawnienia szkół publicznych lub ubiegających się o te uprawnienia, w myśl postanowień § 1, lit. a) rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 grudnia 1936 r. o nadawaniu prywatnym szkołom powszechnym uprawnień publicznych szkół powszechnych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 214). (Minist. W. R. i O. P. Nr II-P-4923/38 z dn. 10 czerwca 1938).

Umożliwienie ukończenia nauki uczniom szkół przemysłowych likwidowanych typów

Uznając za pożądane umożliwienie jak największej liczbie uczniów szkół przemysłowych starego ustroju ukończenia rozpoczętej nauki, Ministerstwo zezwala, o ile dany uczeń nie mógłby być przeniesiony bezpośrednio do szkoły nowego ustroju, na przeprowadzenie w najniższej klasie szkoły zanikającego typu egzaminów uzupełniających, według uznania Rady Pedagogicznej, z kilku przedmiotów w trzech terminach: na początku roku szkolnego, przed końcem I półrocza i w końcu roku szkolnego. (Min. W. R. i O. P. Nr III. P. 3939/38 z dn. 2 lipca 1938).

Pomoc w kształceniu dzieci niezamożnych rolników

Kuratorium przypomina pisma okólne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 29 lipca 1936 r. Nr SS-53 i Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z 6 lipca 1936 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 126, patrz Dz. Urz. K. O. S. Lw. z r. 1936, str. 499 i z r. 1937, str. 478), zawierające wytyczne do realizacji akcji pomocy w kształceniu młodzieży szkolnej dzieci niezamożnych rolników oraz wskazówki Kuratorium w tej sprawie, podane PP. Inspektorom, w piśmie z dnia 31 marca 1938 r. Nr O-6247/38. Kuratorium prosi P. P. Inspektorów szkolnych o dołożenie starań, aby członkowie komisyj, a przede wszystkim nauczyciele — członkowie tych komisyj interesowali się i opiekowali się uczniami stypendystami w czasie trwania ich kształcenia. (Kuratorium O. S. Lw. — Nr O-13838/38 z dn. 6 lipca 1938).

Obsadzanie stanowisk kierowników publ. szk. powsz. I st. o dwu nauczycielach

Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że od kandydatów na stanowiska stałych kierowników publicznych szkół powszechnych I stopnia o dwu nauczycielach, nie należy wymagać przynajmniej dwu lat pracy w charakterze nauczyciela stałego (art. 12 ust. 1 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli), jednakże kandydaci ci powinni odpowiadać warunkowi wymienionemu w art. 11 ust. 4 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, tj. powinni być nauczycielami stałymi. (Minist. W. R. i O. P. Nr B. P.-7220/38 z dnia 18 czerwca 1938).

Zatrudnianie nauczycieli na tzw. etatach składanych

Etaty składane religii rzymsko i greckokatolickiej należy obsadzać siłami kontraktowymi. Mianowanie nauczycieli na etaty jest niewskazane, już chociażby z uwagi na wątpliwości natury formalno-prawnej, a mianowicie, czy można w dekretach nominacyjnych wymieniać szereg szkół leżących w różnych miejscowościach, w których to szkołach miałyby nauczać ten nauczyciel. Gdyby nawet rozstrzygnięto się tę wątpliwość w sensie pozytywnym, to wyłoni się dalsza wątpliwość natury już czysto faktycznej, a mianowicie, czy będzie można zawsze zapewnić takiemu nauczycielowi odpowiednią ilość godzin nauczania. Do tych dwóch kwestyj dojdzie trzecia, w wypadku domagania się przez tak mianowanego nauczyciela, wypłaty kosztów podróży względnie delegacji do wymienionych w dekrecie nominacyjnym, miejscowości. Te wszystkie wątpliwości przemawiają za obsadzeniem „etatów składanych“ siłami kontraktowymi, zatrudnionymi zaleźnie od potrzeb miejscowych w pełnej lub też niepełnej ilości godzin. W wypadku zawarcia umowy zainteresowany godzi się na warunki w niej zawarte, a więc jego ewentualne wystąpienie późniejsze o jakieś dodatkowe koszty nie będzie miało takich widoków powodzenia, jak w wypadku zawiązania z nim stosunku o charakterze publiczno-prawnym.

Tekst umowy o pracę, zawieranej z takimi osobami, powinien ulec odpowiednim zmianom w stosunku do wzoru umowy, podanego jako załącznik do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10 sierpnia 1937 r. o wynagrodzeniu opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli szkół państwowych i publicznych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 318), a mianowicie:

I) W punkcie 1 ust. 1 należy wymienić wszystkie szkoły i miejscowości w których pracownik będzie obowiązany nauczać. — II) W punkcie 1 litera „a“ należy podać ogólny wymiar godzin nauczania tego pracownika, a następnie wymiar godzin nauczania w poszczególnych szkołach, oraz ilość godzin nadliczbowych, jeśli będzie je posiadał. Analogicznie należy postąpić z literą „b“ punktu 1. O ile dany pracownik ma nauczać przez cały rok w tej samej ilości godzin tygodniowo, wówczas litera „b“ punktu 1 może ulec skreśleniu, a w punkcie 1 litera „a“ na końcu, zamiast słów „w pierwszym półroczu nauki szkolnej“ — należy napisać „przez czas trwania umowy“. — III) W punkcie 2 dodać po ust. 3 nowy ustęp o następującym brzmieniu: „Z tytułu nauczania w miejscowościach wymienionych w punkcie 1 ust. 1 niniejszej umowy, nie będą przysługiwały pracownikowi żadne należności za podróże“.

Ustęp ostatni punktu 2 utrzyma brzmienie następujące: „W razie podróży służbowych lub delegacji poza obręb miejscowości wymienionych w punkcie 1 ust. 1 niniejszej umowy, przysługują pracownikowi należności według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów państwowych, pobierających uposażenie grupy“. W sposób analogiczny należy uzupełnić wzór pisma doręczanego pracownikom kontraktowym, uczącym w szkołach powszechnych w niepełnym wymiarze godzin (załącznik wzór Nr 2 do rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10 sierpnia 1937 r. Nr BP.-14573/37), a mianowicie wymienić wymiar godzin ogólny i w poszczególnych szkołach, wymienić szkoły i miejscowości, w których ma nauczać, a na końcu pisma dodać ustęp traktujący o tym, że takiemu pracownikowi nie przysługują należności za podróże, z tytułu pełnienia obowiązków we wspomnianych miejscowościach.

Wreszcie należy dążyć do tego, aby umowy zawierane z nauczycielami, którzy mają być zatrudnieni przez cały rok szkolny, posiadały jako datę początkową zawiązania stosunku pracy dzień 1 września danego roku, w którym to dniu powinno nastąpić faktyczne objęcie przez nauczycieli obowiązków służbowych. (Min. W. R. i O. P. Nr BP.-1469/38 z dn. 26 marca 1938).

Wprowadzenie Polskich Norm Urzędowych

P. Prezes Rady Ministrów zatwierdził do użytku służbowego władz, urzędów i instytucji państwowych następujące „Polskie Normy Urzędowe“:

PNU-029 — Klej biurowy, PNU-030 — Lak pieczęciowy, PNU-031 — Papier kartonowy statystyczny. Termin wprowadzenia w życie i stosowania norm ustalono na dzień 1 stycznia 1939 r. (Ministerstwo W. R i O. P. Nr B. P.-6560/38 z dnia 23 czerwca 1938).

Konferencja kierowników szkół rolniczych, mleczarskich i ogrodniczych.

Pod przewodnictwem Kuratora Dra T. Kupczyńskiego odbyła się we Lwowie 14 maja 1938 konferencja kierowników szkół rolniczych, mleczarskich i ogrodniczych Okręgu Szkołnego Lwowskiego. Po zagajeniu obrad przez Kuratora, który podkreślił ważność i trafność doboru zagadnień konferencji, nauczyciel T. Chomicki z Bereźnicy wygłosił referat „O zajęciach praktycznych w szkołach rolniczych“. Praktyczne zajęcia uczniów w gospodarstwie szkolnym winny — zdaniem prelegenta — prostować fałszywe wiadomości i nawyki uczniów z gospodarstwa rodziców i je poprawiać. Jest wysoce pożądanym, by gospodarstwo szkolne, jego narzędzia, płodozmian i kierunek były możliwie zbliżone do gospodarstwa chłopskiego, boć szkoła kształci przyszłych samodzielnych rolników chłopów. Wskazaniem jest, by w praktykowaniu uczniów wprowadzić wiele z metody prac zespołów przysposobienia rolniczego, pozostawiając możliwie wiele indywidualnej samodzielności uczniów.

Zagadnienie praktyk w szkołach żeńskich referowała nauczycielka M. Mińska z Kałusza. Prelegentka podkreśliła, że w szkołach żeńskich zajęć praktycznych jest znacznie więcej, bo przybywa jeszcze gospodarstwo domowe i roboty ręczne i szyć, przedmioty o wybitnie praktycznej metodzie nauczania. Unormowanie zajęć praktycznych na jednolitą modłę dla wszystkich szkół jest niemożliwe, bo warunki pracy są często wybitnie rozmaite. Podobnie i metoda przeprowadzania zajęć praktycznych winna być zróżnicowana; niektóre można przeprowadzić korzystnie grupowo, inne lepiej indywidualnie, inne znów na sposób zespołów konkursowych. Regionalizm szkół może się przyrównać i w regionalizmie zajęć praktycznych.

Po dyskusji, w której brali udział: inż. Szulc-Krzyżanowski, E. Garapichówna, J. Skolimowska, inż. S. Strzelec, inż. W. Rzepecki i inż. J. Masior. Kurator Dr T. Kupczyński reasumował rozwinięte myśli. Odnośnie gospodarstwa szkolnego godzi się z tym, że ma ono być dodatnim dochodowym typem dla swego regionu, ale winno też

znaleźć niewielki obszar na doświadczenia ilustrujące teorię, czy nowe kierunki lub odmiany, bo doświadczenia te, przeprowadzane przez uczniów rozszerzają światopogląd rolniczy tychże. Konieczną jest rzeczą opracowanie całorocznego możliwie ścisłego programu zajęć praktycznych. Ujednostajnienie warunków gospodarczych we wszystkich szkołach nie jest wskazane, bo to prowadzi do zmechanizowania i rozleniwienia w inicjatywie. Lepiej niech każda szkoła robi w swych warunkach, by było najlepiej, ale środki do tej pracy winny mieć szkoły dostateczne.

Temat „Internat w życiu szkoły rolniczej“ referował inż. W. Rzepecki z Miłocina. Podkreślił wychowawcze i społeczne znaczenie internatu, zaznaczając, że winien on stać się szkołą porządku, punktualności i wyrobienia w życiu gromadnym. tudzież w nawiązaniu nici serdeczności koleżeńskiej. W życiu internatowym należy się starać zwalczyć nasze wady społeczne, a głównie brak zmysłu porządku i nieposzanowanie cudzej własności. Naczelną zasadą prowadzenia internatu winno być wzajemne pełne zaufanie między wychowawcami a wychowankami tudzież umiejętność zaszczepienia między uczniami szlachetnej emulacji i wzajemnego oddziaływania na siebie celem dźwignania się wzwyż. — Koreferentka p. J. Klukówna z Albigowej omówiła zagadnienie z punktu widzenia żeńskich szkół rolniczych. — Szkoły te kładą duży nacisk na wykorzystanie internatu jako przygotowania do życia rodzinnego, ćwiczenia w umiejętności urządzenia wnętrza domowych i dbałości o codzienne porządki, szkolenia w higienie życia codziennego i wyrabiania u uczeń zmysłu samarytańskiego przez opiekę nad słabymi, czy choremi koleżankami i przez prowadzenie poradni higieniczno-leczniczej na wsi. Samowystarczalność kobiet w internacie szkolnym to także czynnik przygotowujący do przyszłego samodzielnego życia, jaki niejednokrotnie czeka gospodynię wiejską.

Temat trzeci: Uczennice i uczniowie szkół rolniczych przed wstąpieniem i po ukończeniu szkoły referowała kier. J. Skolimowska z Witkowa Starego. Społeczeństwo — zdaniem prelegentki — stawia w stosunku do szkół rolniczych wysokie wymagania, pragnie, by absolwenci(cki) tych szkół byli i dobrymi gospodarzami i przodownikami życia kulturalnego i gospodarczego wsi. Tego samego pragnie i szkoła, świadoma swego zadania, i tego, że miarą wartości wychowanków mierzy się i wartość szkoły. Obecne warunki są jednak jeszcze niekorzystne. Ilość zgłoszeń jest wprawdzie

coraz większa, ale stale jeszcze za mała, by można było przeprowadzać selekcję uczenic i uczniów. Nie wystarczy praca samej szkoły w zjednywaniu odpowiedniej ilości właściwych uczenic i uczniów dla szkół rolniczych. Równie ważną, a może i więcej skuteczną będzie współpraca instytucji samo-

rządowych i gospodarczych, Towarzystw rolniczych, organizacyj kół gospodyń wiejskich izwiązków młodzieżowych, inspektorów i instruktorów tych organizacyj i instytucyj.

Po wyczerpaniu dyskusji nad trzecim zagadnieniem zamknięto obrady Okręgowej konferencji.

19.

DODATKOWY WYKAZ PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH DOZWOLONYCH PO DNIU 1 LUTEGO 1938 ROKU DO UŻYTKU W SZKOLE POWSZECHNEJ

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W.R. i O.P. r. 1938 Nr 7 z dn. 23 lipca 1938 poz. 217)

I.

Podręczniki dla klas I i II

SZKÓŁ POWSZECHNYCH STOPNIA PIERWSZEGO, DRUGIEGO I TRZECIEGO

Dla klas III, IV i V

SZKÓŁ POWSZECHNYCH STOPNIA DRUGIEGO I TRZECIEGO

oraz dla klas VI i VII

SZKÓŁ POWSZECHNYCH STOPNIA TRZECIEGO

RELIGIA RZYMSKOKATOLICKA

Klasa II.

Książki pomocnicze

Białowąs M. Ks. Pan Jezus wśród dzieci. Książka pomocnicza do nauki religii rzymskokatolickiej dla uczniów II klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł. 1,00.

Boczar J. Ks. Hausner A. Ks. Wójcik F. Ks. Dzieje Biblijne. Książka pomocnicza do nauki religii dla II klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

Cyrek Ks. J. Katechizm polskiego dziecka. Książka pomocnicza do nauki religii w klasie drugiej szkół powszechnych. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy. Kraków. 1938. Cena zł 1,00.

Klasa III.

Białowąs M. Ks. i Dajczak J. Ks. Pan Jezus wśród dzieci. Podręcznik do nauki religii katolickiej w III klasie szkół powszechnych. Ilustrował K. Rutkowski. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów, 1938. Cena zł 1,00.

Klasa V.

Bielawski Z. Ks. Objawienie Boże. Część I. Podręcznik do nauki religii rzymskokatolickiej dla V klasy szkół powszechnych. Wydawnictwo Tow. „Biblioteka Religijna”. Lwów. 1938. Cena zł 1,30.

Baranowski Z. Ks. i Kowalski S. Ks. Życie religijne. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej. Klasa V. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa—Wilno—Lublin. 1938. Cena zł 1,30.

JĘZYK POLSKI

Klasa I.

Elementarz

Dla szkół miejskich

Tync S., Gołąbek J. i Duszyńska J. Elementarz dla I klasy szkół powszechnych miejskich. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938. Cena zł 0,60.

Klasa II.

Ćwiczenia ortograficzne

Książka pomocnicza

Szober S., Niewiadomska C., Bogucka C. Nauka pisowni dla kl. II. Wydawnictwo Księgarni Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1938. Cena zł 0,60.

Klasa III.

Czytanki

Dla szkół wiejskich

Grotowska H., Gutry M., Klingerowa Z. Czytanka dla III klasy szkół powszechnych wiejskich 3 i 2 stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Rytłowa J., Saloni J., Rytel F. Za miedzą graniczną. Czytanki na klasę III szkół powszechnych wiejskich 2 i 3 stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Zarembina E. Czytanka dla III klasy wiejskich szkół powszechnych trzeciego i drugiego stopnia. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Dla szkół miejskich

Grotowska H., Gutry M., Klingerowa Z. Czytanka dla klasy trzeciej szkół powszechnych miejskich. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Zarembina E. Czytanka dla III klasy miejskich szkół powszechnych trzeciego i drugiego stopnia. Ilustrowała W. Wóycicka. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Ćwiczenia ortograficzne

Książki pomocnicze

Baczyńska S. i Oderfeldówna A. Patrę i opisuję. Książka do ćwiczeń ortograficznych na klasę III szkół powszechnych. Część druga. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa. 1938. Cena zł 1,20.

Bakkowa M. i Perkowska Z. Pisownia polska w ćwiczeniach dla klasy trzeciej szkół powszechnych. Wydawnictwo „Naszej Księgarni“. Warszawa. 1938. Cena zł 0,50.

Szober S. i Szczerba T. Nauka pisowni. Część II dla klasy III szkół powszechnych. Wydanie pierwsze. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1938. Cena zł 0,60.

Klasa IV.

Ćwiczenia ortograficzne

Kubicka J. Ćwiczenia ortograficzne dla IV klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Księgarni Kazimierza Rutkowskiego. Wilno. 1938. Cena zł 0,50.

Klasa V.

Ćwiczenia ortograficzne

Froelichowa M. i Ledóchowska J. Podręcznik do ćwiczeń ortograficznych dla klasy V szkoły powszechnej. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 0,60.

Wieczorkiewicz B. Ćwiczenia ortograficzne. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej stopnia II i III. Klasa V. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań — Warszawa — Wilno — Lublin. 1938. Cena zł 0,60.

Klasa VI.

Czytanki

Kubski B., Ossendowski F. A., Czechowicz J., Kotarbiński C. Wypisy polskie dla VI klasy szkół powszechnych trzeciego stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,90.

Saloni J. Stetkiewiczówna W. Na ziemskim globie. Podręcznik do nauki języka polskiego dla VI klasy szkół powszechnych trzeciego stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów 1938. Cena zł 1,90.

Tync S., Gołąbek J. i Nowakowski Z. Po szerokim świecie. Czytanki polskie dla VI kl. szkół powszechnych III stopnia. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa. 1938. Cena zł 1,90.

Zaremba J., Ostrowski J. Pięknie być człowiekiem. Czytanka dla szóstej klasy szkół powszechnych III stopnia. Nakład Państwowe Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 1,90.

Gramatyka

Klemensiewicz Z. Język polski. Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla VI klasy szkół powszechnych. Wydanie drugie. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu Lwów — Warszawa. 1938. Cena zł 0,55.

HISTORIA

Klasa V.

Schönbrenner J. Dzisiaj i dawniej na ziemiach polskich. Podręcznik do nauki historii dla V kl. szkół powszechnych drugiego i trzeciego stopnia. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“. Warszawa. 1938. Cena zł 1,50.

Klasa VII

Wysznacka M. Z naszej teraźniejszości. Podręcznik do nauki historii dla VII kl. szkół powszechnych. Wydawnictwo M. Arcta i „Naszej Księgarni“. Warszawa. 1938. Cena zł 1,10.

GEOGRAFIA

Klasa VI.

Konic S. Geografia dla klasy VI szkoły powszechnej trzeciego stopnia. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“. Warszawa. 1938. Cena zł 1,60.

Niemcówna S. i Pawłowski S. Geografia dla VI klasy szkół powszechnych. Wydanie II. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów — Warszawa. 1938. Cena zł 1,60.

Radliński T. i Wuttke G. Geografia. Kurs klasy szóstej szkoły powszechnej. Wydawnictwo T. Radlińskiego. Warszawa, Smolna 17. 1938. Cena zł 1,60.

NAUKA O PRZYRODZIE

PRZYRODA ŻYWA

Klasa V.

Wernerowa J. Poznawajmy przyrodę. Podręcznik dla V klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Księgarni Kazimierza Rutkowskiego. Wilno. 1938. Cena zł 1,10.

Klasa VI.

Dyakowski B. Przyroda żywa dla klasy VI szkoły powszechnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlas. Lwów — Warszawa. 1938. Cena zł 1,20.

Klasa VII

Mitkiewicz K. Nauka o zdrowiu. Podręcznik dla VII kl. szkoły powszechnej. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska“. Warszawa. 1935. Cena zł 1,20. Dozwolony do końca roku szk. 1938/39.

Mul T., Radomski J., Tołpa S. Nauka o człowieku łącznie z higieną. Podręcznik do nauki przyrody żywej i higieny dla klasy VII szkół powszechnych.

Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1935. Cena zł 1,20. Dozwolony do końca roku szk. 1938/39.

PRZYRODA MARTWA

Klasa VI.

Abrysowski J. Przyroda martwa. Podręcznik dla VI klasy szkół powszechnych 3 stopnia. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

Klasa VI.

Koziński L. i Moycho S. Przyroda martwa dla VI klasy szkół powszechnych 3 stopnia. Wydawnictwo Gebethnera i Wolffa. Warszawa. 1938. Cena zł 1,00.

ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ

Klasa II.

Kubrakiewicz S. Rachunki dla II klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

Klasa III.

Chwiałkowski Z. i Schayer W. Rachunki dla trzeciej klasy szkoły powszechnej trzeciego i drugiego stopnia. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 0,90.

Klasa IV

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Arytmetyka z geometrią. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej stop-

nia drugiego i trzeciego. Klasa IV. Wydanie dostosowane do pisowni z r. 1936. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań — Warszawa — Wilno — Lublin. 1938. Cena zł 1,10.

Klasa V.

Chwiałkowski Z. i Schayer W. Arytmetyka z geometrią dla piątej klasy szkół powszechnych 2 i 3 stopnia. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 1,60.

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Arytmetyka z geometrią. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej stopnia II i III. Klasa V. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań — Warszawa — Wilno — Lublin. 1938. Cena zł 1,60.

Klasa VI

Bielecki B. i Krasieński W. Arytmetyka i geometria dla VI klasy szkół powszechnych trzeciego stopnia. Wydanie drugie. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 1,50.

Chwiałkowski Z. i Schayer W. Arytmetyka z geometrią dla VI klasy szkoły powszechnej trzeciego stopnia. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 1,50

SPIEW I MUZYKA

Klasa IV

Hławiczka K. i Baranowska-Borowa J. Moja piosenka. Podręcznik śpiewu dla IV klasy szkoły powszechnej. Wydawnictwo Księgarni Katolickiej. Katowice. 1938. Cena zł 1,00.

II.

Podręczniki dla klas III i IV

SZKÓŁ POWSZECHNYCH STOPNIA PIERWSZEGO

JĘZYK POLSKI

Klasa III.

Czytanki wraz z ćwiczeniami

Kurs A.

Kubski B. i Dobraniecki S. Na zagonie. Czytanki polskie dla III klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs A. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Rytłowa J., Saloni J., Rytel F. Ku Polsce. Podręcznik do nauki języka polskiego dla III klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs A. Nakładem Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Klasa IV

Czytanki wraz z ćwiczeniami

Kurs C.

Dańczewiczowa J., Kubski B., Maykowski S. Światło w chacie. Podręcznik do nauki języka polskiego dla IV klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C.

Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,40.

Tync S. i Gołąbek J. Czytanki polskie dla IV klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu. Lwów — Warszawa. 1938. Cena zł 1,40.

Wiącek S. Ćwiczenia opracowali S. Szober i T. Szerba. Czytanki i ćwiczenia. Podręcznik do nauki języka polskiego dla kl. IV szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C. Wydawnictwo „Naszej Księgarni”. Warszawa. 1938. Cena zł 1,40.

HISTORIA

Klasa IV

Kurs C.

Jarosz W., Pini T. Opowiadania z przeszłości i teraźniejszości Polski. Podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Martynowiczówna W. Obrazy z przeszłości i terażniejszości. Podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

GEOGRAFIA I NAUKA O PRZYRODZIE

Klasa III.

Kurs A

Wuttkowa J., Zaleska Z., Wuttke G. Poznaj swój kraj. Geografia i przyroda dla kl. III szkoły powszechnej pierwszego stopnia. Kurs A. Wydawnictwo Instytutu Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa. 1938. Cena zł 1,00.

Klasa IV

Kurs C.

Dmochowski A., Ziemecki S., Wernerowa J., Szczawińska M. Nauka o przyrodzie i o ziemi dla klasy IV szkoły powszechnej pierwszego stopnia. Kurs C. Wydawnictwo M. Arcta i K. Rutkiego. Warszawa—Wilno. 1938. Cena zł 1,10.

Michałowska J. i Wiszniewska A. Wiadomości z przyrody i geografii dla IV klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ

Klasa III.

Kurs A.

Abramowicz T. i Okołowicz M. Arytmetyka z geometrią dla III klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs

A. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 0,90.

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Arytmetyka z geometrią. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej stopnia pierwszego. Klasa III. Kurs A. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa—Wilno—Lublin. 1938. Cena zł 0,90.

Klasa IV.

Kurs C.

Abramowicz T. i Okołowicz M. Arytmetyka z geometrią dla IV klasy szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

Chwiałkowski Z. i Schayer W. Arytmetyka z geometrią dla IV klasy szkoły powszechnej pierwszego stopnia. Kurs C. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

Nikliborc W. i Stożek W. Arytmetyka i geometria dla kl. IV szkół powszechnych 1 stopnia. Kurs C. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938. Cena zł 1,00.

Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Arytmetyka z geometrią. Podręcznik dla uczniów szkoły powszechnej stopnia pierwszego. Klasa IV. Kurs C. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa—Wilno—Lublin. 1938. Cena zł 1,00.

Wojtowiczowa J. i Wojtowicz W. Arytmetyka z geometrią dla IV klasy szkół powszechnych pierwszego stopnia. Kurs C. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

III.

Podręczniki dla klasy VI

SZKÓŁ POWSZECHNYCH STOPNIA DRUGIEGO

JĘZYK POLSKI

Czytanka

Kurs A.

Kubski B. i Maykowski S. Wieś w słońcu. Podręcznik do nauki języka polskiego dla VI klasy szkół powszechnych 2 stopnia. Kurs A. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,70.

HISTORIA

Kurs A.

Drewnoski K. Obrazy z dziejów Polski dawnej i obecnej. Podręcznik do nauki historii dla klasy VI szkół powszechnych 2 stopnia. Kurs A. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,30.

Schönbrenner J. Obrazki z dziejów Polski. Podręcznik do nauki historii dla VI kl. szkół powszechnych drugiego stopnia. Kurs A. Wydawnictwo Instytutu

Wydawniczego „Biblioteka Polska”. Warszawa. 1938. Cena zł 1,30.

Wysznacka M. Z naszej przyszłości i terażniejszości. Podręcznik dla klasy VI szkoły powszechnej II stopnia. Kurs A. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 1,50.

NAUKA O PRZYRODZIE

Kurs A.

Złobicki W. i Adwentowski K. Przyroda martwa dla VI klasy szkół powszechnych drugiego stopnia. Kurs A. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ

Kurs A.

Nikliborc W. i Stożek W. Arytmetyka i geometria dla VI klasy szkół powszechnych II stopnia. Kurs A. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1937. Cena zł 1,20.

20.

DODATKOWY WYKAZ PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH DOZWOLONYCH PO DNIU 1 LUTEGO 1938 ROKU DO UŻYTKU W GIMNAZJUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM

RELIGIA RZYMSKOKATOLICKA

Klasa III.

Archutowski R. ks. Historia Kościoła Katolickiego. Podręcznik do nauki religii dla uczniów gimnazjum klasa III. Wydawnictwo Księgarni św. Wojciecha. Poznań—Warszawa. 1938. Cena zł 2,10.

Berek A. Ks. Dzieje kościoła katolickiego. Podręcznik do nauki religii dla klasy III gimnazjalnej. Wydawnictwo Księgarni Św. Wojciecha. Poznań - Warszawa - Wilno - Lublin. 1938. Cena zł 2,10.

Umiński J. Ks. Królestwo Boże na ziemi. Część I. Podręcznik do nauki historii Kościoła Powszechnego dla III klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,80.

Książka pomocnicza

Umiński J. Ks. Teksty źródłowe. Do nauki dziejów Kościoła w szkołach średnich. Część I dla III kl. gimnazjalnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,00.

JĘZYK POLSKI

Klasa II.

Wypisy

Balicki J. i Majkowski S. Mówią wieki. Część II. Drugi rok nauczania języka polskiego w gimnazjach. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 2,80.

Gaertner H., Lempicki S., Skulski R. Między dawnymi a nowymi laty. Czytania dla II klasy gimnazjów. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 2,80.

Kosiński K. i Rygier L. Przemiany. Książka polska dla I kl. gimnazjalnej. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 2,80.

Krzyżanowski J. i Saloni J. Z pracy ducha. Podręcznik do nauki języka polskiego dla II klasy gimnazjów ogólnokształcących. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 2,80.

Gramatyka

Klemensiewicz Z. Język polski. Ćwiczenia i pogadanki gramatyczne dla II klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938. Cena zł 0,60.

JĘZYK ŁACIŃSKI

Klasa II.

Kowalski J. i Golias M. Iuvenis Romanus. Podręcznik do nauki języka łacińskiego dla II klasy gimnazjów ogólnokształcących. Wydanie drugie zmienione. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 1,60.

Sinko T. Tirocinium Publii. Podręcznik łaciny dla II klasy gimnazjalnej. Wydanie II. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938. Cena zł 1,60.

JĘZYKI OBCE NOWOŻYTNE

JĘZYK ANGIELSKI

Klasa I.

Jastroch K. The first year of english. Podręcznik języka angielskiego na I klasę gimnazjalną. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. Cena zł 1,60. Dozwolony do końca roku szk. 1938/39.

Klasa II.

Jastroch K. Work and Life in England. Podręcznik języka angielskiego dla drugiej klasy gimnazjalnej. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 1,60.

JĘZYK FRANCUSKI

Klasa IV

Kielski B. et Pionnier L. La carrière d'un jeune paysan français. Podręcznik do nauki języka francuskiego w IV klasie gimnazjów. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 1,90.

JĘZYK NIEMIECKI

Gramatyka

Dewitzowa W. i Żółtkowska G. Kurzzusammengefasste Deutsche Grammatik. Zwięzła gramatyka języka niemieckiego. Podręcznik do nauki o języku niemieckim. Składnica Księgarska Jerzy Nowicki. Warszawa. 1938. Cena zł 1,10.

HISTORIA

Klasa II.

Dąbrowski J. Historia. Tom drugi. Dla II klasy gimnazjów. Wydanie drugie niezmienione przystosowane do obowiązującej obecnie pisowni. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 2,60.

Klasa III.

Dąbrowski J. Historia. Tom III. Dla III klasy gimnazjów. Wydanie drugie niezmienione przystosowane do obowiązującej obecnie pisowni. Wydawnictwo K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 2,60.

GEOGRAFIA

Klasa II.

Kudławiec A. Geografia Europy. Podręcznik dla klasy II gimnazjalnej. Nakład Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Cena zł 2,10.

Pawłowski S. Geografia dla II klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Książnicy - Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938. Cena zł 2,10.

BIOLOGIA

Klasa II.

Szafer W. i Dyakowski B. Botanika dla drugiej klasy gimnazjalnej. Wydanie drugie. Wydawnictwo Księgarni K. S. Jakubowskiego. Lwów. 1938. Cena zł 1,80.

Klasa IV

Forelle E. i Raabe B. Biologia dla IV klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938. Cena zł 1,80.

MATEMATYKA

Klasa II.

Iwaszkiewicz B. Algebra. Podręcznik dla II klasy gimnazjalnej. Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Lwów. 1938. Cena zł 1,10.

Straszewicz S. i Kułczycki S. Geometria dla II klasy gimnazjalnej. Wydanie drugie. Wydawnictwo Książnicy-Atlasu. Lwów—Warszawa. 1938. Cena zł 1,10.

UWAGI:

KOMUNIKAT O WYDAWNICTWACH. Wykazy powyższe obejmują podręczniki i książki pomocnicze o charakterze zastępczym w stosunku do podręczników, dozwolone po dniu 1 lutego r. b. do użytku w szkołach powszechnych i gimnazjach ogólnokształcących i stanowią uzupełnienia osobnych wydawnictw pt.:

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Spis podręczników szkolnych dozwolonych do użytku w szkole powszechnej według stanu z dnia 1 lutego 1938. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie. 1938.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Spis podręczników szkolnych dozwolonych do użytku w gimnazjum ogólnokształcącym według stanu z dnia 1 lutego 1938. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie. 1938.

Podane w spisie ceny podręczników są obliczone wraz ze znaczkiem na Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Do

P. T. Prenumeratorów Dziennika Urzędowego

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego

W celu uniknięcia przerwy w otrzymywaniu Dziennika Urzędowego Administracja prosi P. T. Prenumeratorów o wpłacenie prenumeraty bieżącej, t. j. za rok 1938, jak również i zaległej do P. K. O. na konto czekowe Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego - Administracji Dziennika Urzędowego Nr 504090 zaznaczając na odwrocie środkowego odcinka blankietu nadawczego, jakiego okresu czasu wptata dotyczy.

Zgłoszenia prenumeraty oraz wszelką korespondencję w sprawie Dziennika Urzędowego należy kierować do Kuratorium - Administracji Dziennika Urzędowego we Lwowie, ul. Karmelicka Nr 4, a nie Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych.

We Lwowie, w wrześniu 1938 r.

ADMINISTRACJA
DZIENNIKA URZĘDOWEGO

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
KURATORIUM O. S. L.
WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz. 10 — 14 i od 17 — 20, nadto w niedziele i święta od godz. 10 — 11 dla nauczycieli z prowincji.

Nauczyciele z prowincji mogą wypożyczać książki, wysyłając zamówienie pocztą.

Z Księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel pracujący na terenie Kuratorium O. S. L. w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł — cz. II. 0.40 zł.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

21.

Dr STEFAN PAPEŃ

Pierwszy konkurs polonistyczny w okręgu lwowskim

Początek dało Kuratorium Brzeskie. — Ministerstwo W. R. i O. P. stwierdziwszy dodatnie wyniki konkursów polonistycznych w tym okręgu poleciło okólnikiem z 21 września 1937 zorganizować we wszystkich okręgach szkolnych konkursy polonistyczne dla młodzieży szkół średnich ogólnokształcących. Odnośny okólnik Ministerstwa podało do wiadomości Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego za pośrednictwem Dziennika Urzędowego (r. 1937 nr. 9), ogłaszając równocześnie „Regulamin nagród za najlepsze wyniki z języka polskiego w gimnazjach okręgu”. Pierwszy paragraf Regulaminu brzmiał: „Celem pobudzenia młodzieży do doskonalenia się w języku polskim, który jest podstawową wartością narodu, ustanawia się pod protektoratem Polskiej Akademii Literatury dla uczniów klasy ósmej gimnazjów jedną nagrodę zespołową za najlepsze wyniki z języka polskiego oraz trzy nagrody indywidualne”.

W ten sposób młodzież klas ósmych naszego Kuratorium stanęła w roku szkolnym 1937/8 po raz pierwszy do konkursu, a ponieważ była to równocześnie ostatnia ósma klasa gimnazjum dawnego ustroju, pierwszy konkurs był więc zarazem ostatnim konkursem klas ósmych.

Czy warto poświęcić mu dłuższą uwagę? Stanowczo tak. Jest on przecież jednym ze świadectw, jakie były nasze klasy ósme, jest świadectwem ważnym, choć powiedzmy to od razu na wstępie mało pochlebnym; równocześnie daje ciekawy materiał, który może się przydać w organizowaniu konkursów polonistycznych w liceum ogólnokształcącym, bo ono odziedziczyło po klasach ósmych obowiązek organizowania dalszych konkursów polonistycznych.

W myśl Regulaminu „o nagrodę przechodnią ubiegać się mogą klasy, które z języka polskiego osiągną w pierwszym półroczu w klasie VIII co najmniej 33% ocen bardzo dobrych lub dobrych w stosunku do liczby klasyfikowanych uczniów, przy czym ilość ocen niedostatecznych nie może przekraczać 10%”. Wydawałoby się, że warunki zgłoszeń do konkursu nie są trudne. A jednak kandydatów było początkowo mało i Kuratorium suponując raczej przeoczenie terminu przez dyrekcje gimnazjów, niż brak zainteresowania konkursem wśród młodzieży, przypomniało dyrekcjom obowiązek odczytania młodzieży Regulaminu i zachęcenia do brania udziału w konkursie. Na apele Kuratorium zaczęły napływać tu i ówdzie odpowiedzi negatywne, świadczące o braku warunków do zorganizowania konkursu w klasach ósmych, o „niskim stanie”, a nawet o „wyjątkowo krytycznym poziomie intelektualnym klasy”. Jedno z gimnazjów, usprawiedliwiając brak zgłoszenia do konkursu, wprost stwierdziło: „Zespół (klasy ósmej) składa się z 54 uczniów i uczenic, których skala inteligencji, wiadomości i umiejętności utrzymuje się zaledwie na poziomie minimalnych wymagań”. Ostatecznie zgłosiło się do konkursu o nagrodę zespołową na 125 gimnazjów, które miały w tym roku szkolnym klasę ósmą, tylko 14 szkół z 16 zespołami, a prace nadesłało zaledwie 12 szkół z 14 zespołami, bo 2 gimnazja, po zaznajomieniu się z tematami konkursowymi, odstąpiły od konkursu. Na wieczną rzecz pamiątkę podaję nazwy tych 7 gimnazjów państwowych i 5 prywatnych biorących udział w konkursie dla zespołów: Pryw. Gimnazjum koed. w Borysławiu, Pryw. Gimnazjum koed. z językiem ruskim w Drohobyczu, Państw. Gimnazjum w Kamionce Strumiłowej, Państw. Gimnazjum Męskie w Kołomyi; we Lwowie: Państw. Gimnazjum II, Państw. Gimnazjum X, Państw. Gimnazjum Żeńskie im. Kr. Jadwigi (klasa VIII a, VIII b), Pryw. Gimnazjum Żeńskie im. A. Mickiewicza (klasa VIII a, VIII b) i Pryw. Gimnazjum SS. Nazaretanek, Państw. Gimnazjum z jęz. ruskim w Przemyślu, Pryw. Gimnazjum Żeńskie Ukr. Instytutu w Przemyślu i Państw. Gimnazjum I w Stanisławowie. Uderza w tym zestawieniu znaczna przewaga szkół żeńskich, względnie koedukacyjnych nad czysto męskimi, widocznie dziewczęta osią-

gnęły lepszą klasyfikację półroczną w klasie VIII i okazały więcej zainteresowania dla konkursu polonistycznego. Znacznie liczniejsze były zgłoszenia do nagrody indywidualnej. Do konkursu stanęło 27 gimnazjów państwowych z 62 uczniami i 9 gimnazjów prywatnych z 28 uczniami. W sumie Komisja konkursowa oceniła 509 prac. Temat dla zespołu klasy ósmej brzmiał: „Kto i dlaczego ze współczesnych autorów jest młodym najbliższy“. Dla kandydatów do nagrody indywidualnej wybrano temat: „Rodowód literacki polskiego żołnierza“. Młodzież pisała pracę konkursową dnia 16 marca 1938 r. pod nadzorem nauczycielskim w ciągu 5 godzin przedpołudniowych. Komisja konkursowa ukończyła oceny w dniu 20 czerwca 1938 przyznając jednomyślnie „nagrodę przechodnią dla zespołu“ klasie VIII b Pryw. Gimnazjum Ż. im A. Mickiewicza we Lwowie, a „nagrodę indywidualną“ uczniowi Mieczysławowi Gradowi z Państwowego Gimnazjum w Łańcucie. Nadto Komisja wyróżniła z konkursu dla zespołów prace Olgi Banszel z Państw. Gimnazjum Zeń. im. Kr. Jadwigi we Lwowie, Darii Łomackiej z Pryw. Gimnazjum Zeń. Ukrainińskiego Instytutu dla dziewcząt w Przemyślu i Witolda Wondrauscha z Państw. Gimnazjum II we Lwowie, a z konkursu indywidualnego: 13 prac (4 uczenie i 9 uczniów).

Jak te prace wypadły? Naogół ciekawie; nagrody i wyróżnienia słusznie należą się młodzieży. Zdobywca nagrody indywidualnej, czyli uczestnik uroczystego zebrania Polskiej Akademii Literatury w dniu 8 listopada i szczęśliwy posiadacz książek, zaopatrzonych dedykacją prezydium P. A. L-u, Mieczysław Grad z Łańcuta zaczął swą pracę od słów: „Polacy są narodem żołnierskim. Z konieczności i z natury. Kraj nasz skutkiem specjalnych warunków geograficznych i historycznych jest terenem przejściowym narażonym na ustawiczne ścieranie się wpływów i sił. Dlatego ziemia nasza od wieków była pobojowiskiem“. Uzasadniając nasz pociąg do żołnierki przykładami z literatury omówił Grad ważniejsze literackie źródła tężyzny polskiego żołnierza od pieśni „Bogurodzica“ po pieśni żołnierzy Piłsudskiego, szerzej wspominając o Potockim, o pieśni „Jeszcze Polska“, o Godebskim, Niemcewiczu, Malczewskim, Mickiewiczu i Słowackim, Polu i Romanowskim, Fredrze, Sienkiewicz, Wyspiańskim, Żeromskim, wreszcie o piewcach Legionów i o twórczości Piłsudskiego, który „stanowi dopełnienie rycerskich i żołnierskich tradycji Słowackiego, Sienkiewicza, Wyspiańskiego i Żeromskiego“. Grad kończy pracę następującymi słowami: „Z przeglądu powyższej literatury wyłania się postać typowego Polaka-żołnierza, walczącego mężnie w imię wiary i wolności, stojącego twardo na posterunku i umiającego z honorem umierać. Wyłania się postać potężna, olbrzymia, szlachetna i niezłomna jak Skrzetuski, żywiolowa jak Rafał Olbromski, poczciwa jak Longinus, czy stary Wiarus z „Warszawianki“. Postać ta podaje dłoń gorącą dzisiejszemu lotnikowi, kanonierowi, marynarzowi, podaje uścisk braterski, bo płynący z tego samego, niespożytego źródła — miłości Ojczyzny“. Komisja przyznając Gradowi nagrodę indywidualną uznała trafne podejście jego do tematu od strony charakterystyki głównych założeń polskiej duszy plemiennej, udane złączenie pierwiastka historyczno-politycznego z literackim, wykorzystanie obfitego materiału lekturalnego, styl poprawny i dostosowany do treści, nadto podkreśliła, że praca jego tym bardziej się wyróżnia jako pisana na prowincji, gdzie o czytanie trudniej niż we Lwowie. Inne prace uczenie i uczniów na temat „Rodowodu literackiego polskiego żołnierza“ wykazały mniejszą erudycję, kilka miało jednak bardzo piękne fragmenty, a prawie wszystkie ożywiały szczerą, gorącą kult przeszłości i żołnierza. Czasami zadanie zamieniało się wprost w apostrofę do polskiego żołnierza. Np. Włodzimierz Zaks w ten sposób zaczyna wywód rodowodu żołnierza: „Czy to w groźnej, płonącej zorzy Zachodu, czy to w krwawej, niesamowitej łunie Wschodu, czuwasz niezłomny — Żołnierzu polski! — Dumna twa, stalowa, sylweta odcina się na tle rozbłyskanego nieba śmiało wzniesionym czołem i bagnietem, chwytającym na swą błyszczącą stał błyskawice! — Czuwasz, natężasz źrenice, bo rozumiesz, co od twego hartu zawisło! — I czujesz, żeś nie sam! Twa potęga to potęga duszy całego narodu, pokoleń całych, których wszystkie myśli i czyny świetlane w ciebie się wcieliły!“ — Janina Witowska mówiąc o dwóch typach żołnierza, o żołnierzu Polski dawnej i Polski porobiorowej pięknie pisze: „Z tych bohaterów, rycerzy, męczenników wyprowadza geniusz Józefa Piłsudskiego nowy typ żołnierza polskiego, którego miano: Nieznany. Jest to żołnierz-bohater, wyrosły z ducha swych poprzedników. Nieznany jest, bo występuje zbiorowo jako tysiące żołnierzy, on sam nie zdobywa sławy, ale, dzięki niemu, cała zbiorowość odnosi zwycięstwo. Literatura współczesna, a szczególnie poezja, rozbrzmiewa pochwałą dla tych nieznanego żołnierzy bohaterów“. — Zofia Stankiewicz zamyka znów rodowód literacki polskiego

żołnierza, ujęty w formę odezwy, taką poetycką klamrą: „Legioniści, czy wiecie, ile książek o Was wydrukowano? Czy wiecie o jak wielki dorobek wzbogaciła się literatura nasza, w której możecie odnaleźć każdego z Was i wszystkich Was razem. — Żołnierze polscy! Przekazaliście nam i Waszym następcom w poezji legionowej Wasze ideały i Wasz trud trudów — Polskę. Dzisiejszy wolny żołnierz kształci się na całej literaturze polskiej, która jest wiernym odbiciem wszelkich walk o Polskę, odbiciem każdego drgnienia serca żołnierskiego, jest epopeą żołnierza... — Defilada... Pod niebo buchają dźwięki trąb, radosnych fanfar. Chylą się purpurowo-białe sztandary... Sypią kwiaty... Tłumy szaleją z radości... A oni idą twardym rytmem... piechota... konnica... artyleria... broń pancerna... na błękitnym niebie, jak po szklanej kopule, samoloty... na morzu marynarka wojenna... całe wojsko polskie!“ — Entuzjazm dla „całego wojska polskiego“ wypowiedany może czasami dziecinnie, może tu i ówdzie jeszcze niezgrabnie, ale szczerze, gorąco, ze zrozumieniem zadań polskiego żołnierza i szczytnych jego tradycji historycznych i literackich był największą ozdobą wypracowań konkursu indywidualnego.

Sentyment do żołnierza wpływał też niejednokrotnie na wybór ulubionego pisarza przy opracowywaniu tematu: „Kto i dlaczego ze współczesnych autorów jest młodym najbliższy?“ A wybierać nie było łatwo. Naprzód wyłoniła się trudność, kogo można nazwać współczesnym, czy współczesny to koniecznie musi być żyjący, czy współczesnym może być jeszcze np. Wyspiański, czy Asnyk, omawiani przecież w podręcznikach „Współczesnej literatury polskiej“. Drugi, nie mniejszy kłopot, to świadomość, że „mój“ ulubiony autor to jeszcze niekoniecznie autor innych młodych, a w temacie mowa o tym, który „jest młodym najbliższy“. Wielu z piszących zastrzegало się więc stanowczo, że przemawia wyłącznie we własnym imieniu i nie rości sobie prawa do reprezentowania ogółu. — Powtarzają się dość często narzekania na trudności zadania. Jedna z uczenic pisze: „Łatwiejby mi przyszło wybrać, gdyby chodziło o epokę romantyzmu, czy pozytywizmu... Nie było chyba młodego, któremu by nie odpowiadał Mickiewicz w swoim czasie, czy Prus, czy inny pozytywista. Wszyscy dążyli i działali w myśl pewnej idei“. — Inna uczenica notuje: „Dziwną i smutną jest rzeczą, że ludzie młodzieży najbliżsi już odeszli“. Jeszcze inna stwierdza: „Nie podziwiam książek nowoczesnych. Być może, że nie rozumiem ich piękna, może jestem uprzedzona. Nie cierpię tego rozmazywania się w najbrudniejszych głębiach duszy człowieka, nienawidzę żonglowania nic niemówiącymi słowami, błyskotliwości i barwności, za którą nie kryje się nic. Rzadko spotykam książki, któreby mi coś dały. Rzadko nad którąś z tych „nowoczesnych“ zastanawiam się: „co też właściwie mi nowego dała?“ Nie, raczej pytam się: „Co autor chciał wyrazić, co to ma wszystko znaczyć?“ I dzieje się tak, jakby tej książki człowiek wogóle nie czytał. I tylko szkoda czasu straconego“. Głosy zniechęcenia do literatury współczesnej są jednak odosobnione. Większość zapewnia: „Každy z nas ma swego ulubionego autora“. „Literatura współczesna jest tak obszerna, że każdy chyba może znaleźć w niej to, co go najbardziej interesuje“. „Chciałem jeszcze zaznaczyć — dodaje inny — że daje się zauważyć wśród młodzieży bardzo pocieszający objaw. Czytamy coraz więcej książek naprawdę wartościowych i odgradzamy się od książek bezwartościowych, o szumnych tytułach“.

Jakże przedstawia się w liczbach ten plebiscyt młodzieży?

Na 419 uczenic i uczniów, biorących udział w konkursie dla zespołów, 128 głosów padło na Stefana Żeromskiego, jako na najbliższego młodym. Za Żeromskim głosowało 54 uczenic i 74 uczniów. Z kolei największą liczbę głosów — 29 — otrzymała, wyłącznie od uczenic, Pola Gojawiczyńska za „Dziewczęta z Nowolipek“. Gustaw Morcinek otrzymał 26 głosów, Jan Wiktor 23, Maria Rodziewiczówna 16, Maria Dąbrowska 15, Kazimierz Wierzyński 14, Zofia Kossak 12, Zygmunt Nowakowski 11. Przeszło 40 polskich autorów i 9 autorów obcych współczesnych zdobyło od 10 do 1 głosu. Wynik wydaje się przypadkowy. Na bezapelacyjne zwycięstwo Żeromskiego zapewne wpłynęło w pewnej mierze i to, że autorem właśnie wtedy przerabianym w klasach był — Żeromski. Wierzyński prawie wszystkie głosy zyskał w Drohobycz, przy czym młodzież otwarcie akcentowała, że „najbliższym“ jest im „entuzjasta sportu i ma'arz wiosny“, bo ...urodził się w ich rodzinnym mieście. Wybór bywał więc nieraz dokonywany bez głębszego namysłu. Padał na autora świeżo poznanego z lektury obowiązkowej, czy nadobowiązkowej. Unikano wtedy głębszej motywacji wyboru. Liczby podane nie są jednak zbyt dalekie od prawdy. Np. Żeromski,

otrzymał nie tylko o setkę głosów więcej niż inni, ale i młodzież pisała o nim najserdeczniej, uważając go za swego najlepszego przyjaciela i duchowego wodza. Olga Bamszłówna pisze np. w ten sposób: „Kocham najgłębiej Żeromskiego. Za przedziwny urok słowa, za romantyzm pomysłów, za głębokość myśli. Kocham za Judyma i jasną Joasie, za Rafała, za Odrowąża, za niezgłębioną puszcę, za morze, za wszystko. Przede wszystkim za liliową kiść pachnącego bzu, rzuconego w złotym słońcu południa na kolana matczyne. Za straszliwe poświęcenie Judyma. Za białych, wyniszczonych robotników z fabryki tytoniu, za nędzę, brud i głód tych, którzy pracują. Nikt nie potrafi przemówić tak, jak ten, który cierpiał za wszystkich, jak to serce, które nigdy nie było nasycone. Jest Żeromski dla mnie człowiekiem tak innym, tak niecodziennym, że nawet osobiście znałbym go nie chciała“. Podaję kilka jeszcze ciekawszych głosów o Żeromskim: „Kiedyś w bibliotece obserwowałam, jakie książki najchętniej czytają koleżanki i koledzy. Najczęściej prosili o Żeromskiego“. „Cała twórczość Żeromskiego jest jedną rozmową z młodzieżą, której daje rady i wskazówki, jak ma postępować, poprostu wychowuje ją“. „Żywię wielki kult dla Żeromskiego za wszystkie dzięki dziełom jego doznane przeżycia, za te chwile, kiedy otwierały się przede mną nowe, nieznane światy, nowe uczucia, zagadnienia i ideały“. „Dobrze mi iść z Żeromskim, choć czasem rozchodzimy się na chwilę“. „Młodzież wierzy, że idąc za przewodnictwem Żeromskiego utworzy pokolenie Siłaczek i Judymów“. — Za Gojawiczyńską opowiedziały się gorąco wyłącznie uczennice, bardzo interesująco uzasadniając swój wybór. Oto kilka najbardziej charakterystycznych głosów: „Jakto! Więc jest ktoś, kto może nas zrozumieć, kto potrafił wdrzeć się w tajniki duszy naszej i wydrzeć wszystko najtajniejsze!? Jest ktoś taki?! Dobrze, że to kobieta, bo mężczyźnie nie możnaby tego wybaczyć!“ „Zrozumiałaś mnie, — pisze inna uczennica — dlatego musisz mi być najbliższą. Zrozumiałaś duszę dziewczęcą, więc sama musiałaś być taka jak my, pełna wątpliwności, marzeń, złudzeń, cierpień, na pozór białych, a które tak bolą i męczą“. „Chcemy znać życie, wzięte na gorącym uczynku“, a nie widziane przez kolorowe obrazki, za idealnie i trochę naiwnie“. — „Dotychczas istniała tendencja, aby oszczędzić młodzieży rozczarowań, aby jak najdalej odsunąć ją od prawdziwego życia. „Na wszystko jest czas“ — zwykle się mówi. Gojawiczyńska stanęła w obronie nas młodych, wykazała ujemne skutki tego sposobu myślenia“. „Gojawiczyńska jest nam dlatego bliska, bo my, młodzież, czujemy w niej szczerą przyjaciółkę“. „Jest to pierwsza pisarka polska, która w inny sposób podeszła do kwestji kobiecej. Za to, że potrafiła przedstawić kobietę, taką jaką jest, z jej wadami i zaletami, radościami i cierpieniami, jest nam młodym najbliższą autorką“. — Gustaw Morcinek zyskuje sobie młodzież głównie zaletami serca, opisem Śląska i miłym optymizmem. „Najistotniejsza wartość Morcinka to... gorące umiłowanie duszy człowieka“. „Lubię Morcinka. Nie żebym go uważała za najbardziej cennego i wartościowego, nie żebym nie widziała jego błędów stylistycznych i treściowych... Kocham Śląsk. Kocham prosty i szczerzy lud tej ziemi. Dlatego kocham książki Morcinka“. „Wprost trudno wyobrazić sobie Śląsk bez Morcinka“. „Po przeczytaniu jego powieści czy noweli w duszy pozostaje coś słonecznego, co sprawia, że jest mi dziwnie dobrze“. — Jan Wiktor uczy znów „dobroci i wybaczenia krzywd“. „Ma dziwną wiarę w człowieka i jego wartość“. „Takiej pogody i spokoju nie spotykałam u żadnego ze znanych mi współczesnych pisarzy“. Dzięki niemu „łatwiej można stać się dobrym“. — Rodziewiczównę czczą młodzi głównie za propagandę silnych charakterów i piękne opisy przyrody. Dąbrowska, która zdaniem trzech uczennic otrzymała już nagrodę Nobla, imponuje młodym „szerokim i wszechstronnym poglądem na życie“, doskonałym zrozumieniem duszy dziecka“ i serdecznością „współczucia dla chłopów“. Wierzyński jest dla Drohobyczan przede wszystkim poetą popularnego sportu, no i... krajanem. Zofia Kossak-Szczucka spotyka się z uznaniem „za jej śmiałe wytykanie wad dzisiejszego życia, za szerzenie umiłowania historii, za wpajanie w społeczeństwo dumy narodowej, za jej religijność i wysoki ton moralny“. Nowakowski „przez swoją bezpośredniość, wycucie dziecka, przedstawianie zdarzeń życia codziennego przemawia do młodzieży“. „Młodzież lubi śmiech i to śmiech zdrowy. Nowakowski pisze humorystycznie, a ja jestem wesoła i lubię się śmiać“.

Ci z polskich autorów współczesnych, którzy otrzymali po kilka zaledwie głosów, mogą mieć tę satysfakcję, że umotywowanie ich wyboru jest przeważnie wynikiem głębszego namysłu i dowodem prawdziwie serdecznego stosunku czytelnika do autora. Widać tu dokładniejszą znajomość dzieł i to prawie wszystkich wybranego, „najbliższego“ pisarza i częste z nimi obcowanie. Wyczuwa się umiejętność rozkoszowania się umiłowanymi utworami, dobre opanowanie pamięciowe

przycaczanych wyjątków, przejście się nie tylko myślami, ale czasem nawet stylem wzoru. Miłośnicy egzotyki ładnie mówią np. o Goetlu, Sieroszewskim, czy Fiedlerze, społecznicy opowiadają się żywo np. za Haliną Górską, poeci „najbliżsi“ są Kasprowiczowi, Lechoniowi, czy Staf-fowi, „politycy“ kruszą kopie o idee Piłsudskiego, Skwarczyńskiego, czy Giertycha, a są nawet i tacy, którzy chcą uchodzić za najbardziej nowoczesnych i walczą o „Zmory“ Zegadłowicza, czy o Gombrowicza. O Gombrowiczu pisze np. uczeń z Borysławia Maks Singer: „Ze współczesnych — najwspółczesniejszy. Najbliższy młodemu? Nie wiem, czy najbliższy wszystkim młodemu, czy zrozumiałe dla wszystkich. Nasze tragedie, nasze przeżycia są tak różne, inne, że trudno mi sądzić o moich rówieśnikach. Nie wiem nic o nich, oni nic o mnie nie wiedzą. Więc ograniczę się tylko do pisania o sobie samym... My z tej książki Gombrowicza mówimy, my nowocześni, cywilizowani, kulturalni, nasze życie odarte z wszelkiej błagi, życie, które jest ponurą groteską... Za swoją odwagę spojrzenia prawdzie w oczy jest mi Gombrowicz bliski. I swoim sposobem tworzenia. Pokazał jak się tworzy, a to właśnie jest najciekawsze“.

Naogół forma wypowiedzi młodzieży, jest poprawna. Zdarzają się nawet pomysłowe ujęcia, żywe i śmiałe, trafia się czasami dojrzały już stylista, który całość zadania pewną ręką buduje, widać tu i ówdzie nie tylko dbałość, ale i wprawę, a nawet, w kilku wypadkach, zapowiedź literackich uzdolnień. Ponieważ jednak w zespołach klasowych obok bardzo dobrych i dobrych uczniów są, niestety, uczniowie słabi, a co gorsza, znajdują się nieraz zgoła nieodpowiedni „maturzyści“, czytanie niektórych zadań połączone było z wyraźną przykrością i zawstydzeniem. Mimo prawa używania słowników pojawiały się w pracach błędy ortograficzne, przestankowanie bywało fantastyczne, raziło ubóstwo wysłowienia i całkowita niezaradność stylistyczna. Triumfował pusty werbalizm, o lepsze walczyła rozwlekłość z zawiloscią, szwankowała mocno chronologia, a omawianie dzieł było najczęściej nieudolnym ich streszczaniem, wywód zaś o autorze zamieniał się w nędzny życiorys, a nawet pismo nieczytelne i niedbałe wymownie świadczyło, że tylko przez przykre nieporozumienie znalazł się ów uczeń czy uczenica w ósmej klasie i to w pracy zespołowej konkursu o „najlepsze wyniki z języka polskiego“. Oznaczaliśmy te prace jedynką jako będące poniżej dopuszczalnego poziomu. Te jedynki, jeśli były liczniejsze, psuły szanse zdobycia nagrody wartościowemu nawet skądinąd zespołowi. Ocenę zespołu, w myśl Regulaminu, wyznaczał bowiem iloraz sumy punktów, uzyskanych przez członków zespołu przez ilość prac. Ten iloraz wyraził się najwyżej dla klasy VIII b Pryw. Gimnazjum Zeń. im. A. Mickiewicza we Lwowie i dlatego Komisja tej szkole przyznała popiersie Stefana Żeromskiego, które stanie się własnością gimnazjum, jeśli uczenice p. dyr. Filippi Zychowiczowej zdołają w ciągu trzech następujących po sobie lat utrzymać się na pierwszym miejscu, względnie jeśli w ciągu lat kilku 5 razy zdobędą nagrodę zespołową.

Prezydium Polskiej Akademii Literatury złożyło Panu Kuratorowi Drowi T. Kupczyńskiemu „gorące podziękowania za wprowadzenie na terenie Kuratorium konkursów polonistycznych, które, zdaniem Polskiej Akademii Literatury, mogą wydatnie przyczynić się do rozbudzenia wśród młodzieży szkolnej zamiłowania do literatury polskiej“. W pracach lwowskiej Komisji konkursowej brał udział p. Leopold Staff, wiceprezes Akademii.

Miejmy nadzieję, że konkursy polonistyczne spełnią życzenia Akademii, które są równocześnie pragnieniem wszystkich wychowawców, dążących do doskonalenia się młodzieży w języku polskim, tej podstawowej wartości kulturalnej narodu. Przygotowania do nowego konkursu trzeba będzie już z początkiem roku szkolnego rozpocząć i to nie tylko w II klasie liceum, która w tym roku stanie do zawodów, ale — powiedzmy sobie szczerze, jeśli wyniki z języka polskiego mają być godne konkursu, niejedno godziłoby się przepracować lepiej już od pierwszej klasy gimnazjalnej, a nawet... od początków nauczania, od szkoły powszechnej!

22.

MATERIAŁY SZKOLNE

„Spółdzielnie młodzieży szkolnej“

Poniżej podajemy cyfry, ilustrujące stan i działalność spółdzielni młodzieży w Okręgu Szkolnym Lwowskim. Jak widać z zestawienia, pierwsze miejsce (biorąc procentowo) zajmują państwowe

szkoły rolnicze i zawodowe. W gimnazjach i zakładach kształcenia nauczycieli ruch spółdzielczy stosunkowo mały. Większość spółdzielni powstała w latach ostatnich, zaledwie 16 może się wykazać 10-letnią działalnością.

	Gimnazja		Seminaria i Licea pedago- giczne	Szkoły rolnicze		Szkoły zawodowe		Inspektoraty szkolne (obwody)
	państw.	pryw.		państw.	samorzą- dowe i pryw	państw.	pryw.	
Ilość szkół	66	76	17	11	11	19	55	23
Istnieją „Spółdzielnie” . .	25	20	4	5	4	10	17	w 273 szkołach na terenie 10 obwodów
Nie istnieją „Spółdzielnie“	33	34	11	4	1	7	16	—
Nie nadesłało odpowiedzi	8	22	2	2	6	2	22	13
Rok założenia								
1938	—	—	—	—	1	—	—	—
1937	4	2	3	1	1	2	2	—
1936	2	1	—	1	—	—	1	—
1935	3	—	—	—	—	—	1	—
1934	4	3	—	1	1	—	2	—
1933	4	2	—	—	—	—	3	—
1932	4	3	—	—	—	1	5	—
1931	—	4	—	—	1	1	2	—
1930	—	—	—	—	—	—	—	—
1929 i poprzednie	4	5	1	2	—	3	1	—
Ilość członków	3782	954	221	215	271	1326	2697	—
Wysokość udziałów	od 10 gr do 2 zł miesięcznie							
Obrót kasowy w 1937/38 r.	od 7634 zł do 26.304 29 zł (państwowa szkoła mleczarska w Rzeszowie)							
Jakie działy prowadzi się	Sprzedawano materiały pisarskie, zeszyty, mapki, mydła, berety, odznaki, tarcze na rękawy, czapki, kołnierze i t. p.							
Inne prace podejmowane w ramach spółdzielni	Prowadzono wypożyczalnię książek, urządzano odczyty i pogadanki o spółdzielczości, prowadzono kasy oszczędnościowe, udzielano zapomóg ubogiej młodzieży, prowadzono własne fryzjerie i t. p.							

Wynik konkursu polonistycznego dla młodzieży szkół średnich ogólnokształcących

W myśl § 8. „Regulaminu nagród Kuratorium O. S. Lwowskiego za najlepsze wyniki z języka polskiego w gimnazjach okręgu“ (Dz. Urzędowy K. O. S. Lw. numer 9 z 20 października 1937) Kurator Dr T. Kupczyński powołał komisję konkursową w składzie: przedstawiciel Polskiej Akademii Literatury p. Leopold Staff, wiceprezes Akademii — przewodniczący komisji wizytator dr Stefan Papée — sekretarz komisji dr J. Kijas, kierownik ogniska met. j. polskiego; członkowie: dr Janina Lehnertowa, dr Maria Lewicka, Alina Zabłocka.

O nagrodę przechodnią dla zespołu zgłosiło się 14 zespołów z 12 gimnazjów państwowych i prywatnych okręgu. Młodzież opracowała temat: „Kto i dlaczego ze współczesnych autorów jest młodym najbliższy?“ O nagrodę indywidualną ubiegało się 62 uczni i uczenic z 27 gimnazjów państwowych i 28 uczniów i uczenic z 9 gimnazjów prywatnych. Temat: „Rodowód literacki polskiego żołnierza“.

Komisja konkursowa w myśl § 10 „Regulaminu wewnętrznego komisji konkursowej“ przedstawiła Kuratorowi następujące wnioski: 1. nagrodę przechodnią dla zespołu przyznać klasie VIII b Pryw. Gimnazjum im. A. Mickiewicza O. Filippi Żychowiczowej we Lwowie, 2. nagrodę indywidualną Mieczysławowi Gradowi, uczniowi kl. VIII Państw.

Gimnazjum w Łańcucie, 3. wyróżnienia: Romanowi Ingardenowi, Państw. Gimn. I. Lwów; Karolowi Aszkenazemu i Witoldowi Wondrauschowi, Państw. Gimn. II. Lwów; Jerzemu Typrowiczowi, Państw. Gimn. III. Lwów; Zdzisławowi Łempickiemu, Państw. Gimn. IV. Lwów; Michałowi Wesołowskiemu i Włodzimierzowi Zaksowi, Państw. Gimnazjum VI. Lwów, Oldze Banszel, Państw. Gimnazjum im. Królowej Jadwigi, Lwów; Lechowi Kalinowskiemu, Pryw. Gimnazjum M. OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem; Antoniemu Roguckiemu, Państw. Gimnazjum w Brodach; Tadeuszowi Kędzierskiemu, Państw. Gimnazjum I w Jarosławiu; Annie Wolańskiej, Pryw. Gimnazjum Zeń. w Jazłowcu; Zofii Stankiewiczównie, Pryw. Gimnazjum PP. Benedyktynek w Przemyślu; Darii Łomackiej, Pryw. Gimnazjum Zeń. Ukraińskiego Instytutu dla dziewcząt w Przemyślu; Janinie Witowskiej, Pryw. Gimnazjum im. E. Orzeszkowej w Stanisławowie; Wandzie Świętnickiej, Pryw. Gimnazjum SS. Urszulanek w Stanisławowie. Wnioski Komisji konkursowej Kurator zatwierdził.

Młodzież szkolna Armii

W dniu zakończenia roku szkolnego 1937/38 uczennice i uczniowie Pryw. Liceum i Gimnazjum Koeduk. w Przemyślanach wręczyli na boisku P. W. przedstawicielowi pułku strzelców stacjonowanego w Brzeżanach 2 karabiny — dar młodzieży dla Armii. Karabiny zakupiono ze składek członków samorządu szkolnego przy poparciu finansowym

Patronatu Rodzicielskiego i Rady Pedagogicznej. Piękna uroczystość przy współudziale dzieci szkół miejscowych i licznego koła rodziców z miasta i wsi okolicznych stała się manifestacją o znaczeniu wychodzącym poza ramy szkoły.

Pismo międzyszkolne

Młodzież szkół średnich w Stanisławowie zainicjowała wydawnictwo międzyszkolnego pisma p. n. „Start Młodych”. Pierwszy numer pisma

ukazał się w druku z końcem roku szkolnego. Podejmując hasło „trzeba Polskę podciągnąć wzwyż” — młodzież stanisławowska daje wyraz zainteresowania się rzeczywistością, pragnienia realnego czynu w artykułach: Świetlice szkolne, Fundujemy karabin maszynowy dla armii, Kobiety polskie w służbie Ojczyźnie itp. — Uzupełnieniem dział literacki. Pod względem graficznym „Start Młodych” prezentuje się dodatkowo, na okładce podobny 10 tarcz z numerami szkół miejscowych.

23.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

Józef Piłsudski — „Moje pierwsze boje“

Ministerstwo W. R. i O. P. uznało wydawnictwo pt.: Józef Piłsudski — „Moje pierwsze boje“. Przetłumaczył na język hebrajski M. Asz. Stanisławów 1936 — za dozwolone do bibliotek szkolnych z hebrajskim i żydowskim językiem nauczania pod warunkiem usunięcia przedmowy M. Miesesa oraz dodania wstępu z objaśnieniami historycznymi i literackimi koniecznymi dla rozumienia tekstu. — (Nr II. Pr.-15165/37).

Wiedza techniczna na usługach lotnictwa

Zeszyt 6 (rok XIV, czerwiec 1938) miesięcznika „Życie Techniczne“ wydany z okazji Krajowej Wystawy Lotniczej jest poświęcony w całości zagadnieniom lotniczemu. Artykuły podają w przystępnej formie całokształt zagadnień nowoczesnego lotnictwa oraz historię lotnictwa polskiego ze szczególnym uwzględnieniem dorobku lwowskiego. Zeszyt nadaje się do bibliotek szkolnych i licealnych oraz gimnazjalnych. Cena 3 zł., konto P.K.O. nr. 500.755. Adres redakcji i administracji: Życie Techniczne, Lwów, ul. Ujejskiego 1.

Daszkiewicz — J. Flisak „Zasady nauczania sportu“.

Ostatnio wyszła z druku nakładem Księgarni Wojskowej (Warszawa, 1938) cenna książka: B. Daszkiewicza i J. Flisaka „Zasady Nauczania Sportu“, obejmująca technikę, taktykę i zaprawę. Pomyślana jako podręcznik dla instruktora, traktuje o gimnastyce (10 głównych wzorów wg. Niels Bukha), grach sportowych, lekkoatletyce, pływaniu, narciarstwie, strzelectwie, łucznictwie, walce wręcz, terenoznawstwie i grach polowych. Szczególnie obszernie opracowali autorzy strzelectwo, gry polowe i terenoznawstwo, jako działy ściśle z obroną

Państwa związane. Książka może oddać znaczne usługi nauczycielowi wychowania fizycznego w szkole średniej, bądź komendantowi P. W. Str. 304 + 197 rycin. Cena 5,50 zł.

Wiadomości Historyczno-Dydaktyczne. Organ Pol. Tow. Historycznego dla spraw nauczania historii. R. VI. Z. 2.

Numer zawiera wiele materiału, mającego praktyczne znaczenie dla nauczyciela. Wymienić należy przede wszystkim dalszy ciąg artykułu W. Mośczeńskiej (kierowniczką Ogniska Metodycznego Historii w Warszawie) omawiającego najważniejsze zagadnienia metodyczne programu historii w liceum oraz „Materiały bibliograficzne w związku z tematami objętymi programem kl. II lic.“ — obszernie zestawione przez S. Sajkiewiczównę. Zeszytu dopełniają recenzje oraz zapiski informacyjne o podręcznikach i literaturze popularnonaukowej a wreszcie kronika prac w Sekcjach Dydaktycznych i Ogniskach w poszczególnych środowiskach.

Przewodnik po powiecie skałackim

Nakładem Podolskiego Tow. Turystyczno-Krajoznawczego ukazał się „Przewodnik po powiecie skałackim“ w opracowaniu Józefa Opackiego. Książeczka zawiera historię, rys etnograficzny i szczegółowy opis powiatu, nadto informacje dla zwiedzających.

Orły Podkarpackie

Ukazała się w druku powieść pióra znanego powieściopisarza F. A. Ossendowskiego „Orły Podkarpackie“, wydawnictwo „Pobudki“, Przemyśl, 1938. Interesująca ta książka zasługuje na rozpowszechnienie wśród młodzieży szkolnej — zwłaszcza na terenie Podkarpacia. Nadaje się do bibliotek zarówno szkół powszechnych jak średnich.

ZAWIADOMIENIE

Związek Księgarzy Polskich zawiadamia niniejszym Dyrekcje i Kierownictwa szkół, jak również P. T. Nauczycielstwo i wszystkich zainteresowanych, że w tegorocznym sezonie szkolnym i na przyszłość wszystkie księgarnie w całej Polsce sprzedawać będą podręczniki szkolne ściśle po cenach, wyznaczonych przez Ministerstwo W. R. i O. P. i wydrukowanych na podręczniku.

Nie będą więc udzielane przy zakupach książek szkolnych bez względu na wysokość zakupu żadne ustępstwa (rabaty) w jakiegokolwiek formie. Dotyczy to zarówno zakupów indywidualnych, jak i zbiorowych, pozatym zarówno dokonywanych przez osoby prywatne jak i przez szkoły, instytucje, zrzeszenia, organizacje samopomocowe i t. p. Wszelki nacisk na księgarza przy zakupie w kierunku uzyskania rabatu, bezpłatnych egzemplarzy, pokrycia kosztów przesyłki, przejazdu i t. d. będzie musiał z konieczności pozostać bezskuteczny.

ZARZĄD GŁÓWNY
ZWIĄZKU KSIĘGARZY POLSKICH
W WARSZAWIE

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLINSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr 135-27

p o l e c a

Podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, średnich zawodowych i liceów, dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P.

Podręczniki wydane przez Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich i zatwierdzone w latach poprzednich zostały zamieszczone w urzędowym SPISIE PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH DOZWOLONYCH DO UŻYTKU SZKOLNEGO według stanu z dnia 1 lutego 1938 r.

W roku obecnym Ministerstwo W. R. i O. P. udzieliło aprobaty na następujące nowe podręczniki od roku szkolnego 1938/39:

Religia:

Ks. J. Boczar, Ks. Dr A. Hausner, Ks. Fr. Wójcik: DZIEJE BIBLIJNE, książka pomocnicza dla II klasy szkół powszechnych.

Ks. Dr Józef Umiński: KRÓLESTWO BOŻE NA ZIEMI, część I, podręcznik do nauki historii Kościoła powszechnego dla III klasy gimn.

Ks. Dr Józef Umiński: TEKSTY ŹRÓDŁOWE, do nauki dziejów Kościoła w szkołach średnich, część I, dla III kl. gimn.

Język polski:

H. Grotowska, M. Gutry, Z. Klingerowa: CZYTANKA, dla klasy III szkół powsz. miejskich.

H. Grotowska, M. Gutry, Z. Klingerowa: CZYTANKA, dla klasy III szkół powsz. wiejskich.

J. Rytłowa, J. Saloni, Fr. Rytel: ZA MIEDZĄ GRANICZNĄ, czytanki na klasę III szkół powsz. wiejskich 3 i 2 stopnia.

B. Kubski i St. Dobraniecki: NA ZAGONIE, czytanki polskie dla III klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs A.

J. Rytłowa, J. Saloni, Fr. Rytel: KU POLSCE, podręcznik do nauki języka polskiego dla III klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs A.

J. Dańcewiczowa, B. Kubski, St. Maykowski: ŚWIATŁO W CHACIE, czytanki polskie dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.

B. Kubski i St. Maykowski: WIEŚ W SŁOŃCU, podręcznik do nauki języka polskiego dla VI kl. szkół powsz. 2 stopnia. Kurs A.

B. Kubski, F. A. Ossendowski, M. Kotarbiński, J. Czechowicz: WYPISY POLSKIE dla VI klasy szkół powsz. 3 stopnia.

J. Saloni i W. Stetkiewiczówna: NA ZIEMSKIM GLOBIE, podręcznik do nauki języka polskiego dla VI klasy 3 stopnia.

J. Krzyżanowski i J. Saloni: Z PRACY DUCHA, podręcznik do nauki języka polskiego dla II kl. gimn. ogólnokształcących.

J. Balicki i St. Maykowski: MÓWIĄ WIEKI II., podręcznik dla II kl. gimn. przerobiony i dostosowany do nowych zmian programu.

J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski: LITERATURA POLSKA, dla I klasy liceum ogólnokształcącego T. I, cz. 1—3.

Język niemiecki:

J. Piprek: VON DEUTSCHER ART UND KUNST, podręcznik do nauki języka niemieckiego dla I kl. liceum (w aprobacie ostatecznej).

Łacina:

TEKSTY ŁACIŃSKIE dla liceum ogólnokształcącego, zes. 1—11 pod redakcją K. Dąbrowskiego i M. Goliasa.

M. Auerbach i K. Dąbrowski: GRAMATYKA ŁACIŃSKA.

Historia :

- K. Drewnowski:* OBRAZY Z DZIEJÓW POLSKI DAWNEJ I OBECNEJ, podręcznik do nauki historii dla VI klasy szkół powszechnych 2 stopnia. Kurs A.
- Wł. Jarosz i T. Pini:* OPOWIADANIA Z PRZESZŁOŚCI I TERAŻNIEJSZOŚCI POLSKI, podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- Wł. Martynowiczówna:* OBRAZY Z PRZESZŁOŚCI I TERAŻNIEJSZOŚCI, podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- J. Lechicka:* HISTORIA, podręcznik dla I kl. liceum (w aprobacie ostatecznej).

Przyroda i geografia :

- J. Michałowska i A. Wiszniewska:* WIADOMOŚCI Z PRZYRODY I GEOGRAFII, dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- J. Abrysowski:* PRZYRODA MARTWA, podręcznik dla VI klasy szkół powsz. 3 stopnia.

Matematyka :

- St. Kubrakiewicz:* RACHUNKI, dla II klasy szkół powsz.
- T. Abramowicz i M. Okołowicz:* ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ, dla III kl. szkół powsz. 1 stopnia. Kurs A.
- T. Abramowicz i M. Okołowicz:* ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ, dla IV kl. szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
- B. Iwaszkiewicz:* ALGEBRA, podręcznik dla II kl. gimnazjalnej.

Różne :

- M. Wojtowicz:* Nauczanie astronomii w liceach ogólnokształcących.
- Wł. Bartyński:* Księgowość detalisty według metody tabelarycznej i uproszczonej. Poradnik dla kupca i szkół kupieckich.
- Wł. Bartyński:* Temat do księgowości w przedsiębiorstwie detalicznym.

w y d a j e**Bibliotekę Narodową**

Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum
Dzieła naukowe i beletrystyczne

Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

DO P. T. NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ POLSKICH!

Prosimy o zwrócenie uwagi na bezkonkurencyjny pod względem jakości i ceny atrament „DUPLIKAN“ wyrób Lwowskiej Fabryki Chemicznej Stanisława Ducha. „DUPLIKAN“ przewyższa znacznie atramenty zagraniczne i jest do nabycia we wszystkich składach piśmiennych.

Żądajcie w każdym sklepie atramentu
„D U P L I K A N“

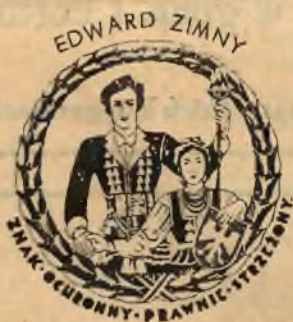
Fabryka Chemiczna Stanisława Ducha, Lwów, ul. Zyblikiewicza 23.

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

Sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W
ULICA BATOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

F I L I A :
ULICA ZYBLIKIEWICZA. 43
TELEFON Nr 116-36

Powyzszy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należytości wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelicka 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 9

LWÓW, DNIA 30 WRZEŚNIA 1938 R.

ROK XLII

2—10 PAŹDZIERNIKA 1938

V. TYDZIEŃ SZKOŁY POWSZECHNEJ

„Dzieło, któremu służy praca Towarzystwa Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, nie jest skończone. Przed Towarzystwem stoi zadanie dostarczenia w naszym Okręgu Szkolnym kilku tysięcy izb szkolnych.

W tej sprawie z dużą pomocą może przyjść świadome i zorganizowane społeczeństwo, którego wysiłki, połączone z pracą Państwa i Samorządu, pozwolą na skuteczne rozwiązanie tego tak ważnego zagadnienia“.

Dr Tadeusz Kupczyński
Kurator Okręgu Szkolnego

PRZEMÓWIENIE

P. MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

PROF. DR WOJCIECHA ŚWIĘTOSŁAWSKIEGO

DO RODZICÓW I NAUCZYCIELI, WYGŁOSZONE PRZEZ RADIO W DNIU 4 WRZEŚNIA 1938 R.

Korzystam z Polskiego Radia, aby zwrócić się tą drogą do rodziców kilkumilionowej rzeszy naszej młodzieży oraz do nauczycielstwa.

Trzy lata upływa od chwili przejścia Polski przez dno kryzysu gospodarczego. W życiu Państwa jest to zapewne okres zbyt krótki, aby mogły zajść zmiany bardzo zasadnicze, jednakże tempo współczesnego życia jest tak szybkie, że nawet w tak krótkim czasie zarysowują się zmiany często dość istotne. Ma to miejsce zwłaszcza u nas w Polsce, gdzie po długotrwałej depresji weszliśmy na drogę wzrostu produkcji, podjęliśmy znaczne prace inwestycyjne w miastach i poza ich obrębem, rozszerzyliśmy zarówno liczbę jak i intensywność wielu warsztatów wytwórczych. Każdy też bezstronny obserwator dostrzega również, jak istotne zmiany na lepsze dokonywują się z roku na rok w życiu wsi polskiej.

Oczywiście, że równoległe z postępującym naprzód rozwojem gospodarczym i przemysłowym zachodzić muszą poważne zmiany warunków bytowania społeczeństwa i te właśnie zmiany znajdują swe odbicie bardzo jaskrawe w naszym szkolnictwie. Jest to jeden z czynników, który wpłynął na to, że wezbrała olbrzymia fala młodzieży i uderzyła o bramy szkół wszelkiego typu. Napór tej fali jest tak wielki, że Ministerstwo ze swymi nader szczupłymi środkami materialnymi znalazło się odrazu u progu zupełnego wyczerpania wszystkich zasobów, jakimi mogło rozporządzać. Mam też na myśli nie tylko środki finansowe, ale również konieczność rozszerzenia pomieszczeń i powiększenia liczby gmachów szkolnych, czego z roku na rok w ogóle wykonać nie można. Do tego dochodzą także trudności w obsadzie stanowisk, gdyż w szkołach zawodowych już dziś odczuwamy wielki brak specjalistów.

Stanu tego inaczej, aniżeli ostrym kryzysem szkolnym nazwać nie można. Dlatego też zabieram głos w tej sprawie, aby społeczeństwo widziało dokładnie, skąd wynikają trudności, z którymi walczą i walczyć będą przez czas dłuższy zarówno władze szkolne, jak też liczne rzesze rodziców.

Przede wszystkim należy sobie uświadomić, że pod względem liczebności młodzieży w wieku szkolnym zajmujemy wraz z kilkoma zaledwie innymi krajami, jak np. Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej lub Rumunią, położenie wyjątkowe. Gdy bowiem na 100 mieszkańców w większości krajów Europy zachodniej jest od 30 do 35 młodzieży w wieku poniżej lat 20, Polska ma takiej młodzieży ponad 40%. Stąd też pochodzi, że szkoły polskie różnego typu liczą ponad 5.000.000 młodzieży, co stanowi 18% ogółu ludności.

Spółeczeństwo nasze powinno wiedzieć o danych statystycznych, stwierdzających, że rodzice przeciętnej rodziny polskiej mają w porównaniu do rodzin w wielu krajach zachodniej Europy o jedno dziecko więcej do

wyżywienia, wychowania i przygotowania do życia praktycznego. Stąd pochodzi, że w liczbach względnych odniesionych do miliona mieszkańców mamy dzieci w wieku szkolnym o 25% więcej, aniżeli większość krajów Europy zachodniej; musimy więc mieć o tyleż procentów więcej izb szkolnych i etatów nauczycielskich, aby nauczanie w szkołach utrzymać na podobnym poziomie, co w innych kulturalnych krajach Europy.

Przytoczony fakt posiada dla nas doniosłe znaczenie. Zaważy on niewątpliwie w sposób dodatni na prężności gospodarczej, przemysłowej i kulturalnej, a nawet politycznej, stworzy bowiem z jednej strony konieczność wzrostu uprzemysłowienia kraju, z drugiej — pobudzi automatycznie do większej przedsiębiorczości i ekspansji tych fachowców, którzy nie zdołają znaleźć normalnego zatrudnienia w warsztatach pracy już istniejących. Są to palące zagadnienia jutra, obecnie zaś przy nader ograniczonych środkach finansowych piętrzą się zarówno przed Rządem, jak i przed całym społeczeństwem olbrzymie trudności w zakresie zaspokojenia głodu szkolnego.

Trzeba podkreślić, że to samo pokolenie, które musiało zaleczyć ciężkie rany, zadane Polsce przez wojnę światową, które musiało pokonać wielkie trudności, związane z budową pierwszych zrębów wielkiego niepodległego Państwa, przezwyciężając tysiączne przeszkody, wynikające z rozdarcia, podporządkowania innym interesom lub gospodarczego przytłumienia lub wyniszczenia ziem polskich przez zaborców, że pokolenie to właśnie podołać musi obowiązkom wyżywienia, wychowania i fachowego wykształcenia procentowo znacznie większego zastępu młodzieży, aniżeli czynią to bogate społeczeństwa wielu innych krajów Europy.

Czyż więc mamy się dziwić temu, że gdy po długotrwałym kryzysie Państwo zaledwie rozpoczęło zaleczać swe rany i gospodarczo się dźwigać, szkolnictwo nasze stanęło wobec zadań, którym zarówno pod względem finansowym, jak też pod względem liczby rozporządzalnych pomieszczeń od razu sprostać nie może?

Do okoliczności, o których wspominałem przed chwilą, dołącza się jeszcze jedna, o której najszerze rzesze społeczeństwa wiedzieć powinny. Oto obecnie dzięki gwałtownemu przyrostowi urodzin w okresie powojennym liczba młodzieży w wieku od lat 14 do 18 wzrasta i w najbliższych latach wzrastać będzie dalej. Fakt ten wpływa dodatkowo na olbrzymi napływ młodzieży, zarówno do szkół ogólnokształcących, jak też zawodowych. Widzieliśmy też dobrze, że spadek liczebny młodzieży w szkołach ogólnokształcących i zawodowych w okresie największego kryzysu gospodarczego był zjawiskiem przemijającym, zdawaliśmy sobie sprawę, że po tym spadku nastąpić musi gwałtowny wzrost napływu młodzieży do średnich szkół różnego typu.

Podczas debaty budżetowej w Sejmie i Senacie zwracałem na tę okoliczność szczególną uwagę, podkreślając, że w chwili obecnej jesteśmy w dobie narastania wielkiego kryzysu w szkolnictwie średnim, tak samo, jak za lat kilka należy się liczyć z bardzo znacznym napływem młodych fachowców różnego rodzaju na rynek pracy. Rząd i społeczeństwo będzie musiało dokonać nowego wysiłku, aby w tym czasie znaleźć dla nich odpowiednie zatrudnienie.

Uważałem za swój obowiązek przedstawić wszystkim zainteresowanym obiektywną ocenę stanu, wynikającego z tego, że kraj nasz, posiadający ponad 60% ludzi w wieku poniżej lat 30, jest krajem młodym, a więc wymagającym wyjątkowych zabiegów, aby z jednej strony młodzież mogła otrzymać fachowe przygotowanie, a dorastające pokolenie mogło to swoje przygotowanie we właściwy sposób spożytkować.

Chcę obecnie przedstawić, co zostało uczynione w ostatnich latach, aby w granicach dzisiejszych możliwości złagodzić kryzys w szkolnictwie.

Przede wszystkim więc po wieloletniej przerwie, związanej z przechodzeniem Polski przez dno depresji gospodarczej, stan liczebny personelu nauczycielskiego w szkołach powszechnych wzrósł i to dość poważnie. Gdy bowiem na jesieni r. 1935 mieliśmy w całej Polsce wraz z Górnym Śląskiem 70.800 nauczycieli, w dniu jutrzejszym stanie ich do pracy 78.400, przy tym przybyło 8.000 etatów nauczycielskich, co odpowiada przyrostowi względnemu 11,3%.

Aczkolwiek jesteśmy dalecy od takiej liczby nauczycieli, która by odpowiadała potrzebom oświatowym w Polsce, uczyniliśmy jednak w ostatnich czasach krok poważny, likwidując na całym obszarze Polski, z wyjątkiem województw wschodnich i południowo-wschodnich, poprzedni stan, w którym nie wszystkie dzieci, objęte obowiązkiem szkolnym, mogły znaleźć pomieszczenie w szkole. Jednocześnie ze wzrostem liczby nauczycieli szkół powszechnych umożliwiona została walka ze złą frekwencją oraz powiększenie odsetka dzieci, uzyskujących świadectwa z ukończenia pełnego kursu szkoły.

Zarówno względy, o których mówiłem poprzednio, jak też polepszenie koniunktury ogólnej sprawiły, że z roku na rok wzrasta napływ młodzieży do szkół średnich ogólnokształcących. Stan ten nie jest przejściowy, badania bowiem stosunków liczbowych za granicą wskazują, że przy najdalej idącym rozwinięciu sieci szkół zawodowych stan liczebny młodzieży w szkołach ogólnokształcących utrzymuje się na określonym poziomie. Na tę okoliczność wskazywałem już w czasie debaty budżetowej Sejmu, twierdząc, że młodzieży w wieku szkolnym mamy tak wiele, że szkolnictwo zawodowe będzie się u nas rozwijało niezależnie od współzrędnego rozwoju szkół ogólnokształcących.

Dane liczbowe z ostatniego okresu trzyletniego w sposób najbardziej kategorię potwierdzają ten punkt widzenia. Tak więc na jesieni w r. 1934 mieliśmy w szkołach ogólnokształcących 166.100 młodzieży, w roku następnym było jej 181.100, w roku zeszłym 221.000, w tym zaś roku napływ młodzieży był tak wielki, że zmuszeni byliśmy otworzyć w całej Polsce dodatkowe 39 klas 1-szych w gimnazjach państwowych. Gimnazja prywatne uruchomiły również szereg klas 1-szych równoległych. Tegoroczny zatem przyrost młodzieży w szkołach ogólnokształcących będzie bardzo poważny.

Niezależnie od tego powiększy się liczba młodzieży uczącej się w liceach pedagogicznych i pedagogiach przez powiększenie w tym roku liczby klas w tych szkołach.

Jak już wspominałem, szkolnictwo zawodowe wszelkich typów rozwija się ostatnimi laty w tempie bardzo szybkim. Wpływa na to oczywiście ogólna poprawa koniunktury. Napływ młodzieży jest tak wielki, że ani już istniejące, ani świeżo otwarte szkoły zawodowe wszystkich kandydatów pomieścić nie mogą. Dość więc wspomnieć, że gdy na jesieni r. 1934 mieliśmy we wszystkich szkołach zawodowych uczniów i uczennic 61.879, w r. 1935 liczba ta wzrosła do 69.153, w roku 1936/37 — 79.604, a w roku 1937/38 do 92.289. Należy przypuszczać, że rok bieżący przyniesie dalsze zwiększenie liczby młodzieży, przyjętej do szkół zawodowych. Niestety, liczba kandydatów, którzy tylko z braku miejsc nie zostali przyjęci, jest bardzo poważna. To też po raz pierwszy zaobserwowany został fakt, że młodzież nie mogąca się dostać do szkół zawodowych, zwracała się o przyjęcie do szkół ogólnokształcących, a nie odwrotnie, jak to miało dotychczas często miejsce.

Chcąc zaradzić wytworzonemu stanowi rzeczy w obu typach szkół, Ministerstwo Oświaty uruchomiło w roku bieżącym 275 etatów w szkolnictwie ogólnokształcącym oraz 200 etatów w szkolnictwie zawodowym. Wydałem też polecenie, aby Kuratoria do najdalej posuniętych granic wyzyskały pomieszczenia i pomoce naukowe celem przyjęcia jak największej liczby uczniów i uczennic do szkół.

W granicach możliwości przydzielane są również etaty do szkół ogólnokształcących prywatnych z tym, aby uzyskane tą drogą oszczędności w budżecie tych szkół zużyte zostały na obniżenie opłat szkolnych dzieciom niezamożnych rodziców, oraz, aby pewna liczba dzieci urzędników, wojskowych i funkcjonariuszów państwowych korzystała z tych samych warunków, jakie uzyskuje w szkołach państwowych.

Chciałbym zakończyć moje przemówienie kilkoma uwagami natury ogólnej. W wielu krajach Europy zachodniej realizacja powszechności nauczania oraz rozwój szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego przypadły na ten okres życia danych narodów, w którym następował u jednych spadek rozrodczości, u innych bardzo znaczne uprzemysłowienie. Często obydwa zjawiska zachodziły równocześnie. U nas zaś warunki, w jakich notujemy rozwój szkolnictwa, są odmienne od tych, które towarzyszyły rozwojowi szkolnictwa w Europie zachodniej. Istotnie, jak już wspomniałem, dzięki wysokiej rozrodczości mamy bardzo znaczny odsetek młodzieży i wielu pracowników w wieku stosunkowo bardzo młodym, poza tym uprzemysłowienie naszego kraju, rozrost miast i powiększanie się dobrobytu poszczególnych obywateli nie postępują u nas z taką szybkością, jakiej byśmy pragnęli zwłaszcza ze względu na konieczność dostarczenia warsztatów pracy dla dorastającej młodzieży.

W zrozumieniu tych zagadnień poświęcam wiele czasu na studia porównawcze szkolnictwa w różnych krajach, sądząc, że mimo dość znaczne różnice, przykłady dokonywującego się tam podziału młodzieży według obieranej przez nią specjalności wiele nas nauczyć mogą.

Z danych tych wynika przede wszystkim, jak wielką rolę odgrywają w wielu krajach przodujących pod względem rozwoju kultury i uprzemysłowienia szkoły doksztalające. Szkolnictwo to rozwija się i u nas w dość szybkim tempie. Tak więc od roku 1934/35 do roku ubiegłego mieliśmy 84.100 uczniów w szkołach doksztalających, w r. 1937/38 liczba ta wzrosła do 110.100, a więc o 30%. Jednakże w porównaniu z innymi krajami Europy zachodniej liczby te są za niskie. Szkoły doksztalające, zarówno miejskie, jak też i wiejskie, których dalszy rozwój zająć musi naszą baczną uwagę, mają przed sobą w Polsce rolę b. poważną, tym bardziej, że stosunkowo ten rodzaj szkolnictwa jest łatwiejszy do realizacji i może z czasem objąć milionowe rzesze dorastającej młodzieży, nie mogącej kształcić się w szkołach innego typu.

W dzisiejszym moim przemówieniu poruszyłem kilka ważniejszych zagadnień, związanych ze szkolnictwem powszechnym ogólnokształcącym i zawodowym. Chodziło mi o to, aby zagadnienie szkolnictwa nie było traktowane w oderwaniu od rozwoju ogólnego kraju, oraz, aby charakterystyczne stosunki, panujące u nas, były znane szerszemu ogółowi społeczeństwa. Istotnie, dopiero w szerokiej perspektywie całokształtu zagadnień zrozumiałymi stają się dla nas tak stan jak i rozwój poszczególnych jego fragmentów.

Rozpoczynamy zatem jutro nowy rok szkolny. Dla każdego nauczyciela, matki, ojca lub opiekuna dziatwy szkolnej będzie to rok wyętej pracy, wielu trosk i niepokojów. W tych to bowiem warunkach upływać musi praca wychowawcza każdego poważnie traktującego swe posłannictwo

i obowiązki. Życzę więc rodzicom i nauczycielom, aby rok ten minął dla wszystkich jak najpomyślniej. Życzę też przede wszystkim, aby w wysiłkach wspólnych nad nauczaniem i wychowaniem dzieci panowała jak największa harmonia pomiędzy rodzicami i nauczycielstwem. Pamiętajmy, że wychowując młodzież, budujemy podstawy rozwoju Polski. Czyniąc to dobrze, przyczyniamy się najbardziej do rozwoju siły, potęgi i bogactwa Rzeczypospolitej.

PRZEMÓWIENIE

P. MINISTRA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

PROF. DR WOJCIECHA ŚWIĘTOSŁAWSKIEGO

WYGŁOSZONE PRZEZ RADIO W DNIU 5 WRZESNIA 1938 R. DO MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W dniu dzisiejszym otwierają się bramy szkół wszelkiego rodzaju ze szkołami powszechnymi na czele. Jako Minister Oświaty, witam Was, młodzieży szkolna. Zapewne nie wszyscy wiecie, że jest Was przeszło 5 milionów i że stanowicie łącznie siódmą część ludności Polski. Dość powiedzieć, że gdybyście, trzymając się za ręce, utworzyli jedno wspólne koło, to żywym tym łańcuchem moglibyście opasać wzdłuż granic całą Polskę, tworząc tym sposobem żywy mur, świadczący, że ziemia ta jest Wasza, że ją kochacie i że nie oddacie jej w obce ręce za żadne skarby świata.

Gdybyście się zaś ustawili dwójkami i stanęli dwójka za dwójką, utworzylibyście długi szereg, ciągnący się od Wilna poprzez Warszawę aż do Krakowa, a z Krakowa dalej jeszcze przez Rzeszów i Przemysł nieomal do Lwowa.

Cieszymy się wszyscy, że jest Was tak wiele, wierzymy bowiem, że gdy wyrosniecie na tęgich, fizycznie i moralnie silnych obywateli Rzeczypospolitej, zdołacie zabezpieczyć jej byt i dalszy rozwój.

W roku ubiegłym mówiłem Wam o tym, czego Was szkoła nauczy i co w niej pożytecznego dla siebie znajdziecie. Wspominałem wówczas, że pod jej to wpływem wzbogacie Wasze życie i staniecie się niejako zgoła innymi ludźmi. Szkoła bowiem nauczy Was przede wszystkim doznawać nowych, nieznanych Wam dotychczas radości — radości płynących z przeżyć duchowych. Będziecie się więc niejednokrotnie cieszyć z tego, że umysły Wasze stały się bogatsze przez poznanie wielu rzeczy nowych o świecie, o ziemi, o Polsce i jej przeszłości, wreszcie o ludziach, zwierzętach i roślinach.

Poznając lepiej swój kraj i jego osobliwości, rozumieć będziecie coraz głębiej jego bogactwo, odczuwać jego piękno i szczyć się chlubną jego przeszłością. Czyny ojców i dziadów Waszych przemawiać będą do Was, a zarazem wskazywać, czym ma być teraźniejszość i jutro Polski, które nie my, jeno Wy tworzyć będziecie.

Dzięki pracy w szkole, zrozumiecie znaczenie i piękno mowy ojczyściej, zrozumiecie, że za pomocą słowa i pisma wzbogaca się świat duchowy człowieka, rodzi się wiedza i myśl wszelka, powstaje możliwość porozumienia się i bliska łączność nie tylko z ludźmi żyjącymi, ale i z tymi, którzy choć odeszli, a do nas przez swe dzieła pisane mówić nie przestają. Pojmiecie wreszcie, ile z tej łączności duchowej czerpie ludzkość siły do pracy, wiary w potęgę własnego i zbiorowego wysiłku.

Nie o tym jednak chciałem mówić z Wami w dniu dzisiejszym. Mam bowiem pewność, że przyrodzona żądza poznawania, chęć wytłumaczenia

sobie otaczających zjawisk lub tych, które w Was samych zachodzą, przyczyni się do tego, że potraficie wynieść ze szkoły zasób niezbędnych wiadomości. Pobudzi to niejednego z Was do twórczej myśli samodzielnej, a są prawdopodobnie i tacy wśród Was, którzy osiągną najwyższe szczyty myśli ludzkiej, dostępne jedynie wybranym.

Pamiętajcie jednak, że choćbyście wchłonęli to wszystko, czego Was szkoła nauczyć może, choćbyście przez własną pracę jeszcze wiele innych wiadomości posiadli, nie osiągnęlibyście jeszcze pełni swojego rozwoju.

Do pełni życia człowieka potrzeba mu nie tylko wiadomości o świecie zewnętrznym i o nim samym jako fizycznej postaci, lecz przede wszystkim duchowego rozwoju wewnętrznego, polegającego zarówno na wytworzeniu świata uczuć, jako też i mocy charakteru i woli.

Oczywiście, i rodzice Wasi, i nauczyciele czynić będą wysiłki, aby rozwinąć w Was tę stronę duchową i moralną, jednakże wszystkie ich usiłowania będą nadaremne, jeżeli nie będzie im towarzyszyła Wasza praca wewnętrzna i Wasz najbardziej czynny w tym udział.

W krótkim swym przemówieniu nie mogę, rzecz prosta, wyjaśnić, w jaki sposób macie tę Waszą pracę wewnętrzną wykonać, wskażę jedynie na te czynniki wychowawcze Waszej pracy w szkole i w domu, które mogą dać podstawę do duchowego i moralnego wyrobienia jednostki.

Otóż podstawowym czynnikiem wychowawczym, którego wpływ poważny powinien na całym Waszym życiu, jest dawane Wam w szkole i w domu wychowanie religijne. Najwznioslejsze ideały chrześcijańskie i wypływający z nich rzetelny, należyty i szczerzy stosunek do bliźniego niech staną się istotną treścią Waszej postawy moralnej w życiu. Stosujcie tę cnotę w życiu codziennie, w domu, w szkole i wszędzie, gdziekolwiek się znajdziecie. Usiłujcie też wytrwale stawać się co raz to lepszymi, a raz obrawszy drogę doskonalenia swego ducha, nie ustawajcie w tej pracy przez dalsze życie.

Pamiętajcie również o należyтым stosunku Waszym do rodziców. Miejcie w pamięci przez całe życie, że dobre, pogodne i ciche życie rodzinne jest nie tylko skarbem bezcennym dla członków samej rodziny, lecz również solidną podstawą życia zbiorowego narodu. Jeśli więc danym Wam jest posiadać dom, w którym rodzice pełną serca opieką Was otaczają, czerpcie stąd radość beztroską Waszej młodości i wiedźcie, że im więcej dacie ze siebie Waszym rodzicom, tym lepiej przygotowujecie się do tego, aby w przyszłości własne, trwałe, pogodą owiane ognisko założyć.

Aby wyrósł na wartościowych obywateli swego narodu, każdy poznać powinien dobrze dzieje ojczyzny. Przy tym chodzi nie o to tylko, aby znać przebieg wypadków w tej lub innej epoce lat minionych. Powinniście z przebiegu dziejów zrozumieć, że historię tworzą całe narody wytrwałą pracą jednostek, że zwyciężają, potężnieją i wzrastają w siłę nie dlatego tylko, że miały wśród siebie wybitnych wodzów lub mężów stanu, lecz dlatego, że własną pracą i postawą moralną narody te stworzyły zdrowe i mocne podłoże, na którym mogły wyrastać wielkie czyny wodzów narodu. Zrozumiecie również, że państwa upadały, traciły na znaczeniu i sile, gdy zachodził wewnętrzny rozkład tych elementów, z których czerpie każdy naród swą siłę.

Dlatego też umiłowanie ojczyzny, najpiękniejsze słowa o tej miłości bez czynu, bez wytrwałej pracy, bez zrozumienia, jakie obowiązki ciążyą na każdym członku społeczeństwa, nie posiada dla państwa żadnej realnej wartości, jest dźwiękiem bez wewnętrznej treści. To też zadanie

swoje potraficie spełnić, gdy w szkole dokładać będziecie sił, aby urobić w sobie zrozumienie, co czynić macie, aby stać się rzeczywistymi współbudowniczymi silnej, zwartej i potężnej Polski.

Jest wszelka nadzieja, że pracy Waszej sprzyjać będą warunki zewnętrzne, jedynie bowiem zgorzkniały sceptyk, nie chcący lub nie mogący niczego dostrzegać, nie widzi tego, że po kilkuletnim ciężkim przesileniu gospodarczym wszystkie ziemie polskie rozpoczęły się rozwijać i to we wszystkich niemal dziedzinach. Rozwoju tego, tego pędu do lepszego jutra nic nie zdoła powstrzymać, a dalsza realizacja powszechnej oświaty oraz dalszy rozwój szkolnictwa wszelkich typów sprzyjać będzie wybitnie temu procesowi. Na Was też liczy całe starsze pokolenie i wierzy, że nie zawiedziecie pokładanych w Was nadziei. Przy wytężonej pracy starszych i tych z Was, którzy stopniowo w to życie polskie wchudzić będziecie, wyrównamy braki i zaniedbania, które pozostały dzięki długoletniej niewoli i rozdarciu Polski na części.

Nie mogę wreszcie pominąć zagadnienia, które na równi z innymi przed Wami staje. Chodzi nam wszystkim o to, abyście się odznaczali zarówno tężyzną duchową, jak też fizyczną. Nie sądźcie, aby rozwój cech charakteru i natury duchowej od Was samych nie miał zależeć. Przeciwnie, wyrobienie w sobie silnej woli, hartu ducha, wytrwałości w pracy, nadto zaprawianie się z jednej strony do samodzielnej myśli własnej, podporządkowywanie się zaś woli przełożonego, gdy chodzi o czyn zbiorowy, wszystkie te cechy wyrobić musicie sami usilną, codzienną, nieustającą pracą nad sobą.

To samo dotyczy Waszego zdrowia i tężyzny fizycznej.

Nie wszyscy jesteście jednakowo zdrowi i silni, jednakże opinia lekarska jest zgodna co do tego, że przy należytej pielęgnacji zdrowia, zachowaniu czystości, dobrze stosowanych ćwiczeniach cielesnych, niemal wszyscy poprawić mogą stan swego zdrowia i do chwili dojścia do pełnoletności wyrównać i usunąć braki fizyczne.

Zarówno rodzice Wasi jak i szkoła, Ministerstwo Opieki Społecznej i szereg organizacji społecznych czynić będą wszelkie starania, aby Wam przyjść z pomocą, od Was jednak zależy, aby nie zaniedbać niczego, aby zdrowie, czystość ciała i siły fizyczne pielęgnować i przez to znacznie powiększyć prawdopodobieństwo, że wyrośniecie na silnych i tęgich obywateli, mających nie tylko świadomość, ale realne siły ku temu, aby własnym wysiłkiem jutro Polski budować.

Olbrzymia większość Was, młodzieży polska, wstępuje do szkoły lub znajduje się w początkowym okresie pobierania nauki. Wiedziecie, że w szkole spędzicie dobrych kilka lat, a więc znaczną część Waszego życia. Czeka Was tu praca i wysiłek niemały i tym większy, im większą rolę zechcecie odegrać w życiu zbiorowym narodu. Uczynicie wszystko, co od Was zależeć będzie, aby czas spędzony w murach szkolnych był dla Was najmiłszym wspomnieniem. Walczcie ze sobą i przeciwnościami życia. Nie poddawajcie się zwątpieniu i smutkowi wtedy nawet, gdy warunki zewnętrzne usuwać zechcą wesoły uśmiech z Waszej twarzy.

Wiedziecie, że wewnętrzny spokój i pogoda są też czynnikami podnoszącymi Waszą sprawność duchową i fizyczną. Życzę też Wam z całego serca, aby rozpoczęty dziś rok szkolny minął Wam w radości i pogodzie ducha, przyniósł Wam i Waszym rodzicom i opiekunom jak najwięcej zadowolenia. Życzę też, aby beztronski wesoły uśmiech gościł jak najczęściej na Waszych młodych twarzach.

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
Przemówienie P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn. prof. Wojciecha Świętosławskiego do rodziców i nauczycieli, wygłoszone przez radio w dniu 4 września 1938 r.	352	5. Z Dziennika Ustaw	370
Przemówienie P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczn. prof. Wojciecha Świętosławskiego, wygłoszone przez radio w dniu 5 września 1938 r. do młodzieży szkolnej	356	6. Organizacja szkolnictwa	370
1. Instrukcja o działalności instruktorów przedmiotowych szkół średnich ogólnokształcących oraz zasady organizacji ognisk metodycznych	360	7. Z żałobnej karty	371
2. Regulamin egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym	362	8. Ruch służbowy	371
3. Opłaty szkolne w państwowych instytutach sztuk plastycznych	366	9. Nadzór pedagogiczny w r. szkolnym 1938/39	375
4. Plan godzin w państwowych liceach pedagogicznych z polskim językiem nauczania i językiem ruskim (ukraińskim) jako przedmiotem	369	10. Konkursy	380
		11. Podręczniki w szkołach powszechnych i średnich z niemieckim językiem nauczania	381
		12. Lektura języka francuskiego na I i II kl. liceum ogólnokształcącego z polskim językiem nauczania	381
		13. Książki zatwierdzone	382
		Część nieurzędowa:	
		14. Od Redakcji	383
		15. Wykaz lektury z zakresu historii	383
		16. Książki i czasopisma	385

1.

INSTRUKCJA O DZIAŁALNOŚCI INSTRUKTORÓW PRZEDMIOTOWYCH SZKÓŁ ŚREDNICH
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH ORAZ ZASADY ORGANIZACJI OGNISK METODYCZNYCH

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 26 lipca 1938 r. (Nr II Pr-6765/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W.R.i O.P. Nr 8, z dn. 10 sierpnia 1938 poz. 220).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam instrukcję o działalności instruktorów przedmiotowych szkół średnich ogólnokształcących oraz zasady organizacji ognisk metodycznych.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w sprawach objętych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski

Załącznik 1 do rozporz. Min. W.R.
i O. P. z 26 VII. 1938 r.
(Nr II Pr-6765/38).

INSTRUKCJA

o działalności instruktorów przedmiotowych szkół średnich ogólnokształcących

I. Instruktor jest kierownikiem odpowiedniej Centralnej Pracowni Dydaktycznej i jest odpowiedzialny za całokształt jej działalności; jest organem Ministerstwa, czuwającym w porozumieniu z Kuratorium nad całością działalności ognisk metodycznych danego przedmiotu nauczania; jest fachowym organem doradczym i pomocniczym Ministerstwa w zakresie spraw związanych z danym przedmiotem nauczania.

II. W szczególności do zakresu działania każdego z instruktorów należy:

1) organizowanie pracy Centralnej Pracowni Dydaktycznej danego przedmiotu drogą: skupiania wokół niej jednostek pracujących naukowo w zakresie dydaktyki oraz nauczycieli interesujących się tymi zagadnieniami; inicjowania i organizowania

badań w tym kierunku; gromadzenia dzieł dydaktycznych i naukowych oraz środków pomocniczych, umożliwiających badanie podstaw dydaktycznych nauczania; informowania ogółu nauczycielstwa o rezultatach prac za pośrednictwem specjalnych wydawnictw;

2) rozpatrywanie środków dydaktycznych i naukowych z punktu widzenia ich użyteczności w realizowaniu programów, opracowywanie odpowiednich spisów środków istniejących oraz pobudzanie inicjatywy wydawniczej w tej dziedzinie;

3) inicjowanie, organizowanie i ogniskowanie poczynań dydaktycznych i naukowych wśród nauczycielstwa drogą zebrań, pokazów, artykułów, wydawnictw itp. oraz kontakt z Sekcjami dydaktycznymi towarzystw naukowych i z czasopismami fachowymi polskimi i zagranicznymi;

4) nadawanie w porozumieniu z Kuratoriami zasadniczego kierunku pracy ogniskom metodycznym oraz czuwanie nad ciągłością i żywotnością ich pracy w zakresie określonym zasadami organizacyjnymi ognisk;

5) fachowe badanie warunków tworzenia nowych ognisk proponowanych przez Kuratoria oraz inicjowanie zakładania nowych ognisk;

6) planowe i systematyczne obserwowanie możliwości i najlepszych sposobów realizowania programów gimnazjalnych i licealnych, osiąganych wyników oraz stosowanych metod pracy przez zbieranie materiału z własnej praktyki oraz przez udział w konferencjach ognisk metodycznych, zebraniach fachowych, podczas zwiedzania szkół, obserwacji egzaminów, za pośrednictwem ankiet, prasy fachowej itp;

7) inicjowanie eksperymentowania wariantów programowych oraz nowych metod pracy;

8) inicjowanie oraz współudział przy opracowywaniu instrukcji i zarządzeń normatywnych, dotyczących realizacji programów oraz ewentualnej ich zmiany;

9) udział w pracach związanych z oceną podręczników, książek i pomocy naukowych w ramach określonych odpowiednimi przepisami;

10) udział w zjazdach i konferencjach organizowanych przez Ministerstwo lub Kuratoria a poświęconych omawianiu spraw programowych lub dydaktycznych, dotyczących poszczególnych przedmiotów nauczania;

11) fachowa pomoc przy organizowaniu specjalnych kursów dydaktycznych i naukowych dla nauczycieli;

12) udzielanie odpowiedzi na zgłoszone zapytania ze strony władz szkolnych, dyrekcji szkół i nauczycieli w sprawach nauczania danego przedmiotu.

Załącznik 2 do rozporz. Min.

W. R. i O. P. z 26 VII. 1938 r.

(Nr II Pr-6765/38).

ZASADY

organizacji ognisk metodycznych

1. Ogniska metodyczne organizowane są na terenie poszczególnych okręgów szkolnych w liczbie uznanej za konieczną przez Kuratorium w porozumieniu z instruktorem. Rzeczą pożądaną jest, aby w każdym O. S. istniało conajmniej jedno ognisko z danego przedmiotu. Ognisko skupia w sobie nauczycieli gimnazjum i liceum.

2. Celem ognisk metodycznych jest podniesienie poziomu naukowego i metodycznego w gimnazjach i liceach przez organizowanie i ułatwianie indywidualnej i zespołowej pracy dydaktycznej i naukowej nauczycieli należących do ogniska oraz przez udzielanie odpowiedzi i porad na zgłoszone zapytania.

3. Ogólne wytyczne działalności ognisk usta-

lane są corocznie przez Ministerstwo w ścisłym porozumieniu z instruktorami poszczególnych przedmiotów, którzy czuwają nad normalnym tokiem tej działalności, utrzymując stały kontakt z kierownikami ognisk za pośrednictwem korespondencji, hospitacji i zjazdów. Niezależnie od tego do planu pracy mogą być włączone zagadnienia bardziej specjalne, związane z danym terenem, a wysunięte bądź przez Kuratorium bądź przez członków ogniska.

4. W związku z organizowaniem pracy dydaktycznej i naukowej rejonu kierownicy ognisk utrzymują stały kontakt ze szkołami należącymi do ogniska, urządzają przynajmniej dwa razy w ciągu roku szkolnego konferencje skupiające ogół nauczycieli swego rejonu, biorą jak najczęstszy udział w zebraniach grup miejscowych i zamiejscowych, oraz organizują zespoły dla wykonania prac specjalnych.

5. Na życzenie Kuratorium kierownik ogniska może utrzymywać również kontakt z grupami spoza rejonu ogniska zapraszając na konferencje ich przedstawicieli i biorąc udział w zebraniach przez nie organizowanych.

6. W celu umożliwienia kierownikom ognisk należytego wypełniania ich obowiązków Kuratoria wyznaczają im corocznie stałe ryczałty na wyjazdy oraz odpowiednie dotacje na zaopatrzenie pracowni ogniskowych. Budżety te wymagają zatwierdzenia ze strony Ministerstwa.

7. W celu umożliwienia członkom ogniska uczestnictwa w konferencjach rejonowych i zebraniach grup Kuratoria zabezpieczają im zwrot kosztów oraz otrzymanie urlopów od dyrekcji szkół.

8. W celu uzgodnienia ogólnych wytycznych działalności ognisk ze specjalnymi potrzebami terenu odbywają się na początku roku szkolnego w każdym Kuratorium konferencje kierowników wszystkich ognisk istniejących na terenie Okręgu pod przewodnictwem Naczelnika Wydziału z udziałem przedstawiciela instruktorów. Na konferencjach tych omawia się również projekty tworzenia nowych ognisk celem zbadania ich w ciągu roku przez instruktorów poszczególnych przedmiotów.

9. Porozumienie z Kuratoriami w innych niewymienionych wyżej sprawach odbywa się wyłącznie za pośrednictwem przewodniczącego zespołu instruktorów.

10. W celu uzgodnienia działalności ognisk z danego przedmiotu nauczania zwoływane są w terminach określonych przez Ministerstwo zjazdy kierowników ognisk.

2.

REGULAMIN EGZAMINU DOJRZAŁOŚCI W LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM

Zarządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 2 lipca 1938 r. (Nr II S-5308/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 10 sierpnia 1938 r. Nr 8, poz. 227)

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poe. 389) ustanawiam regulamin egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1938 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

Załącznik do zarządzenia Min.
W. R. i O. P. z dnia 2 VII. 1938 r.
(Nr II S-5308/38).

REGULAMIN

egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym

§ 1. Egzamin według niniejszego regulaminu zdają uczniowie względnie uczennice klas drugich liceów ogólnokształcących państwowych oraz prywatnych, posiadających uprawnienia liceów państwowych, którzy spełnili warunek, wymieniony w ustępie drugim.

§ 2. Egzamin ma wykazać, czy uczeń osiągnął taki poziom wykształcenia i ogólnej dojrzałości umysłowej, jaki odpowiada wymaganiom programowym odpowiedniego wydziału liceum ogólnokształcącego oraz czy jest przygotowany do podjęcia studiów w szkołach wyższych.

§ 3. Egzamin odbywają się w maju i w czerwcu, a dla uczniów szkół o ustroju semestralnym — nadto w lutym.

Terminy i miejsca egzaminów wyznaczają Kuratoria Okręgów Szkolnych.

§ 4. Do przeprowadzenia egzaminu Kurator Okręgu Szkolnego powołuje Państwowe Komisje Egzaminacyjne.

W skład Państwowej Komisji Egzaminacyjnej wchodzi członkowie:

a) przewodniczący (a) Komisji powołany (a) przez Kuratora Okręgu Szkolnego;

b) dyrektor lub przełożona szkoły, której uczniowie (uczennice) zdają egzamin;

c) powołani przez Kuratora egzaminatorzy z tych przedmiotów, które wchodzi w skład egzaminu.

Kurator może powoływać dyrektora względnie przełożoną danej szkoły na przewodniczącego Komisji lub powierzyć im przewodnictwo na egzaminach piśmiennych w zastępstwie przewodniczącego, może również powołać nauczycieli danej szkoły na egzaminatorów.

§ 5. W sprawach każdego ucznia głosują: przewodniczący, dyrektor szkoły, oraz egzaminatorzy z tych przedmiotów, z których uczeń zdaje egzamin bądź piśmienny, bądź ustny, bądź piśmienny i ustny.

Członkowie Komisji obowiązani są do brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach, w wyjątkowych przypadkach powinni uzyskać zwolnienie od przewodniczącego.

Na posiedzeniach Komisji wszelkie uchwały zapadają zwyczajną większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów decyduje przewodniczący.

Członkowie Komisji obowiązani są do zachowania w bezwzględnej tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu upoważniony jest tylko przewodniczący Komisji.

§ 6. Do dnia 31 marca dyrekcje liceów przesyłają do Kuratorium Okręgu Szkolnego następujące dane, potrzebne do utworzenia Komisji Egzaminacyjnej dla uczniów ich szkół:

1) liczbę uczniów klasy II liceum — z zaznaczeniem jakiego wyboru przedmiotów dokonali w myśl § 10;

2) listę nauczycieli klasy II liceum z uwzględnieniem zmian nauczycieli, o ile zaszły w ciągu roku szkolnego;

3) po 6 tematów wypracowań piśmiennych z języka polskiego i z języka obcego nowożytnego oddzielnie dla każdego wydziału, a nadto po 3 te-

maty wypracowań piśmiennych z tych przedmiotów, które wejdą w skład egzaminu piśmiennego danego wydziału liceum.

Tematy z języka polskiego i z języków obcych nowożytnych powinny być zaczerpnięte bądź z materiału naukowego tych przedmiotów, bądź z materiału innych przedmiotów nauczania.

Tematy z języka łacińskiego powinny zawierać przeznaczony do tłumaczenia na język polski nieprzerabiany w szkole wyjątek z pism jednego z prozaików łacińskich, odpowiednio dobrany pod względem trudności, a nadto pytanie lub kilka pytań (w języku polskim), ściśle z danym wyjątkiem związanych.

Każdy z tematów z matematyki powinien zawierać dwa lub więcej zadań z zakresu materiału, przewidzianego dla danego wydziału liceum.

Każdy z tematów z fizyki powinien obejmować dwa lub więcej zagadnień, z których jedno mogą zawierać zastosowanie praw fizycznych, inne — pytania o charakterze teoretycznym.

Tematy proponowane przez szkołę powinny być zachowane w bezwzględnej tajemnicy.

§ 7. Kuratorium Okręgu Szkolnego po zapoznaniu się z nadesłanymi propozycjami, zatwierdza dla każdego wydziału każdej szkoły spośród nadesłanych — po 3 tematy z języka polskiego i z języków obcych nowożytnych, a po jednym z przedmiotów pozostałych. Kuratorium może przy tym zmienić nadesłane przez szkołę tematy, jak również może dać wspólne tematy egzaminacyjne dla niektórych względnie wszystkich wydziałów tego samego typu, mających egzaminy piśmienne w jednym terminie.

W razie zmiany tematów Kuratorium wyznacza je z ogólnie obowiązującego materiału programowego.

§ 8. Dopuszczeni do egzaminu uczniowie klasy II liceum w wyznaczonym przez dyrekcję czasie, a przed rozpoczęciem egzaminu, przedstawiają dowody wpłacenia należności za egzamin.

§ 9. Na tydzień przed rozpoczęciem egzaminu Rada Pedagogiczna, złożona z nauczycieli klasy II liceum, pod przewodnictwem dyrektora względnie przełożonej szkoły dopuszcza uczniów do egzaminu na podstawie ich rocznych stopni. Najpóźniej następnego dnia dyrektor względnie przełożona szkoły zawiadamia o tym uczniów.

Uczeń jest dopuszczony do egzaminu dojrzałości, jeżeli posiada oceny roczne conajmniej dostateczne.

Uczeń, który nie został dopuszczony do egzaminu i występuje ze szkoły, otrzymuje zaświadczenie, że był uczniem klasy II liceum i że nie został dopuszczony do egzaminu. Może on zdawać egzamin ukończenia liceum w charakterze eksterna nie wcześniej niż po upływie roku.

§ 10. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny odbywa się z języka polskiego na wszystkich wydziałach liceum a nadto:

- na wydziale humanistycznym z języka obcego nowożytnego,

- na wydziale klasycznym z języka łacińskiego,
- na wydziale matematyczno-fizycznym z matematyki,

- na wydziale przyrodniczym z fizyki.

Egzamin ustny obejmuje:

- na wydziale humanistycznym:

- religię,
- język polski,
- historię,
- język łaciński,
- język obcy nowożytny

} do wyboru przez ucznia;

- na wydziale klasycznym:

- religię,
- język polski,
- historię,
- język łaciński,
- język grecki,

} do wyboru przez ucznia;

- na wydziale matematyczno-fizycznym:

- religię,
- matematykę,
- fizykę z astronomią,
- chemię;

- na wydziale przyrodniczym:

- religię,
- biologię,
- chemię,
- geografię i geologię
- fizykę z astronomią

} do wyboru przez ucznia.

Prócz tego na każdym wydziale należy ucznia poddać egzaminowi ustnemu z tego przedmiotu, z którego na egzaminie piśmiennym otrzymał ocenę niedostateczną.

Egzamin z religii odbywa się tylko wówczas, jeżeli nauka tego przedmiotu jest zorganizowana w danej szkole.

§ 11. Uczniowie, którzy uczęszczali do liceum z niepolskim językiem nauczania względnie do li-

ceum z polskim i niepolskim językiem nauczania, zdają również egzamin piśmienny z tego języka na wszystkich wydziałach, a ustny tylko na wydziale humanistycznym. Dobór tematów (§ 6 i § 7) oraz egzamin piśmienny i ustny z tego przedmiotu odbywa się na tych samych zasadach, jak egzamin z języka polskiego. Uczniowie tych liceów nie zdają natomiast egzaminu piśmiennego z języka obcego nowożytnego na wydziale humanistycznym.

§ 12. Przed rozpoczęciem egzaminów piśmiennych Kuratorium przesyła ustalone tematy w zapieczętowanych i osobnych dla każdej szkoły i dla każdego przedmiotu kopertach Przewodniczącemu Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, względnie w przypadku, o którym mowa w ustępie ostatnim § 4 — dyrektorowi szkoły.

§ 13. W dzień egzaminu piśmiennego, bezpośrednio przed jego rozpoczęciem, dyrektor szkoły otwiera kopertę, zawierającą tematy z przedmiotu, wyznaczonego na dany dzień, w obecności Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej i dyżurującego na egzaminie członka Komisji Egzaminacyjnej i ogłasza nadesłane tematy uczniom.

Każdy z uczniów wybiera jeden z trzech podyktowanych im tematów z języka polskiego i z języka obcego nowożytnego.

Uczniowie opracowują zadane im tematy w odpowiednio dobranej sali szkolnej pod kontrolą Przewodniczącego Komisji lub w jego zastępstwie dyrektora gimnazjum (§ 4) i jednego lub więcej wyznaczonych przez niego członków Komisji.

Na wypracowanie z języka polskiego przeznaczają się pięć godzin, na wypracowanie z innych przedmiotów po 4 godziny, bez wliczania czasu, zużytego na podyktowanie uczniom tematów. Zdającym nie wolno przynosić ze sobą na egzamin papieru, ani pomocy naukowych z wyjątkiem przyborów rysunkowych i tablic logarytmicznych na egzamin z matematyki i fizyki. Papier z pieczęcią szkoły otrzymują oni z rąk członków Komisji na samym egzaminie. Przed opuszczeniem sali powinni zwrócić wszystkie otrzymane arkusze.

Jeżeli uczeń podczas egzaminu korzysta z cudzej pomocy lub posługuje się niedozwolonymi środkami pomocniczymi, lub innym w tym pomaga, Przewodniczący Komisji powinien go skreślić z listy zdających. W wyjątkowych przypadkach Przewodniczący może go dopuścić do powtórnego egzaminu piśmiennego, przy czym nowy temat egzaminu wyznacza Przewodniczący Komisji w porozumieniu z egzaminatorami.

§ 14. Wypracowania egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Zaznacza on zalety i braki wypracowania, a umotywowaną ocenę wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Błędy i ich rodzaj należy zaznaczyć na marginesie wypracowania. Ocenę ostateczną ustala Przewodniczący. Może on wystawić ocenę niezgodną z oceną egzaminatorów; zmianę powinien umotywować piśmiennie przy ustalonej ocenie.

§ 15. Przed egzaminem ustnym Komisja Egzaminacyjna omawia i zestawia wyniki egzaminów piśmiennych poszczególnych uczniów.

Uczeń, który otrzymał co najmniej z dwu wypracowań egzaminu piśmiennego oceny niedostateczne, nie może być dopuszczony do egzaminu ustnego.

§ 16. Na egzamin ustny należy przygotować wykazy ocen, otrzymanych przez kandydatów w klasach I i II liceum, protokoły egzaminów sporządzone według załączonego wzoru z wpisanymi ocenami z egzaminu piśmiennego, wypracowania egzaminacyjne kandydatów, ich prace piśmienne, wykonane w ostatnim roku nauki szkolnej, oraz pomoce, potrzebne przy zdawaniu egzaminu.

§ 17. Ustny egzamin odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków Komisji.

Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek Komisji. W razie potrzeby Przewodniczący wyznacza jego zastępcę spośród członków Komisji lub z poza niej. Inni członkowie Komisji mogą brać udział w egzaminowaniu za zgodą Przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu.

Egzamin ustny powinien zmierzać do zbadania stopnia rozwoju, wyrobienia umysłowego i zasadniczych wiadomości ucznia z zakresu, przewidzianego programem danego przedmiotu na odnośnym wydziale.

Egzamin ustny jednego ucznia ze wszystkich przedmiotów powinien odbyć się w ciągu jednego dnia.

Czas trwania egzaminu ustnego jednego ucznia z jednego przedmiotu nie powinien przekraczać 30 minut, bez wliczenia czasu, który Komisja może dać uczniowie na przygotowanie odpowiedzi.

Ocenę odpowiedzi ustnej z każdego przedmiotu ustala Komisja Egzaminacyjna po wysłuchaniu opinii egzaminatora z danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni, wymienionych w § 14.

§ 18. Oceny ostateczne ustala Komisja Egzaminacyjna na podstawie:

- 1) wyniku egzaminu piśmiennego,
- 2) wyniku egzaminu ustnego,
- 3) postępów w ciągu pobytu ucznia w liceum,
- 4) ogólnej opinii członków Komisji o jego poziomie wykształcenia i dojrzałości umysłowej.

Oceny te wyraża Komisja za pomocą czterech stopni, wymienionych w § 14.

Uczeń zdał egzamin dojrzałości, jeżeli ze wszystkich przedmiotów otrzymał oceny nie niższe od dostatecznych.

Uchwale Komisji o wyniku egzaminu może sprzeciwić się Przewodniczący Komisji. Wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

Po zakończeniu narady i podpisaniu protokołu egzaminów przez członków Komisji Przewodniczący ogłasza uczniom ostateczny wynik egzaminu.

§ 19. Kto zdał egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym, otrzymuje świadectwo dojrzałości liceum ogólnokształcącego. Świadectwo dojrzałości podpisują wszyscy członkowie Komisji. Świadectwo takie zaopatruje dyrekcja liceum państwowego swoją pieczęcią, świadectwo zaś używane przed Komisją w liceum prywatnym — zaopatruje Kuratorium swoją pieczęcią.

§ 20. Odstąpienie od egzaminu w jakiegokolwiek jego części lub niestawienie się na egzamin powoduje skreślenie ucznia z listy zdających, o ile nie poda on ważnych, usprawiedliwiających okoliczności. W ostatnim przypadku Komisja Egzaminacyjna, a po jej rozwiązaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego, rozstrzyga o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym okresie egzaminów.

§ 21. Uczeń, który nie zdał egzaminu i szkołę opuścił, może zdawać egzamin tego samego rodzaju z tych samych przedmiotów w zasadzie w tej samej szkole najwcześniej w następnym normalnym okresie egzaminów, nie później jednak, niż przed upływem dwóch i pół lat, a jako ekstern — po upływie pół roku (§ 9).

Egzamin dojrzałości w liceum ogólnokształcącym można zdawać w charakterze ucznia tylko dwa razy.

Uczeń, który nie zdał egzaminu i szkołę opuścił, otrzymuje zaświadczenie, że do egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym został dopuszczony i że tego egzaminu nie zdał.

§ 22. Z czynności Komisji a także z jej posiedzeń oraz z egzaminów piśmiennych i ustnych spisuje się protokoły, które podpisują członkowie Komisji.

Do protokołów tych dołącza się protokół posiedzenia Rady Pedagogicznej w sprawie dopuszczenia uczniów klasy II do egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym.

Wszystkie powyższe dokumenty przechowuje szkoła w swoim archiwum. Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie dwóch lat od terminu zdawania egzaminu.

W razie zamknięcia szkoły należy dokumenty te przekazać Kuratorium.

§ 23. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie w wysokości, oznaczonej przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 24. Przeprowadzanie egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym według zasad odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

PROTOKÓŁ

egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym

Nr.

(wypełnia dyrektor szkoły)

Nazwisko
 Imię
 Urodzon . . . dnia roku
 w powiatu
 Wyznania
 Miejsce stałego zamieszkania
 Zdaje egzamin według programu wydziału
 Zdaje egzamin po raz
 Do egzaminu ustnego wybiera przedmiot nauczania

Podpis Przewodniczącego Państwowej
 Komisji Egzaminacyjnej
 lub jego zastępcy:

PROTOKÓŁ EGZAMINÓW USTNYCH

Przedmiot egzaminu	Data	Treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi
Religia		
Język polski		
Język łaciński		
itd.		
itd.		

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

U w a g i:

ZESTAWIENIE OCEN

Przedmioty egzaminu	Oceny						
	Religia	Język polski	Język łaciński	Język niemiecki	itd.	itd.	itd.
Oceny roczne z kl. I liceum							
Oceny roczne z kl. II liceum							
Egzamin piśmienny							
Egzamin ustny							
Ocena ostateczna							

Uchwała Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

... zdał ... egzamin ...
dojrzałości w liceum ogólnokształcącym

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

U w a g i:

Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej

3.

OPŁATY SZKOLNE W PAŃSTWOWYCH INSTYTUTACH SZTUK PLASTYCZNYCH

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 26 sierpnia 1938 r.

Nr I R-4626/38.

Z mocą obowiązującą od początku roku szkolnego 1938/39 zarządzam pobieranie w państwowych instytucjach sztuk plastycznych następujących opłat szkolnych:

- I. 1. Taksa za egzamin wstępny 15 zł
2. Taksa wstępna 10 zł
3. Taksa za egzamin końcowy 15 zł
4. Taksa za świadectwo ukończenia instytutu 10 zł

U w a g a: świadectwa (wykazy postępów) roczne, półroczne, względnie semestralne wydaje się bezpłatnie.

5. Taksa za duplikat świadectwa ukończenia szkoły 10 zł
6. Taksa za duplikat świadectwa rocznego lub półrocznego 12 zł
7. Taksa administracyjna roczna 200 zł

II. Za duplikaty świadectw zainteresowani uiszczają prócz taks, wymienionych w punktach I—5 i 6, opłatę stemplową znaczkami w wysokości przewidzianej w przepisach o opłatach stemplowych. Dyrekcje, otrzymane znaczki, naklejają na wydanym duplikacie i kasują.

III. (1) Taksy, wpłacone przez uczniów, zwrotowi zasadniczo nie podlegają.

(2) Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach I—1 i 3, jeżeli:

- a) uczeń po wpłaceniu taksy nie został dopuszczony do egzaminu,
- b) uczeń nie zgłosił się do egzaminu z powodu choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, przy czym w tym wypadku uczeń winien przedstawić odpowiednie świadectwo lekarskie.

(3) Zwrotów, o których mowa w ustępie (2), dokonywują Dyrekcje instytutów we własnym zakresie działania.

IV. (1) Taksy, wymienione w punktach I—1 i 3, winny być wpłacone przed przystąpieniem ucznia do egzaminu. Taksa wstępna (punkt I—2) winna być uiszczona po przyjęciu ucznia do instytutu, nie później jednak niż w ciągu 3 (trzech) tygodni od daty przyjęcia. Taksy, wymienione w punktach I—4, 5 i 6, winny być uiszczone przed wydaniem świadectwa, względnie duplikatu.

(2) Taksa administracyjna roczna, wymieniona w punkcie I—7, powinna być wpłacana w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze roku szkolnego.

(3) Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

V. Taksy, wymienione w punktach I—1 i 3, rozdzielają Dyrekcje instytutów pomiędzy egzaminatorów jako wynagrodzenie za udział w egzaminach.

VI. (1) Dochód z taks, wymienionych w punktach I—2, 4, 5, 6 i 7, Dyrekcje instytutów zatrzymują do swojej dyspozycji na pokrycie wydatków, przewidzianych w zatwierdzonych przez Ministerstwo rocznych planach finansowo-gospodarczych.

(2) Dyrekcje instytutów, których zatwierdzone plany przewidują dochody większe od zatwierdzonych wydatków, przelewają nadwyżki za pośrednictwem P. K. O. na właściwe konta Izb Skarbowych, względnie kas urzędów skarbowych na rachunek „Taksy administracyjnej“ Kuratorium Okręgu Szkolnego. Dyrekcje, których zatwierdzone plany przewidują dochody mniejsze od zatwierdzonych wydatków, otrzymują z Kuratorium Okręgu Szkolnego brakujące sumy w formie dotacji.

VII. Sposób pobierania, przechowywania i księgowania sum, otrzymywanych z opłat szkolnych, normują przepisy rachunkowo-kasowe, wydane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

VIII. Do uiszczenia taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie.

IX. (1) Dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i czynnych wojskowych zawodowych, pobierających uposażenie służbowe lub wynagrodzenie ze Skarbu Państwa oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ opłacają 50% normalnej taksy administracyjnej, wskazanej w punkcie I—7, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre z zastrzeżeniem, że rodzice ich nie posiadają znaczniejszego majątku.

(2) Dzieci rodziców niezamożnych, jeżeli wykazują postępy w naukach dostateczne i sprawowanie dobre, mogą korzystać, począwszy od I półrocza pierwszego roku nauki, z częściowego lub całkowitego zwolnienia od taksy administracyjnej, wymienionej w punkcie I—7. W wyjątkowych wypadkach również dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ mogą korzystać z częściowego lub całkowitego zwolnienia od zmniejszonej do 50% taksy (punkt IX — ust. (1), zwolnienia te muszą jednak mieścić się w granicach normy, określonej w punkcie X — ust. (2).

(3) Całkowite i częściowe zwolnienia od taksy administracyjnej (punkt IX — ust. (2) należy stosować w pierwszym rzędzie do dzieci niezamożnych kawalerów orderu „Virtuti Militari“ i odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości oraz do dzieci rodziców niezamożnych, posiada-

jących odznakę „Za walkę o szkołę polską“ i dzieci niezamożnych, zweryfikowanych członków „Stowarzyszenia b. uczestników strajku szkolnego zachodniej Polski“.

X. (1) Określonych wyżej w punkcie IX zwolnień od taksy administracyjnej udzielają co półrocze Rady Pedagogiczne instytutów stosownie do stanu majątkowego rodziców — uczniom, którzy pilnością i postęпами w nauce na to zasługują. Rady Pedagogiczne powinny przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji Rady Pedagogicznej, w wypadku odmówienia zwolnienia, do Kuratorium, które rozstrzyga ostatecznie.

(2) Radom Pedagogicznym przysługuje prawo udzielania zwolnień, przewidzianych w punkcie IX — ust. (2) i (3), w wysokości nie przekraczającej 20% sumy, jaką osiągnęłaby Dyrekcja Instytutu, pobierając całkowitą takse administracyjną, wymienioną w punkcie I—7, od wszystkich uczniów, zapisanych do instytutu.

(3) Gdyby jakieś wyjątkowe względy zmuszały Radę Pedagogiczną do udzielenia zwolnień na kwotę wyższą, niż wyżej wskazana, winny Dyrekcje instytutów uzyskać na to zgodę Ministerstwa, występując za pośrednictwem Kuratorium Okręgu Szkolnego z wnioskami w I półroczu do dnia 1 listopada — a w II półroczu do dnia 1 kwietnia.

(4) Decyzja Rady Pedagogicznej o udzieleniu zwolnień od taksy administracyjnej następuje do dnia 20 października na skutek podania, wniesionego do Dyrekcji szkoły przez rodziców lub opiekę domową ucznia, w terminie najdalej do dnia 20 września. Dyrekcja instytutu może żądać uzupełnienia podania zaświadczeniem o stanie majątkowym.

XI. (1) Funkcjonariusze państwowi i wojskowi zawodowi oraz funkcjonariusze przedsiębiorstw państwowych „Polskie Koleje Państwowe“ i „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ nie składają podań o udzielenie zwolnień, przewidzianych w punkcie IX — ust. (1). Dyrekcja instytutu może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia świadectwa o stanie majątkowym lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonariuszem państwowym, względnie funkcjonariuszem wymienionych przedsiębiorstw państwowych.

(2) Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienia od taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnień i w następnym półroczu szkolnym, jeżeli istnieją warunki, od których zależy zwolnienie.

(3) Uczniowie nie zwolnieni od taksy obowiązani są wpłacić ją ratami półrocznymi bezzwłocznie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji Rady Pedagogicznej, najpóźniej jednak do dnia 20 listopada za I półrocze i do dnia 20 kwietnia za II półrocze.

XII. Od taks, wymienionych w punktach I—1, 2, 3, 4, 5 i 6, nikt zwolniony być nie może.

XIII. W sprawach, związanych z pobieraniem (egzekwowaniem) opłat oraz umarzaniem w wyjątkowych wypadkach nieściągalnych taks, decyduje Kuratorium Okręgu Szkolnego.

XIV. Z chwilą wejścia w życie niniejszego okólnika przestaje obowiązywać okólnik Nr 93 z dnia 24 czerwca 1934 r. (I R-5138/34) o opłatach szkolnych w państwowych szkołach sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6—7, poz. 98).

Minister.

W. Świętośławski

4.

PLAN GODZIN W PAŃSTWOWYCH LICEACH PEDAGOGICZNYCH Z POLSKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA I JĘZYKIEM RUSKIM (UKRAIŃSKIM) JAKO PRZEDMIOTEM

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 27 lipca 1938 r.

Nr II Pr-6342/38.

Pan Kurator

Okręgu Szkolnego Lwowskiego

we Lwowie

Zatwierdzam następujący plan godzin dla państwowych liceów pedagogicznych z polskim językiem nauczania i językiem ruskim (ukraińskim) jako przedmiotem.

PLAN GODZIN

Przedmioty i zajęcia		Plan godzin klasy		
		I	II	III
O b o w i ą z k o w e	Religia	2	2	1
	Język polski	4	4	2
	Język ruski (ukraiński)	3	3	2
	Historia	3	3	—
	Matematyka	3	2	—
	Fizyka i chemia	3	—	—
	Geografia	—	3	—
	Biologia	3	2	—
	Praca własna ucznia	—	—	6*
	Psychologia	3	—	2
	Nauczanie i wychowanie w szkole powsz.	—	6	6
	Pedagogika z historią wychowania . . .	—	—	6
	Życie dziecka w środowisku i zagadnie nia życia współczesnego	3	3	3
	Przysposobienie wojskowe	2	2	2
	Rysunek	3	2	—
	Zajęcia praktyczne	—	2	3**
Śpiew łącznie z chórem	3	3	1	
Ćwiczenia cielesne	2	2	2	
Ogółem		37	39	36
Ponadto 2 godziny tygodniowo przysposobienia sportowego na klasę (oddział)				
Nadobowiązkowe	Gra instrumentalna	1—2	1—2	1
	Język obcy nowożytny	2	2	—

*) Do wyboru ucznia 2 przedmioty z pośród następujących: język polski, język ruski (ukraiński), język obcy nowożytny, historia, matematyka, fizyka i chemia, geografia, biologia, życie dziecka w środowisku i zagadnienia życia współczesnego w wymiarze 3 godzin każdy.

***) Jeden przedmiot do wyboru ucznia.

Równocześnie upoważniam Pana Kuratora do wprowadzenia tego planu godzin, poczynszysy od roku szkolnego 1938/39, w tych liceach pedagogicznych, w których w roku szkolnym 1937/38 język ruski (ukraiński) był przedmiotem nauczania oraz w państwowym liceum pedagogicznym w Sokalu.

Minister

W. Świętoślowski

5.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1938, zawiera między innymi:

w nr 43 z dn. 25 czerwca 1938: rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10. 6. 1938 o pasie granicznym. W zakres pasa granicznego wchodzi w obrębie wojew. lwowskiego powiaty: drohobycki, krośnieński, leski, sarnocki, turczański — w obrębie wojew. stanisławowskiego powiaty: doliński, horodeński, kałuski, kołomyjski, kosowski, nadwórniański, sniatyński, stryjski — w obrębie tarnopolskiego: borszczowski, czortkowski, kopyczyński, skałacki, tarnopolski, trembowelski, zaleszczycki i zbaraski.

w nr 44 z dn. 1 lipca 1938: rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Opieki Społecznej z dn. 27 maja 1938 wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych o służbie zdrowia lotnictwa cywilnego. Na mocy tego rozporządzenia prowadzenie spraw służby zdrowia lotnictwa cywilnego powierza się Instytutowi Badań Lekarskich Lotnictwa.

w nr 54 z dn. 1 sierpnia 1938: rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dn. 20 lipca 1938 o utworzeniu i zwinieniu niektórych katedr i zakładów naukowych w szkołach akademickich. W myśl powyższego rozporządzenia tworzy się następujące katedry wraz z połączonymi z nimi zakładami naukowymi: W Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie na Wydziale Rolniczym katedrę mikrobiologii rolniczej. — W Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego w Warszawie na Wydziale Teologii

Katolickiej: katedrę filozofii chrześcijańskiej II, katedrę prawa kanonicznego II, na Wydziale Humanistycznym katedrę filologii skandynawskiej. — W Uniwersytecie Poznańskim w Poznaniu na Wydziale Prawno-Ekonomicznym katedrę prawa administracyjnego II, na Wydziale Rolniczo-Leśnym katedrę urzędzenia lasu. — W Politechnice Lwowskiej na Wydziale Rolniczo-Lasowym: katedrę maszynoznawstwa rolniczego, katedrę hodowli i genetyki roślin, na Wydziale Architektonicznym katedrę historii architektury. — Związują się następujące katedry wraz z połączonymi z nimi zakładami naukowymi: W Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego w Warszawie na Wydziale Teologii Katolickiej: katedrę języków semickich, katedrę archeologii chrześcijańskiej i sztuki kościelnej. — W Uniwersytecie Poznańskim w Poznaniu na Wydziale Rolniczo-Leśnym katedrę administracji i rachunkowości leśnej. — W Politechnice Lwowskiej we Lwowie na Wydziale Architektonicznym katedrę architektury historycznej.

w nr 65 z dn. 2 września 1938: ustawę z dn. 23 sierpnia 1938 o Akademii Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie. Na mocy tej ustawy wyższy zakład naukowo-wychowawczy, powołany do życia wolą Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, jako Centralny Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie, przekształca się na wojskową szkołę akademicką pod nazwą: „Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie“.

6.

ORGANIZACJA SZKOLNICTWA

Ministerstwo W. R. i O. P. przemianowało Państwowe Seminarium Ochroniarskie im. St. Jachowicza we Lwowie na Państwowe Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli im. St. Jachowicza we Lwowie (Nr II S-6363/38 z dn. 2 sierpnia 1938).

Ministerstwo W. R. i O. P. zezwoliło na ot-

warcie z początkiem roku szkolnego 1938/39 w Prywatnej Średniej Szkole Technicznej w Drohobyczu Liceum Mechanicznego. (Nr III P-5129/38 z dn. 29 sierpnia 1938).

Kurator O. S. Lw. przyznał: — Zarządowi Związku Nauczycielstwa Polskiego „Ognisko“ w Stanisławowie prawo otwarcia I i II kl. trzy-

letnich seminariów ochroniarskich dawnego ustroju oraz I kl. czteroletniego seminarium dla wychowawczyń przedszkoli nowego ustroju (Nr II-17831/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

— Konwentowi S. S. Bazylianek w Jaworowie prawo otwarcia Prywatnego Liceum Ogólnokształcącego Żeńskiego w Jaworowie (Nr II-20324/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

— Zarządowi Głównemu Towarzystwa Szkoły Ludowej w Krakowie prawo otwarcia Prywatnego Koedukacyjnego Liceum Handlowego T. S. L. w Rzeszowie (Nr III-22524/38 z dn. 12 września 1938) oraz Prywatnej Szkoły Przystosowania w Gospodarstwie Rodzinnym I st. w Rzeszowie (Nr III-21615/38 z dn. 23 września 1938).

— Zarządowi Tow. Oświaty Zawodowej we Lwowie prawo otwarcia Prywatnej Koedukacyjnej Szkoły Przystosowania Spółdzielczego I st. (Nr III-21264/38 z dn. 20 września 1938) i Prywatnego Męskiego Liceum Spółdzielczego (Nr III-18914/38 z dn. 13 września 1938).

— Zarządowi Zgromadzenia S. S. Opatrzności Bożej we Lwowie prawo otwarcia Prywatnej Szkoły Przystosowania Krawiecko-Bielżniarskiego w Lackiem Małym (Nr III-19574/38 z dn. 3 września 1938).

— Zarządowi Towarzystwa Szkoły Handlowej we Lwowie prawo otwarcia Prywatnej Koedukacyjnej Szkoły Przystosowania Kupieckiego w Dolinie (Nr III-19960/38 z dn. 13 września 1938).

— Zarządowi Związku Rewizyjnego Spółdzielni Ukraińskich we Lwowie prawo otwarcia Prywatnego Koedukacyjnego Liceum Spółdzielczego (Nr III-21854/38 z dn. 14 września 1938).

— Zarządowi Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Handlowej we Lwowie prawo otwarcia Prywatnej Koedukacyjnej Szkoły Przystosowania Administracyjno-Handlowego (Nr III-19060/38 z dn. 13 września 1938).

— Zarządowi Fundacji Br. Hirscha oddział we Lwowie prawo otwarcia Prywatnej Szkoły Rolniczej w Słobódce Leśnej (Nr III-22504/38 z dn. 23 września 1938).

— Zarządowi Zakładów Południowych Spółki z ogr. odpow. w Nisku prawo otwarcia Prywatnej Szkoły Mechanicznej Zakładów Południowych w Stalowej Woli (Nr III-19341/38 z dn. 3 września 1938).

— Zarządowi Ukraińskiego Instytutu dla Dziewcząt w Przemyślu prawo otwarcia Prywatnego Liceum Handlowego Żeńskiego z ukraińskim jęz. nauczania (Nr III-22065/38 z dn. 15 września 1938).

— Zarządowi Towarzystwa Szkoły Handlowej w Stanisławowie prawo otwarcia Prywatnej Koedukacyjnej Szkoły Przystosowania Administracyjno-Handlowego (Nr III-21612/38).

— Zarządowi Koła U. T. P. im. Szaszkiewicza „Ridna Szkoła“ w Stanisławowie prawo otwarcia Prywatnego Koedukacyjnego Gimnazjum Kupieckiego (Nr III-20986/38 z dn. 1 września 1938).

7.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Maria Płoszczańska, nauczycielka publ. szkoły powszechnej żeńskiej im. św. Kingi w Stryju, zmarła dn. 20 czerwca 1938.

8.

RUCH SŁUŻBOWY

Rubryka „Ruch służbowy“ obejmuje tylko pracowników administracji szkolnej i dyrektorów bądź kierowników szkół. Zmiany dotyczące się nauczycieli będą podawane do wiadomości oddzielnie w wykazach, ogłaszanych przez „Dziennik Urzędowy“ w półrocznych odstępach czasu.

Kuratorium O. S. Lw.

Kurator O. S. Lw. mianował z dn. 1 września 1938 Procko Janinę, kontraktową urzędniczkę w Kuratorium O. S. Lw. prowizorycznym sekretarzem rachunkowym w Kuratorium O. S. Lw. (Nr B. P.-34850/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Inspektorzy

Minister W. R. i O. P. przeniósł:

Furmankiewiczą Wawrzyńca, inspektora szkol-

nego na obwód lwowski we Lwowie dla dobra służby na stanowisko inspektora szkolnego na obwód trembowelski w Trembowli z dn. 1 września 1938. (Nr B. P.-15691/38 z dn. 27 sierpnia 1938).

Janiszewskiego Rudolfa, inspektora szkolnego na obwód rawski w Rawie ruskiej na własną prośbę na stanowisko inspektora szkolnego na obwód lwowski we Lwowie z dn. 1 września 1938. (Nr B. P.-13262/38 z dn. 27 sierpnia 1938).

Łipińskiego Jana, podinspektora szkolnego na ob-

wód postawski w Postawach dla dobra służby na stanowisko podinspektora szkolnego na obwód rawski w Rawie Ruskiej z dn. 1 września 1938. (Nr B. P.-17457/38 z dn. 27 sierpnia 1938).

Mayera Ambrożego, prowizorycznego inspektora szkolnego na obwód brzeżański w Brzeżanach dla dobra służby do służby nauczycielskiej na stanowisko nauczyciela Państwowego Liceum Pedagogicznego Męskiego w Samborze z dn. 1 września 1938. (Nr B. P.-17753/38 z dn. 25 sierpnia 1938).

Mitteka Franciszka, inspektora szkolnego na obwód chorzowski w Chorzowie dla dobra służby na stanowisko inspektora szkolnego na obwód brzeżański w Brzeżanach z dn. 1 września 1938. (Nr B. P.-19658/38 z dn. 30 sierpnia 1938).

Przybyłowicza Józefa, podinspektora szkol. p. o. inspektora na obwód konecki w Końskich dla dobra służby na stanowisko podinspektora szkolnego na obwód czortkowski w Czortkowie z dn. 1 września 1938. (Nr B. P.-14181/38 z dn. 27 lipca 1938).

Instruktorzy

Kurator O. S. Lw. powierzył:

Korneckiemu Adamowi, nauczycielowi publ. szkoły powsz. w Kołomyi, czynności instruktora oświaty pozaszkolnej w Inspektoracie Szkolnym w Kołomyi na rok szk. 1938/39. (Nr B. P.-35524/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

Mytnikowi Karolowi, nauczycielowi publ. szkoły powsz. w Chodaczkowie Wielkim pow. Tarnopol, czynności instruktora oświaty pozaszkolnej w Inspektoracie Szkolnym w Czortkowie na rok szk. 1938/39. (Nr B. P.-34009/38 z dn. 20 sierpnia 1938).

Dr Słuszkiewiczowej Marii, nauczycielce publ. szkoły powsz. nr. 38 we Lwowie, czynności instruktorki języka polskiego w szkołach powszechnych na rok szk. 1938/39. (Nr B. P.-35475/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

Burdowej Janinie Wandzie, naucz. Państw. Gimn. im. Król. Jadwigi we Lwowie, czynności instruktorki wychowania fizycznego w Kuratorium O. S. Lw. na czas od 1 września 1938 aż do odwołania. (Nr B. P.-30052/38 z dn. 12 sierpnia 1938)

Koperskiej Felicji, naucz. Państw. Gimnazjum Żeńsk. im. Kr. Jadwigi we Lwowie, czynności instruktorki wychowania fizycznego w Okręgu Szkolnym Lwowskim od dnia 1 września 1938 aż do odwołania. (Nr B. P.-29417/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

Czyżewskiemu Adamowi, nauczycielowi Państw. Gimnazjum XI im. J. i A. Sniadeckich we

Lwowie, czynności instruktora harcerstwa od dn. 1 września 1938 aż do odwołania. (Nr B. P.-32922/38).

Kurator O. S. Lw. mianował z dn. 1 września 1938 Paściaka Romana, kontraktowego instruktora Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie, tymczasowym instruktorem tejże szkoły. (Nr B. P.-25278/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

Kurator O. S. Lw. przeniósł w obrębie tych samych miejscowości na równorzędne stanowisko:

Dolnikiewicza Wincentego, instruktora Państw. Szkoły Rzemiosł w Kamionce Str. do Państw. Szkoły Mechanicznej i Stolarskiej w Kamionce Str. (Nr B. P.-31262/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Fudaliego Józefa, instr. Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Rudniku n. S., do Państw. Szkoły Stolarskiej w Rudniku n. S. (Nr B. P.-31438/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Hamulewicz Władysława, instr. Państw. Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu, do Państw. Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu. (Nr B. P.-31256/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Jarosza Michała, instruktora Państw. Szkoły Rzemiosł w Kamionce Str. do Państw. Szkoły Mechanicznej i Stolarskiej w Kamionce Str. (Nr B. P.-31261/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Korzyniowskiego Kazimierza, instr. Państw. Szkoły Rzemiosł w Kamionce Str., do Państw. Szkoły Mechanicznej i Stolarskiej w Kamionce Str., (Nr B. P.-31238/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Lenarda Władysława, instr. Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Rudniku n. S., do Państw. Szkoły Stolarskiej w Rudniku n. S. (Nr B. P.-31440/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Magę Włodzimierza, instruktora Państw. Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu, do Państw. Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu. (Nr B. P.-31255/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Małusza Andrzeja, instr. Państw. Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu, do Państw. Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu. (Nr B. P.-31254/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Obrzuta Jana, instr. Państw. Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu, do Państw. Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu. (Nr B. P.-31266/38 z dn. 29 sierpnia 1938).

Polechońskiego Kazimierza, instruktora Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Rudniku n. S., do Państw. Szkoły Stolarskiej w Rudniku n. S., (Nr B. P.-31428/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Schimanka Jana, instruktora Państw. Szkoły Rzemiosł w Kamionce Str., do Państw. Szkoły Me-

chanicznej i Stolarskiej w Kamionce Str. (Nr B. P.-31237/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Sekułę Stanisława, instruktora Państw. Szkoły Rzemiosł w Kamionce Str., do Państw. Szkoły Mechanicznej i Stolarskiej w Kamionce Str. (Nr B. P. 61239/38 z dn. 26 sierpnia 1928).

Skalackiego Józefa, instruktora Państw. Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu do Państw. Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu. (Nr B. P.-31253/38 z dn. 29 sierpnia 1938).

Stańkę Józefa, instruktora Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Jaworowie do Państw. Szkoły Stolarskiej w Jaworowie. (Nr B. P.-31263/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Starzewskiego Władysława, instr. Państw. Szkoły Rzemiosł w Kamionce Str., do Państw. Szkoły Mechanicznej i Stolarskiej w Kamionce Str. (Nr B. P.-31240/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Woźnego Aleksandra, instr. Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Rudniku n. S., do Państw. Szkoły Stolarskiej w Rudniku n. S. (Nr B. P.-31441/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Zarowa Jacka, instr. Państw. Szkoły Przemysłu Drzewnego w Rudniku n. S., do Państw. Szkoły Stolarskiej w Rudniku n. S. (Nr B. P.-31437/38 z dn. 26 sierpnia 1938).

Szkoły Powszechne

Mianowani: Gologórski Leopold, kierownik publ. szkoły powsz. w Czyżkach, kierownikiem publ. szkoły powsz. w Strzelbicach, pow. Sambor — Hrynyk Jan, nauczyciel publ. szkoły powsz. w Siedliskach, pow. Jaworów, kierownikiem tejże szkoły — Kawczyński Władysław, kierownik publ. szkoły powsz. w Niemirowie, pow. Rawa Ruska, kierownikiem publ. szkoły powsz. w Mikulińcach, pow. Tarnopol.

Przeniesieni: Bielak Jan, kierownik publ. szkoły powsz. w Trzeboni, pow. Kolbuszowa, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Mrowli, pow. Rzeszów — Biliński Bazyl, naucz. kier. publ. szkoły powsz. w Chmielowej, pow. Horodenka, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Tarnawce, pow. Przeworsk — Bobakowa Julia, kierowniczką publ. szkoły powsz. nr. 17 w Krakowie, na własną prośbę na stanowisko naucz. Szkoły Ćwiczeń Państw. Liceum Pedagog. w Krośnie — Brolikowa Maria, kierowniczką publ. szkoły powsz. nr. 21 we Lwowie, dla dobra szkoły na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. nr. 25 we Lwowie — Dembińska Aniela, kierowniczką publ. szkoły powsz. w Kołowce, pow. Ko-

pyczyńce, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Kawczyńkach, pow. Stryj — Drzewicki Józef, kierownik publ. szkoły powsz. w Szówsku, pow. Jarosław, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. im. A. Mickiewicza w Jarosławiu — Feszczak Mikołaj, kierownik publ. szkoły powsz. w Gruszowie, pow. Dąbrowa Tarnowska, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Załokciu, pow. Drohobycz — Geisslerowa Olga, kierowniczką publ. szkoły powsz. w Chorostkowie Polskim, pow. Stanisławów, na własną prośbę na stanowisko naucz. do Szkoły Ćwiczeń Państw. Liceum Pedagog. I w Stanisławowie — Gorgoniowa Władysława, nauczycielką kier. publ. szkoły powsz. nr. 1 w Pniowie, pow. Nadwórna, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Mykietyńcach, pow. Stanisławów — Kielar Jan, kierownik publ. szkoły powsz. w Załokwi, pow. Stanisławów, dla dobra szkoły na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Łyściu Starym pow. Stanisławów — Kruczek Ludwik, kierownik publ. szkoły powsz. w Jaryczowie Nowym, pow. Lwów, dla dobra szkoły na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Reklińcu, pow. Żółkiew — Krzyworażka Władysława, nauczycielką publ. szkoły powsz. w Germakówce, pow. Borszczów, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Hlibowie, pow. Skałat — Liszczuk Bazyl, kierownik publ. szkoły powsz. w Oleszkowie, pow. Sniatyn, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Tułukowie, pow. Sniatyn — Łaban Stefan, kierownik publ. szkoły powsz. w Berezowcy Wielkiej, pow. Tarnopol, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Tarnopolu — Małkiewicz Marian, kierownik publ. szkoły powsz. w Horodnicy, pow. Kopyczyńce, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Chodackowie Wielkim, pow. Tarnopol — Mamałyga Dymitr, kierownik publ. szkoły powsz. w Szczytówcach, pow. Zaleszczyki, dla dobra szkoły na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Krasnosielcach, pow. Zbaraż — Mazurowa Stefania, kierowniczką publ. szkoły powsz. w Sieniawce, pow. Lubaczów, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Kadobnej, pow. Kałusz — Osoba Piotr, kierownik publ. szkoły powsz. w Ludwikówce, pow. Dolina, na własną prośbę na stanowisko nauczyciela do publ. szkoły powsz. w Bratkowcach, pow. Stryj — Piotrowicz

Włodzimierz, nauczyciel kier. publ. szkoły powsz. w Żędowicach, pow. Przemyślany, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Łęgach Chodowickich, pow. Stryj — Pobereźnikowa Maria, kierowniczką publ. szkoły powsz. w Gajach Starobrodzkich, pow. Brody, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Trzebowisku, pow. Rzeszów — Raczyński Andrzej, kierownik publ. szkoły powsz. w Ułhówku, pow. rawski, dla dobra szkoły na równoległe stanowisko do publ. szkoły powsz. w Moszkowie, pow. Sokal — Rybak Paweł, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Jachówce, pow. Wadowice, na własną prośbę na stanowisko nauczyciela do publ. szkoły powsz. w Kozinie, pow. Skalał — Sandecki Franciszek, kierownik publ. szkoły powsz. w Zarszynie, pow. Sanok, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Rymanowie, pow. Sanok — Siatkowski Marian, kierownik publ. szkoły powsz. w Dołobowie, pow. Rudki, na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Łopuszance Chominie, pow. Turka n. Str. — Starycki Stefan, kier. publ. szkoły powsz. w Sieniawie, pow. Zbaraż, dla dobra szkoły na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Stanisławczyku, pow. Brody — Tarajowa Ludmiła, kierowniczką publ. szkoły powsz. w Łopuszance Chominej, pow. Turka n. St., na własną prośbę na stanowisko naucz. do publ. szkoły powsz. w Popielach, pow. Drohobycz — Wiśniewski Czesław, kierownik publ. szkoły powsz. w Rozwadowie, pow. Tarnobrzeg, na własną prośbę na stanowisko nauczyciela do publ. szkoły powsz. im. A. Mickiewicza w Jarosławiu — Zuchorski Rudolf, kierownik publ. szkoły powsz. w Bajkowcach, pow. Tarnopol, na własną prośbę na stanowisko nauczyciela do publ. szkoły powsz. w Jamnej, pow. Nadwórna.

Szkoły średnie ogólnokształcące

Kurator O. S. Lw. zwolnił:

Dr Włodek-Sanojcową Jadwigę, naucz. p. o. przełożonej Państw. Liceum Pedagog. II we Lwowie, z dn. 31 sierpnia 1938 na własną prośbę od pełnienia obowiązków przełożonej wymienionej szkoły. (Nr B. P. 35551/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

Dr Bezuszkę Włodzimierza, profesora p. o. kierownika Szkoły Ćwiczeń Liceum Pedagog. w Kro-

śnie od pełnienia obowiązków kierownika wymienionej szkoły. (Nr B. P. — 26645/38 z dnia 1 września 1938).

Lewicką Kazimierę, nauczycielkę p. o. kierowniczką Szkoły Ćwiczeń b. Państw. Seminarium Naucz. w Przemyślu, z dn. 31 sierpnia od pełnienia obowiązków kierowniczką wymienionej szkoły. (Nr B. P.-14933/38 z dn. 1 sierpnia 1938).

Kurator O. S. L. powierzył: Stipałównie Stefanii, prof. Państw. Liceum Pedagog. II we Lwowie, pełnienie obowiązków przełożonej wymienionej szkoły od 1 września 1938 do odwołania. (Nr B. P. — 36465/38 z dn. 30 sierpnia 1938).

Kossowskiemu Witoldowi, nauczycielowi Państw. Gimnazjum w Stalowej Woli, pełnienie obowiązków dyrektora tejże szkoły od dnia 1 lipca 1938. (Nr B. P.-15563/38 z dn. 22 czerwca 1938).

Mazurowi Janowi, profesorowi Państw. Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku, pełnienie obowiązków dyrektora wymienionej szkoły od dn. 1 września 1938 do odwołania. (Nr B. P. — 37205/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

Minister W. R. i O. P. przeniósł:

Lubicz-Majewskiego Stanisława, dyr. Państw. Gimn. im. Bolesława Chrobrego w Leżajsku, w stan spoczynku z dn. 31 sierpnia 1938. (Nr B. P. — 18717/38 z dn. 27 sierpnia 1938).

Szkoły średnie zawodowe

Minister W. R. i O. P. przeniósł:

Bieniaka Wawrzyńca, dyrektora Państw. Szkoły Handlowej w Przemyślu, ze względów organizacyjnych na równorzędne stanowisko do Państw. Gimnazjum Kupieckiego w Przemyślu z dn. 1 września 1938). (Nr B. P.-18036/38 z dn. 27 sierpnia 1938).

Inż. Lipę Jarosława, dyrektora Państw. Szkoły Ślusarstwa Maszynowego w Tarnopolu, ze względów organizacyjnych na równorzędne stanowisko do Państw. Gimnazjum Mechanicznego w Tarnopolu z dn. 1 września 1938. (Nr B. P. — 17829/38 z dn. 30 sierpnia 1938).

Dra Petyniak Saneckiego Kazimierza, dyrektora Państw. Szkoły Ekonomiczno-Handl. we Lwowie, ze względów organizacyjnych na równorzędne stanowisko do Państw. Gimnazjum Kupieckiego Męskiego we Lwowie z dn. 1 września 1938. (Nr B. P. — 17830/38 z dn. 27 sierpnia 1938).

9.

NADZÓR PEDAGOGICZNY W ROKU SZKOLNYM 1938/39

SZKOŁY POWSZECHNE

Referaty specjalne

Naczelnik Wydziału Piątkowski Mieczysław: sprawy inspektorów i urzędników inspektoratów szkolnych, instruktorzy okręgowi.

Wizytator Dworski Stanisław: szkoły specjalne, sprawy dotyczące wychowania młodzieży, opieka czynników samorządowych i społecznych nad szkołami, zagadnienia szkolne narodowościowe.

Wizytator Halibej Stefan: organizacja roku szkolnego, kancelaria szkolna, ogrody szkolne, kuchnie gospodarstwa domowego.

Wizytator Horwath Edward: Wyższe kursy nauczycielskie, zagadnienia szkolne narodowościowe.

Wizytator Jaworska Maria: wychowanie przedszkolne, zagadnienia programowe i dydaktyczne, dalsze kształcenie nauczycieli (kursy, konferencje, biblioteki, ośrodki metodyczne), radio.

Wizytator Matuszkiewicz Władysław: budowa szkół, urządzenia szkolne, pomoce naukowe i pracownie, sieć szkolna.

Rejony wizytacyjne

I. Wizytator Dworski Stanisław: Obwody: Krosno, Sambor, Sanok, Stryj, Turka.

II. Wizytator Halibej Stefan: Obwody: Dolina, Kołomyja, Nadwórna, Stanisławów.

III. Wizytator Horwath Edward: Obwody: Gródek Jagiel., Kamionka Strum., Lwów-powiat, Rawa Ruska.

IV. Wizytator Jaworska Maria: Obwody: Jarosław, Lwów-miasto, Nisko, Przemyśl, Rzeszów.

V. Wizytator Matuszkiewicz Władysław: Obwody: Brzeżany, Czortków, Tarnopol, Trembowła, Złoczów.

Instruktorzy

Czaporowska Helena instruktorka dla przedszkoli.

Klimina Maria instruktorka dla klas I i II.

Łotocki Kazimierz instruktor dla rysunku.

Rudzińska Maria instruktorka dla zajęć praktycznych kobiecych.

Dr Słuszkiewiczowa Maria instruktorka dla j. polskiego w klasach wyższych.

SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Referaty specjalne

Naczelnik Wydziału Dr Ziemnowicz Mieczysław: Sprawy wychowania, patronaty, kółka rodzicielskie.

Wizytator Bilinkiewicz Seweryn: Organizacja liceów pedagogicznych, ewidencja nauczycieli szkół średnich.

Wizytator Dajewski Władysław: Obchody państwowe i narodowe, imprezy szkolne, ruch krajoznawczy, międzyszkolne komisje porozumiewawcze.

Wizytator Gerstman Zygmunt: Doksztalcanie nauczycieli (ogniska, grupy ogniskowe, instruktorzy) pomoce naukowe, Państw. Biblioteka Pedagogiczna, biblioteki szkolne.

Wizytator Orłowski Józef: Praktyka przedegzaminacyjna, realizacja programów licealnych.

Wizytator Dr Papée Stefan: Harcerstwo, audycje muzyczne, radio, teatr, kino.

Wizytator Dr Polański Jerzy: Egzaminu wstępne i specjalne, egzamin dojrzałości.

Wizytator Wojtoń Tadeusz: P. W., Straż Przednia, opieka lekarska, kolonie wakacyjne, internaty, kursy, stancje, opieka nad dojeżdżającymi.

Wizytator Dr Zaleski Juliusz: Inne organizacje szkolne i wydawnictwa młodzieży, statystyka młodzieży.

Rejony wizytacyjne

I. Naczelnik Wydziału Dr Ziemnowicz Mieczysław: Lwów, Państw. Pedagogium.

II. Naczelnik Wydziału Dr Ziemnowicz Mieczysław i wizytator Bilinkiewicz Seweryn: Państwowe Licea Pedagogiczne: Brzozów, Krosno, Lwów I i II, Rzeszów, Sambor, Sokal, Stanisławów I i II, Stryj, Tarnopol.

Wizytatorzy szkół powszechnych mają prawo hospitaować licea pedagogiczne znajdujące się w ich rejonie.

III. Wizytator Bilinkiewicz Seweryn: Brzozów, Państw. Gimnazjum — Krosno: Państw. Liceum i Gimnazjum, Pryw. Gimnazjum Miejskie, — Lwów: Państw. Liceum i Gimnazjum X, Państw. Seminarium dla Wychowawczyń Przedszkoli, Pryw. Seminarium dla Wychow. Przedszk. S. S. Bazylianek, Pryw. Seminarium dla Wychow. Przedszk. im. B. Prusa — Stanisławów: Pryw. Seminarium dla Wychow. Przedszk. Z. N. P.

IV. Wizytator Dajewski Władysław: A) Państwowe Licea i Gimnazja: Buczacz — Lwów I, XII, XV (główne i filie). — Stanisławów: I, II, III, IV i V. — B) Prywatne Licea i Gimnazja: Jazłowiec, — Lwów: S. S. Bazylianek i Gminy Ewangelickiej — Stanisławów: S. S. Bazylianek, Gminy Ewangelickiej, im. E. Orzeszkowej, S. S. Urszulanek, U. T. P. i Żyd. Tow. Szk. Lud. i Sred.

V. Wizytator Gerstman Zygmunt: A) Państwowe Licea i Gimnazja: Czortków — Lwów: III i XIV — Tarnopol: I, II, III i IV — Trembo-wła — Zbaraż. — B) Prywatne Licea i Gimnazja: Borszczów — Czortków, U. P. T. i Żyd. Tow. Szk. Lud. i Sred. — Kopyczyńce — Lwów: J. S. Goldblatt-Kamerlingowej, S. S. Urszulanek i U. T. P. — Przemyślany — Tarnopol T. S. L. U. T. P.

VI. Wizytator Orłowski Józef: A) Państwowe Licea i Gimnazja: Jarosław I i II. — Lwów: VIII — Przemyśl: I, II, III i IV. — B) Prywatne Licea i Gimnazja: Bąkowice k. Chyrowa —

Debromil — Jarosław: im. Słowackiego i S. S. Niepokalanek — Lwów: De Notre Dame, im. Z. Strzałkowskiej i O. O. Salezjanów — Przemysł: S. S. Benedyktynek, im. M. Konopnickiej, Ukr. Instytutu i Żydow. Tow. Szk. Lud. i Sred. — Przeworsk.

VII. Wizytator Dr Papée Stefan: A) Państwowe Licea i Gimnazja: Leżajsk — Lwów: II, IV, VII i XI — Łańcut — Nisko — Rzeszów: I i II — Sanok — Stalowa Wola — Tarnobrzeg. — B) Prywatne Licea i Gimnazja: Kolbuszowa — Lwów: im. A. Mickiewicza i Żyd. Tow. Szk. Lud. i Sred. Męskie — Łańcut — Rzeszów: Żeńskie i Żyd. Tow. Szk. Lud. i Sred. — Sanok — Strzyżów.

VIII. Wizytator Dr Polański Jerzy: A) Państwowe Licea i Gimnazja: Kołomyja: I, II i III — Lwów: V — Rohatyn — Sniatyn — Tłumacz — Zaleszczyki. — B) Prywatne Licea i Gimnazja: Dolina — Horodenka: Pol. Tow. Szk. Sr. i U. T. P. — Kałusz — Kołomyja: U. T. P., Żyd. Tow. Szk. Lud. i Sred. Męskie i Żeńskie — Kosów Huc. — Lwów: Dr Karp-Fuchsovej i S. S. Sercanek — Nadwórna — Rohatyn.

IX. Wizytator Woytoń Tadeusz: A) Państwowe Licea i Gimnazja: Drohobycz — Gródek Jagielloński — Lwów: VI i IX — Sambor I i II — Stryj I i II. — B) Prywatne Licea i Gimnazja: Borysław — Drohobycz: im. H. Sienkiewicza, im. Sternbacha i U. T. P. — Lwów: im. Jordana i im. J. Słowackiego — Sambor: im. M. Konopnickiej i U. P. T. — Stryj: im. Kr. Jadwigi, Związku Rodzic. i U. T. P. — Turka n. Str.

X. Wizytator Dr Zaleski Juliusz: Państwowe Licea i Gimnazja: Brody — Brzeżany — Jaworów — Kamionka Strum. — Lwów: XIII — Rawa Ruska — Sokal — Złoczów — Żółkiew. — B) Prywatne: Brody — Chodorów — Jaworów: S. S. Bazylianek i U. T. P. — Lubaczów — Lwów: P. P. Benedyktynek Łac., S. S. Nazaretanek i Żyd. Tow. Szk. Lud. i Sred. Żeńskie — Radziechów — Złoczów.

Wizytatorzy i Instruktorzy Wydziału Ogólnego

Dr Ciosłowski Józef, wizytator higieny.
Maż Józef, wizytator p. w.

Opiekę nad kursami L. O. P. P. dla nauczycieli sprawują wizytatorzy: Gerstman Z. i Dr Zaleski J.

Burdowa Janina, instruktorka wychowania fizycznego.

Czyżewska z Koperskich Felicja, instruktorka wychowania fizycznego.

Czyżewski Adam, instruktor harcerstwa.

Dąbrowski Bożydar, instruktor wychowania fizycznego.

Słaby Wilhelm, instruktor harcerstwa.

SZKOŁY ZAWODOWE

Referaty specjalne

Szkoły i kursy przemysłowe męskie:

Naczelnik Wydziału Inż. Sarad Wiesław: Organizacja szkół zawodowych. Statystyka. Sprawy szkół narodowościowych.

Wizytator Inż. Frisch Stefan: Organizacja szkół i kursów dokształcających zawodowych. Ewidencja i rozdział godzin nadliczbowych oraz godzin dla szkół dokształcających zawodowych. Zagadnienia dydaktyczno-programowe. Warsztaty szkolne. Doksztalcenie nauczycieli. Pomoce naukowe i urzadzania szkolne. Biblioteki Szkolne. Sprawy wychowawcze: organizacje szkolne, wydawnictwa mlodziezy, obchody panstwowe i narodowe, imprezy szkolne, ruch krajoznawczy, absolwenci, praktyki, Kola rodzicielskie, patronaty itp.

Wizytator Inż. Krauze Jan: Instytut Psychotechniczny, Poradnie zawodowe. Organizacja szkół przemysłowych męskich typu zasadniczego oraz mistrzów i nadzorców. Budowy i remonty szkół zawodowych. Bursy i internaty. Egzaminy eksternów, końcowe czeladnicze i mistrzowskie.

Szkoły i kursy przemysłowe żeńskie:

Wizytator Dr Orosz Janina: Organizacja szkół i kursów zawodowych żeńskich. Zagadnienia dydaktyczne i programowe. Konferencje i zjazdy. Doksztalcenie nauczycieli. Pomoce naukowe i urzadzania szkolne. Biblioteki szkolne. Sprawy wychowawcze szkół żeńskich i koed. przemysłowych, handlowych, rolniczych i pokrewnych: organizacje szkolne, wydawnictwa mlodziezy, obchody panstwowe i narodowe, imprezy szkolne, ruch krajoznawczy, absolwentki, praktyki, Kola ro-

dzielskie, patronaty itp. Audycje muzyczne, radio, kino, teatr.

Szkoły i kursy handlowe:

Wizytator Piasecki Juliusz: Organizacja szkół i kursów handlowych. Zagadnienia dydaktyczno-programowe. Konferencje i zjazdy. Doksztalcenie nauczycieli. Pomoce naukowe i urzadzania szkolne. Biblioteki szkolne. Sprawy wychowawcze szkół handlowych męskich i koed.: organizacje szkolne, wydawnictwa mlodziezy, obchody panstwowe i narodowe, imprezy szkolne, ruch krajoznawczy, absolwenci, praktyki, Kola rodzicielskie, patronaty itp. Opieka lekarska. Kolonie wakacyjne. LOPP. i L.M.iK.

Szkoły i kursy rolnicze i pokrewnne:

Wizytator Inż. Masior Jan: Organizacja szkół oraz kursów rolniczych i pokrewnych. Zagadnienia dydaktyczne i programowe. Konferencje i zjazdy. Doksztalcenie nauczycieli. Pomoce naukowe i urzadzania szkolne. Biblioteki szkolne. Sprawy wychowawcze szkół rolniczych i pokr. męskich: organizacje szkolne, wydawnictwa mlodziezy, obchody panstwowe i narodowe, imprezy szkolne, ruch krajoznawczy, absolwenci, praktyki, Kola rodzicielskie, patronaty itp. Opieka nad dojezdżającymi, stacje. P.W i W.F. Harcerstwo, ruch turystyczny.

U w a g a: Wszystkie szkoły, oddziały i grupy handlowe, rolnicze i dokształcające — zawodowe żeńskie i koedukacyjne podlegają prócz wizytatora fachowego pod względem wychowawczym P. Wiz. Dr J. Orosz.

Rejony wizytacyjne

I. Naczelnik Wydziału Inż. Sarad Wiesław: Szkoły i kursy przemysłowe męskie. A) Szkoły zawodowe typu zasadniczego oraz mistrzowskie: Jarosław: Państw. Liceum Budowlane, Państw. Szkoła Mistrzów Rzemiosł Budowlanych — Kołomyja: Państw. Gimnazjum Stolarskie, Państw. Szkoła Ciesielska — Stanisławów: Państw. Gimnazjum Stolarskie, Pryw. Szkoła Mechaniczna „Wuzet”. — Nadto kursy zawodowe organizowane przy wymienionych szkołach oraz będące w likwidacji klasy (oddziały) szkół (wydziałów) starego ustroju. B) Szkoły dokształcające zawodowe: a) publiczne: Horodenka, Jarosław, Kołomyja Nr 1, Kosów, Kutry, Przemyśl Nr 2, Radym-

no, Stanisławów Nr 1. Nr 2, Sniatyn: — b) prywatne: Lwów U. T. P., Przemyśl U. T. P., Stanisławów, U. T. P., Tarnopol U. T. P.

II. Wizytator Inż. Frisch Stefan: Szkoły i kursy przemysł. męskie. A) Szkoły zawod. typu zasadniczego oraz mistrzów i nadzorców: Borysław: Państw. Szk. Nadzorców Wiertn. — Drohobycz: Pryw. Gimnazjum Mechaniczne T-wa Sredniej Szkoły Techn. — szkoły i warsztaty więzienne — Kamionka Strumiłowa: Państw. Szkoła Mechaniczna i Stolarska — Krosno: Państw. Gimnazjum Tkackie, Państw. Wędrownie Kursy Tkackie — Lwów: Państw. Szkoła Techniczna, Liceum Mechaniczne, Liceum Drogowe, Gimnazjum Mecha-

niczne, Gimnazjum Elektryczne, Szkoła Mistrzów Rzemiosł Budowlanych — Kursy: Elektromechaniczny, Radiowy, Kilimkarstwa — Pryw. Gimnazjum Mechaniczne S. W. R. im. A. Korkisa, Pryw. Szkoła Stolarska — Kursy zawodowe organizowane przy wymienionych szkołach oraz będące w likwidacji klasy (oddziały) szkół (wydziałów) starego ustroju — Kursy samochodowe — Kursy wojskowo-przetwórcze. B) Szkoły Doksztalające-Zawodowe: a) publiczne: Bolechów, Borysław Nr 1, 2, Bóbrka, Brody, Chodorów, Chyrów, Dolina, Dobromil, Drohobycz Nr 1, 2, Gródek Jag., Janów, Iwonicz, Kałusz, Kamionka Str., Komarno, Korczyzna, Krosno, Kulików, Lesko, Lubaczów, Mościska, Potok, Rawa Ruska, Rohatyn, Rymanów, Sanok, Sambor, St. Sambor, Sokal, Sądowa Wisznia, Turka n. Str., Ustrzyki Dol., Winniki, Żółkiew; b) prywatne: Miejsce Piastowe, Twa „Powściągliwość i Praca“

III. Wizytator Inż. Krauze Jan: Szkoły i kursy przemysłowe męskie. A) Szkoły zawodowe typu zasadniczego: Brzeżany: Pryw. Szkoła Stolarska Twa Szk. Zawod., Pryw. Kursy Koszyk. — Jaworów: Państw. Szkoła Stolarska — Rudnik n. S.: Państw. Szk. Mechan. i Stól., Państw. Kursy Koszyk. — Rzeszów: Pryw. Gimnazjum Mechaniczne Twa Szkoły Przemysłowej — Stalowa Wola: Pryw. Szkoła Mechaniczna (przyfabryczna) Przemysłowych Zakładów Południowych — Stryj: Pryw. Szkoła Mechaniczna T. W. R. dla młodzieży żyd. — Tarnopol: Państw. Gimnazjum Mechaniczne. — Kursy zawodowe organizowane przy wymienionych szkołach oraz będące w likwidacji klasy (oddziały) szkół (wydziałów) starego ustroju — Instytut Przemysłowy dla Ma'opolski Wschodniej we Lwowie — Pryw. Kursy przemysłowe. B) Szkoły Doksztalające-Zawodowe: a) publiczne: Bitków-Kopalnia, Błażowa, Brzeżany, Brzozów, Buczacz, Bursztyn, Czortków, Delatyn, Dobromil, Jaworów, Komarno, Kolbuszowa, Leżajsk, Lwów Nr 1, 2, Łańcut Nr 1, Mikołajów n. Dn., Monasterzyska, Nadwórna, Nisko, Podhajce, Przemyślany, Przeworsk, Rozwadów, Rzeszów Nr 1, Rudnik n. S., Sokołów, Stryj, Strzyżów, Skole, Tarnobrzeg, Tłumacz, Trembowla, Tarnopol, Tyśmienica, Winniki, Zborów, Złoczów — b) prywatne: Drohowyże: (przy Zakładzie Sierót i Ubogich Fundacji hr. St. Skarbka) — Lwów: im. Marka Bernsteina — Przedzielnica: przy Zakładzie Poprawczym dla Małoletnich — Stalowa Wola: (przyfabryczna) Przemysłowych Zakładów Południowych.

IV. Wizytatorka Dr Orosz Janina: Szkoły i kursy przemysłowe żeńskie. A) Szkoły zawodowe

typu zasadniczego: Borysław: Pryw. Gimnazjum Krawieckie T. S. L., Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska T. S. L. — Drohobycz: Pryw. Gimnazjum Krawieckie ZPOK. — Horodenka: Pryw. Szkoła Przysp. w krawiectwie „Wuzet“ — Kołomyja: Pryw. Szkoła Kraw.-Bielżn. ZPOK., Pryw. Szkoła Przysposob. w Gospodarstwie Rodzinnym I stop. „Wuzet“ — Lackie Małe: Pryw. Szkoła Przysposobienia w Krawiectwie, Pryw. Szkoła Przysposobienia w Gosp. Rodzinnym I stopnia — Lwów: Państw. Szkoła Zawodowa-Zeńska, Państw. Gimnazjum Krawieckie, Państw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska, Państw. Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym II stopnia, Państw. Gimnazjum Koronkarsko-Hafciarskie, Pryw. Gimnazjum Krawieckie SS. Opatrzności, Pryw. Jednoroczna Szkoła Przysposob. w Gosp. Rodzinnym I stopnia SS. Opatrzności, Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska T. W. R. Żyd., Pryw. Gimnazjum Krawieckie T. W. R. Żyd., Pryw. Szkoła Gosp. Domowego T. W. R. Żyd., Pryw. Gimnazjum Krawieckie SS. Bazylianek, Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska Spółdz. „Trud“, — Przemyśl: Pryw. Gimn. Krawieckie Zeńskie T. S. L., Pryw. Szk. Kraw.-Bielżniarska, Pryw. Szkoła Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnym I stopnia Stow. Sł. Obyw. Pryw. Gimnazjum Krawieckie T. W. R. Żyd., Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska T. W. R. Żyd., Warsztaty Krawieckie „Ridna Szkoła“ — Rawa Ruska: Pryw. Gimnazjum Krawieckie Zeńskie T. S. L. — Rzeszów: Pryw. Gimnazjum Krawieckie Zeńskie T. S. L., Pryw. Szkoła Przysposob. w Gosp. Rodzinnym I stopnia T. S. L. — Sambor: Pryw. Gimnazjum Krawieckie Zeńskie T. S. L., Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska T. S. Z., Pryw. Szkoła Krawiecka im. Gotthelfa — Snopków: Pryw. Instytut Gospodarczego Kształcenia Kobiet T. G. W. K. — Stanisławów: Pryw. Gimnazjum Krawieckie T. S. P., Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska T. S. P., Pryw. Szkoła Przysposob. w Gosp. Rodz. I stopnia T. S. P., Pryw. Gimnazjum Krawieckie „Wuzet“, Pryw. Gimnazjum Bielżniarskie „Wuzet“ — Stryj: Pryw. Gimnazjum Krawieckie Z. P. O. K. — Tarnopol: Pryw. Gimnazjum Krawieckie T. S. L. — Żółkiew: Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska T. S. L., Pryw. Szkoła Krawiecko-Bielżniarska T. Ochr. Dz. Żyd. B) Szkoły Doksztalające-Zawodowe Zeńskie: a) publiczne: Borysław Nr 3 — Drohobycz Nr 3 — Kołomyja Nr 2 — Lwów Nr 4 — Łańcut Nr 2 — Przemyśl Nr 1 — Rzeszów Nr 2 — Stanisławów Nr 4; b) prywatne: Lwów: T. W. R. Żyd., „Ridna Szkoła“ U. T. P.; c) oddziały i grupy żeńskie przy męskich i koed. szkołach ko-

edukac. szkołach dokszt.-zawod. C) Kursy Jednoroczne. Horodenka: Pryw. Kurs Przysp. Kraw.-Bielizn. „Wuzet“ — Kołomyja: Pryw. Kurs Przysp. w Gosp. Rodzin „Wuzet“. — Komarno: Pryw. Kurs tkactwa lnianego. — Lwów: Pryw. Kursy Bielizniarstwa Stowarzyszenia „Praca Kobiet“ (ul. Chorążczyzny 11). — Kursy Gospodarstwa Domowego S. Śl. Ob. (Zielona 8) — Pryw. Kursy Kroju i Szycia i gospod. Pisarskiej (Staszica 8). — Pryw. Kursy Kroju i Szycia L. Bindera (Gliniańska 4). — Pryw. Kursy Kroju i Szycia Ludwiki Eibenschütz (Sakramentek 24). — Pryw. Kursy Kroju i Szycia Sawkówny (Kurkowa 5). — Pryw. Kursy Kroju i Szycia gorset. Hanusiewicz (Zimorowicza 3). — Pryw. Kurs Kosmetyczny Hawrysiwicz (Kopernika 42 a). Kursy kroju i szycia (3-miesięczne) oraz wędrownie kursy gospodarstwa domowego i dla służby pensjonatowej

V. Wizytator Piasecki Juliusz: Szkoły i kursy handlowe. A) Szkoły zawod. typu zasadn.: Borysław: Prywatne Gimnazjum Kupieckie T. P. S. H., Pryw. 3-klas. Sz. Hand. T. P. S. H. (kl. III w likwidacji). — Brody: Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie D. Loewina, Prywatna 3-klas. Szkoła Handlowa D. Loewina (kl. III w likwidacji). — Brzeżany: Pryw. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie TSH. — Czortków: Pryw. Gimnazjum Kupieckie TSL., Pryw. 3-kl. Szkoła Handlowa G. Buchsanga (kl. II i III w likwidacji). — Dolina: Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. T. S. H. — Drohobycz: Pryw. Gimnazjum Kupieckie T. S. H. — Dynów: Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. T. S. L. — Halicz: Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. T. S. H. — Handzlówka: Pryw. Szkoła Przynsposobienia Spółdzielczego I st. T. S. H. — Jarosław: Pryw. Gimnazjum Kupieckie T. S. H., Pryw. 4-kl. Szkoła Handlowa T. S. H. (kl. IV w likwidacji). — Jaworów: Pryw. Szkoła Przynsposobienia Spółdzielczego I st. „Ridna Szkoła“, Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego II st. „Ridna Szkoła“. — Kołomyja: Pryw. Gimnazjum Kupieckie T. S. H. — Leżajsk: Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. T. S. H. — Lwów: Pryw. Koedukacyjne Liceum Handlowe TLH., Państwowe Gimnazjum Kupieckie Męskie, Państwowa Jednoroczna Męska Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st., Państw. Jednoroczna Męska Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego II st., Państwowe Żeńskie Gimnazjum Kupieckie, Prywatne 4-klas. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie „Ridna Szkoła“, Pryw. 4-klas. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie TSH., Pryw. Jednoroczna Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego II st. TSH.,

Państw. Liceum Administracyjne Męskie, Państw. Szkoła Przynsposobienia Administracyjno-Handlowego, Prywatne Liceum Spółdzielcze TOZ., Pryw. Szkoła Przynsposobienia Spółdzielczego Ist. TOZ., Prywatna Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego II st. TOZ., Pryw. Liceum Spółdzielcze Z. R. S. U., Pryw. Gimnazjum Kupieckie ZTSH., Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. ZTSH., Pryw. Szkoła Przynsposobienia Administracyjno-Handlowego ZTSH., Pryw. Żyd. Liceum Handlowe G. Buchsanga. — Łańcut: Prywatna Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. Miejska. — Przemyśl: Państwowe Liceum Handlowe, Państwowe Gimnazjum Kupieckie, Państwowa Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st., Prywatna Szkoła Przynsposobienia Administracyjno-Handlowego T. L. H., Prywatne Żeńskie Liceum Handlowe U. I. Dz. — Rozwadow: Pryw. 3-klas. Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie TSZ., Pryw. 3-klas. Szkoła Handlowa TSZ (kl. III w likwidacji). — Rzeszów: Prywatne Gimnazjum Kupieckie TSL., Prywatne Liceum Handlowe TSL. — Sambor: Prywatne Gimnazjum Kupieckie TSH., Pryw. Gimnazjum Kupieckie im. O. Gotthelfa. — Sokal: Pryw. Gimnazjum Kupieckie E. Freudlich. — Sannok: Pryw. Gimnazjum Kupieckie ZNP. — Stanisławów: Państwowe Gimnazjum Kupieckie, Prywatna Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego Ist. TSH., Pryw. Szkoła Przynsposobienia Administracyjno-Handlowego TSH., Pryw. Gimnazjum Kupieckie UTP. „Ridna Szkoła“. — Stryj: Pryw. Gimnazjum Kupieckie TSH., Pryw. Liceum Handlowe Fr. Świderskiego, Pryw. 3-klas. Szkoła Handlowa Fr. Świderskiego (kl. II i III w likwidacji). — Tarnopol: Pryw. Gimnazjum Kupieckie TSL., Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. MTR. — Trembowla: Pryw. Szkoła Przynsposobienia Kupieckiego I st. TSL. — Złoczów: Prywatne Gimnazjum Kupieckie ZPOK., Pryw. 3-klas. Szkoła Handlowa ZPOK. (kl. III w likwidacji). B) Szkoły doksztalające zawodowe-handlowe: Lwów: Publiczna Doksztalająca Szkoła Zawodowa Handlowa. — Stanisławów: Publiczna Doksztalająca Szkoła Zawodowa Handlowa.

Ponadto oddziały handlowe przy męskich i żeńskich szkołach doksztalających zawodowych, przemysłowych oraz kursy handlowe stałe i jednorazowe.

VI. Wizytator Inż. Jan Masior: Szkoły oraz kursy rolnicze i pokrewne. A) Szkoły licealne i gimnazjalne: Czernica, pow. Żydaczów: Państw. Liceum Rolnicze z ruskim językiem nauczania. — Jazłowiec, pow. Buczac: Pryw. Liceum Gospodarstwa Wiejsk. (żeńskie). — Miłocin, pow. Rze-

szów: Państw. Gimn. Rolnicze. B) Szkoły Rolnicze męskie typu niższego: Bereźnica, pow. Stryj: Państw. Szkoła Rolnicza (2-letnia) — Słobódka Leśna, pow. Kołomyja: Pryw. Szkoła Rolnicza (2-letnia). — Suchodół, pow. Krosno: Państw. Szkoła Roln. (1½-rocza). C) Szkoły Przystosowania Rolniczego męskie: Gródek Jag.: Państw. Szk. Przysp. Roln., typ 2-zim. — Horodenka: Państw. Szk. Przysp. Roln., typ 2-zim. — Mokrzeszów, pow. Tarnobrzeg: Publ. Szk. Przysp. Roln. (11-mies.). — Miłowanie, pow. Tłumacz: Pryw. Szkoła Przystosob. Roln., typ 11-mies. (z rusk. jęz. naucz.). — Piadyki, pow. Kołomyja: Państw. Szkoła Przystosob. Roln., typ 11-mies. (w organizacji). — Żabie, pow. Kosów Hucul.: Państw. Szkoła Przys. Roln., typ 11-mies. D) Szkoły Przystosowania Gospodyń Wiejskich żeńskie (11-mies.): Albigowa, pow. Łańcut: Publ. Szkoła Przystos. Gospodyń Wiejskich. — Kałusz: Pryw. Szkoła Przystos. Gospodyń Wiejskich. — Korczyzna, pow. Krosno: Pryw. Szkoła Przystos. Gospodyń Wiejskich. — Olesko, pow. Złoczów: Publ. Szkoła Przystos. Gospodyń Wiejskich. — Pohorce, pow. Rudki: Pryw. Szkoła Przystos. Gospodyń Wiej-

skich. — Przemyśl: Pryw. Szkoła Przystos. Gospodyń Wiejskich (ul. Ks. Bisk. Pelczara 16). — Szybalin, pow. Brzeżany: Pryw. Szkoła Przystos. Gospodyń Wiejskich (z rusk. jęz. naucz.). — Witków Stary, pow. Radziechów: Pryw. Szkoła Przystosob. Gospodyń Wiejskich. E) Szkoły Mleczarskie męskie — typu niższego: Rzeszów: Państw. Szkoła Mleczarska. — Państw. Kursy Serowarskie. — Stryj: Pryw. Szkoła Mleczarska (z rusk. jęz. naucz.). F) Szkoły Ogrodnicze męskie typu niższ.: Drohobycz, Więzienie: Kursy Ogrodnicze dla więźniów. — Lwów, ul. Zamarstynowska: Państw. Szkoła Ogrodnicza. — Zaleszczyki: Państwowa Szkoła Ogrodnicza. G) Kursy: Teren Woj. Lwowskiego: Państw. Zeńskie Wędr. Kursy Rolnicze. — Dublany pow. Lwów: Państw. Kursy Gorzelnicze (1-rocze). — Lwów: Kursy ogrodniczo-pszczelnicze Małop. T-wa Ogrodniczego. — Kursy rolnicze i pokrewne, organizowane przy szkołach rolniczych i na terenie Okr. Szkoln. Lwowskiego.

VII. Wizytator Dr Ciosławski Józef wizytuje wszystkie szkoły i kursy kosmetyczne i pokrewne w Okręgu.

10.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						mieszkanie	grunt	
1	Cmolas	Kolbuszowa	III	koedukacyjna	polski	4 izby	0,75 h	
2	Uhnów	Rawa Ruska	III	męska	polski i ruski	—	—	
3	Niebylec	Rzeszów	II	koedukacyjna	polski	3 izby	0,4 h	
4	Beniowa	Turka n. Str.	I	"	polski i ruski	2 "	3 a	
5	Busowisko	"	I	"	"	2 "	20 a	
6	Butla	"	I	"	"	2 "	56 a	
7	Dydlowa	"	I	"	"	—	—	
8	Gwoździec	"	I	"	"	2 "	56 a	
9	Husne Wyżne	"	I	"	"	2 "	4 a	
10	Isaje	"	I	"	"	2 "	—	
11	Jabłonka Wyż.	"	I	"	"	2 "	29 a	
12	Jasienica Zamk.	"	I	"	"	2 "	—	
13	Jasionka Masio-wa	"	I	"	"	2 "	3 a	
14	Jaworów	"	I	"	"	1 izba	1 a	
15	Krywka	"	I	"	"	2 izby	4 a	
16	Łużek Górny	"	II	"	"	2 "	12 a	
17	Miechnowiec	"	I	"	ruski	2 "	18 a	
18	Mochnate	"	I	"	polski	—	28 a	
19	Niedzielna	"	I	"	polski i ruski	2 "	—	
20	Rozłucz	"	II	"	"	2 "	—	
21	Sianki	"	II	"	"	2 "	10 a	
22	Szandrowiec	"	I	"	"	1 izba	30 a	
23	Szumiacz	"	I	"	"	2 izby	20 a	
24	Topolnica	"	II	"	"	2 "	47 a	
25	Turze Górne	"	I	"	"	—	—	
26	Wółcze	"	II	"	"	2 izby	—	
27	Wysocko Niżne	"	I	"	"	2 "	17 a	
28	Wysocko Wyżne	"	I	"	"	—	42 a	
29	Zawadka	"	I	"	"	—	—	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

11.

PODRĘCZNIKI W SZKOŁACH POWSZECHNYCH I ŚREDNICH Z NIEMIECKIM JĘZYKIEM
NAUCZANIA

KURATORIUM
OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO
WE LWOWIE

Dnia 29 września 1938 r.

Nr O-24828/38.

Przypominam, że zgodnie z zarządzeniem Kuratorium O. S. Lw. z dnia 28 września 1937 Nr I. 22046/37 w bieżącym roku szkolnym mogą być używane w szkołach powszechnych i średnich ogólnokształcących z niemieckim językiem nauczania tylko te książki, które zostały uwzględnione w ogłoszonych pismach Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 15 września 1937 Nr II. Pr. 8348/37 i Nr II. Pr. 8349/37 „Spisach podręczników tymczasowo dozwolonych do użytku w szkołach powszechnych i średnich ogólnokształcących z niemieckim językiem nauczania w Polsce“ (zob. Dziennik Urzędowy K. O. S. L. z 1937, str. 599—608) oraz te, które w ciągu roku szkolnego 1937/38 uzyskały ostateczną aprobatę Ministerstwa i zostały ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P.

Kurator Okręgu Szkolnego
Dr Tadeusz Kupczyński

12.

LEKTURA JĘZYKA FRANCUSKIEGO NA I i II KL. LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
Z POLSKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA (WSZYSTKIE WYDZIAŁY)*

Wieki średnie.

Chanson de Roland*,
Tristan et Iseult* lub Saint-Graal*,
Contes et fabliaux* lub Roman de Renart*,
Aucassin et Nicolette*.

Odrodzenie.

Rabelais i Montaigne: Wybór*.

XVII wiek.

Corneille: Le Cid, Horace,
Racine: Andromaque, Britannicus,
Molière: Le Misanthrope, Tartuffe, Bourgeois Gentilhomme, L'Avare,
La Fontaine: Bajki (wybór),
Mme de la Fayette: Princesse de Clèves,
Anthologie des Lettres et des Moralistes.

XVIII wiek.

Voltaire: wybór pism*, L'Histoire de Charles XII*,
Rousseau: Wybór pism*,
Diderot: Wybór pism*,
Beaumarchais: Mariage de Figaro*.

XIX wiek.

Chateaubriand: Wybór pism,
V. Hugo: Ruy Blas*, Hernani, Les misérables*, La Légende des Siècles (wybór z I i III t.), Notre Dame de Paris*, Quatre-vingt-treize*,
A. Vigny: Servitude et grandeur militaires,
Musset: Fantasio, On ne badine pas,
Antologia poezji romantycznej,
G. Sand: La mare au diable,
Balzac: Les chouans, Le colonel Chabert lub E. Grandet lub Père Goriot*, lub Peau de Chagrin*,
Michelet: Jeanne d'Arc*,
Thierry: Récits des Temps mérovingiens,
Antologia historyków romantycznych,
Flaubert: Salambo*,
Zola: Germinal*,
Maupassant: Wybór nowel,
France: Livre de mon ami lub Crime de Sylvestre Bonnard,
Daudet: Wybór nowel, Tartarin de Tarascon,
Rostand: Cyrano de Bergerac, L'Aiglon,
Antologia poetów po 1850,
Barrès: Colette Baudoche,

* Załącznik do rozporz. Min. W. R. i O. P. z dnia 15 VII. 1938 r. (Nr II Pr-6296/38) w sprawie programu jęz. francuskiego w Państw. Liceum Ogólnokształcącym z polskim jęz. nauczania.

Loti: Pêcheur d'Islande,
 Bazin: La terre qui meurt,
 Maeterlinck: Intruse lub Intérieur*.

XX wiek.

Claudiel: Otage*,
 Curel: La nouvelle Idole,
 Jammes: Le roman du lièvre,
 Psichari: Le voyage de Centurion,
 Duhamel: Le notaire du Havre,
 Hémon: Marie Chapdelaine,
 Giono: Le regain*,
 Saint-Exupéry: Vols de nuit,

Romain Rolland: Jean Christophe (wybór), Le jeu de l'amour et de la mort,
 R. Martin du Gard: Les Thibaut*,
 Colette: Dialogue des bêtes*, lub La Paix chez les bêtes*,
 Proust et Valery: Wybór prozy,
 Antologia poezji XX wieku.

U w a g a. Utwory oznaczone gwiazdką nie mogą być w żadnym razie, bądź to ze względów wychowawczych, bądź też ze względu na trudności językowe (starofrancuski), czytane w oryginale, lecz wyłącznie w opracowaniach przeznaczonych dla użytku szkolnego.

13.

KSIĄŻKI ZATWIERDZONE

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego książki: A. Freilich i W. Orlicz, Matematyka, podręcznik dla I kl. gimnaz. Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1938 jako podręcznik dla I kl. gimnazjum z ruskim jęz. nauczania. (Nr II—Pr. 16592/38 z dn. 26 sierpnia 1938). — I. Kowałyśko, Mandriwni

dni, część 1 i 2. Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów 1938 jako książkę do bibliotek szkolnych dla dzieci lat 11—13 i młodzieży lat 14—16 w środowiskach z młodzieżą ruską. — (Nr II Pr. — 16587/38 z dn. 25 sierpnia 1938).

Do

*P. T. Prenumeratorów Dziennika Urzędowego
 Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego*

W celu uniknięcia przerwy w otrzymywaniu Dziennika Urzędowego Administracja prosi P. T. Prenumeratorów o wpłacenie prenumeraty bieżącej, t. j. za rok 1938, jak również i zaległej do P. K. O. na konto czekowe Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego - Administracji Dziennika Urzędowego Nr. 504090 zaznaczając na odwrocie środkowego odcinka blankietu nadawczego, jakiego okresu czasu wpłata dotyczy.

Zgłoszenia prenumeraty oraz wszelką korespondencję w sprawie Dziennika Urzędowego należy kierować do Kuratorium - Administracji Dziennika Urzędowego we Lwowie, ul. Karmelicka Nr 4, a nie Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych.

We Lwowie, w wrześniu 1938 r.

ADMINISTRACJA
 DZIENNIKA URZĘDOWEGO

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

14.

OD REDAKCJI

W październiku br. ukaza się w druku wydane nakładem Dziennika Urzędowego K. O. S. Lw. materiały, dotyczące się stanu szkolnictwa Okręgu

Szkolnego Lw. w roku szkolnym 1937/38. Publikacja ta będzie rozesłana P. T. Prenumeratorom Dziennika Urzędowego oddzielnie.

Redakcja.

15.

WYKAZ LEKTURY Z ZAKRESU HISTORII

(Książki zatwierdzone do użytku w bibliotekach szkolnych w związku z realizacją programu nauczania historii w gimnazjum ogólnokształcącym*)

Kl. I

Parandowski J.: Mitologia, Państw. Wyd. Ks. Szkoln., Lwów 1932 (Dz. Urz. Min. 1933, Nr 10, poz. 156).

Hawthorne N.: Mity greckie, Bibl. Pols., Warszawa 1937 (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 3, poz. 74).

Kingsley: Heroje, Gebethner i Wolff, Warszawa br. (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 7, poz. 131).

Parandowski J.: Wojna trojańska, Państw. Wyd. Ks. Szkoln., Lwów (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 7, poz. 131).

Parandowski J.: Przygody Odyseusza, Państwowe Wyd. Ks. Szkoln., Lwów (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 7, poz. 131).

Lewicki T.: W szkole ateńskiej, (Filomata, Lwów (Dz. Urz. Min. 1935, Nr 13, poz. 408).

Dedio St.: Igrzyska olimpijskie, Państw. Wyd. Ks. Szkoln. Lwów 1933 (Dz. Urz. Min. 1935, Nr 8, poz. 166).

Schulbaumówna Z.: Aspazja, Filomata, Lwów 1934 (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 1, poz. 15).

Schulbaumówna Z., Rappaport T.: Ksenofon, żołnierz-historyk, Filomata, Lwów 1935, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 14, poz. 441).

Orvieta L.: Narodziny Rzymu, Państw. Wyd. Ks. Szkoln. Lwów (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 7, poz. 131).

Barbaszowa M.: Westalka, Filomata, Lwów 1935, (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 1, poz. 23).

Lewicki T.: O widowiskach rzymskich, Filomata Lwów 1934, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 14, poz. 441).

Biliński T.: Hannibal, Filomata, Lwów 1938, (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 2, poz. 53).

Barbaszowa M.: Kornelia matka Grakchów, Filomata, Lwów 1934, (Dz. Urz. Min. 1935, Nr 4, poz. 166).

Taszycki W.: Apostołowie Słowian św. Cyryl i Metody, Państw. Wyd. Ks. Szkoln., Lwów 1933, (Dz. Urz. Min. 1935, Nr 8, poz. 166).

Kl. II

Sochaniewicz K.: Bolesław Chrobry, Ossolineum Lwów 1925, (Dz. Urz. 1930 poz. 113, Nr 9).

Kucharski Wł.: Bolesław Chrobry, Księgarnia

Naukowa, Lwów 1925, (Dz. Urz. 1930, Nr 8, poz. 97).

Gumowski M.: Rycerstwo śląskie doby Piastowskiej, Sekcja Dydakt. Oddz. Śląsk. PTH.,

*) Wykaz obejmuje książki aprobowane w latach 1930—1938. Książki z tego zakresu, zatwierdzone przed r. 1930 są wymienione w wydanej przez Ministerstwo W. R. i O. P., publikacji „Spis książek poleconych do bibliotek szkolnych“ Warszawa, 1929.

- Katowice 1937, (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 6, poz. 247).
- Spółceństwo polskie XII w. i jego gospodarka. Wyjątki z Smolki St. Mieszko Stary i jego wiek, Sekcja Dydakt. Oddz. Lwowsk. PTH., Lwów 1937 (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 2, poz. 53).
- Stańczyk K.: Śląsk przedmurzem Polski 963—1138, Sekcja Dydakt. Oddz. Śląsk. PTH., Katowice 1936 (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 5, poz. 160).
- Manteuffel T.: Powstanie i organizacja miast, Warszawa 1930, (Dz. Urz. Min. 1932, Nr 7, poz. 307).
- Marco-Polo, Na dworze wielkiego chana, opr. A. Herrmann, Fischer Łódź br., (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 7, poz. 84).
- Baranowski T.: Królestwo jerozolimskie, Arct, Warszawa br. (Dz. Urz. 1930, Nr 9, poz. 153).
- Zajączkowski St.: Władysław Łokietek, Ossolineum, Lwów 1926, (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 7, poz. 422).
- Na dworze Zygmunta Starego, Wyjątki z Chłędowskiego K. Bona, Sekcja Dydakt. Oddz. Lwowsk. PTH., Lwów 1937, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 10, poz. 329).
- Bogatyński Wł.: Jan Tarnowski, Gebethner i Wolff, Kraków 1931, (Dz. Urz. Min. 1933, Nr 2, poz. 43).
- Smolarski M.: Dawna Polska w opisach podróżników, Książnica-Atlas, Lwów 1936, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 5, poz. 160).
- Truchim S.: Koronacje polskich królów elekcyjnych, I Zamecznik, Poznań 1931, (Dz. Urz. Min. 1933, Nr 2, poz. 43).
- Baumfeld G. B.: Wojsko a społeczeństwo w dawnej Polsce, Księgarnia Szkolna, Poznań (Dz. Urz. Min. 1934, Nr 3, poz. 50).
- Szajnocha K.: Szkice historyczne, por. Wł. Kucharski, Bibl. Polska, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1934, Nr 3, poz. 50).
- Stroński Z.: Batory, Ossolineum, Lwów 1928, (Dz. Urz. Min. 1933, Nr 3, poz. 82).
- Piawarski K.: Jan III Sobieski na Śląsku w r. 1683, Sekcja Dydakt. Oddz. Śląsk. PTH., Katowice 1937, (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 8, poz. 260).

Kl. III

- Salinger I.: Absolutyzm oświecony, Arct, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1932, Nr 5, poz. 62).
- Strońska M.: Czasy saskie, Ossolineum, Lwów br., (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 8, poz. 113).
- Chrzanowski I.: Wielka reforma szkolna Konarskiego, Warszawa 1924, (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 6, poz. 73).
- Wysocki: Konstytucja trzeciego maja, TSL., Lwów br., (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 9, poz. 371).
- Baumfeld G.: Odrodzenie wojskowe za Stanisława Augusta, Księgarnia Szkolna, Poznań 1930, (Dz. Urz. Min. 1934, Nr 3, poz. 50).
- Limanowski B.: Tadeusz Kościuszko, Mortkowicz, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1934, Nr 3, poz. 50).
- Chołoniewski A.: Tadeusz Kościuszko, Księgarnia Polska, Warszawa 1931, (Dz. Urz. Min. 1934, Nr 5, poz. 88).
- Mościcki H.: Rzeź Pragi w r. 1794, Bibl. Polska, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 9, poz. 143).
- Mościcki H.: Generał Henryk Dąbrowski, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 6, poz. 73).
- Smoleński Wł.: Znaczenie Tadeusza Kościuszki w dziejach Polski, Gebethner i Wolff, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1933, Nr 10, poz. 156).
- Działalność księcia Józefa w czasach Księstwa Warszawskiego. Wyjątki z Askenazego S. Książę Józef Poniatowski, Sekcja Dydakt. Oddz. Lwowsk. PTH., Lwów 1937, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 14, poz. 441).
- Białynia E.: Powstanie listopadowe, Arct, Warszawa 1930, (Dz. Urz. Min. 1933, Nr 6, poz. 122).
- Harbut J.: Chłopicki, Książnica-Atlas, Lwów 1930, (Dz. Urz. Min. 1934, Nr 3, poz. 50).
- Manifest Towarzystwa Demokratycznego, opr. C. Leśniewski, Bibl. Polska, Warszawa 1936, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 12, poz. 381).
- Gawroński Rawita Fr.: Monografie z powstania styczniowego, Księgarnia Polska, Warszawa (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 9, poz. 103).
- Dubiecki M.: Romuald Traugutt, Gebethner i Wolff, Warszawa (Dz. Urz. Min. 1932, Nr 7, poz. 306).
- Notatki osobiste Wł. Bentkowskiego z r. 1863, Kraków, (Dz. Urz. Min. 1930, Nr 2, poz. 27).
- Mościcki H.: Pod znakiem Orła i Pogoni, Książnica-Atlas, Lwów 1923, (Dz. Urz. Min. 1933, Nr 2, poz. 43).

Kl. IV

- Sieroszewski W.: Marszałek J. Piłsudski, wyd. 3, Warszawa 1938, (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 5, poz. 204).
- Pomarański S.: Józef Piłsudski, Gebethner i Wolff, Warszawa 1934, (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 2, poz. 138).
- Lipiński W.: Wielki Marszałek, Gebethner i Wolff, Warszawa 1935, (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 7, poz. 131).
- Pomarański S.: Z historycznych dni lipca i sierpnia 1914 r., Gebethner i Wolff, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 1, poz. 30).
- Lepecki B. J.: Józef Piłsudski na Syberii, Główn. Księg. Wojsk., Warszawa 1936, (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 2, poz. 48).
- Lepecki B.: Od Sybiru do Belwederu, Bibl. Polska, Warszawa 1937, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 2, poz. 47).
- Piłsudski J.: Ułina Mała, Gebethner i Wolff, Warszawa 1935, (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 10, poz. 206).
- Piłsudski J.: O wartości żołnierza legionów, Wende, Warszawa 1923, (Dz. Urz. Min. 1932, Nr 3, poz. 36).
- Lipiński W.: Szlakiem Pierwszej Brygady, Gł. Księg. Wojsk., Warszawa, (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 7, poz. 131).
- Pomarański S.: W awangardzie. Ze wspomnień Piłsudczyka, Warszawa 1934, (Dz. Urz. Min. 1935, Nr 5, poz. 204).
- Teslar J. A.: Marszałek Śmigły Rydz, Lwów 1937, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 14, poz. 441).
- Fiutowski T.: Zawsze zwycięski Marszałek Śmigły Rydz, Współdz. Księgarnia Szkolna, Włocławek 1937, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 12, poz. 381).
- Śmigły-Rydz E.: Byście o sile nie zapomnieli, Książnica-Atlas, Lwów 1936, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 1, poz. 20).
- Służba Ojczyźnie. Wspomnienia uczestniczek walk o niepodległość, Główn. Księg. Wojsk. Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 14, poz. 441).
- Gąsiorowski W.: Historia armii polskiej we Francji, Dom. Książki Polskiej, Warszawa 1931, (Dz. Urz. Min. 1936, Nr 1, poz. 15).
- Lipiński W.: Wśród lwowskich orłąt, Warszawa 1931, (Dz. Urz. Min. 1932, Nr 1, poz. 15).
- Lipiński W.: Wojna polska 1919—1920, Gebethner i Wolff, Warszawa br., (Dz. Urz. Min. 1934, Nr 5, poz. 86).
- Koźmiński K.: Kamienie na szaniec, Książnica-Atlas, Lwów 1938, (Dz. Urz. Min. 1938, Nr 2, poz. 53).
- Horoszkiewicz W.: W trzecim powstaniu śląskim, Gebethner i Wolff, Warszawa 1936, (Dz. Urz. Min. 1937, Nr 10, poz. 329).
- Piłsudski J.: Wspomnienie o Gabrielu Narutowiczu, Wende, Warszawa 1923, (Dz. Urz. Min. 1932, Nr 3, poz. 36).

16.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

Obrazki z przeszłości Brodów
i Powiatu Brodzkiego

Koło Towarzystwa Rozwoju Ziem Wschodnich, w Brodach zainicjowało wydawnictwo „Obrazków z przeszłości Brodów i Powiatu Brodzkiego”. „Obrazki” — według zamierzeń Komitetu Redakcyjnego — obejmą najważniejsze momenty z dziejów miasta i powiatu i złożą się na syntetyczną całość i pełną monografię miasta i powiatu. — Krótkie szkice historyczne mają cel dydaktyczny i propagandowy, są przeznaczone dla młodzieży szkolnej i tej części społeczeństwa, dla której poznanie przeszłości miasta będzie zachętą do pracy nad jego rozwojem. Tomik I „Obrazków” obejmuje 3 rozprawki pióra Dra Edmunda Bernhauta: Zarys dziejów gimnazjum państwowego im. J. Korzeniowskiego w Brodach — Mia-

sto Brody w 17 stuleciu — Miasto Brody w okresie wolnohandlowym w latach 1773—1880. Str. 90 + 10 ilustracyj. Skład w księgarni F. Westa w Brodach.

F. Bujak „Czynnik Gospodarczy”

Nakładem Sekcji Dydaktycznej Oddziału Lwowskiego Polskiego Tow. Historycznego ukazała się jako t. 5 Biblioteki Historycznej dla Młodzieży praca Prof. Bujaka Franciszka „Czynnik Gospodarczy w upadku dawnego Państwa Polskiego”. Autor, znany historyk, ekonomista i socjolog daje w swej pracy zwięzłą charakterystykę rozwoju gospodarczego w 17 i 18 w. — obrazuje stan gospodarstwa społecznego Polski, rozświetla przyczyny upadku, daje porównanie sił i polityki społeczno-gospodarczej państw zaborczych i Polski,

przedstawia odrodzenie, kreśli wreszcie historię osadnictwa ziem polskich w 18 w. — Pracę przygotował do druku i opatrzył objaśnieniami Tadeusz Ladenberger.

Wereszczyński „Wiadomości o Polsce“

Pojawiło się z druku ósme wydanie „Wiadomości o Polsce Współczesnej“ w opracowaniu prof. A. Wereszczyńskiego, uwzględniające najnowsze ustawy i rozporządzenia. Nakład Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.

O wyborze zawodu

Instytut Oświaty Pracowniczej w Warszawie, Wilcza 47/49 — rozpoczął cykl wydawnictw „O wyborze zawodu“ pracą prof. Jana Namitkiewicza „O wyborze zawodu prawnika“. W książce tej czytelnik znajdzie odpowiedzi na zagadnienia: kwalifikacje niezbędne do zawodu — perspektywę i możliwości stojące przed prawnikiem — dane o sytuacji w adwokaturze i sądownictwie — formalności, związane z zapisami na wydział prawny U.J.P. itp. — Książka nadaje się do bibliotek

szkolnych, zwłaszcza dla młodzieży kończącej szkołę średnią.

„Gdy Święty wracał na Ojczyzny łono“

Nakładem Koncernu II. Kuriera Codziennego ukazało się wydawnictwo p. n. „Gdy Święty wracał na Ojczyzny łono“, jako bogato ilustrowany album pamiątkowy uroczystości kanonizacji św. Andrzeja Boboli w Rzymie oraz towarzyszących przeniesieniu Jego zwłok w Polsce. Cena 50 gr. za egzemplarz. Przy sprzedaży większej liczby egzemplarzy Koncern udziela 20% rabatu dla celów oznaczonych przez dyrekcję szkół. — Zamówienia z prowincji wykonuje Oddział I. K. C. we Lwowie, ul. Akademicka 14.

Kalendarz Nauczycielski

Pocztowa Kasa Oszczędności wydała Kalendarz Nauczycielski, P. K. O. na rok szk. 1938/39. Poza materiałem kalendarzowym, praktycznie i przejrzysto ujętym znajduje się obszerny dział informacji o agendach P. K. O. wraz z cennymi tabelami, ilustrującymi rozwój S. K. O. opartych o P. K. O. — Dział „Polska w cyfrach“ uzupełnia całość — udatną i pod względem graficznym.

OGŁOSZENIA

ULGI POCZTOWE DLA BIBLIOTEK

Dyrekcja Państw. Centralnej Biblioteki Pedagogicznej K. O. S. Lw. zwraca uwagę P. T. Członków, iż istnieje zarządzenie Min. Poczt. i Telegr., na podstawie którego Bibliotekom i czytelnikom przysługuje prawo 50 proc. zniżki przy przesyłce książek.

Należy ściśle stosować się do wymagań Min. Poczt i Telegrafów, a w razie odmówienia przyjęcia przesyłki przez Urząd Pocztowy powołać się na zarządzenie Min. Poczt i Telegrafów oraz pismo Ministerstwa, które poniżej przytaczamy:

Ministerstwo Poczt i Telegrafów.

Warszawa, Nr PW. 112/108.

Warszawa, dnia 13 stycznia 1938.

Na pismo z dnia 29 grudnia 1937 r. Nr 8992/37 Ministerstwo Poczt i Telegrafów komunikuje, iż zgodnie z postanowieniem, zawartym w objaśnieniach do poz. 24 taryfy pocztowej, zmienionym zarządzeniem z dnia 17. XII. 1936 r. (Dz. Taryf. Nr 16) Biblioteki i czytelnie oraz osoby prywatne pod adresem biblio-

tek i czytelnie mogą wysyłać paczki z książkami za opłatą w tej pozycji ustaloną.

Za Naczelnika Wydziału
(B. Zakrzewski, Radca)

WYCIĄG Z PRZEPISÓW POCZTOWYCH

Koszta przesyłki opłaca wypożyczający przy zwrocie książek, przy czym, niezależnie od tego, czy jest urzędnikiem państwowym, czy osobą prywatną, korzysta z 50 proc. zniżki od opłaty pocztowej bez względu na ilość wysyłanych książek i wagę paczki. Celem uniknięcia trudności przy uzyskaniu wspomnianej zniżki, należy zastosować się do następujących przepisów: na paczce oprócz dokładnego adresu Biblioteki, imienia i nazwiska oraz adresu nadawcy — napisać „Książki“ — „z wyklą“. Na adresie zaś pomocniczym blankietu przekazowego w rubryce pt. zarządzenie nadawcy — przedłożyć podłużną pieczętkę szkoły lub napisać imię, nazwisko i adres nadawcy (Dziennik Taryf z dnia 23. XII. 1936 r. Nr 16 — zarządzenia Min. Poczt i Telegrafów z dnia 17. XII. 1936 r. § 1, p. 4).

PAŃSTWOWA CENTRALNA
BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
KURATORIUM O. S. L.

WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz.
10 — 14 i od 17 — 20, nadto
w niedziele i święta od godz.
10–11 dla nauczycieli z prowincji

Nauczyciele z prowincji mogą
wypożyczać książki, wysyłając
zamówienie pocztą.

Z księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki
Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel
pracujący na terenie Kuratorium Okręgu Szkolnego
Lwowskiego w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł. — cz. II. 0.40 zł.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr 135-27

p o l e c a

Podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych i liceów, dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P.

Podręczniki wydane przez Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich i zatwierdzone w latach poprzednich zostały zamieszczone w urzędowym SPISIE PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH DOZWOLONYCH DO UŻYTKU SZKOLNEGO według stanu z dnia 1 lutego 1938 r.

W roku obecnym Ministerstwo W. R. i O. P. udzieliło aprobaty na następujące nowe podręczniki od roku szkolnego 1938/39:

Religia:

- Ks. J. Boczar, Ks. Dr A. Hausner, Ks. Fr. Wójcik:* DZIEJE BIBLIJNE, książka pomocnicza dla II klasy szkół powszechnych.
Ks. Dr Józef Umiński: KRÓLESTWO BOŻE NA ZIEMI, część I, podręcznik do nauki historii Kościoła powszechnego dla III klasy gimn.
Ks. Dr Józef Umiński: TEKSTY ŹRÓDŁOWE do nauki dziejów Kościoła w szkołach średnich, część I, dla III kl. gimn.

Język polski:

- H. Grotowska, M. Gutry, Z. Klingerowa:* CZYTANKA dla klasy III szkół powz. miejskich.
H. Grotowska, M. Gutry, Z. Klingerowa: CZYTANKA dla klasy III szkół powz. wiejskich.
J. Rytłowa, J. Saloni, Fr. Rytel: ZA MIEDZĄ GRANICZNĄ, czytanki na klasę III szkół powz. wiejskich 3 i 2 stopnia.
B. Kubski i St. Dobraniecki: NA ZAGONIE, czytanki polskie dla III klasy szkół powz. 1 stopnia. Kurs A.
J. Rytłowa, J. Saloni, Fr. Rytel: KU POLSCE, podręcznik do nauki języka polskiego dla III klasy szkół powz. 1 stopnia. Kurs A.
J. Dańcewiczowa, B. Kubski, St. Maykowski: ŚWIATŁO W CHACIE, czytanki polskie dla IV klasy szkół powz. 1 stopnia. Kurs C.
B. Kubski i St. Maykowski: WIEŚ W SŁOŃCU, podręcznik do nauki języka polskiego dla VI kl. szkół powz. 2 stopnia. Kurs A.
B. Kubski, F. A. Ossendowski, M. Kotarbiński, J. Czechowicz: WYPISY POLSKIE dla VI klasy szkół powz. 3 stopnia.
J. Saloni i W. Stelkiewiczówna: NA ZIEMSKIM GLOBIE, podręcznik do nauki języka polskiego dla VI klasy 3 stopnia.
J. Krzyżanowski i J. Saloni: Z PRACY DUCHA, podręcznik do nauki języka polskiego dla II kl. gimn. ogólnokształcących.
J. Balicki i St. Maykowski: MÓWIĄ WIEKI II, podręcznik dla II kl. gimn., przerobiony i dostosowany do nowych zmian programu.
J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski: LITERATURA POLSKA dla I klasy liceum ogólnokształcącego. T. I, cz. 1—3.
J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski: LITERATURA dla II kl. liceum ogólnokształcącego (w aprobacie).

Język niemiecki:

- J. Piprek:* VON DEUTSCHER ART UND KUNST. Teil I, podręcznik do nauki języka niemieckiego dla I kl. liceum.

Łacina:

- TEKSTY ŁACIŃSKIE dla liceum ogólnokształcącego, zes. 1—11 pod redakcją K. Dąbrowskiego i M. Goliasa.
M. Auerbach i K. Dąbrowski: GRAMATYKA ŁACIŃSKA.

Historia :

- K. Drewnowski:* OBRAZY Z DZIEJÓW POLSKI DAWNEJ I OBECNEJ, podręcznik do nauki historii dla VI klasy szkół powszechnych 2 stopnia. Kurs A.
Wł. Jarosz i T. Pini: OPOWIADANIA Z PRZESZŁOŚCI I TERAŹNIEJSZOŚCI POLSKI, podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
Wł. Martynowiczówna: OBRAZY Z PRZESZŁOŚCI I TERAŹNIEJSZOŚCI, podręcznik do nauki historii dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
J. Lechicka: HISTORIA, podręcznik dla I kl. liceum (w aprobacie ostatecznej).

Przyroda i geografia :

- J. Michałowska i A. Wiszniewska:* WIADOMOŚCI Z PRZYRODY I GEOGRAFII dla IV klasy szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
J. Abrysowski: PRZYRODA MARTWA, podręcznik dla VI klasy szkół powsz. 3 stopnia.

Matematyka :

- St. Kubrakiewicz:* RACHUNKI dla II klasy szkół powsz.
T. Abramowicz i M. Okołowicz: ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ dla III kl. szkół powsz. 1 stopnia. Kurs A.
T. Abramowicz i M. Okołowicz: ARYTMETYKA Z GEOMETRIĄ dla IV kl. szkół powsz. 1 stopnia. Kurs C.
B. Iwaszkiewicz: ALGEBRA, podręcznik dla II kl. gimnazjalnej.

Różne :

- M. Wojtowicz:* Nauczanie astronomii w liceach ogólnokształcących.
Wł. Bartyński: Księgowość detalisty według metody tabelarycznej i uproszczonej. Poradnik dla kupców i szkół kupieckich.
Wł. Bartyński: Temat do księgowości w przedsiębiorstwie detalicznym.

w y d a j e

Bibliotekę Narodową
Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum
Dzieła naukowe i beletrystyczne

Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

Pamiętajmy o Towarzystwie

Popierania Budowy Publicznych

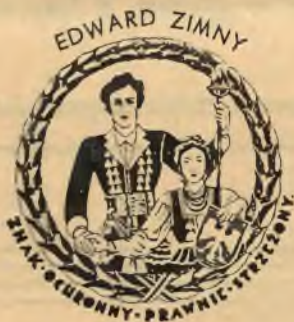
Szkół Powszechnych !!!

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

Sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W
ULICA BATOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

●
F I L I A :
ULICA ZYBLIKIEWICZA 43
TELEFON Nr 116-56

Powyższy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należności wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelińska 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 10

LWÓW, DNIA 31 PAŹDZIERNIKA 1938 R.

ROK XLII

„Rozpoczynamy nowy rok pracy wy-
szkoleniowej p. w. i w. f. w momencie
wielkiego zwycięstwa przeżywanego
przez całe społeczeństwo z wielkim
entuzjazmem: Śląsk Zaolzański wrócił
do Polski!

„Niechaj fakt powiększenia granic
Rzeczypospolitej będzie początkiem
okresu wzmożonej pracy w realizowa-
niu idei Wielkiego Marszałka Józefa
Piłsudskiego „Naród pod bronią!”

*(Z rozkazu Gen. Bryg. Samickiego
Dyrektora Państwowego Urzędu
Wychow. Fiz. i Przysp. Wojsk.*

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Udział młodzieży w uroczystościach i akcjach społecznych	393	11. Organizacja szkolnictwa	409
2. Realizacja programu nauki w państw. liceum ogólnokształcącym	394	12. Nadzór pedagogiczny w roku szk. 1938/39	409
3. Program nauki p. w. męskiego w kl. IV gimnazjum	398	13. Rozkład zajęć nauczycieli pełniących obowiązki instruktorów szkół powsz.	409
4. Podział uczniów na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych	399	14. Komisja egzaminacyjna dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny	410
5. Organizacja publicznych szkół dokształcających zawodowych	401	15. Z żałobnej karty	410
6. Radiowe audycje szkolne	404	16. Ruch służbowy	411
7. Jednolity ubiór młodzieży państwowych szkół	405	17. Konkursy	411
8. Ustalenie numerów dla państw. liceów pedagogicznych	406	18. Komunikaty urzędowe	412
9. Zasady zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia	406	19. Książki aprobowane	414
10. Przesunięcia automatyczne do wyższych grup uposażeniowych	408	C z ę ś ć n i e u r z ę d o w a :	
		20. Stan szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szkolnym 1937/38. Cz. I.	416
		21. Komunikaty	431
		22. Książki i czasopisma	432
		23. Książki nadesłane do Redakcji	432

1.

UDZIAŁ MŁODZIEŻY W UROCZYŚCIOŚCIACH I OGÓLNYCH AKCJACH SPOŁECZNYCH

MINISTER WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 21 września 1938 r.

Nr II W-6498/38.

Obserwacja życia szkolnego w ostatnich latach nasuwa uzasadnione obawy, że młodzież szkolna bywa zbyt często odrywana od obowiązkowych zajęć szkolnych. Dzieje się to przeważnie z powodu uroczystości publicznych, rewii, pochodów, zbiórek itp., w których młodzież uczestniczy często wyłącznie w charakterze pośrednim i biernym. Wpływa to ujemnie na normalny tok pracy szkolnej a nie daje odpowiednich pod względem wychowawczym wyników.

Przypominając dotychczasowe zarządzenia regulujące sprawę udziału młodzieży w uroczystościach publicznych (okólnik nr 72 z 29 maja 1934 r. i nr 124 z dn. 30 listopada 1936 r.*), uważam za stosowne podkreślić w sposób kategoryczny potrzebę jak najskrupulatniejszego wykorzystania czasu przeznaczonego na naukę szkolną i inne obowiązkowe zajęcia oraz zwrócenia uwagi na konieczność oszczędzania sił młodzieży i czasu pozostającego do jej dyspozycji.

Przy planowaniu wystąpień zewnętrznych należy bezwarunkowo brać w rachubę wiek młodzieży, jej możliwości fizyczne, zdrowie oraz porę roku i warunki atmosferyczne, a zaniechać bezwzględnie wystąpień, o ile miałyby oddziaływać niekorzystnie na młodzież.

Zarazem podkreślam, że w wystąpieniach zewnętrznych, w których szkoła bierze udział oficjalnie, uczestnicząca w wystąpieniu młodzież szkoły obowiązana jest pojawić się jako zespół szkolny. Nie należy zatem przydzielać młodzieży do zespołów różnych organizacji. Wyjątek stanowią hufce szkolne, które mogą występować samodzielnie w przypadkach przewidzianych niniejszym zarządzeniem względnie specjalnymi przepisami.

Dyrektorzy i Kierownicy szkół mogą udzielać zezwolenia na wystąpienia młodzieży w czasie uroczystości szkolnych organizacji np. Harcerstwa, Organizacji Przysposobienia Wojsk. Kobiet do Obrony Kraju itp. w szeregach tych organizacji tylko w porze wolnej od obowiązującej nauki szkolnej.

Uroczystości związane z dniem:

- 11 listopada — Święto Niepodległości (w wystąpieniach zewnętrznych może brać udział tylko młodzież klas starszych),
- 1 lutego — Dzień Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Ignacego Mościckiego,
- 18 marca — Dzień Imienin Marszałka Polski Edwarda Rydza Śmigłego (zbiórka uroczysta hufców szkolnych),

*) Zob. Dziennik Urzędowy K. O. S. Lw. z r. 1934, str. 306 i z r. 1936, str. 785.

- 19 marca — Dzień Imienin Pierwszego Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego (nabożeństwo żałobne),
 3 maja — Święto Narodowe,
 12 maja — Rocznica śmierci Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego,

powinny być stale i corocznie obchodzone w sposób uroczysty, niezależnie od ukazania się w tej sprawie specjalnych zarządzeń.

W pracy wewnętrznej szkoły należy wysunąć jako zasadę, aby zagadnienia i tematy o charakterze wychowawczym, rozwijane i propagowane poza szkołą przez organizacje starszego społeczeństwa były w szkole uwzględniane w miarę możliwości w związku z realizowaniem obowiązującego programu nauki, a nie stanowiły okazji do specjalnych uroczystości, odrywających ogół młodzieży od zajęć szkolnych. Przy wyborze tych zagadnień i tematów należy uwzględniać zwłaszcza te spośród nich, które dają wybitne wyniki społeczne i mają charakter działań użyteczności publicznej, a więc np.: Współpraca z armią. Sprawy obrony przeciwlotniczej i lotnictwa. Propaganda morza i kolonii. Ochrona przyrody (Opieka nad zwierzętami). Opieka nad zdrowiem i higieną ludności. Pomoc szkolnictwu powszechnemu. Pomoc Polakom za granicą. Akcja oszczędnościowa i spółdzielcza. Pomoc zimowa.

Zagadnienia i tematy wychowawcze realizuje szkoła także przez udział młodzieży w organizacjach szkolnych. W pracy organizacji szkolnych należy jednak również konsekwentnie i bezwzględnie dążyć do ograniczenia ilości podejmowanych imprez i przedsięwzięć młodzieży na rzecz ich jakościowego przygotowania oraz wpływać na nadawanie im charakteru akcji społecznie pożytecznych a nie efektownych i popisowych uroczystości. Należy przy tym liczyć się z możliwością łączenia różnych grup młodzieży w wykonywaniu pewnych prac dla uniknięcia zbyt licznych imprez, urządzanych przez każdą grupę z osobna. Ponadto dążyć należy do takiego układu prac młodzieży, by powodował on czynny udział coraz to innych grup i jednostek bez nadmiernego przeciążania tych samych zespołów bądź osób. Niejednokrotnie będzie można zaznajomić młodzież z ważniejszymi akcjami społecznymi drogą krótkiego przemówienia dyrektora (kierownika) lub nauczyciela do młodzieży całej szkoły, przez artykuły w ściennych gazetkach szkolnych, wywieszanie haseł, organizację małej wystawy itp.

W związku z powyższym należy poddać rewizji podejmowanie wspomnianych prac i zagadnień oraz dokonać ich wyboru w ściśle ograniczonym zakresie, mając na uwadze pewną ich okresowość. Jeśli np. w danym roku poświęcono szczególną uwagę pewnej akcji, w roku następnym można zająć się organizowaniem akcji w innym zakresie.

Minister
W. Świątosławski

2.

REALIZACJA PROGRAMU NAUKI W PAŃSTWOWYM LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCYM W ROKU SZKOLNYM 1938/39

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10 września 1938 r. Nr 9, poz. 273)

I. W roku szkolnym 1938/39 program nauki w liceum ogólnokształcącym winien być realizowany według następujących zasad:

1. Nauczanie religii w I klasie liceum winno się odbywać według nowego programu ogłoszo-

nego w oddzielnym wydawnictwie (Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Program nauki w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania. Religia rzymskokatolicka. 1938. Państwowe Wydaw-

nictwo Książek Szkolnych we Lwowie); w II klasie liceum według programu nauki dla klasy VIII gimnazjum dawnego ustroju.

2. Nauczanie języka obcego nowożytnego w I klasie winno się odbywać według programu nauki w państwowym liceum ogólnokształcącym z polskim językiem nauczania, ustalonego rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 lipca 1937 r. (Nr II Pr-6318/37); w klasie II — według programu obowiązującego dla VIII klasy gimnazjum dawnego ustroju; na wydziale humanistycznym według programu dla gimnazjum humanistycznego, na wydziale klasycznym — według programu wydziału klasycznego, a na wydziałach matematyczno-fizycznym i przyrodniczym liceum według programu wydziału matematyczno-przyrodniczego.

Przy nauczaniu języka francuskiego należy stosować listę lektury, ustaloną rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 lipca 1938 r. (Nr II Pr-6296/38).

3) Pozostałe przedmioty należy prowadzić według ogłoszonych programów licealnych.

II. W liceach zorganizowanych według wskazówek zawartych w tablicach V—XI (patrz okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. Nr 59 z dnia 19 czerwca 1937 r. (II S-5129/37) w klasie I winien być realizowany program według punktu V instrukcji z dnia 17 lipca 1937 r. (Nr II Pr-6318/37) dotyczącej realizacji programu nauki w państwowym liceum ogólnokształcącym w roku szkolnym 1937/38 (Dziennik Urzędowy Ministerstwa z dnia 2 sierpnia 1937 r. Nr 9, poz. 308).

W klasie II zaś według programów właściwych wydziałów z następującymi wyjątkami.

Tablica V i VI.

Język polski na wydziale humanistycznym: od pozytywizmu włącznie (czyli od punktu 2 programu na klasę drugą).

Język obcy nowożytny na wydziale humanistycznym: program wydziału humanistycznego dawnego ustroju rozszerzony przez nauczyciela według jego uznania.

Tablica VII i VIII.

Język polski na godzinach wspólnych według programu wydziału matematyczno-fizycznego i przyrodniczego; nadto na wydziale klasycznym godzinę oddzielną należy przeznaczyć na omówienie zagadnień do wyboru (spośród tematów zawartych w klamrach []) oraz na lekturę.

Tablica IX.

Język polski na wydziale humanistycznym według programu dla wydziału klasycznego.

Język obcy nowożytny na wydziale humanistycznym według programu wydziału humanistycznego dawnego ustroju, rozszerzonego przez nauczyciela według jego uznania.

Tablica XI.

Język polski na wydziale przyrodniczym według programu wydziału humanistycznego.

Język obcy nowożytny na wydziale humanistycznym według programu wydziału matematyczno-przyrodniczego dawnego ustroju.

Fizyka — według programu przyrodniczego, przy tym 1 godzina astronomii wyłącznie na wydziale przyrodniczym. Chemia na wydziale humanistycznym według właściwego programu

W liceach zorganizowanych według tablic Ia—XIa (z ruskim językiem nauczania) winny być realizowane programy właściwych wydziałów z następującymi wyjątkami.

Tablica Ia. Historia. Obowiązuje program wydziału matematyczno-fizycznego z polskim językiem nauczania, rozszerzony przez nauczyciela, przez dobór nowego materiału faktycznego spośród tematów wydziału humanistycznego.

Język łaciński w klasie II według programu wydziału humanistycznego z redukcją lektury z Liwiusza do 450 Tacyty do 300 Horacego do 300 wierszy na półroczu.

Język obcy w klasie II według programu wydziału humanistycznego dawnego ustroju, przy tym nauczyciel ma prawo przeprowadzić redukcję materiału według swego uznania.

Biologia w klasie II według programu dla klasy I tegoż wydziału.

Fizyka i chemia. Program właściwy z pominięciem działu „Współczesne poglądy na budowę materii“ oraz działu „astronomia“.

Tablica IIa. Język polski. W klasie II program właściwy, przy czym nauczyciel ma prawo zredukować materiał nie więcej jednak, niż jest w programie wydziału matematyczno-fizycznego.

Historia. Program wydziału matematyczno-fizycznego z rozszerzeniem zakresu materiału faktycznego spośród tematów wydziału humanistycznego.

Tablica IIIa. Historia. Według programu na klasę II wydziału matematyczno-fizycznego.

Tablica IVa. Historia jak w tablicy IIIa.

Tablica Va

Przedmioty	Klasa I					Klasa II				
	Wydział hum.	Wydz. mat. fizycz.	Godz. oddz. wydz. hum.	Godz. oddz. wydz. mat. fiz.	Godz. wspólne	Wydział hum.	Wydz. mat. fizycz.	Godz. oddz. wydz. hum.	Godz. oddz. wydz. mat. fiz.	Godz. wspólne
Religia	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Język polski	5	3	5	3	—	5	3	5	3	—
Język ruski	5	3	5	3	—	5	3	5	3	—
Język łaciński	4	—	4	—	—	3	—	3	—	—
Język obcy nowożytny	4	3	1	—	3	3	—	—	—	3
Historia	3	3	3	3	—	3	—	3	—	—
Zagadnienie życia współcz.	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Biologia	—	2	—	2	—	2	—	2	—	—
Fizyka (z chemią)	3	4	3	4	—	5	—	5	—	—
Chemia (wydz. mat. fiz.)	—	3	—	3	—	2	—	2	—	—
Matematyka	2	5	2	5	—	2	5	2	5	—
Proped. filozofii	—	—	—	—	—	3	3	—	—	3
Cwiczenia ciel.	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Przysposobienie wojskowe	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Rysunek	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Razem	34	34	23	23	11	34	34	20	20	14

Ponadto 2 godz. tyg. przysposobienia sportowego na zespół nie przekraczający 90 uczniów i 1 godz. miesięcznie audycji muzycznych.

Nadobowiązkowe: język obcy nowożytny, muzyka i śpiew, zajęcia praktyczne (wydz. mat. fiz.) po 2 godz. tyg.

Uwaga: Realizacja programów według wskazówek do tablicy Ia i IIa. Język obcy w kl. I odbywa się na 3 lekcjach wspólnych nadto z grupą humanist. na 1 lekcji oddz.

Tablica VIa

Przedmioty	Klasa I					Klasa II				
	Wydz. hum.	Wydz. przyr.	Godz. oddz. wydz. hum.	Godz. oddz. wydz. przyr.	Godz. wspólne	Wydz. hum.	Wydz. przyr.	Godz. oddz. wydz. hum.	Godz. oddz. wydz. przyr.	Godz. wspólne
Religia	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Język polski	5	3	5	3	—	5	3	5	3	—
Język ruski	5	3	5	3	—	5	3	5	3	—
Język łaciński	4	—	4	—	—	3	—	3	—	—
Język obcy nowożytny	4	3	1	—	3	3	3	—	—	3
Historia	3	3	3	3	—	3	—	3	—	—
Zagadnienie życia współcz.	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Geografia	—	—	—	—	—	4	—	4	—	—
Biologia	—	4	—	4	—	2	2	2	2	—
Fizyka (z chem.)	3	3	3	3	—	3	—	3	—	—
Chemia wydz. przyrodn.	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—
Matematyka	2	3	2	3	—	2	3	2	3	—
Proped. filozofii	—	—	—	—	—	3	3	—	—	3
Cwiczenia ciel.	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Przysposobienie wojskowe	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Rysunek	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Razem	34	34	23	23	11	34	34	20	20	14

Ponadto 2 godz. tyg. przysposobienia sportowego na zespół nie przekraczający 90 uczniów i 1 godz. miesięcznie audycji muzycznych.

Nadobowiązkowe: — jak V-a.

Uwaga. Realizacja programu według wskazówek do tablicy Ia i IVa. Język obcy w klasie I odbywa się na trzech lekcjach wspólnych nadto z grupą humanistyczną na jednej lekcji oddzielnie.

Tablica IXa. Łacina na wspólnych lekcjach klasy II jak w tablicy Ia; na osobnych lekcjach klasy II wydziału klasycznego dodatkowa lektura.

Język obcy. W klasie II na godzinach wspólnych według programu wydziału klasycznego dawnego ustroju, na oddzielnych — lektura dodatkowa.

Tablica Xa — jak IIIa.

Tablica XIa.

(Połączenie wydziałów dla ogólnej liczby uczniów nie przekraczającej 30).

Przedmioty	Klasa I					Klasa II				
	Wydz. human.	Wydz. przyr.	Godz. oddz. wydz. human.	Godz. oddz. wydz. przyr.	Godz. wspólne	Wydz. human.	Wydz. przyr.	Godz. oddz. wydz. human.	Godz. oddz. wydz. przyr.	Godz. wspólne
Religia	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Język polski	4	4	—	—	4	4	4	—	—	4
Język ruski	4	4	—	—	4	4	4	—	—	4
Język łaciński	3	—	3	—	—	4	—	4	—	—
Język obcy nowożytny	3	3	—	—	3	3	3	—	—	3
Historia	4	3	4	3	—	4	—	4	—	—
Geografia i geologia	—	—	—	—	—	—	4	—	4	—
Zagadnienie życia współczesnego	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Biologia	2	4	2	4	—	—	2	—	2	—
Fizyka	3	3	—	—	3	2	2	—	—	2
Chemia	—	2	—	2	—	—	2	—	2	—
Matematyka	3	3	—	—	3	2	2	—	—	2
Proped. filozofii	—	—	—	—	—	3	3	—	—	3
Cwiczenia ciel.	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Przysposobienie wojskowe	2	2	—	—	2	2	2	—	—	2
Razem	34	34	9	9	25	34	34	8	8	26

Ponadto 2 godz. tyg. przysposobienia sportowego na zespół nie przekraczający 90 uczniów i 1 godz. miesięcznie audycji muzycznych.

Nadobowiązkowe: — jak V-a.

Uwaga: Realizować należy: polski według programu wydziału klasycznego — łaciński według programu humanistycznego z redukcją materiału stosownie do liczby godzin, historię (przyrodniczego wydziału) według programu kl. II wydziału przyrodniczego. Fizykę wg. programu przyrodniczego (bez astronomii). Matematykę II kl. wg. programu klasycznego. Pozostałe przedmioty według właściwych programów.

III. Ze względu na to, że realizacja programu nauki w I klasie liceum w roku szkolnym 1938/39 napotka na pewne trudności, wywołane głównie brakiem odpowiednich pomocy naukowych dla niektórych przedmiotów nauczania, Ministerstwo zwraca uwagę na:

- a) konieczność racjonalnego wyzyskania swobody, pozostawionej przez program nauczycielowi w doborze tematów i materiału faktycznego;
- b) stosowania odpowiednich metod pracy;
- c) wyzyskania istniejących pomocy naukowych.

W związku z powyższymi punktami Ministerstwo, na podstawie obserwacji poczynionych w roku szkolnym 1937/38 przy realizacji programu klasy I stwierdziło, że nauczycielstwo nie zawsze gdy tego zachodzi potrzeba, korzystało z elastyczności programu. Były przypadki dążenia do zrealizowania odrazu maksymalnych wymagań programowych, co w konsekwencji, ze względu na brak pomocy naukowych i doświadczenia dawało wyniki ujemne.

Ministerstwo zwraca uwagę na ustęp „Uwag wstępnych“ (str. 15), stwierdzający: „Nauczyciel winien przeto wybierać te zagadnienia, na które zezwala mu własna wiedza, poziom klasy oraz posiadane pomoce naukowe. Gdy istnieją jakiegokolwiek przeszkody w przerabianiu tematów trudniejszych, a może się to zdarzać dość często w pierwszych latach realizacji programu licealnego, należy z opracowania takich zagadnień zrezygnować. Lepiej niech uczniowie przerobią temat łatwy i prosty w sposób należyty, ucząc się rzetelnej pracy, niż by mieli na temacie trudnym, choć może efektywnym, uczyć się powierzchownego traktowania spraw poważnych“.

Ministerstwo stwierdziło również, że zdarzały się przypadki, iż nauczyciele nie zwracają należytej uwagi na różnice między nowym programem licealnym a programem VII i VIII klasy gimnazjum dawnego ustroju, wskutek czego nie zawsze w odpowiednim stopniu respektują wymagania, stawiane przez nowy program, zarówno co do wyboru materiału faktycznego, jak również co do sposobu jego ujmowania. Ministerstwo podkre-

śla, że przeładowywanie nauki szkolnej materiałem rzeczowym prowadzi do werbalizmu i powierzchownego encyklopedyzmu, co stoi w sprzeczności z zadaniami nauczania w liceum (patrz „Uwagi wstępne“ strona 7—8 oraz 9).

Dobór materiału faktycznego oraz sposób jego ujęcia musi być dostosowany do wymagań programu licealnego odpowiedniego wydziału, co w praktyce nie zawsze było przestrzegane.

Co do stosowania odpowiednich metod pracy zwracam uwagę na konieczność znalezienia właściwej proporcji między metodami podającymi a metodami opierającymi się na samodzielnej pracy uczniów, w myśl wskazówek zawartych na stronie 17—18 „Uwag wstępnych“ oraz w Okólniku Nr 19 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 8 kwietnia 1938 r. Nr II S-3231/38 o organizacji roku szkolnego w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym i zakładach kształcenia nauczycieli (Dz. U. Min. Nr 4, poz. 97). Wszelka jednostronność pod tym względem odbija się w sposób ujemny na całokształcie pracy szkolnej, a zwłaszcza na osiągniętych rezultatach nauczania.

IV. Równocześnie z niniejszą instrukcją ukazuje się wykaz podręczników szkolnych zatwierdzonych do dnia 30 sierpnia 1938 r. przez Ministerstwo W. R. i O. P. do użytku w klasie I liceum ogólnokształcącego (Dz. U. Min. W. R. i O. P. z 1938 r. Nr 9, poz. 289). Wobec nie zgłoszenia podręczników dla liceum do nauki religii na kl. I, języka polskiego na kl. II, wypisów z języka greckiego na kl. I, historii na kl. II, podręcznika do nauki języka angielskiego na kl. I, do geografii i geologii na kl. II wydziału przyrodniczego oraz do biologii na kl. I i II wydziału przyrodniczego, można w odniesieniu do tych przedmiotów używać wszystkich książek dopuszczonych do użytku odpowiednich klas gimnazjum dawnego ustroju. Zwracam uwagę na konieczność udzielania uczniom przez nauczycieli wskazówek i wyjaśnień ułatwiających korzystanie z tych podręczników.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świątosławski

Pamiętajmy o Towarzystwie

Popierania Budowy Publicznych

Szkół Powszechnych !!!

3.

PROGRAM NAUKI PRZYSPOSOBIENIA WOJSKOWEGO MŁODZIEŻY MĘSKIEJ
W CZWARTEJ KLASIE GIMNAZJÓW PAŃSTWOWYCH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH
Z POLSKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 3 sierpnia 1938 r. (Nr II Pr-6742/38).

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10 września 1938 r. Nr 9, poz. 266)

Na podstawie art. 2 ust. 2, ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustalam nowy program nauki przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej w czwartej klasie gimnazjów państwowych ogólnokształcących z polskim językiem nauczania.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą odnośne przepisy zawarte w okólniku Nr 74 z dnia 6 sierpnia 1936 r. (Nr II W-5104/36) oraz w zarządzeniach z dnia 16 października 1936 r. (Nr II S-6459/36) i z dnia 9 listopada 1937 r. (Nr II S-10152/37).

w. z. Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

Jerzy Ferek Bleszyński

Podsekretarz Stanu:

Załącznik do rozporządzenia Ministra
W. R. i O. P. z dnia 3 sierpnia 1938 r.
(Nr II Pr-6742/38).

PROGRAM

nauki przysposobienia wojskowego
młodzieży męskiej w czwartej kla-
sie gimnazjów państwowych ogólnok-
kształcących z polskim językiem nau-
czania.

1 godzina tygodniowo

Nadto jedna godzina tygodniowo do dyspozycji
komendanta hufca z zabaw, gier, sportów i ćwiczeń polowych.

Cele nauczania

1. Rozwijanie podstawowych cnót żołnierskich.
2. Wyrabianie cech polowych jako podstawy do wyszkolenia bojowego.
3. Nabycie elementarnych wiadomości i umiejętności wojskowych.

Materiał nauczania

- I. Gry polowe. Zżycie się z terenem przez wyrabianie cech polowych jak: orientowanie się w terenie, umiejętność wykorzystywania kształtu i pokrycia, umiejętność maskowania (wyrabianie instynktu terenowego), spostrzegawczość, pamięć, słuch i węch.

Wprawianie się w obserwacji, określaniu celów i ocenianiu odległości z ograniczeniem do najprostszych zadań.

Zaznajamianie uczniów z elementami rozpoznania i ubezpieczenia w najprostszych zadaniach.

- II. Terenoznawstwo. Zaznajomienie się z ukształtowaniem i pokryciem terenu. Orientowanie się w terenie. Marsze na kierunek. Znajomość podziałki. Sporządzanie szkiców planimetrycznych. Znajomość mapy taktycznej. Sposoby przedstawiania ukształtowania i pokrycia terenu na mapie. Znajomość znaków topograficznych.
- III. Strzelectwo. Znajomość karabinka sportowego (rozbiór, składanie i pielęgnowanie broni sportowej na lekcjach zajęć praktycznych). Wiadomości o zjawiskach strzału. Nauka strzelania i zachowania się na strzelnicy.
- IV. Służba. Cnoty żołnierskie. Musztra bez broni junaka oraz zespołowa do drużyny włącznie. Wstępne wiadomości o organizacji sił zbrojnych. Ogólne wiadomości o służbie wartowniczej. Służba porządkowa w hufcu szkolnym.

U w a g i

1. Hufiec szkolny stanowi zarazem stałe pogotowie obrony przeciwlotniczej i gazowej według specjalnych instrukcji.

2. Praca hufców szkolnych musi być w zakresie zagadnień obrony kraju programowo i metodycznie związana z innymi przedmiotami tak, by uzyskać całość i ciągłość nauczania poprzez całą szkołę.

3. W całokształcie pracy hufców szkolnych poza dwiema godzinami normalnymi tygodniowo, obowiązują cztery półdniowe ćwiczenia w każdym roku, z tych dwa o zmroku lub w nocy oraz dwa dni wycieczkowe.

Na dwie godziny normalnych zajęć tygodnio-

wych, stanowiących jednostkę lekcyjną składają się: 1 godzina p. w. i 1 godzina z zabaw, gier, sportów i ćwiczeń polowych.

4. W związku z organizacją hufców szkolnych przewiduje się jednego z nauczycieli szkoły, oficera rezerwy, jako komendanta oraz współpracę innych instruktorów wojskowych.

5. Program powyższy jest ogólny i orientacyjny; szczegółowe programy będą aktualizowane co roku.

4.

PODZIAŁ UCZNIÓW (UCZENNIC) NA GRUPY PRZY NAUCZANIU NIEKTÓRYCH PRZEDMIOTÓW W SZKOŁACH ZAWODOWYCH

Okólnik Nr. 45

z dnia 29 sierpnia 1938 r. (III PU-3323/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 10 września 1938 r. Nr 9, poz. 282.)

W związku z przekształcaniem szkół zawodowych według nowego ustroju i wprowadzaniem nowych programów, Ministerstwo, uzupełniając okólnik Nr 81 z dnia 25 sierpnia 1937 r. (III PU—3281/37 Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 345), ustala od 1 września 1938 r. do odwołania dalsze zasady podziału młodzieży na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów:

1. Przy prowadzeniu zajęć w pracowniach chemicznych i elektrycznych można dzielić uczniów na grupy do 20 uczniów w grupie. Jeżeli liczba stanowisk w pracowni umożliwia prowadzenie zajęć z dwoma grupami, drugą grupę prowadzi asystent pod opieką nauczyciela.

2. We wszystkich typach szkół spółdzielczych podział klasy (oddziału) na grupy podczas nauki pisania na maszynie — uzależniony jest od liczby maszyn w szkole.

3. Klasa (oddział), licząca więcej niż 30 uczniów (ennic), może być dzielona na 2 grupy przy nauczaniu niżej wyszczególnionych przedmiotów:

Godziny
wspólne Godziny
grupowe

A. Szkoły przemysłowe.

W 3 letnim gimnazjum mechanicznym:
materiałoznawstwo 3 2

W gimnazjum stolarskim:
materiałoznawstwo i wiadomości z chemii
kl. I 1 1
kl. II 2 1

Godziny
wspólne Godziny
grupowe

W gimnazjum drogowym:
mosty z rysunkami kl. III 2 1
mosty z rysunkami kl. IV 2 2
żelazobeton z rysunkami kl. IV 3 1

W gimn. koronkarsko-hafciarskich:
materiałoznawstwo kl. II 1 2
chemia kl. I 1 1
gospodarstwo domowe kl. III — 3

W 3 letnim żeńskim gimnazjum krawieckim i bieliźniarskim:
materiałoznawstwo z chemią kl. I i II 1 1
gospodarstwo domowe kl. II — 3

W 3 letnim żeńskim gimnazjum dziewiarskim:
materiałoznawstwo z chemią kl. I 1 1
gospodarstwo domowe kl. II — 3

W liceum elektrycznym w kl. II:
podstawy elektrotechniki 4 1
maszyny elektryczne i transformatory 4 1
miernictwo elektryczne 1 2
urządzenia elektryczne w I półr. 5 1
urządzenia elektryczne w II półr. 5 3
elektryczne oświetlenie i ogrzewanie w II półroczu 3 1
pracownia elektrotechniczna w I półr. — 3
pracownia elektrotechniczna w II półr. — 6
warsztaty elektrotechniczne w II półr. — 3
warsztaty obróbki metali w I półr. — 3

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W liceum budowlanym w kl. II:		
budownictwo	—	15
materiałoznawstwo	1	1
ćwiczenia praktyczne z ustrojów bu- dowlanych (podział jak przy zajęciach warsztatowych)	—	2
statyka z wytrzymałością materiałów	2	1

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W liceum drogowym w kl. II:		
drogi szosowe, gruntowe i miejskie w I półroczu	2	1
w II półroczu	1	2
koleje w I półroczu	2	1
koleje w II półroczu	1	2
fundamentowanie w I półroczu	2	1
fundamentowanie w II półroczu	1	2
budownictwo w I półroczu	2	1
budownictwo w II półroczu	1	2
mosty w I półroczu	2	1
mosty w II półroczu	1	2
statyka i wytrzymałość materiałów, ćwiczenia stolarskie, ciesielskie i ko- walskie (podział jak przy zajęciach warsztatowych)	—	3

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W liceum mechanicznym w kl. II:		
technologia w I półroczu	5	2
technologia w II półroczu	6	3
warsztaty w I półroczu	—	6
warsztaty w II półroczu	—	8
części maszyn i konstrukcje stalowe w I półroczu	4	4
części maszyn i konstrukcje stalowe w II półroczu	6	10

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W liceum przemysłu leśnego w kl. I:		
dendrologia z ćwiczeniami	2	2
warsztaty w I półroczu	—	6
warsztaty w II półroczu	—	4
fizyka z ćwiczeniami	3	1
kreślenia techniczne w I półroczu	1	1
kreślenia techniczne w II półroczu	2	2

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W szkole murarskiej:		
zajęcia praktyczne w kl. I, II i III	—	6

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W szkole ciesielskiej:		
zajęcia praktyczne w kl. I, II i III	—	6

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W szkole mistrzów przemysłu metalowego w kl. I:		
fizyka	2	1
chemia	1	1
części maszyn z wytrzymałością mate- riałów	1	1

Na rocznych i dwuletnich kursach galan-
terii skórzanej:
zajęcia warsztatowe ponad 20 uczen-
nic prowadzone są w 2 grupach

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W 3 letnim gimnazjum tkactwa ręcznego:		
materiałoznawstwo kl. I	1	1
chemia kl. I	1	1
gospodarstwo domowe kl. II	—	3*)

B. Szkoły handlowe.

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W gimnazjach kupieckich:		
gospodarstwo domowe	—	3

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W gimnazjach kupieckich z klasą IV o kie- runku kupieckim:		
technika reklamy kl. IV	—	2
towaroznawstwo kl. IV	1	2

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W gimnazjach kupieckich z klasą IV o kie- runku praktyczno-kupieckim:		
technika reklamy kl. IV	—	2

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W szkołach kształcących zawodo- wych handlowych:		
technika reklamy kl. II	—	1
technika reklamy kl. III	—	2
gospodarstwo domowe kl. II	—	3

	Godziny wspólne	Godziny grupowe
W szkołach przysposobienia spółdziel- czego I stopnia:		
organizacja i gospodarka spółdzielni	2	2
technika reklamy i propagandy	—	2
towaroznawstwo	2	2

*) Uzupełniając okólnik Nr 45 z dnia 29 sierpnia 1938 r. (III PU-3323 38) w sprawie podziału uczniów (ennic) na grupy przy nauczaniu niektórych przedmiotów w szkołach zawodowych, Ministerstwo zalicza dodatkowo do wykazu przedmiotów wyszczególnionych w okólniku w dziale A. „Szkoły przemysłowe“ rysunek odręczny w klasie II liceum budowlanego w liczbie 3 godzin zajęć grupowych.

	Godz. wspól.	Godz. grup.
W gimnazjach spółdzielczych:		
organizacja i gospodarka spółdzielni		
kl. I	—	5
organizacja i gospodarka spółdzielni		
kl. II	—	4
technika reklamy i propagandy kl. I	—	1
technika reklamy i propagandy kl. II	—	2
technika reklamy i propagandy kl. III	—	2
towaroznawstwo kl. I	2	2
„ kl. II	1	2
„ kl. III	1	2
„ kl. IV	—	2
chemia kl. II	—	2
fizyka kl. III	—	2

W liceach spółdzielczych:		
towaroznawstwo kl. I	1	2
towaroznawstwo kl. II	—	2

C. Szkoły gospodarcze.

W dwuletnich szkołach gospodarczych:		
zajęcia praktyczne kl. I i II	—	22
towaroznawstwo kl. I i II	—	2
estetyka życia codziennego kl. I i II	—	2

	Godz. wspól.	Godz. grup.
D. Szkoły rolnicze i ogrodnicze.		
W liceach leśnych w klasie I:		
nauka o glebie w I półroczu	2	2
nauka o glebie w II półroczu	2	1
botanika w I i II półroczu	2	1
zoologia w I i II półroczu	1	1
chemia w I i II półroczu	2	3*)

Dyrektor Departamentu

J. Firewicz

*) Przedrukowując niniejszy okólnik uwzględniliśmy jedynie typy szkół istniejące na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego. Pominęliśmy zatem materiał dotyczący się podziału uczniów na grupy: w gimnazjach odlewniczych, młynarskich, chemicznych, w żeńskich kursach fryzjerskich, w liceach telekomunikacyjnych, mierniczych, wodno-melioracyjnych, lotniczych, samochodowych, chemicznych, ceramicznych, w szkole krawieckiej stopnia licealnego, w szkołach hutniczych, górniczych, w liceum fotograficznym, w gimnazjach snycerskich, introligator-skich, kursach jubilerskich i liceach hotelarskich.

5.

ORGANIZACJA PUBLICZNYCH SZKÓŁ DOKSZTAŁCAJĄCYCH ZAWODOWYCH

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 24 maja 1938 r. (Nr III PU-3088/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 20 czerwca 1938 r. Nr 6, poz. 160)

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. Organizację publicznych szkół dokształcających zawodowych ustala się według załączonego statutu.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1938 r. W miarę wprowadzania nowej organizacji tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym rozporządzeniem.

w. z. Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

Jerzy Ferek Bleszyński
Podsekretarz Stanu

Załącznik do rozporządzenia Min.
W. R. i O. P. z dnia 24 maja 1938 r.
(Nr III PU-3088, 38).

STATUT

Publicznej Szkoły Dokształcającej Zawodowej

I. Zadania

§ 1. Zadaniem szkoły jest: a) wychowywanie religijno-moralne i społeczno-obywatelskie, b)

udzielanie wiadomości z dziedziny życia gospodarczego i potrzeb zawodu, pogłębianie wykształcenia praktycznego, otrzymywanego przez młodzież w warsztacie pracy, oraz rozszerzenie jej wykształcenia ogólnego.

II. Ogólne zasady organizacji

§ 2. Szkoła jest przeznaczona dla męskiej i żeńskiej młodzieży pracującej, która wypełniła obo-

wiązek szkolny i podlega obowiązkowi doksztalcenia zawodowego.

§ 3. Kurs nauki jest trzyletni. Czas nauczania w każdej klasie trwa 1 rok, w szkołach sezonowych może trwać krócej.

§ 4. W szkołach doksztalcających zawodowych mogą być tworzone wydziały, klasy (oddziały) i grupy zawodowe.

§ 5. Szkoły doksztalcające zawodowe pod względem programowym dzielą się na:

- ogólnozawodowe, w których odbywa się nauczanie wspólne młodzieży pracującej w różnych zawodach,
- specjalne, w których odbywa się nauczanie osobne młodzieży pracującej w jednym zawodzie lub kilku zawodach pokrewnych.

§ 6. Organizację roku szkolnego, zasady tworzenia wydziałów i grup zawodowych oraz liczbę uczniów w klasach, wydziałach i grupach zawodowych ustalają osobne przepisy.

§ 7. Przy szkole może być utworzona Rada Opiekuńcza, która współdziała z kierownikiem (dyrektorem) i nauczycielami w utrzymywaniu łączności szkoły z życiem gospodarczym i odnośnymi instytucjami.

III. Kierownik szkoły (dyrektor), nauczyciele, kierownicy wydziałów, Rada Pedagogiczna

§ 8. Na czele szkoły stoi kierownik (dyrektor).

Do jego obowiązków należy:

- reprezentowanie szkoły na zewnątrz,
- przedstawianie wniosków w sprawie doboru personelu szkoły,
- przewodniczenie Radzie Pedagogicznej,
- organizowanie pracy wychowawczej i dydaktycznej, kierowanie nią i czuwanie nad jej planowym wykonaniem,
- nauczanie w przepisanej liczbie godzin,
- bezpośrednie zwierzchnictwo nad wszystkimi osobami, pracującymi w szkole,
- utrzymywanie łączności szkoły z życiem gospodarczym środowiska, w którym się szkoła znajduje,
- układanie preliminarza wydatków na potrzeby szkoły i przedstawianie go we właściwym czasie państwowej władzy szkolnej i zarządowi gminy.

Kierownik (dyrektor) szkoły jest odpowiedzialny za organizację wszystkich działań powierzonej mu szkoły, za jej poziom wychowawczy i dydaktyczny, za wykonanie przepisów i poleceń państwo-

wych władz szkolnych oraz za stan administracyjno-gospodarczy szkoły.

§ 9. Nauczyciele wychowują i uczą powierzoną ich opiece młodzież, biorą czynny udział w pracach Rady Pedagogicznej, w realizowaniu jej uchwał, utrzymują łączność z życiem gospodarczym, wreszcie pełnią funkcje administracyjno-gospodarcze powierzonego im działu pracy.

§ 10. Kierownik wydziału poza swoimi obowiązkami nauczyciela organizuje pracę dydaktyczną powierzonego mu wydziału, dba o jego rozwój oraz wykonuje czynności wychowawcze, przekazane mu przez kierownika szkoły (dyrektora). Za wyniki tej pracy jest odpowiedzialny przed kierownikiem (dyrektorem) szkoły i władzami szkolnymi.

§ 11. Kierownik (dyrektor) szkoły, kierownicy wydziałów, nauczyciele i lekarz szkolny tworzą Radę Pedagogiczną, która jest stałym organem wewnętrznego życia szkolnego.

§ 12. Rada Pedagogiczna obraduje bądź w składzie pełnym (całej szkoły), bądź też w zespołach wydziałowych lub klasowych. Do jej obowiązków należy:

- układanie planów pracy wychowawczej i dydaktycznej,
- ustalanie opinii o uczniach i oceny ich zachowania się,
- decydowanie o promowaniu uczniów,
- ustalanie regulaminu uczniowskiego,
- załatwianie spraw, przekazanych jej przez osobne przepisy.

§ 13. Kierownikowi (dyrektorowi) szkoły przysługuje prawo zawieszania uchwał Rady Pedagogicznej, gdy je uzna za niezgodne z przepisami lub przeciwne dobru szkoły. O postanowieniu zawieszenia uchwały Rady Pedagogicznej kierownik (dyrektor) jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić władze szkolne.

IV. Organizacja nauczania i wychowania

§ 14. Nauczanie odbywa się według obowiązującego programu.

§ 15. Plan pracy wychowawczej, dostosowany do wieku, rozwoju i warunków życia uczniów, powinien uwzględnić cele wychowawcze, określone w § 1 niniejszego statutu.

§ 16. Kierownik (dyrektor) szkoły łącznie z gromem nauczycielskim realizują plan pracy wychowawczej przez:

- bezpośredni wpływ na uczniów,
- nauczanie i organizację pracy oraz życia zbiorowego młodzieży w szkole,

- c) organizowanie współpracy szkoły z pracodawcami uczniów,
- d) dbanie o zdrowie i rozwój fizyczny młodzieży.

V. Uczniowie

A. Zadania i obowiązki uczniów

§ 17. Uczeń przygotowuje się przez wychowanie i kształcenie do sumiennego spełniania obowiązków obywatelskich. W tym celu winien on wytrwałą pracą nad sobą dążyć do wyrobienia religijnego, moralnego, umysłowego i fizycznego.

§ 18. Uczeń jest obowiązany stosować się do regulaminu, określającego szczegółowo zadania i obowiązki uczniów.

B. Przyjmowanie uczniów

§ 19. Przyjmowanie młodzieży do szkoły odbywa się w zasadzie na początku roku szkolnego. Młodzież, która zaczęła pracować po tym terminie, może być przyjmowana do szkoły w ciągu roku szkolnego.

§ 20. Jeżeli w danej miejscowości oprócz szkoły kształcącej ogólnozawodowej istnieje jedna lub więcej szkół kształcących specjalnych albo wydział, klasa czy oddział specjalny, wówczas do szkoły ogólnozawodowej nie należy przyjmować uczniów tych zawodów, dla których są zorganizowane szkoły, wydziały lub odpowiednie klasy specjalne.

§ 21. I. Warunkiem przyjęcia do klasy pierwszej szkoły kształcącej ogólnozawodowej oraz do szkoły specjalnej, opierającej swój program na pierwszym szczeblu programowym szkoły powszechnej, jest posiadanie świadectwa ukończenia klasy czwartej szkoły powszechnej trzeciego lub drugiego stopnia, albo ukończenia (z wynikiem pomyślnym) pierwszego roku nauki w klasie czwartej szkoły powszechnej pierwszego stopnia, lub też świadectwa, uznanego przez państwowe władze szkolne za równoważne.

Kandydat, posiadający świadectwo ukończenia szkoły powszechnej trzeciego lub drugiego stopnia, albo świadectwo ukończenia klasy szóstej (z wynikiem pomyślnym) szkoły powszechnej trzeciego stopnia lub inne świadectwo, uznanie przez państwowe władze szkolne za równoważne, może być przyjęty do klasy drugiej po złożeniu egzaminu sprawdzającego z języka polskiego i rachunków w zakresie programu klasy pierwszej.

Do klasy trzeciej mogą być przyjmowani tylko ci kandydaci, którzy posiadają wykształcenie, uzna-

ne przez państwowe władze szkolne za wystarczające.

II. Warunkiem przyjęcia do klasy pierwszej do kształcącej zawodowej specjalnej, opierającej swój program na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, jest posiadanie świadectwa: ukończenia szkoły powszechnej drugiego stopnia lub ukończenia z wynikiem dodatnim klasy szóstej szkoły powszechnej trzeciego stopnia albo też innego świadectwa, uznanego przez państwowe władze szkolne za równoważne.

Do klasy drugiej lub trzeciej szkoły kształcącej zawodowej specjalnej mogą być przyjmowani: uczniowie przechodzący z innych szkół kształcących zawodowych o tej samej specjalności, absolwenci szkół przysposobienia zawodowego pierwszego stopnia (o tej samej specjalności) oraz kandydaci, posiadający wykształcenie, uznanie przez państwowe władze szkolne za wystarczające.

Uczniowie, przechodzący ze szkół kształcących ogólnozawodowych lub specjalnych, lecz o innej specjalności mogą być przyjmowani najwyżej do klasy drugiej, aby mieli możliwość przejść w szkole, do której zostali przyjęci, całkowity program przedmiotów zawodowych w klasie drugiej i trzeciej.

§ 22. Dla kandydatów do klasy pierwszej, nie posiadających przygotowania wskazanego w § 21, może być zorganizowana klasa wstępna — za zgodą państwowych władz szkolnych.

C. Ocena uczniów

§ 23. Przy końcu każdego okresu szkolnego nauczyciel ustala ocenę wyników nauczania, osiągniętych przez ucznia w zakresie przerabianego materiału programowego. Ocena powinna być ustalana na podstawie stałej obserwacji i systematycznego sprawdzania jego postępów w nauce. Ocena powinna być podana do wiadomości ucznia oraz jego opieki domowej lub pracodawcy.

Przy końcu pierwszego półrocza oraz z końcem roku szkolnego uczeń otrzymuje świadectwo, które powinno zawierać wyrażoną w stopniach ocenę wyników nauki ze wszystkich przedmiotów oraz zachowania się. Oceny, ustalone z końcem ostatniego okresu, są zarazem ocenami rocznymi.

§ 24. Promowanie uczniów do klas następnych odbywa się na podstawie ocen rocznych — co najmniej dostatecznych ze wszystkich przedmiotów. Rada Pedagogiczna może jednak promować ucznia z jedną oceną niedostateczną.

§ 25. Uczeń, który nie uzyskał promocji do klasy następnej, może na podstawie uchwały Rady Pe-

dagogicznej powtarzać klasę. Dwukrotne powtarzanie tej samej klasy jest dopuszczalne tylko w tym wypadku, kiedy uczeń nie przekroczył 18 lat życia.

VI. Ukończenie szkoły, uprawnienia absolwentów

§ 26. Świadectwo ukończenia szkoły otrzymuje uczeń klasy trzeciej (końcowej) po zdaniu egzaminu końcowego. Regulamin takiego egzaminu oraz skład komisji egzaminacyjnej określają osobne przepisy.

Świadectwo ukończenia szkoły wydaje Rada Pedagogiczna na podstawie wniosku Komisji Egzaminacyjnej oraz całokształtu pracy ucznia w szkole.

§ 27. Świadectwo ukończenia szkoły dokształcającej zawodowej uprawnia absolwentów, którzy ukończyli praktykę zawodową, do składania egzaminu czeladniczego.

VII. Postanowienia końcowe

§ 28. Szkoła używa pieczęci według wzoru, ustalonego w przepisach o pieczęciach urzędowych. Napis na pieczęci winien odpowiadać nazwie szkoły, ustalonej zgodnie z § 2 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 czerwca 1937 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 6, poz. 172).

6.

RADIOWE AUDYCJE SZKOLNE DLA SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH I ZAWODOWYCH W ROKU SZKOLNYM 1938/39

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 9 września 1938 r.

Nr II Pr-8131/38.

W roku szkolnym 1938/39 Polskie Radio organizuje radiowe audycje szkolne, które mają służyć nauczycielstwu jako pomoc w pracy wychowawczej i dydaktycznej. Audycje te obejmować będą audycje słowne i muzyczne. Audycje słowne odbywać się będą w czwartki od godz. 16 m. 15 do godz. 16 m. 35, audycje muzyczne w poniedziałki od godz. 13 m. 30 do godz. 14.

Decyzja co do wyboru audycji i słuchania ich w pewnej klasie lub zalecenia uczniom słuchania audycji samodzielnie w domu należy zasadniczo do nauczyciela, który może najlepiej osądzić, czy w danej klasie i w danym momencie audycja będzie mu przydatna. Wyjątek w tym względzie stanowią, jak niżej zaznaczono, niektóre radiowe audycje muzyczne.

Ministerstwo uważa za bardzo pożądane, aby nauczycielstwo korzystające z audycji radiowych przesyłało swoje uwagi i życzenia pod adresem Wydziału Wychowania Departamentu II Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Audycje muzyczne.

Radiowe audycje muzyczne nadawane w pierwszy i trzeci poniedziałek każdego miesiąca przeznaczone są dla gimnazjów ogólnokształcących, audycje nadawane w drugi i czwarty poniedziałek — dla liceów ogólnokształcących. Audycje obejmują zarówno w gimnazjach, jak i w liceach ogólnokształcących cykl A i B. Cykl A, nadawany stale w pierwszy poniedziałek każdego miesiąca dla gimnazjów, a w trzeci poniedziałek dla liceów ogólnokształcących, obejmuje audycje, które w myśl okólnika Nr 34 z dnia 4 lipca 1938 r. Nr II S-4173/38 (Dz. Urz. Nr 8, poz. 294) są obowiązkowe dla tych szkół, które nie mogą z jakichkolwiek powodów zorganizować żadnych lub niektórych audycji muzyki żywej z programu podanego w tym okólniku. Mogą tego cyklu słuchać i te szkoły, które organizują u siebie audycje muzyki żywej: decyzja co do słuchania lub

niesłuchania danej audycji w tym wypadku należy do nauczyciela muzyki i śpiewu, oczywiście w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

Cykl B audycji zarówno w gimnazjach jak i w liceach stanowi uzupełnienie programu, objętego przez cykl A. Słuchanie tego cyklu zależy również od uznania i decyzji nauczyciela w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

Z audycji muzycznych przeznaczonych dla liceów ogólnokształcących mogą według swego uznania korzystać licea pedagogiczne i zawodowe, z audycji dla gimnazjów ogólnokształcących — seminaria dla wychowawczyń przedszkoli i gimnazja zawodowe.

Audycje słowne.

W roku szkolnym 1938/39 Polskie Radio organizuje po raz pierwszy tytułem próby cykl audycji obejmujących szereg obrazów i wiadomości z współczesnego życia Polski. Audycje te przeznaczane są przede wszystkim dla uczniów klasy I liceów ogólnokształcących.

Decyzja co do wyboru audycji i zalecenia uczniom jej słuchania należy całkowicie do nauczyciela zagadnień życia współczesnego. W razie słuchania audycji należy wykorzystywać ją następnie w pracy szkolnej.

Z audycji powyższych mogą według swego uznania korzystać licea pedagogiczne i zawodowe.

Podsekretarz Stanu:

Jerzy Ferek Bleszyński

7.

W SPRAWIE JEDNOLITEGO UBIORU MŁODZIEŻY PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, PAŃSTWOWYCH ZAKŁADÓW KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI, ORAZ PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 września 1938 r. (Nr II S-3227/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 8 października 1938, Nr 10, poz. 295)

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 marca 1933 r. (Nr I Pr-341/33) w sprawie jednolitego ubioru młodzieży państwowych szkół średnich ogólnokształcących, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli, oraz państwowych szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 50) wprowadzam zmiany następujące:

1) § 4 otrzymuje brzmienie:

„Barwy poszczególnych rodzajów szkół są następujące: Gimnazja ogólnokształcące i zawodowe oraz seminaria dla wychowawczyń przedszkoli — błękit nieba.

Licea ogólnokształcące i zawodowe oraz licea pedagogiczne i licea dla wychowawczyń przedszkoli — karmazyn“.

2) § 6 otrzymuje brzmienie:

„Poszczególne typy szkół zawodowych oraz zakładów kształcenia nauczycieli oznacza się następującymi literami:

- H — szkoły handlowe,
- G — szkoły gospodarcze,
- N — licea pedagogiczne,
- P — szkoły przemysłowe,
- R — szkoły rolnicze,
- W — szkoły dla wychowawczyń przedszkoli“.

3) W § 9 skreśla się ostatnie zdanie w brzmieniu:

„Seminaria dla wychowawczyń przedszkoli — barwą liliową — jasną“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1938 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętostawski

8.

USTALENIE NUMERÓW DLA PAŃSTWOWYCH LICEÓW PEDAGOGICZNYCH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa.

Dnia 4 października 1938 r.

Nr II S-8999/38.

Na podstawie § 6 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 marca 1933 r. Nr I Pr-341/33 w sprawie jednolitego ubioru młodzieży państwowych szkół średnich ogólnokształcących, państwowych zakładów kształcenia nauczycieli, oraz państwowych szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 5 c), zmienionego rozporządzeniem z dnia 15 września 1938 r. Nr II S-3227/38*), Ministerstwo W. R. i O. P. ustala niniejszym numery dla państwowych liceów pedagogicznych, w szczególności dla Państwowego Liceum Pedagogicznego:

w Brzozowie Nr 19 — w Krośnie Nr 20 — we Lwowie I Nr 21 — we Lwowie II Nr 22 — w Rzeszowie Nr 23 — w Samborze Nr 24 — w Sokalu Nr 25 — w Stanisławowie I Nr 26 — w Stanisławowie Nr 27 — w Striju Nr 28 — w Tarnopolu Nr 29.

Powyższe numery mają być umieszczone — w myśl przytoczonego rozporządzenia z dnia 15 września 1938 r. Nr II S-3227/38 — na tarczy koloru karmazynowego (jak wszystkie inne szkoły średnie stopnia licealnego), a pod numerem ma być umieszczona litera: N.

Przytoczone rozporządzenie zmienia również barwę na tarczach seminariów dla wychowawczyń przedszkoli — z liliowej jasnej na błękitnieba (jak w szkołach średnich stopnia gimnazjalnego) — z dodaniem pod numerem litery: W.

Wobec tego, że seminaria ochroniarskie likwidują się stopniowo, Ministerstwo zezwala uczennicom tych klas na używanie tarcz o barwie liliowej-jasnej do ukończenia szkoły, zaś tarcze o barwie błękitu nieba dla uczennic seminariów dla wychowawczyń przedszkoli należy wprowadzić w użycie najpóźniej od następnego roku szkolnego.

O tym należy zawiadomić szkoły.

Dyrektor Departamentu
Dr M. Pollak

*) Zob. Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. z r. 1938, Nr 10, poz. 295.

9.

ZASADY ZASZEREGOWANIA FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH DO GRUP
UPOSAŻENIA I AUTOMATYCZNEGO PRZECHODZENIA NAUCZYCIELI DO WYŻSZYCH
GRUP UPOSAŻENIA, O DODATKACH LOKALNYCH, FUNKCYJNYCH I SŁUŻBOWYCH
ORAZ O UMUNDUROWANIU NIŻSZYCH FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 września 1938 r. o zmianie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r.

(Przedruk z Dz. U. R. P. z dnia 30 września 1938 r. Nr 74, poz. 522)

Na podstawie art. 3, 5, ust. 4 i 5 oraz art. 9 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 19 grudnia 1933 r. o zasadach zaszeregowania funkcjonariuszów państwowych do grup uposażenia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, o dodatkach lo-

kalnych, funkcyjnych i służbowych oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781), zmienionym rozporządzeniami Rady Ministrów z dnia 12 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 97, poz. 885), z dnia 21 sierpnia 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 407), z dnia 2 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 369), z dnia 21 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 68), z dnia 29 stycznia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 9, poz. 69), z dnia 15 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 39, poz. 303), z dnia 12 lipca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 55 poz. 432), z dnia 1 czerwca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 43, poz. 355) i z dnia 13 lipca 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 414) wprowadza się zmiany następujące:

1) § 23 nadaje się brzmienie następujące:

„(1) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po sześciu latach służby — grupy IX, po piętnastu latach służby — grupy VIII, po dwudziestu czterech latach służby — grupy VII, wreszcie po trzydziestu latach służby mogą awansować według uznania władzy do grupy VI.

(2) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych, posiadający ukończony Państwowy Instytut Nauczycielski, Państwowe Pedagogium, Państwowy Instytut Robót Ręcznych, Instytut Wychowania Fizycznego, Konserwatorium Muzyczne (Wydział Nauczycielski), Seminarium Gospodarcze w Snopkowie od 1925 r. do 1936 r. lub Prywatną Szkołę Gospodarczą Żeńską w Snopkowie — Towarzystwa Gospodarczego Wykształcenia Kobiet we Lwowie od 1936 r., otrzymują przy mianowaniu uposażenie grupy X, po trzech latach służby — grupy IX, po dziewięciu latach służby — grupy VIII, po osiemnastu latach służby — grupy VII, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby — grupy VI.

(3) Kwalifikowani nauczyciele niższych szkół zawodowych, posiadający ukończone studia wyższe, otrzymują przy mianowaniu uposażenie gr. IX, po trzech latach służby — grupy VIII, po dziewięciu latach służby — grupy VII, po osiemnastu latach służby — grupy VI, wreszcie po dwudziestu siedmiu latach służby mogą być awansowani według uznania władzy do grupy V“;

2) w § 39 w ustępie, wymieniającym stanowiska kierownicze zaliczone do 9 stawki dodatków funkcyjnych, po wyrazach: „Naczelnik Urzędu Probierczego“, wstawia się wyrazy: „Wicedyrektor Państwowego Instytutu Meteorologicznego,“;

3) w § 40 pkt 5 lit. d) przed ustępem ostatnim dodaje się przepis o brzmieniu następującym: „Nauczyciele szkół średnich, sprawujący czynności wychowawców... 10“;

4) w § 43 pkt 6) nadaje się brzmienie następujące:

6) kapitanowie statków (pogłębiarek) i pomocniczy kapitanowie statków (pogłębiarek) starsi kierownicy łodzi motorowych (prądówek), kierownicy łodzi motorowych (prądówek) i pomocniczy kierownicy łodzi motorowych (prądówek), starsi kierownicy dźwigów (kopaczek), kierownicy dźwigów (kopaczek) i pomocniczy kierownicy dźwigów (kopaczek), starsi sternicy, sternicy i pomocniczy sternicy, starsi maszyniści, maszyniści i pomocniczy maszyniści, starsi majtkowie, majtkowie i pomocniczy majtkowie, starsi nadzorcy wodni, nadzorcy wodni i pomocniczy nadzorcy wodni, starsi strażnicy wodni, strażnicy wodni i pomocniczy strażnicy wodni, starsi palacze, palacze i pomocniczy palacze oraz w służbie melioracyjnej — niżsi funkcjonariusze zatrudnieni w służbie terenowej“;

5) § 53 nadaje się brzmienie następujące:

„(1) Nauczyciele wymienieni w § 23 ust. 1, którzy na skutek zaszeregowania przeszli do grup uposażenia niższych od dotychczas posiadanych, przechodzą do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli wymienionych w § 50.

(2) Nauczyciele wymienieni w § 23 ust. (2), którzy na skutek zaszeregowania przeszli do grup uposażenia niższych od dotychczas posiadanych, przechodzą do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli wymienionych w § 52“.

(3) Nauczyciele wymienieni w § 23 ust. (3), którzy na skutek zaszeregowania przeszli do grup uposażenia niższych od dotychczas posiadanych, przechodzą do następnych grup na zasadach przewidzianych dla nauczycieli wymienionych w § 51“.

§ 2. Przepisy rozporządzenia niniejszego nie dają prawa do uposażenia wyższego za czas przed ich wejściem w życie.

§ 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu oraz innym właściwym ministrom.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie od dnia 1 września 1938 r., a co do przepisów § 1 pkt 2), 3) i 4) — z dniem 1 października 1938 r.

Prezes Rady Ministrów:

Stawoj Składkowski

Minister Skarbu:

E. Kwiatkowski

10.

PRZESUNIĘCIA AUTOMATYCZNE DO WYŻSZYCH GRUP UPOSAŻENIOWYCH

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa.

Dnia 30 września 1938 r.

Nr BP-20989/38.

Automatyczne przechodzenie nauczycieli do wyższych grup uposażenia uzależnione jest w myśl §§ 13—33, 48—59 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781) od następujących czynników: 1) ilości lat służby, 2) rodzaju szkoły, w której nauczyciel pracuje, 3) kwalifikacji (egzaminów naukowych, studiów wyższych itd.).

Czas służby mający wpływ na wymiar uposażenia należy liczyć do dnia 1. II. 1934 r. według przepisów w tym czasie obowiązujących, a więc czas służby, który bądź został zaliczony do uposażenia przez czynne w swoim czasie Komisje Weryfikacyjne, bądź władze szkolne, bądź wreszcie liczył się z urzędu na podstawie obowiązujących przepisów.

Przy liczeniu czasu służby należy kierować się począwszy od dnia 1. II. 1934 r. następującymi zasadami:

Uwzględnia się przy wymiarze uposażenia:

- 1) czas nieprzerwanej służby czynnej oraz czas pracy i służby nauczycielskiej, jak również czas pracy zawodowej zaliczony na podstawie art. 15, 90 lub 93 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli i art. 99 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. o stosunku służbowym profesorów państwowych szkół akademickich i pomocniczych sił naukowych tych szkół — (Dz. U. R. P. Nr 76 z r. 1933, poz. 551),
- 2) wszelkie płatne urlopy,
- 3) bezpłatne urlopy, udzielone na czas piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego oraz urlopy bezpłatne udzielone nauczycielowi dla dalszego kształcenia się zawodowego, dla celów naukowych lub oświatowych.

Nie uwzględnia się przy wymiarze uposażenia:

- 1) czasu pełnienia obowiązkowej służby wojskowej w szeregach,
- 2) czasu zawieszenia w służbie lub osadzenia w areszcie śledczym, gdy w wyniku związanego z tym postępowania sądowego lub dyscyplinarnego zapadł wyrok skazujący lub orzeczenie nakładające karę dyscyplinarną,
- 3) lat służby, odliczonych w drodze kary dyscyplinarnej,
- 4) okresu czasu, który w myśl obowiązujących przepisów nie podlega zaliczeniu do wysługi lat.

Równocześnie Ministerstwo uchyła okólniki swoje: Nr 89 z dnia 19 czerwca 1934 r. (BP-13711/34), Nr 130 z dnia 28 sierpnia 1934 r. (BP-17099/34) i Nr 179 z dnia 6 grudnia 1934 r. (BP-38551/34).

Dyrektor Biura Personalnego:

W. Przybyłowicz

11.

ORGANIZACJA SZKOLNICTWA

— Kurator O. S. Lw. przyznał: Zarządowi Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, Oddział w Drohobyczu, prawo otwarcia Pryw. Gimnazjum Krawieckiego Żeńskiego im. E. Orzeszkowej w Drohobyczu (Nr III-25691/38 z dn. 17 października 1938).

— Zarządowi Tow. Szkoły Handlowej w Jarosławiu prawo otwarcia Pryw. Koedukacyjnej Szkoły Przynsposobienia Kupieckiego w Leżajsku (Nr III-23688/38 z dn. 13 października 1938).

— Zarządowi Stowarzyszenia Absolwentów Szkoły Handlowej T. S. H. we Lwowie prawo otwarcia Pryw. Kursów Handlowych we Lwowie (Nr III-24541/38 z dn. 13 października 1938).

— Zarządowi Tow. Oświaty Zawodowej we Lwowie prawo otwarcia Pryw. Koedukacyjnej Szkoły Przynsposobienia Kupieckiego II stop. we Lwowie (Nr III-25616/38 z dnia 14 października 1938).

— Zarządowi Lwowskiego Tow. Rolniczego we Lwowie prawo otwarcia Pryw. Koedukacyjnej Szkoły Przynsposobienia Kupieckiego I stop. w Tarnopolu (Nr III-24202/38 z dn. 13 października 1938).

— Zarządowi Ukr. Tow. Pedagog. „Ridna Szkoła“ we Lwowie Pryw. Szkoły Koedukac. Przynsposobienia Administracyjno-Handlowego we Lwowie (Nr III-24408/38 z dn. 12 października 1938).

— Zarządowi Tow. Liceum Handlowego w Przemysłu prawo otwarcia Pryw. Koed. Szkoły Przynsposobienia Administracyjno-Handlowego w Przemysłu (Nr III-23121/38 z dnia 14 października 1938).

— Zarządowi Fundacji Ozjasza Gotthelfa w Samborze prawo otwarcia Pryw. Żeńskiej Szkoły Krawieckiej w Samborze (Nr III-25012/38 z dn. 12 października 1938).

— Zarządowi Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet, Oddział w Struju prawo otwarcia Pryw. Gimnazjum Krawieckiego Żeńskiego w Struju (Nr III-24544/38 z dn. 12 października 1938).

— Zarządowi Koła Tow. Szkoły Ludowej w Tarnopolu prawo otwarcia Pryw. Koedukac. Szkoły Przynsposobienia Kupieckiego I stopnia w Trembowli (Nr III-22526/38 z dn. 14 października 1938).

— Kurator O. S. L. zatwierdził z ważnością od 1 października 1938: Publiczną Szkołę Doksztalającą Zawodową w Delatynie (Nr III-24419/38 z dn. 29 września 1938).

— Publiczną Szkołę Doksztalającą Zawodową w Kulikowie (Nr III-24851/38 z dn. 30 września 1938).

— Publiczną Szkołę Doksztalającą Zawodową w Podhajcach (Nr III-24420/38 z dn. 29 września 1938).

12.

NADZÓR PEDAGOGICZNY W ROKU SZKOLNYM 1938/39

Wizytatorzy Wydziału Ogólnego

Wizytator higieny Dr Ciosłowski Józef sprawuje opiekę lekarską w szkołach wszelkiego typu, nadto opiekę nad p. w. w szkołach żeńskich wraz z instruktorką wychowania fizycznego Burdową Janiną.

Wizytator Maż Józef sprawuje opiekę nad p. w. i w. f. w szkołach męskich wraz z instruktorem wychowania fizycznego Dąbrowskim Bożydarem.

13.

ROZKŁAD ZAJĘĆ

nauczycieli pełniących obowiązki instruktorskie w szkołach powszechnych na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego

Kuratorium podaje poniżej do wiadomości imienny wykaz intruktorów okręgowych szkolnictwa powszechnego, zawierający dane co do czasu ich dyżurów, lekcyj w szkołach oraz pracy w terenie z uwagą, że wskazówki okólnika Kuratorium

z dnia 27 października 1937 r. Nr I-23621/37 pozostają nadal w mocy przy uwzględnieniu programu pracy na r. 1938/39, podanego do wiadomości PP. Inspektorów pismem Kuratorium z dnia 27 września 1938 r. Nr I-24703/38.

Imię i nazwisko	Czaporowska Helena	Klima Maria	Łotocki Kazimierz	Rudzińska Maria	Dr Słuszkiewicz Maria
Zakres instruowania	przedszkola	kl. I i II	rysunki	roboty kobiece	język polski
Szkola, w której instruktor prowadzi lekcje	Żeńska im. Orzeszkowej, ul. św. Anny 2	Żeńska im. św. Antoniego, ul. Łyczakowska 38	Liceum Pedagog. Męsk., ul. Dwerneckiego 1	Żeńska im. św. Marii Magdaleny, ul. L. Sapiehy 11	Żeńska im. Żółkiewskiego, ul. Zadwórzeńska 70
Czas i miejsce udzielania informacji	piątki od godziny 17:30 — 19:30 w szkole im. El. Orzeszkowej	poniedziałki od g. 17—19 w szkole żeńsk. im. św. Antoniego	czwartki od godz. 17—19 w szkole męsk. im. Mickiewicza, ul. Rutowskiego 15	poniedziałki od g. 16:30—18:30 w szkole żeńskiej im. Marii Magdaleny	wtorki od godz. 17—19 w szkole męsk. im. Mickiewicza, ul. Rutowskiego 15
Dyżur w Kuratorium O. S. Lw.	piątki od godziny 12—14	poniedziałki od g. 8—10	czwartki od godz. 12—14	poniedziałki od g. 12—14	wtorki od godziny 12—14

Czas pracy w terenie

Październik 1938	Lwów — pow. Kołomyja	Krosno	Stanisławów Kamionka	Nadwórna Dolina	Jarosław Czortków
Listopad 1938	Czortków Rzeszów	Stryj Lwów — pow.	Kołomyja	Gródek Jag. Jarosław	Przemysł Stanisławów
Grudzień 1938	Stryj Krosno	Sambor Sanok	Lwów — pow. Rawa	Stanisławów Kamionka	Rzeszów Tarnopol
Styczeń 1939	Sambor Jarosław	Turka Rzeszów	Dolina Gródek Jag.	Przemysł Rawa Ruska	Nisko Kołomyja
Luty 1939	Przemysł Sambor	Nisko Jarosław	Gródek Jag. Brzeżany	Lwów — pow. Turka	Złoczów
Marzec 1939	Nisko Brzeżany	Przemysł Czortków	Tarnopol Złoczów	Sanok Sambor	Trembowła Krosno
Kwiecień 1939	Nadwórna Złoczów	Tarnopol Stanisławów	Trembowła Czortków	Krosno Stryj	Sanok Sambor
Maj 1939	Gródek Jag. Stanisławów	Brzeżany Złoczów	Czortków Jarosław	Jarosław Nisko	Turka Stryj
Czerwiec 1939	Rawa Ruska Tarnopol	Dolina Trembowła	Przemysł Turka	Kołomyja Nadwórna	Czortków Brzeżany

14.

KOMISJE EGZAMINACYJNE

dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny

Kurator O. S. L. mianował: Janiszewskiego Rudolfa, inspektora szkolnego we Lwowie, zastępcą Prezesa Państwowej Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w I Państw. Liceum Pedagogicznym we Lwowie na okres czasu do końca grudnia 1940.

Lipińskiego Jana, p. o. inspektora szkolnego w Rawie Ruskiej, zastępcą Prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Sokalu na okres czasu do końca grudnia 1940.

15.

Z ŻALOBNEJ KARTY

Inż. Bach Józef, dyrektor Państwowej Szkoły Rolniczej w Suchodole, zmarł dnia 23 września 1938, przeżywszy lat 44. S. p. Józef Bach brał czynny udział w walkach o Niepodległość Polski jako żołnierz Legionów, był odznaczony

Krzyżem Niepodległości i Srebrnym Medalem Zasługi. Zmarły przez długie lata był prezesem Okr. Tow. Rolniczego w Krośnie, radcą Lwowskiej Izby Rolniczej, członkiem Rady Powiatowej i Wydziału Powiatowego w Krośnie, czynnym człon-

kiem wielu organizacyj społecznych. Swą wydatną pracą i troską o dobro publiczne zaskarbił sobie dobre imię. Cześć Jego pamięci!

Chudzikowa Janina, nauczycielka publicznej szkoły powszechnej w Przychojcu, pow. Łańcut, zmarła dn. 12 czerwca 1938.

16.

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorium O. S. Lw.

Kurator O. S. Lw. mianował:

Jezierskiego Michała, prowiz. sekretarza administr. w Kuratorium O. S. Lw. podreferendarzem w Kuratorium O. S. Lw. z dn. 1 października 1938 (Nr B. P.-22174/38 z dn. 26 września 1938).

Michalskiego Antoniego, Sreera Witolda i Werchowickiego Tadeusza, prowizorycznych rejestratorów w Kuratorium O. S. Lw. rejestratorami w Kuratorium O. S. Lw. z dn. 1 października 1938 (Nr B. P.-41166/38 z dn. 30 września 1938, 41167/38 z dn. 26 września 1938, 41164/38 z dn. 30 września 1938).

Piechotę Stanisława Mariana, prowiz. sekretarza rachunkowego w Kuratorium O. S. Lw. sekretarzem rachunkowym w Kuratorium O. S. Lw. z dn. 1 października 1938 (Nr B. P.-41163/38 z dn. 30 września 1938).

Szkoły powszechne

Mianowani: Becker Kazimierz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Beńkowej Wiszni, pow. Rudki, kierownikiem tejże szkoły. — Krupa Józef, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Liszni, pow. Drohobycz, kierownikiem tejże szkoły. — Kwaśniewski Michał, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Sniatynie na Bałkach, kierownikiem tejże szkoły. — Leja Tadeusz, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Siemuszowej, pow. Sanok, kierownikiem tejże szkoły. — Lew Gabriel, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Kołodrubach, pow. Rudki, kierownikiem tejże szkoły. — Piliński Stanisław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. im. J. Piłsudskiego w Bo-

rysławiu, pow. Drohobycz, kierownikiem tejże szkoły. — Purkholzerowa Mieczysława, nauczycielka p. o. kierowniczkii publ. szkoły powsz. w Łowczycach, pow. Rudki, kierowniczką tejże szkoły. — Szczepański Franciszek, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Torczynowicach, pow. Sambor, kierownikiem tejże szkoły. — Śmiszkiewicz Michał, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Haliczu, pow. Stanisławów, kierownikiem tejże szkoły. — Topperzer Władysław, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Stebniku, pow. Drohobycz, kierownikiem tejże szkoły. — Wytyczak Franciszek, nauczyciel p. o. kierownika publ. szkoły powsz. w Samborze-Średni, pow. Sambor, kierownikiem tejże szkoły.

Przeniesieni w stan spoczynku: Czuma Longin, kierownik publ. szkoły powsz. w Berlinie, pow. Brody z dn. 30 listopada 1938. — Nesterczuk Michał, kierownik publ. szkoły powsz. w Denysowie, pow. Tarnopol, z dn. 31 października 1938.

Szkoły średnie

Kurator O. S. L. zwolnił Chruściela Stanisława, nauczyciela Państw. Liceum Pedagogicznego I we Lwowie, od pełnienia obowiązków kierownika Szkoły Ćwiczeń Państw. Liceum Pedagogicznego I we Lwowie z dniem 30 września 1938 (Nr BP-40875/38 z dn. 26 września 1938).

Kurator O. S. L. powierzył Bobakowej Julii, nauczycielce Szkoły Ćwiczeń Państw. Liceum Pedagogicznego w Krośnie, pełnienie obowiązków kierowniczkii tejże szkoły do odwołania (Nr BP-39255/38 z dn. 20 września 1938).

17.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						mieszkanie	grunt	
1	Łużek Dolny	Drohobycz	II	koedukacyjna	polski	3 izby	—	Wymagany P. I. N. lub W. K. N.
2	Lwów (miasto) nr 21	Lwów	III	żeńska	"	"	—	
3	Szówsko	Jarosław	III	koedukacyjna	"	4 izby	—	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

18.

KOMUNIKATY URZĘDOWE

Nadawanie uprawnień absolwentom Rysunkowego Ogniska Wakacyjnego w Liceum Krzemienieckim

Na podstawie § 29 i § 30 Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr 9, poz. 154) zmienionego postanowieniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publ. z dnia 28 listopada 1936 r. (Nr II P-7336/37) w sprawie Regulaminu P. W. K. N. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 221) Ministerstwo W. R. i O. P. zezwala na zorganizowanie w Liceum Krzemienieckim dla absolwentów Rysunkowego Ogniska Wakacyjnego Państwowej Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów z programu W. K. N. w zakresie rysunku. W skład tej Komisji mogą wchodzić prelegenci Rysunkowego Ogniska Wakacyjnego.

Egzaminy przed powyższą Komisją będą się odbywać, poczynając od roku 1939, bezpośrednio po zakończeniu Rysunkowego Ogniska Wakacyjnego w Liceum Krzemienieckim. Do egzaminu tego mogą być dopuszczeni, niezależnie od swego miejsca służbowego a zgodnie z § 15 Statutu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich wyłącznie absolwenci końcowego (trzeciego) kursu R. O. W., którzy byli stałymi uczestnikami tego ogniska co najmniej przez dwa lata i brali w tym czasie czynny udział we wszystkich trzech pięciodniowych zjazdach wakacyjnych oraz w pracach korespondencyjnych Rysunkowego Ogniska Wakacyjnego.

Zaświadczenia tymczasowe ze złożonego egzaminu winny być wydawane przez wspomnianą Komisję zgodnie z ustępem pierwszym § 49 Regulaminu P. W. K. N. jako dowód złożenia jednej części egzaminu.

Pozostałe części egzaminu (dział A i drugi przedmiot działu B) będą mogli składać ci kandydaci zgodnie z obowiązującymi przepisami Statutu i Regulaminu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich. (Nr II P-6653/38).

Służba w organizacjach wojskowych -- traktowanie

I. Służbę w organizacjach plebiscytowych w okresie działań wojskowych i akcji plebiscytowej na Śląsku Cieszyńskim od 1 listopada 1918 r. do 30 września 1920 r. należy traktować na równi z ochotniczą służbą w W. P.

Za podstawę do określenia dat służby w tych organizacjach służą dokumenty wydane:

a) w okresie od 1 listopada 1918 r. do 1 listopada 1919 r. przez Komendę Milicji Polskiej dla Księstwa Cieszyńskiego. Poszczególne Powiatowe Komendy Milicji Polskiej — D-twa Kompanij Milicji Polskiej, Radę Narodową Śląska Cieszyńskiego.

b) w okresie od 1 listopada 1919 r. do 30 września 1920 r. przez: D-two „Tajnej Organizacji Wojskowej“ — D-two „Konfederacji Śląskiej“ — Stację zborną przy Szpitalu Żałogowym w Cieszynie — Stację zborną dla zdemob. Ślązaków w Białej — D-two Ochotniczego Baonu Śląskiego — Sekcję Pleb. b. II Oddz. Szt. M. S. Wojsk.

II. Służbę w organizacjach wojskowych na Spiżu i Orawie w okresie czasu od 1 września 1919 r. do 1 lipca 1920 r. należy traktować na równi z ochotniczą służbą w W. P.

Za podstawę do określenia dat służby w tych organizacjach służą dokumenty wydane:

a) za czas od 1 września do 1 grudnia 1919 r. przez: Stację Zborną w Czarnym Dunajcu — D-two Brygady Podhalańskiej

b) za czas od 1 grudnia do 1 lipca 1920 r. przez: D-two Organizacji Wojsk. na Spiżu i Orawie — K-dy Okręgów O. W. na Spiżu i Orawie — Ekspozyturę O. Inf. D. O. Gen. Kraków w Nowym Targu — Stację zborną w Czarnym Dunajcu — Sekcję plebisc. II Oddz. Szt. M. S. Wojsk.

III. Służbę w Straży Mazurskiej lub niepodległych jej lotnych Oddziałach Bojowych (L. O. B.) na Warmii i Mazurach w okresie czasu od 1 lutego 1920 r. do 15 lipca 1920 r. należy traktować na równi z ochotniczą służbą w W. P., przy czym podstawę do określenia dat tej służby stanowią dokumenty wydane przez Naczelną Komendę Straży Mazurskiej lub sekcję Plebiscytową Oddziału II Sztabu M. S. Wojsk.

IV. Służbę wyszczególnioną w pkt. — III zaliczą dowódcy formacji macierzystych wzgl. pow. Komendanci uzupełnień z urzędu lub na skutek udowodnienia pisemnych lub ustnych próśb osób interesowanych.

W wypadkach, gdy petent nie może przedstawić odpowiednich dokumentów wymienionych w punktach I, II, III, winien przedłożyć zaświadczenie podpisane przez dwóch oficerów względnie d-ców oddziałów (okręgów) powiatów (placówek wywiadowczych) oddziałów bojowych, poświadczające dla:

a) Śląska Cieszyńskiego przez jedną z następujących instancji lub osób:

Województwo Śląskie — D-cę T. O. W. ppłk. Bolesława Ostrowskiego — D-cę Konfederacji Śląskiej, Mjr. Grana, Hercoga — D-cę Milicji Polskiej kpt. rez. Jerzego Szacurka — Szefa Sekcji Pleb. II Oddz. Szt. M. S. Wojsk. Wicemarszałka Sejmu K. Polakiewicza, ew. podległe mu Biuro b. Sekcji Plebiscytowej.

b) Spiza i Orawy przez Szefa Sekcji Pleb. Oddz. II Szt. M. S. Wojsk. Wicemarszałka K. Polakiewicza, ew. Biuro b. sekcji Plebiscytowej,

c) Warmii i Mazurach przez:

D-cę Straży Mazurskiej ppłk. Jana Wiemiarskiego — D-cę L. O. B. Mjr. Tadeusza Skindora — B. Szefa pleb. Oddz. II Szt. M. S. Wojsk. Wicemarszałka Polakiewicza, ew. Biuro Sekcji Plebiscytowej.

Służbę w Milicji Polskiej Księstwa Cieszyńskiego, w Tajnej Organizacji Wojskowej, w Konfederacji Śląskiej i w Organizacji Wojskowej na Spizę i Orawach należy traktować jako służbę Wojskową na obszarze operacyjnym.

Odpowiednich wpisów w wojskowych dokumentach ewidencyjnych dokonują:

a) w stosunku do oficerów, podoficerów zawodowych i nadterminowych oraz podoficerów i szeregowych odbywających obowiązkową służbę wojskową czynną — dowódcy formacji macierzystych,

b) w stosunku do poborowych, jak również oficerów, podoficerów i szeregowych rezerwy względnie pospolitego ruszenia oraz osób zupełnie zwolnionych od służby wojskowej — powiatowi komendanci uzupełnień, w których ewidencjach osoby te figurują.

(Min. S. Wojsk. Biuro Og. Org. Nr 1011-25/org. z dn. 19 maja 1932).

Wymiar uposażenia

Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśniło, że na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy z dnia 1. VII. 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli należy zaliczać z urzędu cały okres służby kontraktowej nieprzerwanej wraz z okresem wakacyjnym tym nauczycielom, którzy zostali zamianowani nauczycielami od dnia 1 września, a przed nominacją pracowali w charakterze nauczycieli kontraktowych przynajmniej w 14 godzinach tygodniowo do końca poprzedniego roku szkolnego i do tego dnia otrzymali pobory na podstawie zawartej z nimi umowy. (Nr BP-5839/38 z dn. 30 kwietnia 1938).

Okresy wakacyjne w pracy kontraktowej

Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśniło, że okresy wakacyjne w pracy kontraktowej nie są przerwą w służbie, wobec czego praca kontraktowa łącząca się bezpośrednio z wakacjami, w czasie których nauczyciel otrzymał nominację, podlega z samego prawa uwzględnieniu przy wymiarze uposażenia na podstawie ust. 5 art. 15 ustawy z dnia 1 lipca 1926 o stosunkach służbowych nauczycieli. (Nr BP-7904/38 z dn. 21 kwietnia 1938).

Audycje radiowe

Kuratorium O. S. Lw. zwraca uwagę Dyrekcji szkół handlowych na następujący cykl audycji, nadawanych przez Polskie Radio dla kupców w poniedziałki od godz. 13.00 do 13.30:

3. X. 38: K. Jabłowski. „Każdy z nas sprzedaje i każdy kupuje“. B. Rutkowski. „Kto jest w myśl prawa kupcem, a kto rzemieślnikiem“. 10. X. 38: St. Bukowski. „Dobry sprzedawca opowiada o swej pracy“. K. Jabłowski. „Wywiad z kupcem o sprawach kupowania“. B. Rutkowski. „Co trzeba wiedzieć, gdy się kupuje lub sprzedaje przedsiębiorstwo“. 17. X. 38: Wł. Cwikiel. „Mały sklep też powinien kalkulować“. K. Jabłowski. „Wywiad z kupcem o towarach“. 24. X. 38: St. Siennicki. „Wizyta w trzech sklepach“. B. Rutkowski. „Czy pan umie oznaczać na zewnątrz swe przedsiębiorstwo“. 31. X. 38: Dr J. E. Iwiński. „Zwiedzamy składy kupca kolonialnego“. Antoni Rząska. „...i zwiedzamy warsztat rzemieślnika“. 7. XI 38: St. Bukowski. „Święta Bożego Narodzenia zaczynają się już jutro“. St. Siennicki. „Świąteczne okno wystawowe“. B. Rutkowski. „Kiedy i jak należy ujawniać ceny towarów“. 14. XI. 38: Inż. F. Piasecki. „Lokal można oświetlić tanio, a należyście“. M. Chmielewski. „Kto zamierza urządzić wyprzedaż świąteczną, niechaj posłucha uważnie!“ 21. XI. 38: B. Rutkowski. „Odpowiedzi na aktualne pytania“. J. Koźuchowski. „Idzie sezon turystyczny! Kupcy, uwaga!“ 28. XI. 38: M. Kozłowski. „Co mówi kupiec wielkopolski o swej pracy na Kresach Wschodnich“. Dr J. E. Iwiński: „Zwalczajmy szkodniki i zabezpieczajmy towary“. 5. XII. 38: B. Rutkowski. „W tym miesiącu wykupujemy świadectwa przemysłowe“. Wł. Cwikiel. „Kiedy mowa o wydatkach, pomówmy o ich kontrolowaniu“. 12. XII. 38: T. Piskorski. „Kilka bolączek naszego warsztatu rzemieślniczego“. Wł. Cwikiel. „Za kilka nacię dni przystępujemy do obliczania inwentarza“. 2. I. 39: M. Chmielewski. „Czy potrafimy wykorzystać ciszę poświąteczną?“ K. Jabłowski.

„Wywiad ze sprzedawcą na temat dokształcania“. W. Cwikiel. „Jak pracuje nasz Instytut“. 9. I. 39: E. Słomka (Katowice). „Jak zdobyłem i jak prowadzę sklep?“. B. Rutkowski. „Nasze małe i wielkie targi“. 16. I. 39: M. Kozłowski. „Co wie kupiec o zjednywaniu klientów na odległość“. St. Ohtarzewski. „...i co wie o przepisach pocztowych?“. 23. I. 39: Z. Świątkowski. „Moje 15 lat pracy w zawodzie sprzedawcy sklepowego“. T. Brzeziński. „...i moje obserwacje wieloletnie jako pracodawcy“. 30. I. 39: M. Borzęcka. „Skarżę się jako klientka“. M. Kozłowski. „Doświadczony kupiec mówi o sposobie załatwiania reklamacyj“. 6. II. 39: B. Rutkowski. „Co robi Izba przemysłowo-handlowa“. T. Topolnicki. „Co robi organizacja kupiecka“. „Co robi Izba rzemieślnicza“.

Znaczek Społecznego Komitetu Radiofonizacji Kraju

Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju wydał specjalny znaczek metalowy w cenie 50 gr, przeznaczając dochód uzyskany z jego sprzedaży na zasilenie funduszu Radiofonizacji Szkół.

Sprzedają tego znaczka wśród gron Komitetów Rodzicielskich oraz wśród rodziców uczniów zajmie się sam Społeczny Komitet Radiofonizacji Kraju. (Nr Szt. 2802/38 z dn. 30 września 1938).

Spis imion prawosławnych

Kuratorium O. S. L. zwraca uwagę na wydaną przez Dowództwo Okręgu Korpusu Nr II w Lublinie broszurę „Spis imion prawosławnych w brzmieniu polskim“. Wydawnictwo to może mieć praktyczne zastosowanie przy zapisach dzieci do szkół, sporządzaniu metryk szkolnych i innych spisów i rejestrów stosownie do okólnika Ministra W. R. i O. P. Nr 22 z dnia 19 marca 1937 r. (II. P. 2141/37) o prostowaniu skażone

pisowni (Dz. Urz. Kuratorium O. S. Lw. z 1937 r. str. 182—188).

Ewentualne zapotrzebowania i należność w kwocie 20 gr za 1 egz. należy kierować na adres: D. O. K. II. Sam. Ref. Ośw.

Dozwolone filmy

Ministerstwo W. R. i O. P. zezwoliło Legii Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich im. Gen. J. Sowińskiego na wyświetlanie filmu: „Dziki ścieżki“ przed młodzieżą od lat 10, a filmu: „Kły i pazury“ przed młodzieżą od lat 7 we wszystkich szkołach Rzeczypospolitej. w ciągu roku szkolnego 1938/39. (Nr Szt. 3217/38 z dn. 6 października 1938).

Ministerstwo W. R. i O. P. poleciło filmy: p. t. „Geniusz sceny“, poświęcony twórczości aktorskiej Ludwika Solkiego, jako zasługujący na obejrzenie przez starszą młodzież szkół powszechnych oraz młodzież szkół średnich. (Nr Szt. 2934/38 z dn. 22 września 1938); — p. t. „Olimpiada“ złożony z dwu części: „Święto narodów“ i „Święto piękna“ jako zasługujący na obejrzenie przez młodzież szkół powszechnych i średnich. (Nr Szt. 3098/38 z dn. 1 października 1938); — p. t. „Lord Jeff“ jako zasługujący na obejrzenie przez starszą młodzież szkół średnich. (Nr Szt. 3317/38 z dn. 1 października 1938).

Subskrybenci akcji Banku Polskiego

Ministerstwo W. R. i O. P. jest w posiadaniu nieodebranych akcji Banku Polskiego, wystawionych na następujące osoby: 1) Szolkowską Malwinę, 2) Kluga Wiktora, cedowana na Kurłowiczową Marię. — Ministerstwo wzywa zainteresowanych, by zgłosili miejsce swego pobytu i udowodnili prawa do powyższych akcji.

19.

KSIĄŻKI APROBOWANE

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki:

Dr Kost Kisilewskij, Poznajmo ukraińsku mowu, pidrucnyk hramatycznych widomostej dla wseludnych szkił. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów 1938 r. — jako podręcznik dla uczniów szkół powszechnych z ruskim językiem nauczania z zastrzeżeniem dokonania zmian i poprawek wskazanych przez Komisję. (Nr II. Pr. 16593/38 z dn. 31. VIII. 1938).

Czytanka dla druhoji klasy wseludnych szkił.

Wydanie VII. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów, 1938 jako podręcznik dla szkół powszechnych z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr. 16594/38 z dn. 31. VIII 1938).

Czytanekę dla tretihoji klasy wseludnych szkił, Wyd. VI do użytku w szkołach. (Nr II Pr-16464/38 z dn. 3. X. 1938).

M. Melnyk, Botanika, pidrucnyk dla II klasy serednich zahalno-oswitynych szkił, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, 1938, jako podręcznik dla szkół średnich ogólnokształcących

z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr-16588/38 z dn. 31. VIII. 1938).

Taras Szewczenko, Twory T. VIII i IX, Na-
kładem Ukraińskiego Naukowego Instytutu, War-
szawa—Lwów, 1936 — jako książkę do biblio-
tek szkolnych dla uczniów powyżej lat 14. (Nr
II Pr-14940/37 i 14941/37 z dn. 7. IX. 1938).

Dr J. Wełyhorskyj, Żyttja mowy, Jaworów
1935, jako książkę do bibliotek uczniowskich dla
szkół z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr-
13822/38 z dn. 31. VIII. 1938).

Modlitewnik prawosławny. Drukarnia Synodal-
na. Warszawa 1928 — jako książkę pomocniczą *)

Katechizm. Podręcznik dla nauki religii prawo-
sławnej. Wydanie III. Warszawa 1937. Drukarnia
Synodalna — jako podręcznik.

Nauka o nabożeństwach prawosławnych. Pod-
ręcznik dla IV klasy szkoły powszechnej. Wyda-
nie III. Drukarnia Synodalna. Warszawa 1936 —
jako podręcznik.

Nauczanie i wyjaśnienia modlitw, podręcznik
do nauki religii prawosławnej. Wydanie II. Dru-

karnia Synodalna. Warszawa 1934 — jako książkę
pomocniczą do nauki religii prawosławnej w szko-
łach powszechnych.

Historia Święta Starego Zakonu. Podręcznik
do nauki religii prawosławnej. Wydanie III. Dru-
karnia Synodalna. Warszawa 1934 — jako pod-
ręcznik.

Historia Święta Nowego Testamentu. Podręcznik
do nauki religii prawosławnej. Wydanie IV. Dru-
karnia Synodalna. Warszawa 1938 — jako pod-
ręcznik.

Codzienne modlitwy dla dzieci wyznania prawo-
sławnego. Drukarnia Synodalna. Warszawa 1935
— jako książkę pomocniczą **).

*) Książeczka o zbliżonym tytule, a mianowicie „Mały
Modlitewnik dla dzieci prawosławnych“. Drukarnia Sy-
nodalna. Warszawa — nie uzyskała aprobaty, a zatem
nie może być używana w szkole w żadnym charakterze.

***) Książeczka o podobnym tytule, a mianowicie,
„Modlitwy codzienne dla dzieci prawosławnych“. Dru-
karnia Synodalna. Warszawa, nie uzyskała aprobaty,
a zatem nie może być używana w szkole w żadnym
charakterze.

Do

***P. T. Prenumeratorów Dziennika Urzędowego
Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego***

*W celu uniknięcia przerwy w otrzymywaniu Dziennika Urzędowego
Administracja prosi P. T. Prenumeratorów o wpłacenie prenumeraty
bieżącej, t. j. za rok 1938, jak również i zaległej do P. K. O. na konto
czekowe Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego - Administracji dzien-
nika Urzędowego Nr. 504090 zaznaczając na odwrocie środkowego
odcinka blankietu nadawczego, jakiego okresu czasu wpłata
dotyczy.*

*Zgłoszenia prenumeraty oraz wszelką korespondencję w sprawie
Dziennika Urzędowego należy kierować do Kuratorium - Administracji
Dziennika Urzędowego we Lwowie, ul. Karmelicka Nr 4, a nie Państwo-
wego Wydawnictwa Książek Szkolnych.*

We Lwowie, w październiku 1938 r.

**ADMINISTRACJA
DZIENNIKA URZĘDOWEGO**

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

20.

STAN SZKOLNICTWA W OKRĘGU SZKOLNYM LWOWSKIM W ROKU SZKOLNYM 1937/38

W numerze dzisiejszym Dziennika Urzędowego K. O. S. Lw. rozpoczynamy druk materiałów dotyczących się szkolnictwa Okręgu Szkolnego Lwowskiego. Ilustrują one stan rzeczy w roku 1937/38 z uwzględnieniem tu ówdzie danych z lat poprzednich dla lepszego uwydatnienia linii rozwoju. Materiał ujęty terenowo według 5 województw Małopolski Wschodniej, traktuje oddzielnie sprawę szkolnictwa powszechnego i zawodowego.

Zestawienie niniejsze nie obejmuje całokształtu zagadnień szkolnych w Okręgu. Ma ono raczej na celu zwrócenie uwagi na wartość gromadzenia i opracowywania materiałów liczbowych, niezbędnych do ujęcia sprawy szkolnej, a przytem ułatwiających prowadzenie ciągłej, planowej — a nie dorywczej — pracy.

Inspektorzy Szkolni, Dyrekcje szkół winny wziąć z niniejszej publikacji asumpt do systematycznego gromadzenia i opracowywania materiałów, którymi dysponują z tytułu wykonywanych przez siebie funkcji organizacyjnych.

A) SZKOLNICTWO POWSZECHNE

I. REALIZACJA POWSZECHNEGO NAUCZANIA

Województwo	Liczba dzieci w wieku bezwzględnego obowiązku szkolnego, zamieszkałych na terenie Kuratorium w dniu 1 października 1937							
	Ogółem	z t e g o				odroczone obowiązek szkolny z powodu		było poza szkołą
		uczyło się	spóźnio- nego roz- woju	utrudnio- nego do- stępu	w publicz- nych szko- łach pow- szecznych	w prywat- nych szko- łach pow- szecznych	w szkołach innego typu	
lwowskie	451773	415522	5591	3248	605	4389	2053	25965
stanisławowskie	217171	183186	3641	2601	448	1880	554	24781
tarnopolskie	221134	198872	2747	1566	904	1867	748	8910
w okręgu	890078	797580	11979	7415	1957	8136	3355	59656

Zarejestrowano tedy — jak wynika z tablicy — według stanu z dnia 1/X 1937 r. na terenie Okręgu ogółem 890.078 dzieci w wieku bezwzględnego obowiązku szkolnego. Z tej liczby przypada 883.497 dzieci na rejony szkolne i 6.581 na miejscowości bezszkolne (woj. lwowskie 3.830,

stanisławowskie 1.768, tarnopolskie 983). Z ogólnej liczby zarejestrowanych dzieci wykazały kierownictwa szkół jako „uczące się” (w szkołach i w domu) w dniu 1 października 1937 r. ogółem 818.931 czyli 93,5% jako „nieuczące się” 71.147 czyli 6,5% dzieci.

Województwo	W dniu klasyfikacji przy końcu roku szkolnego 1936/37		Znalazło się z powrotem w szkole na początku r. szk. 1937/38 (w dn. 1/10 37)	
	promowano do klas wyższych uczniów	pozostawiono w tej samej klasie (nie promowano) uczniów	uczniów promowanych	uczniów niepromowanych
lwowskie	261450	111672	242735	85469
stanisławowskie	115933	54076	107987	37484
tarnopolskie	120741	59467	111974	45101
w okręgu	498124	225215	462696	168054

Jak widać z powyższego zestawienia, na początku roku sprawozdawczego brakło 35.428 czyli 7% uczniów promowanych i 57.161 czyli 25,9% uczniów niepromowanych, ogółem prawie 100.000

takich dzieci, które w ubiegłym roku były w szkole i dalej do szkół winny były uczęszczać. Młodzież opuszcza więc szkołę zbyt wcześnie nie ukończywszy całkowicie jej programu.

II. SZKOŁY

WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE

L I C Z B A																		S Z K Ó Ł						L I C Z B A I Z B L E K C Y J N Y C H					
W roku szkolnym	Charakter szkół	e o o o	w t y m s z k ó ł						z j ę z y k i e m n a u c z a n i a										w b u d y n k a c h			o p o w i e r z c h n i p o d ł o g i w m ²							
			I stopnia		II stopnia		III stopnia		polskim	polskim i z językiem ruskim jako przedmiotem	polskim i z językiem niemieckim jako przedmiotem	polskim i ruskim (dwujęzyczne)	polskim i niemieckim (dwujęzyczne)	ruskim	niemieckim	polskim i hebrajskim	hebrajskim	polskim i żydowskim	własnych	wynajętych	Ogółem	do 30 m ²	od 30 do 40 m ²	od 40 do 50 m ²	powyżej 50 m ²				
			o 1 nauczycielu	o 2	o 3	o 4	o 5	o 6 i więcej																		nauczycielach			
1937/38	publiczne	2531	1037	666	318	130	75	305	792	592	16	923	2	205	1	—	—	—	5832	1149	6981	877	1548	2346	2210				
	prywatne	81	36	1	1	2	—	41	25	1	—	—	—	16	33	6	—	—	238	46	284	101	71	54	58				
	specjalne	5	1	—	—	—	—	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	29	6	4	13	6				
	razem	2617	1074	667	319	132	75	350	822	593	16	923	2	221	34	6	—	—	6099	1195	7294	984	1623	2413	2274				
1935/36	publiczne	2442	949	607	363	155	84	284	753	627	12	859	3	187	1	—	—	—	5561	1098	6659	856	1497	2162	2144				
	prywatne	70	28	—	3	1	4	34	22	—	—	—	—	15	30	2	1	—	213	46	259	104	63	44	48				
	specjalne	5	1	—	—	—	—	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	—	30	15	1	8	6				
	razem	2517	978	607	366	156	88	322	780	627	12	859	3	202	31	2	1	—	5804	1144	6948	975	1561	2214	2198				
1936/37	publiczne	2469	973	604	363	155	83	291	787	639	13	846	2	181	1	—	—	—	5698	1095	6793	839	1552	2291	2111				
	prywatne	78	35	—	1	1	2	39	22	2	—	—	2	16	30	1	1	4	242	44	286	108	62	58	58				
	specjalne	5	1	—	—	—	—	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	—	29	7	9	8	5				
	razem	2552	1009	604	364	156	85	334	814	641	13	846	4	197	31	1	1	4	5969	1139	7108	954	1623	2357	2174				

L I C Z B A S Z K Ó Ł																		L I C Z B A I Z B L E K C Y J N Y C H							
W roku szkolnym	Charakter szkół	O g ó l n e	w t y m s z k ó ł						z j ę z y k i e m n a u c z a n i a										w b u d y n k a c h			o p o w i e r z c h n i p o d ł o g i w m ²			
			I stopnia		II stopnia		III stopnia		polskim	polskim i z językiem ruskim jako przedmiotem	polskim i z językiem niemiec. jako przedmiotem	polskim i ruskim (dwujęzyczne)	polskim i niemieckim (dwujęzycz.)	ruskim	niemieckim	polskim i hebrajskim	hebrajskim	polskim i żydowskim	własnych	wynajętych	O g ó l n e	do 30 m ²	od 30 do 40 m ²	od 40 do 50 m ²	powyżej 50 m ²
			o 1 nauczyciela	o 2	o 3	o 4	o 5	o 6 i więcej																	
n a u c z y c i e l a c h																									
1937/38	publiczne	1119	425	293	146	94	39	122	14	253	9	706	5	130	2	—	—	—	2305	784	3089	552	646	1004	887
	prywatne	52	30	4	2	5	2	9	5	1	—	—	—	13	32	—	1	—	112	14	126	34	27	39	26
	specjalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	razem	1171	455	297	148	99	41	131	19	254	9	706	5	143	34	—	1	—	2417	798	3215	586	673	1043	913
1935/36	publiczne	1077	411	262	164	92	32	116	14	255	12	669	2	123	2	—	—	—	2194	716	2910	507	657	886	860
	prywatne	51	32	2	3	3	—	11	5	1	—	—	—	11	33	—	1	—	102	15	117	32	22	35	28
	specjalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	razem	1128	443	264	167	95	32	127	19	256	12	669	2	134	35	—	1	—	2296	731	3027	539	679	921	888
1936/37	publiczne	1095	430	259	165	92	34	115	15	240	8	691	6	133	2	—	—	—	2255	743	2998	550	630	956	862
	prywatne	53	32	2	3	3	—	13	5	2	—	—	—	13	32	—	1	—	105	17	122	41	16	36	29
	specjalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	razem	1148	462	261	168	95	34	128	20	242	8	691	6	146	34	—	1	—	2360	760	3120	591	646	992	891

L I C Z B A S Z K Ó Ł													L I C Z B A I Z B L E K C Y J N Y C H												
W roku szkolnym	Charakter szkół	O g ół e m	w t y m s z k ó ł						z j ę z y k i e m n a u c z a n i a							w b u d y n k a c h			o p o w i e r z e h n i p o d ł o g i w m ²						
			I stopnia		II stopnia		III stopnia		polskim	polskim i z językiem ruskim jako przedmiotem	polskim i z językiem niemieckim jako przedmiotem	polskim i ruskim (dwujęzyczny)	polskim i niemieckim (dwujęzyczny)	ruskim	niemieckim	polskim i hebrajskim	hebrajskim	polskim i żydowskim	własnych	wynajętych	o g ół e m	do 30 m ²	od 30 do 40 m ²	od 40 do 50 m ²	powyżej 50 m ²
			o 1 nauczyciela	o 2	o 3	o 4	o 5	o 6 i więcej																	
1937/1938	publiczne	1348	605	374	158	68	34	109	28	671	3	566	—	80	—	—	—	—	2555	713	3268	613	689	1088	878
	prywatne	30	17	—	1	—	2	10	4	5	—	3	—	7	11	—	—	—	62	18	80	20	20	26	14
	specjalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	razem	1378	622	374	159	68	36	119	32	676	3	569	—	87	11	—	—	—	2617	731	3348	633	709	1114	892
1935/1936	publiczne	1327	588	355	172	79	25	108	22	664	3	563	—	75	—	—	—	—	2448	668	3116	621	596	1018	881
	prywatne	24	12	1	2	—	—	9	1	2	—	—	—	10	11	—	—	—	62	18	80	20	20	26	14
	specjalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	razem	1351	600	356	174	79	25	117	23	666	3	563	—	85	11	—	—	—	2510	686	3196	641	616	1044	895
1936/1937	publiczne	1318	579	352	171	80	25	111	22	669	2	547	—	78	—	—	—	—	2463	692	3155	607	632	1052	864
	prywatne	29	17	1	2	—	—	9	6	4	—	—	—	10	9	—	—	—	68	17	85	20	24	21	20
	specjalne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	razem	1347	596	353	173	80	25	120	28	673	2	547	—	88	9	—	—	—	2531	709	3240	627	656	1073	884

L I C Z B A U C Z N I Ó W

W roku szkolnym	w szkołach							chłopców	dziewcząt	zamieszkałych w obwodach szkolnych	zamieszkałych poza obwodem szkolnym	mających do szkoły powyżej 3 klm drogi	wedle wyznania						uczących się w szkołach z językiem nauczania									
	I stopnia		II stopnia		III stopnia								rzymskokatol.	greckokatol.	ewangelick. (wszystk. obrząd.)	prawosławne (wszystk. obrząd.)	mojżeszow.	innego	polskim	polskim i z językiem ruskim jako przedmiotem	polskim i z językiem niemieckim jako przedmiotem	polskim i ruskim	polskim i niemieck.	ruskim	niemieckim	polskim i żydowsk.	polskim i hebrajsk.	hebrajskim
	o 1	o 2	o 3	o 4	o 5	o 6	nauczycielach																					
	nau-	nau-	nau-	nau-	nau-	nau-																						
1937/38	186676	27228	42819	31469	23316	7590	54254	100107	86569	179980	6696	3357	32647	137412	520	2816027	42	1204	50078	712	116289	218	18060	115	—	—	—	
	4261	1108	255	212	549	155	1982	2330	1931	—	—	—	602	1796	1358	2	503	—	282	65	—	—	1896	1642	—	—	376	
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
190937	28336	43074	31681	23865	7745	56236	102437	88500	179980	6696	3357	33249	139208	1878	3016530	42	1486	50143	712	116289	218	19956	1757	—	—	376		
1935/36	178304	29124	35545	29684	20746	9199	54006	94899	83405	177723	6581	3075	31392	128952	500	2717332	101	1068	50853	747	110147	98	15277	114	—	—	—	
	3723	1148	132	268	386	—	1789	1962	1761	—	—	—	577	1364	1289	—	492	1	408	29	—	—	—	1351	1573	—	—	362
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
182027	30272	35677	29952	21132	9199	55795	96861	85166	177723	6581	3075	31969	130316	1789	2717824	102	1476	50882	747	110147	98	16628	1687	—	—	362		
1936/37	181367	30264	35465	30184	21504	9833	54117	96791	84576	174669	6698	3659	31743	132234	486	9716708	99	1161	49006	556	113125	310	17089	120	—	—	—	
	4127	1172	130	325	365	—	2135	2221	1906	—	—	—	606	1728	1288	2	502	1	240	214	—	—	—	1728	1573	—	—	372
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
185494	31436	35595	30509	21869	9833	56252	99012	86482	174669	6698	3659	32349	133962	1774	9917210	100	1401	49220	556	113125	310	18817	1693	—	—	372		

V. NAUCZYCIELSTWO
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE

W roku szkolnym	Cha- rakter szkół	Ilość zatrudnionych sił nauczycielskich			Dla publicznych szkół powszechnych
		Ogółem	w tym		
			mężczyzn	kobiet	
1935/36	publicz.	6610	2444	4166	W roku 1935/1936 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 6.703 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 36 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 12.927
	prywat.	392	141	251	
	specjal.	25	12	13	
	razem	7027	2597	4430	
1936/37	publicz.	6772	2464	4308	W roku 1936/1937 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 6.798 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 36 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 13.352
	prywat.	415	157	258	
	specjal.	46	22	24	
	razem	7233	2643	4590	
1937/38	publicz.	7043	2581	4462	W roku 1937/1938 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 7.043 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 43 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 13.538
	prywat.	398	149	249	
	specjal.	37	21	16	
	razem	7478	2751	4727	

WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE

1935/36	publicz.	2857	1118	1739	W roku 1935/1936 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 2.898 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 18 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 5.816
	prywat.	147	62	85	
	specjal.	—	—	—	
	razem	3004	1180	1824	
1936/37	publicz.	2957	1094	1863	W roku 1936/1937 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 2.957 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 18 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 6.002
	prywat.	129	47	82	
	specjal.	—	—	—	
	razem	3086	1141	1945	
1937/38	publicz.	3123	1193	1936	W roku 1937/1938 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 3.124 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 20 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 6.130
	prywat.	159	62	97	
	specjal.	—	—	—	
	razem	3282	1255	2033	

WOJEWÓDZTWO TARNOPÓLSKIE

1935/36	publicz.	3103	1317	1786	W roku 1935/1936 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 3.123 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 16 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 7.649
	prywat.	89	36	53	
	specjal.	—	—	—	
	razem	3192	1353	1839	
1936/37	publicz.	3171	1345	1826	W roku 1936/1937 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 3.176 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 16 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 7.706
	prywat.	104	48	56	
	specjal.	—	—	—	
	razem	3275	1393	1882	
1937/38	publicz.	3331	1432	1899	W roku 1937/1938 przyznano: 1. Etatów nauczycielskich 3.338 2. Kontraktów na zastępstwo chorych i urlop. nauczycieli 17 3. Godzin nadliczbowych na naukę religii 7.832
	prywat.	112	48	64	
	specjal.	—	—	—	
	razem	3443	1480	1963	

Woje- wództwo	W roku szkol- nym	Ilość zatrudnionych sił nauczycielskich						Dla publicznych szkół powszechnych przyznano			U w a g a
		Ogó- łem	w tym		w szkołach			etatów na- uczyciel- skich	kontraktów za chorych i urlop. na- uczycieli	godzin nad- liczbowych na naukę religii	
			męż- czyzn	kobiet	publicz- nych	prywat- nych	specjal- nych				
lwowskie	1937/1938	7478	2751	4727	7043	398	37	7043	43	13538	Szkoły specjalne miały w r. szk. 1937/38 29 etatów i 60 godz. nadliczbowych. *) W tym narodowości pol- skiej 10.808, ruskiej 2.607, niemieckiej 2, żydow- skiej 79, innej 1 **) W tym 5 etatów jako pomoc dla szkoły pry- watnej w Brodach.
stanisławowsk.		3282	1252	2030	3123	159	—	3124	20	6130	
tarnopolskie		3443	1480	1963	3331	112	—	3338	17	7832	
w okręgu		14203	5483	8720	13497*	669	37	13505**	80	27500	

Liczba nauczycieli w szkołach powszechnych wzrosła w ciągu ostatnich dwóch lat o 980 (353 mężczyzn i 627 kobiet). Stosunek ilościowy mężczyzn do kobiet zmienił się w tym czasie nieznacznie na korzyść kobiet i wynosił w roku sprawozdawczym 38,6% do 61,4%. W dniu 1. X. 1935 r. stosunek ten wynosił 38,7% do 61,3%.

Liczba etatów nauczycielskich w publicznych

szkołach powszechnych wzrosła w tym czasie o 780, liczba godzin nadliczbowych o 1108.

W szkołach publicznych przypadają średnio w r. szkolnym 1937/38 na jednego nauczyciela 61 uczniów. Jak się ta sprawa przedstawiała na terenach poszczególnych obwodów szkolnych, informuje poniższy wykaz:

L. p.	O b w ó d s z k o l n y	Średnie obciążenie izby szkolnej uczniami	Średnie obciążenie nauczycieli uczniami
1	Gródecki	64	65
2	Jarosławski	54	56
3	Krośnieński	60	62
4	Lwowski miejski	54	55
5	Lwowski zamiejski	58	59
6	Nizański	56	59
7	Przemyski	57	64
8	Rawski	61	58
9	Rzeszowski	61	63
10	Samborski	58	58
11	Sauocki	65	68
12	Turczański	68	68
13	Doliniański	66	70
14	Kołomyjski	55	57
15	Nadwórniański	62	64
16	Stanisławowski	57	59
17	Stryjski	63	61
18	Brzeżański	66	67
19	Czortkowski	60	61
20	Kamionecki	61	59
21	Tarnopolski	58	59
22	Trembowelski	58	58
23	Złoczowski	62	62
	W okręgu	60	61

V. BUDOWNICTWO

WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE

W roku szkolnym	Wybudowano izb		Uwaga
	lekcyjnych	mieszkalnych (pokoi i kuchen)	
1935/36	209	289	
1936/37	259	348	
1937/38	154	153	
Razem	622	790	

WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE

W roku szkolnym	Wybudowano izb		Uwaga
	lekcyjnych	mieszkalnych (pokoi i kuchen)	
1935/36	80	92	
1936/37	120	147	
1937/38	69	72	
Razem	269	311	

WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE

W roku szkolnym	Wybudowano izb		Uwaga
	lekcyjnych	mieszkalnych (pokoi i kuchen)	
1935/36	75	78	
1936/37	90	101	
1937/38	71	64	
Razem	236	243	

W OKRĘGU

Województwo	W roku szkolnym	Wybudowano izb		Uwaga
		lekcyjnych	mieszkalnych (pokoi i kuchen)	
lwowskie	1937/1938	154	153	
stanisławowskie		69	72	
tarnopolskie		71	64	
w okręgu		294	289	

Zaznaczyć należy, że w zestawieniach za rok 1937/38, nie są objęte izby lekcyjne jak i mieszkania dla nauczycieli, których wykończenie nastąpi w sezonie jesiennym 1938 roku. Towarzystwo

Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych udzieliło na budowę szkół w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku 1937 pożyczek w wysokości 360.000 zł.

Plan prac metodyczno-dydaktycznych szedł po linii uwzględnienia najważniejszych potrzeb Okręgu. Drugi rok realizacji programów nauczania w szkołach I stopnia łącznie z faktem, iż na terenie Okręgu Szkoln. Lwowsk. jest szkół I stopnia o 1 nauczycielu 41,3%, a o 2 nauczycielach 26,7% — kazał na pierwszym miejscu uwzględnić opiekę nad tymi szkołami i iść w kierunku pogłębienia realizacji ich programu. Środkami wiodącymi do tego celu były: instrukcje inspektorów i wizytatorów, udzielane w czasie wizytacji szkół, rozważanie na konferencjach rejonowych ważniejszych problemów metodycznych, jak cykliczność, nauczania w klasach łączonych itp., zaopatrywanie szkół I stopnia w potrzebne pomoce naukowe*), wreszcie podnoszenie poziomu nauczycieli przez współpracę inspektorów z instruktorami i organizowanie tzw. „szkół dobrze postawionych“. Ponieważ zaś warunkiem realizacji nauki przedmiotu jest należyte sporządzenie rozkładu materiału, tedy kwestia ta była przedmiotem specjalnej opieki nadzoru szkolnego i tematem rozważań nauczycielstwa w czasie konferencji rejonowych.

Poważne miejsce w dziedzinie prac metodyczno-dydaktycznych zajęła również opieka nad realizacją programu nauki języka polskiego. Za podkreśleniem wagi i znaczenia tego przedmiotu przemawia zarówno jego charakter, jako języka państwowego, jak i okoliczność, że 90% realizacji programu wychowawczego szkoły leży w należytej realizacji programu języka polskiego jako przedmiotu ogniskowego w szkole powszechnej. Środki podnoszące poziom nauki tego przedmiotu były analogiczne do tych, jakich używano przy podnoszeniu poziomu szkół I stopnia. Nadto w większych środowiskach tworzone specjalnie ośrodki metodyczne tego przedmiotu.

*) Tow. Pop. Bud. Publ. Szkół Powsz. zaopatrzyło okręg w ciągu roku 1937 w 562 bibliotek szkolnych. (508 szkół I stopnia otrzymało biblioteki 35 tomowe, 54 szkół III stopnia biblioteki 70 tomowe). Łącznie dostarczono 21.560 książek. Ponadto 189 szkół otrzymało mapy ściennie, a 5.165 szkół komplety obrazów historycznych. W ten sposób na pomoce naukowe wydatkowało T. P. B. P. S. P. w okręgu lwowskim w roku 1937 50.000 zł.

Niski stan kulturalny i gospodarczy wsi naszego terenu był powodem, dla którego na trzecim punkcie programu pracy Kuratorium umieszczono organizację ogrodów i kuchni szkolnych tj. tych warsztatów pracy szkolnej, które w najkrótszej drodze podnoszą kulturę życia codziennego danego środowiska. Dla podniesienia organizacji ogrodów szkolnych organizowano konferencje nauczycieli, prowadzących umiejętnie ten dział pracy i nastawiono ich do pracy instruktorskiej w najbliższym terenie, wyzyskano współpracę instruktorów planistyki, korzystano ze współpracy z instruktorami rolniczymi, zaopatrzone biblioteki nauczycielskie w potrzebną literaturę. W każdym obwodzie odbyły się przynajmniej 3 odprawy w związku z organizacją ogrodów szkolnych. Żywy ruch przejawiał się w dziedzinie organizacji kuchni szkolnych (pracowni gospodarstwa domowego). Jako przykład służyć może fakt, iż w obwodzie jarosławskim liczba ich wzrosła w ciągu ostatniego roku szkolnego z 12 na 21, a w obwodzie niżańskim z 4 na 13, w tarnopolskim z 6 na 24. W szkołach I stopnia naukę gospodarstwa domowego prowadzi szkoła w ramach zajęć ochotniczych, Nauczycielki prowadzące umiejętnie naukę tego przedmiotu są wyzyskiwane na terenie obwodu jako instruktorki. Instruktorka kuratorska urzędowała 2 konferencje nauczycielek, prowadzących gospodarstwo domowe. Organizowanie tych warsztatów pracy szkolnej spotyka się wszędzie z wielkim uznaniem społeczeństwa.

Powszechne zaniedbania i niedociągnięcia w dziedzinie wychowania fizycznego młodzieży wpłynęły na to, iż na czwartym punkcie programu prac dydaktyczno-metodycznych umieszczono realizację programu W. F. Zapoczątkowano tedy porządkowanie boisk szkolnych, wywierano nacisk w kierunku tworzenia na zajęciach praktycznych potrzebnego sprzętu gimnastycznego, stworzono instytucję rejonowych instruktorów W. F. — ponadto w niektórych obwodach używano przeszkolonych nauczycieli jako obwodowych instruktorów W. F. Roztoczono opiekę nad higieną szkoły i ucznia drogą stałej i konsekwentnej kontroli. Z końcem roku szkolnego urządzono konkurs czystości w 5 obwodach szkolnych.

Rezultat konkursu wyrażał się w przyznaniu przez Kuratorium 5 nagród w formie pomocy naukowych, (zależnie od potrzeb nagrodzonej szkoły), oraz w wyróżnieniu sześciu szkół. Nagrody przyznano szkołom: w Morawsku i Budach Łańcuckich — w obwodzie jarosławskim: w Besku (żeńską szkoła) — w obwodzie sanockim, w Płotytczy i Dębowcach — w obwodzie tarnopolskim. Wyróżnienie uzyskały szkoły: w Muninie i Rogoźnie — w obwodzie jarosławskim; w Klimkówce i Zaslaviu — w obwodzie sanockim; w Stupkach, Starym Skalacie i Denysowie — w obwodzie tarnopolskim.

Ważną pozycję stanowi opieka społeczna nad szkołą powszechną. W zakresie opieki materialnej nad młodzieżą (łącznie ze świadczeniami samorządu terytorialnego) wydano w roku szkolnym 1937/38 na: dożywianie 362.032 zł — lecznictwo 5.717 zł — odzież 78.527 zł — obuwie 64.029 zł — bieliznę 13.154 zł — przybory do nauki 13.761 zł — podręczniki szkolne 23.502 zł — wycieczki 16.688 zł — stypendia 44.525 zł — opiekę nad absolwentami szkół 653 zł — gry i zabawy 2.055 zł — kolonie i półkolonie 19.710 zł — razem: 644.353 zł.

W zakresie opieki materialnej nad szkołą (poza świadczeniami samorządu terytorialnego i Państwa) uzyskano między innymi na: pomoce do nauki 38.953 zł — odbiorniki radiowe 36.897 zł — sprzęt do w. f. 3.213 zł — książki do bibliotek szk. 44.030 zł — sprzęty szkolne 12.666 zł — boiska szkolne 246 zł — opał 6.984 zł — remont budynków szkolnych 36.558 zł — budowę szkół 318.984 zł — ogrody szkolne 3.336 zł — razem: 503.540 zł.

Powyższe dane nie ujmują dosłownie wszystkich świadczeń społeczeństwa na rzecz młodzieży szkół powszechnych, gdyż niektóre szkoły nie prowadziły dotychczas odnośnej ewidencji.

W organizowaniu pomocy i opieki nad młodzieżą i szkołami trzeba podkreślić udział następujących czynników: wojska, samorządu terytorialnego, organizacji i instytucji, rodziców, nauczycielstwa, osób prywatnych i samej młodzieży. Akcja wojska objęła 195 szkół w okręgu, w tym 141 z polskim, 3 z ruskim językiem nauczania, 51 dwujęzycznych. Akcja społeczeństwa objęła 396 szkół, z tego Powiatowe Komitety Pomocy Dzieciom i inne 134 szkoły, Koła rodziców 61, nauczycielstwo 5, Związek Pracy Obywatel. Kobiet 26, T. S. L. 9; inne towarzystwa polskie 48 szkół, ruskie (ukraińskie) 4 szkoły, żydowskie 2, Zarządy gminne 31, instytucje finansowe i firmy przemysłowe

8, ziemianie 11, młodzież szkół innych typów 13, inne związki i osoby prywatne 44 szkół. Łącznie objętych było opieką i pomocą w r. szk. 1937/38 w okręgu szkolnym lwowskim 591 szkół tj. 12% ogólnej ilości, w tym z polskim językiem nauczania 389, z ruskim 32, dwujęzycznych 170, stopnia I 347, II 92, III 152.

Na odcinku oświaty pozaszkolnej pracowało 5 okręgowych i 23 obwodowych instruktorów, nauczycieli szkół powszechnych i średnich. Objęli oni swą pracą prawie wszystkie te miejscowości, od dróg komunikacyjnych daleko położone, które nie miały żadnych komórek organizacyjnych. Praca o. p. stała się w ten sposób bardziej powszechną.

Wyniki pracy o. p., ujęte cyfrowo, przedstawiają się następująco: W zakresie kształcenia przedpoborowych urządzono 437 kursów specjalnych, na których przeszkolono 3905 uczestników (w r. szkolnym 1936/37 zorganizowano 290 kursów dla 2034 uczestników). Ponadto przeszkolono 2625 przedpoborowych w ramach 606 kursów wieczorowych o. p., a 251 indywidualnie. Łącznie przeszkolono 6751 przedpoborowych.

Kursów dokształcających dla młodzieży pozaszkolnej było 1070, objęły one 18.412 osób, w tym do lat 18: 12.721. Kursów przygotowujących do egzaminu z zakresu 7 klas szkoły powszechnej zorganizowano 60, liczba uczestników 1607. Do egzaminu dopuszczono 928, złożyło egzamin 802. Pierwsze miejsce pod względem liczby kursów zajęły powiaty: Krosno (14), Jarosław (11), Przemysł (7).

Szkół wieczorowych dla dorosłych było w r. bież. 17 o 30 kursach i 1281 uczestnikach. Większość tych szkół jest prowadzona przez Związek Nauczycielstwa Polskiego.

Uniwersytetów Powszechnych było 5 o 10 kursach i 251 uczestnikach. Na plan pierwszy wysunął się Uniwersytet Powszechny we Lwowie.

Uniwersytetów niedzielnych było 66, skupiających 3741 uczestników. Ta forma pracy przeszła poważną ewolucję — i z cyklu luźnych wykładów przekształca się powoli w systematyczne kształcenie obejmujące 3-letni okres o przemysłowym i ustalonym programie.

Kuratorium dostarczyło 38 kompletów książek (2.000 tomów).

Zespoły teatralne działały dorywczo jako sekcje Związku Strzeleckiego, T. S. L. czy organizacji młodzieżowych. Liczba zespołów wyno-

siła 2.800 (w r. poprzednim 1826), w tym 1469 polskich, 1280 ruskich, i 41 innych. Liczba imprez 12.893, w tym 5.944 polskich, 6.825 ruskich i 144 innych.

Zespoły chóralne działały również dorywczo. Liczba zespołów 1707 (w roku poprzednim 1501), w tym 770 polskich, 905 ruskich i 31 innych. Na ogólną liczbę 1707 było wielogłosowych 493 polskich, 798 ruskich i 16 innych. Liczba członków w chórach polskich 9.645, w ruskich 18.200, w innych 390. Kuratorium dostarczyło Inspektoratom Szkolnym 8.000 śpiewników. Święto pieśni zorganizowano w 22 powiatach, konkurs pieśni urządził tylko obwód szkolny stanisławowski.

Liczba świetlic 6.989 (w roku poprzednim 5.832), w tym polskich 3.565, ruskich 3.209, innych 215.

Praca oparta przeważnie na programach pracy T. S. L. i Z. S.

Liczba bibliotek wzrosła z 4.891 w roku ubiegłym do 5.718. Liczba stałych bibliotek samorządowych wzrosła o 11, a tomów w bibliotekach samorządowych o 33.848. Zapoczątkowano planową akcję organizacji powiatowych bibliotek samorządowych na terenie województwa stanisławowskiego. Wszystkie powiaty tegoż województwa wstąpiły do budżetu i zrealizowały po 500 zł na zapoczątkowanie bibliotek.

Zespołów dobrego czytania zorganizowano 421 w 17 obwodach szkolnych, obejmując 3.486 uczestników. Konkursu poprawnego czytania zorganizowano 199 w 10 obwodach, obejmując 2.221 uczestników.

21.

KOMUNIKATY NIEURZĘDOWE

Apel Ligi Ochrony Zwierząt

Zarząd Główny Ligi Ochrony Zwierząt we Lwowie komunikuje, że nieludzkie obchodzenie się ze zwierzętami nie tylko nie słabnie, ale w szeregu miejscowości wzmaga się. — Maliretowanie koni niezdolnych udźwignąć ciężaru przez bicie ich drągami i kołami w taki sposób, iż powoduje to okaleczenia, choroby a nieraz i śmierć, przejawiało się w sprawozdaniach wszystkich delegatów, — podobnie jak używanie do pracy koni wycieńczonych, wygłodzonych, ciężko chorych, nieprzydatnych do żadnej pracy.

W jednej miejscowości natrafiono na psy, którym poprzecinano brzuchy a następnie zawiązano je drutem; puszczone zwierzę ginęło po kilku godzinach w okropnych męczarniach. — Gdzie indziej zabijano konie biciem ich w głowę; konie ogłuszone padały, jednak zdarzyło się kilkakrotnie, że po pewnym czasie zrywały się i biegły przez kilka minut oszalałe z bólu. — Psy gładzono w ten sposób, że bito je drągami po całym ciele, łamiąc przy tym im szczęki i kości; wiele zwierząt jedynie ogłuszonych zakopywano żywcem, przykrywając je cienką tylko warstwą ziemi tak, że niektóre z nich wydobywały się spod niej i biegnąc żyły jeszcze przez pewien czas.

Zarząd Ligi Ochrony Zwierząt z największym smutkiem stwierdza, że w wielu aktach barbarzyństwa uczestniczą także dzieci szkolne i że dzieci często nie wykazują żadnego zrozumienia dla sprawy ochrony zwierząt. Podając ten stan

rzeczy do wiadomości Nauczycielstwu, Liga O. Z. ufa, że fakty te jako godzące w dobre imię naszej kultury, wywołają u wszystkich Wychowawców słuszne oburzenie i przyczynią się do roztoczenia czujniejszej opieki nad stosunkiem dzieci do zwierząt.

Zorganizowanie biblioteki przy ognisku metodycznym matematyki

Przy Ognisku metodycznym matematyki została utworzona biblioteka podręczna dla popierania i realizowania celów, jakim służy Ognisko metodyczne. Posiada ona (obecnie w zawiązku) cztery działy: dzieła traktujące o matematyce elementarnej z wyższego punktu widzenia, — dzieła z matematyki wyższej, podręczniki uniwersyteckie itp. ich celem będzie umożliwienie dokształcania członkom ogniska w tych gałęziach matematyki wyższej, o które potrąca program licealny), — dzieła i periodica z metodyki i dydaktyki przedmiotu — wreszcie zbiór podręczników szkolnych używanych w szkołach polskich i zagranicznych. Znajdą w nim pomieszczenie monografie matematyczne dostępne dla uczniów, zbiory zadań itp.

Każdy ze wspomnianych działów posiada już w obecnym stadium po kilka klasycznych dzieł i będzie celowo powiększany i uzupełniany. Lokal Ogniska znajduje się przy I Państw. Liceum i Gimnazjum we Lwowie przy ul. Kubali 2. O sposobie korzystania z biblioteki będą interesowani członkowie Ogniska w najbliższym czasie powiadomieni.

22.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

W. Komornicki „Ustrój Państwowy
Polski“

Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Publ. za-
twierdziło pracę dr. Wacława Komornickiego pro-
fesora Uniwersytetu Stefana Batoiego w Wil-
nie, pt. „Ustrój państwowy Polski współczesnej“,
geneza i system, Wilno 1937 r. — do użytku
szkolnego dla liceów ogólnokształcących i zakła-
dów kształcenia nauczycieli (Dz. Urz. Min. W. R.
i O. P. Nr 6 z dn. 20. VI. 1938, poz. 195).
Cena egzemplarza w księgarniach wynosi zł 15.
Przy zamówieniach szkolnych, dokonywanych za
pomocą wpłat na Konto P. K. O. 704.104 cen-
niżona wraz z przesyłką wynosi 10 zł.

Gazetka Muzyczna

Ukazał się 1 Nr wznowionej „Gazetki Mu-
zycznej“ pod redakcją B. Rutkowskiego. „Ga-
zetka Muzyczna“ jest dozwolona przez Minister-
stwo W. R. i O. P. dla bibliotek uczniowskich
i stanowi uzupełnienie akcji ORMUZ-u w zakre-
sie organizowania audycji szkolnych. Będą w nich
podane objaśnienia do audycji gimnazjalnych i li-
cealnych, jak również i inne pożyteczne wiadomo-
ści z dziedziny muzyki.

Wiadomości historyczno-dydaktyczne

Świeżo wydany zeszyt III otwiera artykuł kie-
rownika Ogniska metodycznego historii w Kato-
wicach Fr. Popiołka „Zagadnienie obronności Pań-
stwa w nauczaniu historii w szkole średniej“,
ważny ze względu na aktualność tematu. Numer
zawiera ponadto jak zwykle obszerny dział recen-
zji i zapisek bibliograficznych, wśród nich rze-
czowo ułożoną bibliografię artykułów dotyczących
nauczania historii w czasopiśmie pedagogicznych
z pierwszego półrocza 1938.

Instrukcja dla samouków wiejskich
Instytut Oświaty Dorosłych w Warszawie wy-
dał ostatnio instrukcję dla samouków wiejskich,
którzy ze względów praktyczno-życiowych pragnę-
liby zdobyć wykształcenie w zakresie szkoły po-
wszechnej III stopnia. Publikacja nosi tytuł: Ośro-
dek dokształcania dorosłych i młodoc-
ianych na wsi, program i metoda pracy
w zakresie 5—7 klasy szkoły powszechnej, praca
zbiorowa pod redakcją J. E. Baranowskiej, str.
230; skład główny w Instytucie Oświaty Dorosłych,
Warszawa, ul. Reja 9, cena 2.50 zł., P. K. O.
2.128. Treść: cz. I. — ogólna: 1) Uczestnicy
akcji dokształcania — F. Popławski. 2) Or-
ganizacja Ośrodka Dokształcania i 3) Praca nau-
czyciela i zespołu — J. E. Baranowska;
cz. II — szczegółowa: 1) Język polski — opraco-
wali I Borkowska-Nelkenowa i H. Sta-
szewski. — 2) Matematyka — opr. H. Statt-
lerówna. — 3) Historia — opr. M. Puchal-
ski. — 4) Geografia — opr. W. Richling-
Kondracka. — 5) Przyroda — opr. J. Opień-
ska-Blauthowa.

Dr Stefan Papée: „20 lat Rzeczy-
pospolitej“

Nakładem Państw. Wydawnictwa Książek
Szkolnych we Lwowie wyszła z druku interesu-
jąca książka: „XX lat Rzeczypospolitej Polskiej
(1918—1938)“ — zebrał materiał Stefan Papée. —
Celem tej książki — jak zaznacza autor we
wstępie — jest ułatwić nauczycielstwu i młodzieży
zrozumienie dziejów pierwszego dwudziestolecia
Odrodzonej Polski. Książka zawiera obfity mate-
riał w formie wyjątków z dzieł najwybitniejszych
mężów stanu, ujęty w 2 rozdziały: „Budowanie
Państwa Polskiego“ i „Wielkości, gdzie twoje
imię“. — Z kolei zwięzła kronika z lat 1918—1938
i wiadomości biograficzne cytowanych autorów.

23.

KSIĄŻKI NADEŚLANE DO REDAKCJI

Z Instytutu Wydawniczego „Bibliote-
ka Polska“, Warszawa:

H. Skarbek-Peretiatkowiec: „Indie
wczoraj i dziś“ — książka dla młodzieży.

H. Zakrzewska: „Białe róże“ — powieść
dla młodzieży, wyd. V.

H. Bohuszewiczówna: „Służba zdrowia
w świecie owadów“ — według J. H. Fabre'a,
wyd. IV.

H. Zakrzewska: „Dzieci Lwowa“ — wy-
danie VIII.

Z Wydawnictwa Zakładu Narodo-
wego im. Ossolińskich, Lwów:

Ustawa Konstytucyjna z dnia 23. IV. 1935 —
opracował Dr A. Wereszczyński.

Dr A. Wereszczyński: „Wiadomości o Pol-
sce współczesnej“ — wyd. VIII.

J. Piprek: „Von Deutscher Art u. Kunst“
I T. — podręcznik dla I kl. lic.

J. Kijas i S. Przyboś: „Przewodnik metodyczny do podręcznika J. Balickiego i S. Maykowskiego „Mówią wieki“.

Teksty łacińskie dla liceum humanistycznego i klasycznego, zes. I—XI. (Cycero, Wergiliusz).

Z Książnicy-Atlasu:

Dr J. Piątek: „Zasady przyzwoitego zachowania się młodzieży męskiej“. — wyd. V.

Z księgarni M. Arcta i K. Rutskiego:

A. Dmochowski, S. Ziemecki, M. Szczawińska, J. Wernerowa: „Nauka o przyrodzie i ziemi“ — dla kl. IV szk. powsz. I st.

J. Wernerowa: „Poznajmy przyrodę“ — dla kl. V. szk. powsz.

J. Kubicka: „Ćwiczenia ortograficzne“ — dla kl. IV szk. powsz.

Katecheta: „Jak kochać Jezusa“ — dla kl. II szk. powsz.

Z Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych, Lwów:

M. Zydlar: „Urlop na wodzie — żaglówką z Poznania do Gdyni“.

M. Macgregor: „Stories of king Arthurs Knights“ — oprac. H. Karczewska.

H. Bernay: „On a volé un transatlantique“ — oprac. A. Zaleska-Garnyszowa.

Jaboune: „Les dimanches de la famille Pointie“ — oprac. I. Pełowska.

K. Jastroch: „Life and work in England“ — dla II kl. gimn.

A. Nikiel: „Gramatyka niemiecka“ — dla kl. III i IV gimn.

A. Wasilewski: „W obozie harcerskim“ (urządzenia, zwyczaje, pokazy).

Ł. Charewiczowa: „Kobieta w dawnej Polsce“.

J. Skoczek: „Stosunki kulturalne Polski z Zachodem w XV w.“.

M. z Colonna Walewskich Wielopolska: „Obyczaje towarzyskie“.

M. H. Serejski: „Narodziny Średniowiecznej Europy“.

B. Nadolski: „Rozkwit literatury narodowej w XVI w.“.

A. Kudławiec: „Wielkie odkrycia geograficzne“.

T. Manteuffel: „„Feodalizm“.

M. Zywczyński: „Papiestwo i papież średniowiecza“.

F. Burdecki: „Technika i przemysł w dawnej Polsce“.

S. Łempicki: „Opiekunowie kultury“.

A. Śliwiński: „Konstytucja 3 Maja“, wydanie IV.

A. Knot: „Dzieje szkolnictwa wojskowego w Polsce“.

B. Nadolski: „Kierunki rozwojowe dziejopisarstwa staropolskiego“.

W. Brumer: „Meiningeńczycy“ (Wiedza o teatrze t. II).

R. Kozłowski: „Taczanka naprzód“ — wspomnienia wojenne.

A. Śliwiński: „Powstanie styczniowe“, wydanie III.

J. Tępa: „Na polskiej antenie“.

Dr. S. Górniak i L. Paszek: „Księgowość w handlu hurtowym“.

E. P. Ehrlich i L. Tyrowicz: „Wystawa Sklepowa“.

K. Kosiński i L. Rygier: „Przemiany“ — książka polska dla II kl. gimn.

E. P. Ehrlich: „Jak sprzedawać“.

M. Wyszacka: „Z naszej przeszłości i terażniejszości“ — dla kl. VI szkoły powsz. II st.

Z. Chniatkowski i W. Schayer: „Arytmetyka z geometrią“ — dla kl. VI szkoły powsz. III st.

Dr S. Sekułowicz: „Ryby“.

Dr S. Sekułowicz: „Gady i płazy“.

A. Kudławiec: „Geografia Europy“ — dla kl. II gimn.

K. Frejlich: „Matematyka“ — dla kl. I lic.

J. Wróblewski: „Podręcznik geometrii wykreślnej“ — dla kl. I lic.

J. i O. Cieślińscy: „A travers les siècles“, T. I.

J. Kowalski i M. Golias: „Juvenis Romanus“ — dla kl. II gimn.

Z. Chniatkowski i W. Schayer: „Arytmetyka z geometrią“ — dla kl. V szkół powsz. III i II st.

J. Zaremba i J. Ostrowski: „Pięknie być człowiekiem“ — dla kl. VI szkoły powsz.

D. Gayówna: „Podręcznik do nauki o przyrodzie żywej“.

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA KURATORIUM O. S. L.

WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz.
10 — 14 i od 17 — 20, nadto
w niedziele i święta od godz.
10–11 dla nauczycieli z prowincji

Nauczyciele z prowincji mogą
wypożyczać książki, wysyłając
zamówienie pocztą.

Z księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki
Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel
pracujący na terenie Kuratorium Okręgu Szkolnego
Lwowskiego w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł. — cz. II. 0.40 zł.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr 135-27

p o l e c a

Podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych i liceów, dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. m. i.

- J. Balicki, St. Maykowski:* MÓWIĄ WIEKI. Podręcznik do nauki języka polskiego dla II kl. gimnazjum kupieckiego. Opracowali Zenon Alexandrowicz i Szczepan Zimmer (w aprobacie ostatecznej).
- J. Kijas, St. Przyboś:* Przewodnik metodyczny do podręcznika J. Balickiego i St. Maykowskiego MÓWIĄ WIEKI, cz. III zł 1.40
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski:* LITERATURA POLSKA. Tom I, cz. 1—3 dla I kl. liceum ogólnokształcącego. Każda część oddzielnie po zł 3.—. Całość zł 8.—
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski:* LITERATURA POLSKA dla kl. II liceum ogólnokształcącego (w aprobacie).
- J. Lechicka:* HISTORIA, podręcznik dla kl. I liceum (w aprobacie ostatecznej).
- J. Piprek:* VON DEUTSCHER ART UND KUNST. Teil I, podręcznik do nauki języka niemieckiego dla kl. I liceum zł 4.50
- A. Wereszczyński:* WIADOMOŚCI O POLSCE WSPÓŁCZESNEJ. Wydanie ósme, przerobione i uzupełnione zł 5.—

Dzieła naukowe i beletrystyczne m. i.

- J. Krzyżanowski:* WŁADYSŁAW ST. REYMONT. Twórca i dzieło zł 4.—
- H. Sienkiewicz:* PISMA. Wydanie zbiorowe w oprac. J. Chrzanowskiego. Tomów 40 (powieści i nowele) zł 180.—
Poszczególne dzieła również w tzw. tanim wydaniu.
- H. Sienkiewicz:* PUBLICYSTYKA. Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“, t. XLI — zł 6.—, t. XLIV — zł 5.—, t. XLV — zł 8.—, t. XLVI — zł 7.—), 4 tomy zł 26.—
- H. Sienkiewicz:* TRYLOGIA. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z 4 mapkami i skorowidzami zł 15.—
- H. Sienkiewicz:* KRZYŻACY. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z mapką i skorowidzem zł 5.—
- DAWNA SZTUKA. Czasopismo poświęcone archeologii i historii sztuki. Komitet redakcyjny: S. J. Gąsiorowski, M. Gębarowicz, T. Mańkowski.
- Prenumerata roczna zł 20.—
„ półroczna „ 10.—
Cena pojedynczego zeszytu „ 6.—
- St. Weil:* Chemia organicznych środków leczniczych „ 15.—

w y d a j e

Bibliotekę Narodową
Teksty źródłowe do nauki historii w gimn. i liceum
Dzieła naukowe i beletrystyczne

Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

Sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W
ULICA BĄTOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

F I L I A :
ULICA ZYBLIKIEWICZA 43
TELEFON Nr 116-36

Powyzszy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wplacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należności wplaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEN: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelička 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Łączono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 11

LWÓW, DNIA 30 LISTOPADA 1938 R.

ROK XLII

„I kiedy ja, jako sędzia wojskowy, dający nagrody, odznaczający ludzi, myślał i przemyślał nad kampanią pod Lwowem, to wielkie zasługi waszego miasta oceniłem tak, jak gdybym miał jednego zbiorowego żołnierza, dobrego żołnierza i ozdobiłem Lwów krzyżem orderu „Virtuti Militari“, tak, że wy jesteście jedynym miastem w Polsce, które z mojej ręki, jako Naczelnego Wodza, za pracę wojenną, za wytrzymałość otrzymało ten order“.

(Józef Piłsudski „Pisma zbiorowe“ t. VI. — z odczytu „Obrona Lwowa“ — str. 95).

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. Zmiana niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych .	439	8. Ruch służbowy	445
2. Sposób udowodnienia czynnego udziału w walkach o niepodległość Państwa Polskiego	440	9. Konkursy	446
3. Ograniczenie uposażenia	442	10. Komunikaty urzędowe: Zaświadczenie sprawności fizycznej — Wykaz przyborów i sprzętu do wychowania fizycznego w szkołach powszechnych — Ulgi w opłatach egzaminacyjnych dla młodzieży szkolnej przy uzyskiwaniu prawa jazdy — Zatwierdzone książki .	446
4. Przejęcie przez Skarb Państwa wypłaty dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych	443	Część nieurzędowa:	
5. Organizacja szkolnictwa	444	11. Stan szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szkolnym 1937/38 cz. II. .	449
6. Komisja egzaminacyjna W. K. N.	444	12. Książki i czasopisma	455
7. Komisja egzaminacyjna dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny	445		

1.

ZMIANA NIEKTÓRYCH PRZEPISÓW, DOTYCZĄCYCH ZAOPATRZENIA EMERYTALNEGO FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ZAWODOWYCH WOJSKOWYCH

Ustawa

z dnia 12 marca 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Polskiej z dnia 19 marca 1938 r. Nr 17, poz. 125)

Art. 1. Uchyła się moc obowiązującą przepisów art. 2, 3 i 6 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 521). Od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej nie stosuje się wspomnianych przepisów również do osób, które przed tym terminem przepisom tym podlegały.

Art. 2. W ustawie z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 20, poz. 160), zmienionej dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 85, poz. 521), wprowadza się zmiany następujące:

„Art. 11. (1) Funkcjonariuszowi państw. i zawodowemu wojskowemu, który po nieprzerwanej co najmniej 10-letniej służbie państw. stał się trwale niezdolnym do służby, a ponadto utracił bez własnej winy w związku przyczynowym ze służbą trwale co najmniej 95% zdolności do zarobkowania — dolicza się przy wymiarze uposażenia emerytalnego w granicach art. 19 ustawy niniejszej 10 lat do czasu służby, podlegającego normalnemu zaliczeniu do wysługi emerytalnej. W przypadkach, w których utrata zdolności do zarobkowania nie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą — doliczenie, o którym wyżej mowa, może nastąpić za zgodą Ministra Skarbu, wyrażoną na wniosek właściwej władzy naczelnej“;

2) w art. 29 w ust. 1 przepis oznaczony lit. b) otrzymuje brzmienie: „b) gdy z powodów, podanych w pkt a) art. 28, stał się trwale niezdolny do prawidłowego pełnienia służby i utracił przy tym co najmniej 50% zdolności do zarobkowania“;

3) w art. 81 w ust. 1 po zdaniu pierwszym wstawia się przepis następującej treści, jako zdanie drugie: „Przy wliczaniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, z czasu służby w byłym państwie zaborczym uwzględnia się jedynie okresy rzeczywistej służby, okresów natomiast, podlegających doliczeniu z tytułu korzystniejszego liczenia tej służby, nie uwzględnia się; zastrzeżenie to nie dotyczy osób, odznaczonych orderem wojskowym „Virtuti Militari“ lub „Krzyżem Niepodległości“.

Art. 3. (1) Przepis art. 2 pkt 3 stosuje się również do zaopatrzeń emerytalnych, przyznanych przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

(2) Jeżeli przy zastosowaniu przepisu ust. (1) okazało się, że wysługa emerytalna wynosi mniej aniżeli lat 15, wysokość uposażenia emerytalnego określa się według zasad zdania drugiego ust. 1 art. 19 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r.

Art. 4. (1) Poczawszy od dnia wejścia w życie ustawy niniejszej z zaopatrzeń emerytalnych, wymierzonych w punktach przy zastosowaniu odpowiednich zasad ustawy o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych

i wojska z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 116, poz. 924) lub ustawy o uposażeniu sędziów i prokuratorów z dnia 5 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr 134, poz. 1107), będzie pobierana przy wypłatach miesięcznych rat opłata w wysokości 4% należnego zaopatrzenia. Od dnia 1 kwietnia 1939 r. wysokość wspomnianej opłaty zmniejszać się będzie co rok o 1% aż do dnia 31 marca 1942 r., z którym to dniem pobieranie opłaty ustanie zupełnie.

(2) Opłata, przewidziana w ust. (1), będzie pobierana również od wszelkich dodatków do zaopatrzenia emerytalnego.

(3) Opłata, o której mowa w ust. (1)—(2), nie będzie pobierana od zaopatrzeń, których wysokość wraz z dodatkami nie przekracza: dla emerytów — kwoty 100 zł, dla wdów — kwoty 50 zł, dla sierót zaś — kwoty 25 zł miesięcznie.

(4) Jeżeli przy zastosowaniu opłaty, o której mowa w ust. (1) — (2), okazało się, że zaopatrzenie miałoby wynosić mniej, aniżeli 100 zł, 50 zł lub też 25 zł, opłata powyższa będzie zmniejszona do kwoty, o którą zaopatrzenie przekracza normy, określone w ust. (3).

(5) Opłata, przewidziana w ust. (1) i (2), nie będzie pobierana również od zaopatrzeń emerytalnych odznaczonych orderem wojskowym „Virtuti Militari“ lub „Krzyżem Niepodległości z Mieczami“ oraz zawodowych wojskowych, uznanych za inwalidów wojennych.

Art. 5. Upoważnia się Ministra Skarbu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego tekstu ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych z uwzględnieniem zmian, wynikających z przepisów, wydanych do dnia ogłoszenia ustawy niniejszej.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1938 r., z wyjątkiem przepisów art. 2 pkt 1) i 2), które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Prezydent Rzeczypospolitej

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów

Sławoj Składkowski

Minister Skarbu:

E. Kwiatkowski

2.

SPOSÓB UDOWODNIENIA CZYNNEGO UDZIAŁU W WALKACH O NIEPODLEGŁOŚĆ PAŃSTWA POLSKIEGO

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 22 stycznia 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Polskiej z dnia 9 lutego 1938 r. Nr 8, poz. 50)

Na podstawie art. 2 ust. (2) ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 464) zarządzam co następuje:

§ 1. Czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego, uprawniający do ubiegania się o pracę w trybie i na warunkach ustawy z dnia 2 lipca 1937 r. o zapewnieniu pracy i o zaopatrzeniu uczestników walk o niepodległość Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr 59, poz. 464), stwierdza zaświadczenie, wystawione przez właściwe władze wojskowe.

§ 2. Zaświadczenie otrzymać mogą osoby, które:

- a) należały do organizacji lub formacji niepodległościowych wymienionych w załączniku Nr 1,
- b) nie należąc do organizacji lub formacji niepodległościowych, brały czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego.

§ 3. Władzami właściwymi do wydania zaświadczeń dla osób, należących do organizacji lub formacji niepodległościowych są:

1. Wojskowe Biuro Historyczne,
2. Komisja Kwalifikacyjna Polskiej Organizacji Wojskowej przy Wojskowym Biurze Historycznym,
3. Archiwum Wojskowe,
4. Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VII,
5. Dowództwo Okręgu Korpusu Nr VIII, w zależności od okoliczności, która z wyżej wymienionych władz oraz instytucyj przechowuje akta danej organizacji lub formacji niepodległościowej (załącznik Nr 2).

§ 4. Władzą właściwą do wydawania zaświadczeń:

- a) dla osób, które nie należąc do organizacji lub formacji niepodległościowych, wyszczególnionych w załączniku Nr 1, brały czynny udział w walkach o niepodległość Państwa Polskiego,
- b) dla osób, które z jakichkolwiek powodów nie otrzymały zaświadczenia od władzy właściwej wskazanej w § 3, jest Ogólna Komisja Orzekająca przy Wojskowym Biurze Historycznym, która wydaje zaświadczenia według wzoru, podanego w załączniku Nr 3.

§ 5. W przypadku niemożności uzyskania zaświadczenia od władz lub instytucyj, wymienionych w § 3, interesowany powinien przedstawić Ogólnej Komisji Orzekającej przy Wojskowym Biurze Historycznym oświadczenie, wystawione przez co najmniej dwóch świadków, odznaczonych Krzyżem lub Medalem Niepodległości, którzy jednocześnie z interesowanym pełnili służbę w danej organizacji lub formacji niepodległościowej, stwierdzające czynny udział interesowanego w walkach o niepodległość; podpisy świadków mają być uwierzytelnione.

§ 6. Podania o wydanie zaświadczeń, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszym, oraz zaświadczenia te są wolne od opłat stemplowych na mocy art. 142 pkt 5) oraz art. 160 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 1 lipca 1936 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404).

§ 7. Zaświadczenia, wydane do czasu ogłoszenia rozporządzenia niniejszego przez władze lub instytucje wojskowe, wskazane w § 3, a stwierdzające udział danej osoby w organizacjach lub formacjach niepodległościowych wymienionych w załączniku Nr 1, zachowują nadal swą ważność i zastępują zaświadczenia wymienione w § 1.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wojskowych:

Kasprzycki

Załącznik. do rozp. Min. Spraw
Wojsk. z dnia 22 stycznia 1938 r.
(poz. 50).

Wykaz organizacji oraz formacji niepodległościowych

1. Organizacja Bojowa Polskiej Partii Socjalistycznej od 1 sierpnia 1904 r. do 31 grudnia 1912 r. — 2. Związek Walki Czynnej od 1 czerwca 1908 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 3. Związek Strzelecki od 1 grudnia 1910 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 4. Strzelec od 1 grudnia 1910 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 5. Armia Polska od 1 października 1910 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 6. Polskie Dru-

żyny Strzeleckie od 31 lipca 1911 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 7. Sokole Drużyny Polowe od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 8. Drużyny Bartoszwowe od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 9. Drużyny Tow. im. Kościuszki od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 10. Drużyny Podhalańskie od 1 lipca 1912 r. do 6 sierpnia 1914 r. — 11. Legiony Polskie (Polski Korpus Posiłkowy, Polska Siła Zbrojna) od 1 sierpnia 1914 r. do 11 listopada 1918 r. — 12. Bajorczycy od 21 sierpnia 1914 r. do 22 sierpnia 1915 r. — 13. Legion Puławski od 18 października 1914 r. do 13 października 1915 r. — 14. Brygada Strzelców Polskich od 13 października 1915 r. do 21 lutego 1917 r. — 15. Dywizja Strzelców Polskich od 21 lutego 1917 r. do 6 sierpnia 1917 r. — 16. I Korpus Polski od 6 sierpnia 1917 r. do 7 lipca 1918 r. — 17. II Korpus Polski od 6 grudnia 1917 r. do 12 maja 1918 r. — 18. III Korpus Polski od 15 stycznia 1918 r. do 22 sierpnia 1918 r. — 19. Oddział Polski w Odesie od 23 listopada 1917 r. do 20 kwietnia 1918 r. — 20. Polska Oddzielna Brygada na Kaukazie od 25 grudnia 1917 r. do 26 lipca 1918 r. — 21. Oddział na Murmanii od 29 czerwca 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 22. Oddział na Kubaniu od 24 sierpnia 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 23. IV Dywizja Gen. Żeligowskiego od 23 października 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 24. V Dywizja Syberyjska od 23 czerwca 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 25. Armia Polska we Francji od 4 czerwca 1917 r. do 11 listopada 1918 r. — 26. Polska Organizacja Wojskowa od 1 września 1914 r. do 6 kwietnia 1923 r. — 27. Zarządy Związków Wojskowych Polaków od 24 marca 1917 r. do 1 lipca 1918 r. — 28. Naczelny Polski Komitet (Naczpol) od 21 czerwca 1917 r. do 31 stycznia 1918 r. — 29. Naczelna Rada Pol-

skiej Siły Zbrojnej od 1 lutego 1918 r. do 4 marca 1918 r. — 30. Organizacja Werbunkowo-Agitacyjna od 13 maja 1918 r. do 5 stycznia 1919 r. — 31. Pogotowie Bojowe Polskiej Partii Socjalistycznej od 11 maja 1918 r. do 11 listopada 1918 r. — 32. Oddziały Obrony Lwowa od 1 listopada 1918 r. do 20 listopada 1918 r. — 33. Organizacje przygotowawcze do powstania wielkopolskiego: a) Batalion Pograniczny Nr 1 w Szczypiornie od 10 listopada 1918 r. do 18 lutego 1919 r.; b) Rada Robotników i Żołnierzy od 10 listopada 1918 r. do 18 lutego 1919 r.; c) Służba Straży i Bezpieczeństwa od 10 listopada 1918 r. do 18 lutego 1919 r.; d) Organizacja Wojskowa Pomorze (Towarzystwo b. żołnierzy) od 27 grudnia 1918 r. do 10 sierpnia 1919 r. — 34. Oddziały i instytucje wojska wielkopolskiego od 27 grudnia 1918 r. do 18 lutego 1919 r. — 35. Straż Ludowa i Obrona Krajowa od 10 list. 1918 r. do 10 lut. 1919 r.; (na Pomorzu do 10 sierp. 1919 r.) — 36. Pułk Strzelców im. Bart. Głowackiego od 1 listop. 1917 r. do 6 kwiet. 1918 r. — 37. Oddział Mikuliniński od 16 października 1918 r. do 2 kwietnia 1919 r. — 38. Oddziały Polskie we Włoszech od 1 grudnia 1917 r. do 5 listopada 1918 r. — 39. Legion w Finlandii od 24 kwietnia 1917 r. do 1 marca 1918 r. — 40. Samoobrona Ziemi Grodzieńskiej od 12 listopada 1918 r. do 1 marca 1919 r. — 41. Samoobrona Litwy i Białorusi od 28 października 1918 r. do 1 stycznia 1919 r. — 42. Partyzancki Oddział mjr. Dąbrowskiego od 6 stycznia 1919 r. do 1 lutego 1919 r. — 43. Powstanie śląskie: pierwsze od 15 sierpnia 1919 r. do 26 sierpnia 1919 r.; Powstanie śląskie: drugie od 19 sierpnia 1920 r. do 25 sierpnia 1920 r.; Powstanie śląskie: trzecie od 2 maja 1921 r. do 25 czerwca 1921 r. — 44. Ochotnicza Legia Kobiet od 1 listopada 1918 r. do 1 lutego 1922 r.

3.

OGRANICZENIE UPOSAŻENIA

Okólnik Nr 59

z dnia 15 października 1938 r. (BP-10551/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 listopada 1938 r. Nr 11, poz. 339)

Przy stosowaniu przez władze szkolne przepisów art. 65 b) ust. 7 ustawy o państwowej służbie cywilnej i art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli Ministerstwo spotkało się w różnych okręgach z przypadkami dokonywania nieznacznych tylko ograniczenia uposażenia, jakkolwiek odnośni pracownicy obwinieni byli o bardzo ciężkie występki służbowe, posiadające cechy czynów ściganych w drodze karnej, skutkiem czego zostali później wydaleny ze służby.

Z uwagi na konieczność jednolitego stosowania wskazanych wyżej przepisów Ministerstwo udziela następującego wyjaśnienia.

Ponieważ ograniczenie uposażenia może być stosowane jedynie w przypadku zawieszenia pracownika w pełnieniu służby, — zawieszenie zaś podyktowane jest jedną z ustawowo przewidzianych konieczności, spowodowanych lub wywołanych przez pracownika, oraz pociąga za sobą zakłócenie normalnego toku służby i niejednokrotnie zwiększone wydatki personalne, — przeto przy stosowaniu zawieszenia w służbie należy ograniczać uposażenie z reguły o połowę. Uposażenie pobiera bowiem pracownik za ogół czynności związanych z jego służbą, skoro zaś nie wykonywa zupełnie tych czynności i to z własnej winy, to słuszne i celowe jest, aby wynagrodzenie uległo zmniejszeniu do ustawowo dopuszczalnej granicy.

W każdym razie należy stosować ograniczenie uposażenia o 50%, gdy chodzi o straty Skarbu Państwa, które spowodował obwiniony, jako też, gdy niewątpliwe jest, że przewinienie pociągnie za sobą zwolnienie lub wydalenie ze służby państwowej.

Niższe od 50% ograniczenie uposażenia można stosować tylko wyjątkowo. Podstawę do wyjątkowo niższego ograniczenia uposażenia dają takie równocześnie zachodzące okoliczności jak:

- a) trudne warunki rodzinne (liczna rodzina, stwierdzona trwała choroba w rodzinie, kształcenie dzieci poza miejscem służbowym itp.) i
- b) niska grupa uposażenia oraz
- c) przeświadczenie władzy, iż zawieszony nie będzie w drodze dyscyplinarnej wydalony ze służby.

Stosowanie ograniczenia uposażenia do połowy jest tym bardziej wskazane, że zarządzenie o ograniczeniu uposażenia nie jest ostateczne lecz podlega rewizji władzy wyższej, która może na skutek odpowiednio umotywowanego zażalenia obwinionego oraz wniosku władzy podległej obniżyć odsetek ograniczenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

4.

PRZEJĘCIE PRZEZ SKARB PAŃSTWA WYPŁATY DODATKU NA MIESZKANIE DLA NAUCZYCIELI PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Ustawa

z dnia 29 marca 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rzpltej Polskiej z dnia 31 marca 1938 r. Nr 21, poz. 172)

Art. 1. (1) Skarb Państwa przejmuje wypłatę dodatku na mieszkanie dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych, do której obowiązane są gminy w myśl przepisów art. 11 ust. (3) ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 143) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 662), w następujących terminach:

- od dnia 1 kwietnia 1938 r. — w gminach wiejskich,
- od dnia 1 kwietnia 1939 r. — w miastach nie wydzielonych z powiatowych związków samorządowych,

od dnia 1 kwietnia 1940 r. — w miastach pozostałych.

(2) W przypadku pozbawienia nauczyciela mieszkania, dostarczonego mu przed wejściem w życie ustawy niniejszej w budynku szkolnym lub innym budynku, stanowiącym własność gminy, obowiązek wypłaty dodatku na mieszkanie ciąży na gminie.

Art. 2. (1) Skarb Państwa będzie wypłacał dodatki na mieszkanie nauczycielom, którym gminy dostarczą mieszkania w nowowzniesionych budynkach szkolnych lub w innych nowowzniesionych budynkach, stanowiących własność gminy, jeżeli budynki te oddano do użytku po dniu 1 kwietnia 1938 r. W tych przypadkach gminom służy prawo pobierania czynszu za udzielone mieszkanie w wysokości, nie przekraczającej otrzymywanego przez nauczyciela dodatku na mieszkanie.

(2) Nie stosuje się przepisu ust. (1) do kierowników (nauczycieli kierujących) publicznych szkół powszechnych, którym dostarczono mieszkania w budynkach szkolnych.

Art. 3. Ustawa niniejsza nie obowiązuje na obszarze województwa śląskiego.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

I. Mościcki

Prezes Rady Ministrów:

Stawoj Składkowski

Minister Skarbu:

E. Kwiatkowski

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świątosławski

5.

ORGANIZACJA SZKOLNICTWA

Minister W.R. i O.P. nadał na rok szkolny 1938/39: Prywatnemu Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli im. B. Prusa we Lwowie pełne prawa szkół państwowych (Nr II S-8431/38 z dn. 6 października 1938).

— Prywatnemu Seminarium dla wychowawczyń przedszkoli z ruskim jęz. nauczania S. S. Bazyliańek we Lwowie niepełne prawa szkół państwowych (Nr II S-8431/38 z dn. 6 października 1938).

Kurator O. S. Lw. przyznał Zarządowi Tow. Popierania Szkół i Kursów Zawodowych w Stanisławowie prawo otwarcia Prywatnej Szkoły Mechanicznej w Stanisławowie (Nr III-28021/38 z dn. 9 listopada 1938).

Kuratorium O. S. Lw. zatwierdziło publiczną szkołę kształcącą zawodową w Dynowie, pow. Brzozów, z ważnością od 1 listopada 1938 (Nr III-27652/38 z dn. 29 października 1938).

6.

KOMISJA EGZAMINACYJNA W. K. N.

Ministerstwo W.R. i O.P. zatwierdziło Horwatha Edwarda, wizytatora szkół w Kuratorium O. S. Lw., na stanowisku przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej dla przeprowadzenia egzaminów końcowych z uczestnikami zwyczajnymi i ekster-

nami na Wyższym Kursie Nauczycielskim we Lwowie na resztę obecnego okresu egzaminacyjnego, tj. do dn. 31 grudnia 1940 r. (Nr II-P-9393/38 z dn. 18 października 1938).

7.

PAŃSTWOWE KOMISJE EGZAMINACYJNE dla nauczycieli zdających egzamin praktyczny

Kurator O. S. Lw. mianował: Augustyna Piotra, dyrektora Państw. Liceum Pedagogicznego w Sokalu, prezesem Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Sokalu (Nr I-26900/38 z dn. 26 października 1938).

— Mitteka Franciszka, inspektora szkolnego w Brzeżanach, zastępcą prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum i Gimnazjum w Brzeżanach (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Sandeckiego Romana, inspektora szkolnego w Krośnie, zastępcą prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Krośnie (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Furmankiewicza Wawrzyńca, inspektora szkolnego w Trembowli, zastępcą prezesa Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Li-

ceum Pedagogicznym w Tarnopolu (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Bobakową Julię, kierowniczkę Szkoły Cwiczeń przy Państw. Liceum Pedagogicznym w Krośnie, członkiem Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Krośnie (Nr I-35195/38 z dn. 9 listopada 1938).

— Dra Offerta Tadeusza, podinspektora szkolnego w Samborze, członkiem Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w Państw. Liceum Pedagogicznym w Samborze (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

— Przybyłowicza Józefa, podinspektora szkolnego w Czortkowie, członkiem II Państw. Komisji Egzaminacyjnej z siedzibą w II Państw. Liceum Pedagogicznym w Stanisławowie (Nr I-25625/38 z dn. 14 października 1938).

8.

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorium O. S. Lw.

Minister W. R. i O. P. zwolnił z dn. 31 października 1938 od pełnienia obowiązków wizytatora szkół w Kuratorium O. S. Lw. inż. Masióra Jana, nauczyciela Państw. Kursów Ogrodniczych w Zaleszczykach (Nr BP-22588/38 z dn. 18 października 1938).

Inspektoraty

Minister W. R. i O. P. przeniósł z dn. 1 listopada 1938 Seiba Tadeusza, inspektora szkolnego na obwód szkolny toruński w Toruniu, na stanowisko inspektora szkolnego na obwód szkolny rzeszowski z siedzibą w Rzeszowie (Nr BP-22590/38 z dn. 18 października 1938).

Szkoły Powszechne

Przeniesieni: Mazur Ferdynand, kierownik publ. szkoły powsz. Nr 1 w Rzeszowie, z urzędu na równorzędne stanowisko do publ. szkoły powsz. w Rozwadowie, pow. Tarnobrzeg. — Wołoszyński Stanisław, kierownik publ. szkoły powsz. w Baranowie, pow. Tarnobrzeg, na własną prośbę na stanowisko nauczyciela do publ. szkoły powsz. im. A. Mickiewicza w Rzeszowie. — Zaki Leopold, kierownik publ. szkoły powsz. w Taurowie, pow. Brzeżany, na własną prośbę na stanowisko

nauczyciela do publ. szkoły powsz. im. Kr. J. Sobieskiego w Stryju.

Szkoły średnie ogólnokształcące

Kurator O. S. Lw. powierzył: Pawłowskiej Zofii, nauczycielce Państw. Gimnazjum Żeńskiego w Kołomyi, dalsze zastępcze pełnienie obowiązków przełożonej Państw. Gimnazjum Żeńskiego w Kołomyi do dn. 25 stycznia 1939 (Nr BP-48677/38 z dn. 5 listopada 1938).

— Romanowskiemu Józefowi, nauczycielowi I Państw. Liceum Pedagogicznego we Lwowie pełnienie obowiązków kierownika Szkoły Cwiczeń I Państw. Liceum Pedagogicznego we Lwowie (Nr BP-47704/38 z dn. 31 października 1938).

Szkoły zawodowe

Minister W. R. i O. P. mianował: inż. Masióra Jana, nauczyciela Państw. Kursów Ogrodniczych w Zaleszczykach, kierownikiem Państw. Szkoły Rolniczej w Suchodole z dn. 1 listopada 1938 (Nr BP-22588/38 z dn. 18 października 1938).

— inż. Rzepeckiego Władysława, nauczyciela p. o. kierownika Państw. Szkoły Rolniczej w Miłocinie, kierownikiem tejże szkoły z dn. 1 listopada 1938 (Nr BP-22818/38 z dn. 18 października 1938).

9.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						S z k o ł y	mieszkanie	
1	Trzeboś	Kolbuszowa	II	koedukacyjna	polski	4 izby	69 a	
2	Chorostków Nr. 1.	Kopyczyńce	III	męska	polski	3 izby	5 a	
3	Czabarówka	"	II	koedukacyjna	polski i ruski	—	42 a	
4	Horodnica	"	III	"	polski i ruski	—	25 a	
5	Kociubińczyki	"	I	"	"	—	28 a	
6	Kotówka	"	I	"	"	3 izby	6 a	
7	Liczkowce	"	III	"	polski	3 izby	84 a	
8	Probużna	"	III	"	polski i ruski	3 izby	—	
9	Suchostaw Nr. 3.	"	II	"	polski i ruski	3 izby	51 a	
10	Szydłowiec	"	I	"	"	—	—	
11	Suchodół	"	I	"	"	—	—	
12	Tudorów	"	I	"	"	2 izby	—	
13	Mrowla	Rzeszów	II	"	polski	3 izby	11 a	
14	Boryczówka	Trembowla	I	"	"	3 izby	45 a	
15	Dołhe	"	I	"	polski i ruski	3 izby	3 a	
16	Howilów W.	"	II	"	polski	m. w budowie	2 mg.	
17	Janów	"	III	"	"	—	—	
18	Mogielnica Nr. 1.	"	II	"	polski i ruski	—	—	
19	Podhajczyki	"	II	"	polski	3 izby	—	
20	Plebanówka	"	I	"	polski	3 izby	—	
21	Romanówka	"	III	"	polski i ruski	3 izby	—	
22	Sorocko	"	III	"	polski	3 izby	3 a	
23	Suszczyn	"	II	"	polski i ruski	3 izby	46 a	
24	Trembowla Nr. 2.	"	III	żeńska	polski	—	—	
25	Zubów	"	I	koedukacyjna	polski	3 izby	—	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

10.

KOMUNIKATY URZĘDOWE

Zaświadczenia sprawności fizycznej

Nauczyciele-praktykanci ubiegający się o dopuszczenie do egzaminu pedagogicznego, obowiązani są przedłożyć Państwowej Komisji Egzaminacyjnej — między innymi dokumentami również i zaświadczenie sprawności fizycznej, wydane przez okręgowego wizytatora względnie instruktora w. f.

Dyrekcje szkół, w których zatrudnieni są nauczyciele, odbywający praktykę przedegzaminową, zawiadomią ich, że kandydaci starający się o zaświadczenie sprawności fizycznej winni przedłożyć wizytatorowi (instruktorowi w. f.) jeden z wymienionych niżej dowodów, na podstawie którego żądane zaświadczenie będzie mogło być wydane:

a) legitymacja P. O. S.;

b) zaświadczenie Zarządu Koła Polskiego Związku Wychowawców Fizycznych, o ile takie w da-

nej miejscowości istnieje, lub zaświadczenie wychowawcy fizycznego, potwierdzone przez dyrektora danego Zakładu, że petent interesuje się życiem sportowym młodzieży i sam uprawia sporty (należy je wymienić).

c) zaświadczenie zalegalizowanej organizacji sportowej stwierdzające czynny udział petenta (tki) w sprawie sekcji sportowych organizacji, dającej zaświadczenie.

W razie ułomności fizycznej nauczyciela - praktykanta (ki) winien on (a) przedłożyć zaświadczenie, podpisane przez dyrektora i wychowawcę fizycznego szkoły w której pracuje, że interesuje się wychowaniem fizycznym młodzieży i bierze żywy udział organizacyjny w jej życiu sportowym.

W wypadku niemożności wylegitymowania się jednym z wyżej wymienionych dowodów zainteresowany (a) będzie musiał (a) wykazać — przed

wydającym zaświadczenie — w sposób nie budzący wątpliwości, że ma rzeczowe podstawy do uzyskania potrzebnego mu (jej) zaświadczenia.

Jednocześnie Kuratorium poleca Pp. Dyrektorom i Wychowawcom Fizycznym ułatwić nauczycielom (kom) - praktykatom (kom) praktyczne zainteresowanie się i bliższe zaznajomienie się z życiem sportowym młodzieży. (K. O. S. Lw. Nr O-28218/38 z 9 listopada 1938).

Wykaz przyborów i sprzętu do wych. fiz. w szkołach powszechnych

W związku z koniecznością dalszego zaopatrzenia szkół powszechnych w bieżącym roku szkolnym w przybory i sprzęt do wychowania fizycznego Kuratorium podaje do wiadomości P. P. Inspektorów Szkolnych i Kierownictw Szkół wykaz przyborów dla szkół III st. i osobny dla szkół II i I stopnia.

Po dokładnym zaznajomieniu się z podanymi wykazami PP. Kierownicy w porozumieniu z nauczycielami wych. fiz. i zajęć praktycznych włączają do programu zajęć praktycznych chłopców i dziewcząt, wyrób tych przyborów, które dadzą się wykonać siłami uczniów (nic) w szkolnych pracowniach. Do tych przyborów należą: opaski, piłeczki, woreczki, bijaki, chorągiewki, tarcze, skakanki, łyżwy drewniane, narty itp. Pozostałe jak: piłki, siatki, dętki, pompki, szydła należy zakupić w sklepach sportowych.

Celem zabezpieczenia od zniszczenia i zagubienia poszczególnych przyborów należy: a) przechowywać sprzęt w osobnej skrzyni lub zamkniętej szafie, zaopatrzonej w półki i przegródki, b) konserwować przez odczyszczanie części skórzanych i metalowych i smarowanie ich tłuszczem, c) prać i prasować opaski przez uczennice w czasie zajęć praktycznych, d) wyznaczyć opiekuna z grona nauczycielskiego, odpowiedzialnego za inwentaryzację całości i konserwację sprzętu nie tylko w ciągu roku, lecz także w okresach ferii zimowych i letnich.

Dokładne wymiary i sposób wykonania przyborów podano w podręcznikach: a) „Gry i zabawy ruchowe“ — Skierczyńskiego i Krawczykowskiego, b) „Jak wykonywać przybory do ćwiczeń cielesnych w Szkole powszechnej“ — Krawczykowskiego Fr. Oba podręczniki wydano nakładem „Naszej Księgarni“ w Warszawie.

Wykaz przyborów do gier i zabaw w szkole powszechnej:

III stopnia:

1. — 4 piłki do siatkówki Nr 5
- *2. — 2 piłki do koszykówki Nr 6

3. — 1 siatka do siatkówki
4. — 2 stojaki do siatkówki
5. — 8 chorągiewek okutych do wytyczania boiska wys. 1½ m.
6. — 5 bijaków do palanta dł. 65 cm.
7. — 5 bijaków do palanta dł. 75 cm.
8. — piłeczki kolorowe z rafii, wełny lub gałganków
9. — woreczki z klotu kolorowego, napełnione grochem, fasolą lub kukurydzą
10. — 30 opasek z zielonego lub czerwonego klotu
11. — skakanki krótkie
12. — 2 skakanki długie
13. — 1 szczur
14. — 4 krążki drewniane z otworami i pałeczkami do wtykania
15. — 4 pałeczki sztafetowe
- *16. — 30 kompletów serso
- *17. — 10 obręczy drewnianych
18. — 10 tarcz z tektury kolorowej
19. — kwadraty z tektury lub cienkiej dykty
20. — 1 pompka do napełnienia powietrzem dętek
21. — 1 szydło
22. — pudełeczka od zapalek z piórkiem ptasim

II i I stopnia:

1. — 2 piłki do siatkówki Nr 5
- *2. — 2 piłki do koszykówki Nr 6
3. — 1 siatka do siatkówki
4. — 2 stojaki do siatkówki
5. — 6 chorągiewek ukutych do wytyczania boiska wys. 1½ m.
6. — 3 bijaki do palanta dł. 65 cm.
7. — 2 bijaki do palanta dł. 75 cm.
8. — piłeczki kolorowe z rafii, wełny lub gałganków
9. — woreczki z klotu kolorowego, napełnione grochem, fasolą lub kukurydzą
10. — 30 opasek z zielonego lub czerwonego klotu
11. — skakanki krótkie
12. — 1 skakanka długa
13. — 1 szczur
14. — 4 krążki drewniane z otworami i pałeczkami do wtykania
15. — 4 pałeczki sztafetowe
- *16. — 30 kompletów serso
- *17. — 10 obręczy drewnianych
18. — 10 tarcz kolorowych z tektury
19. — kwadraty z tektury lub cienkiej dykty
20. — 1 pompka do napełnienia powietrzem dętek

21. — 1 szydło
22. — pudełeczka od zapalek z piórkiem ptasim

Wykaz sprzętu sportowego:

III stopnia:

1. — łyżwy drewniane
2. — narty własnego wyrobu
3. — 20 par saneczek 2—3 osobowych
4. — 2 stojaki do skoków
5. — 5 poprzeczek.

II i I stopnia:

1. — łyżwy drewniane
2. — narty własnego wyrobu
3. — 10 par saneczek 2—3 osobowych
4. — 2 stojaki do skoków

Uwaga: wykazy są zestawione maksymalnie. Sprzęt oznaczony * może być uwzględniony w drugim etapie zaopatrywania się szkoły.

Łyżwy, piłeczki, woreczki, skakaniki, kwadraty z papieru, próżne pudełka od zapalek z piórkami należy wykonać w ilości odpowiadającej najliczniejszej klasie. (K. O. S. Lw. Nr O-27747/38 z dn. 26 października 1938).

Ulgi w opłatach egzaminacyjnych dla młodzieży szkolnej przy uzyskiwaniu prawa jazdy

Automobilklub Polski zgodził się na przyznanie ulg w opłatach egzaminacyjnych przy uzyskiwaniu zezwoleń na prowadzenie pojazdów mechanicznych młodzieży narodowości polskiej szkół średnich ogólnokształcących i liceów pedagogicznych z polskim językiem nauczania.

Przy zastosowaniu ulg opłata za egzamin na kierowcę samochodu i motocyklu ustalona została na 12 zł., za egzamin na kierowcę samochodu 10 zł., a motocyklu 6 zł.

Ulgi te przyznawane będą przez wszystkie biura Automobilklubu Polski grupom nie mniejszym niż 10 osób na podstawie zgłoszeń dyrekcji szkół bez potrzeby wnoszenia oddzielnych podań o zniżki z zastosowaniem się jednak do

trybu przewidzianego rozporządzeniem o ruchu pojazdów mechanicznych (Dz. U. R. P. Nr 85 z r. 1937) i do regulaminu przepisów drogowych. Nadto Automobilklub zastrzega korzystanie z ulg wyłącznie dla kandydatów na kierowców niezawodowych i tylko przy egzaminie pierwszym.

Opłaty za egzamin grupy kandydatów mogą być uiszczane przez dyrekcje zakładów ryczałtowo (tj. kwota równa iloczynowi z ilości kandydatów przez wysokość taksy). Umożliwi to dyrekcjom stosowanie ulg a nawet zupełnych zwolnień dla młodzieży niezamożnej przez odpowiednie różnicowanie opłat zależnie od warunków materialnych kandydatów, spośród których zamożniejszym można wogóle odmówić prawa korzystania z ulg.

W związku z tym dyrekcje powinny na zgłoszeniach do egzaminu podawać nazwiska kandydatów i wysokość opłacanej przez każdego z nich taksy a należytość wpłacać na konto P. K. O. Nr 1648, dołączając potwierdzenie wpłaty do arkusza zgłoszeń i podając również na odcińku P. K. O., przeznaczonym dla odbiorcy, nazwiska kandydatów. Przy szkoleniu kandydatów do egzaminu należy posługiwać się podręcznikami, zatwierdzonymi przez Ministerstwo do bibliotek szkolnych: „Bez szofera“ i „Przepisy drogowe“. (Min. Nr II-S-9633/38 z dn. 29 paźdz. 1938).

Zatwierdzone książki

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło do użytku szkolnego następujące książki: T. Szewczenko, „Kobzar“, Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów 1938 r., jako książkę pomocniczą dla uczniów gimnazjów z ruskim językiem nauczania i dla uczniów gimnazjów z ruskim językiem jako przedmiotem obowiązkowym nauczania. (Nr II Pr-16360/38 z dnia 12 października 1938).

A. Łastowiecki, Nauka pro mertwu przyrodu, Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych, Lwów, jako podręcznik dla V klasy szkół powszechnych z ruskim językiem nauczania. (Nr II Pr-16591/38 z dnia 12 października 1938).

Pamiętajmy o Towarzystwie

Popierania Budowy Publicznych

Szkół Powszechnych !!!

11.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

B) SZKOLNICTWO ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE¹⁾

I. SZKOŁY

W roku szkolnym	S z k o ł y	Ogółem	Męskie	Żeńskie	Koedukacyjne	Polskie	Ukraińskie	Niemieckie	Żydowskie	Z prawami szkół państwowych	Bez uprawnień	
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE												
1937/1938	Państwowe licea	36	23	2	11	33	3	—	—	—	—	
	„ gimnazja	39	24	3	12	36	3	—	—	—	—	
	„ gimn. st. ustr. (kl. VIII) .	38	24	2	12	35	3	—	—	—	—	
	Prywatne licea	40	3	22	15	26	6	1	7	35	5	
	„ gimnazja	45	4	25	16	30	7	1	7	36	9	
	„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	38	3	21	14	25	6	1	6	32	6	
	WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE											
	Państwowe licea	13	8	2	3	11	2+1 ²⁾	—	—	—	—	
	„ gimnazja	13	8	2	3	11	2+1 ²⁾	—	—	—	—	
	„ gimn. st. ustr. (kl. VIII) .	13	8	2	3	11	2+1 ²⁾	—	—	—	—	
	Prywatne licea	13	—	7	6	6	5	—	2	9	4	
	„ gimnazja	17	—	9	8	8	6	1	2	11	6	
	„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	15	—	8	7	7	5	1	2	10	5	
	WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE											
	Państwowe licea	13	4	1	8	13	1 ³⁾	—	—	—	—	
„ gimnazja	13	4	1	8	13	1 ³⁾	—	—	—	—		
„ gimn. st. ustr. (kl. VIII) .	13	4	1	8	13	1 ³⁾	—	—	—	—		
Prywatne licea	8	—	2	6	6	2	—	—	7	1		
„ gimnazja	11	—	3	8	8	2	—	1	7	4		
„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	8	—	2	6	6	2	—	—	7	1		

¹⁾ Jest to część druga sprawozdania p. n. „Stan Szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szkolnym 1937/38“, którego część pierwszą ogłoszono w poprzednim numerze Dziennika Urzędowego K. O. S. Lw. z dnia 31 października b. r. (Przyp. Red.).

²⁾ Oddziały utrakwistyczne w Stryju.

³⁾ Oddziały utrakwistyczne w Brzeżanach.

W roku szkolnym	S z k o ł y	Ogółem	Męskie	Żeńskie	Koedukacyjne	Polskie	Ukraińskie	Niemieckie	Żydowskie	Z prawami szkół państwowych	Bez uprawnień
1937/1938	Państwowe licea	62	35	5	22	57	5 + 2 ¹⁾	—	—	—	—
	„ gimnazja	65	36	6	23	60	5 + 2 ¹⁾	—	—	—	—
	„ gimn. st. typu (kl. VIII) .	64	36	5	23	59	5 + 2 ¹⁾	—	—	—	—
	Prywatne licea	61	3	31	27	38	13	1	9	51	10
	„ gimnazja	73	4	37	32	46	15	2	10	54	19
	„ „ st. ustr. (kl. VIII) .	61	3	31	27	38	13	2	8	49	12

W 62 liceach państwowych było czynnych wydziałów: humanistycznych 20, matematyczno-fizycznych 6, przyrodniczych 1, klasycznych 3. Ponadto były klasy bifurkowane, a mianowicie: wydział humanistyczny + przyrodniczy w 14 liceach, humanistyczny + matematyczny w 2, humanistyczny + klasyczny w 1, matematyczny + przyrodniczy w 3, nadto humanistyczny i matematyczny w 7, humanistyczny i przyrodniczy w 4, klasyczny i przyrodniczy w 1.

W 60 liceach prywatnych było wydziałów: humanistycznych 36, humanistycznych + przyrodniczych 17, humanistycznych + matematycznych 3, nadto humanistycznych i matematycznych 3, humanistycznych i przyrodniczych 1.

Powyższe zestawienie wykazuje, że ilość szkół państwowych²⁾ w Okręgu jest niemal równa ilości szkół prywatnych (65 gimnazjów państwowych wobec 73 prywatnych); ponadto widzimy przeważającą znacznie ilość szkół państwowych męskich (36) wobec prywatnych (4) w stosunku 9:1; stosunek ten jest niemal odwrotny w szkolnictwie żeńskim (6 państw. i 37 pryw.) 1:6; korzystniejszy stosunek jest dla szkół koedukacyjnych, 23 państw. i 32 pryw., mniej więcej jak 3:4.

Przeważają znacznie szkoły polskie, gdyż jest ich 106 (60 państw. i 46 pryw.), wobec szkół mniejszościowych, których było 32 (20 ukraińskich, 10 żydowskich i 2 niemieckie).

Większość ogromna szkół prywatnych posiadała uprawnienia szkół państwowych (54), nie posiadało praw 19 szkół.

Co się tyczy rozmieszczenia według województw, należy zaznaczyć, że największą ilość szkół posiadało województwo lwowskie (39 państwowych + 45 prywatnych), mniej woj. stanisławowskie (13 państw. + 17 pryw.), najmniej tarnopolskie (13 państw. + 11 pryw.). Stosunek ten nie odpowiada w zupełności obszarowi i ilości mieszkańców danego województwa. W województwie lwowskim wypada 1 gimnazjum na 37.231 mieszkańców, w woj. stanisławowskim 1 gimnazjum na 48.010 mieszkańców, w tarnopolskim 1 gimnazjum na 66.683 mieszkańców. Różnice bijące w oczy w tym zestawieniu dadzą się wytłumaczyć częściowo tym, że woj. lwowskie posiada 58 miast, w tym kilka większych (Lwów, Przemyśl, Rzeszów, Jarosław, Drohobycz, Sambor, Sanok, Krosno), podczas gdy woj. stanisławowskie ma miast 28, a tarnopolskie 36 i to na ogół poza Stanisławowem i Tarnopolem, Stryjem i Kołomyją małych. Odgrywa tu także rolę tradycja i względny dobrobyt ludności, większy na zachodzie niż na wschodzie. W woj. lwowskim 5 miast powiatowych nie posiada jeszcze gimnazjum (Bóbrka, Lesko, Mościce, Niżankowice, Rudnik n. S.), w woj. stanisławowskim tylko 1 (Żydaczów), w woj. tarnopolskim 3 (Podhajce, Skałat, Zborów).

Zauważyć można tendencję niemal wszystkich miast powiatowych do zakładania własnego gimnazjum, co ze względu na podniesienie kultury kraju i ze względu na możliwość dłuższego trzymania dziecka w domu rodzicielskim (względ wychowawczy) jest niewątpliwie pożądane.

¹⁾ Oddziały utrakwistyczne w Brzeżanach i w Stryju.

²⁾ Dla uproszczenia wywodów bierzemy pod uwagę tylko gimnazja nowego ustroju.

ZAKŁADY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Województwa	Ogółem	Państwowe	Prywatne	Licea pedagogiczne	Pedagogium	Seminaria ochron.	Szkoły ćwiczeń	Męskie	Żeńskie	Koedukacyjne
Lwowskie	10	8	2	6	1	3	7 ¹⁾	5	4	1
Stanisławowskie	4	3	1	3	—	1	2	1	3	—
Tarnopolskie	1	1	—	1	—	—	1	1	—	—

W r. 1937/8 uległo likwidacji seminarium nauczycielskie w Przemyślu, seminarium nauczycielskie w Sokalu zostało zreorganizowane na rok 1938/9 jako liceum pedagogiczne. Pedagogium we Lwowie nie miało w r. 1937/8 młodzieży żeńskiej.

II. MŁODZIEŻ

W roku szkolnym 1937/8	Ogółem	w gimnazjum	w liceum	w VIII. kl.	Chłopcy			Dziewczęta			Wyznania			
					w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	rzymskokat.	greckokat.	możesz.	inne
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE														
Państwowe szkoły .	15332	11699	1735	1898	9332	1396	1574	2367	339	324	11053	2122	1992	165
Prywatne szkoły .	11095	9063	974	1058	2441	215	225	6622	759	833	5852	1716	3280	247
WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE														
Państwowe szkoły .	4674	3622	526	526	2739	437	423	883	89	103	2756	1122	706	90
Prywatne szkoły .	3520	2972	228	320	956	64	98	2016	164	222	1100	1030	1218	172
WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE														
Państwowe szkoły .	5003	3923	516	564	2496	323	347	1427	193	217	3169	695	1091	48
Prywatne szkoły .	1766	1533	97	136	695	46	66	843	46	70	568	810	351	37

¹⁾ W tym szkoły ćwiczeń w Przemyślu i Sokalu po zlikwidowanych seminariach nauczycielskich.

W roku szkolnym 1937/38	Ogółem	w gimnazjum	w liceum	w VIII. kl.	Chłopcy			Dziewczęta			Wyznania			
					w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	w gimn.	w liceum	w VIII. kl.	rzymskokat.	greckokat.	mojżesz.	inne
W SZKOŁACH PAŃSTWOWYCH W OKRĘGU														
Woj. lwowskie . . .	15332	11699	1735	1898	9332	1396	1574	2367	339	324	11053	2122	1992	165
„ stanisławowskie	4674	3622	526	526	2739	437	423	883	89	103	2756	1122	706	90
„ tarnopolskie . .	5003	3923	516	564	2496	323	347	1427	193	217	3169	695	1091	48
Razem . . .	25009	19244	2777	2988	14567	2156	2344	4677	621	644	16978	3939	3789	303

W SZKOŁACH PRYWATNYCH W OKRĘGU														
Woj. lwowskie . . .	11095	9063	974	1058	2441	215	225	6622	759	833	5852	1716	3280	247
„ stanisławowskie	3520	2972	228	320	956	64	98	2016	164	222	1100	1030	1218	172
„ tarnopolskie . .	1766	1533	97	136	690	46	66	848	46	70	568	810	351	37
Razem . . .	16381	13568	1299	1514	4087	325	389	9486	969	1125	7520	3556	4849	456

OGÓŁEM														
Państwowe szkoły .	25009	19244	2777	2988	14567	2156	2344	4677	621	644	16978	3939	3789	303
Prywatne szkoły .	16381	13568	1299	1514	4087	325	389	9486	969	1125	7520	3556	4849	456
Ogółem . . .	41390	32812	4076	4502	18654	2481	2733	14163	1590	1769	24498	7495	8638	759

W ZAKŁADACH KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI														
W roku szkolnym 1937/38	Ogółem	Chłopców	Dziewcząt	Wyznania										
				rkat.	grkat.	mojż.	inne							
Województwo lwowskie	470	290	180	416	49	—	5							
„ stanisławowskie	160	40	120	115	42	—	3							
„ tarnopolskie	40	40	—	31	9	—	—							
W Okręgu	670	370	300	562	100	—	8							

Rzut oka na zestawienie liczbowe wykazuje, że w szkołach średnich ogólnokształcących było w roku szkolnym 1937/8 41.390 młodzieży, w tym 23.678 chłopców i 17.712 dziewcząt. Stosunek zupełnie prawidłowy.

W woj. lwowskim wypada 1 gimnazjalista (-stka) na 118 mieszkańców, w woj. stanisławowskim 1 na 180 mieszkańców, w woj. tarnopolskim 1 na 237 mieszkańców.

WYNIK ZWYCZAJNYCH EGZAMINÓW DOJRZAŁOŚCI W TERMINIE WIOSENNYM 1938 ROKU

T e r m i n	Zgłosiło się kandydatów	Odstąpiło	Reprobowano przy egzaminie		R a z e m reprobowano		Zdało	
			pisemnym	ustnym	kandydat.	%	kandydat.	%
Wiosna 1938 roku	5088	—	579	566	1145	22½	3943	77½

WYNIK EGZAMINÓW DOJRZAŁOŚCI DLA EKSTERNÓW W ROKU SZKOLNYM 1937/8

T e r m i n	Dopuszczonych	Odstąpiło	Reprobowanych	Zdało	Zdało w %
Jesień 1937 roku	235	101	86	48	20
Zima 1938 roku	250	109	104	37	15
Razem 1937/38	485	210	190	85	17

WYNIK EGZAMINÓW UKOŃCZENIA GIMNAZJÓW W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Zima 1938 roku	163	27	100	36	22
--------------------------	-----	----	-----	----	----

Praca wychowawcza

W roku sprawozdawczym roztoczono szczególną opiekę nad bursami i internatami. Czynnych było dla młodzieży szkół średnich 67 burs i 34 internatów. Dla chłopców 64 burs i 4 internaty, dla dziewcząt 3 bursy i 23 internaty. Nadto 7 internatów przy państwowych liceach pedagogicznych.

W ogólnej liczbie 67 burs i 34 internatów polskich burs było 42, ruskich 21, niemieckich 4 — polskich internatów 28, ruskich 6. — W sumie z pomieszczeń w bursach i internatach korzystało 2.700 uczniów i 550 uczennic. — Opłaty miesięczne w bursach wahały się od 30 zł do 50 zł, w internatach od 40 zł do 100 zł.

Organizacje młodzieży dzieliły się stosownie do swych celów i charakteru na: 1) uświadamiające państwowo, jak L. O. P. P., L. M. i K., P. C. K., gminy i samorządy, 2) kształcące charakter, jak harcerstwo, Sodalicja Mariańska, Straż Przednia, 3) samokształceniowe, obejmujące kółka

naukowe. Do najpopularniejszych należały organizacje: L. O. P. P., L. M. i K. i P. C. K., które obejmowały zazwyczaj całą młodzież.

Wielką aktywność wykazywało harcerstwo. Drużyn harcerskich było w woj. lwowskim w gimnazjach państwowych: 40 męskich i 15 żeńskich, w gimnazjach prywatnych: 9 męskich i 19 żeńskich, razem 49 drużyn męskich i 34 żeńskich.

W woj. stanisławowskim było w szkołach państw. drużyn męskich 20 i 9 żeńskich, w szkołach pryw. — męskich 4 i żeńskich 5, razem drużyn męskich 24 i żeńskich 15.

W woj. tarnopolskim było w szkołach państw. drużyn męskich 11 i żeńskich 7, w szkołach pryw. drużyn męskich 4 i żeńskich 6, razem męskich 15 i żeńskich 13.

W całym Okręgu szkolnym było drużyn męskich 88 i żeńskich 61 z 3263 harcerzami i 1988 harcerkami.

Licea pedagogiczne miały własne drużyny i było

ich 6 męskich z 205 harcerzami i 2 żeńskie z 42 harcerkami.

Znaczny wzrost wykazały również Koła Krajoznawcze. Liczba ich na terenie Lwowa zwiększyła się w roku szkolnym z 9 do 28, poza Lwowem do liczby 22.

W zakresie wychowania estetycznego

zorganizowano w roku szkolnym 1937/38 w teatrze miejskim we Lwowie 60 przedstawień dla młodzieży szkolnej. — Audycyj muzycznych zorganizowano 5, odtworzonych po 16 razy dla poszczególnych zespołów młodzieży. Radio urządziło 18 audycji dla młodzieży i przez młodzież wykonanych.

III. NAUCZYCIELSTWO

	Ogółem	R e l i g i a				
		rzymskokat.	greckokat.	moż.	ewang.	prawosł.
W państwowych szkołach średnich ogólnokształcących	65 ¹⁾ + 989 ²⁾	58 + 685	5 + 219	0 + 69	2 + 10	0 + 6
W prywatnych szkołach średnich ogólnokształcących	75 + 1046	43 + 572	18 + 240	12 + 210	2 + 16	0 + 8
W państwowych zakładach kształcenia nauczycieli	12 + 101	12 + 80	0 + 18	0 + 2	0 + 1	— —
Ogółem	152 + 2136	113 + 1337	23 + 477	12 + 281	4 + 27	0 + 14

W szkołach państwowych jak i prywatnych odbywało bezpłatną praktykę nauczycielską, jako ustawowy warunek dopuszczenia do państw. egzaminu nauczycielskiego, 218 praktykantów, a mianowicie dla nauczania języka polskiego 31,

języka ruskiego 9, języka francuskiego 8, języka niemieckiego 6, historii 63, geografii 20, biologii 21, matematyki 19, fizyki 9, propedeutyki filozofii 1, pedagogiki 6, ćwiczeń cielesnych 4, śpiewu 13.

Ogniska metodyczne

Ognisk metodycznych było w r. ub. we Lwowie 11, na prowincji 2, ponadto 2 samodzielne grupy metodyczne we Lwowie, razem 15.

Grup prowincjonalnych, podległych ogniskom było 26, zespołów pracy 19. Konferencji w grupach i zespołach było 24, w ogniskach metodycznych (konferencji rejonowych) było 14. Kierow-

nicy Ognisk wyjeżdżali do zakładów na prowincję w 20 wypadkach. Do Ognisk przybyło około 200 nauczycieli z prowincji. Ogniska wydały 14 komunikatów dydaktyczno metodycznych i bibliograficznych. Z inicjatywy wzgl. przy współpracy Ognisk opublikowano lub zakwalifikowano do druku 35 prac o charakterze dydaktycznym.

IV. BUDYNKI

Na 65 szkół średnich ogólnokształcących mieściło się w r. szk. 1937/38 w budynkach własnych 40, w budynkach wynajętych 25.

Na 11 liceów pedagogicznych (razem z Pedagogium) mieściło się we własnych budynkach tylko 6, w wynajętych 5.

Z pośród 40 budynków własnych 17 jest w stanie wymagającym remontu.

Na nowe budowle (Pedagogium i liceum pedagogiczne we Lwowie, gimnazjum w Rohatynie), jakoteż na remont kapitalny gimnazjum żeńsk. w Kołomyi, w Stanisławowie I, Strju I i we Lwowie I — wydano w r. 1937/8 zł. 427.446-62.

¹⁾ Liczba przed znakiem + oznacza dyrektorów.

²⁾ Liczone są stale zajmowane stanowiska nauczycielskie, nieuwzględnione chwilowo zastępstwa.

12.

KSIĄŻKI I CZASOPISMA

Wydawnictwa Instytutu Śląskiego

Wydawnictwa Instytutu Śląskiego przynieść mogą szkole wieloraki, trwałe pożytki, niezależnie nawet od rozbudzonego aktualnie zainteresowania Śląskiem. Zwłaszcza serie: „Polski Śląsk“, „Śląsk, ziemia i ludzie“, „Zagadnienia gospodarcze Śląska“, obejmujące broszury niewielkie, dostępne (cena przeważnie 1 zł—1.50 zł, wyjątkowo 2,50 zł). Pisane przystępnie, choć przez wybitnych fachowców, ułatwić mogą niejednokrotnie pomyślnie rozwiązanie trudnego problemu zgromadzenia w bibliotekach liceów wartościowej lektury popularno-naukowej. Dokonując przeglądu wedle przedmiotów nauczania, zwrócić należy uwagę na następujące przede wszystkim pozycje bibliograficzne spośród wydawnictw Instytutu.

Język polski:

Seria: Polski Śląsk:

36. Krzyżanowski J., Podania i baśnie śląskie, 1938, str. 27.

41. Jesionowski A., Plebiscyt i powstania śląskie w polskiej literaturze pięknej, 1938, str. 60.

Historia:

Seria: Polski Śląsk:

1. Wojciechowski Z., Udział Śląska w dawnym zjednoczeniu ziem polskich, 1935, str. 29.

3. Bar A., Karol Miarka jako redaktor Kato-
lika, 1935, str. 29.

5. Silnicki T., Rola dziejowa kościoła na Śląsku w wiekach XI—XIII, 1935, str. 46.

9. Gębarowicz M., Stosunki artystyczne Śląska z innymi dzielnicami śląskimi, 1935, str. 25.

11. Smogorzewski K., Sprawa Śląska na konferencji pokojowej 1919 r., 1935, str. 40.

12. Feldman J., Polska i Polacy w sądach pruskich polityków w epoce porozbiorowej, 1935, str. 43.

13. Kostrzewski J., Przedhistoryczne związki Śląska z resztą ziem polskich, 1936, str. 38.

14. Staszewski J., Wojsko polskie na Śląsku w dobie napoleońskiej, 1936, str. 36.

16. Birkenmajer A., Witelo najdawniejszy śląski uczonec, 1936, str. 32.

18. Koczy L., Związki handlowe Wrocławia z Polską do końca XVI w., 1936, str. 34.

20. Jakimowicz R., Kultura śląska w zarysie dziejów w świetle wykopalisk, 1936, str. 35.

22. Dziegiel W., Król Polski Zygmunt I na Śląsku, 1936, str. 22.

23. Piotrowicz K., Plany rewindykacji Śląska przez Polskę pod koniec średniowiecza, 1936, str. 59.

26. Tymieniecki K., Kolonizacja a germanizacja Śląska w wiekach średnich, 1937, str. 41.

27. Skoczek J., Stosunek kulturalny Śląska ze Lwowem w wiekach średnich, 1937, str. 40.

30. Popiołek K., Śląsk i Polska w czasie wojen husyckich, 1937, str. 50.

33. Birkenmajer A., Astronomowie i astrologowie śląscy w wiekach średnich, 1937, str. 40.

34. Kuronski E., Położenie prawne ludności polskiej w III Rzeszy, 1938, str. 63.

35. Staszewski J., Przeszłość wojenna Śląska, 1938, str. 46.

37. Piwarski K., Pomysły odzyskania Śląska za Jana III, 1938, str. 30.

38. Skoczek J., Udział Śląska w rozwoju i kulturze południowo-wschodnich ziem polskich, 1938, str. 37.

40. Grodecki R., Rozstanie się Śląska z Polską w XIV wieku, 1938, str. 84.

Geografia, współczesne zagadnienia gospodarcze i społeczne:

Seria: Polski Śląsk:

7. Nechay W., Śląsk jako rejon geograficzny, 1935, str. 51.

17. Musioł L., Zniemczone nazwy miejscowe na Śląsku, 1936, str. 43.

Seria: Śląsk ziemia i ludzie:

1. Książkiewicz M., Zarys geologii Śląska, 1936, str. 65.

2. Marchacz Wł., Krajobraz Śląska polskiego, 1936, str. 111.

4. Bataglia A., Górnictwo śląskie, 1936, str. 77.

5. Kozłowska A., Szata roślinna województwa śląskiego, 1936, str. 53.

6. Kaufman S., Maryniarczyk R., Roboty publiczne w województwie śląskim, 1937, str. 70.

Seria: Zagadnienia gospodarcze Śląska:

1. Gorkiewicz E., Postępy górnictwa węglowego na Śląsku za czasów polskich, 1935, str. 20.

2. Kuczewski Wł., Postępy hutnictwa żelaznego na Śląsku za czasów polskich, 1935, str. 20.

5. Wasilewski Z., Znaczenie dróg wodnych dla przemysłu śląskiego, 1936, str. 36.

6. Giziński B., Postępy przemysłu chemicznego na Śląsku za czasów polskich, 1937, str. 31.

7. Szczepański A., Kierunki eksportu wytworów przemysłu górnośląskiego, 1937, str. 27.

8. Musioł P., Ochotnicze Drużyny Robocze, 1937, str. 61.

11. Groza A., Zagadnienie elektryfikacji na Śląsku, 1937, str. 66.

12. Miłobędzki Z., Przemysł w województwie śląskim, 1938, str. 95.

Tak w nauczaniu historii, jak geografii, a w pewnych wypadkach i języka polskiego, służyć mogą nauczycielom dwa obszerniejsze tomy z Pamiętnika Instytutu Śląskiego, a mianowicie: praca St. Wasylewskiego, *Na Śląsku Opolskim* (1937, str. 286, 354 ilustracji, cena 17 zł), oraz Hulka-Laskowskiego, *Śląsk za Olzą* (1938, str. 494, 274 ilustracji, cena 12 zł). Osobno wreszcie wymienić należy: *Wzory hafciarstwa ludowego na Górnym Śląsku* w wydaniu Ag. Dobrowolskiej (1936, str. 9, 21 tablic), oraz *Tańce śląskie*, zesz. 1 tańce z powiatu rybnickiego, w opracowaniu A. Musioła i F. Sachsego (1937, str. 70). Wreszcie „*Zaranie Śląskie*“, kwartalnik regionalny, wydawnictwo wspólne Instytutu Śląskiego i Towarzystwa Ludoznawczego w Cieszynie. — Instytut wydaje co kwartał wykaz literatury bieżącej o Śląsku pod redakcją J. Koraszewskiego.

Ziemia Czerwieńska

Ziemia Czerwieńska, organ Oddziału Lwowskiego Polskiego Towarzystwa Historycznego, rocznik IV, zesz. 1, 1938, zawiera: wspomnienie o Wł. Łozińskim, pióra K. Hartleba, rozprawę J. Skoczka: *Kalimach na Ziemi Czerwieńskiej*, oraz Ł. Kurdybachy: *Wpływ Komisji Edukacji Narodowej na byłą Galicję*. Wśród materiałów archiwalnych m. i. „*Rejestr rycerstwa obertyńskiego armii Tarnowskiego*“ podany przez L. Kolankowskiego. Numer uzupełnia przegląd ukraińskich opracowań literatury pamiątkarskiej z okresu 1914—1918, pióra J. Skrzypka.

„Przyroda i Technika“

czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych.

Nowe metody pozwoliły opanować wiele groźnych dla ludzkości chorób. Zaznajamianie się z o-

siągnięciami medycyny na tym polu wzbudza żywe zainteresowania każdego czytelnika. To też każdy chętnie przeczyta artykuł w ostatnim numerze „*Przyrody i Techniki*“, pióra Dr Janiny Blauth-Opieńskiej, o tzw. organopreparatach. Mało kto o nim wie, a przecież te właśnie leki zwalczają cukrzycę, chorobę Addisona, tężyczkę, zaburzenia rozwojowe itp. niedomagania, niebezpieczne dla życia ludzkiego. W tymże numerze „*Przyrody i Techniki*“ napotyamy interesujący artykuł p. Siemaszkiewicza o dzikim warzelnictwie soli, uprawianym na Podkarpaciu (okolice Stebnika i Dołiny) przez bezrobotnych, podobnie jak to czynią na Śląsku w „*bieda szybach*“ górnicy nie zatrudnieni na kopalniach. Piękno puszczy Białowieskiej jest przedmiotem artykułu inż. Lindemanna. Szereg interesujących notatek dopełnia całości tego zeszytu.

„Metodyka Biologii“

Ostatni zeszyt tego pożytecznego pisma, będącego dodatkiem do „*Przyrody i Techniki*“ poświęcony został w całości sprawie stosowania klucza zoologicznego i botanicznego w gimnazjum. Prof. A. Lisowski z Kielc w obszernym artykule dzieli się z ogółem nauczających przyrodę ze swymi długoletnimi doświadczeniami na polu stosowania w szkole oznaczania roślin, zarówno w klasie jak na wycieczce. Autor wypowiada się za stosowaniem klucza botanicznego. Natomiast zoologiczny według opinii jego nie nadaje się do szkoły średniej. Przyrodnicy znajdą w omawianym zeszycie „*Metodyki biologii*“ szereg ciekawych i pożytecznych uwag na ten temat.

Higiena w domu i w szkole

Zalecona dla szkół tablica propagandowa „*Higiena w domu i w szkole*“ (Dziennik Urzędowy M. W. R. i O. P. z dnia 10 sierpnia 1938 r. nr 8) jest do nabycia w Sekretariacie Państwowej Szkoły Higieny, Warszawa, ul. Chocimska 1. 24 i może być wysyłaną na zamówienie poszczególnych szkół lub jako zamówienie zbiorowe za pośrednictwem Inspektorów szkolnych. Cena tablicy zł 2.50.

Sprawozdanie jubileuszowe

Dyrekcja Państw. Liceum i Gimnazjum w Jaworowie wydała sprawozdanie jubileuszowe z okazji 30-lecia Zakładu. (Jaworów, 1938, nakładem Komitetu Jubileuszowego, str. 80 + 18 ilustracji).

Na całość wydawnictwa składają się dwie prace ks. J. Waclawskiego: „Historia Zakładu“, osnuta na tle kroniki szkoły, pisana piórem żywym i barwnym i „Wychowanie“ dająca obraz całokształtu prac wychowawczych Zakładu od chwili jego założenia — prace b. nauczycieli i uczniów szkoły — podobizna tablicy pamiątkowej, odsłoniętej w dniu 13 listopada 1938 r. w auli gimnazjalnej, przedmowa dyr. L. Tulei i wiersz Dr Bessażanki „W trzydziestolecie“.

„Chowanna“

Zeszyt 7 miesięcznika „Chowanna“ z września 1958 zawiera cenny materiał: I. Artykuły: Marian Odrzywolski: Personalizm krytyczny Sterna a pedagogika. Ludwik Chmaj. Humanizm czysty Alain'a. Teofil Łaciak. Karność w wychowaniu domowym. (Dokończenie). II Kronika Instytutu Pedagogicznego: Komunikat o przyjmowaniu kandydatów na Studium I. P. w Katowicach. III. Współczesny ruch pedagogiczny: Ogólnopolski Kongres Dziecka. Konkurs na życiorys nauczyciela. Państwowe licea pedagogiczne. Nowootwarte państw. pedagogium. IV. Zapiski bibliograficzne.

Pisma Adama Asnyka

W setną rocznicę urodzin Asnyka ukazał się I tom krytycznej edycji zbiorowej jego pism, wydany staraniem „Komitetu Uczczenia A. Asnyka w Warszawie“ i Sp. Akc. „Nasza Księgarnia“. Tom ten, bogato ilustrowany, o estetycznej szacie zewnętrznej, zawiera życiorys poety i wnikliwe studium o jego twórczości pióra prof. Ignacego Chrzanowskiego, wstęp krytyczny wydawcy, kilkaset wierszy poety, interesujące odmiany tekstu, po raz pierwszy ogłoszone, oraz obszerny, 63 stron druku obejmujący, komentarz naukowy, opracowany przez prof. H. Schlippera.

Tom stanowi doskonałe wprowadzenie do całości wydania, zakrojonej na 5 tomów, mającej po raz pierwszy objąć całokształt spuścizny piśmiennej Asnyka, a w szczególności utwory poetyckie i dramatyczne, prozę powieściową, krytykę literacką i teatralną, prozę krasomówczą i publicystyczną, listy z podróży — z uwzględnieniem utworów dotąd nie ogłoszonych drukiem i ciekawszych odmian tekstu.

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA
KURATORIUM O. S. L.
WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz. 10 — 14 i od 17 — 20, nadto w niedziele i święta od godz. 10 — 11 dla nauczycieli z prowincji.

Nauczyciele z prowincji mogą wypożyczać książki, wysyłając zamówienie pocztą.

Z Księgozbioru Państwowej Centralnej Biblioteki Pedagogicznej może korzystać każdy nauczyciel pracujący na terenie Kuratorium O. S. L. w jakimkolwiek z typów szkół.

Cena katalogu: cz. I. 0.75 zł — cz. II. 0.40 zł.

W KAŻDEJ SZKOLE OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

winny się znaleźć

DWIE OSTATNIO WYDANE KSIĄŻKI:

K. MALECZYŃSKI

T. MAŃKOWSKI

F. POHORECKI

M. TYROWICZ

LWÓW I ZIEMIA CZERWIEŃSKA

NAKLAD PAŃSTWOWEGO WYDAWNICTWA KSIĄŻEK SZKOLNYCH WE LWOWIE

E. WAWRZKOWICZ

J. K L I N K

WALCZĄCY LWÓW W LISTOPADZIE 1918

NAKLAD KSIĄŻNICY-ATLASU LWÓW — WARSZAWA

LWÓW I ZIEMIA CZERWIEŃSKA — to bogaty historyczny obraz tej ziemi od r. 981 po dzień dzisiejszy, dzieje myśli i serca, dzieje polskiej kultury.

WALCZĄCY LWÓW — to obraz bohaterskich dni obrony Lwowa w listopadzie 1918, księga polskiego honoru żołnierskiego, zakłętego w krzyż Virtuti Militari, zdobiący herb lwowskiego grodu.

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr 135-27

p o l e c a

Podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych i liceów, dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. m. i.

- J. Balicki, St. Maykowski*: MÓWIĄ WIEKI. Podręcznik do nauki języka polskiego dla II kl. gimnazjum kupieckiego. Opracowali Zenon Alexandrowicz i Szczepan Zimmer zł 2.80
- J. Kijas, St. Przpboś*: Przewodnik metodyczny do podręcznika J. Balickiego i St. Maykowskiego MÓWIĄ WIEKI, cz. III zł 1.40
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski*: LITERATURA POLSKA. Tom I, cz. 1—3 dla I kl. liceum ogólnokształcącego. Każda część oddzielnie po zł 3.—. Całość zł 8.—
Uzupełnieniem tego podręcznika są trzy „WYBORY“ w oprac. K. Giebulowskiego:
- J. Kochanowski*: WYBÓR POEZYJ zł 0.40
I. Krasicki: WYBÓR PISM zł 0.85
A. Mickiewicz: WYBÓR PISM zł 0.75
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski*: LITERATURA POLSKA dla kl. II liceum ogólnokształcącego (w aprobacie).
- J. Lechicka*: HISTORIA, podręcznik dla kl. I liceum (w aprobacie ostatecznej).
- J. Piprek*: VON DEUTSCHER ART UND KUNST. Teil I, podręcznik do nauki języka niemieckiego dla kl. I liceum zł 4.50
- A. Wereszczyński*: WIADOMOŚCI O POLSCE WSPÓŁCZESNEJ. Wydanie ósme, przerobione i uzupełnione zł 5.—

Dzieła naukowe i beletrystyczne m. i.

- W. Kętrzyński*: AUS DEM LIEDERBUCH EINES GERMANISIERTEN 1854—1862. Wstęp T. Czapelskiego zł 2.—
- St. Kieniewicz*: ADAM SAPIEHA (1828—1903) zł 9.—
- J. Krzyżanowski*: WŁADYSŁAW ST. REYMONT. Twórca i dzieło zł 4.—
- PSALTERZ FLORIAŃSKI łacińsko-polsko-niemiecki. Rękopis Biblioteki Narodowej w Warszawie. Wydali R. Ganszyniec, W. Taszycki, St. Kubica. Studia o oprawie i piśmie Psalterza napisał Al. Birkenmajer, o miniaturach Wł. Podlacha. Z 31 podobiznami. Staraniem i pod redakcją Ludwika Bernackiego zł 100.—
- H. Sienkiewicz*: PISMA. Wydanie zbiorowe w oprac. J. Chrzanowskiego. Tomów 40 (powieści i nowele) zł 180.—
Poszczególne dzieła również w tzw. tanim wydaniu.
- H. Sienkiewicz*: PUBLICYSTYKA. Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“, t. XLI — zł 6.—, t. XLIV — zł 5.—, t. XLV — zł 3.—, t. XLVI — zł 7.—), 4 tomy zł 26.—
- H. Sienkiewicz*: TRYLOGIA. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z 4 mapkami i skorowidzami zł 15.—
- H. Sienkiewicz*: KRZYŻACY. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z mapką i skorowidzem zł 5.—

Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

Sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W
ULICA BATOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

●
F I L I A :
ULICA ZYBLIKIEWICZA 43
TELEFON Nr 116-36

Powyższy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należytości wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelička 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapięhy 71, telefon 204-96.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM

OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Nr 12

LWÓW, DNIA 31 GRUDNIA 1938 R.

ROK XLII

POMOC ZIMOWA

DLA BEZROBOTNYCH —

TO SPEŁNIENIE

OBYWATELSKIEGO!

TREŚĆ

Poz.	Str.	Poz.	Str.
1. W sprawie wykonania ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa	463	9. Komunikaty urzędowe: Ulgi kolejowe uczniów — Ubezpieczanie młodzieży szkolnej — Wymagania przy egzaminie wstępnym na studia w Państw. Instytucie Nauczycielskim w Warszawie	495
2. Przyjmowanie osób, które ukończyły licea, do szkół akademickich	467	Część nieurzędowa:	
3. Wykaz szkół zawodowych na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego według stanu z dnia 1 października 1938	472	10. Dr M. Ziemnowicz: „Doroczne konferencje Dyrektorów“	497
4. Przekazywanie wartości kapitałowych Państw. Zakładowi Emerytalnemu	492	11. Stan szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szk. 1937/38 cz. III. (dok.)	502
5. Z Dziennika Ustaw	492	12. Komunikaty nieurzędowe	513
6. Z żałobnej karty	493	13. Książki i czasopisma	514
7. Ruch służbowy	493	14. Książki nadesłane do Redakcji	515
8. Konkursy	494		

1.

W SPRAWIE WYKONANIA USTAWY Z DNIA 31 LIPCA 1924 ROKU, ZAWIERAJĄCEJ
NIEKTÓRE POSTANOWIENIA O ORGANIZACJI SZKOLNICTWA

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 listopada 1938 r.

(Przedruk z Dziennika Urz. Rzeczypospolitej Pol. z dn. 2 grudnia 1938 r., Nr 94, poz. 637)

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 79, poz. 766), zmienionej rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 644), oraz art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 480) zarządzam co następuje:

Do art. 3 i 4.

§ 1. Przez szkoły państwowe powszechne, o których mowa w art. 3 i 4, należy rozumieć publiczne szkoły powszechne, objęte przepisami ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 143) wraz z jej późniejszymi zmianami.

§ 2. Procent ludności ruskiej (ukraińskiej), białoruskiej lub litewskiej, uprawniający rodziców do występowania z żądaniami zapewnienia ich dzieciom nauki w języku macierzystym określa się na podstawie wyników ostatniego powszechnego spisu ludności.

§ 3. O położeniu szkoły w tej czy innej miejscowości na terenie gminy rozstrzyga nie przypadkowe, czasowe pomieszczenie szkoły, lecz miejscowość wymieniona w dekrete organizacyjnym szkoły.

§ 4. Wiek szkolny dziecka zgodnie z przepisami art. 6 i 7 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zaczyna się z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat życia i trwa przez lat 7.

§ 5. Uprawnieni do występowania z żądaniem w sprawie języka nauczania w szkole powszechnej są:

- a) ojciec dziecka,
- b) matka, o ile ojciec nie żyje lub władzy rodzicielskiej nie sprawuje,
- c) opiekun prawny (przedstawiciel ustawowy), o ile oboje rodzice nie żyją lub władzy rodzicielskiej nie sprawują.

Uprawnienie to służy osobom wyżej wymienionym, gdy odnosi się do dzieci, które w dniu rozpoczęcia najbliższego roku szkolnego będą w wieku szkolnym.

Żądanie w sprawie języka nauczania ujęte w formie oddzielnych deklaracji, których wzór dołącza się do niniejszego rozporządzenia (wzór A) i opatrzone własnoręcznymi podpisami, wnoszą uprawnione — w myśl poprzedniego ustępu — osoby indywidualnie i bezpośrednio do właściwego inspektora szkolnego.

Urzędowe stwierdzenie własnoręczności podpisu na deklaracji może być dokonane przez notariuszów, zarządy gminne lub starostwa.

Inspektor szkolny bada, czy istnieją warunki, pod jakimi deklaracja posiada ważność, a w szczególności:

1) czy gmina, w której szkoła jest położona, posiada zgodnie z wynikami ostatniego powszechnego spisu ludności 25% ludności ruskiej (ukraińskiej), białoruskiej, litewskiej, o ile wpłynęły żądania o wprowadzenie jednego z tych języków jako języka nauczania;

2) za pośrednictwem starostwa, zarządu gminnego lub w razie potrzeby osobiście, czy podpisany na deklaracji wraz z wymienionymi w niej dziećmi mieszka w obrębie danego obwodu szkolnego;

3) czy występujący w roli opiekuna dziecka jest do tego uprawniony.

§ 6. Deklaracje wyrażające żądanie w sprawie języka nauczania w granicach, w art. 3 ustawy przewidzianych, mogą być wnoszone w ciągu miesiąca listopada.

§ 7. O fakcie wniesienia przez rodziców żądań wprowadzenia do szkoły niepaństwowego języka nauczania inspektor szkolny przed dniem 1 stycznia zawiadamia ludność tego obwodu szkolnego celem umożliwienia pozostałej części rodziców wniesienia żądań nauczania w języku państwowym w terminie do 31 stycznia, w formie przepisowych deklaracji, które podlegają sprawdzeniu według przepisów § 5.

Zawiadomienie to winno być dokonane przez wywieszenie stosownego ogłoszenia w lokalu zarządu gminnego, o ile zaś w danym obwodzie szkolnym nie ma zarządu gminnego, w takim razie należy ogłoszenie umieścić na widocznym miejscu w siedzibie sołtysa gromady.

§ 8. Deklaracje, o których mowa w §§ 6 i 7, będą uwzględnione dla ustalenia języka nauczania od najbliższego roku szkolnego pod warunkiem, że zostaną wniesione w terminach w tych paragrafach określonych, tj. do 30 listopada względnie 31 stycznia poprzedniego roku szkolnego.

§ 9. Inspektor szkolny w terminie takim, by sprawa mogła być rozstrzygnięta przed początkiem najbliższego roku szkolnego, a w każdym razie nie później niż 1 kwietnia przedstawia kuratorowi okręgu szkolnego umotywowane wnioski w sprawie języka nauczania. Do wniosków inspektor szkolny powinien dołączyć wszystkie odnoszące się do sprawy materiały, w szczególności zaś wniesione do niego pisemne żądania rodziców, podając uzasadnienie w wypadkach, gdy kwestionuje ważność deklaracji.

Na podstawie przedstawionych przez inspektora szkolnego wniosków kurator okręgu szkolnego w terminie do końca maja rozstrzyga o języku nauczania w szkole. Motywowane orzeczenie kuratora w sprawie języka nauczania w szkole podaje się do wiadomości zainteresowanych rodziców w sposób wskazany w § 7, a nadto przez zawiadomienie jednego ze składających deklarację z żądaniem języka niepaństwowego i jednego z deklaratantów za językiem państwowym.

Od orzeczenia kuratora przysługuje interesowanym rodzicom odwołanie do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w ciągu dni 14 od wywieszenia ogłoszenia w lokalu zarządu gminnego.

O ile na skutek odwołania orzeczenie kuratora, ustalające język nauczania, ulegnie zmianie, to zmiana ta zostanie wprowadzona w szkole z początkiem najbliższego roku szkolnego.

§ 10. Zmiana języka nauczania może nastąpić tylko z początkiem roku szkolnego i obejmuje w roku szkolnym najbliższym klasę pierwszą, w następnych zaś latach stopniowo dalsze klasy. Kurator może zależnie od szczególnych warunków w danej szkole skrócić okres przejściowy

i wprowadzić zmieniony język nauczania jednocześnie także w wyższych klasach. Sposób wprowadzenia zmiany języka nauczania należy uwidocznić w orzeczeniu.

§ 11. W odniesieniu do szkół, w których język nauczania został ustalony już na zasadzie zgłoszonych deklaracji, będą brane pod uwagę dla zmiany języka nauczania jedynie deklaracje, wniesione w tym roku szkolnym, w którym upływa 7 lat od daty uprawomocnienia się ostatecznego orzeczenia ustalającego język nauczania w danej szkole.

§ 12. O ile w powyższym terminie deklaracje w sprawie zmiany języka nauczania nie zostaną wniesione, wówczas język nauczania, ustalony w poprzednim orzeczeniu, obowiązuje nadal na następny okres 7-letni; w tym przypadku nie wydaje się osobnego orzeczenia.

Jeżeli jednak zajdzie zmiana organizacji szkoły albo też jeśli władza szkolna uzna, iż stosunki ludnościowe lub kulturalne w danym obwodzie szkolnym uległy zmianie tak dalece, że szkoła pod względem języka nauczania stosunkom tym już nie odpowiada, wówczas władza szkolna z własnej inicjatywy może zarządzić składanie deklaracji celem stwierdzenia życzeń rodziców w sprawie języka nauczania. Składanie deklaracji może być wówczas zarządzone w każdym czasie bez względu na okres 7-letni, jednak z zachowaniem terminów i trybu przewidzianego dla składania deklaracji w rozporządzeniu niniejszym.

Do art. 6.

§ 13. Na obszarze wymienionym w art. 1 ust. 3 ustawy mogą być zakładane państwowe szkoły średnie ogólnokształcące tylko z językiem wykładowym państwowym lub dwujęzyczne polsko-ruskie względnie polsko-białoruskie.

§ 14. Uprawnieni do występowania z żądaniem zapewnienia dzieciom szkół średnich ogólnokształcących nauki w języku niepaństwowym są:

- a) ojciec dziecka,
- b) matka, o ile ojciec nie żyje lub władzy rodzicielskiej nie sprawuje,
- c) opiekun prawny (przedstawiciel ustawowy), o ile oboje rodzice nie żyją lub władzy rodzicielskiej nie sprawują.

Żądania te w formie oddzielnych deklaracji, których wzór dołącza się do niniejszego rozporządzenia (wzór B), winny być podpisane w obecności dyrektora państwowej szkoły średniej ogólnokształcącej z językiem wykładowym polskim, w której dziecko uczy się.

Deklaracje te opatrzone adnotacją „w mojej obecności“ oraz stwierdzeniem, czy osoba składająca deklarację jest ojcem (matką lub opiekunem prawnym) dziecka uczęszczającego do szkoły oraz czy należy do narodowości, w której języku chciałaby zapewnić dziecku naukę, dyrektor szkoły przesyła kuratorowi okręgu szkolnego.

§ 15. Ważność deklaracji stwierdza kurator okręgu szkolnego, rozstrzyga zaś o założeniu szkoły dwujęzycznej w granicach ustawy oraz uchwalonego przez władzę ustawodawczą budżetu Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Decyzja złączenia istniejących w chwili wejścia w życie ustawy państwowych szkół średnich ogólnokształcących z językiem wykładowym wyłącznie polskim i wyłącznie ruskim (ukraińskim) w jedną szkołę dwujęzyczną należy do Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Do art. 8.

§ 16. Przy wnoszeniu żądań ze strony rodziców dzieci narodowości ruskiej (ukraińskiej) względnie białoruskiej, uczęszczających do państwowych szkół zawodowych i ludowych szkół rolniczych, obowiązują przepisy § 14 i § 15 ust. 1 niniejszego rozporządzenia. O zmianie języka nauczania rozstrzyga Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w granicach przepisów ustawy.

Do art. 9.

§ 17. Żądania rodziców dzieci, uczęszczających do szkół zakładanych i utrzymywanych przez samorządy z podatków, opłacanych przez ogół ludności danego okręgu samorządowego, w sprawie zmiany języka nauczania należy wnosić w formie deklaracji identycznych z tymi, o których mowa w §§ 5 i 14, do odpowiednich organów samorządu (np. wydziałów powiatowych, zarządów miast itp.), które z wnioskami przedstawiają je do decyzji kuratorowi, gdy chodzi o szkoły zawodowe, specjalne lub średnie ogólnokształcące, a inspektorowi szkolnemu, gdy idzie o szkoły powszechne.

§ 18. Na rok szkolny 1938/39 przesuwają się terminy, przewidziane w §§ 6, 7 i 8 w sposób następujący:

- a) dla czynności, przewidzianych w § 6 — ustala się termin 10 grudnia 1938 r. — 10 stycznia 1939 r.;
- b) dla czynności, przewidzianych w § 7, ustala się dla inspektora szkolnego termin 31 stycznia 1939 r., dla rodziców zaś termin 1 — 28 lutego 1939 r.

Powyższe terminy mają analogiczne zastosowanie do § 8.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 33).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

Załączniki do rozp. Min. Wyzn. Rel.
i Ośw. Publ. z dnia 25 listopada 1938 r.
(poz. 637).

Wzór A.

DEKLARACJA

Ja niżej podpisany (a), obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, narodowości (imię i nazwisko)
mieszkaniec gminy powiatu
(nazwa miejscowości) (nazwa gminy) (nazwa powiatu)
jako ojciec — matka — opiekun prawny będącego (ych) w wieku szkolnym dziecka (dzieci):
1. 3.
(imię dziecka)
2. 4.
na podstawie art. 3 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 79, poz. 766) wyrażam życzenie, aby w publicznej szkole powszechnej w był wprowadzony język nauczania:
(nazwa miejscowości)

Dnia 19 r.

(własnoręczny podpis)

Do Inspektoratu Szkolnego w

Wzór B.

DEKLARACJA

Ja niżej podpisany (a), obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, narodowości (imię i nazwisko)
 mieszkaniec gminy powiatu
 (nazwa miejscowości) (nazwa gminy) (nazwa powiatu)
 jako ojciec — matka — opiekun prawny uczęszczającego (ych) do
 (nazwa szkoły średniej,
 w dziecka (dzieci):
 ogólnokształcącej, zawodowej lub innej) (nazwa miejscowości)
 1. 3.
 (imię dziecka)
 2. 4.

na podstawie art. 6 i 8 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 79, poz. 766) życzę sobie zapewnienia mu (im) nauki w języku:

Dnia 19 r.
 (własnoręczny podpis)

W mojej obecności Dyrektor (Kierownik) szkoły
 (podpis)

Kuratorium Okręgu Szkolnego w

2.

W SPRAWIE PRZYJMOWANIA OSÓB, KTÓRE UKOŃCZYŁY LICEA, DO SZKÓŁ AKADEMICKICH

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 października 1938 r. (Nr IV UP-7151/38)

(Przedruk z Dziennika Urzędowego Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 5 listopada 1938, Nr 11, poz. 332).

Na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) zarządzam co następuje:

§ 1. (1) Osoby, które uzyskały świadectwa dojrzałości wydziału klasycznego liceum ogólnokształcącego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie do wszystkich szkół akademickich z tym jednakże, że przed zgłoszeniem się do zapisu na studia politechniczne, górnicze i hutnicze muszą złożyć egzaminy uzupełniające z matematyki i fizyki.

(2) Osoby, które uzyskały świadectwo dojrzałości wydziału humanistycznego liceum ogólnokształcącego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie do wszystkich szkół akademickich z tym jednakże, że przed zgłoszeniem się do zapisu na studia teologiczne muszą złożyć egzamin uzupełniający z języka greckiego.

(3) Osoby, które uzyskały świadectwo dojrzałości wydziału matematyczno-fizycznego lub przyrodniczego liceum ogólnokształcącego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie do wszystkich szkół akademickich z tym jednakże, że przed zgłoszeniem się do zapisu:

- a) na studia teologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego i języka greckiego,
- b) na studia humanistyczne i prawne — muszą złożyć egzamin uzupełniający z języka łacińskiego.

§ 2. (1) Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceum pedagogicznego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie do szkół akademickich z tym jednakże, że przed zgłoszeniem się do zapisu:

- a) na studia teologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, języka greckiego i języka nowożytnego obcego,
- b) na studia humanistyczne i prawne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego i języka nowożytnego obcego,
- c) na studia matematyczno-przyrodnicze, lekarskie weterynaryjne, farmaceutyczne, stomatologiczne, rolnicze, leśne, ogrodnicze, politechniczne, górnicze, hutnicze i handlowe — muszą złożyć egzamin uzupełniający z języka nowożytnego obcego,

(2) Kandydaci, posiadający świadectwo ukończenia liceum pedagogicznego, którzy uczyli się języka nowożytnego obcego w ciągu trzech lat i uzyskali z tego przedmiotu ocenę co najmniej dostateczną, są zwolnieni od egzaminu z tego języka.

§ 3. Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceum handlowego lub administracyjnego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie na studia handlowe, na inne zaś wydziały szkół akademickich z tym, że przed zgłoszeniem się do zapisu:

- a) na studia teologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, języka greckiego, historii i propedeutyki filozofii,
- b) na studia humanistyczne i prawne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, historii i propedeutyki filozofii,
- c) na studia matematyczno-przyrodnicze, lekarskie, farmaceutyczne, weterynaryjne i stomatologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, matematyki i fizyki,
- d) na studia rolnicze, leśne i ogrodnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego i biologii,
- e) na studia politechniczne, górnicze i hutnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z matematyki i fizyki.

§ 4. (1) Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceów przemysłowych wszystkich typów z wyjątkiem liceów fotograficznych i liceów przemysłu odzieżowego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie na studia politechniczne, górnicze i hutnicze, na inne zaś wydziały szkół akademickich z tym, że przed zgłoszeniem do zapisu:

- a) na studia teologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, języka greckiego, historii i propedeutyki filozofii,
- b) na studia humanistyczne i prawne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, historii i propedeutyki filozofii,
- c) na studia matematyczno-przyrodnicze, lekarskie, weterynaryjne, farmaceutyczne i stomatologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego i historii,
- d) na studia rolnicze, leśne i ogrodnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego i biologii,
- e) na studia handlowe — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z historii i języka nowożytnego obcego.

(2) Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceum fotograficznego, zdają oprócz egzaminów, przewidzianych w ustępie 1-yim niniejszego paragrafu, także egzaminy uzupełniające z matematyki i fizyki.

§ 5. Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceum rolniczego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie do wszystkich szkół akademickich z tym jednakże, że przed zgłoszeniem się do zapisu:

- a) na studia teologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, języka greckiego, historii i propedeutyki filozofii,
- b) na studia humanistyczne i prawne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, historii i propedeutyki filozofii,
- c) na studia matematyczno-przyrodnicze, lekarskie, weterynaryjne, farmaceutyczne i stomatologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, matematyki i fizyki,
- d) na studia rolnicze, leśne i ogrodnicze — muszą złożyć egzamin uzupełniający z języka łacińskiego,
- e) na studia politechniczne, górnicze i hutnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z matematyki i fizyki,
- f) na studia handlowe — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z historii i języka nowożytnego obcego.

§ 6. Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceum gospodarczego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie do wszystkich szkół akademickich z tym jednakże, że przed zgłoszeniem się do zapisu:

- a) na studia teologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, języka greckiego, historii i propedeutyki filozofii,
- b) na studia humanistyczne i prawne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, historii i propedeutyki, filozofii,
- c) na studia matematyczno-przyrodnicze, lekarskie, weterynaryjne, farmaceutyczne i stomatologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, matematyki i fizyki,
- d) na studia rolnicze, leśne i ogrodnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, matematyki i biologii,
- e) na studia politechniczne, górnicze i hutnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z matematyki i fizyki,
- f) na studia handlowe — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z historii, matematyki i języka nowożytnego obcego.

§ 7. Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceum przemysłowego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie do wszystkich szkół akademickich z tym jednakże, że przed zgłoszeniem się do zapisu:

- a) na studia teologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, języka greckiego, historii i propedeutyki filozofii,
- b) na studia humanistyczne i prawne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, historii i propedeutyki filozofii,

- c) na studia matematyczno-przyrodnicze, lekarskie, weterynaryjne, farmaceutyczne i stomatologiczne — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, matematyki i fizyki,
- d) na studia rolnicze, leśne i ogrodnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z języka łacińskiego, matematyki, fizyki i biologii,
- e) na studia politechniczne, górnicze i hutnicze — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z matematyki i fizyki,
- f) na studia handlowe — muszą złożyć egzaminy uzupełniające z matematyki, fizyki i historii.

§ 8. Osoby, które uzyskały świadectwo ukończenia liceum ogólnokształcącego, pedagogicznego, handlowego, administracyjnego, przemysłowego, rolniczego, gospodarczego lub przemysłu odzieżowego, są uprawnione do ubiegania się o przyjęcie na studia w Akademiach Sztuk Pięknych i na Wydział Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie bez obowiązku zdawania egzaminów uzupełniających.

§ 9. (1) Ustala się następujący zakres egzaminów uzupełniających:

- a) z języka greckiego — zakres programu wydziału klasycznego liceum ogólnokształcącego.
- b) z języka łacińskiego, dla kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia teologiczne, humanistyczne, prawne — zakres programu wydziału humanistycznego liceum ogólnokształcącego, we wszystkich innych wypadkach — zakres programu gimnazjum ogólnokształcącego, przy czym wystarczy wykazanie się na świadectwie ukończenia gimnazjum oceną co najmniej dostateczną z tego przedmiotu,
- c) ze wszystkich innych przedmiotów — zakres programu wydziału humanistycznego liceum ogólnokształcącego.

(2) Egzaminy uzupełniające zdaje się przed komisjami egzaminacyjnymi, powołanymi przez Kuratorów Okręgów Szkolnych.

(3) Egzaminy uzupełniające, zdawane przez osoby, ubiegające się o przyjęcie do szkół akademickich, nie zastępują egzaminów wstępnych i konkursowych w szkołach, w których takie egzaminy są przewidziane.

§ 10. (1) Studia prawne w rozumieniu niniejszego rozporządzenia obejmują zarówno studia prawne jak i ekonomiczne na wydziałach prawnych.

(2) Warunki wstępu na Wydział Rolniczo-Lasowy Politechniki Lwowskiej regulują postanowienia, odnoszące się do ubiegających się o przyjęcie na studia rolnicze, a nie politechniczne.

(3) Warunki wstępu na Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Jagiellońskiego regulują postanowienia, odnoszące się do ubiegających się o przyjęcie na studia humanistyczne lub matematyczno-przyrodnicze zależnie od kierunku studiów kandydata.

§ 11. W przypadkach, nieobjętych niniejszym rozporządzeniem, decyduje Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 12. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętostawski

Wykaz egzaminów uzupełniających dla uzyskania prawa ubiegania się o przyjęcie do szkół akademickich przez osoby,
które ukończyły licea różnych typów

S T U D I A	Licea ogólnokształcące			Licea pedagogiczne	Licea zawodowe				
	Wydział klasyczny	Wydział humanistyczny	Wydziały: matematyczno-fizyczny lub przyrodniczy		handlowe i administracyjne	przemysłowe ¹⁾	rolnicze	gospodarcze	przemysłu odzieżowego
Teologiczne		greka kl.	łacina h greka kl.	łacina h greka kl. język nowożytny obcy h	łacina h greka kl. historia h propedeutyka filozofii h	łacina h greka kl. historia h propedeutyka filozofii h	łacina h greka kl. historia h propedeutyka filozofii h	łacina h greka kl. historia h propedeutyka filozofii h	łacina h greka kl. historia h propedeutyka filozofii h
Humanistyczne i prawne			łacina h	łacina h jęz. nowożytny obcy h	łacina h historia h propedeutyka filozofii h	łacina h historia h propedeutyka filozofii h	łacina h historia h propedeutyka filozofii h	łacina h historia h propedeutyka filozofii h	łacina h historia h propedeutyka filozofii h
Matematyczno-przyrodniczne, lekarskie, weterynaryjne, farmaceutyczne, stomatologiczne				jęz. nowożytny obcy h	łacina gm matematyka h fizyka h	łacina gm historia h fizyka h	łacina gm matematyka h fizyka h	łacina gm matematyka h fizyka h	łacina gm matematyka h fizyka h
Rolnicze, leśne, ogrodnicze				jęz. nowożytny obcy h	łacina gm biologia h	łacina gm biologia h	łacina gm	łacina gm matematyka h biologia h	łacina gm matematyka h fizyka h biologia h
Politechniczne, górnicze i hutnicze	fizyka h matematika h			jęz. nowożytny obcy h	matematyka h fizyka h		matematyka h fizyka h	matematyka h fizyka h	matematyka h fizyka h
Handlowe				jęz. nowożytny obcy h		historia h jęz. nowożytny obcy h	historia h jęz. nowożytny obcy h	historia h matematyka h j. nowożytny obcy h	matematyka h historia h fizyka h
W Akademii Sztuk Pięknych i na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie									

¹⁾ Dla liceów fotograficznych odrębne postanowienia w § 4 ust. 2.

U w a g a: Litery umieszczone obok przedmiotu, oznaczają zakres egzaminu uzupełniającego, a mianowicie:

- gm — zakres programu gimnazjum ogólnokształcącego,
- kl — „ „ wydziału klasycznego liceum ogólnokształcącego
- h — „ „ „ humanistycznego „

3. WYKAZ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NA TERENIE OKRĘGU SZKOLNEGO

WOJEWÓDZTWO

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
A. Szkoły zawodowe		
1	Borysław, Kościuszki 97, tel. 14-35	Szkoła Nadzorców Wiertniczych
2	Jarosław, Poniatowskiego 13, tel. 98	Szkoła Mistrzów Rzemiosł Budowlanych Liceum Budowlane
3	Jaworów, Szaszkiewicza 1, tel. 3	Szkoła Stolarska
4	Krosno, Pojezuicka 17, tel. 84	Gimnazjum Tkackie. Państw. Wędr. Kursy Tkackie
5	Lwów, pl. Strzelecki 8, tel. 244-40	Męskie Gimnazjum Kupieckie. Szkoła Przysp. Kup. I. stop. Szk. Przysp. Kup. II. stop.
6	Lwów, Zielona 8, tel. 234-37	Żeńskie gimnazjum krawieckie. Szkoła krawiecko-bielżniarska Szkoła Przysp. w Gospod. Rodzin. II. stop., Gimnazjum Koronk.-Hafciarskie
7	Lwów, Dwernickiego 1, tel. 212-65	Gimnazjum Kupieckie Żeńskie
8	Lwów, Snopkowska 47, tel. 204-31	Szkoła Techniczna Gimnazjum Mechaniczne Gimnazjum Elektryczne Szkoła Mistrzów Rzemiosł Budowlanych Liceum Mechaniczne. Liceum Drogowe od 1/IX. 38 Kurs „Radio”. Kurs Elektromechaniczny. Kurs Kilimkarstwa.
9	Lwów, Nikorowicza 2, tel. 254-17	Liceum Administracyjne Męskie. Szkoła Przysp. Administr.-Handlowego
10	Przemyśl, Dworskiego 25, tel. 12-23	Szkoła Przysp. Kupieck. I. stop. Koeduk. Gim. Kup. i Liceum Handlowe
11	Rudnik n. S., Ulanowska, tel. 18 i 13	Szkoła Mechaniczna i Stolarska

B. Szkoły zawodowe

1	Borysław, Wspólna 34, tel. 15-48	Koeduk. Gimn. Kupieckie
2	Borysław, Legionów 45, tel. 12-19	Gimn. Krawieckie. Szkoła Kraw.-bielizn.
3	Drohobycz, Raniowiecka 10, tel. 72-90	Gimn. Mechaniczne. Pryw. Liceum Mechaniczne Srednia Szkoła Techniczna
4	Drohobycz, Fellnerówka 1, tel. 74-52	Koed. Gimn. Kup. im. Marsz. Piłsudskiego
5	Drohobycz, Św. Krzyża 7	Gimnazjum Krawieckie im. Orzeszkowej
6	Dynów, Mickiewicza 1	Szkoła Przysp. Kup. I. stop.
7	Handzlówka, pow. Łańcut	Szkoła Przysp. Spółdzielczego I. stop.
8	Jarosław, 3 Maja 1, tel. 143	Koeduk. Gimn. Kupieckie

LWOWSKIEGO WEDŁUG STANU Z DNIA 1 PAŹDZIERNIKA 1938 ROKU

LWOWSKIE

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
państwowe				
Skarb Państwa	m.	polski	Inż. Józef Wojnar	
"	"	"	Inż. Tadeusz Broniewski	
"	"	"	Inż. Stefan Czerpa	
"	"	"	Inż. Józef Ostaszewski	
"	k.	"	Dr Kazimierz Petyniak-Sanecki	
"	ż.	"	Czesława Dewechy	
"	"	"	Antonina Śmiglewska	
"	m.	"	Inż. Klaudiusz Filasiewicz	
"	"	"	Dr Homik Emil	
"	k.	"	Wawrzyniec Bieniek	
"	m.	"	Inż. Eugeniusz Sanojca	

prywatne

T-wo Przyjaciół Szk. Handlowej	k.	polski	Józef Haniszewski	
T-wo Szkoły Handlowej	ż.	"	Dr Krystyna Remerowa	
T-wo Średniej Szkoły Technicznej	m.	"	Inż. Leopold Czajka	Lic.Mech. od 1. IX. 1938 r.
T-wo Szkoły Handlowej	k.	"	Ignacy Krajowski	
Związek Pracy Obyw. Kobiet.	ż.	"	Stefania Bierkowska	
Tow. Szk. Lud.	k.	"	Wojciech Bielawski	od 1. IX. 1938 r.
Tow. Szk. Handl.	"	"	Stanisław Maryniak	
Tow. Szk. Handl.	"	"	Józef Kapuściński	

L.p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
9	Jaworów, Małe Przed. 23	Szk. Przysp. Spółdzielczego I. stop. Szk. Przysp. Kupieckiego II. stop.
10	Lwów, pl. Strzelecki 8, tel. 244-40	Koeduk. Liceum Handlowe
11	Lwów, Franciszkańska 9, tel. 227-20	Koeduk. Gimn. Kup., Szk. Przysp. Kup. II. stop.
12	Lwów, Mikołaja 16, tel. 111-27	Liceum Spółdzielcze Szk. Przysp. Spółdzielczego I. stop. Szk. Przysp. Kupieckiego II. stop.
13	Lwów, Kurkowa 14, tel. 274-13	Gimn. Kupieckie. Szk. Przysp. Admin. - Handl. 3-klas. Koed. Szkoła Handl. (w likwidacji)
14	Lwów, Technicka 1, tel. 206-21	Liceum Spółdzielcze
15	Lwów, Kołtąta 8, tel. 236-82	Gimn. Kupieckie. Jednoroczna Szk. Przysp. Admin.- Handl., Koed. Szk. Przysp. Kup. I. stop.
16	Lwów, św. Teresy 28, tel. 238-86	Gimn. Mechaniczne, Szkoła Stolarska (w likw.) Szk. Rzemieślniczo-Przemysł. im. Dr. Korkisa
17	Lwów, Piekarska 9, tel. 215-65	Gimn. Krawieckie, Szk. Przysp. w Gosp. Rodz. I. stop.
18	Lwów, Leona Sapiehy 30, tel. 267-07	Gimnazjum Krawieckie. Szkoła Przynsposobienia w Gosp. Rodz. I. stop.
19	Lwów, Snopkowska 95 a, tel. 201-88	Szk. Gospodarcza Żeńska., Instytut Gospodarczego Kształcenia Kobiet
20	Lwów, Długosza 17, tel. 256-49	Gimnazjum Krawieckie Żeńskie
21	Lwów, Matejki 8, tel. 256-61	Zyd. Koed. Liceum Handl. Mgr Gustawy Buchsgang
22	Lwów, Rynek 39, tel. 285-83	Szkoła Krawiecko-bielizniarska
23	Leżajsk, Sandomierska 21	Szk. Przysp. Kup. I. stop.
24	Przemyśl, Kilińskiego 10, tel. 13-99	Szk. Przysp. Administr.-Handlowego
25	Przemyśl, Felicjanek 2, tel. 13-68	Gimnazjum Krawieckie Żeńskie Szk. Przysp. w Gosp. Rodz. I. stop. i Szk. Krawiecko- bielizniarska
26	Przemyśl, Łukasińskiego 12, tel. 15-56	Gimn. Kraw. Żeńskie., Szk. Kraw.-Bielizn.
27	Rawa Ruska, Władysława Górki 45	Gimnazjum Krawieckie Żeńskie
28	Rozwadów, Sobińskiego	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
29	Rzeszów, Hoffmanowej 3, tel. 59	Gimnazjum Kupieckie., Liceum Handlowe
30	Rzeszów, Lwowska 25, tel. 333	Gimnazjum Mechaniczne
31	Rzeszów, Hoffmanowej 3, tel. 122	Szkoła Przysp. w Gosp. Rodz. I. stop. Gimnazjum Krawieckie Żeńskie

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
Tow. „Ridna Szkoła“	k.	ruski	Stefan Kałamuniecki	od 1. IX. 1938 r.
Tow. Liceum Handlowego	„	polski	Dr Emil Biedrzycki	
Tow. Szk. Handl.	„	„	Dr Stefan Górniak	
Tow. Oświaty Zawodowej	m. k.	„	Jerzy Polański	
Tow. „Ridna Szkoła“	„	ruski	Antoni Kowalysko	Szk. Przysp. Adm.- Handl. od 1. IX. 1938 r.
Związek Rewizyjny Spółdz. Ukraińsk.	„	ruski	Dr Eliasz Wytanowicz	od 1. IX. 1938 r.
Żyd. Tow. Szkoły Handl.	„	polski	Abraham Roth	
Stow. Warszt. Rękodz. dla młodz. żydowsk.	m.	„	Inż. Grzegorz Badjan	
Tow. Warszt. Rękodz. dla dziewcząt żyd.	ż.	„	Dr Cecylia Klaftenowa	
Zgromadzenie SS. Opatrzności Bożej	„	„	S. Monika Skrzyszowska	
Tow. Gospod. Kształc. Kobiet	„	„	Inż. Halina Bierówna	od 1. IX. 1938 r.
Zgromadz. SS. Bazyliańek	„	ruski	S. Irena Janowicz	
Mgr Gustawa Buchsang	k.	polski	Wilhelm Koppel	
Spółdzielnia „Trud“	ż.	ruski	Helena Zaliźniak	
Tow. Szk. Handl.	k.	polski	Janina Olearek	
Tow. Liceum Handl.	„	„	Adam Kratochwil	od 1. IX. 1938 r.
Tow. Szk. Lud.	ż.	„	Mgr Elżbieta Patryń	
Tow. Warszt. Rękodz. dla dzieci żyd.	„	„	Dr Olga Citronówna	
Tow. Szk. Lud.	„	„	Stefania Wengerowa	
Tow. Szk. Zawod.	k.	„	Nestor Dobrzański	
Tow. Szk. Lud.	„	„	Władysław Kuszyński	Lic. Handl. od 1. IX. 1938 r.
Tow. Pryw. Szkoły Przemysł.	m.	„	Witold Blauth	
Tow. Szk. Lud.	ż.	„	Dr Janina Królińska-Kociubowa	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
32	Sambor, Kraszewskiego 9	Koed. Gimnazjum Kupieckie
33	Sambor, Reja 10	Gimnazjum Kupieckie
34	Sambor, Reja 15, tel. 25	Gimnazjum Krawieckie Szkoła Krawiecko-bielizniarska
35	Sanok, Kościuszki 27, tel. 115	Gimnazjum Kupieckie Koedukacyjne
36	Sokal, Kościuszki 161, tel. 62	3-klas. Koeduk. Szkoła Handlowa (w likw.) Koedukacyjne Gimnazjum Kupieckie
37	Zółkiew, Legionów 62	Szkoła krawiecko-bielizniarska
38	Zółkiew, Słowackiego 2	Szkoła krawiecko-bielizniarska
39	Stalowa Wola, tel. 9	Szkoła Mechaniczna

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa kursu
-------	--	-------------

C. Kursy zawodowe

1	Komarno	Kurs Tkactwa Lnianego
2	Lwów, Ossolińskich 12	Kurs kroju i szycia damskiego
3	Lwów, Chorążczyzny 11, tel. 253-00	Kurs bielizniarstwa
4	Lwów, Piekarska 9, tel. 215-65	Kurs Przysp. w Gospod. Rodz.
5	Lwów, Zielona 8, tel. 234-37	Kursy gospodarcze
6	Lwów, Fredry 7, tel. 207-43	Kurs pisanie na maszynach
7	Lwów, Kossaka 6	Koed. kursy handlowe
8	Lwów, Franciszkańska 9, tel. 227-20	Dwuletnie kursy handlowe dla dorosłych
9	Lwów, Staszica 8	Kurs kroju, szycia i gospodarstwa domowego
10	Lwów, Sakramentek 26, tel. 108-56	Kurs kroju, szycia i modelarstwa
11	Lwów, Kochanowskiego 15 a, tel. 253-67	Kurs kosmetyczny
12	Lwów, Słowackiego 14	Uczelnia języków nowożytnych „Lingua”
13	Lwów, Zimorowicza 3	Kurs kroju, szycia i gorseciarstwa
14	Lwów, Kopernika 42, tel. 272-18	Kurs kosmetyczny
15	Lwów, Żyżyńska 2, tel. 254-14	Męskie Ślusarsko-Monterskie Kursy Uzbrojeniowe
16	Lwów, Piekarska 9, tel. 215-65	Kursy zawodowe dla dorosłych
17	Przemysł, Łukasieńskiego 12, tel. 15-56	Jednor. Kurs kroju i szycia

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
Tow. Szk. Handlowej	k.	polski	Vacat	
Fundacja Ozjasza Gotthelfa	„	„	Ozjasz Gärtner	
Tow. Szkoły Zawodowej Żeńskiej	ż.	„	Zofia Tyrkówna	
Związek Naucz. Polsk.	k.	„	Michał Cwięka	
Ela Freundlich	„	„	Leon Freundlich	
Tow. Ochrony dzieci i młodz. żyd.	„	„	Leonia Kaczkowa	
Tow. Szk. Lud.	ż.	„	Stefania Baczyńska	
Zakłady Południowe	m.	„	Inż. Stanisław Stokioskiński	

Właściciel kursu (Koncesjonariusz)	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika kursu
---------------------------------------	-----------------	-------------------------------------

prywatne

Zrzeszenie Wojew. Z. P. O. K.	polski	Zofia Zielińska
Awner Leiba Binder	„	Awner L. Binder
Stow. „Praca Kobiet“	„	Anna Marszałkowa
Tow. Warszt. Ręk. dla dziewcz. żyd.	„	Dr Cecylia Kłafienowa
Stow. „Służba Obywatelska“	„	Czesława Dewechy
Karolina Michalska	„	Karolina Michalska
Chaim Senensieb-Kleiner	„	Chaim Senensieb-Kleiner
Zarząd VI Okręgu Związku Strzel.	„	Władysław Kamienobrodzki
M. Pisarska	„	M. Pisarska
Ludwika Eibenschütz	„	Ludwika Eibenschütz
Jaroslawa Rohatyn Dobrzańska	„	Jaroslawa Rohatyn-Dobrzańska
Dr. Zysze Bass	„	Dr Zysze Bass
Hanusiewicz	„	Hanusiewicz
Stanisław Hawrysiewicz	„	Stanisław Hawrysiewicz
Tow. Wojskowo-Techniczne	„	Inż. Wł. Winkler
T. W. R.	„	Dr Cecylia Kłafienowa
T. W. R.	„	Dr Olga Citron

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
D. Publiczne szkoły		
1	Błażowa, Grunwaldzka 437	Publ. Szkoła Doksztalc. Zawod.
2	Bóbrka, Szkolna 2	" " " "
3	Borysław, Kościuszki 21, tel. 13-87	" " " " Nr 1.
4	Borysław, Mościckiego 60	" " " " Nr 2.
5	Borysław, Mościckiego 60	" " " " Nr 3. żeńska
6	Brzozów, ul. Stanisł. Białego 138	" " " "
7	Chodorów, 3 Maja 20	" " " "
8	Chyrów, Nikorowicza 21	" " " "
9	Dobromił, Piłsudskiego 739	" " " "
10	Drohobycz, Zawala 10 (im. Konarskiego)	" " " " Nr 1.
11	Drohobycz, Mickiewicza 10 (im. Mickiewicza)	" " " " Nr 2.
12	Drohobycz, Mickiewicz 30 (im. Orzeszkowej)	" " " " Nr 3. żeńska
13	Dynów	" " " "
14	Felsztyn	" " " "
15	Gródek Jagiell., Rynek 163	" " " "
16	Iwonicz	" " " "
17	Janów k. Lwowa, Wiesenberga 55	" " " "
18	Jarosław, Poniatowskiego 31, tel. 98	" " " "
19	Jaworów, św. Jana, tel. 3	" " " "
20	Kołbuszowa, Narutowicza 1	" " " "
21	Komarno, Lwowska 2	" " " "
22	Korczyna, Śródmieście 34	" " " "
23	Krosno, Pojezuicka 1	" " " "
24	Kulików	" " " "
25	Lesko, Kościuszki 5	" " " "
26	Leżajsk, Grunwaldzka 4	" " " "
27	Lubaczów, Rynek 32	" " " " Nr 1.
28	Lwów, Żyżyńska 2, tel. 254-14	" " " " Nr 2.
29	Lwów, Krasickich 12, tel. 283-09, im. Michalskiego	" " " " Nr 3.
30	Lwów, Bourlarda 5, tel. 262-31	" " " " Nr 4.
31	Lwów, Rutowskiego 15, im. Dulębianki	" " " " Nr 1.
32	Łańcut, Piłsudskiego 7, tel. 56	" " " "

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
doksztalcające zawodowe					
Wydział Szkolny	k.	polski	mieszane	Marian Jaszczuk	
" "	"	"	miesz. i handl.	Jan Wojtowicz	
" "	m.	"	techniczne	Jan Godowski	
" "	"	"	mieszane	Stanisław Piliński	
" "	ż.	"	"	Matylda Szymek	
" "	m.	"	"	Stanisław Kozak	
" "	k.	"	techn. miesz. i handl.	Inż. Faustyn Krahl	
" "	m.	"	mieszane	Władysław Lenart	
" "	"	"	"	Jan Silbert	
" "	"	"	techniczne	Inż. St. Szczepko	
" "	"	"	mieszane	Tomasz Dzieńiewicz	
" "	ż.	"	odzieżowy	Maria Tyrkówna	
" "	m.	"	mieszane	w obsadzeniu	
" "	"	"	"	w obsadzeniu	
" "	m.	"	gosp. dom. miesz.	Stan. Tarnowiecki	
" "	m.	"	mieszane	Jan Wodziński	
" "	k.	"	mieszane	Bolesław Haas	
" "	"	"	miesz. i techn.	Inż. Edward Strohal	
" "	"	"	mieszane	Stan. Gnoiński	
" "	"	"	"	Stan. Przybyło	
" "	m.	"	"	Józef Harasymów	
" "	"	"	"	Andrzej Koziół	
" "	k.	"	miesz. i techn.	Teodor Foltak	
" "	m.	"	mieszane	Franciszek Fischer	
" "	"	"	"	Teofil Krechowicz	
" "	"	"	"	Roman Szczupak	
" "	"	"	techniczne	Karol Lipiński	
" "	"	"	mieszane	Inż. Wład. Winkler	
" "	"	"	handłowe	Inż. Antoni Aubesbauer	
" "	ż.	"	mieszane	Dr Wład. Bartyński	
" "	m	"	"	Jadwiga Cieślowa	
" "	"	"	"	Stan. Świtniewski	

L.p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
33	Łańcut, Piłsudskiego	Publ. Szkoła Dokszałc. Zawod. Nr 2. żeńska
34	Mościska, Kochanowskiego 490, tel. 20 im. Sobieskiego	" " " "
35	Nisko, Rynek 47, tel. 21	" " " "
36	Potok	" " " "
37	Przemyśl, Sobieskiego 13	" " " " Nr 2. St. Kostki
38	Przemyśl, Władycze 5	" " " " Nr 1. żeńska
39	Przeworsk, Piłsudskiego 11	" " " "
40	Rawa Ruska, Mickiewicza 26	" " " "
41	Rzeszów, Lwowska 25, tel. 333	" " " " Nr 1. Borelowskiego
42	Radymno, Mickiewicza 4	" " " "
43	Rzeszów, Hoffmanowej 3	" " " " Nr 2. im. Orzeszkowej
44	Rozwadow, Sobieskiego 254	" " " "
45	Rymanów, Szkolna 2	" " " "
46	Rudnik n/Sanem, ul. Piłsudskiego, tel. 13	" " " "
47	Sambor, Mickiewiczą 1	" " " "
48	Sądowa Wisznia	" " " "
49	Sanok, Mickiewicza 9	" " " "
50	Sokal, Kościuszki 23	" " " "
51	Sokołów k. Rzeszowa, Rzeszowska 36	" " " "
52	Stary Sambor, Jagiellońska	" " " "
53	Strzyżów n. Wisłokiem, ul. Kościelna 105	" " " "
54	Tarnobrzeg, Browarniana 10	" " " "
55	Ustrzyki Dolne, pl. 3 Maja 521	" " " "
56	Winniki, Rynek 4	" " " "
57	Żółkiew, Legionów 1	" " " "

E. Prywatne szkoły

1	Lwów, ul. św. Teresy 28, tel. 238-86	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawod. im. Marka Bernsteina
2	Lwów, Gródecka 95, im. B. Hrinchenki	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawod. UTP. „Ridna Szkoła“
3	Lwów, Mochnackiego 12, tel. 291-79	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawod. UTP. „Ridna Szkoła“
4	Lwów, Piekarska 9, tel. 215-65	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawod. Two Warszt. Ręk.-Żyd.
5	Miejsce Piastowe Nr 182	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawod. Two „Powściągl. i Praca“
6	Przemyśl, Smolki 10	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawod. UTP. „Ridna Szkoła“
7	Stalowa Wola	Pryw. Szk. Dokszałc. Zawodowa

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
Wydział Szkolny	ż.	polski	mieszane	Maria Pilchówna	
„ „	k.	„	„	Władysław Münz	
„ „	m.	„	„	Karol Kantor	
„ „	„	„	„	Stanisław Gałązka	
„ „	ż.	„	techn. i miesz.	Inż. Ludwik Garda	
„ „	k.	„	mieszane	Maria Krupińska	
„ „	m.	„	miesz. i handl.	Zygmunt Bauman	
„ „	„	„	mieszane	Mgr Stanisław Utrat	
„ „	„	„	techn. i miesz.	Witold Blautfi	
„ „	„	„	mieszane	Karol Janowski	
„ „	ż.	„	„	Janina Bieńkowska	
„ „	k.	„	„	Nestor Dobrzański	
„ „	m.	„	„	Ludwik Małys	
„ „	k.	„	„	Inż. Eug. Sanojca	
„ „	m.	„	„	Józef Frankowski	
„ „	„	„	„	Józef Węgrzyniak	
„ „	„	„	miesz. i techn.	Wład. Kreowski	
„ „	m.	„	mieszane	Alojzy Spaltenstein	
„ „	k.	„	„	Marcin Trznadel	
„ „	„	„	„	Tadeusz Mękarski	
„ „	„	„	„	Wojciech Łuszcz	
„ „	„	„	„	Józef Łopatynski	
„ „	m.	„	„	Władysław Diduszko	
„ „	„	„	„	Jan Piss	
„ „	k.	„	„	Wład. Gromadzki	

dokształcające zawodowe

Samorząd Fundacji	m.	polski	techniczne	Inż. Grzegorz Badjan	
T-wo „Ridna Szkoła UTP.“	„	pol. i rus.	techn. i miesz.	Inż. Sew. Pasternak	
T-wo „Ridna Szkoła UTP.“	ż.	„	mieszane	Zofia Fedorczałowa	
T-wo Ręk. Warszt. Żyd.	„	polski	„	Dr Cecylia Kłafłenowa	
T-wo „Powściągliwość i Praca“	m.	„	„	Henryk Borkowski	
T-wo „Ridna Szkoła UTP.“	„	pol. i rus.	„	Michał Bessarab	
Zakłady Południowe	„	polski	miesz. i techn.	Inż. Tad. Stokłosiński	

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły
-------	-------------	--------------

F. Szkoły rolnicze

1	Gródek Jagielloński	Szkoła Rolnicza
2	Miłocin, pow. Rzeszów	Gimnazjum Rolnicze
3	Rzeszów	Szkoła Mleczarska
4	Suchodół, pow. Krosno	Szkoła Rolnicza
5	Wulka Kapitańska	Szkoła Ogrodnicza

G. Szkoły rolnicze

1	Albigowa, pow. Łańcut	Publ. Szk. Przysp. Gosp. Wiejsk.
2	Mokrzyszów, pow. Tarnobrzeg	Publ. Szk. Przysp. Gosp. Wiejsk.

H. Szkoły rolnicze

1	Korczyzna, pow. Krosno	Pryw. Szk. Przysp. Gosp. Wiejsk.
2	Pohorce, pow. Rudki	Pryw. Szk. Przysp. Gosp. Wiejsk.
3	Przemysł, pow. Rudki	Pryw. Szk. Przysp. Gosp. Wiejsk.

WOJEWÓDZTWO

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
-------	--	--------------

A. Szkoły zawodowe

1	Kołomyja, Grotgera 3, tel. 180	Gimnazjum Stolarskie Szkoła Ciesielska
2	Stanisławów, Pierackiego 55, tel. 3-44	4-letnia Koeduk. Szkoła Handlowa (w likwidacji) Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
3	Stanisławów, Kilińskiego 28, tel. 543	Gimnazjum Stolarskie
4	Stryj, Iwaszkiewicza 62, tel. 153	Szkoła Tkacka (w likwidacji)

B. Szkoły zawodowe

1	Dolina	K. Szk. Przysp. Kup. I. st.
2	Halicz, Sądowa 27	Szkoła Przysp. Kup. I. st.
3	Horodenka	Szkoła Krawiecko-bielizn.

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Nazwisko dyrektora
--	----------------	-----------------	--------------------

państwowe

Skarb Państwa	m.	polski	Inż. Kazimierz Odyniecki
Skarb Państwa	"	"	Inż. Władysław Rzepecki
Skarb Państwa	"	"	Inż. Jan Cesul
Skarb Państwa	"	"	Inż. Jan Masior
Skarb Państwa	"	"	Wacław Wrzak

samorządowe

Wydział Powiatowy w Łańcucie	ż.	polski	Stefania Żurawska
Wydział Powiatowy w Tarnobrzegu	m.	"	Inż. Jerzy Weiss

prywatne

S. S. Służ. Najśw. Serca Jezusowego	ż.	polski	S. Henryka Panufnik
Tow. Gosp. Wyksz. Kobiet	"	"	Zofia Strawińska
S. S. Służ. Najśw. Serca Jezusowego	"	"	S. Leonia Sadaj

STANISŁAWOWSKIE

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	k. m. ż.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
--	----------------	-----------------	--------------------------------------	-------

państwowe

Skarb Państwa	m.	polski	Inż. St. Klimaszewski	
"	k.	"	Tadeusz Rotter	
"	m.	"	Inż. Romuald Dobrowolski	
"	"	"	Mikołaj Wdowiak	

prywatne

T. S. H.	k.	polski	Antoni Masełko	
T. S. H.	k.	"	Stanisław Frühauf	od 1. IX. 1938 r.
„Wuzet“	ż.	"	Lidachiwarowa	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
4	Kołomyja, ul. Majora Gniadego 55	Szkoła Przysp. w Gosp. Rodz. I. st.
5	Kołomyja, Al. Wolności 30, tel. 253	Szkoła Krawiecko-Bielizniarska
6	Kołomyja, Mickiewicza 8	Jednoroczna Szkoła Przysp. Kup. I. stopnia Jednoroczna Szkoła Przysp. Admin.-Handlowego
7	Stanisławów, Pierackiego 55, tel. 473	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
8	Stanisławów, Pierackiego 55, tel. 344	Szkoła Krawiecko-Bielizniarska Szkoła Przysposob. w Gosp. Rodz. I. st. Gimnazjum Krawieckie
9	Stanisławów, Belwederska 44	Gimnazjum Krawieckie Gimnazjum Bielizniarskie
10	Stanisławów, Batorego 11 a	Szkoła Mechaniczna Męska
11	Stanisławów, Pierackiego 82	Gimnazjum Kupieckie
12	Stryj, Misińskiego 6	Koed. Gimnazjum Kupieckie
13	Stryj, Hołówki 24	Liceum Handlowe
14	Stryj, pl. Smolki 15, tel. 192	Męska Szkoła Mechaniczna
15	Stryj, Kochanowskiego 8	Szkoła Zawodowa Żeńska. Gimnazjum Krawieckie

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa kursu
C. Prywatne kursy		
1	Kołomyja, Al. Wolności 30, tel. 253	Kurs Koeduk. Roczny Handlowy
2	Stanisławów, ul. Meiselesa 2	Kurs Pisania na Maszynach
3	Stryj, ul. Słowackiego 12	Koeduk. Kurs Handlowy

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
D. Publiczne szkoły		
1	Bitków, Kopalnia	Publ. Szkoła Doksztalc. Zawodowa
2	Bolechów, ul. Czackiego 3 a	" " " "
3	Bursztyn, Mickiewicza 7, tel. 13	" " " "
4	Dolina, Aleja Piłsudskiego 9	" " " "
5	Horodenka, Jagiellońska 19	" " " "

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
„Wuzet“	ż.	polski	Debora Rottenstreich	od 1. IX. 1938 r.
Zw. Pracy Obyw. Kobiet	„	„	Mgr Verena Pollo	
Tow. Szk. Handl.	k.	„	Tadeusz Rotter	
Tow. Szk. Handl.	„	„	Wł. Szczerbiński	
Tow. Szkoły Przemysłowej	ż.	„	Eug. Trembałowiczowa	
Tow. Wyksz. Zawod. wśród Żydów	ż.	„	Henryka Kormanowa	
Związek „Wuzet“	m.	„	Inż. Mojżesz Milstein	
Ukr. Tow. Pedag. „Ridna Szkoła“	k.	ruski	W. Hłuszko	
Tow. Szk. Handl.	k.	polski	Edward Liberda	
Franciszek Świdorski	k.	„	Fr. Świdorski	
Tow. Warszt. Rękodz. dla młodz. żyd.	m.	„	Inż. Bern. Neustein	
Zw. Pracy Obyw. Kobiet	ż.	„	Leokadia Rzepecka	

Właściciel kursu (Koncesjonariusz)	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika kursu
---------------------------------------	-----------------	-------------------------------------

zawodowe

Tow. Szk. Handl.	polski	Wł. Szczerbiński
B. Kohn	„	Beniamin Kohn
Michał Bertas	„	M. Bertas

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
--	----------------	-----------------	----------------------------	--------------------------------------	-------

doksztalcające zawodowe

Wydział Szkolny	m.	polski	mieszane	Michał Zawadowski	
„ „	k.	„	„	Józef Banach	
„ „	m.	„	„	Henryk Zdunek	
„ „	m.	„	„	Marian Łanowski	
„ „	m.	„	„	Józef Rostkowski	

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa kursu
6	Katusz, Antoniego Małeckiego 8, tel. 68	Publ. Szkoła Doksztalc. Zawodowa
7	Kołomyja, Grotgera 3, tel. 180	" " " " Nr 1.
8	Kołomyja, Mickiewicza 8, im. Sienkiewicza	" " " " Nr 2.
9	Kosów Huculski, Szkolna 1	" " " "
10	Kuty, Śniatyńska 4	" " " "
11	Mikołajów n/D., Rynek 17	" " " "
12	Nadwórna, Orlicz-Dreszera 11, im. Staszica	" " " "
13	Rohatyn, Mickiewicza 12	" " " "
14	Skole, Szkolna 9, tel. 19	" " " "
15	Śniatyn, Piłsudskiego	" " " "
16	Stanisławów, Kilińskiego 23, tel. 543	" " " " Nr 1.
17	Stanisławów, pl. Mickiewicza 3, tel. 744	" " " " Nr 2. im. Mickiewicza
18	Stanisławów, Sedelmajerowska 15	" " " " Nr 3. handlowa
19	Stanisławów, 3 Maja 16	" " " " Nr 4. żeńska
20	Stryj, pl. Kilińskiego 1	" " " "
21	Tłumacz, Legionów 20	" " " "
22	Turka n. Stryjem, Kościuszki 17	" " " "
23	Tyśmienica, ul. Piłsudskiego	" " " "
24	Delatyn	" " " "

E. Prywatne szkoły

1	Drohowyże, poczta Mikołajów n. Dn., Zakład Fundacji hr. St. Skarbka	Pryw. Szk. Dokszt. Zaw. Fundacji hr. St. Skarbka
2	Stanisławów, 3 Maja 18, im. B. Hrinchenki	Pryw. Szkoła Doksztalc. Zawodowa U. T. P.

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły
-------	-------------	--------------

F. Szkoły rolnicze

1	Bereznica, pow. Stryj	Państw. Szkoła Rolnicza
2	Czernica, pow. Żydaczów, p. i st. kol. Piaseczna	Państw. Liceum Rolnicze
3	Horodenka	Państw. Szkoła Rolnicza
4	Żabie	Państw. Szkoła Przysp. Roln.

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkoła posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
Wydział Szkolny	k.	polski	miesz. i techn.	Jan Sytnik	
" "	m.	"	mieszane	Inż. St. Klimaszewski	
" "	ż.	"	"	Mgr Verena Pollo	
" "	k.	"	"	Bronisław Bednarski	
" "	m.	"	"	Leopold Migocki	
" "	k.	"	"	Teodor Wajda	
" "	m.	"	"	Józef Żelisko	
" "	k.	"	"	Jan Kowal	
" "	k.	"	"	Stanisław Wolski	
" "	m.	"	techniczne	Józef Aftarczuk	
" "	m.	"	mieszane	Inż. Lachowski	
" "	m.	"	handlowe	Teodor Piławski	
" "	m.	"	mieszane	Emil Stanoszek	
" "	ż.	"	techn. i miesz.	Maria Hubertówna	
" "	k.	"	mieszane	Jakub Garbacki	
" "	m.	"	"	Michał Dębiec	
" "	k.	"	"	Prokop Szeremeta	
" "	m.	"	"	Michał Ziomek	
" "	m.	"	"	Vacat	

d o k s z t a ł c a j ą c e z a w o d o w e

Fundacja hr. St. Skarbka	m.	polski	mieszane	Józef Michałowicz	
Koło Tow. „Ridna Szkoła“	m.	pol. i rus.	mieszane	Mgr Roman Sawicki	

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Nazwisko dyrektora
--	----------------	-----------------	--------------------

p a ń s t w o w e

Skarb Państwa	m.	polski	p. o. kier. Teofil Chomicki
Skarb Państwa	m.	ruski	Inż. Michał Cholewczuk
Skarb Państwa	m.	"	Inż. Tadeusz Schult-Krzyżanowski
Skarb Państwa	m.	polski	Inż. Michał Pazdanowski

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły
G. Szkoły rolnicze		
1	Kalusz	Pryw. Szkoła Przysp. Gosp. Wjejsk.
2	Miłowanie, pow. Tłumacz	Pryw. Szkoła Przysp. Roln.
3	Stryj	Pryw. Roczne Kursy Mleczarskie

WOJEWÓDZTWO

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
A. Państwowe szkoły		
1	Kamionka Str., Sienkiewicza 3, tel. 3	Szkoła Mechaniczna i Stojarska
2	Tarnopol, Niemcewicz 21, tel. 206	Gimnazjum Mechaniczne
B. Prywatne szkoły		
1	Brody, Wały Wolności 6, tel. 41	Gimnazjum Kupieckie
2	Brzeżany, Tarnopolska 46, tel. 69	Szkoła Stolarska TSZ., Kurs Koszykarski
3	Brzeżany, ul. Mickiewicza 28, tel. 100	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
4	Czortków, Sowińskiego	3-klas. Koed. Szkoła Handłowa
5	Czortków, Kolejowa 42, tel. 186	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
6	Jazłowiec, tel. 2	Seminarium Gospodarcze. Liceum Gosp. Wiejskiego
7	Lackie Małe	Szk. Przysp. Kraw.-Biejiżn. i Szkoła Przysp. w Gospod. Rodzin. I. st.
8	Tarnopol, Kościuszki, tel. 344	Gimnazjum Krawieckie
9	Tarnopol, Mickiewicz 6	Szkoła Przysp. Kupieckiego
10	Tarnopol, Kaczały 4, tel. 253	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie
11	Trembowła, ul. Zofii Chrzanowskiej	Szkoła przysposob. Kupieckiego I. st.
12	Złoczów, Tarnopolska 7, tel. 40	Koeduk. Gimnazjum Kupieckie

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa kursu
C. Kursy zawodowe		
1	Tarnopol, Niemcewicz 31, tel. 206	Kursy Zawodowe dla Przem. Metalowego i obsługi maszyn

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Nazwisko dyrektora
prywatne			
Tow. Gospodarczego Wyksz. Kobiet	ż.	polski	Eleonora Garapich
Tow. „Proświta“	m.	ruski	Michał Panasził
Tow. „Masłosożusz“	„	„	Inż. Mikołaj Chomyszyn

TARNOPOLSKIE

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
zawodowe				
Skarb Państwa	m.	polski	Inż. Ludwik Rąpała	
„	„	„	Inż. Jarosław Lipa	

zawodowe

Deodat Loewin	k.	polski	Zdzisław Judycki	
Tow. Szk. Zaw.	m.	„	Inż. Mikołaj Mojzesowicz	
Tow. Szk. Handl.	k.	„	Dr Ludwik Wewiórski	
Gusta Buchsgang	„	„	Vacat	
T. S. L.	„	„	Józef Niziołek	
Zgromadz. Niep. P. N. M. P.	ż.	„	S. Noiszewska	
SS. Opatrz. Bożej	„	„	S. Filewicz	od 1. IX. 1938 r.
T. S. L.	„	„	Mgr Mieczysława Eppler	
Lwowskie Tow. Rolnicze	„	„	Tadeusz Wojtowicz	
T. S. L.	k.	„	Władysław Ziobro	
T. S. L.	„	„	Edmund Gibczyński	
Zw. Pracy Obyw. Kobiet	„	„	Tadeusz Gorączko	

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	Język naucz.	Imię i nazwisko kierownika kursu
prywatne		
Tow. Popierania Szk. i Kursów Zawodowych	polski	Inż. Jarosław Lipa

L. p.	Miejscowość, ulica, Nr domu, Nr telefonu	Nazwa szkoły
-------	--	--------------

D. Państwowe szkoły

1	Brody, Podzamcze 1	Publ. Szkoła Doksztalc. Zawodowa
2	Brzeżany, Tarnopolska 46, tel. 69	" " " "
3	Buczacz, Potockiego (boczna)	" " " " im. Mickiewicza
4	Czortków, Sobieskiego 9, tel. 25	" " " "
5	Kamionka Strum., Sienkiewicza 3, tel. 3	" " " "
6	Monasterzyska	" " " "
7	Podhajce	" " " "
8	Przemysławany, pl. Dominikański 1	" " " "
9	Tarnopol, Niemcewicz 31, tel. 206	" " " "
10	Trembowła, ul. Sobieskiego	" " " "
11	Zborów, Bożnicza 20, tel. 17	" " " "
12	Złoczów, Daniłowiczów 4	" " " "

E. Prywatne Szkoły

1	Tarnopol, Kaczały 13	Pryw. Szkoła Doksztalcająca Zawodowa U. T. PP. im. B. Hrinchenki
---	----------------------	--

L. p.	Miejscowość	Nazwa szkoły
-------	-------------	--------------

F. Państwowe Szkoły

1	Zaleszczyki	Państwowe Jednor. Kursy Praktyki Ogrodniczej
---	-------------	--

G. Samorządowe Szkoły

1	Olesko, pow. Złoczów	Publ. Szkoła Przysposob. Gospodyń Wiejskich
---	----------------------	---

H. Prywatne Szkoły

1	Szybalin, pow. Brzeżany	Pryw. Szk. Przysp. Gospod. Wiejskich
2	Witków	Pryw. Szk. Przysp. Gospod. Wiejskich

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Szkola posiada oddziały	Imię i nazwisko kierownika szkoły	Uwagi
--	----------------	-----------------	----------------------------	--------------------------------------	-------

Dokształcające-Zawodowe

Wydział Szkolny	m.	polski	mieszane	Leon Witwicki	
" "	k.	"	"	Inż. M. Mojzesowicz	
" "	k.	"	"	Mgr Jan Padlowski	
" "	k.	"	"	Mgr B. Potykievicz	
" "	m.	"	"	Inż. Ludwik Rapała	
" "	m	"	"	Stanisław Józefczuk	
" "	m.	"	"	Szymon Teselski	
" "	k.	"	tech. handl. i miesz.	Franciszek Szatkowski	
" "	k.	"	mieszane	Inż. Jarosław Lipa	
" "	k.	"	"	Leon Obmiński	w orga- nizacji
" "	m.	"	"	Paweł Tomaszewski	
" "	m.	"	"	Jakub Buczyński	

Dokształcające-Zawodowe

Tow. „Ridna Szkoła“	m.	pol. i ukr.	mieszane	Paweł Diakiw	
---------------------	----	-------------	----------	--------------	--

Właściciel szkoły (Koncesjonariusz)	m. ż. k.	Język naucz.	Nazwisko Dyrektora
--	----------------	-----------------	--------------------

rolnicze

Skarb Państwa	k.	polski	Inż. Stanisław Strzelec
---------------	----	--------	-------------------------

rolnicze

Wydział Powiatowy w Złoczowie	ż.	polski	Inż. Jadwiga Niezabitowska
-------------------------------	----	--------	----------------------------

rolnicze

Michał Waśków	k.	ruski	Michał Waśków
Tow. Gospodarczego Wykształcenia Kobiet	ż.	polski	Janina Skolimowska

4.

PRZEKAZYWANIE WARTOŚCI KAPITAŁOWYCH PAŃSTWOWEMU ZAKŁADOWI EMERYTALNEMU

MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH
I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO

Warszawa

Dnia 7 października 1938 r.

Nr BP-15232/38.

Ministerstwo Skarbu w piśmie z dnia 12 kwietnia 1938 r. L. D. III. 1559/3/38 wyjaśniło, że Państwowy Zakład Emerytalny w przypadku reaktywowania funkcjonariusza państwowego, za którego przekazano Zakładowi sumy, o których mowa w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 marca 1934 r. o przepisach finansowych dla Państwowego Zakładu Emerytalnego (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 277), jest obowiązany zwrócić Skarbowi Państwa obliczoną na datę reaktywacji różnicę między wartością kapitałową emerytury i związanych z nią ekspektatyw a rezerwą techniczną, jaką Zakład winien posiadać dla danego funkcjonariusza w Funduszu A. Jeżeli zwrot następuje w tym samym okresie budżetowym, w którym uiszczono za danego funkcjonariusza wartości kapitałowe, kwoty podlegające zwrotowi winny być przekazane na wznowienie kredytów tej części budżetu, z której zostały wypłacone, natomiast jeżeli zwrot następuje w innych okresach budżetowych, kwoty zwracane winny być zarachowane na dochód budżetu Ministerstwa Skarbu, dział 5 § 11 „Różne dochody“.

Podając powyższe Ministerstwo prosi o niezwłoczne informowanie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o każdorazowym reaktywowaniu funkcjonariusza, do którego miały zastosowanie postanowienia wymienionego § 8.

W piśmie należy podać stanowisko jakie zajmował funkcjonariusz przed zmianą powodującą przekazanie Państwowemu Zakładowi Emerytalnemu sumy wynikającej z przepisu § 8 oraz stanowisko po reaktywacji, co da możliwość Ministerstwu ustalenia właściwego działu i paragrafu, na jaki winna być wpłacona kwota przez Zakład Emerytalny.

Dyrektor Biura Personalnego
W. Przybyłowicz

5.

Z DZIENNIKA USTAW

Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1938, zawiera między innymi:

w nr 84 z dn. 31 października 1938: rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dn. 12 października 1938 wydane w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych o uznaniu żubra za gatunek chroniony na całym obszarze Państwa.

w nr 87 z dn. 16 listopada 1938: dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 listopada 1938 o zjednoczeniu z Rzeczpospolitą Polską ziem odzyskanych w listopadzie 1938 i o rozciągnięciu na te ziemie mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych.

w nr 89 z dn. 22 listopada 1938: dekret Pre-

zydenta Rzeczypospolitej z dn. 21 listopada 1938 o prawie prasowym. Art. 1. prawa brzmi: „Granica wolności prasy jest dobro powszechne“. Art. 2. postanawia, że „druk jest każdy wytwór graficzny, odbity sposobem mechanicznym lub środkami chemicznymi i przeznaczony do rozpowszechniania. Czasopismem jest druk, który nie tworzy zamkniętej całości i ukazuje się przynajmniej raz na trzy miesiące, choćby w nierównych odstępach czasu, pod tym samym tytułem, w numerach bieżących. Książką jest druk objętości najmniej 32 stron, nie będący czasopismem“. — Prawo prasowe obejmuje 75 artykułów, ujętych w 11 rozdziałów.

w nr 93 z dn. 1 grudnia: dekret Prezydenta

Rzeczypospolitej z dnia 23 listopada 1938 o warunkach mianowania oficerów w stopniach honorowych. Według art. 2 dekretu „Obywatele Państwa Polskiego mogą być mianowani oficerami w stopniach honorowych za wybitne zasługi położone w czasie pokoju lub w czasie wojny mające podstawowe znaczenie dla rozwoju Sił Zbroj-

nych, obrony Państwa lub zakończenia działań wojennych“. Według art. 4, p. 2. „Mianowany oficerem w stopniu honorowym ma prawo wyłącznie do tytułu składającego się z nazwy stopnia i wyrazów: „w stopniu honorowym“ oraz „przepisowego munduru wojskowego i uzbrojenia“.

6.

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Dzera Bazyli, p. o. kierownika szkoły powszechnej III stop. w Potoku, zmarł dnia 9 października 1938 r. w Krośnie.

7.

RUCH SŁUŻBOWY

Kuratorium O. S. Lw.

Minister W. R. i O. P. mianował z dniem 1 września 1938 Horwatha Edwarda, pozostającego w stanie spoczynku wizytatora szkół Kuratorium O. S. Lw., wizytatorem szkół tegoż Kuratorium. (Nr B. P. 20081/38 z dn. 31 sierpnia 1938).

Minister W. R. i O. P. mianował z dn. 1 grudnia 1938:

= Lehnerta Seweryna, radcę p. o. naczelnika Wydziału Kuratorium O. S. L. we Lwowie, naczelnikiem Wydziału tegoż Kuratorium. (Nr B. P. 16064/38 z dn. 19 listopada 1938).

= Dworskiego Stanisława, prowizorycznego inspektora szkolnego we Lwowie p. o. wizytatora szkół w Kuratorium O. S. Lw. we Lwowie, wizytatorem szkół w tymże Kuratorium. (Nr B.P.-20563/38 z dn. 19 listopada 1938).

Kurator O. S. Lw. udzielił Jurkowskiej Ludmile, naucz. Państw. Szkoły Zawodowej Żeń. we Lwowie zniżki godzin na przeciąg roku szk. 1938/39 celem umożliwienia hospitowania szkół zawodowych żeń., szkół handlowych żeń. i koed., oraz rolniczych żeń. odnośnie p. w. i w. f. (Nr B. P. 44475/38 z dn. 19/X 1938).

Inspektorzy

Minister W. R. i O. P. mianował z dn. 1 grudnia 1938 Bąkowskiego Antoniego Jana, podinspektora p. o. inspektora szkolnego na obwód szkolny turczański w Turce, inspektorem szkolnym na tenże obwód. (Nr B.P-25292/38 z dn. 29 listopada 1938).

Szkoły powszechne

Przeniesieni: Gajdanowa Stefania, nauczycielka p. o. kierowniczką publ. szkoły powsz. w Przysłupiu, na stanowisko nauczycielki w ściślejszym znaczeniu do publ. szkoły powszechnej w Zawoju.

Przeniesieni w stan spoczynku: Kisielawicz Ludwik, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Ulnówku pow. Sokal. — Mirowicz Ignacy, kierownik publ. szkoły powsz. I stop. w Dubie pow. Dolina.

Szkoły zawodowe

Przeniesieni: Inż. Schreiter Julian, dyrektor Państw. Szkoły Przemysłu Żelaznego w Sułkowicach z urzędu na stanowisko nauczyciela do Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie (Nr B. P.-25561/38 z dn. 29 listopada 1938).

Pamiętajmy o Towarzystwie

Popierania Budowy Publicznych

Szkół Powszechnych !!!

8.

KONKURSY

na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych

L. porz.	Miejscowość	Powiat	Stopień organizacyjny	Charakter	Język nauczania	Do użytku kierownika		Uwaga
						mieszkanie	grunt	
1	Koniuchy	Brzeżany	III	koedukacyjna	polski i ruski	3 izby	185 a (jako ogród szkol.)	wymagany W. K. N.
2	Bobrówka	Jarosław	I	koedukacyjna	polski i ruski	3 izby	$\frac{1}{8}$ mg.	Konkurs drugi
3	Czelatycy	"	I	"	polski	2 izby	1 200 s ²	
4	Dąbrowica	"	I	"	polski i ruski	"	17 $\frac{1}{2}$ mg.	Konkurs drugi
5	Dobkowice	"	I	"	polski	"	1.200 s ²	
6	Koszyce	"	I	"	"	3 izby	—	Konkurs czwarty
7	Kramanówka	"	II	"	"	3 izby	1 mg.	
8	Piskorowice	"	I	"	polski i ruski	3 izby	—	Konkurs trzeci
9	Chałupki	"	I	"	"	3 izby	—	
10	Rozboń	"	I	"	polski	2 izby	—	Konkurs drugi
11	Roźniatów	"	I	"	"	3 izby	$\frac{3}{4}$ mg.	
12	Surmanówka	"	I	"	polski i ruski	3 izby	1 mg.	Konkurs trzeci
13	Wola Buchowska	"	I	"	polski	3 izby	1 $\frac{1}{2}$ mg.	
14	Wola Rokietnicka	"	I	"	"	3 izby	800 s ²	Konkurs drugi
15	Wola Rozwieńiecka	"	I	"	"	3 izby	1 mg. 1200 s ²	
16	Budy Łanieckie	Łańcut	I	"	polski	3 izby	2 mg.	Konkurs drugi
17	Dąbrówki	"	I	"	polski	3 izby	2 $\frac{1}{2}$ mg.	
18	Grodzisko Dolne Nr. 2	"	I	"	"	2 izby	—	Konkurs drugi
19	Przychojec	"	I	"	polski	3 izby	4.000 m ²	
20	Rakszawa Nr. 2	"	II	"	"	3 izby	$\frac{1}{4}$ mg	Konkurs drugi
21	Rakszawa Nr. 3	"	II	"	polski	—	—	
22	Ruda	"	I	"	polski	—	—	Konkurs drugi
23	Sonina	"	III	"	polski	3 izby	—	
24	Węgliska	"	I	"	"	3 izby	1 mg.	Pierw. mają kandydaci z W. K. N.
25	Wólka Niedźwiecka	"	III	"	"	2 izby	2 $\frac{3}{4}$ mg	
26	Chałupki	Przeworsk	I	"	"	3 izby	$\frac{1}{2}$ mg.	Konkurs drugi
27	Gorzyce	"	II	"	"	3 izby	2 mg.	
28	Siemiów	"	II	"	"	3 izby	$\frac{1}{2}$ mg.	Konkurs drugi
29	Tarnawka	"	III	"	"	3 izby	2 mg.	
30	Ujerna	"	I	"	"	3 izby	200 s ²	Pierwszeńst. mają kandyd. z W. K. N.
31	Urziejowice	"	III	"	"	3 izby	1 mg. 250 s ²	
32	Kuleczyce Szlacheckie	Sambor	III	"	polski i ruski	budowa szkoły w toku	ogród szk. 10 mg	wymagany W. K. N.
33	Podwoleczyska	Skałat	III	żeńska	"	—	—	Pierwsz. mają kandyd. z W. K. N.
34	Chodaczków Wielki	Tarnopol	III	koedukacyjna	"	4 izby	12 a	Konkurs drugi
35	Denysów	"	II	"	"	3 izby	3 $\frac{1}{2}$ a	

Podania o powyższe stanowiska należy składać drogą służbową na ręce właściwych Inspektorów Szkolnych w terminie 6 tygodniowym od daty ogłoszenia.

9.

KOMUNIKATY URZĘDOWE

Ulgi kolejowe uczniów

„Dziennik Taryf i Zarządzeń Kolejowych“ z dn. 14 listopada 1938 r. Nr 53 zawiera imienny wykaz szkół, których uczniom przysługują ulgi taryfowe w roku szkolnym 1938/39. Szkoły niewymienione w powyższym wykazie nie są uprawnione do wystawiania legitymacyj szkolnych przepisanego wzoru, uprawniających do ulg kolejowych uczniowskich. (Min. W. R. i O. P. Nr I Praw. 2540/100/38 z dnia 21 listopada 1938 r.).

Ubezpieczenie młodzieży szkolnej

Kuratorium O. S. L. przypomina pisma okólny K. O. S. L. z dnia 14 października 1936 r. Nr O-21434/36¹⁾ z dn. 31 marca 1937 Nr O-5760/37 i w związku z nimi nadmienia, że Ministerstwo W. R. O. P. pismem z dnia 1 kwietnia 1935 r. Nr I W. P. 349/ex 1935 przyjęło do wiadomości akcję Komitetu „Osiedli“ ubezpieczenia od wypadku młodzieży szkolnej, które uważa za celowe i pożądane tak ze względu na prawidłowe leczenie urazów spowodowanych wypadkami w szkole jakoteż ze względu na zabezpieczenie rodziców uczniów przed ewentualnymi wydatkami. Ubezpieczenia szkolne mogą być tylko dobrowolne. (Nr O-28742/38 z dnia 22 listopada 1938).

Wymagania przy egzaminie wstępnym na studia w Państwowym Instytucie Nauczycielskim w Warszawie

Dyrekcja Państwowego Instytutu Nauczycielskiego podaje następujące informacje dla osób chcących przygotować się do egzaminu wstępnego na studia w Państwowym Instytucie Nauczycielskim.

1) O przyjęcie do Instytutu w r. 1938 mogą ubiegać się kierownicy(czki) i nauczyciele(ki) publicznych szkół powszechnych lub szkół ćwiczeń, którzy:

a) najpóźniej przed 3-ma laty tj. w r. 1935 ukończyli względnie zdali egzamin z Wyższego Kursu Nauczycielskiego lub posiadają ukończone przed tym czasem inne analogiczne, uznane przez Władze szkolne studia,

b) mają dodatnią ocenę pracy zawodowej,

c) wykazują szczególne uzdolnienia i zamiłowania w dziedzinie zagadnień związanych z pracą szkolną.

Przeprowadzone w tym dziale badania i ob-

serwacje dzieci, ujęte w przejrzyste, czytelnie napisane sprawozdanie względnie opracowanie, należy załączyć do podania o przyjęcie.

2) Zakres wymagań od kandydata do Instytutu obejmuje:

A) wiadomości, jakie powinien posiadać absolwent Wyższego Kursu Nauczycielskiego z psychologii, pedagogiki, higieny wraz z nauką o człowieku w oparciu o obowiązkową i dokładnie opanowaną lekturę następujących dzieł:

1) Stefan Baley: Zarys psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka;

2) Jan Bogdanowicz: Zarys rozwoju fizycznego dziecka;

3) Zygmunt Mysłakowski: Pedagogika ogólna;

4) Bohdan Nawroczyński: Zasady nauczania;

5) Stanisław Kot: Zarys dziejów wychowania, jako funkcji społecznej;

6) Stanisław Łempicki: Polskie tradycje wychowawcze.

Poza wyżej podaną lekturą, która stanowi zasadnicze przygotowanie kandydata, obowiązuje przepracowanie jednego dzieła dodatkowego, dowolnie wybranego z podanych poniżej:

1) Dawid J. Wł.: Inteligencja, wola i zdolność do pracy;

2) Karpowicz St.: Wybór pism;

3) Dewey J.: Szkoła i społeczeństwo; Szkoła i dziecko;

4) Claparède Ed.: Wychowanie funkcjonalne;

5) Czerwiński St.: O nowy ideał wychowania;

6) Suchodolski B.: Kultura i osobowość;

7) Kerschensteiner G.: Pojęcie szkoły pracy;

8) Piaget J.: Mowa i myślenie u dziecka; Jak sobie dziecko świat przedstawia;

9) Szuman St. — Skowron St.: Organizm a życie psychiczne; Hormony w psychofizycznym rozwoju człowieka;

10) Znaniecki H.: Socjologia Wychowania.

B) znajomość ustawy o ustroju szkolnictwa z r. 1932, statutu i programów szkoły powszechnej, oraz orientowanie się w dozwolonych dla szkół powszechnych podręcznikach i książkach do lektury dla uczniów szkoły powszechnej,

C) znajomość jednego z języków obcych: (francuski, niemiecki, angielski) w stopniu umożliwiającym korzystanie z lektury naukowej w danym języku.

¹⁾ Zob. Dziennik Urzędowy K. O. S. L. r. 1936, str. 796.

Metoda przygotowania się:

W przepracowaniu wymienionej lektury obowiązkowej i dodatkowego dzieła wybranego nie chodzi o pamięciowe opanowanie całości książki, lecz o syntetyczne ujęcie opracowanego przez autora tematu — i umiejętność zreferowania tego tematu — względnie pewnych zagadnień w temacie rozwiniętych.

Z lektury obowiązkowej — otrzymuje się przy kolokwium omówienie którekolwiek z zagadnień opracowanych w jednej z wymienionych książek. — Książka wybrana przez kandydata może być przedmiotem dokładniejszej analizy w czasie kolokwium.

Zagadnienie rozwoju fizycznego dziecka ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju systemu nerwowego oraz higieny życia i pracy dziecka, jest zawsze przedmiotem egzaminu wstępnego.

W podaniu o dopuszczenie do egzaminu wstępnego, które składa się w marcu — na podstawie ogłoszonego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego konkursu — należy zaznaczyć, że wymagania podane w tym komunikacie są kandydatowi znane i że zostały uwzględnione przy przygotowaniu się do egzaminu. (Nr m. dz. II P-2206/37).

PAŃSTWOWA CENTRALNA BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA

KURATORIUM O. S. L.

WE LWOWIE, UL. KUBALI 4

jest czynna codziennie od godz.
10 — 14 i od 17 — 20, nadto
w niedziele i święta od godz.
10-11 dla nauczycieli z prowincji

Nauczyciele z prowincji mogą
wypożyczać książki, wysyłając
zamówienie pocztą.

KOMPLET KATALOGÓW PAŃST. CENTR. BIBLIOTEKI PEDAGOG.
WE LWOWIE OBEJMUJE 4 TOMY I KOSZTUJE 1 ZŁ 60 GR.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Dr MIECZYSLAW ZIEMNOWICZ

10.

Doroczne konferencje dyrektorów

Prace Wydziału Szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli określają normalnie przepisy organizacyjne i potrzeby, które wyłania życie szkolne. Ale ograniczanie się tylko do tych utartych, niemal tradycyjnych motywów działania spowodziłoby szybko skostnienie form pracy, wyjąłoby myśl i w konsekwencji oddaliłoby magistraturę szkolną od życia. Nie można kierować, tworzyć linii, gdy się ulega tylko narzucanym przez życie potrzebom. Bierność nosi w sobie zawsze zarodki martwoty. Szkoła nie znosi wprawdzie na ogół — tak najczęściej twierdzimy — eksperymentowania, ale jest funkcją potrzeb społecznych i musi im służyć! Szkoła będzie tym lepiej służyć społeczeństwu i państwu, im głębiej i trafniej będzie ujmować i rozumieć potrzeby życia, im będzie wrażliwsza na puls życia i kierunki jego rozwoju. Dlatego analizowanie sytuacji społecznej, zastanawianie się nad środkami, którymi szkoła dysponuje, jest koniecznością.

Takie jest założenie dorocznych konferencji dyrektorów szkół państwowych i prywatnych Okręgu Szkolnego. Na nich muszą właściwi twórcy życia szkolnego, bo takimi są w istocie dyrektorzy i przełożone szkół, uświadomić sobie, jakie ich zadania czekają, i jakimi środkami szkoła dysponuje. Ale obok nastawienia na przyszłość, trzeba również — zdać sprawę z osiągniętych zamierzeń, z trudności, które w pracy się nasuwały w roku ubiegłym i z tych doświadczeń wysnuć wnioski. Program konferencji narzuca się niemal sam i obejmuje sprawy zarówno organizacyjne, jak i ideowe. Której z tych spraw oddać pierwszeństwo, decyduje właściwie życie. Przez szereg ostatnich lat zajmowały szczególnie sprawy organizacyjne; wprowadzanie w życie nowej ustawy o ustroju szkolnictwa z 1932 r., tworzenie i realizowanie nowych programów naukowych zmuszały władze szkolne, dyrektorów szkół i nauczycieli do pracy nad organizacją życia szkolnego i nauki. Gdy główny zrąb tych prac został dokonany, gdy nowy ustrój szkolny przewyciężył przesady i nawyki i stał się rzeczywistością, gdy programy, przynajmniej gimnazjalne, przeszły ogniową próbę i zarysowały się w pracy szkolnej wyraźniej, trzeba było znowu zaakcentować silniej stronę ideową pracy szkolnej, zastanowić się nad rolą szkoły w życiu społecznym i przestudiować środki, przy pomocy których mamy realizować cele wychowawcze.

Dlatego też zarówno na konferencjach roku zeszłego, jak i w tym roku na czoło zagadnień wysunęły się sprawy ideowe. Narzucała się natarczywie myśl, że istotę szkoły tworzą nie budynki a nawet nie programy szkolne, lecz ludzie, nauczyciele. Od ich wiary lub niewiary we własne siły i w cele stawiane, od ich charakterów i morale, więc krótko, osobowości zależy poziom i powodzenie szkoły. Konferencja w roku szkolnym 1937/38 odbyła się pod hasłem „odbudowy moralnej stanu nauczycielskiego“, przez co rozumiało się przywrócenie samopoczucia nauczyciela, jego wiary w siebie i w skuteczność swych poczynań, czyli

wytworzenie atmosfery, w której twórcza praca nauczyciela dla młodzieży, a przez nią dla państwa staje się owocną. Realizacja tego hasła nie może nastąpić w krótkim czasie; jak wszelka pozytywna praca trudniejszą jest od destrukcji, tak też wielu żmudnych trzeba będzie wysiłków, aby rezultaty tej „odbudowy“ mogły być widoczne, aby ponownie stężyły „kręgosłupy moralne“ tych, którzy wychowują przyszłe pokolenia. Właściwie hasło to powinno stać się myślą przewodnią przez szereg lat i niewątpliwie tak będzie, ale każdy rok pracy nowych wymaga podnieć, nowego podejścia do obranego ideału.

Dlatego konferencje październikowe służyły właściwie tej samej idei, wzmocnienia autorytetu nauczyciela, ale miały ją oświetlić od strony życia szkolnego, od strony ucznia. Tematem ideowych rozważań i dyskusji stała się więc karność, jako najistotniejsze zagadnienie życia zbiorowego, jako główny środek kształtowania silnych charakterów, jako probierz skuteczności pracy wychowawców i ich wpływu na młodzież. Przy tworzeniu programu konferencji przyświecała myśl, że dokoła rozważań nad karnością będzie można ześrodkować zarówno elementy konieczne do wyrabiania poglądu na świat młodzieży, do formowania jej stosunku do siebie samych i do środowiska bliższego i dalszego, do zagadnień politycznych i kulturalnych, ekonomicznych i technicznych. Nad zagadnieniem karności, jako zadaniem wychowawczym w szkole, mieli zastanawiać się referenci, biorąc pod uwagę doświadczenia czerpane bezpośrednio z życia, ze swej praktyki, mieli analizować zarówno sukcesy, jak napotykaną trudności. Aby referaty związać lepiej z życiem, wybierano referentów dla analizowania stosunków wychowawczych w małych miejscowościach i w większych środowiskach, dla chłopców i dziewcząt.

Dla zaokrąglenia niejako tych referatów wstawiono do programu konferencji sprawozdanie z książki T. Łopuszańskiego „Rydzyzna“, która wnikliwie i odważnie charakteryzowała życie i pracę wychowawczą w Rydzynie w okresie ośmiu lat. Nazwisko autora, niezmordowanego bojownika o nową szkołę polską, odważnego realizatora nowej koncepcji rzeczywistości polskiej, pioniera nowych kierunków rozwoju narodu polskiego, dawało możliwość pogłębienia rozważań. Rydzyzna miała być konkretnym przykładem celowej, konsekwentnej pracy nad realizowaniem ideału wychowawczego, którego trafności nikt nie kwestionował.

To pierwsza część konferencji. Drugą zapełniły sprawy organizacji życia szkolnego i nauki. Narzucały się tutaj dwie sprawy, które muszą zajmować wszystkich pedagogów. Pierwsza to sprawa selekcji młodzieży w naszych szkołach średnich, druga organizacja końcowa liceów ogólnokształcących. W pierwszej potrzeba poddać analizie zjawisko dokonującego się przesunięcia doboru młodzieży szkół średnich od wsi ku miastu. W kraju, w którym ludność wiejska stanowi około 70%, odsunięcie a raczej znikanie dzieci wiejskich z gimnazjów, oznacza zacieśnienie, zubożenie podstawy rekrutacyjnej młodzieży a w konsekwencji zubożenie a może i skarlówacenie naszej kultury narodowej. Analiza ustawowych i w praktyce wytworzonych sił selekcyjnych w szkole miała wskazać na przyczyny tego niepożądanego zjawiska dla życia społecznego, miała znaleźć sposoby przeciwdziałania złu.

Sprawa liceów to specjalne zagadnienie; chodzi o rachunek sumienia, o ile programy klasy pierwszej licealnej zostały w tym pierwszym roku próby zrealizowane i o ile przez to stworzyły podstawę do pracy w klasie drugiej. Zagadnienie to jest głównie organizacyjne, ale na rok bieżący centralne dla dyrektorów liceów.

Takie były przesłanki przy organizowaniu październikowych konferencji dyrektorskich. Jeszcze jeden moment należy podnieść. Zazwyczaj konferencje te organizowano dla wszystkich dyrektorów szkół państwowych i prywatnych Okręgu. Jest to organizacyjnie korzystniejsze, jeden trud, jeden referent. Praktyka wykazała jednak, że te masowe konferencje stają się „urzędówkami“, które nie ułatwiają kontaktu między kierownikami Kuratorium a kierownikami szkół; dyskusje w tak licznych zebraniach stają się nieosobiste, na czoło wysuwają się jakby „zawodowi“ dyskutanci, a ton przemówień nabiera cech patosu z tendencją oddziaływania na „tłum“. Mowcy mniej odważni i wyrobieni nie przychodzą do głosu wcale. Dlatego narzucała się myśl rozbicia ogólnej konferencji na grupy mniejsze, niemal regionalne, w nadziei, że wtedy przemówienia staną się więcej osobiste, choć mniej oratorskie, więcej z życiem związane i szczerze, a przez to owocniejsze.

Konferencje w 1937 r. odbyły się w trzech zespołach, we Lwowie, Przemysłu i Stanisławowie. W roku bieżącym rozbito jeszcze lwowską konferencję na dwie grupy, lwowską, obejmującą zasadniczo Lwów—miasto i tarnopolską dla województwa tarnopolskiego. Doświadczenia poczynione potwierdziły nadzieje.

Konferencje odbyły się: 4-go października we Lwowie, 6-go w Stanisławowie, 11-go w Przemysłu, 13-go w Tarnopolu. Program obejmował dla przedpołudniowej części ideowej cztery referaty.

Pierwszy, wygłoszony jako wstępny na wszystkich konferencjach Wiz. Dr Stefana Papeć „Pogląd na świat młodzieży licealnej w świetle jej wynurzeń“ oparty był na ankiecie przeprowadzonej w kilku liceach lwowskich i prowincjonalnych. Obejmował on wynurzenia młodzieży, niekiedy frapująco szczere a zawsze interesujące na temat stosunku do domu rodzinnego, religii, nauki, nauczycieli, życia szkolnego, teatru, muzyki, kina, książek i dzienników, sportu i wybieczek.

Dwa dalsze referaty na temat „karność młodzieży jako podstawa pracy wychowawczej“ obejmowały we Lwowie młodzież męską (ref. Dr St. Przeździecki) i młodzież żeńską (Dr Maria Chełńska), w Stanisławowie referat p. dyr. Władysława Piskozuba omawiał środowisko większe, dyr. Józefa Follprechta z Nadwórnej środowisko małe; w Przemysłu analogiczne referaty wygłosił dyr. Jan Smółka (Przemysł) i Dr Zdzisław Londoński (Nisko), w Tarnopolu dyr. Tadeusz Leszczyński (Tarnopol) i dyr. Zygmunt Mirtyński (Trembowla). Referat o Rydzynie we Lwowie Dr Stanisław Buzath, w Przemysłu Rudolf Kasprzyk (Kolbuszowa), w Stanisławowie Dr Józef Krystanowski (Dolina), w Tarnopolu dyr. Czesław Zajac (Borszczów).

W drugiej części konferencji referaty na temat „Nowy ustrój szkolny i egzaminy wstępne jako podstawa selekcji młodzieży“ wygłosili we Lwowie dyr. Tadeusz Strojny, w Stanisławowie Jacek Pawlik (ze Struja), w Przemysłu inż. M. Sobolewski (z Jarosławia), w Tarnopolu dyr. Dominik Pytel (Tarnopol).

Referaty „Tegoroczne wyniki nauki w I kl. licealnej jako podstawa pracy w klasie II“ wygłosili na wszystkich konferencjach w zakresie przedmiotów humanistycznych: Dr Ewa Maleczyńska, kier. ogniska hist. we Lwowie, i Dr Adam Patryn (kier. ogniska mat.) w zakresie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych.

Dyskusja, która się rozwinęła po każdej części konferencji, była żywa i interesująca. Najwięcej naturalnie budziła zainteresowania sprawa karności. Rozwijano obraz trudności, z którymi walczy szkoła w dniu dzisiejszym, charakteryzowano wpływy środowiska, które oddziaływa na młodzież, omawiano stosunek rodziców do szkoły, narzekano na słaby nieraz materiał nauczycielski i na bardzo ciężkie położenie materialne nauczycieli, którym troska o zaspokojenie najkonieczniejszych potrzeb odbiera pogodę i równowagę ducha, niezbędną dla pracy wychowawczej. Dyskutanci zdobywali się jednak i na pozytywne ustosunkowanie się do omawianych problemów, na znaczny optymizm i podkreślali, że młodzież dzisiejsza jest zdolna do zapału i czynu ofiarnego dla państwa (zgłoszenia całych klas do legionu zaolzańskiego, ofiarność na cele państwowe), że pragnie się uczyć i pracować. Podkreślano wielkie znaczenie organizacji uczniowskich, gdy są dobrze prowadzone i gdy ilość ich nie jest zbyt wielka, wskazywano na wpływ wychowawczy P. W. i sportu. Bardzo interesujące były zwierzenia, że całe wychowanie szkolne zogniskowano koło idei obronności Państwa i służby dla niego. Na ogół stwierdzano, że szkoła w małych miejscowościach ma więcej sposobności i dlatego też skuteczniej wychowuje młodzież, dając jej możliwość spędzania czasu także poza nauką w szkole. Także współpraca rodziców jest ściślejsza. W dyskusji zaznaczono różnice w światopoglądzie młodzieży polskiej i niepolskiej. Przez cały szereg przemówień przebijało przeświadczenie, że warunkiem powodzenia pracy szkolnej jest dobry nauczyciel, o silnym charakterze, o czynnej postawie wobec spraw Państwa i narodu, a sercem oddany młodzieży, umiejący zdobyć jej zaufanie.

Sprawa „Rydzyny“ zajmowała wszystkich gorąco. Ustosunkowano się do zagadnień poruszanych i rozwiązywanych przez T. Łopuszańskiego czasami defetystycznie, gdy widziano jedynie różnicę warunków, wśród których pracuje się w Rydzynie i w naszych często słabo wyposażonych szkołach, częściej odnoszono się z podziwem i uznaniem dla pracy wychowawczej, uznając, że konsekwentne tępienie kłamstwa tzn. szkolnego, że umiejętne kierowanie pracą, opartą na zainte-

resowaniu i samodzielności uczniów, oraz wychowanie fizyczne dają dobre rezultaty także w naszych szkołach, mogą i powinny być stosowane.

Naprowadzenie dyskusji na tory pozytywne, umacniające przypisać należy w znacznej mierze P. Kuratorowi, który wystąpił zdecydowanie przeciw „gorzkim żalom“ i tradycyjnemu narzekaniu i oglądaniu się na pomoc władz, wskazał na historyczną chwilę przyłączenia do Polski Zaolzia, dokonanego przez zdecydowaną wolę Narodu, zadał pytanie, czy i w jakim stopniu wychowawcy dzisiejsi mogą się szczycić swoim współudziałem w wytworzeniu tej harmonii i silnej woli. W innym wypadku znowu polecał P. Kurator Dyrektorom zbliżać się do nauczycieli jak do swych współpracowników, nie zaś „od strony wątroby i żółci“, poważny ale pogodny, równy, koleżeń- ski dyrektor zdziała nieporównanie więcej niż oschły. To znowu ostrzegał P. Kurator przed poj- mowaniem karności, jako bezmyślnych więzów, krepowania, karność może stać się także szkod- liwą, chodzi o to, by w działaniach masowych i indywidualnych szkoły młodzież stawała chętnie i karnie na apel Państwa, Narodu i szkoły.

Druga część konferencji miała już inny charakter. Dyskusja rozwinęła się przeważnie koło zagadnienia selekcji młodzieży. Uznano, że problem zdobycia młodzieży wiejskiej dla szkoły śred- niej ma duże społeczne znaczenie, że rozwiązanie tego zadania zależy od większej tolerancji przy egzaminach wstępnych, od materialnej i moralnej opieki, którą należy roztoczyć nad młodzieżą w czasie pobytu w szkole. Wyłoniła się sprawa burs i internatów, stosunku ich do kierownictw szkół i żądanie pogłębienia tej współpracy. Omawiano sprawę stypendiów gminnych. Wyłoniła się potrzeba ściślejszej współpracy gimnazjum ze szkołą powszechną dla poznania wzajemnego metod stosowanych i stawianych wymagań.

Referat p. Dr Ewy Małczyńskiej charakteryzował braki i niedociągnięcia w realizacji pro- gramów pierwszej klasy licealnej, wynikających a) z braku kryteriów ustalonych dla oceny dojrz- ałości uczniów do studium w liceum, b) w niewystarczającym rzeczowym przygotowaniu nauczy- cieli i ich przeciążeniu pracą, co utrudnia samokształcenie, c) w braku podręczników i potrzeb- nych pomocy naukowych. Referentka wskazała następujące środki zaradcze: a) konieczność ustale- nia minimum wymagań w każdym przedmiocie, aby uniknąć przeciążenia, b) ścisła i ciągła współ- praca nauczycieli pokrewnych przedmiotów, dla ekonomicznego uzyskania czasu, c) stworzenie dla każdego przedmiotu indywidualnego, wykonalnego planu — terminarza pracy, d) zaopatrzenie bibliotek w dostateczną ilość egzemplarzy podstawowych lektur i ułatwienie nauczycielom korzy- stania z ognisk metodycznych.

Dr Adam Patryk wskazał na konieczność uzupełnienia wiedzy fachowej nauczycieli wobec no- wych wymagań programów licealnych, dotąd obcych szkole średniej. (W matematyce: rozwią- zywanie trójkąta sferycznego, geometria wykreslna, algebra wyższa dotycząca wielomianu, kom- binatoryki, zagadnień rachunku prawdopodobieństwa. W fizyce: zagadnienie ruchów regularnych cie- czo i gazów bez wirów, nauka o oporach i znaczeniu wirów, astronomia. W biologii: zmien- ność oraz dziedziczność, ewolucja i próby jej wyjaśnienia, ważniejsze biocenozy Polski. W che- mii: zagadnienia gospodarcze i praktyczne zwłaszcza łącznie z zagadnieniem obronności państwa i korelacji z programem P. W.). Podkreślał, że przy nauce w gimnazjum i w I kl. liceum należy pamiętać o programie kl. II i odpowiedniej do tego używać metody nauczania. Radził oszczędnie korzystać z tzw. „tematów do wyboru“, które są na ogół trudniejsze i rozszerzają program, zanim nauczyciele nie zdobędą więcej doświadczenia przy realizacji programu; pobudzać indywi- dualne zamiłowania uczniów (biblioteki licealne), przegrupowanie materiału gimnazjalnego takie, aby osiągnąć ciągłość nauczania z liceum.

Poszczególne konferencje zamykał przewodniczący w pełnej świadomości, że cele ich tj. uświadomienie istniejących zagadnień, środków i granic możliwości ich realizowania — zostały osiągnięte. Ze uczestnicy konferencji nabrali wiary w swe siły i że zdobyli ofensywne nastawienie wobec czekających trudności w rocznej pracy.

Po konferencjach Kuratorium wydało poniższy okólnik, który nawiązując do obrad konfe- rencji, referatów i dyskusji, oraz zamierzeń Kuratorium ujmuje wyniki konferencji w program pracy na rok 1938/9.

Praca ideowo wychowawcza

Szczególną troską w pracy będzie dążność do kształtowania silnych charakterów młodzieży zarówno pod względem moralnym jak i państwowym.

Osobowość nauczyciela odgrywa decydującą rolę w należytych ustosunkowaniu młodzieży do zagadnień życia rodzinnego, religijnego, szkolnego, narodowego i państwowego. Świadom tego nauczyciel zbliży się do młodzieży z życzliwością, zainteresuje jej losem, świecić jej będzie własnym przykładem.

Podstawą należyte zorganizowanego życia szkolnego a w przyszłości życia społecznego jest dobrze pojęta i rozumiana karność wobec siebie, wobec przełożonych i wobec ideałów życia państwowego.

Do ugruntowania karności prowadzą: a) wzorowa organizacja życia szkolnego; b) konsekwentne, zgodne z zasadami psychologii wychowawczej i na życzliwości oparte egzekwowanie nauki szkolnej; c) rozumne i umiarkowane życie w organizacjach szkolnych, przy czym popierać należy tylko organizacje, wykazujące żywotność i rezultaty pracy; d) przenikanie całego życia szkolnego (nauki i wychowania) ideą obronności państwa i służby dla państwa; rozumna ideowa współpraca nauczycieli wszystkich przedmiotów z celami P. W.; e) pozyskanie rodziców dla idei wychowawczej szkoły i zorganizowanie współpracy, opartej na wzajemnym zaufaniu; f) zorganizowanie skutecznej opieki nad młodzieżą dojeżdżającą i dążność do ograniczenia dojeżdżania.

Planowa praca w zakresie organizowania wycieczek zarówno o charakterze sportowo krajoznawczym jak i naukowym.

Wszystkie grona nauczycielskie przepracują zasady wychowania obowiązujące w Rydzynie (sprawozdanie T. Łopuszańskiego) i będą się starały zrealizować ideał prawdy (tępienie kłamstwa, blagi, obłudny, kult odpowiedzialności), pracy, (sumienność w pracy obowiązkowej, sposobność do pracy nadobowiązkowej) i czystości (praca nad wyrobieniem moralnym).

Praca organizacyjna

Baczna uwaga, aby selekcja młodzieży w gimnazjum i liceum dokonywała się zgodnie z zasadami psychologii pedag. i w atmosferze życzliwości.

Troska, aby do szkół średnich dostali się uczniowie zdolni, pochodzący ze wsi; uczniów tych należy otoczyć życzliwością w czasie egzaminu i później w ciągu nauki.

Dążność, aby internaty i bursy stały się instrumentem wychowawczym Rad Pedagogicznych i spełniły swe zadanie pod względem ekonomicznym, kulturalnym i wychowawczym.

Organizacja nauki

Należyte zrozumienie programów nauki w szkole powszechnej trzeciego stopnia, jako podstawy organizacyjnej i programowej nauki gimnazjalnej. — Pogłębienie zrozumienia programów nauki w gimnazjach i liceach. — Większa swoboda dla nauczyciela w stosowaniu metod nauczania z zastrzeżeniem, aby stosowane metody zgodne były z podstawowymi zasadami psychologii wychowawczej. — Większy nacisk na rezultaty nauczania. — Nastawiania nauki gimnazjalnej, gdzie to konieczne, na wymagania programu licealnego. — Celowa koordynacja wymagań w pokrewnych przedmiotach nauczania. — Wczesne merytoryczne przygotowanie licealnego egzaminu dojrzałości, przy czym baczyć należy, aby nauka przedmiotów, które nie są objęte egzaminem dojrzałości, nie była przez uczniów lekceważona.

Skontrolowanie pomocy naukowych i rozumne ich kompletowanie, aby umożliwić skuteczne realizowanie programów nauki.

Kompletowanie bibliotek humanistycznych (dla języka polskiego i historii).

Umożliwianie nauczycielom, zwłaszcza młodym, dokształcania przez ułatwienie dojazdu do Ognisk metodycznych, przez ułatwienie korzystania z biblioteki Ogniska i Centralnej, wreszcie przez zakup niezbędnych, podstawowych książek.

Zachęcanie i ułatwianie udziału w Kursach, które obejmować będą działy nauki w dawniejszych programach nieuwzględnione.

11.

STAN SZKOLNICTWA W OKRĘGU SZKOLNYM LWOWSKIM W ROKU SZKOLNYM 1937/38

C) SZKOLNICTWO ZAWODOWE¹⁾

Ustawa o ustroju szkolnictwa z dnia 11 marca 1932 rozróżnia w zakresie szkolnictwa zawodowego: szkoły i kursy.

Szkoły zawodowe dzielą się na: szkoły typu zasadniczego (stopnia niższego, gimnazjalnego i licealnego), szkoły przysposobienia zawodowego,

szkoły doksztalające zawodowe oraz szkoły mistrzów i nadzorców.

Szkoły typu zasadniczego obejmują: szkoły przemysłowe, handlowe, rolnicze i gospodarstwa domowego.

Stan szkół i kursów zawodowych w Okręgu Szkolnym Lwowskim ilustrują następujące tabele:

I. SZKOŁY ZAWODOWE

Szkoły przemysłowe				Szkoły handlowe		Szkoły rolnicze i pokrewne			Szkoły doksztalające zawodowe		Razem
męskie		żeńskie i gospodarcze							publ.	pryw.	
państw.	pryw.	państw.	pryw.	państw.	pryw.	państw.	pryw.	publ.	publ.	pryw.	
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE											
11	4	6	23	9	20	5	4	2	54	7	145
15		29		29		11			61		
WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE											
3	2	—	8	1	5	4	3	—	23	1	50
5		8		6		7			24		
WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE											
3	1	—	3	—	6	1	3	1	11	1	30
4		3		6		5			12		
W OKRĘGU											
17	7	6	34	10	31	10	10	3	88	9	225
24		40		41		23			97		

¹⁾ Jest to część trzecia sprawozdania p. n. „Stan szkolnictwa w Okręgu Szkolnym Lwowskim w roku szkolnym 1937/38”. Część pierwszą i drugą ogłoszono w nr. nr. Dziennika Urzędowego K. O. S. L. z dn. 31 października i 30 listopada b. r. (Przyp. Red.).

niku n. S. -- a równocześnie Przemysłowe Zakłady Południowe uruchomiły w Stalowej Woli Fabryczne Gimnazjum i Szkołę Mechaniczną. Nadto uruchomiono Pryw. Męskie Liceum Mechaniczne w Drohobyczu oraz Pryw. Szkołę Mechaniczną w Stanisławowie.

W żeńskich szkołach zawodowych (przemysłowych i gospodarczych) zaznacza się stały wzrost frekwencji młodzieży. W roku szkolnym

1935/36 uczęszczało — 2.121 uczennic, w 1936/37 2.675 ucz., w 1937/8 — 3.195 uczennic.

Wszystkie prawie męskie i żeńskie szkoły przemysłowe w Okręgu Szkolnym Lwowskim wymagają rozbudowy pomieszczeń oraz zwiększenia wyposażenia w pomoce naukowe względnie urządzenia, co stopniowo realizuje się w miarę możliwości. Obecnie bowiem męskie szkoły przemysłowe, zwłaszcza metalowe, nie mogą nadążyć stale, od 3 lat wznrastającej frekwencji młodzieży.

SZKOŁY HANDLOWE

L. p.	Typ szkoły	Państwowe	Publiczne	Prywatne	Rodzaj szkoły			Razem	Uwagi
					Męsk.	Żeńsk.	Koed.		
1	Licea Handlowe	1	—	2	—	—	3	3	Lwów Przemysł (2)
2	Licea Administracyjne	1	—	—	1	—	—	1	Lwów
3	Gimnazja Kupieckie 3 i 4 letnie . . .	4	—	18	1	1	20	22 ¹⁾	
4	3 Kl. Szkoły Handl. (dawnego typu) .	—	—	3	—	—	3	3 ²⁾	Brzeżany Czortków Stryj
5	Roczne Szkoły Handl. (dawnego typu)	—	—	1	—	—	1	1	Jaworów
6	Jedn. Szkoły Przyspos. Kup. I i II stop.	3	—	5	1	—	7	8	Przemysł Lwów (4) Stanisławów Grodzińska Dolne Jaworów
7	„ „ „ Admin.-Handl.	1	—	—	—	—	1	1	Lwów
8	Szkoły Doksztalające Handlowe . . .	—	2	—	1	—	1	2	Lwów Stanisławów
Razem . . .		10	2	29	4	1	36	41	

Napływ młodzieży do szkół handlowych wzrósł znacznie na przestrzeni lat 1935/36—1937/38. Duży nacisk położono na rekrutację młodzieży ze sfer kupieckich i rolniczych. Wzrosła również liczba personelu nauczycielskiego. W zakresie urzędowania większość szkół posiada już prawie kompletne pracownie: kupiecką i towaroznawczą.

W niektórych zakładach istnieją ponadto oddzielne pracownie techniki szklanej. Szkoły handlowe nawiązały już kontakt ze sferami gospodarczymi dla ułatwienia realizacji programów nauczania oraz celem oddziaływania na życie gospodarcze przez akcję kursową, wykładową, pomoc w organizacji przedsiębiorstw itp.

¹⁾ Lwów (5), Borysław, Brody, Czortków, Drohobycz, Jarosław, Kołomyja, Przemysł, Rzeszów, Rozwadow, Stanisławów, Sambor (2), Stryj, Sanok, Sokal, Tarnopol, Złoczów.

²⁾ Przekształcone z nowym rokiem szkolnym na gimnazja kupieckie (Brzeżany, Czortków) i liceum handlowe (Stryj.)

SZKOŁY ROLNICZE I POKREWNE

L. p.	Typ szkoły	Państwowe	Publiczne	Prywatne	Rodzaj szkoły			Razem	U w a g i
					Męsk.	Żeńsk.	Koed.		
1	Instytut Gospodarczego Wykształcenia Kobiet . .	—	—	1	—	1	—	1	Snopków pod Lwowem wyższa nieakademicka oparta na podbudowie liceum ogólnokształ.
2	Licea Rolnicze	1	—	—	1	—	—	1	Czernica 3-letnie (ukr.)
3	Licea Gospodarstwa Wiejskiego	—	—	1	—	1	—	1	Jazłowiec k/Buczacza
4	Gimnazja Rolnicze . . .	1	—	—	1	—	—	1	Miłocin k/Rzeszowa 3-letnie
5	Szkoły Rolnicze (niższe)	1	—	—	1	—	—	1	Bereźnica 2-letnia
6	Szkoły Przystosobienia Rolniczego	4	1	1	6	—	—	6	Gródek Jag., Horodenka, Suchodół, Zabie, Miłowanie, (ukr.) Mokrzy-szów
7	Szkoły Przystosobienia Gospodyń Wiejskich . .	—	2	6	—	8	—	8	Albigowa, Kałusz, Korezyna, Olesko, Pohorce, Przemyśl, Szybalin (ukr.), Witków Stary
8	Szkoły Ogrodnicze . . .	2	—	—	2	—	—	2	Wólka Kap. pod Lwowem, Zaleszczyki 3-letnie
9	Szkoły Mleczarskie . . .	1	—	1	2	—	—	2	Rzeszów — i 1/2 roczny kurs serowarski, Strój (ukr.)
Razem		10	3	10	13	10	—	23	

Na terenie Okręgu Szkolnego Lwowskiego istnieją ponadto uczelnie akademickie o charakterze rolniczym, a to: 1. Wydział lasowy Politechniki Lwowskiej. 2. Wydział rolniczy Politechniki Lwowskiej. 3. Akademia Weterynarii we Lwowie, (do której są przyjmowani również absolwenci liceów rolniczych). 4. Wyższe Kursy Ziemiańskie inż. Jerzego Turnaua we Lwowie — koedukacyjne o dwuletnim kursie nauki (jako typ wyższy nieakademicki). 5. Szkoła lasowa (niższa) w Bolechowie — prowadzona przez Dyрекję Lasów Państwowych we Lwowie. 6. Kursy gorzelnicze w Dublanach — (1 roczne — stałe). 7. Kursy pszczelarsko-ogrodnicze i zielarskie (5-cio miesięczne) organizowane corocznie przez Małop. Two Ogr. we Lwowie. 8. Wędrownie kursy dla gospodyń wiejskich (przeznaczone dla wsi, rozwijają się coraz liczniej — kurs trwa od 3 1/2 do 5 mies.).

Prócz wymienionych szkół oraz kursów rolniczych i pokrewnych w organizacji znajdują się: Pryw. Szkoła Rolnicza Męska, żydowska w Słobódce Leśnej k/Kołomyi, Pryw. Liceum Męskie Twa Rolniczego we Lwowie w okolicy Tarnopola, Szkoła Przystosobienia Rolniczego w Piadykach oraz Publiczna Szkoła Przystosobienia Gospodyń Wiejskich w Grzymałowie.

Wędrownie kursy rolnicze organizowane są dla wsi i cieszą się dużą popularnością. W roku szk. 1937/38 czynne były trzy Państwowe Kursy Wędrownie, po jednym na każde województwo (w Turbii pow. Tarnobrzeg, w Monasterzyskach pow. Buczacz i w Grzymałowie pow. Skalał). W przyszłości ilość kursów wędrownych będzie zwiększona i kursy takie powstaną na terenie powiatu niżańskiego, oraz terenie Łańcuta — Przeworska i Jarosławia.

SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCE — ZAWODOWE

S z k o ł y	Ilość	S z k ó ł			U w a g i
		mę- skich	żeń- skich	ko- eduka- cyjn.	
I. publiczne	88	42	8	38	6 publicznych szkół o dziennym nauczaniu (Brzeżany, Czortków, Kołomyja, Lwów 3).
II. prywatne	9	7	2	—	4 szkoły o języku nauczania polskim, 2 szkoły dwujęzyczne z prawami publiczności, 3 szkoły z ruskim językiem nauczania.
Ogółem	97	49	10	38	91 publicznych i prywatnych szkół wieczornych i popołudniowych.

PORÓWNAWCZE ZESTAWIENIE DANYCH STATYSTYCZNYCH SZKÓŁ DOKSZTAŁCAJĄCYCH — ZAWODOWYCH
W LATACH SZKOLNYCH 1933/4—1937/38

Szkół dokszt. zawod.	pu- bliczne	pry- watne	razem	ilość oddział.	ilość uczniów	ilość uczenie	razem	uczniów na oddz.	ilość na- uczycieli	ilość uczniów w P. W.
1933/34	102	9	111	316	10661	1477	12138	—38	967	2089
1934/35	99	9	108	306	8967	2541	11508	—38	851	3508
1935/36	87	9	96	333	10784	3034	13818	—42	842	2890
1936/37	85	8	93	386	12372	3249	15621	—43	857	3670
1937/38	88	9	97	434	13469	3221	16690	—38	938	4002

Jak widać z zestawienia, ilość szkół kształcających zawodowych w Okręgu Szkolnym Lwowskim zmniejsza się od roku 1933/34. Niektóre szkoły ulegają likwidacji bądź komasacji z powodu konieczności zastosowania najdalej idących oszczędności budżetowych. Sieć tych szkół zwiększa się jednak ponownie w roku szk. 1937/38. Ilość uczniów natomiast stale wzrasta i mieści się w zmniejszającej się liczbie szkół dzięki wzrostowi liczby

oddziałów. Na 1 oddział wypada przeciętnie 40 uczniów.

Od lat 3 organizuje się w Okręgu Szkolnym Lwowskim szkoły kształcające - zawodowe o dziennym nauczaniu we Lwowie, Jarosławiu, Kołomyi, Brzeżanach i Czortkowie. Organizacja tych szkół opiera się na postanowieniach ustawy o pracy młodocianych i kobiet.

II. MŁODZIEŻ

Rok szkolny	1935/36				1936/37				1937/38			
Szkoły	rzym. kat.	gr. kat.	moj-żesz.	inne	rzym. kat.	gr. kat.	moj-żesz.	inne	rzym. kat.	gr. kat.	moj-żesz.	inne
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE												
przemysłowe męskie	1473	380	124	10	1481	412	154	6	1497	429	169	8
	1987				2053				2103			
przemysłowe żeńskie	904	292	804	8	1017	317	812	12	1194	337	826	25
	2008				2158				2382			
handlowe	2186	487	1070	52	2556	507	1224	94	3353	666	1259	136
	3795	2099 chłopców 1696 dziewcząt			4381	2451 chłopców 1930 dziewcząt			5414	3052 chłopców 2362 dziewcząt		
rolnicze i pokrewne	488	36	3	14	445	35	2	13	508	30	—	12
	541	266 chłopców 275 dziewcząt			495	275 chłopców 220 dziewcząt			550	290 chłopców 260 dziewcząt		
dokształcające — zawodowe .	10337				10938				11295			
Razem . . .	18668				20025				21744			
WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE												
przemysłowe męskie	142	81	160	4	147	86	163	6	165	94	170	5
	387				402				434			
przemysłowe żeńskie	306	79	200	8	329	86	206	7	351	93	240	13
	593				628				697			
handlowe	328	102	248	22	322	100	330	14	404	128	384	26
	700	481 chłopców 219 dziewcząt			766	527 chłopców 239 dziewcząt			942	690 chłopców 252 dziewcząt		
rolnicze i pokrewne	57	93	5	10	94	150	4	10	112	151	1	10
	165	143 chłopców 22 dziewcząt			258	210 chłopców 48 dziewcząt			274	229 chłopców 45 dziewcząt		
dokształcające — zawodowe .	2906				3507				3863			
Razem . . .	4751				5561				6210			

Rok szkolny	1935/36				1936/37				1937/38			
Szkoły	rzym. kat.	gr. kat.	moj-żesz.	inne	rzym. kat.	gr. kat.	moj-żesz.	inne	rzym. kat.	gr. kat.	moj-żesz.	inne
WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE												
przemysłowe męskie	299	44	7	1	304	47	8	3	310	52	13	2
	351				362				377			
przemysłowe żeńskie	60	12	11	3	66	11	19	2	72	15	29	—
	86				98				116			
handlowe	245	70	192	20	315	79	245	23	437	87	326	12
	527	261 chłopców 266 dziewcząt			662	363 chłopców 299 dziewcząt			862	485 chłopców 377 dziewcząt		
rolnicze i pokrewne	116	32	—	3	103	37	—	9	128	43	1	5
	151	23 chłopców 128 dziewcząt			149	16 chłopców 133 dziewcząt			177	23 chłopców 154 dziewcząt		
dokształcające — zawodowe .	575				1176				1532			
Razem . . .	1690				2447				3064			
W OKRĘGU												
przemysłowe męskie	1914	505	291	15	1932	545	325	15	1972	575	352	15
	2725				2817				2914			
przemysłowe żeńskie	1270	383	1015	19	1412	414	1037	21	1617	445	1095	38
	2687				2884				3195			
handlowe	2759	659	1510	94	3193	686	1799	131	4194	881	1969	174
	5022				5809				7218			
rolnicze i pokrewne	661	161	8	27	642	222	6	32	748	224	2	27
	857	432 chłopców 425 dziewcząt			902	501 chłopców 401 dziewcząt			1001	542 chłopców 459 dziewcząt		
dokształcające — zawodowe .	13818				15621				16690 13469 chłopców 3221 dziewcząt			
Razem . . .	25109				28033				31018			

Ilość młodzieży uczęszczającej do szkół zawodowych w Okręgu corocznie stale wzrasta,

stosunkowo najwięcej w szkołach handlowych dokształcających-zawodowych.

ZESTAWIENIE ORGANIZACJI UCZNIOWSKICH W SZKOŁACH ZAWODOWYCH

Nazwa organizacji	Szkoły przemysł. męskie	Szkoły przemysł. żeńskie	Szkoły handlowe	Szkoły rolnicze	Szkoły dokształcające
Związek Harcerstwa Polskiego	4	9	16	—	2
L. O. P. P.	16	16	23	7	36
L. M. i K.	10	9	19	1	8
Czerwony Krzyż	1	9	10	2	7
Szkolna Kasa Oszczędności	5	7	11	1	6
Samorządy uczniowskie	7	21	16	2	10
Spółdzielnie uczniowskie	5	8	15	8	—
Koła sportowe	7	5	11	2	—
Koła literacko-naukowe wzgl. krajoznawcze	9	8	10	4	—
Razem	64	92	131	27	69

III. NAUCZYCIELE

Rok szkolny	1935/36		1936/37		1937/38	
Szkoły						
WOJEWÓDZTWO LWOWSKIE						
przemysłowe męskie	143		152		147	
przemysłowe żeńskie	224		233		242	
handlowe	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	236	70	268	77	333	109
	306		345		442	
rolnicze i pokrewne	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	28	31	30	33	29	31
	59		63		60	
dokształcające — zawodowe . . .	560		565		592	
Razem . . .	1292		1358		1483	

Rok szkolny	1935/36		1936/37		1937/38	
Szkoły						
WOJEWÓDZTWO STANISŁAWOWSKIE						
przemysłowe męskie	64		58		60	
przemysłowe żeńskie	58		55		61	
handlowe	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	66	13	65	12	69	21
	79		77		90	
rolnicze i pokrewne	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	17	5	21	5	24	7
	22		26		31	
dokształcające — zawodowe . . .	204		209		236	
Razem . . .	427		425		478	

WOJEWÓDZTWO TARNOPOLSKIE

przemysłowe męskie	50		47		45	
przemysłowe żeńskie	21		19		22	
handlowe	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	38	12	48	14	54	28
	50		62		82	
rolnicze i pokrewne	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	6	23	5	21	6	23
	29		26		29	
dokształcające — zawodowe . . .	78		83		110	
Razem . . .	228		237		288	

Rok szkolny	1935/36		1936/37		1937/38	
Szkoły						
W OKRĘGU						
przemysłowe męskie	257		257		252	
przemysłowe żeńskie	303		307		325	
handlowe	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	340	95	381	103	456	158
	435		484		614	
rolnicze i pokrewne	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn	kobiet
	51	59	56	59	59	61
	110		115		120	
dokształcające — zawodowe . . .	842		857		938	
Razem . . .	1947		2020		2249	

NAUCZYCIELE W SZKOŁACH DOKSZTAŁCAJĄCYCH — ZAWODOWYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

szkół powsz.		szkół średnich ogólnokształc.		szkół zawodowych		religii				inżynierów				innych urzędników różnych instytucji, techników itd		Razem		województwo lwowskie		województwo stanisławowskie		województwo tarnopolskie			
dochodzących	wyłącznie zatrudnionych	dochodzących	wyłącznie zatrudnionych	dochodzących	wyłącznie zatrudnionych	rzymskokatolickiej	greckokatolickiej	mojżeszowej	ewangelickiej	lekarzy	wyłącznie zatrudnionych	dochodzących ze szkół zawodowych typu zasadniczego	dochodzących z różnych urzędów, samorząd., przemysł. itp.	Instruktorów dochodzących ze szkół zawodowych typu zasadniczego	mistrzów rzemieślniczych	kierowników pedag. P. W. (nieuczących w szkołach)	nauczycieli (ek) W. F. (nieuczących w szkołach)	Razem		województwo lwowskie		województwo stanisławowskie		województwo tarnopolskie	
341	12	34	24	70	14	91	80	58	—	38	19	18	28	14	52	9	5	31	938	952	236	110			

Jak widać z podanych zestawień, ze wzrostem ilości szkół zawodowych w Okręgu wzrosła również ilość nauczycieli. W szkołach dokształcających zawodowych pracują obecnie nauczyciele wy-

łącznie zatrudnieni w tych szkołach, co pozwala wytworzyć typ nauczyciela szkół dokształcających zawodowych.

IV. BUDYNKI

SZKÓŁ ZAWODOWYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38 NA TERENIE OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

S z k o ł y					Razem	Szkoły doksztalające — zawodowe			
b u d y n k i	prze- mysłowe męskie	prze- mysłowe żeńskie	handlowe	rolnicze		własne	szkół powszech- nych	szkół średnich	szkół zawodo- wych
własne	14	19	13	24	70	7	77	1	12
wynajęte	7	4	16	3	30	—	—	—	—

Budynki szkół zawodowych prawie wszystkie w Okręgu wymagają rozbudowy i remontów, pod tym względem bowiem przedstawiają się (za wyjątkiem nielicznych szkół) bardzo ubogo. Stan ten systematycznie ulega poprawie. Bardzo dużo natomiast pozostawiają do życzenia pomieszczenia szkół doksztalających - zawodowych, zwłaszcza w większych miastach o dużej frekwencji uczniów, w których z braku oddzielnych pomieszczeń nie może być realizowane codzienne nauczanie; cia-

snota zaś lokali niektórych szkół uniemożliwia nawet prowadzenia nauki w zakresie godzin określonych programami. Ten stan rzeczy przemawia za budową oddzielnych budynków na pomieszczenie szkół doksztalających-zawodowych w większych miastach. Sprawa ta zgodnie z ustawą o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół doksztalających zawodowych winna stać się przedmiotem trosk zarządów miast.

OGÓLNE ZESTAWIENIE WSZYSTKICH TYPÓW SZKÓŁ ZAWODOWYCH

S Z K O Ł Y				
p r z e m y s ł o w e			handlowe	rolnicze i pokrewne
męskie	żeńskie	doksz. zaw.		
24	40	97	41	23
10·8%	17·7%	43·1%	18·2%	10·2%
R a z e m 225 s z k ó ł				
M Ł O D Z I E Ź				
2914	3195	16690	7218	1001
9·3%	10·3%	53·8%	23·5%	3·3%
R a z e m 31018 u c z n i ó w				
N A U C Z Y C I E L E				
252	325	938	614	120
11·2%	14·4%	41·8%	27·2%	5·4%
R a z e m 2249 n a u c z y c i e l i				

Jak z zestawienia wynika, największy procent młodzieży przechodzi przez szkoły dokształcające-zawodowe, jako szkoły stosunkowo najtańsze. Z tych względów szkoły te przede wszystkim powinny być otoczone opieką, a sieć ich rozbudowana. Najmniejszy procent natomiast uczniów uczęszcza do szkół rolniczych (zaledwie 3,3%), co wskazuje na brak zrozumienia przez społeczeństwo znaczenia zawodowego kształcenia młodzieży w szkołach rolniczych, do czego również w dużej mierze przyczynia się ubóstwo wsi.

Rozbudowa sieci szkół rolniczych w Okręgu oraz podniesienie frekwencji uczniów w tych szkołach są to dwa ważne zadania.

Kursy zawodowe. — Akcję doszkalania

zawodowego przeprowadza Instytut Przemysłowy dla Małopolski Wschodniej we Lwowie. Celem Instytutu jest podnoszenie sprawności: zawodowej pracowników rzemieślniczych, przemysłowych i handlowych oraz udzielanie pomocy organizacyjnej i technicznej w zakładaniu spółdzielczości, racjonalizowaniu i propagowaniu wytwórczości krajowej, specjalnie zaś wytwórczości swego okręgu.

Czynna we Lwowie, przy ul. Bourlarda 5, Poradnia Zawodowa przeprowadza badania selekcyjne kandydatów(ek) do gimnazjum ogólnokształcącego i szkół zawodowych, udziela porad młodzieży kończącej szkołę powszechną lub średnią, zajmuje się skierowywaniem młodzieży rzemieślniczej na właściwe tory zawodowe.

12.

KOMUNIKATY NIEURZĘDOWE

Zjazd Geografów

II Zjazd Koleżeński Geografów Krakowskich odbędzie się w Krakowie w dniach 3 i 4 lutego 1939 r. Zjazd ten poświęcony będzie złożeniu hołdu Cieniom prof. Ludomira Sawickiego w 10-lecie Jego zgonu i zastanowieniu się nad najgodniejszym sposobem trwałego uczczenia Jego zawsze żywej pamięci, zobrazowaniu dorobku geografii polskiej w latach 1929 do 1938 oraz odnowieniu węzłów koleżeńskich zadzierzgniętych w młodzieńczych latach na ławie uniwersyteckiej.

I. Zjazd rozpocznie się 3. II. 1939 r. o godz. 16-tej w gmachu Instytutu Geogr. U. J., po czym po ukonstytuowaniu Władz Zjazdu i po dokonaniu wyboru Komisji, odbędzie się o godz. 18-ej Odświeżenie Tablicy Pamiątkowej poświęconej s. p. Prof. Ludomirowi Sawickiemu.

Obrady Zjazdu rozpoczną się 4. II. i trwać będą przedpołudniem. Obejmą one 4 krótkie (30—40 minut) referaty z zakresu kartografii, geografii fizycznej, antropogeografii i dydaktyki geografii. Popołudniu przewidziane jest zebranie zamknięte, na którym przedstawione zostaną wnioski i rezolucje jako też sprawozdania Komisji. Zamknięcie Zjazdu poprzedzi referat o społecznej roli geografii. W ramach Zjazdu odbędzie się Wystawa Kartograficzna.

Każdemu uczestnikowi Zjazdu przysługuje prawo zgłaszania wniosków i rezolucji. Winny one być wniesione na piśmie na ręce Komitetu Organizacyjnego najpóźniej do dnia 15 stycznia 1939 r.

Na żądanie Komitet Zjazdu rezerwuje dla przyjezdnych kwatery w Domu Wycieczkowym w Oleandrach w cenie 1,60 zł. za pierwszą dobę, po 1 zł. za następną.

Termin nadsyłania zgłoszeń udziału w Zjeździe upływa z dniem 15 stycznia 1938 r. Zgłoszenia późniejsze będą też uwzględnione, ale w wypadkach tych Komitet nie gwarantuje terminowego nadesłania zniżek kolejowych.

Udział w Zjeździe wynosi 2 zł., które należy przekazywać na adres: Sekretariat II. Zjazdu Koleżeńskiego Geografów Krakowskich, Kraków, Grodzka 64.

Stypendia Książnica-Atlasu

Zarząd Sp. Akc. Książnica-Atlas T. N. S. W. przyznał w bieżącym roku szkolnym 60 stypendiów po 100 zł uczniom (uczennicom) szkół średnich ogólnokształcących i handlowych.

W Okręgu Szkolnym Lwowskim otrzymali:

a) Stypendia za dobre postępy w nauce języka polskiego otrzymali:

Berka Franciszek, uczeń kl. IV Państw. Gimnazjum im. K. Ujejskiego w Kamionce Strumiłowej (woj. tarnopolskie);

Kopeć Jadwiga, uczennica kl. III Gimnazjum żeńskiego PP. Benedyktynek łącz. we Lwowie;

Zapała Zdzisław Eugeniusz, uczeń kl. I lic. Państw. Gimnazjum im. B. Chrobrego w Leżajsku (woj. lwowskie).

b) Za dobre postępy w matematyce:

Jankowiak Jan Józef, uczeń kl. I lic. Pryw. Polskiego Gimnazjum Koedukacyjnego w Horodence (woj. stanisławowskie);

Karpiński Wiesław, uczeń kl. I lic. Korpusu Kadetów Nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie;

Kwolek Janina, uczennica kl. II lic. Miejskiego Gimnazjum Koedukacyjnego im. Herburtów w Dobromilu (woj. lwowskie);

c) Za dobre postępy w nauce geografii:
Kurdybacha Cecylia, uczennica kl. II lic. Państw. Gimnazjum III w Przemyślu (woj. lwowskie);

d) za dobre postępy w nauce filologii klasycznej:

Szymanik Ryszard, uczeń kl. III Gimnazjum Męskiego OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem (woj. lwowskie);

e) Za dobre postępy w nauce przedmiotów handlowych:

Piznal Władysław, uczeń kl. I Koedukacyjnego Gimnazjum Kupieckiego T. S. L. w Czortkowie (woj. tarnopolskie);

Rymarz Michał, uczeń kl. II Pryw. Koedukacyjnego Gimnazjum Kupieckiego Z. N. P. w Sanoku (woj. lwowskie);

Tenerowicz Ludwik, uczeń kl. II Gimnazjum Kupieckiego im. Dra E. Adama T. S. H. we Lwowie.

13.

KSIAŻKI I CZASOPISMA

B. Krygowski: *Metodyka szkolnych wycieczek geograficznych*
Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa

Wymieniana metodyka składa się z dwóch zasadniczych części: pierwszej, omawiającej ogólnie zasady technicznego i naukowego przygotowania wycieczki, oraz drugiej zawierającej kilkanaście konkretnych przykładów różnych wycieczek. Aczkolwiek przykłady wycieczek zostały przeprowadzone wyłącznie z młodzieżą gimnazjalną (przeważnie młodzieżą klasy I wiekowo odpowiadającej młodzieży VII klasy szkoły powsz.), to nie mniej zarówno przykłady wycieczek jak i zasady ogólne, będące wynikiem ośmioletniej praktyki autora, czynią tę książkę aktualną zarówno dla szkół średnich wszelkiego typu jak i dla szkoły powszechnej. Bogaty zbiór wycieczek, od ogólnych poczynając, a na gospodarskich kończąc (wycieczka do portu, do huty, na gospodarstwo rolne etc.), ułatwić może niepomierne pracę i nauczycielowi szkoły powszechnej i nauczycielowi wszystkich typów szkół średnich (ogólnokształcących, zawodowych i i.). Ułatwić może również pracę kandydatom na nauczycieli, praktykantom a także krajoznawcom.

M. Żakówna:
Wycieczkowanie młodzieży
Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa

Pracę „Wycieczkowanie młodzieży“ oparto na ankiecie przeprowadzonej w pierwszych klasach szkoły średniej nowego typu. Szło bowiem o stwierdzenie tego, jaką znajomość okolicy i kraju wynosi młodzież ze szkoły powszechnej. Odpowie-

dzi na ankietę wykazały znikomą znajomość własnego powiatu i województwa. Praca M. Żakówny usiłuje na podstawie danych liczbowych oświetlić jedno z bardzo żywotnych zagadnień nauczania geografii. Zadaniem jej jest wywołanie dyskusji lub też opracowanie danego zagadnienia dla innych terenów, co z czasem jako wysiłek zbiorowy może postawić zagadnienie wycieczek młodzieży w wieku szkolnym na należytych poziomach.

Przyroda i technika
czasopismo poświęcone popularyzacji nauk przyrodniczych i technicznych
Książnica-Atlas. Lwów—Warszawa

Wśród zagadnień surowcowych Polski najmniej może znana jest sprawa zaopatrzenia przemysłu naszego w siarkę i jej półfabrykaty, jak siarczek węgla, kwas siarkowy itp. Nie wiele na ogół się wie, że bez siarki nie mogłyby istnieć przemysł nawozów sztucznych, jedwabiu sztucznego, środków wybuchowych i w. i. Problem produkcji siarki w Polsce jest tym ważniejszy, że obfitych złożów naturalnych tego minerału nie posiadamy. Jak rozwiązuje się u nas ten trudny problem dowiedzą się czytelnicy *Przyrody i Techniki* z Nr 9 w artykule „Siarka i jej znaczenie przemysłowe“. W tymże numerze prof. I. Sawicki przedstawia wyczerpująco aktualne dziś zagadnienie budowy schronów przeciw lotniczym w domach mieszkalnych. O nowym odkryciu z dziedziny astronomii dowiadujemy się z art. W. Mańkowskiego poświęconego nowodostreżonym dwóm księżycom planety Jowisza. O Warszawie w przyszłości mowa jest w dłuższym ilustrowanym ar-

tykule, który obrazuje nowe zamierzenia urbanistyczne, które mają nadać Warszawie oblicze wielkomiejskie na wzór innych stolic europejskich. Z licznych notatek dowiadujemy się o najnowszych postępach nauk przyrodniczych i technicznych a więc czytamy o nowych ciężarach atomowych, mechanicznym kopiowaniu fotografii, o zastosowaniu węgla drzewnego do opalania lokomotywy i w. i. Dodatki jak Poradnik przyrodnika-fotografa, Kalendarzyk astronomiczny, Tablice Meteorologiczne dopełniają całości tego interesującego zeszytu.

Metodyka Biologii

organ Ognisk Metodyki i Biologii, dodatek do czasop. „Przyrody i Techniki“

W ostatnim zeszycie Metodyki biologii ks. Dr J. Łopot pisze o korelacji nauki religii i biologii w liceum, zatrzymując się szczególnie nad zagadnieniem pochodzenia człowieka, nauki dziedziczności itp. Pomysłowe wykorzystanie epidiaskopu do pokazów szkolnych jest tematem art. W. Tomczyka. O mierzeniu oddechu spirometrem pisze J. Andrusiw. Na zakończenie czytamy o przyrządzie wykazującym pochłanianie tlenu z powietrza podczas oddychania człowieka. Przyrząd ten zaprojektowało dwu uczniów z gimnazjum w Brześciu.

Maleczyński K., Mańkowski T., Pohorecki F.,
Tyrowicz M.:

Lwów i Ziemia Czerwieńska

Książka jest pierwszym opracowaniem, ujmującym całokształt dziejów nie tylko Lwowa, ale całości terenu trzech województw Małopolski wschodniej od czasów najdawniejszych aż do chwili współczesnej z szerokim uwzględnieniem nie tylko historii politycznej, ale również prehistorii, kultury i sztuki, stosunków gospodarczych i społecznych. Powstała z myślą zobrazowania wiekowej pracy polskiej na Ziemi Czerwieńskiej, ale równocześnie z myślą podkreślenia wartości twórczej współpracy wszystkich zamieszkujących ją narodowości, stać się może dużą pomocą w rę-

ku nauczyciela, ważnym czynnikiem wychowawczym w ręku ucznia, jak również oddać ważne usługi w pozaszkolnej pracy oświatowej.

Praktyczny zeszyt nutowy

Ukazał się w druku Praktyczny zeszyt nutowy układu Rudolfa Mugeńskiego. Wydawnictwo zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. jako pomoc szkolna do użytku poszczególnych uczniów. Cena zeszytu 15 gr.

Wyniki

W Warszawie zaczęło wychodzić nowe pismo pod redakcją Michała Kryńskiego „Wyniki“. Jest to miesięcznik poświęcony zagadnieniom wydajności pracy szkolnej, sprawie pomiarów szkolnych oraz teorii i praktyce, stosowania testów wiadomości w szkołach średnich i powszechnych.

Stosunki służbowe nauczycieli

Wyszedł z druku zbiór przepisów, obowiązujących w zakresie stosunków służbowych nauczycieli wraz z wyrokami Najw. Tryb. Admin. pt. Stosunki służbowe nauczycieli. Wydawnictwo to, zalecone do użytku służbowego, obejmuje 532 stron druku i zawiera obowiązujący tekst ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1 lipca 1926 r. wraz z rozporządzeniami wykonawczymi, instrukcjami, okólnikami i wyjaśnieniami normatywnymi, jak również wiążące się z tą ustawą inne normy prawne (ustawy, rozporządzenia itp.) w tekstach całkowitych lub wymogach, wszystko aktualne w dniu 1 kwietnia 1938 r. oraz odpowiednie orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego. Cena 6 złotych za egzemplarz. Dla PP. Prenumeratorów Dziennika Urzędowego Ministerstwa, Dzienników Urzędowych Kuratoriów i czasopisma „Oświata i Wychowanie“ cena 1 egzemplarza wynosi złotych 5. Zamówienia kierować należy do Administracji Wydawnictw Ministerstwa W. R. i O. P. Warszawa, Al. Szucha 25 wpłacając równocześnie należność (z podaniem przeznaczenia) na konto czekowe czasopisma „Oświata i Wychowanie“ w PKO Nr 30203.

KSIĄŻKI NADEŚLANE DO REDAKCJI

Przyboś Adam: „Inwentarz archiwum Skazanieckiego Bończa Markowskich“, Tarnopol 1938, nakł. Pod. Tow. Przyj. Nauk.

Spittal Stanisław: „Lecznictwo ludowe w Załóżcach i okolicy“, Tarnopol 1938, nakł. Pod. Tow. Przyj. Nauk.

Dejna Karol: „Podolsko-Wołyńskie pogranicze językowe“, Tarnopol 1938, nakł. Pod. Tow. Przyj. Nauk.

Machalski Franciszek: „Orientalizm Antoniego Langego“, Tarnopol 1937, nakł. Pod. Tow. Przyj. Nauk.

Przyboś Adam: „Konfederacja Gołubska“, Tarnopol 1936, nakł. Pod. Tow. Przyj. Nauk.

Dr Hupka Jan: „Z czasów wielkiej wojny“, Lwów 1938, nakł. Księgarnia A. Krawczyńskiego.

Rogowski Jan: „W obronie Lwowa“, Lwów 1939, nakł. Księgarni A. Krawczyńskiego.

Bieniasz: „Leśne wygi“, Lwów 1939, nakł. Księgarni A. Krawczyńskiego.

Gill Tom: „Jeździec w masce“, pow. przełożyła R. Czekańska-Heymanowa, Warszawa 1939, nakł. M. Arcta.

Dyakowski Bogdan: „Nasz las“ wyd. VI, Warszawa 1939, nakł. Księgarni M. Arcta.

Przeworska J., Hertz A.: „Od Wisły do Nilu“, pow. dla młodzieży, Warszawa 1939, nakł. „Biblioteki Polskiej“.

Zaniszanka Z.: „Plemię żółwia uskrzydło-

nego“, pow. dla młodzieży, Warszawa 1938, nakł. „Biblioteki Polskiej“.

Dąbrowska-Gerson M.: „Wielcy artyści“, wyd. III, Warszawa, nakł. „Biblioteki Polskiej“.

Krzemieńska L.: „Z przygód leśnego ludka“, Warszawa 1938, nakł. „Biblioteki Polskiej“.

Buyno-Arctowa M.: „Czy'amy sami“, wyd. V, Warszawa 1939, nakł. M. Arcta.

Domańska A.: „Paziowie króla Zygmunta“, wyd. IV, Warszawa 1939, nakł. M. Arcta.

Balicki J. - Maykowski St.: „Mówią wieki“, podręcz. dla II kl. gimnazjum kupieckiego, Lwów 1938, nakł. Zakładu Narod. im. Ossolińskich.

Krasicki I.: „Wybór pism“, oprac. K. Giebułtowski, Lwów 1938, nakł. Zakładu Narod. im. Ossolińskich.

Mickiewicz A.: „Wybór pism“, oprac. K. Giebułtowski, Lwów 1938, nakł. Zakładu Narod. im. Ossolińskich.

Rabska Z.: „Baśnie kaszubskie“, Warszawa 1939, nakł. M. Arcta.

W KAŻDEJ SZKOLE OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

winny się znaleźć

DWIE OSTATNIO WYDANE KSIĄŻKI:

K. MALECZYŃSKI

T. MAŃKOWSKI

F. POHORECKI

M. TYROWICZ

LWÓW I ZIEMIA CZERWIENSKA

NAKLAD PAŃSTWOWEGO WYDAWNICTWA KSIĄŻEK SZKOLNYCH WE LWOWIE

E. WAWRZKOWICZ

J. K L I N K

WALCZĄCY LWÓW W LISTOPADZIE 1918

NAKLAD KSIĄŻNICY-ATLASU LWÓW — WARSZAWA

WYDAWNICTWO ZAKŁADU NARODOWEGO IM. OSSOLIŃSKICH

WE LWOWIE, UL. OSSOLIŃSKICH L. 11 — TELEFON Nr 238-59

ODDZIAŁY: w WARSZAWIE, ul. Nowy Świat 72 — telefon nr 598-81
w KRAKOWIE, ul. Podwale 5 — telefon nr 135-27

p o l e c a

Podręczniki szkolne dla szkół powszechnych, średnich ogólnokształcących, zawodowych i liceów, dostosowane do najnowszego programu i zatwierdzone do użytku szkolnego przez Ministerstwo W. R. i O. P. m. i.

- J. Balicki, St. Maykowski*: MÓWIĄ WIEKI. Podręcznik do nauki języka polskiego dla II kl. gimnazjum kupieckiego. Opracowali Zenon Alexandrowicz i Szczepan Zimmer zł 2.80
- J. Balicki, St. Maykowski*: MÓWIĄ WIEKI. Podręcznik do nauki języka polskiego dla kl. III gimn. kupieckiego. Opracowali Z. Alexandrowicz i S. cz. Zimmer (w aprobacie ostatecznej).
- J. Kijas, St. Przybós*: Przewodnik metodyczny do podręcznika *J. Balickiego i St. Maykowskiego MÓWIĄ WIEKI*, cz. III zł 1.40
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski*: LITERATURA POLSKA. Tom I, cz. 1—3 dla I kl. liceum ogólnokształcącego. Każda część oddzielnie po zł 3.—. Całość zł 8.—
Uzupełnieniem tego podręcznika są trzy „WYBORY“ w oprac. *K. Giebul-towskiego*:
J. Kochanowski: WYBÓR POEZYJ zł 0.40
I. Krasicki: WYBÓR PISM zł 0.85
A. Mickiewicz: WYBÓR PISM zł 0.75
- J. Kleiner, Al. Brückner, Z. Alexandrowicz, J. Balicki, St. Maykowski*: LITERATURA POLSKA dla kl. II liceum ogólnokształcącego (w druku).
- J. Lechicka*: HISTORIA dla kl. I liceum (w druku).
- J. Piprek*: VON DEUTSCHER ART UND KUNST. Teil I, podręcznik do nauki języka niemieckiego dla kl. I liceum zł 4.50
- A. Wereszczyński*: WIADOMOŚCI O POLSCE WSPÓŁCZESNEJ. Wydanie ósme, przerobione i uzupełnione zł 5.—

Dzieła naukowe i beletrystyczne m. i.

- K. Chłędowski*: ROKOKO WE WŁOSZECH. Wydanie wznowione zł 20.—
- W. Kętrzyński*: AUS DEM LIEDERBUCH EINES GERMANISIERTEN 1854—1862. Wstęp T. Czapelkiego zł 2.—
- St. Kieniewicz*: ADAM SAPIEHA (1828—1903) zł 9.—
- J. Krzypżanowski*: WŁADYSŁAW ST. REYMONT. Twórca i dzieło zł 4.—
- PSALTERZ FLORIAŃSKI łącińsko-polsko-niemiecki. Rękopis Biblioteki Narodowej w Warszawie. Wydali R. Ganszyniec, W. Taszycki, St. Kubica. Studia o oprawie i piśmie Psalterza napisał Al. Birkenmajer, o miniaturach Wł. Podlacha. Z 31 podobiznami. Staraniem i pod redakcją Ludwika Bernackiego zł 100.—
- H. Sienkiewicz*: PISMA. Wydanie zbiorowe w oprac. J. Chrzanowskiego. Tomów 40 (powieści i nowele) zł 180.—
Poszczególne dzieła również w tzw. tanim wydaniu.
- H. Sienkiewicz*: PUBLICYSTYKA. Krytyka, studia i wrażenia literackie i artystyczne. (Wydanie zbiorowe „Pism“, t. XLI — zł 6.—, t. XLIV — zł 5.—, t. XLV — zł 8.—, t. XLVI — zł 7.—), 4 tomy zł 26.—
- H. Sienkiewicz*: TRYLOGIA. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z 4 mapkami i skorowidzami zł 15.—
- H. Sienkiewicz*: KRZYZACY. Najtańsze wydanie w formacie kieszonkowym z mapką i skorowidzem zł 5.—

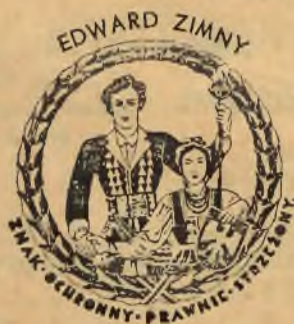
Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich do nabycia we wszystkich księgarniach.

KUPUJCIE U ŹRÓDŁA!

**ZESZYTY SZKOLNE
BRULIONY
BLOKI RYSUNKOWE
ORAZ WSZELKIE
PRZYBORY PIŚMIENNE**

Sprzedaje najtaniej firma:

EDWARD ZIMNY

L W Ó W
ULICA BATOREGO L. 12
TELEFON Nr 248-75

F I L I A :
ULICA ZYBLIKIEWICZA 43
TELEFON Nr 116-36

Powyższy znak oznacza polskie pochodzenie towaru

Dla spółdzielni szkolnych ceny najniższe
Za poręką Dyrekcji udziela się dogodnego kredytu

Prenumerata Dziennika Urzędowego wynosi 6 zł. i może być wpłacana w 4 ratach kwartalnych. — Cena numeru pojedynczego 60 gr. Należności wpłaca się wyłącznie na konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Administracja Dziennika Urzędowego Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

REDAKCJA RĘKOPISÓW NIE ZWRACA.

CENA OGŁOSZEŃ: Strona 60 zł.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Lwów, ul. Karmelińska 4, Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Tłoczono w drukarni Jana Żydaczewskiego Lwów ul. Leona Sapiehy 77, telefon 204-96.